สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

โครงการศึกษาสถาปัตยกรรมพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครและนนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

STUDY INTERIOR ARCHITECTURE OF PHRABOSOT IN LATE OF AYUTTAYA PERIOD FOR INTERIOR ARCHITECTURE DESIGN IN GUIDELINE FOR THAI RESTAURANT

396
T095228

นิภาพร ปทุมทอง
NIPAPORN PATUOMTONG

ปม.
ท662ค
2549

เลขหมู่.....
เลขทะเบียน 95228
วัน,เดือน,ปี 22 พ.ค. 2552

b 12081966
i.....

ปริญญานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต
สาขาวิชาสถาปัตยกรรมภายใน ภาควิชาครุศาสตร์สถาปัตยกรรม
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ปีการศึกษา 2549

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย)	**โครงการศึกษาสถาปัตยกรรมพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครและนนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย**
(ภาษาอังกฤษ)	**STUDY INTERIOR ARCHITECTURE OF PHRABOSOT IN LATE OF AYUTTAYA PERIOD FOR INTERIOR ARCHITECTURE DESIGN IN GUIDELINE FOR THAI RESTAURANT**
ชื่อนักศึกษา	นางสาวนิภาพร ปทุมทอง
สาขาวิชา	สถาปัตยกรรมภายใน
ภาควิชา	ครุศาสตร์สถาปัตยกรรม
คณะ	ครุศาสตร์อุตสาหกรรม
ปีการศึกษา	2549
อาจารย์ที่ปรึกษา	รศ. ว่าที่ร้อยโท พิชัย สดภิบาล

บทคัดย่อ

การศึกษาโครงการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นกรณีศึกษาการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร และนนทบุรีเพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

เนื่องจากในช่วงเวลาที่ผ่านมา ได้มีการนำเอาเอกลักษณ์และรูปแบบของศิลปะไทยมาผสมผสานในงานออกแบบสถาปัตยกรรมทั้งภายนอกและภายใน ไม่ว่าจะเป็นสถานประกอบการต่างๆ เช่น โรงแรม รีสอร์ท สปา และรวมไปถึงบ้านพักอาศัยในปัจจุบันเป็นต้น ฯลฯ แต่ยังขาดหลักการการนำเอาเอกลักษณ์และรูปแบบศิลปะมาวิเคราะห์ออกแบบอย่างถูกต้อง และไม่เข้าใจความหมายที่แท้จริง และความเหมาะสมในการใช้งาน โดยเฉพาะการนำเอาเทคโนโลยี และวัสดุจากต่างชาติมาใช้ และ ในปัจจุบันการเลือกนำเอาศิลปะตะวันตกเข้ามามีบทบาทในสถาปัตยกรรมสมัยใหม่เป็นจำนวนมาก โดยไม่เข้าใจสภาพแวดล้อมของตนเอง จนเกิดสถาปัตยกรรมสมัยใหม่ขึ้นเป็นจำนวนมากในประเทศ และไม่เหลือเค้าโครงรูปแบบ หรือบรรยากาศความเป็นไทย ที่แสดงให้เห็นถึงคุณค่าความงามที่ถ่ายทอดออกมารุ่นหนึ่งสู่รุ่นหนึ่ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยการศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถ และพระวิหารสมัยอยุธยาตอนปลาย เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย ที่เอกลักษณ์สถาปัตยกรรมอยุธยาตอนปลาย

1. ศึกษารูปแบบขององค์ประกอบสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลาย
2. ศึกษาความเป็นมาและวัตถุประสงค์ของโครงการ
3. ศึกษาข้อมูลและการออกแบบตกแต่งภายใน ร้านอาหารไทย
4. ศึกษาเปรียบเทียบ ร้านอาหาร ประเภทเดียวกัน ที่มีความใกล้เคียงกัน
5. ศึกษาแนวทางในการออกแบบและจากผู้เชี่ยวชาญ
6. ศึกษาข้อมูลต่างๆนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมินผล เพื่อนำมาเป็นหลักแนวทางในการออกแบบที่เหมาะสมกับความต้องการของผู้มาใช้บริการ
7. วิเคราะห์รูปแบบทางเลือก การเสนอแบบร่าง เพื่อให้ได้แบบที่สอดคล้องกับประโยชน์ใช้สอยและวัตถุประสงค์ของโครงการ
8. สรุปผลการวิจัย
9. การนำเสนอผลงานการออกแบบ
10. การประเมินผลสรุปและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาเกี่ยวกับพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครและนนทบุรี เป็นการศึกษา เพื่อหาแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย ให้มีความเหมาะสมกับผู้ใช้งาน และสอดคล้องกับหลักทางสถาปัตยกรรมภายใน ที่ให้บริการลูกค้าที่ต้องการรับประทานอาหารไทยและบรรยากาศแบบไทยประยุกต์ ที่ใช้รูปแบบจากองค์ประกอบที่อ้างอิงมาจากรูปแบบของพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครและนนทบุรี โดยบรรยากาศและรูปแบบของ การออกแบบสถาปัตยกรรมภายใน ในที่นี้จะทำให้บรรยากาศภายในร้านอาหารดูน่าสนใจมากขึ้น โดยการศึกษาครั้งนี้ ได้ศึกษาจากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและผู้เชี่ยวชาญทางด้านสถาปัตยกรรมไทย และทางด้านโบราณคดี แล้วนำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์เพื่อสรุปเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย การวิเคราะห์เพื่อการออกแบบสถาปัตยกรรมภายใน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กิตติกรรมประกาศ

ปริญญานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจากอาจารย์ที่ปรึกษา รศ. ว่าที่ร้อยโท พิชัย สดภิบาล ที่ให้ความช่วยเหลือ ตลอดจนคณาจารย์ทุกท่านในสาขาวิชาสถาปัตยกรรมภายในที่ได้ให้คำชี้แนะช่วยแก้ปัญหา ตลอดจนให้ความรู้และประสบการณ์ที่ดีแก่ข้าพเจ้า

ขอขอบพระคุณ บิดา มารดา และพี่สาว ที่ช่วยสนับสนุนทั้งทางด้านจิตใจ กำลังทรัพย์ และส่งเสริมในด้านการศึกษาให้กับตัวข้าพเจ้ามาโดยตลอด

ขอขอบพระคุณ ผู้เชี่ยวชาญที่ได้ให้คำชี้แนะ ได้แก่ อาจารย์

1. อาจารย์วีระ อินพังทัง
   อาจารย์ประจำสาขาวิชาการออกแบบสถาปัตยกรรมขั้นสูง
   คณะสถาปัตยกรรมสาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
2. อาจารย์รุ่งโรจน์ ธรรมรุ่งเรือง
   อาจารย์ประจำสาขาวิชาประวัติศาสตร์ศิลปะ
   คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร
3. อาจารย์ทศพร โสดาบรรดุ
   อาจารย์ประจำสาขาวิชาสถาปัตยกรรม ภาควิชาครุศาสตร์สถาปัตยกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
4. อาจารย์จริยา ธรรมบุญ
   อาจารย์ประจำสาขาวิชาประวัติศาสตร์ศิลปะ
   คณะโบราณคดี วิทยาลัยช่างศิลป์ลาดกระบัง

ที่ให้การสนับสนุนและช่วยเหลือเกี่ยวกับโครงการวิจัยเพื่อการศึกษาเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณนายเทวินทร์ มหัทธนพรชัย ที่ให้ความช่วยเหลือและเพื่อนนักศึกษาร่วมชั้นทุกๆคน ที่เป็นกำลังใจให้ตัวข้าพเจ้ามาโดยตลอด

สำหรับคุณความดีอันใดที่เกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ข้าพเจ้าขอมอบให้กับบิดา มารดา ซึ่งเป็นที่รักและเคารพยิ่ง ตลอดจนครูอาจารย์ที่เคารพทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้และถ่ายทอดประสบการณ์อันดีให้แก่ตัวข้าพเจ้า

นิภาพร ปทุมทอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ

เรื่อง **หน้า**

บทคัดย่อ.....ก

วิธีดำเนินการวิจัย.....ข

กิตติกรรมประกาศ.....ค

สารบัญ.....ง

สารบัญตาราง.....จ

สารบัญรูป.....ฉ

สารบัญแผนภูมิ.....ช

บทที่ 1 บทนำ.....1

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....1

1.2 จุดมุ่งหมายของการศึกษา.....2

1.3 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....2

1.4 ขอบเขตของการศึกษา.....2

1.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....3

1.6 ข้อตกลงเบื้องต้น.....4

1.7 คำจำกัดความที่ใช้ในการศึกษา.....4

1.8 ขั้นตอนในการดำเนินการศึกษา.....5

1.9 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....6

1.10 แหล่งข้อมูลที่ได้ทำการศึกษา.....6

บทที่ 2 ทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....7

2.1 ข้อมูลของจังหวัดกรุงเทพมหานคร และนนทบุรี.....7

2..1.1 ลักษณะที่ตั้งและภูมิศาสตร์ของจังหวัดกรุงเทพมหานคร.....7

2.1.2 ลักษณะที่ตั้งและภูมิศาสตร์ของจังหวัดนนทบุรี.....16

2.2 ภูมิหลังทางประวัติศาสตร์สมัยอยุธยาตอนปลาย.....20

2.2.1 สภาพภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์ของบริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา.....20

2.2.2 พื้นฐานทางประวัติศาสตร์สมัยอยุธยาตอนปลาย.....21

2.3 การสร้างวัดในประเทศไทย.....25

2.3.1 ประเภทของวัด.....26

2.3.2 การสร้างวัดในสมัยพุทธศาสนา.....27

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง **หน้า**

2.3.3 การสร้างวัดในสมัยอยุธยา....32

2.4 พระอุโบสถกับความสำคัญในทางพุทธศาสนา....34

2.4.1 พุทธศาสนาสมัยอยุธยาตอนปลาย....34

2.4.2 ที่มาและความสำคัญของพระอุโบสถ....37

2.4.3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่องานสถาปัตยกรรมพระอุโบสถ....39

2.4.4 วัสดุในการก่อสร้าง....45

2.5 การสร้างพระอุโบสถสมัยอยุธยา....47

2.5.1 แนวความคิดและรูปแบบของการสร้างพระอุโบสถสมัยอยุธยา....47

2.5.2 คตินิยมในการสร้างพระอุโบสถ....47

2.5.3 ประเภทและตำแหน่งที่ตั้งของพระอุโบสถ....48

2.5.4 ลักษณะทางสถาปัตยกรรมไทยในสมัยอยุธยาตอนปลาย....49

2.5.5 รูปแบบพระอุโบสถสมัยอยุธยา....49

2.5.6 การสร้างพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลาย....52

2.6 สถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลาย....55

2.6.1 องค์ประกอบแผนผัง....56

2.6.2 องค์ประกอบภายในอาคาร....58

2.7 การออกแบบร้านอาหารไทย....69

2.7.1 ที่มาของร้านอาหาร....69

2.7.2 ร้านอาหาร (Restaurant)....70

2.7.3 ร้านอาหารไทย....72

2.7.4 การพื้นที่ส่วนต่างๆภายในร้านอาหาร....76

2.7.5 องค์ประกอบและประโยชน์ใช้สอยภายในร้านอาหาร....77

2.7.6 การจัดวางเส้นทางสัญจรภายในร้านอาหาร....84

2.7.7 งานระบบที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบร้านอาหาร....88

2.7.8 การใช้สีในการตกแต่งภายในร้านอาหาร....102

2.7.9 การศึกษาวัสดุที่นำมาใช้ในตกแต่งร้านอาหาร....104

2.8 การศึกษาโครงการเปรียบเทียบ....124

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการศึกษา	134
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	135
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	136
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล	137
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ	138
3.5 ผู้เชี่ยวชาญทางด้านสถาปัตยกรรมไทย	139
3.6 การศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในการออกแบบ	140
3.7 สถิติที่ใช้	144
บทที่ 4 การวิเคราะห์ลักษณะพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลาย เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายใน	145
4.1 พระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในจังหวัดกรุงเทพมหานครและนนทบุรี	145
4.2 วิเคราะห์รูปแบบอาคารกับแผนผังภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลาย	145
4.2.1 ผังอาคารขนาดเล็ก	148
4.2.2 ผังอาคารขนาดกลาง	149
4.2.3 ผังอาคารขนาดใหญ่	150
4.3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบกับพื้นที่ว่างภายในอาคารพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย	152
4.3.1 สัดส่วนภายในอาคาร	152
4.3.2 ความสัมพันธ์ระหว่างผนังภายในอาคารกับการเจาะช่องประตู - หน้าต่าง	152
4.3.3 การวางฐานชุกชี และพระพุทธรูปประธานที่สัมพันธ์กับพื้นที่ภายในอาคาร	160
4.3.4 ความสัมพันธ์ระหว่างระนาบเพดานกับพื้นที่ว่างและองค์ประกอบภายในที่ปรากฏ	164
4.3.5 ความสัมพันธ์ระหว่างงานจิตรกรรมกับพื้นที่ว่างภายในอาคาร	165

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง หน้า

4.4 ลักษณะรูปแบบของอาคารที่ได้ทำการสำรวจพระอุโบสถ
สมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร และนนทบุรี.....167
4.4.1 รูปแบบอาคาร.....167
4.4.2 การทำฐานหย่อนสำเภา.....168
4.5 การวิเคราะห์พระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย.....169
4.5.1 พระอุโบสถหลังที่ 1 วัดช่องนนทรี.....169
4.5.2 พระอุโบสถหลังที่ 2 วัดชมพูเวก.....179
4.5.3 พระอุโบสถหลังที่ 3 วัดปราสาท.....188
4.5.4 พระอุโบสถหลังที่ 4 วัดแกวฟ้า.....197
4.6 สรุปข้อกำหนดลักษณะของพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย
ที่จะนำมาใช้ในการศึกษาลักษณะของการตกแต่งสถาปัตยกรรมภายใน.....204
4.7 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ.....205
4.8 การศึกษาพฤติกรรมของผู้เข้าใช้บริการร้านอาหาร.....212
4.9 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการออกแบบและใช้สอยภายในร้านอาหารไทย.....213
4.10 การศึกษาพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร
และนนทบุรี ที่ได้ทำการศึกษานั้นได้นำองค์ประกอบที่สำคัญของ
พระอุโบสถในสมัยอยุธยา ในลักษณะการแยกแยะ แจกแจง และ
ขั้นตอนที่ทำการสำรวจ และวิเคราะห์ส่วนประกอบที่เป็นพื้นฐาน
ของตัวอาคาร นำมาเป็นข้อมูลและ เพื่อแนวทางในการออกแบบ
สถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย.....215
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษา.....224
5.1 วิเคราะห์ประวัติและมูลเหตุการณ์สร้างวัด.....224
5.2 วิเคราะห์แผนผังอาคาร.....225
5.2.1 รูปแบบของแผนผังอาคารพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลาย
ในกรุงเทพมหานครและนนทบุรี ที่ทำการสำรวจ.....225
5.2.2 ขนาดอาคาร.....226

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง **หน้า**

5.3 วิเคราะห์รูปแบบอาคาร.....226
5.3.1 ประเภทของรูปแบบอาคาร.....227
5.4 วิเคราะห์รูปทรงอาคาร.....227
5.4.1 การปรับทรง.....227
5.5 สรุปผลการวิจัย.....228
5.6 การศึกษาความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญในการออกแบบ.....229
5.7 ลักษณะของร้านอาหาร (Restaurant) ที่นำมาเป็นตัวอย่างในการออกแบบ.....236
บรรณานุกรม
ภาคผนวก
ประวัติผู้เขียน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

เรื่อง **หน้า**

2.1 วัสดุก่อสร้างที่สำคัญ อยู่ ๕ ชนิด....46

2.2 ลักษณะความต้องการในการจัดที่นั่งประเภทต่าง ๆ 80

2.3 ระยะห่างของเนื้อที่ที่ต้องการในส่วนรับประทานอาหาร....87

2.4 ลักษณะความต้องการในการจัดที่นั่งประเภทต่าง ๆ 88

2.5 แสดงลักษณะของหลอดไฟชนิดต่างๆ....91

2.6 แสดงข้อดี – ข้อเสียของระบบปรับอากาศแบบชุด....93

2.7 แสดงข้อดี – ข้อเสียของระบบปรับอากาศแบบยกส่วน....94

2.8 แสดงคุณสมบัติของวัสดุที่ใช้ในงานตกแต่ง....110

2.9 แสดงคุณสมบัติของสีชนิดทาและพ่น....116

2.10 แสดงศึกษาโครงการเทียบ THAI RESTAURANT โรงแรม สุโขทัย (The Sukhothai Bangkok)....128

2.11 แสดง ข้อดี – ข้อเสีย....129

2.12 แสดงศึกษาโครงการเทียบ THAI RESTAURANT โรงแรม รอยัล ออคิด เชอราตัน (Royal Orchid Sheraton Hotel)....133

2.13 แสดง ข้อดี – ข้อเสีย....133

4.1 แสดงรูปแบบอาคารและแผนผังภายในพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย....146

4.2 แสดงรูปแบบของฐานชุกชีภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลาย....161

4.3 แสดงการจัดวางฐานชุกชีภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลาย ที่ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจ....162

4.4 ข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบของพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร และนนทบุรี โดยคะแนนที่ประเมินได้จากผู้เชี่ยวชาญประเมินได้เป็นค่าเฉลี่ย ในแต่ละองค์ประกอบของอาคารพระอุโบสถ จำนวน 4 ฉบับ....206

4.5 แสดงการวิเคราะห์พื้นที่การใช้งานของเครื่องเรือนที่ใช้ในการออกแบบร้านอาหารไทย (Restaurant Thai) 214

5.1 ตารางแสดงองค์ประกอบสถาปัตยกรรมพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลาย ในส่วนต่าง ๆ ที่ได้ ทำการศึกษาจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ 231

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญรูป

เรื่อง หน้า

2.1 แสดงแผนที่จังหวัดกรุงเทพมหานคร....8

2.2 แสดงแผนที่จังหวัดนนทบุรี....17

2.3 แสดงลักษณะวิถีชีวิต การทำบุญตักบาตร....19

2.4 แสดงภาพจักรวาลวิทยาตามคติ "ไตรภูมิ" ซึ่งมีผลต่อแนวความคิดและวิถีของสังคมไทยทุกระดับ(ที่มา : ไตรภูมิกถาหรือไตรภูมิพระร่วง โดย สน สีมาตรัง)....41

2.5 แสดงภาพแผนผังภูมิจักรวาล (ที่มา : น้ำบ่อเกิดแห่งวัฒนธรรมไทย โดย สุเมธ ชุมสาย)....41

2.6 " โบสถ์วัดพุทธเอ้น" จ. เชียงใหม่โบสถ์น้ำที่เหลือเพียงไม่กี่แห่งในประเทศไทย....48

2.7 " โบสถ์มหาอุด " วัดปราสาท จ. นนทบุรี....48

2.8 พระพุทธรูป ศิลปะอู่ทองตอนปลาย วัดพนัญเชิง จ. พระนครศรีอยุธยา....50

2.9 ภาพภายนอกพระอุโบสถ วัดพนัญเชิง จ. พระนครศรีอยุธยา....50

2.10 " บัวกลุ่ม " นิยมตกแต่งหัวเสาโบสถ์สมัยอยุธยาตอนต้น....50

2.11 พระอุโบสถวัดช่องนนทรี จ. กรุงเทพมหานคร อยุธยาตอนปลาย....51

2.12 องค์ประกอบแผนผังพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย....56

2.13 ผังพื้น พระอุโบสถแบบมีมุข วัดช่องนนทรี จ. กรุงเทพมหานคร....57

2.14 ด้านหน้าพระอุโบสถแบบมีมุข ชนิดเสาหาร และด้านข้างพระอุโบสถ....57

2.15 มุขด้านหลัง วัดปราสาท จ. นนทบุรี....58

2.16 มุขดานหน้าวัดปราสาท จ. นนทบุรี....58

2.17 องค์ประกอบโครงสร้างส่วนฐานพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย....59

2.18 องค์ประกอบโครงสร้างส่วนผนังพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย....60

2.19 ลักษณะบัวหัวเสา แบบจงกล , บัวหัวแบบบัวแวงอยู่ในช่วงอยุธยาตอนปลาย....62

2.20 โครงสร้างหลังคาพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย....63

2.21 ฝ้าเพดานภายในพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย....64

2.22 แสดงลักษณะของแอร์แบบชุด (PACKAGE TYPE AIR CONDITION)....93

2.23 แสดงลักษณะของการติดตั้งแอร์แบบชุด (PACKAGE TYPE AIR CONDITION)....93

2.24 แสดงลักษณะการติดตั้งแอร์ระบบ (Split Type Air Condition)....94

2.25 แสดงอุปกรณ์ต่างๆของระบบแอร์....95

2.26 แสดงการเดินท่อน้ำแบบ Sprinkler ไว้เหนือฝ้าเพดาน....101

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญรูป (ต่อ)

เรื่อง หน้า

2.27 แสดงระบบการฉีดน้ำออกจากท่อน้ำในระบบแบบ Sprinkler ที่ติดตั้งไว้เหนือฝ้าเพดาน....101
2.28 แสดงระยะห่างพื้นที่ของการจัดโต๊ะอาหารที่เป็นที่นั่งยาวด้วยระยะที่พอดีไม่คับแคบ....117
2.29 แสดงลักษณะที่นั่งรับประทานอาหารเป็นลักษณะเก้าอี้ยาว....118
2.30 แสดงลักษณะระยะห่างพื้นที่บริการระหว่างมุมโต๊ะ....119
2.31 แสดงลักษณะระยะที่ตั้งโต๊ะอาหารที่แคบที่สุดซึ่งไม่ใช้เป็นทางสัญจร....120
2.32 แสดงลักษณะความสูงของโต๊ะอาหารที่ใช้กับเก้าอี้รถเข็น....121
2.33 แสดงลักษณะพื้นที่บริการบนโต๊ะอาหาร และการสัญจร....122
2.34 แสดงลักษณะระยะของการบริการหน้าเคาน์เตอร์....123
2.35 แสดงลักษณะโครงการ (เดอะ สุโขทัย กรุงเทพฯ)....125
2.36 ส่วนภายนอกของโรงแรม (เดอะ สุโขทัย กรุงเทพฯ)....126
2.37 ส่วนภายนอกห้องอาหาร(เดอะ สุโขทัย กรุงเทพฯ)....126
2.38 ส่วนภายในห้องอาหาร (เดอะ สุโขทัย กรุงเทพฯ)....127
2.39 ผังส่วน RESTAURANT (โรงแรม รอยัล ออคิด เชอราตัน)....131
2.40 ส่วนโถงทางเข้าร้านอาหารไทย....131
2.41 ส่วนที่นั่งรับประทานอาหารภายในห้องอาหาร....131
2.42 ส่วนเคาน์เตอร์เตรียมเครื่องดื่ม....132
2.43 ส่วนจุดพักอาหาร....132
2.44 ส่วนเคาน์เตอร์ควบคุมระบบ เสียงภายในร้าน....133
4.1 ผังอาคารภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลาย....147
4.2 แผนผังอาคารพระอุโบสถวัดช่องนนทรี จ. กรุงเทพมหานคร....148
4.3 ลักษณะพระอุโบสถวัดช่องนนทรี จ. กรุงเทพมหานคร....148
4.4 แผนผังอาคาร....149
4.5 ลักษณะพระอุโบสถวัดปราสาท จ. นนทบุรี....149
4.6 แผนผังอาคารพระอุโบสถวัดชมพูเวก จ. นนทบุรี....150
4.7 ลักษณะพระอุโบสถวัดชมพูเวก จ. นนทบุรี....150
4.8 แผนผังอาคารพระอุโบสถวัดแก้วฟ้า จ. นนทบุรี....151
4.9 ลักษณะพระอุโบสถวัดชมพูเวก จ. นนทบุรี....151

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญรูป (ต่อ)

เรื่อง หน้า

4.10 แสดงลักษณะซุ้มประตูทรงมณฑปแบบ 5 ยอด พระอุโบสถวัดปราสาท จ.นนทบุรี.....155

4.11 แสดงลักษณะช่องเปิดเป็นบานประตู 3 ช่อง ภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยา ตอนปลาย วัดปราสาท จ. นนทบุรี.....155

4.12 แสดงลักษณะการเจาะช่องเปิดเป็นบานประตู 2 ช่อง ภายในพระอุโบสถ วัดแก้วฟ้า จ. นนทบุรี.....156

4.13 แสดงลักษณะการเจาะช่องเปิดเป็นบานประตู 1 ช่อง ภายในพระอุโบสถ.....156

4.14 แสดงลักษณะการเจาะช่องเปิดเป็นบานหน้าต่างรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ภายในพระอุโบสถวัดแก้วฟ้า จ. นนทบุรี.....158

4.15 แสดงลักษณะการเจาะช่องเปิดเป็นบานหน้าต่างรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ภายในพระอุโบสถวัดชมพูเวก จ. นนทบุรี.....158

4.16 แสดงลักษณะการเจาะช่องแสงของพระอุโบสถวัดปราสาท จ. นนทบุรี.....159

4.17 แสดงลักษณะการเจาะช่องแสงของพระอุโบสถวัดแก้วฟ้า จ. นนทบุรี.....159

4.18 สัดส่วนระหว่างความสูงของฐานชุกชีกับพระพุทธรูปประธาน.....160

4.19 ภาพมารผจญบนผนังสกัดพระอุโบสถวัดชมพูเวก จ. นนทบุรี.....165

4.20 ภาพพุทธประวัติและบนผนังด้านข้างภายในพระอุโบสถวัดชมพูเวก จ. นนทบุรี.....166

4.21 แสดงส่วนผังอาคารวัดช่องนนทรี จ. กรุงเทพมหานคร.....172

4.22 บริเวณด้านหน้าพระอุโบสถวัดช่องนนทรี จ. กรุงเทพมหานคร.....172

4.23 บริเวณภายนอกอาคารพระอุโบสถวัดช่องนนทรี จ. กรุงเทพมหานคร.....173

4.24 บริเวณภายนอกอาคารพระอุโบสถวัดช่องนนทรี จ. กรุงเทพมหานคร.....174

4.25 บริเวณภายนอกอาคารพระอุโบสถวัดช่องนนทรี จ. กรุงเทพมหานคร.....175

4.26 บริเวณภายในอาคารพระอุโบสถวัดช่องนนทรี จ. กรุงเทพมหานคร.....176

4.27 บริเวณภายในอาคารพระอุโบสถวัดช่องนนทรี จ. กรุงเทพมหานคร.....177

4.28 บริเวณภายในอาคารพระอุโบสถวัดช่องนนทรี จ. กรุงเทพมหานคร.....178

4.29 แสดงส่วนผังอาคารวัดชมพูเวก จ. นนทบุรี.....181

4.30 บริเวณภายนอกอาคารพระอุโบสถวัดชมพูเวก จ. นนทบุรี.....181

4.31 ลักษณะของฐานพระอุโบสถวัดชมพูเวก จ. นนทบุรี.....182

4.32 ลักษณะของช่องเปิดบานประตู - หน้าต่างพระอุโบสถวัดชมพูเวก จ. นนทบุรี.....183

4.33 ลักษณะของหน้าบันด้านหน้า - ด้านหลังพระอุโบสถวัดชมพูเวก จ. นนทบุรี.....184

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญรูป (ต่อ)

เรื่อง **หน้า**

4.34 ลักษณะของฐานชุกชี และจิตรกรรมฝาผนังด้านหลังพระประธานพระอุโบสถ วัดชมพูเวก จ. นนทบุรี.....185

4.35 ลักษณะภายในแสดงช่องเปิดหน้าต่าง- ประตูพระอุโบสถวัดชมพูเวก จ. นนทบุรี.....186

4.36 ลักษณะจิตรบนฝ้าเพดานภายในพระอุโบสถวัดชมพูเวก จ. นนทบุรี.....187

4.37 ลักษณะของแผนผังพระอุโบสถวัดปราสาท จ. นนทบุรี.....189

4.38 บริเวณภายนอกพระอุโบสถวัดปราสาท จ. นนทบุรี.....190

4.39 บริเวณภายนอกพระอุโบสถวัดปราสาท จ. นนทบุรี.....191

4.40 บริเวณภายนอกพระอุโบสถวัดปราสาท จ. นนทบุรี.....192

4.41 บริเวณภายนอกพระอุโบสถวัดปราสาท จ. นนทบุรี.....193

4.42 บริเวณภายในพระอุโบสถวัดปราสาท จ. นนทบุรี.....194

4.43 บริเวณภายในพระอุโบสถวัดปราสาท จ. นนทบุรี.....195

4.44 บริเวณภายในพระอุโบสถวัดปราสาท จ. นนทบุรี.....196

4.45 แสดงส่วนผังอาคารวัดช่องนนทรี จ. กรุงเทพมหานคร.....199

4.46 บริเวณภายนอกอาคารพระอุโบสถวัดแก้วฟ้า จ. นนทบุรี.....199

4.47 บริเวณภายนอกอาคารพระอุโบสถวัดแก้วฟ้า จ. นนทบุรี.....200

4.48 บริเวณช่องเปิด- บัวหัวเสาพระอุโบสถวัดแก้วฟ้า จ. นนทบุรี.....201

4.49 บริเวณฐานอาคารพระอุโบสถวัดแก้วฟ้า จ. นนทบุรี.....202

4.50 บริเวณภายนอกอาคารพระอุโบสถวัดแก้วฟ้า จ. นนทบุรี.....203

4.51 แสดงการวิเคราะห์องค์ประกอบสถาปัตยกรรมพระอุโบสถในสมัยอยุธยา ส่วนวิเคราะห์ คือส่วนแผนผังอาคาร วัดปราสาท จ. นนทบุรี.....216

4.52 แสดงการวิเคราะห์องค์ประกอบสถาปัตยกรรมพระอุโบสถในสมัยอยุธยา ส่วนวิเคราะห์ คือส่วนผนังภายใน – ภายนอก วัดปราสาท , วัดชมพูเวก , วัดช่องนนทรี.....217

4.53 แสดงการวิเคราะห์องค์ประกอบสถาปัตยกรรมพระอุโบสถในสมัยอยุธยา ส่วนวิเคราะห์ คือส่วนโครงสร้างหลังคา วัดช่องนนทรี , วัดปราสาท , วัดแก้วฟ้า.....218

4.54 แสดงการวิเคราะห์องค์ประกอบสถาปัตยกรรมพระอุโบสถในสมัยอยุธยา ส่วนวิเคราะห์ คือส่วนดาวเพดาน วัดช่องนนทรี , วัดปราสาท , วัดแก้วฟ้า.....219

4.55 แสดงการวิเคราะห์องค์ประกอบสถาปัตยกรรมพระอุโบสถในสมัยอยุธยา ส่วนวิเคราะห์ คือส่วนบัวหัวเสา / เสาหลอก เสาอิง วัดช่องนนทรี , วัดปราสาท , วัดแก้วฟ้า.....220

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญรูป (ต่อ)

เรื่อง **หน้า**

4.56 แสดงการวิเคราะห์องค์ประกอบสถาปัตยกรรมพระอุโบสถในสมัยอยุธยา ส่วนวิเคราะห์ คือส่วนช่องเปิดประตู วัดช่องนนทรี , วัดปราสาท....221

4.57 แสดงการวิเคราะห์องค์ประกอบสถาปัตยกรรมพระอุโบสถในสมัยอยุธยา ส่วนวิเคราะห์ คือส่วนช่องเปิดหน้าต่าง วัดช่องนนทรี , วัดชมพูเวก....222

4.58 แสดงการวิเคราะห์องค์ประกอบสถาปัตยกรรมพระอุโบสถในสมัยอยุธยา ส่วนวิเคราะห์ คือส่วนฐานอาคารและองค์ประกอบตกแต่งอาคาร วัดช่องนนทรี , วัดปราสาท , วัดแก้วฟ้า , วัดชมพูเวก....223

5.1 แสดงการจัดวางแปลนเฟอร์นิเจอร์ภายในร้านอาหารไทย....238

5.2 แสดงการจัดวางผังพื้นภายในร้านอาหารไทย....238

5.3 แสดงการจัดวางผังไฟฟ้าภายในร้านอาหารไทย....239

5.4 แสดงภาพด้าน A ส่วนด้านทางเข้าหลักด้านหน้าร้านอาหารไทย....239

5.5 แสดงภาพด้าน B บริเวณด้านเคาน์เตอร์บริการ / แคชเชียร์ และส่วนห้อง VIP ภายในร้านอาหารไทย....240

5.6 แสดงส่วนด้าน C บริเวณด้านหน้าห้อง VIP ภายในร้านอาหารไทย....240

5.7 แสดงส่วนด้าน D บริเวณส่วนรับประทานอาหารภายในร้านอาหารไทย....240

5.8 แสดงการสังเคราะห์ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย....241

5.9 แสดงทัศนียภาพภายในร้านอาหารไทย 1....241

5.10 แสดงการสังเคราะห์ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย....242

5.11 แสดงทัศนียภาพภายในร้านอาหารไทย 2....242

5.12 แสดงการสังเคราะห์ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย....243

5.13 แสดงทัศนียภาพภายในร้านอาหารไทย 3....243

5.14 แสดงการสังเคราะห์ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย....244

5.15 แสดงทัศนียภาพภายในร้านอาหารไทย 4....244

5.16 แสดงการสังเคราะห์ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย....245

5.17 แสดงทัศนียภาพภายในร้านอาหารไทย 5....245

5.18 แสดงวัสดุตกแต่งในส่วน ร้านอาหารไทย....246

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญแผนภูมิ

เรื่อง หน้า

1.1 กรอบแนวความคิดในการวิจัย(พัฒนามาจาก **Kimg Model** พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช)....3

2.1 การบริหารงานในร้านอาหาร....73

2.2 แสดงพฤติกรรมผู้ให้บริการและผู้รับบริการ....76

4.1 แสดงการศึกษาพฤติกรรม และกิจกรรม ให้ได้พื้นที่ที่ต้องการและนำไปสู่การออกแบบได้....212

4.2 แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหลักของร้านอาหารไทย (Restaurant Thai)....213

5.1 แสดงค่าความสัมพันธ์ภายในร้านอาหารไทย....236

5.2 แสดงค่าความสัมพันธ์ภายในร้านอาหารไทย....237

5.3 แสดงค่าความสัมพันธ์ภายในร้านอาหารไทย....237

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1
บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เนื่องจากในช่วงเวลาที่ผ่านมา ได้มีการนำเอาเอกลักษณ์และรูปแบบของศิลปะไทยมาผสมผสานในงานออกแบบสถาปัตยกรรมทั้งภายนอกและภายใน ไม่ว่าจะเป็นสถานประกอบการต่างๆ เช่น โรงแรม รีสอร์ท สปา และรวมไปถึงบ้านพักอาศัยในปัจจุบันเป็นต้น ฯลฯ แต่ยังขาดหลักการการนำเอาเอกลักษณ์และรูปแบบศิลปะมาวิเคราะห์ออกแบบอย่างถูกต้อง และไม่เข้าใจความหมายที่แท้จริง และความเหมาะสมในการใช้งาน โดยเฉพาะการนำเอาเทคโนโลยี และวัสดุจากต่างชาติมาใช้ และ ในปัจจุบันการเลือกนำเอาศิลปะตะวันตกเข้ามามีบทบาทในสถาปัตยกรรมสมัยใหม่เป็นจำนวนมาก โดยไม่เข้าใจสภาพแวดล้อมของตนเอง จนเกิดสถาปัตยกรรมสมัยใหม่ขึ้นเป็นจำนวนมากในประเทศ และไม่เหลือเค้าโครงรูปแบบ หรือบรรยากาศความเป็นไทย ที่แสดงให้เห็นถึงคุณค่าความงามที่ถ่ายทอดออกมารุ่นหนึ่งสู่รุ่นหนึ่ง และในขณะเดียวกันคุณค่าทางสถาปัตยกรรม รวมทั้งศิลปกรรมวัฒนธรรม ที่ถูกทอดทิ้งอยู่นาน กำลังจะสูญหายขาดการผสานเชื่อมต่อให้คงอยู่ เนื่องมาจากการพัฒนาประเทศไปอย่างรวดเร็ว

จึงเลือกศึกษารูปแบบขององค์ประกอบสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถ สมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครและนนทบุรี เพราะช่วงเวลานี้ได้มีศิลปกรรมแบบอยุธยาแขนงต่าง เกิดขึ้นอย่างมากมาย ล้วนทำขึ้นเนื่องในพุทธศาสนา ได้แก่ สถาปัตยกรรม ประติมากรรม จิตรกรรม และวรรณกรรม เป็นต้น ฯลฯ จากแผนผัง และรูปแบบทางสถาปัตยกรรมและความสัมพันธ์แบบอาคารและโครงสร้างอาคารนั้นยังไม่เคยมีใครนำมาวิเคราะห์ เพื่อการศึกษาอย่างเป็นระบบและมีความชัดเจนมาก่อน แสดงให้เห็นถึงลักษณะเฉพาะขององค์ประกอบสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลาย ล้วนมีนัยยะของความหมายที่บ่งบอกถึงแนวความคิดในการออกแบบซึ่งส่วนใหญ่มาจากคติความเชื่อในพุทธศาสนา และวัฒนธรรมซึ่งเป็นสัญญาลักษณ์ที่แสดงให้เห็นถึงภูมิปัญญาของบรรพชนไทยในอดีต สถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถเป็นศิลปกรรมที่มีการพัฒนาการได้ชัดเจนและเป็นอาคารที่ประกอบกันขึ้นเป็นห้องกับส่วนหลังคา สิ่งที่ถือกันว่าสำคัญมากที่สุดในงานสถาปัตยกรรมก็คือ “ห้องอาคารภายใน “ ซึ่งในทางสถาปัตยกรรมภายในก็คือการเนรมิตที่ว่างโดยองค์ประกอบสถาปัตยกรรมภายในจะเป็นส่วนที่ทำให้ห้องอาคารภายในเกิดความสมบูรณ์ทั้งในด้านประโยชน์ใช้สอย คุณค่าในด้านสุนทรียภาพ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การเลือกศึกษาพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครและนนทบุรีโดยทำการศึกษาวิเคราะห์ตีความเชื่อ สภาพแวดล้อม การจัดวางผัง รูปทรงอาคาร องค์ประกอบในด้านการตกแต่ง เช่น พื้น ผนัง ฝ้าเพดาน โครงสีในงานจิตรกรรม ที่ว่าง เน้นให้เห็นถึงคุณค่าและลักษณะพิเศษของการสร้างพระอุโบสถในสมัยนั้น และ นำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์และสรุปผลเข้าใจได้ เราก็สามารถนำมาพัฒนาใช้สู่การออกแบบให้เข้ากับงานสมัยใหม่ได้อย่างเหมาะสม โดยใช้อุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานคร และนนทบุรีมานำเสนอแนวความคิด ในการออกแบบร้านอาหารไทย

ซึ่งปัจจุบันร้านอาหารไทยตอนนี้ครองใจคนทั้งโลก แทบจะทุกเมือง อย่างคาดไม่ถึงทั้งยุโรปและอเมริกาถึงแม้บางเมืองที่ไกลแสนไกล ก็มีร้านอาหารไทยให้เห็นอยู่ บ้างก็ตกแต่งได้ดี บ้างก็ตกแต่งเพี้ยนไปไม่ค่อยเป็นไทยเท่าไรนัก จึงอยากสนับสนุนผู้ประกอบการ ศึกษารูปแบบไทยที่เหมาะสมในการตกแต่ง ทั้งองค์ประกอบ สัดส่วน สีสัน วัสดุ บรรยากาศ ที่ให้ความรู้สึกเป็นไทยได้ดี รวมถึงสอดแทรกเรื่องราวของความงามในอดีตไปพร้อมกับการตกแต่งที่ถูกต้องและได้สัดส่วนและถูกกาลเทศะ

1.2 จุดมุ่งหมายของการศึกษา

เพื่อเป็นกรณีศึกษาการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร และนนทบุรีเพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

1.3 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้มีรายละเอียดของวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษา ข้อมูลพื้นฐาน ด้านสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถ สมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร และนนทบุรี เพื่อนำมาปรับใช้ในงานออกแบบสถาปัตยกรรมภายใน

2. เพื่อเสนอแนะข้อมูลวิธีการออกแบบ และออกแบบตามหลัก วิชาสถาปัตยกรรมภายใน

3. เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

ขอบเขตของการศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานคร และนนทบุรี สามารถสรุปได้ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.7.1 พระอุโบสถวัดช่องนนทรี เขตยานนาวา จังหวัดกรุงเทพมหานคร
1.7.2 พระ อุโบสถวัดปราสาท อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี
1.7.3 พระ อุโบสถวัดชมพูเวก อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี
1.7.4 พระ อุโบสถวัดแก้วฟ้า อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

1.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถ สมัยอยุธยาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย เป็นการนำเอารูปแบบของสถาปัตยกรรมพระอุโบสถ ในสมัยอยุธยา ที่เป็นต้นแบบ ที่ยังคงหลงเหลือในเขตกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี นั้น มีการดำเนินการตามกรอบแนวคิดว่า ต้องทำการค้นคว้าหาข้อมูลว่ามีสถาปัตยกรรมพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย ที่ยังคงเอกลักษณ์ไว้ และอยู่ในพื้นที่ที่ต้องการ ทั้งหมด 4 หลัง เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล จากนั้นนำข้อมูลที่วิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นแล้ว มาสรุปเพื่อเป็นแนวทางในการออกสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทยต่อไป ดังแผนผังนี้

แผนภูมิที่ 1.1 กรอบแนวความคิดในการวิจัย
(พัฒนามาจาก Kimg Model พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.6 ข้อตกลงเบื้องต้น

ในการศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครและนนทบุรี นี้เป็นการศึกษาเพื่อหาแนวทางในการออกแบบอุโบสถของไทยในอดีต ที่มีการนำมาวิเคราะห์เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย และยังแสดงให้เห็นถึงลักษณะเฉพาะขององค์ประกอบสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถ สมัยอยุธยาตอนปลายได้ค่อนข้างชัดเจน ซึ่งถือได้ว่าเป็นการศึกษาในอีกแนวทางหนึ่งที่ช่วยให้การศึกษาศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลายมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น เพื่อให้ผู้ที่สนใจใช้เป็นแนวทางในบางกรณีเท่านั้น มิได้นำเสนอให้เกิดเป็นต้นแบบที่จะต้องเป็นแบบใดแบบหนึ่ง การศึกษาจึงมุ่งวิเคราะห์และสรุปผลเป็นรูปธรรม นำเสนอแนวความคิดในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

1.7 คำจำกัดความที่ใช้ในการศึกษา

1. สถาปัตยกรรมภายใน หมายถึง ส่วนต่างๆของอาคารที่มีความเกี่ยวเนื่อง มาประสานก่อให้เกิดเป็นห้องอาคารภายใน มีรูปแบบอย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งสามารถสนองความต้องการของผู้ใช้สอยได้และเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้อาคารนั้นๆ สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงแข็งแรง โดยมีส่วนประกอบอื่นๆ มาประดับตกแต่ง เพื่อให้ภายในอาคารมีรูปลักษณะที่งดงามยิ่งขึ้น

2. อุโบสถ หมายถึง อาคาร ในงานสถาปัตยกรรมไทยประเภทหนึ่ง เป็นศาสนสถานประเภทหนึ่งที่พระภิกษุใช้เป็นสถานที่ทำกิจเกี่ยวกับสังฆกรรมต่างๆ ได้แก่ ทำอุโบสถกรรม อุปสมบท รับกฐิน อุโบสถจะมีอยู่ตามวัดทั่ว ๆไป และเริ่มมีความสำคัญมากที่สุดตั้งแต่สมัยอยุธยาเป็นต้นมา

3. อยุธยาตอนปลาย หมายถึง รัชกาลสมเด็จพระเจ้าปราสาททองจนถึงเสียกรุงศรีอยุธยา

4. เอกลักษณ์สถาปัตยกรรมไทย คือ สถาปัตยกรรมที่มีลักษณะเฉพาะเป็นของตนเองไม่ว่าผู้ใด ได้เห็นอาคารที่มีเช่นนี้ก็บอกได้ทันทีว่านี่ คือสถาปัตยกรรมไทย ลักษณะเฉพาะนี้มีต่อเนื่องมาตลอดนับพันปี สถาปัตยกรรมมีความคลี่คลายทางด้านสถาปัตยกรรมที่ผ่านมา แต่ก็ไม่ทิ้งแบบดั้งเดิมจนมีความแตกต่างกันมาก

5. ร้านอาหารไทย คือ สถานประกอบการที่ให้บริการเรื่องอาหารการกินที่มีเอกลักษณ์ของความเป็นไทย และรวมไปถึงอาหารไทย

6. แนวความคิดในการออกแบบ หมายถึง การปรับใช้ให้เป็นประโยชน์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.8 ขั้นตอนในการดำเนินการศึกษา

โครงการวิจัยการศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถ และพระวิหารสมัยอยุธยาตอนปลาย เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย ที่เอกลักษณ์สถาปัตยกรรมอยุธยาตอนปลาย

1.8.1 ศึกษารูปแบบขององค์ประกอบสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถ และพระวิหารสมัยอยุธยาตอนปลาย

1. ศึกษารูปแบบขององค์ประกอบสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถ และพระวิหารสมัยอยุธยาตอนปลาย

- ประวัติ
- คติความเชื่อ
- สภาพแวดล้อม
- แผนผัง
- รูปแบบสถาปัตยกรรม
- พื้น
- ผนัง
- ฝ้าเพดาน
- โครงสร้างในงานจิตรกรรม
- พื้นที่ว่าง

2. ศึกษาความเป็นมาและวัตถุประสงค์ของโครงการ

3. ศึกษาข้อมูลและการออกแบบตกแต่งภายใน ร้านอาหารไทย

4. ศึกษาเปรียบเทียบ ร้านอาหาร ประเภทเดียวกัน ที่มีความใกล้เคียงกัน

5. ศึกษาแนวทางในการออกแบบและจากผู้เชี่ยวชาญ

1.8.2 วิเคราะห์ข้อมูล

- แปลน
- Function
- Structure
- Design
- Material

1. ศึกษาข้อมูลต่างๆนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมินผล เพื่อนำมาเป็นหลักแนวทางในการออกแบบที่เหมาะสมกับความต้องการของผู้มาใช้บริการ

2. วิเคราะห์รูปแบบทางเลือก การเสนอแบบร่าง เพื่อให้ได้แบบที่สอดคล้องกับประโยชน์ใช้สอยและวัตถุประสงค์ของโครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. สรุปผลการวิจัย

4. การนำเสนอผลงานการออกแบบ

5. การประเมินผลสรุปและข้อเสนอแนะมีการนำเสนอดังนี้

1.1 ศึกษาจากการสังเกตพฤติกรรมของผู้เข้ามาใช้บริการ

1.2 ศึกษาจากเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและรวบรวมข้อมูลต่างๆ ซึ่งได้จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับโครงการ

1.3 ศึกษาจากการสำรวจ ความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับสถาปัตยกรรมภายใน

1.9 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ข้อมูลพื้นฐานด้านการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถ สมัยอยุธยาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานครและนนทบุรี อันเกิดจากแผนผัง รูปแบบทางสถาปัตยกรรม

2. ได้รูปแบบแนวความคิด การจัดพื้นที่ว่างกับองค์ประกอบสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถ สมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร และนนทบุรี

3. ได้แนวทางในการออกแบบ สถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

1.10 แหล่งข้อมูลที่ได้ทำการศึกษา

หอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ห้องสมุดคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ห้องสมุดคณะสถาปัตยกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ห้องสมุดมหาวิทยาลัยศิลปากร

หอสมุดแห่งชาติ

ข้อมูลทางอินเตอร์เน็ต

วัดที่สำคัญในกรุงเทพมหานคร และนนทบุรี

ผู้เชี่ยวชาญ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2
ทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการหาข้อมูล พระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย ในจังหวัดกรุงเทพมหานครและนนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าหาจากเอกสารและงานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้อง และสามารถสรุปได้ดังนี้

2.1 การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลของจังหวัดกรุงเทพมหานคร และนนทบุรี
2.2 การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับภูมิหลังทางประวัติศาสตร์สมัยอยุธยาตอนปลาย
2.3 การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างวัดในประเทศไทย
2.4 การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับพระอุโบสถกับความสำคัญในทางพระพุทธศาสนา
2.5 การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างพระอุโบสถในสมัยอยุธยา
2.6 การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลาย
2.7 การศึกษาความรู้เกี่ยวกับการออกแบบร้านอาหารไทย
2.8 กรณีศึกษาโครงการเปรียบเทียบ

2.1 การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลของจังหวัดกรุงเทพมหานคร และนนทบุรี

2.1.1 ลักษณะที่ตั้งและภูมิศาสตร์ของจังหวัดกรุงเทพมหานคร

กรุงเทพมหานคร ตั้งอยู่ในบริเวณภาคกลางตอนล่างของประเทศไทยเป็นเมืองหลวง และเมืองที่มีประชากรมากที่สุดของประเทศไทย มีแม่น้ำสำคัญคือ แม่น้ำเจ้าพระยา ไหลผ่าน (เดิมฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเป็นที่ตั้งของกรุงธนบุรี ซึ่งต่อมาภายหลังได้รวมเข้าเป็นส่วนหนึ่งของกรุงเทพ ปัจจุบันนิยมเรียกฝั่งตะวันตกของแม่น้ำนี้ว่า ฝั่งธน) นอกจากนี้ยังเป็นเมืองที่มีชื่อยาวที่สุดในโลก กรุงเทพมหานครในปัจจุบันเป็นศูนย์กลางการปกครอง การศึกษา การคมนาคมขนส่ง การเงิน-การธนาคาร การพาณิชย์ การสื่อสาร ฯลฯ โดยมีพื้นที่ทั้งหมด 1,568.7 ตารางกิโลเมตร พิกัดตามภูมิศาสตร์คือ ละติจูด 13° 45' องศาเหนือ ลองจิจูด 100° 28' องศาตะวันออก

ทิศเหนือ จดกับ จังหวัดนนทบุรี
ทิศตะวันออก จดกับ จังหวัดฉะเชิงเทรา
ทิศใต้ จดกับ จังหวัดสมุทรปราการ
ทิศตะวันตก จดกับ จังหวัดนครปฐม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

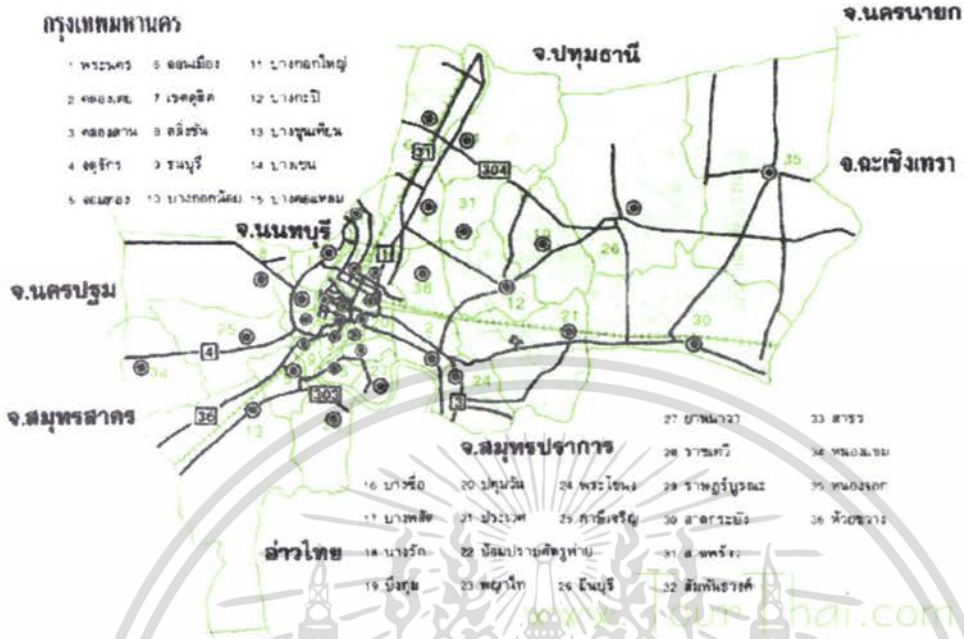

ภาพที่ 2.1 แสดงแผนที่จังหวัดกรุงเทพมหานคร

ลักษณะภูมิประเทศของกรุงเทพมหานครเป็นที่ราบลุ่ม มีระดับความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลางประมาณ 1.50-2 เมตร โดยมีความลาดเอียงของระดับพื้นดินจากทิศเหนือ จะค่อยๆ ลาดเอียงสู่อ่าวไทยทางทิศใต้ และเฉพาะลุ่มแม้น้ำเจ้าพระยาตอนล่างจะอยู่สูงกว่าระดับน้ำทะเลไม่เกิน 1.50 เมตร ตั้งอยู่บนพื้นที่ซึ่งในทางภูมิศาสตร์เรียกว่าบริเวณดินดอนสามเหลี่ยมปากแม่น้ำ ซึ่งเกิดจากตะกอนน้ำพา (Alluvium) โดยเป็นส่วนหนึ่งของที่ราบลุ่มภาคกลางตอนล่างของประเทศไทย (The Lower General Plain of Thailand) เป็นพื้นที่อุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การเพาะปลูกข้าวและพืชประเภทต่างๆ

2.1.1.1 ลักษณะภูมิอากาศ

<u>อุณหภูมิ</u> กรุงเทพมหานครนั้นมีภูมิอากาศแบบร้อนชื้น โดยอยู่ภายใต้อิทธิพลของลมมรสุม 2 ชนิด ได้แก่ ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ และลมมรสุมตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งก่อให้เกิดฤดูกาลที่แตกต่างกัน 3 ฤดู ได้แก่

ฤดูร้อน ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - เดือนเมษายน

ฤดูฝน ระหว่างเดือนพฤษภาคม - เดือนตุลาคม

ฤดูหนาว ระหว่างเดือนพฤศจิกายน - เดือนมกราคม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อุณหภูมิทั้ง 3 ฤดูจะแตกต่างกัน แต่ค่าเฉลี่ยจากการวัด ณ สถานีตรวจอากาศกรุงเทพมหานคร ปี 2545 จะอยู่ที่ 29.2 องศาเซลเซียส โดยค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ 38 องศาเซลเซียส และต่ำสุดเท่ากับ 19.2 องศาเซลเซียส

<u>ความชื้นสัมพันธ์</u> ความชื้นสัมพันธ์ของกรุงเทพมหานครจะมีค่าสูงเกือบตลอดปี เนื่องจากกรุงเทพมหานครตั้งอยู่ใกล้อ่าวไทย ซึ่งมีไอน้ำพัดเข้าถึงสม่ำเสมอ ซึ่งจากการวัด ณ ปี พ.ศ. 2545 เช่นกัน ความชื้นสัมพันธ์ของกรุงเทพมหานครจะมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 73

<u>ทัศนวิสัย</u> ทัศนวิสัยของกรุงเทพมหานครเมื่อเวลา 07.00 น. จะมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.6-8.0 กิโลเมตรปริมาณฝน ค่าเฉลี่ยปริมาณน้ำฝน ณ สถานีตรวจอากาศกรุงเทพมหานคร ณ ปี พ.ศ. 2545 คือ 1,878.3 มิลลิเมตร และมีค่าเฉลี่ยจำนวนวันที่ฝนตกปีละ 146 วัน

2.1.1.2 ลักษณะของประชากร

<u>จำนวนประชากร</u>

ณ สิ้นปี พ.ศ. 2546 กรุงเทพมหานครมีประชากร 5,844,607 คน เป็นชาย 2,822,171 คน เป็นหญิง 3,022,436 คน สัดส่วนเพศชายต่อเพศหญิงเท่ากับ 93 กล่าวคือ ในจำนวนประชากรเพศหญิง 100 คน มีจำนวนประชากร เพศชาย 93 คน จำนวนบ้านทั้งหมด 2,020,019 หลังคาเรือน มีจำนวนคนโดยเฉลี่ย 2.89 คนต่อหลังคาเรือน เมื่อพิจารณาประชากรรายเขต พบว่าเขตที่มีจำนวนประชากรมากที่สุด คือ เขตบางแค มี 183,809 คน ส่วนเขตที่มีประชากรน้อยที่สุด คือ เขตสัมพันธวงศ์ มีประชากรเท่ากับ 35,547 คน

<u>ความหนาแน่นประชากร</u>

โดยเฉลี่ยประมาณ 3,726 คนต่อตารางกิโลเมตร หรือ 5.9 คนต่อไร่ ส่วนใหญ่ความหนาแน่นมากอยู่ในเขตเมืองชั้นใน ซึ่งเป็นเขตที่มีพื้นที่น้อย แต่มีจำนวนประชากรมากและยังเป็นย่านการค้าและธุรกิจ เขตที่มีความหนาแน่นประชากรน้อยจะอยู่ในเขตชานเมือง ได้แก่ เขตหนองจอก โดยเฉลี่ยประมาณ 465 คนต่อตารางกิโลเมตร เมื่อเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านๆ มา พบว่า จำนวนประชากรในกรุงเทพมหานครหลายเขตมีการเพิ่มถึงจุดสูงสุดแล้วและมีแนวโน้มลดจำนวนลง ส่งผลให้ความหนาแน่นของประชากรในเขตต่างๆ เหล่านั้นลดลงไปด้วย โดยเฉพาะเขตเมืองชั้นใน

<u>อัตราการเพิ่มประชากร</u>

ช่วงปี พ.ศ. 2545-2546 มีประชากรเพิ่มขึ้น 62,448 คนหรือมีอัตราการเพิ่มร้อยละ 1,080 ส่วนใหญ่เขตชานเมืองมีอัตราการเพิ่มประชากรมาก เขตคลองสามวามีอัตราการเพิ่มประชากรมากที่สุด คือ ร้อยละ 7,241 เขตที่มีอัตราการเพิ่มประชากรในทางลบสูงสุด ได้แก่ เขตพระนคร ร้อยละ -2.707 ประชากรส่วนใหญ่ในเขตเมืองชั้นในมีอัตราการเพิ่มในทางลบ เขตชั้นในที่มีอัตราการเพิ่มทางลบ กล่าวคือ มีประชากรน้อยกว่าสถิติในปี พ.ศ. 2545 ทุกแขวงมีจำนวนถึง 14 เขต คือ เขตพระนคร เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย เขตสัมพันธวงศ์ เขตราชเทวี เขตบางพลัด เขตบางกอกใหญ่ เขตสาทร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เขตยานนาวา เขตบางคอแหลม เขตบางซื่อ เขตคลองสาน เขตธนบุรี เขตดินแดง และเขตคลองเตย เขตที่มีอัตราการเพิ่มประชากรทางบวกทุกแขวง มี 2 เขต คือ เขตจตุจักรและเขตพญาไท เขตต่อเมือง ส่วนใหญ่มีอัตราการเพิ่มประชากรในทางบวก ส่วนเขตชานเมืองมีอัตราการเพิ่มประชากรทางบวกในทุกเขตทุกแขวง

<u>การเกิด การตาย</u>

กรุงเทพมหานครมีจำนวนเด็กเกิดทั้งหมด 110,119 คน เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง โดยเพศชายเท่ากับ 57,018 คน เพศหญิง 53,101 คน เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2545) ร้อยละ 0.704 หากพิจารณาจำนวนเด็กเกิดตามกลุ่มพื้นที่เขต พบว่าในเขตเมืองชั้นในมีเด็กเกิดมากที่สุดเท่ากับ 76,280 คน โดยอยู่ในเขตราชเทวีมากที่สุด จำนวน 17,664 คน คนตายมีทั้งหมด 21,786 คน เพศชายมีอัตราการตายมากกว่าเพศหญิง โดยเพศชายมีจำนวนการตายเท่ากับ 12,495 เพศหญิง 9,291 คน ลดลงจากปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2545) ร้อยละ 2.875 เขตที่มีจำนวนการตายมากที่สุดอยู่ในเขตธนบุรี คือ จำนวน 822 คน สาเหตุการตายของประชากรในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2545 เป็นลำดับหนึ่ง คือ ตายด้วยโรคมะเร็ง รองลงมา คือ อุบัติเหตุและการเป็นพิษและโรคเกี่ยวกับสมองและหลอดเลือด ตามลำดับ

<u>การย้ายถิ่น</u>

ประชากรกรุงเทพมหานครมีการย้ายออกมากกว่าย้ายเข้า กล่าวคือ มีจำนวนประชากรที่ย้ายเข้ามาในเขตกรุงเทพมหานคร มีจำนวน 479,693 คน คิดเป็นอัตราการย้ายเข้าต่อพันคนเท่ากับ 82.07 จำนวนประชากร ที่ย้ายออก 498,454 คน คิดเป็นอัตราการย้ายออกต่อพันคนเท่ากับ 85.28 จำนวนการย้ายถิ่นสุทธิเท่ากับ -18,761 คน เมื่อพิจารณาตามกลุ่มพื้นที่เขต พบว่าการย้ายถิ่นสุทธิของประชาชนที่อยู่อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตเมืองชั้นในของกรุงเทพมหานครเกือบทุกเขต มีจำนวนผู้ย้ายออกมากกว่าจำนวนผู้ย้ายเข้า ยกเว้น เขตยานนาวาและเขตจตุจักรที่มีจำนวนผู้ย้ายเข้ามากกว่าผู้ย้ายออก เมื่อพิจารณาการย้ายถิ่นในกลุ่มพื้นที่เขตอื่นๆ ทุกกลุ่ม พบว่าส่วนใหญ่จำนวนผู้ย้ายเข้ามีมากกว่าจำนวนผู้ย้ายออก ยกเว้นเขตดินแดง เขตสายไหม เขตภาษีเจริญ และเขตราษฎร์บูรณะ ที่มีจำนวนผู้ย้ายออกมากกว่าจำนวนผู้ย้ายเข้าเล็กน้อย พอสรุปได้ว่าการที่ประชากรกรุงเทพมหานครมิได้มีจำนวนลดลง แม้ว่าประชากรจะมีการย้ายออกมาก สาเหตุประการหนึ่ง คือ มีประชากรจำนวนหนึ่งเคลื่อนย้ายระหว่างเขตการปกครองภายในกรุงเทพมหานคร คือย้ายจากเขตเมืองชั้นในไปอยู่ยังเขตต่อเนื่อง โดยเฉพาะเขตชานเมืองมีการย้ายถิ่นสุทธิในอัตราที่สูงกว่าเขตอื่นๆ

<u>โครงสร้างประชากร</u>

ประชากรวัยเด็ก อายุ 0-14 ปี มี 1,113,525 คน คิดเป็นร้อยละ 19.1 ประชากรเพศชายมากกว่าเพศหญิงเล็กน้อย เพศชายเท่ากับ 570,195 คน คิดเป็นร้อยละ 9.8 ส่วนเพศหญิงมี 543,330 คน คิดเป็นร้อยละ 9.3 ประชากรวัยทำงานหรือช่วงอายุระหว่าง 15-59 ปี มี 3,804,183 คน คิดเป็น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ร้อยละ 65.1 เป็นเพศชายเท่ากับ 1,803,561 คน หรือร้อยละ 30.9 เป็นเพศหญิง 2,000,622 คน คิดเป็นร้อยละ 34.2 ส่วนประชากรวัยสูงอายุ (อายุ 60-75 ปีขึ้นไป) มี 524,000 คน คิดเป็นร้อยละ 9.0 เป็นเพศชาย 222,801 คน คิดเป็นร้อยละ 3.8 ส่วนเพศหญิงมี 301,199 คน คิดเป็นร้อยละ 5.2

2.1.1.3 ลักษณะทางด้านเศรษฐกิจและสังคม

<u>โครงสร้างทางเศรษฐกิจ</u> จากการศึกษาสัดส่วนของผลิตภัณฑ์มวลรวมของกรุงเทพมหานคร ในสาขาการผลิตหลัก 3 สาขา ได้แก่ สาขาปฐมภูมิ ทุติยภูมิ และตติยภูมิ ในช่วงเวลา 10 ปีที่ผ่านมา ปรากฏว่ากรุงเทพมหานครมีผลิตภัณฑ์มวลรวมมากที่สุดในสาขาตติยภูมิ (กลุ่มสาขาการผลิตที่ประกอบด้วยคมนาคมและการสื่อสาร, การค้าปลีก, การธนาคาร, ประกันภัยและอสังหาริมทรัพย์ ที่อยู่อาศัย บริหารราชการและการป้องกันประเทศ การบริการ) สาขารองลงมาคือทุติยภูมิ (กลุ่มสาขาการผลิตที่ประกอบด้วยอุตสาหกรรมก่อสร้าง และไฟฟ้า ประปา) สำหรับสาขาปฐมภูมิ (กลุ่มสาขาการผลิตที่ใช้ทรัพยากรธรรมชาติเป็นวัตถุดิบ ได้แก่ กสิกรรม ปศุสัตว์ ประมง เหมืองแร่และย่อยหิน มีสัดส่วนน้อยที่สุดไม่ถึงร้อยละ 1 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมของกรุงเทพมหานครและเมื่อพิจารณาผลิตภัณฑ์มวลรวมจำแนกตามสาขาการผลิตย่อย จะเห็นว่าโครงสร้างทางเศรษฐกิจของกรุงเทพมหานครมีภาคอุตสาหกรรมเป็นแกนนำ โดยมีสัดส่วนประมาณร้อยละ 30 และมีอัตราขยายตัวต่อเนื่องตลอดมา

<u>อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ</u> ในช่วงปี พ.ศ. 2532-2537 กรุงเทพมหานครมีอัตราการขยายตัวของสาขาการผลิตเฉลี่ยต่อปีร้อยละ 13.08 และไม่มีการผลิตใดมีอัตราการขยายตัวติดลบเลย โดยมีการเติบโตเฉลี่ยต่อปีสูงสุด คือ ร้อยละ 36.91 ในสาขาการธนาคาร ประกันภัย และอสังหาริมทรัพย์หลังเกิดวิกฤติเศรษฐกิจอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของกรุงเทพมหานครในช่วงปี 2537-2541 เริ่มติดลบ คือ เฉลี่ยปีละ 2.26 โดยสาขาการผลิตที่หดตัวมากที่สุด คือ สาขาการธนาคาร ประกันภัยและอสังหาริมทรัพย์ และอีกสาขาหนึ่งที่ติดลบมาก คือ สาขาการค้าส่งค้าปลีก

<u>ระดับการศึกษา</u> จากสำมะโนประชากร พ.ศ. 2523 พ.ศ. 2533 และ พ.ศ. 2543 ระดับการศึกษาของประชากรอายุ 6 ปีขึ้นไปของกรุงเทพมหานคร พบว่าใน พ.ศ. 2543 มีประชากรอายุ 6 ปีขึ้นไป 5,913,700 คน มีประชากรที่มีการศึกษา 5,582,700 คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 94.40 ของประชากรอายุ 6 ปีขึ้นไป ขณะที่ประชากรไม่มีการศึกษามี 306,300 คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 5.18 สำหรับระดับการศึกษาของประชากรที่สำเร็จการศึกษาในระดับต่างๆ พบว่า ระดับประถมศึกษามี 2,055,800 คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 34.76 ซึ่งมากที่สุด รองลงมาเป็นระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 1,196,900 คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 20.24 ขณะที่ระดับปริญญาตรีและมัธยมศึกษาตอนต้น มีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 15.53 และร้อยละ 15.09 ตามลำดับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การนับถือศาสนา การนับถือศาสนาของประชากรกรุงเทพมหานครจากสำมะโนประชากรและเคหะ พ.ศ. 2543 พบว่าประชากรนับถือศาสนาพุทธมากที่สุด เป็นสัดส่วนร้อยละ 94.50 รองลงมาศาสนาอิสลาม มีสัดส่วนร้อยละ 4.34 และศาสนาคริสต์ ร้อยละ 1.02เมื่อเปรียบเทียบสำมะโนประชากรและเคหะ พ.ศ. 2533 กับ พ.ศ. 2543 พบว่า จากการเพิ่มขึ้นของประชากร ประชากรนับถือศาสนาคริสต์เพิ่มขึ้นมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 49.79 รองลงมาศาสนาอิสลามเพิ่มขึ้นร้อยละ 15.75 และศาสนาพุทธเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.81 ขณะที่ศาสนาฮินดูมีการเปลี่ยนแปลงลดลงร้อยละ 89.30

2.1.1.4 ลักษณะทรัพยากรธรรมชาติ

ทรัพยากรน้ำแหล่งน้ำผิวดิน กรุงเทพมหานครอุดมไปด้วยน้ำผิวดิน ได้แก่ น้ำในลุ่มน้ำเจ้าพระยา ลุ่มน้ำต่างๆ ตลอดจนลำคลองที่แยกสาขาไปจากแม่น้ำจำนวนมาก แต่ปัจจุบัน เริ่มมีความไม่สมดุล ของความต้องการใช้น้ำ และปริมาณน้ำที่เก็บ เกิดปัญหาด้านการระบายน้ำ ได้แก่ ปัญหาน้ำท่วม น้ำขัง อันเนื่องจากขาดการบริหารจัดการ น้ำที่ดีแหล่งน้ำใต้ดิน

ชั้นน้ำใต้ดินบริเวณกรุงเทพมหานครและปริมณฑล สามารถแบ่งได้เป็น 8 ชั้นตลอดความลึก 550 เมตร โดยการใช้น้ำส่วนใหญ่สูบจากชั้นใต้ดิน สถิติการสำรวจเมื่อปี พ.ศ. 2525 พบว่ากรุงเทพมหานคร และจังหวัดใกล้เคียง มีการสูบน้ำบาดาล มาใช้ถึงประมาณ 1.4 ล้านลูกบาศก์เมตร ซึ่งการสูบน้ำใต้ดินที่มีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างมากนี้ ทำให้เกิดผลกระทบ ต่อสภาพแวดล้อม เช่น การรุกล้ำของน้ำเค็ม การลดลงของปริมาณน้ำใต้ดิน การเปลี่ยนแปลงของ คุณภาพน้ำใต้ดิน และผลกระทบที่สำคัญ คือ แผ่นดินทรุดตัว ซึ่งจากการศึกษาวิจัยเมื่อปี พ.ศ. 2521 พบว่ากรุงเทพมหานคร มีการทรุดตัวมาก ด้านตะวันออกของเมือง ได้แก่บริเวณลาดพร้าว หัวหมาก พระโขนง บางนา ในอัตราการทรุดตัวปีละมากกว่า 10 เซนติเมตร บริเวณตอนกลางของเมืองมีอัตราทรุดตัวปีละ 5-10 เซนติเมตร และด้านตะวันตกจะมีอัตราการทรุดตัวน้อยกว่า 5 เซนติเมตร โดยบริเวณต่ำสุดของพื้นดินกรุงเทพมหานคร คือ บริเวณมหาวิทยาลัยรามคำแหง ซึ่งจากการสำรวจ ของกรมแผนที่ทหารเมื่อปี พ.ศ. 2525 พบว่าหมุดหลักฐานของบริเวณดังกล่าวอยู่ต่ำกว่าระดับน้ำทะเลปานกลาง 4 เซนติเมตร แต่หลังจากมีมาตรการควบคุมการสูบน้ำบาดาลในปี พ.ศ. 2526 เป็นต้นมา ระดับน้ำบาดาลของกรุงเทพมหานครในบริเวณต่างๆ ได้เพิ่มสูงขึ้น ทำให้อัตราการทรุดตัวของพื้นดินลดลง โดยผลการศึกษาสำรวจครั้งหลังสุดของสำนักนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อกระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม เมื่อปี พ.ศ. 2544 รายงานว่า สถานการณ์ โดยรวม ของแผ่นดินทรุดในเขตกรุงเทพมหานครดีขึ้น กล่าวคือ อัตราการ ทรุดตัวอยู่ที่ประมาณปีละ 1 เซนติเมตร ยกเว้นเขตดอนเมืองที่มีอัตราการทรุดตัวอยู่ระหว่าง 3-5 เซนติเมตรต่อปี และเขตหนองจอกมีอัตราการทรุดตัวอยู่ระหว่าง 2-3 เซนติเมตรต่อปี ส่วนปริมณฑลรอบกรุงเทพมหานคร ได้แก่ จังหวัดนนทบุรี จังหวัด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สมุทรปราการ และจังหวัดสมุทรสาคร มีอัตราการทรุดตัวอยู่ระหว่าง 2-5 เซนติเมตรต่อปี โดยสถิติการใช้น้ำบาดาลของกรุงเทพมหานครในปี พ.ศ. 2544 มีจำนวน 567.935 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน

ทรัพยากรดิน จากการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องดินของผู้เชี่ยวชาญระบุว่า ชนิดของดินในเขตกรุงเทพมหานคร ได้แก่ ดินเหนียวกรุงเทพ (Bangkok Clays) ซึ่งพบอยู่ตามบริเวณที่ราบดินดอนสามเหลี่ยมลุ่มน้ำเจ้าพระยา แม่กลอง บางปะกง และสาขาอื่นๆ ของแม่น้ำเจ้าพระยาเหมาะในการปลูกข้าวนาดำ หากยกท้องร่องสูงก็จะใช้ทำสวนผัก สวนผลไม้ได้ดี นับเป็นดินที่อุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การเกษตร

ทรัพยากรพืชพันธุ์ไม้ กรุงเทพมหานครนั้นตั้งอยู่บนพื้นที่ราบลุ่มริมน้ำเจ้าพระยา ซึ่งอยู่ห่างจาก ปากแม่น้ำ ที่ไหลลงสู่อ่าวไทยประมาณ 30 กิโลเมตร พื้นที่ส่วนใหญ่ บริเวณชานเมือง จะเป็นพื้นที่เหมาะ แก่การเพาะปลูกข้าว มีการปลูกผัก ผลไม้ และทำสวนประเภทต่างๆ ในพื้นที่ด้านในและสำหรับด้านใต้นั้น เป็นพื้นที่ป่าชายเลน เหมาะแก่ การทำประมงชายฝั่ง ประเภทเลี้ยงกุ้ง หอย ปู ปลา

2.1.1.5 ลักษณะการคมนาคม

2.1.1.5.1 ระบบคมนาคมขนส่งทางบก ระบบคมนาคมขนส่งของกรุงเทพมหานครในปัจจุบัน เป็นระบบที่ใช้ทางบกเป็นหลัก โดยเฉพาะการคมนาคมขนส่งตามเส้นทางถนน เนื่องจากเข้าถึงชุมชนได้สะดวกกว่าระบบอื่น และเป็นการเดินทางโดยพึ่งยานพาหนะส่วนบุคคล ซึ่งอัตราส่วนการใช้รถยนต์ส่วนบุคคลมีถึงร้อยละ 53 ในขณะที่สัดส่วนการใช้รถขนส่งมวลชนมีเพียงร้อยละ 47

1. โครงการข่ายถนนและทางด่วน

โครงข่ายถนนและทางด่วนในกรุงเทพมหานคร เป็นโครงการข่ายหลักที่สำคัญของการคมนาคมขนส่ง โดยในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑลมีถนนสายสำคัญประมาณ 4,700 กิโลเมตร มีถนนสายหลักที่เป็นเส้นทางเข้า-ออกเมืองในทิศต่างๆ

1.2 โครงข่ายระบบขนส่งมวลชน

กรุงเทพมหานคร มีการบริการขนส่งมวลชนทางบก 4 ประเภท ได้แก่

รถโดยสารประจำทาง

องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพมหานคร หรือ ขสมก. คือ หน่วยงานรับผิดชอบในการจัดการบริการเดินรถโดยสารประจำทางในกรุงเทพมหานคร และจังหวัดใกล้เคียง ซึ่งสำหรับกรุงเทพมหานครนั้น ปัจจุบันมีรถโดยสารธรรมดา 158 เส้นทาง (สาย) รวม 4,093 คัน และรถโดยสารปรับอากาศ 47 เส้นทาง (สาย) รวม 2,806 คัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รถไฟชานเมือง

ปัจจุบันมีประชากรส่วนหนึ่งที่อาศัยอยู่ในเขตชานเมืองและจังหวัดปริมณฑล เดินทางเข้ามาทำงานหรือศึกษาในกรุงเทพมหานครจำนวนมาก การรถไฟแห่งประเทศไทยจึงจัดให้บริการรถไฟชานเมืองขึ้น เพื่อขนส่งผู้โดยสารดังกล่าวข้างต้น ให้เข้ามาในกรุงเทพมหานครได้สะดวกและรวดเร็วขึ้น เป็นเส้นทางสั้นๆ ที่มีความถี่ในการให้บริการสูงในช่วงเวลาเร่งด่วนในช่วงเช้าและเย็น

การเดินรถไฟชานเมืองดังกล่าว แม้จะช่วงขนส่งผู้โดยสารได้จำนวนมากก็ตาม แต่ส่งผลกระทบกับบริเวณจุดตัดกับถนนในเมืองที่มีปริมาณค่อนข้างสูง ในช่วงเวลาเดียว

รถไฟฟ้าขนส่งมวลชน (BTS)

กรุงเทพมหานครมีระบบรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนสายแรกในปลายปี พ.ศ. 2542 เป็นระบบรถไฟฟ้าแบบยกระดับ ให้บริการโดย บริษัท ระบบขนส่งมวลชนกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ซึ่งได้รับสัมปทานเป็นเวลา 30 ปี มี 2 เส้นทาง คือ สายสุขุมวิท (จากสถานีอ่อนนุช-สถานีหมอชิต) ระยะทางรวม 16.8 กิโลเมตร และสายสีลม (จากสถานีสนามกีฬาแห่งชาติ-สถานีสะพานตากสิน) มีระยะทาง 6.3 กิโลเมตร รวมเส้นทางรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนในปัจจุบัน 23.1 กิโลเมตร และในอนาคตจะมีการต่อขยายเส้นทางให้บริการออกไปเขตชานเมืองเพิ่มขึ้น เช่น โครงการต่อขยายช่วงอ่อนนุช สำโรง โครงการต่อขยายช่วงสะพานตากสิน-ศูนย์คมนาคมกรุงเทพมหานครด้านใต้ เช่น

การรถไฟฟ้าใต้ดิน

การรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย (MRTA) คือหน่วยงานรับผิดชอบจัดการเดินรถและให้บริการ ซึ่งในปีปัจจุบันได้เปิดเดินรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนใต้ดินสายแรก คือ สายเฉลิมรัชมงคลจากหัวลำโพง-บางซื่อ ระยะทางประมาณ 20 กิโลเมตร มี 18 สถานี ซึ่งในอนาคตมีแผนงาน-โครงการ จะเปิดให้บริการในอีกหลายเส้นทาง เช่น ส่วนต่อขยายจากหัวลำโพง-บางหว้า-บางแค ฯลฯ

2.1.1.5.2 ระบบคมนาคมขนส่งทางน้ำ โครงข่ายการคมนาคมขนส่งทางน้ำของกรุงเทพมหานคร มีสัดส่วนเพียงร้อยละ 1.3 ของโครงข่ายการเดินทางทั้งหมด โดยมี 4 ประเภทที่สำคัญ ได้แก่

1. การเดินเรือโดยสารประจำทางในแม่น้ำเจ้าพระยา

ดำเนินการโดย บริษัท เรือด่วนเจ้าพระยา จำกัด เพียงบริษัทเดียว มีเส้นทางจากท่าน้ำนนท์ฯ จังหวัดนนทบุรี-ท่าเรือบิ๊กซี ในเขตราษฎร์บูรณะ กรุงเทพมหานคร มีระยะทางประมาณ 35 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทางประมาณ 30 นาที ให้บริการตั้งแต่ 05.50-20.20 น. โดยการบริการมีเรือ 3 ประเภท ได้แก่

เรือด่วนธรรมดา เส้นทางระหว่างท่าน้ำนนทบุรี-ท่าวัดราชสิงขร มีจุดจอดรับ-ส่งผู้โดยสาร 31 เท่า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เรือด่วนธงแสดแดง เส้นทางระหว่างท่าน้ำนนทบุรี-ท่าสาทร มีจุดจอดรับ-ส่งผู้โดยสาร 12 เท่า

2. การเดินเรือยนต์โดยสารข้ามฟากแม่น้ำเจ้าพระยา

บริษัท สุภัทรา จำกัด เป็นผู้ประกอบการรายใหญ่ ดำเนินการเดินเรือข้ามฟาก 8 เท่า และมีผู้ประกอบการ รายย่อยอื่นๆ อีกหลายราย ซึ่งจากการสำรวจในปี พ.ศ. 2545 โดยกรมเจ้าท่า กระทรวงคมนาคม พบว่า จำนวนท่าเรือข้ามฟาก ในแม่น้ำเจ้าพระยาจากช่วงจังหวัดนนทบุรี-จังหวัดสมุทรปราการ มีจำนวนทั้งหมด 33 ท่า โดยยึดฝั่งพระนครเป็นหลัก

3. การเดินเรือโดยสารประจำทางในคลอง

การเดินเรือโดยสารประจำทางคลองนั้น ปัจจุบันมี 2 คลอง คือ คลองแสนแสบและคลองพระโขนง โดยกองการขนส่ง สำนักการจราจรและขนส่ง เป็นหน่วยงานรับผิดชอบ ดำเนินการตั้งแต่เดือนสิงหาคม 2537 ซึ่งปัจจุบันมี ผู้โดยสารประจำทางในคลองแสนแสบ ประมาณวันละ 39,687 คน และผู้โดยสารเรือ ประจำคลองพระโขนง ในวันราชการ มีผู้โดยสารประมาณวันละ 1,934 คน และในวันหยุดราชการ มีผู้โดยสารประมาณ วันละ 1,510 คน

4. การเดินเรือยนต์เพลาใบจักรยาว

ในปัจจุบัน มีการเดินเรือยนต์เพลาใบจักรยาวเพื่อเสริมเส้นทางเดินเรือโดยสารในแม่น้ำเจ้าพระยา (สายหลัก) เชื่อมตามคลองต่างๆ บริเวณจังหวัดนนทบุรี-กรุงเทพมหานคร จำนวน 20 เส้นทาง ซึ่งจากการสำรวจโดยกรมเจ้าท่า เมื่อเดือนมิถุนายน ปี พ.ศ. 2545 พบว่ามีผู้โดยสารที่เดินทางด้วยเรือยนต์เพลาใบจักรยาว เฉลี่ยประมาณ วันละ 16,180 คน โดยท่าเรือที่มีผู้โดยสารมากที่สุด คือ ท่าเรือสาธุประดิษฐ์-ท่าเรือพระประแดง มีผู้โดยสารรวมวันละประมาณ 2,296 ค

2.1.1.5.3 <u>ระบบคมนาคมขนส่งทางอากาศ</u> ท่าอากาศยานดอนเมือง เป็นหนึ่งในสนามบินนานาชาติ ของประเทศไทย สามารถให้บริการ ผู้เดินทางได้จำนวน 35 ล้านคนต่อปี ขนส่งสินค้าได้ 0.09 ล้านตันต่อปี ให้บริการเที่ยวบินได้สูงสุด 60 เที่ยวบินต่อชั่วโมง และจากการที่มี อัตราการเพิ่มขึ้น ของผู้โดยสารเฉลี่ยประมาณ 2 ล้านคนต่อปี ส่งผลให้ในอนาคต ท่าอากาศยานดอนเมืองจะไม่สามารถ รองรับผู้โดยสารได้ ซึ่งปัจจุบันมีการเตรียมก่อสร้างสนามบินแห่งที่ 2 แล้ว คือ ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ ซึ่งอยู่ห่างจาก กรุงเทพมหานครไปทางทิศตะวันออก ประมาณ 25 กิโลเมตร มีขนาดใหญ่กว่าสนามบินดอนเมืองประมาณ 6 เท่า และคาดว่า จะสามารถเปิดใช้ได้ ภายในปลายปี พ.ศ. 2548 นี้ ซึ่งจะทำให้ประเทศ เป็นศูนย์กลาง การขนส่งทางอากาศ ของภูมิภาค เอเชียตะวันออกเฉียงใต้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1.2 ลักษณะที่ตั้งและภูมิศาสตร์ของจังหวัดนนทบุรี

มีความเป็นมาทางประวัติศาสตร์อันยาวนานกว่า 400 ปี ตั้งอยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา มีคูคลองน้อยใหญ่มากมาย เป็นเมืองเก่าแก่สมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี ปี พ.ศ. 2179 พระเจ้าปราสาททองโปรดเกล้าฯให้ขุดคลองลัดตอนใต้วัดท้ายเมืองไปทะลุวัดเขมา เพราะเดิมนั้นแม่น้ำเจ้าพระยาไหลวกเข้าแม่น้ำอ้อมมาทางบางใหญ่วกเข้าคลองบางกรวยข้างวัดชลอ มาออกหน้าวัดเขมา เมื่อขุดคลองลัดแล้ว แม่น้ำก็เปลี่ยนทางเดินไหลเข้าคลองลัดที่ขุดใหม่ กลายเป็นแม่น้ำเจ้าพระยาใหม่ดังปัจจุบันนี้ เมื่อ พ.ศ. 2208 สมเด็จพระนารายณ์มหาราชทรงเห็นว่า แม่น้ำเปลี่ยนทางเดินใหม่นั้น ทำให้ข้าศึกประชิดพระนครได้ง่าย จึงโปรดเกล้าฯ ให้สร้างป้อมปราการตรงปากแม่น้ำอ้อม และโปรดเกล้าฯให้ย้ายเมืองนนทบุรีมาอยู่ปากแม่น้ำอ้อมด้วย ดังมีศาลหลักเมืองปรากฏอยู่

จังหวัดนนทบุรี ตั้งอยู่ในภาคกลางเป็นจังหวัดหนึ่งใน 5 จังหวัดปริมณฑล คือ นนทบุรี สมุทรปราการ นครปฐม สมุทรสาครและปทุมธานี มีเนื้อที่ประมาณ 622.303 ตารางกิโลเมตร มีแม่น้ำเจ้าพระยาไหลผ่านและแบ่งพื้นที่ของจังหวัดออกเป็น 2 ส่วน อยู่ระหว่างละติจูด 13 องศา 47 ลิปดาเหนือ ถึง 14 องศา 04 ลิปดาเหนือ และลองจิจูด 100 องศา 15 ลิปดาตะวันออก ถึง 100 องศา 34 ลิปดาตะวันออก

เขตการปกครองแบ่งออกเป็น อำเภอเมืองนนทบุรี อำเภอปากเกร็ด อำเภอบางกรวย อำเภอบางใหญ่ อำเภอบางบัวทองและอำเภอไทรน้อย

มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดต่างๆดังนี้

ทิศเหนือ จดกับ จังหวัดปทุมธานี
ทิศตะวันออก จดกับ จังหวัดพระนคร
ทิศใต้ จดกับ จังหวัดกรุงเทพฯ และธนบุรี
ทิศตะวันตก จดกับ จังหวัดนครปฐม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

ภาพที่ 2.2 แสดงแผนที่จังหวัดนนทบุรี

พื้นที่จังหวัดนนทบุรี เป็นที่ราบลุ่มดินดอนสามเหลี่ยมปากแม่น้ำเจ้าพระยา(ทุ่งราบเจ้าพระยา) ไม่มีพื้นที่เป็นภูเขา พื้นที่โดยทั่วไปจึงเป็นที่ราบลุ่มน้ำท่วมถึงในฤดูน้ำหลาก มีความสูงต่ำแตกต่างกันเพียงเล็กน้อย 1-5 เมตร เท่านั้น มีแม่น้ำเจ้าพระยาไหลผ่านเป็นตัวแบ่งเขตจังหวัดออกเป็น 2 ส่วน คือ พื้นที่ส่วนที่หนึ่งเป็นพื้นที่ฝั่งตะวันออกหรือฝั่งซ้ายของน้ำเจ้าพระยา และพื้นที่ส่วนที่สองซึ่งอยู่ฝั่งขวาของแม่น้ำเจ้าพระยา มีเกาะเกร็ดซึ่งเกิดจากการขุดคลองลัดแม่น้ำเจ้าพระยาตรงส่วนโค้งของแม่น้ำมีพื้นที่ประมาณ 4.12 ตารางกิโลเมตร

นอกจากนี้ก็มีแม่น้ำสาขาอีกหลายสายที่ไหลผ่านพื้นที่ภายในจังหวัด เช่น คลองบางซื่อ คลองบางกรวย คลองบางบัวทอง คลองบางสีทอง คลองบางกระสือ คลองบางแหลม และคลองอ้อม ซึ่งคลองต่างๆ เอื้อให้เกิดการกสิกรรมและการคมนาคมภายในพื้นที่

แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 6 อำเภอคือ อำเภอเมืองนนทบุรี อำเภอปากเกร็ด อำเภอบางกรวย อำเภอบางใหญ่ อำเภอบางบัวทอง อำเภอไทรน้อย

95228

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1.2.1 ลักษณะภูมิอากาศ

จังหวัดนนทบุรีมีภูมิอากาศแบบร้อนชื้น อยู่ภายใต้อิทธิพลของลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ เช่นเดียวกับพื้นที่ในจังหวัดภาค กลางของประเทศ ประกอบด้วย ฤดูฝน ฤดูหนาวและฤดูร้อน เนื่องจากลักษณะพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มมีความแตกต่างของระดับพื้นดินเพียงเล็กน้อย สภาพภูมิอากาศ จึงมีลักษณะ ค่อนข้างสม่ำเสมอตลอดพื้นที่

อุณหภูมิ อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ยอยู่ในช่วงเดือนเมษายนเท่ากับ 35.1 องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ยอยู่ในช่วงเดือนมกราคม เท่ากับ 240. และ 32.7 องศาเซลเซียส ตามลำดับ อุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปีเท่ากับ 27.9 องศาเซลเซียส

ความชื้นสัมพันธ์ (Relative Humidity) ความชื้นสัมพันธ์ มีค่าสูงสุดในช่วงเดือนกันยายน คือ 79 เปอร์เซ็นต์ และมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดในเดือนมกราคม คือ 68 เปอร์เซ็นต์ โดยความชื้นสัมพันธ์เฉลี่ยตลอดปี มีค่า 74 เปอร์เซนต์

ลม (Wind) ความเร็วลมโดยเฉลี่ย ตั้งแต่เดือนมกราคม ถึงเดือนธันวาคม ในจังหวัดนนทบุรีมีลักษณะที่ค่อนข้างคงที่ โดยความเร็วลมอยู่ในช่วงระหว่าง 4.0-6.2 น็อตต่อชั่วโมง

ปริมาณน้ำฝนและวันฝนตก ปริมาณน้ำฝนตลอดปี 1,224.2 มิลลิเมตร เดือนกันยายน เป็นเดือนที่มีปริมาณน้ำฝนและจำนวนวันฝนตกมากที่สุด คือ 266.9 มิลลิเมตร และ 19.5 วัน ตามลำดับ ส่วนเดือนมกราคมมีปริมาณน้ำฝนและจำนวนวันฝนตกน้อยที่สุด คือ 9.0 มิลลิเมตร และ 1.1 วัน ตามลำดับ

2.1.2.2 ลักษณะวิถีชีวิต

ประเพณีท้องถิ่น การทำบุญตักบาตรพระ 108

ช่วงเวลา ประเพณีการทำบุญตักบาตรพระ 108 เริ่มในวัน แรม 8 ค่ำ เดือน 12 ซึ่งถือว่าเป็นวันทำ บุญที่แท้จริง แต่ประเพณีจะเริ่มขึ้นตั้งแต่ 7 ค่ำ เดือน 12 โดยเริ่มพิธีตั้งแต่ตอนบ่าย

ความสำคัญ ประเพณีการทำบุญตักบาตรพระ 108 เป็นประเพณีที่ ปฏิบัติกันมาช้านานแล้ว ในอำเภอบางรวย โดย จัดขึ้นตามวัดริมน้ำในคลองบางกอกน้อย หลายวัดด้วยกัน คือ วัดไทยเจริญ วัดบางไกร นอก วัดอุทยาน วัดโบสถ์ วัดบางไกรใน เพื่อให้ ประชาชนได้ร่วมกิจกรรมทางพุทธศาสนา ทำบุญ ตักบาตรเพื่อความเป็นสิริมงคล และเกิดความสามัคคี เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันในชุมชน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

<u>พิธีกรรม</u> การทำบุญตักบาตรพระ 108 จะเริ่มพิธีตั้ง แต่แรม 7 ค่ำ เดือน 12 ในตอนบ่ายทุกวัด ตามริมน้ำจะมีการแห่พระพุทธรูปที่ มีชื่อเสียงของแต่ละวัด เช่น หลวงพ่ออาคม จากวัดไทยเจริญ หลวงพ่อโตวัดอุทยาน แห่ไป ตามลำน้ำ โดยการจัดขบวนแห่อย่างสวยงาม มีการรำประกอบ จุดประสงค์ของการแห่ขบวนพระ นี้ก็เพื่อประกาศให้ประชาชนได้ทราบทั่วกัน ว่า จะมีพิธีทำบุญตักบาตรพระ 108 ขึ้น อีกครั้งหนึ่งให้สาธุชนมาร่วมทำบุญในวัน รุ่งขึ้น การแห่ขบวนพระนี้ทุกวัดจะแห่พร้อมกันหมด

วันแรม 8 ค่ำ เดือน 12 ซึ่งถือเป็นวันทำ บุญใหม่ จะเริ่มพิธีตั่งแต่เวลา 05.00 น. เป็นต้นไป จะมีประชาชนมาร่วมทำ บุญตามลำน้ำอย่างแน่นขนัดทั้งสองฝั่งคลอง ประชาชนส่วนใหญ่ที่มาทำบุญจะมาทาง เรือ เตรียมอาหารคาวหวานมาอย่างพร้อมมูล ชาวบ้าน จะนิมนต์พระสงฆ์ลงเรือจ้างบ้าง เรืออีแปะบ้าง เรือบางลำมีพระ 1 รูป หรือ 2 รูป ไม่ เกินลำละ 3 รูปและมีคนพายเรือ 3 -4 คน เพื่อรับอาหารคาวหวานจากประชาชน การทำบุญนี้จะเริ่มพร้อมกันทุกวัด พระ จะบิณฑบาตรไปในทางเดียวกัน เช่นเริ่มต้นทาง ฝั่งขวาก็จะรับบิณฑบาตเรื่อยไป แล้วจึงวก กลับมาทางฝั่งซ้ายบ้าง วัดแต่ละวัดจะ แห่พระพุทธรูปสำคัญประดับตกแต่งอย่างสวยงาม ไปรับบิณฑบาตด้วย พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ประชาชน ปิดทองและบริจาคทรัพย์ตามศรัทธาเพื่อนำไปบำรุง วัด ช่วงเวลาที่ประชาชนทำบุญจะอยู่ระหว่าง เวลา 06.00-07.00 น. ใน ระหว่างการทำบุญนี้ ชาวบ้านแต่งตัวเป็นฤาษี หรือนำผ้าเหลืองมาห่มให้ใช้ขันครอบศีรษะ สมมุติเป็นพระมาร่วมบิณฑบาตด้วย

ภาพที่ 2.3 แสดงลักษณะวิถีชีวิต การทำบุญตักบาตร

2.1.2.3 ลักษณะการคมนาคม

<u>ทางเรือ</u>

มีเรือด่วนเจ้าพระยาบริการระหว่างเส้นทาง จากท่าน้ำวัดราชสิงขร เขตยานนาวา ถึงท่าน้ำวัดเตย อ.ปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ทุกวัน ระหว่างเวลา 06.00-18.00 น. เรือออกทุกๆ 20 นาที ค่าโดยสารระหว่าง 4 บาท ถึง 16 บาท ขึ้นอยู่กับระยะทาง ใช้เวลานั่งเรือประมาณ 1 ชั่วโมง 25 นาที กรณีลงเรือที่ท่าช้างใช้เวลา นั่งเรือประมาณ 45 นาที

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2 การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับภูมิหลังทางประวัติศาสตร์สมัยอยุธยาตอนปลาย

กรุงศรีอยุธยามีชื่อเดิมที่ปรากฏในเอกสารชั้นต้นที่เป็นศิลาจารึกและตำนานบางเรื่องว่า " กรุงอโยธยา " ซึ่งเป็นการนำชื่อเมืองของพระรามในเรื่องรามเกียรติ์มาใช้ ชื่อกรุงอโยธยาคงจะถูกเปลี่ยนเป็นกรุงศรีอยุธยา ซึ่งเป็นชื่อที่รู้จักกันทั่วไปในปัจจุบันนี้ ในสมัยของสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ซึ่งอยู่ในระยะเวลาตอนปลายของสมัยกรุงศรีอยุธยา อยุธยาเป็นนครอันรุ่งโรจน์ของราชอาณาจักรไทยแห่งที่ราบลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยานับตั้งแต่ปีพุทธศักราช 1893 ซึ่งสถาปนาขึ้นโดยพระเจ้าอู่ทอง ปฐมกษัตริย์ จวบจนเสียกรุงแก่พม่าเมื่อปีพุทธศักราช 2310 รวมระยะเวลา 417 ปี ถึงแม้ว่าอยุธยาจะสร้างมาตั้งแต่พุทธศักราช 1893 ในตอนปลายพุทธศตวรรษที่ 19 เป็นต้นมาก็ตาม ก็ยังมีราชธานีที่เป็นศูนย์กลางของราชอาณาจักรสยาม เพราะในช่วงเวลาพุทธศตวรรษที่ 20 นั้น บ้านเมืองเป็นเพียงแค่รัฐอิสระที่สำคัญแห่งหนึ่งในประเทศเท่านั้น ยังไม่เกิดการรวมตัวกับชาติอื่น เช่นสุโขทัย และสุพรรณภูมิ ขึ้นเป็นรัฐรวมศูนย์ที่เรียกว่าอาณาจักรได้ จนกระทั่งรัชกาลของสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ ในพุทธศตวรรษที่ 20 อยุธยา สุพรรณภูมิและสุโขทัยรวมกันเป็นราชอาณาจักร โดยที่พระนครศรีอยุธยาเป็นราชธานีที่ประทับของพระมหากษัตริย์ เป็นศูนย์กลางการปกครองและศูนย์กลางแห่งอำนาจในเวลาเดียวกัน รวมทั้งยังเป็นยุคที่บ้านเมืองมั่นคงยาวนาน สภาพสังคมเศรษฐกิจ การเมืองการปกครองเอื้ออำนวยต่อความเป็นศูนย์กลางของชุมชน กรุงศรีอยุธยาจึงเติบโตเป็นราชอาณาจักรที่มีอาณาเขตกว้างใหญ่ มีประวัติศาสตร์ความเป็นมายาวนาน สั่งสมความเจริญทางวัฒนธรรม จนกลายเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติและมีการส่งผ่านความเจริญรุ่งเรืองไปสู่อาณาจักรข้างเคียง รวมทั้งกรุงรัตนโกสินทร์ราชธานีของชาวไทยในสมัยต่อมา เห็นได้ชัดจากโบราณวัตถุสถานที่ยังปรากฏให้เห็นในปัจจุบัน

การศึกษาถึงประวัติศาสตร์อยุธยาตอนปลาย เพื่อให้เข้าใจถึงพื้นฐานประวัติศาสตร์ ไปสู่การวิเคราะห์ตีความผลงานที่สร้างสรรค์ตามสภาพแวดล้อมและอิทธิพลที่เกิดระหว่างช่วงเวลาที่ผ่านไป โดยประมวล หรือวิเคราะห์จากเอกสารที่มีอยู่ พระราชพงศาวดาร จดหมายเหตุ รวมทั้งเอกสารอื่นที่เขียนขึ้นโดยชาวไทย หรือชาวต่างประเทศ และในการศึกษาประวัติศาสตร์นั้นก็ไม่อาจปฏิเสธได้ว่าสภาพที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของอยุธยามีส่วนต่อการตั้งชุมชนในอดีต เป็นแรงผลักดันส่งเสริมการสร้างสรรค์ผลงานสถาปัตยกรรมจากดินแดนข้างเคียง

2.2.1 สภาพภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์ของบริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา

ที่ราบลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาหรือ "ที่ราบภาคกลางตอนล่าง" มีอาณาเขตเริ่มที่ตอนใต้ของจังหวัดนครสวรรค์ลงไปจนจรดอ่าวไทย จัดอยู่ในกลุ่มดินดอนสามเหลี่ยมปากแม่น้ำเก่า มีพื้นที่เป็นรูปสามเหลี่ยม ซึ่งเกิดจากการทับถมของตะกอนน้ำพัดพา เกิดเป็นแหล่งเกษตรกรรมที่ใหญ่ที่สุดแห่งหนึ่งในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ นอกจากนี้ยังมีแม่น้ำหลายสายไหลผ่าน เช่น แม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำน้อย แม่น้ำท่าจีน แม่น้ำแม่กลอง แม่น้ำลพบุรี แม่น้ำป่าสัก และลำคลองต่างๆ มากมาย ซึ่งสามารถใช้เป็นเส้นทางสัญจรติดต่อระหว่างบ้านเมืองได้เป็นอย่างดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แม่น้ำเจ้าพระมีทิศทางไหลจากเหนือลงใต้ เป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญและมีประวัติศาสตร์ควบคู่มากับกรุงศรีอยุธยา เป็นต้นกำเนิดของชุมชนและงานศิลปกรรม ที่เรียงรายเกาะตัวอยู่ตามที่ราบริมแม่น้ำ ซึ่งเป็นทางสัญจรคมนาคมหลักในสมัยโบราณ การขุดคลองลัดต่างๆ ในสมัยอยุธยาเพื่อการเดินทางที่สะดวกรวดเร็วจากกรุงศรีอยุธยาสู่ปากแม่น้ำหรือหัวเมืองอื่นๆทางภาคตะวันออกและภาคตะวันตก ในช่วงปลายอยุธยามีการขยายตัวทางการค้าอย่างต่อเนื่อง และนับแต่สมเด็จพระเพทราชา การค้าขายกับยุโรปลดลง แต่การค้าขายกับจีนเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะข้าว เป็นผลให้มีการขยายตัวของชุมชน ในระดับหมู่บ้าน และเมืองตามท้องถิ่นต่างๆทั่วไปในที่ราบลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา มีการขุดคลองเพื่อการคมนาคมขนส่งและเชื่อมโยงระหว่างท้องถิ่นต่างๆกับเมืองและเมืองหลวงเพิ่มมากขึ้น ทำให้การคมนาคมขนส่งทางน้ำยิ่งทวีความสำคัญขึ้นจากเดิม

ในพุทธศตวรรษ 19 – 23 ซึ่งมีศูนย์กลางอำนาจการปกครองที่กรุงศรีอยุธยา ได้ดงความเป็นราชอาณาจักรทั้งสิ้น 417 ปี ซึ่งเป็นสมัยที่ยาวนานพอที่จะสร้างสรรค์ศิลปกรรมและองค์ความรู้ด้านต่างๆเป็นของตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สถาปัตยกรรม ซึ่งต้องรองรับการเติบโตของเมืองและอาณาจักรทั้งในด้านการปกครอง การศาสนา การเศรษฐกิจ นอกจากนี้สถาปัตยกรรมยังมีบทบาทในเชิงสัญลักษณ์เป็นที่ยึดเหนี่ยวร่วมกันของคนภายในชาติ

2.2.2 พื้นฐานทางประวัติศาสตร์สมัยอยุธยาตอนปลาย

ประวัติศาสตร์สมัยอยุธยาตอนปลายกินระยะเวลากว่า 130 ปี ที่ราชวงศ์ปราสาททองและราชวงศ์บ้านพลูหลวงปกครองศรีอยุธยา ได้ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางด้านต่างๆทั้งด้านสังคมเศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง และการศาสนา เป็นต้น โดยจะมีสาระสำคัญที่จะกล่าวถึงดังต่อไปนี้

2.2.2.1 ลักษณะเศรษฐกิจและสังคม

การตั้งถิ่นฐานของประชาชนในแถบนี้พบว่าชุมชนเริ่มแรกมักอยู่บริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำหรือบริเวณคุ้งน้ำต่อมาจึงกระจายอยู่บริเวณรอบๆ มีการติดต่อสัมพันธ์เกื้อหนุนกันทั้งในระดับสังคมและเศรษฐกิจ คือการติดต่อค้าขายแลกเปลี่ยนสินค้าอย่างต่อเนื่อง มีเส้นทางติดต่อระหว่างชุมชนย่อย ทั้งทางบกและทางน้ำ ส่วนมากมักทำการลำเลียงสินค้าทางบกมารวมกันที่ท่าน้ำจุดหนึ่ง เพื่อทำการส่งต่อให้ชุมชนที่มีขนาดใหญ่กว่า เมื่อชุมชนขยายตัวขึ้นจึงมีการแสวงหาที่ดินทำกินใหม่ ๆ แต่ก็ยังมีความต้องการติดต่อกับชุมชนดั้งเดิมอยู่ จึงต้องมีการขุดคลองเพิ่มเพื่อการคมนาคมที่สะดวกมากขึ้นด้วย สิ่งต่างๆเหล่านี้ล้วนเป็นเงื่อนไขทางภูมิศาสตร์ที่หล่อหลอมและสร้างผลิตผลทางวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่น เขตที่ราบลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา หรือที่ราบภาคกลางตอนล่างเป็นพื้นที่ตั้งของชุมชนมาช้านาน ประกอบด้วยเมืองเล็กๆ หลายเมืองที่มีการคลี่คลายมาจากการก่อตั้งชุมชนสังคมเป็นระยะเวลาอันยาวนาน บางแห่งนั้นมีความต่อเนื่องอยู่ในพื้นที่ที่ตั้งชุมชนไกลถึงสมัยก่อนประวัติศาสตร์ และมีบ้างที่ยังสืบต่อสภาพของเมืองไทยในสมัยต่อมา แม้ว่าจะมีการเคลื่อนย้ายที่ตั้งเมืองหรือชุมชนหมู่บ้านไปจากที่เดิมบ้าง แต่ด้วยที่ตั้งทำเลทางภูมิศาสตร์ที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประกอบด้วยแหล่งน้ำและที่ราบลุ่มอันอุดมสมบูรณ์ ทำให้หมู่บ้านและชุมชนเมืองยังคงกระจายอยู่ในพื้นที่อันกว้างขวางของที่ราบลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาและลำน้ำสาขา บ่มเพาะแนวทางการดำรงชีวิต วิถีการผลิต และสั่งสมประสบการณ์ร่วมในวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนสังคมบนพื้นที่ที่ต่อเนื่องกัน ได้เป็นส่วนร่วมกำหนดและถ่ายทอดแบบแผนความสัมพันธ์ระหว่างผู้คนในชุมชนกับสังคมแวดล้อมกับธรรมชาติ ที่พัฒนาเป็นแบบแผนวิถีชีวิตที่มีสาระและรูปแบบเดียวกัน

ด้วยเหตุนี้กรุงศรีอยุธยาจึงตั้งอยู่บนทำเลที่เป็นเมืองท่าที่สำคัญ ที่สามารถติดต่อค้าขายและคมนาคมได้ทั้งภายในและภายนอกประเทศ ทำให้กรุงศรีอยุธยามีสภาพเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง และวัฒนธรรมได้ดีกว่าบรรดาบ้านเมืองและแว่นแคว้นอื่นๆ ในขณะนั้น และเนื่องจากสภาพทางภูมิประเทศที่มีแม่น้ำหลายสาย ไหลวกไปวนมา โดยเฉพาะแม่น้ำเจ้าพระยา จึงทำให้เกิดปัญหาการเดินทางล่าช้าเสียเวลามาก เป็นเหตุให้มีการขุดคลองตัดตรง เพื่อย่นระยะทางหลายแห่งหลายคราวด้วยกัน จึงเกิดเป็นชุมชนต่างๆขึ้นตามริมน้ำ รวมทั้งย่านตลาดซึ่งมีทั้งตลาดน้ำและตลาดบกประเภทต่างๆ เป็นการค้าขายเพื่อแลกเปลี่ยนสินค้าและของจำเป็นกันเองในระหว่างชาวบ้าน และชาวเมืองหรือชาวต่างประเทศที่เข้ามาอยู่ เพื่อการดำรงอยู่ของชีวิตประจำวันภายในสังคม

พื้นฐานเศรษฐกิจอยุธยาอยู่ที่เกษตรกรรมและการประกอบกิจการค้าทั้งภายในและการค้าต่างประเทศ โดยเกษตรกรรมเป็นที่มาของรายได้ของรัฐในรูปภาษีผลผลิตต่างๆที่เรียกว่า อากร ซึ่งรัฐเรียกเก็บจากการทำนา ทำไร่ ทำสวน การประมง ผลผลิตจากป่า ส่วนการค้าทำให้รัฐมีรายได้จากการที่รัฐผูกขาดและดำเนินการค้า และในรูปของภาษีศุลกากรภาษีค่าผ่านด่าน นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมบางอย่างที่ไม่เกี่ยวข้องกับการผลิต – การค้า เช่น ค่าธรรมเนียมและค่าปรับทางการศาลซึ่งราษฎรต้องเสียให้แก่รัฐเมื่อต้องการติดต่อขอความคุ้มครองหรือความช่วยเหลือจากรัฐ และเครื่องราชบรรณาการซึ่งเป็นสิ่งของที่บรรดาหัวเมืองประเทศราชได้ส่งมาถวายตามระยะเวลาที่กำหนดไว้

การปลูกข้าวเป็นรากฐานที่ทำให้อาณาจักรอยุธยามีความมั่นคงและเสถียร ภาพขณะที่การค้าทำให้เกิดความมั่งคั่งและรุ่งเรืองต่อสังคมอยุธยา โดยเฉพาะชนชั้นปกครองจะได้รับผลประโยชน์จากการค้าโดยตรง กิจกรรมทางเศรษฐกิจทั้งสอง ดังกล่าวข้างต้นนี้สัมพันธ์กับการขยายอำนาจและมีผลกระทบการเมืองภายในของอาณาจักรอยุธยา

การค้าภายในกรุงศรีอยุธยาสามารถแบ่งออกได้เป็นสองแบบ กล่าวคือเป็นการค้าที่ผูกพันกับต่างประเทศและการค้าภายในแท้ๆซึ่งเป็นเพียงระบบแลกเปลี่ยนสินค้าที่ช่วยให้ประชาคมขนาดเล็กของกสิกรสามารถดำรงอยู่ได้อย่างสะดวกขึ้นเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ในทางตรงกันข้ามกับการค้าที่ผูกพันกับต่างประเทศมีผลต่อชีวิตของผู้ที่เกี่ยวพันอย่างมากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งชนชั้นมูลนายและชาวจีน ที่เข้ามาตั้งหลักแหล่งในกรุงศรีอยุธยา ได้ตักตวงเอาผลประโยชน์จากการค้าประเภทนี้อย่างเต็มที่ ในขณะที่ชนชั้นไพร่ในระบบสังคมและการเมืองในขณะนั้นไม่ได้เปิดโอกาสให้เข้าร่วมกับการค้าที่ผูกพันอยู่กับต่างประเทศแต่อย่างใด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กับค่านิยมรสนิยมที่ฟุ้งเฟ้อจากการบริโภคสินค้าประเภทฟุ่มเฟือยที่สั่งตรงจากนอกประเทศ จากรายการสินค้านำเข้าอย่างมากมายเป็นต้นว่า ผ้าลูกไม้และผ้าเนื้อดีจากอินเดีย ซึ่งชื่อได้ถูกยืมมาใช้จนกลายเป็นคำไทย เช่น กำมะหยี่ สาลู ส่านเป็นต้น เครื่องเทศจำนวนมากที่ไม่มีในไทย เช่น ดอกจันทร์เทศ ลูกจันทร์เทศ กระวาน กานพลู เป็นต้น ถูกนำมาใช้บริโภคทั้งการประกอบอาหารและการกินผสมหมาก เครื่องเคลือบลายครามของจีนก็ได้กลายเป็นเครื่องใช้ที่แสดงถึงรสนิยมของชนชั้นสูงของอยุธยาแทนเครื่องสังคโลก การค้าที่ผูกพันกับต่างประเทศดังกล่าวได้กลายเป็นตัวเน้นความแตกต่างระหว่างชนชั้นไพร่กับชนชั้นมูลนายให้แตกต่างกันมากขึ้น

โอกาสที่สินค้าประเภทราคาไม่แพงแต่กินระวางในการขนส่งสูง ทำกำไรอย่างมากจากการค้าประเภทนี้ได้กลายเป็นของใหม่ในอยุธยาและภูมิภาคนี้ สินค้าประเภทอาคารซึ่งแต่เดิมก็มีการค้าขายกับเพียงในระยะขนส่งใกล้ๆโดยใช้เรือเลียบชายฝั่งเท่านั้น ต่อมาได้เปลี่ยนเป็นการบรรทุกโดยสำเภาเรือและส่งขายในระดับนานาชาติ สำเภาจีนได้ทำให้ตลาดของสินค้าประเภทนี้ขยายตัวอย่างกว้างขวาง เพราะสามารถนำไปขายได้ไกลขึ้นในปริมาณที่เพิ่มมากขึ้นด้วย กรมพระคลังสินค้าได้ส่งเรือสินค้าหลายลำเพื่อนำสินค้าไปขายเอง แทนที่จะขายกับเรือต่างชาติที่มารับซื้อไปหากำไรในจีนและญี่ปุ่น ซึ่งทำรายได้ให้กับท้องพระคลังอย่างมาก ในขณะที่การค้าระดับมูลนายได้มุ่งใช้แรงงานของตนไปในทางเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรโดยเฉพาะการปลูกข้าว ซึ่งถือเป็นสินค้าส่งออกที่สำคัญและมากที่สุดของอยุธยา หรือการแสวงหาของป่าบางประเภท ซึ่งเป็นที่ต้องการของตลาดโลกเช่น ไม้ฝาง นอกจากนี้ก็ใช้แรงงานของตนเพื่อให้ได้มาซึ่งแร่ธาตุซึ่งมีตลาดในต่างประเทศ เช่น ทองคำ ดีบุก และตะกั่ว เป็นต้น ลักษณะการใช้แรงงานมุ่งไปในทางเพิ่มผลผลิตของสินค้าเพื่อการส่งออกเช่นนี้ ทำให้ความสนใจที่ใช้แรงงานที่ตนควบคุมอยู่เพื่อการก่อสร้างศาสนาสถาน การสาธารณูปโภคขนาดใหญ่เสื่อมลง เมื่อเสริมด้วยปัจจัยทางศาสนานิกายเถรวาทที่ต้องการวัดที่เรียบง่ายขึ้น และปัจจัยทางการเมืองที่กษัตริย์แผ่ขยายอำนาจไปควบคุมหัวเมืองต่างๆมากขึ้นซึ่งเป็นเหตุให้ไพร่สมที่อยู่ในสังกัดของมูลนายหนึ่งๆ ได้กลายเป็นไพร่หลวงไป ทำให้ในสมัยอยุธยาตอนปลายแม้จะมีการสร้างศาสนาสถานเพิ่มมากขึ้นแต่ขนาดของสิ่งปลูกสร้างก็มีขนาดเล็กลง ทั้งนี้เพราะถึงแม้ว่ากลุ่มมูลนายในหัวเมืองต่างๆจะมีกลุ่มหรือองค์กรช่างเป็นส่วนตัวสำหรับก่อสร้างอาคารก็ตาม แต่ก็ยังคงต้องอาศัยแรงงานที่ไม่ใช่ช่างฝีมืออีกจำนวนหนึ่งของไพร่เพื่อใช้งานก่อสร้างด้วย จำนวนของแรงงานประเภทนี้เองที่เป็นตัวจำกัดเบื้องต้นในการก่อสร้างวัดในสมัยอยุธยาตอนปลายให้มีขนาดเล็กลง

กล่าวได้ว่าบทบาททางด้านการค้าที่ผูกพันกับต่างประเทศได้เปลี่ยนโฉมหน้าของอาณาจักรอยุธยาไปจากอาณาโบราณที่เคยรุ่งเรืองก่อนสมัยอยุธยา กล่าวคือในสมัยอยุธยาตอนปลายไม่มีสิ่งก่อสร้างขนาดใหญ่โต และไม่ได้ใช้แรงงาน คนจำนวนมากเพื่อก่อสร้างสิ่งก่อสร้างที่เป็นสัญญาลักษณ์แทนของอาณาจักร ซึ่งในอาณาจักรยุคโบราณต่างๆที่เคยรุ่งเรืองจนถึงขีดสุดแล้ว พึงจะมี เช่น อาณาจักรขอมพุกาม เป็นต้น การสร้างวัดในสมัยอยุธยาตอนปลายในศูนย์กลางอาณาจักรลด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

น้อยลงมากเมื่อเทียบกับ สมัยอยุธยาตอนต้น และดูเหมือนว่าเมื่อสิ้นสุดสมัยอยุธยาตอนต้น ครั้งหลังเมื่อเสียกรุงแล้ว ราชอาณาจักรก็สูญเสียอำนาจทั้งทางการเมืองและเศรษฐกิจที่ก่อสร้างอาคารหรือวัดให้มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นและมีขนาดที่ใหญ่โตขึ้นได้

2.2.2.2 ลักษณะทางการเมืองการปกครอง

สืบจากการเสียกรุงครั้งที่ 1 ในช่วงสมัยอยุธยาตอนกลาง อาณาจักรอยุธยาก็ได้สร้างการรวมศูนย์อำนาจการปกครองของอาณาจักร และเป็นระบบการปกครองแบบทหาร คือ ถือเอาการป้องกันบ้านเมืองเป็นสำคัญ ระบบการปกครองของอยุธยาได้จากชนชั้น 3 กลุ่มใหญ่ คือ กษัตริย์, ขุนนาง และประชาชน หรือไพร่สามัญ กล่าวได้ว่าชนชั้นทั้ง 3 มีความสัมพันธ์ทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมืองการปกครองสมัยอยุธยาได้รับอิทธิพลทั้งจากพื้นฐาน สังคมดั้งเดิม จากคติอินเดีย มอญ และเขมร ซึ่งใช้กันอย่างกว้างขวางในเอเชียอาคเนย์มาก่อน

<u>สถาบันกษัตริย์</u> สถาบันกษัตริย์ในสมัยอยุธยา เป็นอันหนึ่งอันเดียวกับรัฐ และแผนดิน ในสมัยสมเด็จพระนเรศวร โดยการอาศัยการวางโครงร่างของระบบการปกครองหัวเมืองต่างๆของสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถเป็นหลัก แล้วสร้างระบบข้าราชการจากส่วนกลางเพื่ออำนาจในการปกครองเข้าสู่ส่วนกลางได้ในทางปฏิบัติ สิ่งนี้เองได้สร้างฐานอำนาจของผู้ปกครองหัวเมืองต่างๆให้เพิ่มขึ้น พร้อมๆกับการเติบโตของระบบราชการและอำนาจทางการเมืองภายใต้ศูนย์กลางอาณาจักร ของกลุ่มข้าราชการนี้ก็เพิ่มมากขึ้นด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้าราชการในสายงานปกครอง เป็นที่เข้าใจกันดีว่าการขึ้นครองราชย์ของกษัตริย์พระองค์ใดก็ตาม ต้องอาศัยความเป็นเชื้อพระวงศ์ เป็นหลักการที่แน่นหนา ไม่มีเชื้อของกษัตริย์โดยตรงก็ต้องเป็นเชื้อของพระวงศ์ญาติต่างๆต่างๆ ซึ่งก็โยงใยกันอย่างกว้างขวางมาก ทั้งระบบราชการในอยุธยาเอง และในหัวเมืองที่สำคัญ ความกว้างขวางหรือความเป็นไปได้ในการขึ้นครองราชย์ในการขึ้นครองราชย์ของเชื้อพระวงศ์ต่างๆเหล่านี้นี่เอง ที่เมื่อมีการเปลี่ยนรัชสมัย ได้เป็นช่วงทางชิงไหวชิงพริบกัน เพื่อขึ้นครองราชย์เป็นกษัตริย์องค์ต่อไป สิ่งนี้จะเป็นไปไม่ได้เลยหากปราศจากการหนุนหลัง หรือการกระทำการเพื่อสนับสนุนอำนาจการขึ้นครองราชย์ โดยกลุ่มขุนนางที่มีอำนาจสายปกครองในช่วงเวลานั้นซึ่งก็ยังมีอีกหลายกลุ่มด้วย เราจะเห็นได้อย่างชัดเจนของประวัติศาสตร์ทางการเมืองสมัยตั้งแต่หลังสมัยพระเจ้าเอกาทศรถ ซึ่งเป็นพระอนุชาของสมเด็จพระนเรศวร จนถึงการเปลี่ยนพระราชวงศ์การปกครองเป็นราชวงศ์ปราสาททอง ซึ่งเป็นการเริ่มสมัยอยุธยาตอนปลาย มีกษัตริย์ถึง 4 พระองค์ในราชวงศ์สุโขทัย ตามพระราชพงศาวดารหรือสามพระองค์ตามหลักฐานร่วมสมัยปกครองอยุธยาในระยะเวลาอันสั้น และในจำนวนนี้ มีกษัตริย์ถึง 3 พระองค์ที่ถูกตั้งขึ้นหรือปลดออกโดยขุนนาง

<u>ระบบขุนนาง</u> ในระบบการเมืองการปกครองของอาณาจักร อยุธยา พระมหากษัตริย์ ทรงเป็นศูนย์รวมและเป็นที่มาแห่งอำนาจทุก ๆ อย่าง ในอาณาจักร อย่างไรก็ตาม พระมหากษัตริย์ไม่อาจจะทรงปกครองบริหารราชอาณาจักรทั้งหมดด้วยพระองค์โดยลำพัง จึงทรงมอบหมายพระราชอำนาจส่วนหนึ่งให้กับบรรดาพระบรมวงศานุวงศ์และเหล่าขุนนางให้ปฏิบัติหน้าที่ราชการแทน ซึ่ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตำแหน่งขุนนางถูกกำหนดจากพระมหากษัตริย์ รวมทั้งพระราชอำนาจในการถอดถอน บำเหน็จรางวัลและลงโทษข้าราชการ ขุนนางทุกฝ่ายทุกกรมกองไม่มีอำนาจกำหนดหรือตัดสินนโยบายใดๆ มีหน้าที่ปฏิบัติตามพระราโชบายเท่านั้น

การที่พระมหากษัตริย์ทรงสามารถควบคุมการปฏิบัติราชการของบรมวงศานุวงศ์และขุนนางได้อย่างใกล้ชิดก็ต่อเมื่อยังเป็นสังคมการเมืองที่เป็นรัฐขนาดเล็ก แต่เมื่อรัฐได้ขยายตัวออกไปจนกระทั่งกลายเป็นอาณาจักรแล้ว ภารกิจต่างๆย่อมต้องมากขึ้น จำเป็นต้องเพิ่มขุนนางในการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งต่างๆเป็นจำนวนมากยิ่งขึ้น ขุนนางสามารถใช้อำนาจหน้าที่ในตำแหน่งที่รับผิดชอบสั่งการและบังคับหน่วยงานของรัฐให้ปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์ทั้งในส่วนของรัฐและส่วนตัว ซึ่งเกิดเป็นฐานในการสั่งสมอำนาจ มีความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจการเมืองเกิดขึ้นเป็นระยะๆจนเป็นเงื่อนไขสำคัญที่ผลักดันให้มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในระบบบริหารและการปกครองอันจะส่งผลให้เกิดการต่อสู้ช่วงชิงอำนาจ เพื่อการขึ้นครองราชย์เป็นพระมหากษัตริย์ซึ่งถือเป็นจุดสูงสุดของการต่อสู้ชิงอำนาจในระบบการเมืองของอยุธยา

<u>ระบบไพร่</u> ระบบไพร่เป็นการสร้างกลไกของรัฐ รวมทั้งกษัตริย์ ที่จะควบคุม และจัดสรรแรงงานของประชาชน เพื่อพยุงโครงสร้างของอำนาจทางการเมืองไว้ ระบบไพร่และการเกณฑ์แรงงานผูกพันกับระบบขุนนาง การกำหนดศักดินา โดยจะมีการส่งเสริมให้มีการสร้างงานขนาดใหญ่ เพื่อรับใช้มูลนาย และพระมหากษัตริย์ นอกจากนี้ชนชั้นมูลนายยังเป็นแบบอย่างแก่ไพร่ในท้องถิ่น และเพราะชนชั้นมูลนายยังเป็นแบบอย่างแก่ไพร่ในท้องถิ่น และเพราะชนชั้นมูลนายสร้างขอบข่ายของความสัมพันธ์กันเองอย่างกว้างขวาง จึงทำให้เกิดลักษณะที่อาจเรียกได้ว่าเป็นมาตรฐานอันหนึ่งอันเดียวกันของวัฒนธรรมไพร่ขึ้น แบบสถูป วิหาร พระพุทธรูป ฯลฯ ซึ่งมูลนายเป็นผู้สร้างขึ้นอยู่ในมาตรฐานอันเดียวกันทั่วไปหมดทุกเมือง

โครงสร้างสังคมไทยบนพื้นฐานการเมืองการปกครองเช่นนี้ เอื้ออำนวยต่อการกำหนดทิศทางของสถาปัตยกรรมและสิ่งก่อสร้างในพระราชอาณาจักร โดยจะมองเห็นรูปแบบที่เกิดจากสัญลักษณ์ทางการเมืองของพระมหากษัตริย์ถ่ายเทไปสู่ระบบขุนนาง และมูลนาย ขณะที่ชนชั้นไพร่เป็นผู้สร้างงานและช่างฝีมือ

2.3 การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องการสร้างวัดในประเทศไทย

สำหรับคนสังคมไทย เนื่องจากคนไทยนับถือพระพุทธศาสนาในลัทธิเถรวาทหรือหินยานมาทางสายของลังกา (แบบลังกาวงศ์) การสร้างวัดจึง สืบทอดแบบอย่างการสร้างศาสนาสถานที่เป็นอิทธิพลของลังกา การสร้างวัดในประเทศไทยนั้น นอกเหนือจากจะเป็นการสร้างตามคติโบราณ เพื่อสืบทอดทางศาสนาเป็นหลักแล้ว ในเวลาต่อมายังมีปัจจัยสำคัญหลักบางประการที่เป็นเหตุ จูงใจไปสู่การสร้างวัด ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. สร้างเพื่อเป็นคู่บ้านคู่เมือง
2. สร้างเพื่อให้เป็นวัดประจำวัง
3. สร้างขึ้นเพื่อให้เป็นวัดประจำรัชกาล
4. สร้างขึ้นเพื่อเป็นอนุสรณ์
5. สร้างขึ้นบนพื้นที่เดิมซึ่งเคยเป็นที่ถวายพระเพลิงพระศพหรือพระบรมศพ
6. สร้างขึ้น ณ ที่ปรากฏเหตุการณ์สำคัญ
7. สร้างขึ้นตามคติประเพณีนิยมบางประการ

สถาปัตยกรรมที่สำคัญที่ปรากฏตามวัด ได้แก่ สถูปเจดีย์ องค์ปรางค์ พระวิหาร พระอุโบสถ พระมณฑป ถือว่ามีความสำคัญ มีพลังสร้างสรรค์รวมเข้ากับความเชื่อมั่นและแรงศรัทธาในคำสอนของพระพุทธเจ้า ก่อให้เกิดรูปแบบอย่างต่อเนื่อง มีความงดงามและทรงคุณค่าในคติความหมายลึกซึ้ง จะเห็นได้ว่าศิลปะในประเทศไทยส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นในสถาปัตยกรรมทางศาสนาแทบทั้งสิ้น นอกจากจะได้ศึกษาวิวัฒนาการทางรูปแบบทางสถาปัตยกรรมไทยแล้วยังได้ทราบถึงปรัชญาความเชื่อและคติความหมายในการสร้างได้เป็นอย่างดี สถาปัตยกรรมไทยโบราณส่วนใหญ่ในประเทศไทยนั้นจะเป็นสถาปัตยกรรม ที่เกี่ยวเนื่องในการศาสนา ทั้งทางศาสนาพุทธและศาสนาพราหมณ์เป็นสำคัญ เช่น สถูป เจดีย์ พระอุโบสถ พระวิหาร สีมา หรือพระปรางค์เป็นต้น สำหรับการเกิดสถาปัตยกรรมทางพระพุทธศาสนาในประเทศไทยนั้น กล่าวได้ว่าได้รับอิทธิพลมาจากการสร้างสถาปัตยกรรมทางศาสนาในอินเดีย ในสมัยพุทธกาลผู้ที่นับถือพระพุทธศาสนา

2.3.1 ประเภทของวัด

ประเภทของวัดโดยส่วนใหญ่แล้วก็จะมีเพียงสองประเภทคือ " วัดอรัญวาสี " และ " วัดคามวาสี" การสร้างวัดทั้งสองประเภทนี้จะสร้างให้มีลักษณะและองค์ประกอบแตกต่างกันเพื่อให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของพระภิกษุที่อยู่อาศัยในวัดแต่ละประเภท

วัดอรัญวาสี หรือ วัดอรัญญิก

เป็นวัดที่สร้างขึ้นตามป่าตามเขาสำหรับพระภิกษุที่มุ่งศึกษาทางปฏิบัติที่เรียกกันว่าวิปัสสนาธุระ ต้องการความสงบ ไม่ต้องการยุ่งเกี่ยวกับชีวิตภายในเมือง มีความเป็นอยู่อย่างง่ายๆ ห่างจากชุมชนหรือเมืองประมาณ 1 กิโลเมตรเศษ เพื่อให้พระภิกษุสามารถบิณฑบาตจากชุมชนได้สะดวก ภิกษุที่อยู่อาศัยเช่นนี้เรียกว่า "ภิกษุอรัญวาสี" พระสงฆ์ฝ่ายอรัญวาสีมีพระสังฆราชเป็นประมุขของสงฆ์ มีตำแหน่งเป็น สมเด็จพระวันรัตน์ มีวัดป่าแก้ว เป็นสำนักของสังฆราช ในสมัยกรุงศรีอยุธยา มีวัดประดู่โรงธรรมเป็นสำนักสงฆ์ฝ่ายอรัญวาสี ส่วนในสมัยกรุงธนบุรีและสมัยต้นกรุงรัตน-โกสินทร์มีวัดพลับ หรือวัดราชสิทธารามเป็นสำนักพระสังฆราชฝ่ายอรัญวาสี แต่ในสมัยปัจจุบันนี้ไม่มีตำแหน่งพระสังฆราชฝ่ายนี้อีกแล้ว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วัดคามวาสี

เป็นวัดมี่สร้างขึ้นในเขตชุมชนที่บ้านเมือง ชาวเมืองหรือผู้ปกครองบ้านเมืองยกกรรมสิทธิ์ที่ดินให้เป็นวิสุงคามสีมาตั้งเป็นวัดขึ้น พระภิกษุศึกษาในด้านปริยัติธรรมซึ่งเป็นการศึกษาด้านทฤษฎี มีความมุ่งหมายที่จะรักษาพระสูตร พระธรรม พระวินัย หรือพระไตรปิฎกไว้สืบทอดพระพุทธศาสนาให้มั่นคงตลอดไป พระภิกษุฝ่ายคามวาสีเป็นพระภิกษุที่ได้รับการอุปถัมภ์จากสถาบันพระมหากษัตริย์โดยใกล้ชิด เพราะฉะนั้นจึงมีสมณศักดิ์เฉพาะรูปต่างหากไปจากความมีลำดับอาวุโสในพรรษาที่บวช ตำแหน่งของสมเด็จพระสังฆราชฝ่ายคามวาสีนี้เทียบสมมุติได้เท่ากับ ตำแหน่งพระเจ้าแผนดินฝ่ายสงฆ์ มีชื่อตำแหน่งสืบเนื่องตลอดมาว่า พระอริยวงศาคตญาณ

วัดเป็นสถานที่ประกอบศาสนากิจรวมทั้งเป็นที่อยู่อาศัยของภิกษุที่อยู่รวมกันเป็นจำนวนมากโดยเฉพาะวัดคามวาสี จึงต้องมีการกำหนดเขต เขตกำหนดนี้ในทางศาสนากำหนด เรียกว่า "พัทธสีมา" เป็นเขตร่วมกันทำกิจของสงฆ์ที่ถาวร โดยทั่วไปมีการกำหนดเนื้อที่ใช้สอยในกิจกรรมของวัดเป็น 3 ส่วน คือ เขตสังฆวาส , เขตพุทธาวาส , และเขตสาธารณะ โดยเขตพุทธาวาสนับว่าเป็นเขตสำคัญของวัด เป็นพื้นที่สำหรับพระสงฆ์ใช้ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา ซึ่งประกอบไปด้วยพระอุโบสถ พระวิหาร และเจดีย์ หรือบางวัดก็อาจจะมีต้นศรีมหาโพธิ์รวมอยู่ด้วย และด้วยเหตุที่เป็นสถานที่ซึ่งต้องมีพระสถูปเจดีย์หรืออาคารประกอบศาสนพิธี ที่ภายในต้องมีพระพุทธรูปประดิษฐานอยู่เสมอ เขตแดนนี้จึงเป็นเสมือนสัญลักษณ์แห่งสถานที่ประทับของพระองค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้านั่นเอง

2.3.2 การสร้างวัดในสมัยพุทธศาสนา

2.3.2.1 ที่มาและมูลเหตุของการสร้างวัด

วัดเป็นศาสนสถานที่ใช้ประกอบพิธีกรรมของศาสนาพุทธ ดังนั้นอาจเรียกว่าเป็น "พุทธสถาน" ซึ่งหมายถึง อาคารสถานที่ (สถานที่ที่เป็นที่ตั้งของอาคาร) ที่สร้างขึ้นเนื่องในพุทธศาสนาและถูกกำหนดเขตอย่างแน่นอน สำหรับเป็นที่ตั้งของอาคารต่างๆ อันเป็นองค์ประกอบของวัด ได้แก่ โบสถ์ วิหาร เจดีย์ สีมา หอไตร ศาลาการเปรียญ กุฏิ เป็นต้น นอกจากนี้วัดโดยทั่วไปก็เป็นที่พำนักของพระภิกษุสงฆ์

แต่เดิมนั้นพุทธสถาน ก็เริ่มสร้างขึ้นแล้วในสมัยก่อนพุทธกาล มีชื่อเรียกว่า "อาราม" กล่าวคือหลังจากที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงตรัสรู้ภายใต้ต้นศรีมหาโพธิ์ "อัสสัตถพฤกษ์" ในคืนวันเพ็ญขึ้น 15 ค่ำ เดือน 6 ก่อนพุทธกาล 45 ปี พระองค์ได้เสด็จสั่งสอนเวไนยสัตว์เสด็จประทับแรมไปตามเมืองต่างๆ ในประเทศอินเดีย ได้มีผู้เลื่อมใสศรัทธาปวารณาตนเป็นพุทธมามกะเป็นอันมาก ที่ศรัทธาแก่กล้าก็ได้บวชเป็นพระภิกษุเพื่อปฏิบัติธรรม ดังนั้นจึงได้มีผู้สร้างอาราม เพื่อถวายเป็นทั้งที่พักและปฏิบัติธรรมของประพุทธองค์ เหล่าพระภิกษุและพุทธมามกะทั้งหลายขึ้นหลายแห่ง ซึ่งสถานที่แห่งอารามนั้นมักจะเป็นสวนหรืออุทยานมาก่อน เช่น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. เวฬุนาราม ซึ่งพระเจ้าพิมพิสารแห่งเมืองราชคฤห์ ถวายพระราชทานอุทยานเวฬุวัน เป็นพระอาราม

2. นิโครธาราม ซึ่งเจ้านิโครธแห่งศากยวงศ์ แห่งกรุงกบิลพัสดุ์สร้างถวาย

3. เชตวนาราม ซึ่งอนาถบิณฑกะเศรษฐี แห่งเมืองสาวัตถีสร้างถวาย ภายในพระอาราม มีอาคารต่างๆ เช่น พระคันธกุฏิ อยู่ตรงกลาง มีทั้งกุฏิเดี่ยวและกุฏิคู่ ซึ่งรวมเรียกว่า "เสนาสนะ" นอกจากนี้ก็มีห้องเก็บของกับปิยกุฏิที่อาบน้ำและสระน้ำ พระอารามแบบนี้ครั้งนั้นเรียกว่า "วิหาระ"

นอกจากนี้ก็มี ชีวการามที่เมืองราชคฤห์ อัมพปาลิวนารามที่เมืองเวสาลี อารามเหล่านี้ตามที่กล่าวแล้วว่าเคยเป็นสวนมาก่อน และไม่มีโครงสร้างที่เป็นวัดตามความหมายในปัจจุบัน ซึ่งบางแห่งมีร่องรอยหลักฐานโบราณคดีว่าเป็นกุฏิอยู่ภายใน ภาพอารามเหล่านี้มรหลักฐานปรากฏเป็นภาพสลักที่ภารหุต

นอกจากคำว่าอารามแล้ว ก็ยังมีคำที่มีความหมายเทียบเคียงได้กับวัด คือ คำว่า "สังฆาราม" ซึ่งพระสงฆ์นิกายฝ่ายเหนือ (ลัทธิมหายาน) กล่าวว่า มีการสร้างถวายภิกษุสงฆ์ในพุทธศาสนาอยู่เสมอ และมีบ่อยครั้งที่สังฆารามเหล่านี้มีที่ประกอบกิจสงฆ์ด้วย และการสร้างสังฆารามนี้กล่าวว่ามีการสร้างถวายอดีตพระพุทธเจ้าพระองค์ก่อนๆ แล้ว เช่น

1. เศรษฐีปุนัพพสุมิตต์ สร้างถวายพระพุทธเจ้าวิปัสสี
2. เศรษฐีสิริวัฒฒะ สร้างถวายพระพุทธเจ้าสิขี
3. เศรษฐีโสตถิยะ สร้างถวายพระพุทธเจ้าเวสสภู
4. เศรษฐีอัจจุตะ สร้างถวายพระพุทธเจ้ากกุสันธะ
5. เศรษฐีอุตตะ สร้างถวายพระพุทธเจ้าโกนาคมนะ
6. เศรษฐีสุมังคละ สร้างถวายพระพุทธเจ้ากัสสปะ

มูลเหตุเริ่มในการสร้างวัดสมัยต้นพุทธกาล กล่าวได้ว่าโดยหลักการผู้ที่นับถือพระพุทธศาสนาล้วนนับถือ "พระไตรสรณคมน์" หรือ "พระรัตนตรัย" ซึ่งประกอบด้วย พระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ ถ้าขาดองค์ประกอบใดศาสนาพุทธย่อมเกิดขึ้นไม่ได้ เมื่อพระพุทธเจ้าเสด็จดับขันปรินิพพานแล้วไม่มีบุคคลอื่นจะเป็นแทนได้ จึงเกิดมีเจดีย์วัตถุในพระพุทธศาสนาขึ้นเพื่อบูชาแทนพระพุทธองค์ ซึ่งได้กลายเป็นมูลเหตุในการสร้างวัดในสมัยต่อๆ มา กล่าวคือตามประเพณีในอินเดียตั้งแต่ก่อนพุทธกาลถ้าผู้ทรงคุณธรรมในศาสนาถึงมรณภาพลง เมื่อเผาศพแล้วย่อมเก็บอัฐธาตุบรรจุไว้ในสถูปมีลักษณะที่สร้างขึ้นเป็นกองดินไปจนถึงสร้างเป็นปึกแผ่นแน่นหนามีความประณีตบรรจง ขึ้นอยู่กับกำลังของเจ้าภาพ (การสร้างเนินดินฝังศพของอินเดียนั้นมีมาแล้วก่อนพุทธกาล ดังปรากฏหลักฐานจากคัมภีร์ยุคพระเวท โดยกล่าวว่ามีสถูป (ที่ฝังศพ) น้างอยู่เหนือพื้นดิน มี 2 แบบ คือ แบบที่มีฐานรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าและแบบที่มีฐานรูปกลม เรียกว่า "ศมศาน" ส่วนในสุชาตชาดกเรียกสถูปฝังศพนี้ว่า "มัตติกาถูปัม" พระบรมธาตุของพระพุทธเจ้าถูกแบ่งออกไปเพื่อไปบรรจุในพระสถูปของบรรดากษัตริย์และมหาพราหมณ์ที่เป็นเจ้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เมืองต่างๆ 8 แห่งด้วยกัน ต่อมาในสมัยพระเจ้าอโศกมหาราชทรงให้รวบรวมพระบรมธาตุเหล่านั้นขึ้น แล้วแบ่งเป็นส่วนย่อยเพื่อแจกประทานไปสร้างพระสถูปในดินแดนที่นับถือศาสนาพุทธแห่งอื่นด้วยเพื่อเป็นการเผยแพร่ศาสนาพุทธให้กว้างขวางออกไปอีก ตามตำนานกล่าวว่ามีถึง 84,000 แห่ง เมื่อมีการประดิษฐานพระบรมธาตุในสถูปแห่งใด สถานที่แห่งนั้นก็จะจัดสร้างเป็นวัดขึ้น ในดินแดนของประเทศไทยเอง วัดที่อยู่ในข่ายของตำนานนี้ เช่น พระปฐมเจดีย์ เป็นต้น

มูลเหตุในการสร้างวัดสมัยต้นพุทธกาลในช่วงนี้อาจกล่าวได้ว่า สร้างเพื่อเป็นที่ประกอบพิธีกรรมทางศาสนาเป็นหลักและเป็นที่พำนักชั่วคราวของสงฆ์ ยามฤดูฝนซึ่งเดินทางจาริกสั่งสอนพระพุทธศาสนาไม่สะดวก โดยมีการสร้างเป็นกุฏิขึ้นเพื่อเป็นที่พำนักในบริเวณเจดียสถานนั้น โดยทั่วไปเมื่อมีการสร้างหมู่บ้านขึ้นก็จะมีการสร้างโรงเรียนและอาคารเรียนเพื่อศึกษาเกี่ยวกับศาสนาขึ้นด้วย โดยจะจำกัดเขตว่า ควรสร้างตรงมุมที่เงียบที่สุดของหมู่บ้านห่างจากทางสัญจรหรือถนนใหญ่ แต่ใกล้กับทางที่ใช้เป็นทางเข้าหมู่บ้าน ควรสร้างตรงมุมที่เงียบที่สุดของหมู่บ้านห่างจากทางสัญจรหรือถนนใหญ่ แต่ใกล้กับทางที่ใช้เป็นทางเข้าหมู่บ้าน มีการสร้างธรรมศาลาผู้เดินทางและนักบวชได้พักแรม ธรรมศาลาจะมีการจัดเตรียมน้ำและเครื่องอุปโภค อำนวยความสะดวกไว้บริการโดยจะสร้างทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ใกล้หมู่บ้าน วัด หรือที่เรียกว่า "อาราม" ในครั้งก่อนพุทธกาล จึงเป็นที่พระพุทธองค์และพระสงฆ์ใช้พำนักอาศัยเพียงช่วงเวลาที่อยู่ในเมืองเท่านั้น เวลาเสด็จเที่ยวจาริก อารามก็จะทิ้งว่างเปล่าไม่มีพระสงฆ์ใช้พำนักอาศัยเพียงช่วงเวลาที่อยู่ในเมืองนั้นเท่านั้น เวลาเสด็จเที่ยวจาริก อารามก็จะทิ้งว่างเปล่าไม่มีพระสงฆ์ดูแล แต่ก็เป็นไปได้ว่าเมื่อมีวัดที่เรียกว่า "สังฆาวาส" ที่เกิดขึ้นในสมัยหลังพุทธกาล ซึ่งมีเจดียวัตถุเป็นที่สักการบูชาแทนองค์พระพุทธเจ้าแล้วนั้น จะมีคนไปบูชากันตลอดเวลา ทำให้ต้องมีพระสงฆ์คอยอยู่จำวัดเพื่อประกอบพิธีกรรมทางศาสนาแก่เหล่าพุทธศาสนิกชนและเป็นที่ตั้งมั่นทางด้านจิตใจของชุมชนนั้นๆ จึงเป็นเหตุให้วัดจำเป็นต้องมีพระสงฆ์บางส่วนพำนักประจำขึ้น พุทธสถานจึงมีกุฏิเป็นที่จำพรรษาของสงฆ์และที่ประกอบศาสนกิจ อยู่ภายในกำแพงหรือขอบเขตเดียวกัน ซึ่งรวมเรียกว่า "วัด"

2.3.2.2 การสร้างวัดในสมัยพุทธกาล

พุทธสถานที่สร้างขึ้นยุคแรกสุดที่ปรากฏเป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ในสมัยอินเดียโบราณ มีอายุอยู่ระหว่างพุทธศตวรรษที่ 3-6 ในสมัยราชวงศ์โมริยะ (Marurya) สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ พุทธสถานที่สร้างขึ้นกลางแจ้ง และพุทธสถานที่ขุดเข้าไปในถ้ำ

พุทธสถานกลางแจ้ง ในระยะแรกปรากฏหลักฐานราวพุทธศตวรรษที่ 4-5 สามารถศึกษาได้จากภาพสลักที่ภารหุต และสาญจี ประกอบด้วย ศาลา บ้านเรือนที่มีหน้าต่าง รูปสงโค้งเกือกม้า และมีรั้วประตูทางเข้าโตรณะ ถ้าเจดียสถาน สถูปในพุทธศาสนาที่อยู่นอกอาคารและวัด เป็นต้น พัฒนาที่เด่นชัดของวัดกลางแจ้งนี้ก็คือสถูปซึ่งเป็นประธานของวัด มีขนาดใหญ่ขึ้นและมีรายละเอียดมากขึ้น ยอดเสาเปลี่ยนเป็นประดับด้วยลายมะเฟือง (อามลกะ) บางครั้งมีการจำลองอาคารที่เรียกว่าปัญจรัม ขึ้นด้วย ส่วนเวทิกา (รั้วศิลา, กำแพง) และโตรณะก็มีการสลักลวดลายมากขึ้น เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถูปได้พัฒนาการมาจนถึงพุทธศตวรรษที่ 11 ในสมัยราชวงศ์คุปตะ และได้ส่งแบบของสถูปไปยังประเทศต่างๆ โดยรอบเช่น ลังกา พม่า อินโดนีเซีย เนปาล ธิเบต และไทย

พุทธสถานที่ขุดเข้าไปในภูเขา (วัดถ้ำ) มีแผนผังห้องเป็นรูปกลมหรือรูปไข่และมีเฉลียงสี่เหลี่ยมผืนผ้า แบ่งออกเป็นสองแบบ คือแบบเจติยสถาน (ภาพที่ 1, 2) และแบบถ้ำวิหาร ความแตกต่างกันก็คือ ทั้งสองแบบจะประดิษฐานสถูปหรือพระพุทธรูปภายใน และมีพื้นที่ว่างรอบๆ เพื่อให้พระสงฆ์ได้ปฏิบัติศาสนากิจและกระทำการประทักษิณ แต่แบบถ้ำวิหารนั้น บริเวณรอบๆ พระสถูป จะเจาะเป็นห้องเล็กๆ หลายๆ ห้องใช้เป็นกุฏิของพระสงฆ์และเจ้าอาวาส พุทธสถานแบบเจติยสถานที่สำคัญ คือ ถ้ำสุทามะ สร้างในสมัยพระเจ้าอโศกมหาราช ส่วนพุทธสถานแบบถ้ำวิหารพัฒนาสูงสุดในสมัยราชวงศ์คุปตะและหลังคุปตะในราวพุทธศตวรรษที่ 9-13

แม้ว่าศาสนาพราหมณ์จะเจริญรุ่งเรืองมาก่อนศาสนาพุทธก็ตาม แต่ก็ยังไม่พบศาสนาสถานพราหมณ์หรือฮินดู ที่เก่าแก่ไปเก่าพุทธศตวรรษที่ 13 ทั้งนี้อาจจะด้วยศาสนาพราหมณ์ครั้งที่เป็นยุคพระเวทเป็นต้นมานั้น นักบวชหรือสำนักอาจารย์ตลอดจนเทวาลัยต่างๆ คงนิยมสร้างอาคารด้วยไม้ จึงปรักหักพังจนไม่เหลือร่องลอบให้เห็น จนในราวพุทธศตวรรษที่ 12 เทวสถานของลัทธิไศวนิกาย ก็ได้ขอยืมรูปแบบโครงสร้างจากพุทธสถานมาสร้างโดยพิจารณาศึกษารูปแบบอาคารจากภาพนูนต่ำที่พุทธสถานพารหุต และหากว่าศึกษาเทวาลัยยุคแรกๆ ก็จะพบว่าเป็นการสร้างเลียนแบบเครื่องไม้ทั้งหลัง

2.3.2.3 รูปแบบและองค์ประกอบภายในวัด

วัดสมัยพุทธกาลที่นิยมสร้างในอินเดียสามารถแบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม ตามลักษณะสิ่งปลูกสร้างที่ปรากฏอยู่ภายในของเขตวัด ดังนี้

1. วัดที่ประกอบด้วยสถูปและวิหาร (ที่ประกอบศาสนกิจหรือทำสังฆกรรม)
2. วัดที่ประกอบด้วยสถูป วิหาร และเจติยคฤหะ ที่ประดิษฐานสถูปอยู่ภายใน (ภาพที่ 3) เจติยฤหะปรากฏอยู่ในมหาปรินิพพานสูตตะ หมายถึงห้องภายในวัด (วิหาร) ที่ประดิษฐานรูปเคารพ เช่น สถูป หรือพระพุทธรูป แต่ในสมัยหลังต่อมาใช้เรียกสิ่งก่อสร้างที่มีรูปทรงคล้ายสถูปแต่ไม่ได้บรรจุพระบรมสารีริกธาตุ หรือพระธาตุที่ผู้สร้างสร้างขึ้นเพื่อระลึกถึงบุคคลหนึ่ง หรือเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง ซึ่งเรียกโดยทั่วไปว่า เจดีย์ นั่นเอง
3. วัดที่ประกอบด้วย สถูป วิหาร และเจติยคฤหะซึ่งประดิษฐานพระพุทธรูปอยู่ภายใน รวมเรียกว่า "พุทธไจติยะคฤหะ" (ภาพที่ 4)
4. วัดที่ประกอบด้วยวิหารกับเจติยะคฤหะ (ภาพที่ 5)
5. วัดที่มีสถูปเพียงองค์เดียว (ภาพที่ 6)

ลักษณะของวัดที่มีวิหารและเจติยะคฤหะนั้น จะเป็นอาคารที่อยู่ภายในกำแพงสี่เหลี่ยม อาคารประธานมีขนาดใหญ่ ซึ่งมีบันไดขึ้นไปภายใน จะเป็นห้องโถงกว้างและด้านในสุดจะเป็น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ห้องสี่เหลี่ยมเรียกว่า "วิมานะ" ใช้ประดิษฐานรูปเคารพ ส่วนเจติยะคฤหะก็คือห้องภายในวิหารที่ประดิษฐานรูปเคารพ เช่น สถูป หรือพระพุทธรูป

เมื่อพิจารณาประเภทของสิ่งปลูกสร้างภายในวัดตามวัตถุประสงค์ในการใช้งาน สามารถจำแนกออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่เป็นรูปเคารพ ได้แก่ พระสถูป-เจติยคฤหะ และกลุ่มที่เป็นที่ประกอบพิธีกรรม ได้แก่ วิหาร ส่วนกุฏิของพระสงฆ์ที่จำพรรษา จะตั้งอยู่เป็นเอกเทศใกล้กับบริเวณที่ประกอบศาสนกิจหรือสังฆกรรม ต่อมาในการวางผังวัดเริ่มมีระเบียบแบบแผนที่ชัดเจนมากขึ้นคือ วัดจะถูกแบ่งออกเป็น 2 เขตที่ชัดเจนคือ เขตพุทธาวาสและเขตสังฆราม เขตพุทธาวาสเป็นเขตที่ห้ามมิให้บุคคลทั่วไปที่มิใช่พระสงฆ์เข้าไปโดยไม่จำเป็นเพราะถือว่าเป็นเขตสำหรับพระสงฆ์ปฏิบัติสังฆกรรมเท่านั้น ดังนั้นในเขตนี้จะประกอบด้วย พระสถูป วิหารและเจติยะคฤหะ ส่วนเขตพุทธารามคือเขตที่พำนักของสงฆ์ ประกอบด้วยกลุ่มกุฏิสงฆ์ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม พบว่าบางครั้งส่วนเจติยะคฤหะซึ่งเดิมอยู่ในเขตพุทธาวาสที่ฆราวาสสามารถเข้าไปสักการบูชาพระพุทธรูปหรือสถูป ต่อมาได้ย้ายมาอยู่ในเขตสังฆารามและภายในเจติยะคฤหะซึ่งเดิมมีพระสถูปเป็นประธาน ต่อมาได้สร้างให้มีขนาดที่เล็กลงเพราะมีการบูชาพระพุทธรูปมากขึ้น จนในที่สุดก็มีการสร้างเจติยะคฤหะที่ประดิษฐานพระพุทธขึ้นไว้ส่วนสังฆรามนี้ด้วย มีลักษณะเป็นห้องยาวรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า และมีห้องพิเศษอีก 3 ห้อง โดยสองห้องแรกเป็นห้องที่ดูภายนอกเป็นรูปกลมแต่ภายในเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ส่วนห้องที่สามจะยาวเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ห้องเหล่านี้จะเป็นห้องของเจ้าอาวาสและพระสงฆ์รูปอื่นๆ

สามารถกล่าวโดยรวมว่าการสร้างพุทธสถานหรือวัด ในประเทศอินเดียมีพัฒนาการของรูปแบบการจัดวางองค์ประกอบสิ่งปลูกสร้างต่างๆ ภายในวัด ดังนี้ ในระยะแรกจะมีการสร้างพระสถูปขึ้น เพื่อเป็นที่เคารพบูชาแทนพระพุทธเจ้า ตามประเพณีของอินเดีย เมื่อศาสนาพุทธพัฒนาตัวขึ้นโดยเหล่าสาวกพร้อมๆ กับการมีพิธีกรรมทางศาสนาที่ซับซ้อนมากขึ้น และมีเหล่าพุทธบริษัทมากขึ้นจึงจำเป็นต้องก่อสร้างสิ่งปลูกสร้างต่างๆ เพิ่มขึ้นมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งพระวิหาร ซึ่งเป็นที่ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา เมื่อมีการสร้างวัดถ้ำดังกล่าวแล้ว ประเพณีการบูชาสถูปก็ยังคงถูกรักษาไว้ โดยสร้างองค์สถูปภายในวิหารในส่วนที่เรียกว่า "เจติยคฤหะ" ต่อมาเมื่อเกิดประเพณีการบูชาพระพุทธรูปขึ้นแทนพระสถูป พระสถูปที่ถูกลดขนาดลงอย่างชัดเจน เจติสถานบางประเภท เช่นแบบวัดที่ประกอบด้วยพระวิหารกับเจติยะคฤหะ ซึ่งไม่มีการบูชาพระสถูปจะมีเพียงร่องรอยของฐานองค์สถูปขนาดเล็กสร้างอยู่บนฐานรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสหรือฐานแปดเหลี่ยมเท่านั้น วัดประเภทนี้กลับเน้นที่ตัวเจติยะคฤหะแทน ต่อเมื่อมีการก่อสร้างพุทธสถานในที่โล่งแจ้ง แนวคิดเดิมของการบูชาพระสถูปก็ถูกทำให้ชัดเจนอีกครั้งหนึ่ง โดยการสร้างพระสถูปอยู่ด้านหลังภายนอกพระวิหารในแนวแกนดิ่งเดียวกัน และได้เป็นประธานของแผนผังวัด พร้อมกับการสร้างพระพุทธรูปประดิษฐานไว้ภายในพระวิหารในตำแหน่งเดิมของพระสถูป คงเป็นการแสดงถึงแนวคิดที่ว่า เมื่อมี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การประชุมกิจของสงฆ์ขึ้น พระพุทธเจ้าจะเป็นองค์ประธานในสถานที่แห่งนั้นนั่นเอง ส่วนการสร้างพระอุโบสถในสมัยนี้ ปรากฏว่ามักจะถูกจัดวางไว้นอกแกนประธานดังกล่าวเสมอ

การจัดวางองค์ประกอบดังกล่าวยังอาจถูกส่งเสริมด้วยแนวคิดทางพุทธปรัชญา เกี่ยวกับคติจักรวาลด้วย แต่อย่างไรก็ตามรูปแบบการจัดวางองค์ประกอบที่วางพระวิหารอยู่ด้านหน้าโดยมีพระพุทธรูปประดิษฐานอยู่ภายในและพระสถูปอยู่ด้านหลังพระวิหารทั้งหมดอยู่ในแนวแกนดิ่งเดียวกัน ได้กลายเป็นแบบแผนการแผนผังของวัดที่เริ่มปลูกสร้างในอาณาจักรของไทยสมัยโบราณอย่างน้อยที่สุดก็ในสมัยทวารวดี (พุทธศตวรรษที่ 12-18)

เป็นที่น่าสังเกตว่า พุทธสถานในอินเดียนี้โดยมากจะสร้างขึ้นด้วยอิฐและหิน และไม่ว่าจะเป็นพุทธสถานแบบใด ก็แสดงให้เห็นว่าเป็นการสร้างเลียนแบบเครื่องไม้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพุทธสถานที่สร้างขุดเข้าไปในภูเขาที่มีความเก่าแก่ที่สุด องค์ประกอบต่างๆ ภายในพุทธสถาน เช่น แนวโค้งของจั่ว กันสาด ตลอดจนขื่อ ก็สลักให้เห็นราวกับว่าถูกสร้างขึ้นด้วยไม้จริงๆ จึงสามารถกล่าวได้ว่าในการออกแบบและก่อสร้างพุทธสถานในยุคนี้ แบบหรือองค์ประกอบของอาคารจะถูกยึดถือเป็นอันดับแรกเสมอ แม้ว่ากรรมวิธีและวัสดุในการก่อสร้างจะเปลี่ยนแปลงไปก็ตาม อาจเป็นเพราะองค์ประกอบต่างๆ ภายในวัดมีความหมายในเชิงสัญลักษณ์แฝงอยู่ นั่นเอง

2.3.3 การสร้างวัดในสมัยอยุธยา

2.3.3.1 มูลเหตุในการสร้างวัดในสมัยอยุธยา

จากหลักฐานทางด้านโบราณคดีทำให้ทราบว่าการสร้างวัดในสมัยเริ่มแรกที่พุทธศาสนานิกายเถรวาทเข้ามาประดิษฐานในดินแดนของประเทศไทยนี้ ก็คงครั้งสมัยก่อนพุทธศักราช 500 สมัยพระเจ้าอโศกมหาราช โดยพบจารึกพระธรรม ที่พระปฐมเจดีย์ ใช้ภาษาบาลี และในพุทธศักราช 942 ลัทธิมหายานก็ผ่านเข้ามาจากกัมพูชา และเมืองนครศรีธรรมราช โดยพบหลักฐานจารึกพระธรรมเป็นภาษาสันสกฤตและรูปพระโพธิสัตว์ ซึ่งเกิดขึ้นในลัทธิมหายานเป็นหลักฐาน ชาวสยามก็นับถือทั้งสองนิกายนี้เรื่อยมา แต่ดูเหมือนลัทธิมหายานจะมีความสำคัญมากกว่า ต่อมาพุทธศักราช 1696 สมัยพระเจ้าปรักกรมพาหุมหาราช โปรดให้ประชุมสงฆ์ทำการสังคายนาพระธรรมวินัยในภาษาบาลีตามลัทธิหินยานขึ้น พระสงฆ์ ในดินแดนทั้งไทย มอญ พม่า ไปศึกษาพระธรรม ที่ลังกาทวีปนี้เป็นจำนวนมากจนพุทธและนำนิกายหินยานหลักอย่างลังกานี้มาประดิษฐานที่สยามประเทศ ประมาณพุทธศักราช 1800 จนถึงปัจจุบัน การสร้างวัดในสมัยเริ่มต้นนี้คงมีแต่เพียงพระเจดีย์และพระวิหารเท่านี้ ส่วนพระอุโบสถคงไม่นิยมสร้าง เนื่องจากพระสงฆ์ยังมีจำนวนน้อย เวลาทำสังฆกรรมไม่ขัดข้องด้วยเขตสีมา ในช่วงนี้สามารถกล่าวได้อย่างกว้างๆ ว่ามูลเหตุของการสร้างวัด มีอยู่ 2 ประการ คือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. สร้างเป็นพุทธเจดีย์ที่บรรจุพระบรมธาตุ ถือเป็นหลักพระพุทธศาสนาในที่แห่งนั้น เรียกวัดประเภทนี้ว่า "วัดพุทธเจดีย์" เช่นที่พระปฐมเจดีย์เป็นต้น
2. สร้างอุทิศให้เป็นเรือนพระพุทธศาสนากล่าวคือเมื่อท่านผู้ทรงคุณธรรมในพระพุทธศาสนา เช่น ครูบาอาจารย์ที่นับถือกันว่าเป็นบุรุษพิเศษถึงมรณภาพลงเผาศพแล้ว ผู้ที่นับถือก็ช่วยกนก่อสถูปบรรจุอัฐธาตุตามประเพณีในอินเดีย เรียกวัดประเภทนี้ว่า "วัดอนุสาวรีย์"

นอกจากมูลเหตุการณ์สร้างวัดดังกล่าวแล้ว มูลเหตุที่สำคัญประการอีกหนึ่งก็คือ เนื้อหาในคำสอนของ "ไตรภูมิ" ที่นิพนธ์ขึ้นโดยพระยาลิไทกษัตริย์แห่งกรุงสุโขทัย ในราวปี พุทธศักราช 1888 ซึ่งเน้นสอนเรื่อง *ปุพเพ กตปุญญตา* โดยบรรยายเกี่ยวกับสวรรค์และนรก ได้สร้างผลต่อพฤติกรรมและการดำเนินชีวิตของคนไทยมาตลอด บนพื้นฐานความเชื่อของ "บุญและกรรม" การทำบุญที่ให้ได้มาซึ่ง อนิสงฆ์มากที่สุดคือ การสร้างวัด จึงทำให้มีประเพณีนิยมการสร้างวัดสืบเนื่องกันมาทุกสมัยโดยเฉพาะอย่างยิ่งในสมัยอยุธยา จนเป็นคำกล่าวกันในสมัยรัตนโกสินทร์ว่า "เมื่อครั้งบ้านเมืองดีเข้าสร้างวัดให้ลูกเล่น" เรียกวัดประเภทนี้ว่า "วัดราษฎร์" ซึ่งหมายถึงวัดที่ราษฎรซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นข้าราชการ ขุนนาง หรือเศรษฐีสร้างขึ้นตามความศรัทธา

การสร้างวัดในสมัยอยุธยาต่างก็สร้างขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ที่ต่างกันไป ในพงศาวดารได้ระบุรายละเอียดบางประการเกี่ยวกับมูลเหตุของการสร้างวัดซึ่งทำให้วัดเหล่านี้มีความหมายไปตามพระราชประสงค์ของกษัตริย์ ซึ่งสามารถแยกมูลเหตุต่างๆ ได้ดังนี้

ประเภทที่ 1 เป็นวัดสำคัญของบ้านเมืองซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงสร้างขึ้นเพื่อประดิษฐานศาสนวัตถุที่เป็นสิ่งคู่บ้านคู่เมือง เช่น พระบรมสารีริกธาตุ ได้แก่ วัดมหาธาตุ เป็นต้น

ประเภทที่ 2 เป็นวัดที่สร้างขึ้นสำหรับพระมหากษัตริย์ทรงบำเพ็ญพระราชกุศลโดยเฉพาะและเป็นวัดประจำพระราชวัง ได้แก วัดพระศรีสรรเพชญ์

ประเภทที่ 3 เป็นวัดที่สร้างขึ้นบนพื้นที่ที่เคยเป็นที่ถวายพระเพลิงพระบรมศพ การอุทิศพื้นที่เพื่อสร้างเป็นวัด ก็เพื่อต้องการให้เป็นที่ส่วนบุคคลแก่ผู้สิ้นพระชนม์ และเพื่อให้เป็นอนุสรณ์สถานด้วย ได้แก่ วัดใหญ่ชัยมงคล วัดพระราม วัดราชบูรณะ วัดสวนหลวงสบสวรรค์

ประเภทที่ 4 เป็นวัดที่สร้างในบริเวณที่เคยเป็นเดหสถาน ของพระมหากษัตริย์ก่อนเสด็จขึ้นครองราชย์และเมื่อเสด็จขึ้นครองราชย์แล้วก็ยกที่ดินนั้นเพื่อสร้างเป็นวัดขึ้น เพื่อเป็นการบำเพ็ญพระราชกุศลและเป็นอนุสรณ์สถาน ได้แก่ วัดพุทไธศวรรย์ วัดบรมพุทธาราม

ประเภทที่ 5 เป็นวัดที่สร้างขึ้นในบริเวณที่เคยเป็นนิวาสสถานเดิมของบุพการีของกษัตริย์ หรือ พระราชวงศ์ชั้นสูง ซึ่งการอุทิศถวายนิวาสถานเดิมเพื่อสร้างเป็นวัด ได้แก่ วัดไชยวัฒนาราม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3.3.2 การจัดพื้นที่ภายในวัด

การจัดพื้นที่ภายในวัดเป็นแบบแผนกว้างๆ ในการแบ่งพื้นที่เพื่อกำหนดกิจกรรม ที่สามารถเกิดขึ้นภายในแต่ละเขตแดนได้ แบบแผนดังกล่าวปรากฏขึ้นตั้งแต่การสร้างวัดตั้งแต่สมัยพุทธกาล ตลอดมาจนถึงอยุธยาด้วย ไม่ว่าการจัดแผนผังขององค์ประกอบวัดเป็นเช่นไร ย่อมถูกกำหนดให้อยู่ในเขตแดนที่ถูกกำหนดไว้นี้อย่างถูกต้องเสมอ โดยพื้นที่ภายในวัดสมัยอยุธยาสามารถแบ่งออกเป็น 2 ส่วนใหญ่ คือ เขตพุทธาวาส และเขตสังฆาวาส

เขตพุทธาวาส หมายถึง ขอบเขตบริเวณส่วนที่สำคัญที่สุดในวัดที่ถูกกำหนดไว้ให้เป็นพื้นที่สำหรับพระสงฆ์ใช้ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา ด้วยเหตุที่ภายในบริเวณนี้เป็นสถานที่ซึ่งต้องมีพระสถูปเจดีย์และอาคารประกอบศาสนพิธี ที่ภายในต้องประดิษฐานพระพุทธรูปไว้เสมอ เขตแดนนี้จึงเป็นเสมือนสัญลักษณ์แห่งสถานที่ประทับของสมเด็จสัมมาสัมพุทธเจ้า คำว่าพุทธาวาสก็มีความหมายว่าสถานที่ประทับของพระพุทธเจ้า (พุทธะ + อาวาส) นั่นเอง ภายในเขตนี้ มักประกอบด้วยอาคารกลุ่มอาคารหลักคือ พระเจดีย์ พระมณฑป หรือพระปรางค์ พระอุโบสถ และพระวิหาร นอกจากนี้ก็ประกอบด้วยอาคารรองต่างๆ พระระเบียง เป็นต้น

การวางผังของกลุ่มอาคารในเขตนี้จะมีแบบแผนที่ชัดเจนเสมอ กล่าวคือการจักวางแผนผังวัดในสมัยอยุธยา ได้แสดงความสืบเนื่องมาจากแผนผังพุทธสถานในศิลปะอินเดีย โดยผ่านทางศิลปะสุโขทัยซึ่งเกิดขึ้นก่อนและมีความสัมพันธ์กับอยุธยาอย่างมาก และจากการที่สุโขทัยเคยเป็นดินแดนที่มีอิทธิพลของอารยธรรมเขมรมาก่อน ทำให้แนวคิดและรูปแบบบางประการบ่งบอกการสร้างสถาปัตยกรรมเขมรได้ส่งผลมาสู่อยุธยาด้วย

2.4 การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องพระอุโบสถกับความสำคัญในทางพุทธศาสนา

2.4.1 พุทธศาสนาสมัยอยุธยาตอนปลาย

ศาสนา มีอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์งานสถาปัตยกรรมทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยระบบราชการและวัดเป็นสิ่งที่มีอำนาจครอบคลุมสังคมไว้อย่างมั่นคง สามารถครอบงำวิถีชีวิตวัฒนธรรม ตลอดจนความเชื่อ ซึ่งสะท้อนให้เห็นได้จากพิธีกรรม จารีตกฎเกณฑ์ของสังคมวัฒนธรรมที่ สืบเนื่อง ตลอดสมัยอันรุ่งเรืองของอาณาจักรอยุธยา

จากสภาพทางภูมิศาสตร์ ชุมชน สังคม และวัฒนธรรม ทำให้กรุงศรีอยุธยาสามารถรับอิทธิพลพุทธศาสนาจากดินแดนต่างๆ ที่รุ่งเรืองมาก่อน ทั้งพุทธศาสนาเถรวาทจากอารยธรรมทวาราวดี และพุทธศาสนามหายานที่รุ่งเรืองอยู่ในอารยธรรมเขมร คาบสมุทรภาคใต้ของประเทศไทย และบางส่วนอยู่ในพุกาม พระนครศรีอยุธยาจึงเป็นเมืองกึ่งกลางระหว่างอารยธรรมหลายกระแสซึ่งรับเอาความเปลี่ยนแปลงทางพุทธศาสนาเข้ามาตามกระแสอิทธิพลของแต่ละยุคสมัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในช่วงต้นของอยุธยาตอนปลาย การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางการเมือง ทำให้เกิดความพยายามในการฟื้นฟูระเบียบพิธีกรรมในลัทธิเทวราชาแบบเขมรกลับมาอีกครั้ง พุทธศาสนาในยุคนี้แสดงออกในทางวัตถุธรรม อันอาจเป็นผลจากความเปลี่ยนแปลงทางการเมือง การปกครอง และสังคม ที่แตกต่างทางค่านิยมความรู้สึกนึกคิดที่ต่างจากคนรุ่นก่อน มีการฟื้นฟูพิธีกรรมอันเกี่ยวกับการเป็นจักรพรรดิราช การสร้างพระพุทธรูปทรงเครื่องเป็นประเพณีของทางมหายาน แสดงถึงการเป็นจักรวาทินของพระพุทธเจ้า นิยมสร้างกันมากในสมัยอยุธยาตอนต้น หรือก่อนหน้านั้นขึ้นไปแล้วกลับมาฟื้นฟูประเพณีการสร้างอีกในสมันสมเด็จพระเจ้าปราสาททองและนิยมสร้างต่อมาจนถึงต้นรัตนโกสินทร์

ในรัชสมัยพระเจ้าปราสาททอง มีเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับพิธีกรรมสำคัญคือการลบศักราช เป็นพิธีกรรมที่แสดงความยิ่งใหญ่เหนือบรรดาประเทศเพื่อนบ้านที่นับถือศาสนาประกอบด้วยพิธีทั้งพุทธ และพราหมณ์ ซึ่งนอกจากจะเป็นผลในการสร้างขวัญกำลังใจให้กับประชาชนแล้ว ยังมีผลต่อการสถาปนาความเป็นพระจักรพรรดิราชของพระองค์ด้วย แม้พุทธศาสนาจะดำเนินรูปแบบธรรมเนียมหลักให้กับสังคมอยุธยา แต่การเผยแพร่คริสต์ศาสนาหรือแม้แต่ศาสนาอิสลามก็คงมีอิทธิพลไม่มากก็น้อยกับสังคมไทย เห็นได้จากลวดลายปูนปั้น และงานจิตรกรรมฝาผนัง แม้ประชาชนจะมีอิสระในการนับถือศาสนา ในช่วงรัชสมัยพระเจ้าปราสาททองถึงรัชสมัยสมเด็จพระนารายณ์ แต่ชาวพุทธก็ยังมองชนต่างศาสนาเป็นผู้ด้อยกว่าทางอภิปรัชญาและมักแสดงรูปเขียนกลุ่มชนต่างชาติเป็นสมุนของพญามาร มาลองดีกับพระพุทธเจ้า

ในช่วงรัชสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช เป็นช่วงที่ราชอาณาจักรติดต่อการค้ากับชาวตะวันตก โดยเฉพาะฝรั่งเศส ที่เข้ามามีบทบาททางการเมือง สังคม เศรษฐกิจ และเผยแพร่คริสต์ศาสนาไปพร้อมๆกัน การที่สมเด็จพระนารายณ์ทรงส่งเสริมการติดต่อต่างชาติ อาจเป็นผลทางด้านความมั่นคงของราชบัลลังก์ แต่ผลที่ตามมาคือพระองค์ทรงอยู่ในพระราชฐานะที่ขัดแย้งกับศาสนจักรพอสมควร ตลอดพระชนม์ชีพจึงต้องทรงระมัดระวังการต่อต้านจากขุนนาง ซึ่งฝักใฝ่ในพุทธศาสนาและอาจหวาดระแวงการเข้าเผยแพร่คริสต์ศาสนาของบาทหลวงตะวันตก

ในการศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลายที่ยังเหลือรอดมาจนทุกวันนี้ ได้ทำการศึกษาเฉพาะเมืองรอบราชธานี ได้แก่ นนทบุรี บางกอก (กรุงเทพฯ) เพื่อที่จะหาเอกลักษณ์หรือแบบอย่างวัฒนธรรมและศิลปกรรม โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. เมืองรอบราชธานี เป็นเมืองซึ่งอยู่ใกล้ชิดกับราชธานี เป็นเมืองหน้าด่านชั้นในในการตั้งรับข้าศึกในยามสงครามเพราะมีแม่น้ำขนาดใหญ่ไหลผ่านจากเมืองเหล่านี้สู่เมืองราชธานีได้อย่างสะดวกรวดเร็วในช่วงที่บ้านเมืองสงบสุขเมืองเหล่านี้เป็นชุมชนสะสมเสบียงขนาดใหญ่มีการเพาะปลูกที่อุดมสมบูรณ์เป็นชุมชนที่มีผู้คนอยู่อาศัยกันมาอย่างต่อเนื่อง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.1 นนทบุรี ตั้งอยู่บริเวณดินดอนสามเหลี่ยมปากแม่น้ำเจ้าพระยาตอนเหนือเมืองบางกอก พื้นที่เป็นที่ราบลุ่มมีแม่น้ำเจ้าพระยาไหลผ่านมีคลองมากทั้งที่เป็นลำคลองตามธรรมชาติและที่ขุดขึ้นมาเพื่อเชื่อมต่อภายหลัง นนทบุรีมีการตั้งถิ่นฐานมาตั้งแต่ก่อนสมัยกรุงศรีอยุธยาแต่มามีความสำคัญในสมัยกรุงศรีอยุธยาในฐานะหัวเมืองสำคัญปากแม่น้ำ กล่าวได้ว่าไม่ว่าไทยจะมีศูนย์รวมอำนาจอยู่ที่ใด หรือเคลื่อนย้ายที่ตั้งศูนย์รวมอำนาจไปที่ใด ก็จะมีความเกี่ยวเนื่องผูกพันกับนนทบุรีตลอดมาตั้งแต่ปลายพุทธศตวรรษที่ 19 จนถึงปัจจุบัน

1.2 บางกอก (กรุงเทพฯ) เป็นพื้นที่ราบ มีแม่น้ำเจ้าพระยาเป็นแม่น้ำสำคัญและมีลำคลองมากมาย มีการตั้งถิ่นฐานมานานเป็นชุมชนขนาดเล็ก สมเด็จพระเจ้าอู่ทองทรงสร้างเมืองนี้ก่อนสถาปนากรุงศรีอยุธยา และพบประวัติว่าในสมัยกรุงศรีอยุธยากลางเกิดสงคราม พระมหาธรรมราชาให้เกณฑ์อพยพคนจากเมืองพิษณุโลก เมืองสวรรคโลก เมืองสุโขทัย เมืองพิจิตร ลงมาอยู่ที่บางกอก ทำให้มีประชาชนหนาแน่นขึ้นโดยมีความสำคัญในฐานะเมืองสำคัญปากแม่น้ำ

พุทธศาสนามีแหล่งกำเนิดในประเทศอินเดีย แล้วแพร่ออกมาทางลังกา และผ่านต่อไปยังประเทศอื่นในหลายประเทศทางตะวันออกและตะวันออกเฉียงใต้ที่นับถือพุทธศาสนา ในปัจจุบัน สำหรับในสังคมไทย เนื่องจากคนไทยนับถือพุทธศาสนาในลัทธิเถรวาท หรือหินยานผ่านมาทางสายของลังกา (แบบลังกาวงศ์) การสร้างวัดจึงสืบทอดแบบอย่างการสร้าง ศาสนสถานที่เป็นอิทธิพลของลังกา โดยพระมหากษัตริย์ทรงเป็นผู้นำการเผยแพรพุทธศาสนาตามธรรมเนียมของอินเดีย คือถือเอาพระเจ้าอโศกมหาราชผู้ทรงเป็นอัครศาสนูปถัมภกเป็นตัวอย่าง ดังจะเห็นพระนามของพระมหากษัตริย์หลายพระองค์แปลความหมายได้ทำนองเดียวกันกับพระเกียรติคุณของพระเจ้าอโศกมหาราช เช่น พระมหาธรรมราชา พระเจ้าธรรมิกราช หรือพระนามพระเจ้าศรีธรรมโศกราชแห่งนครศรีธรรมราช เป็นต้น

ในสมัยก่อน พระมหากษัตริย์และเชื้อพระวงศ์ใกล้ชิด หรือพระภิกษุสำคัญที่เป็นผู้นำฝ่ายศาสนาจะเป็นผู้ที่มีกำลังทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา ส่วนกำลังในการสร้างนั้นเป็นสิ่งแน่นอนว่าจะต้องมาจากฝ่ายปกครองอาณาจักรที่จะจัดหากำลังสร้างให้แก่ฝ่ายศาสนา และก็เป็นธรรมเนียมด้วยว่าเมื่อสร้างวัดขึ้นมาแล้วก็มักจะอุทิศครัวเชลยหรือครัวทาสไว้เป็นกำลังดูแลวัดแต่ละวัดที่สร้างขึ้น ดังเช่นที่ได้พบในจารึกสมัยสุโขทัยว่าได้มีการยกครัวเชลยจำนวนหนึ่งถวายแก่วัด เพื่อให้เป็นกำลังทำไร่ทำนาเก็บเกี่ยวพืชผลไว้เป็นเสบียงแก่วัด หรือเป็นกำลังหุงหาอาหาร คอยปฏิบัติดูแลพระสงฆ์ ครอบครัวผู้ที่มีอำนาจปกครองมอบถวายวัดนี้ เมื่อตกเป็นสิทธิของวัดแล้วก็เรียกว่า “ข้าวัด” หรือ “ครัวกัลปนา” ผู้ใดจะนำเอาครัวเหล่านี้ไปทำการอย่างอื่นหรือไล่ถอนไปไม่ได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.4.2 ที่มาและความสำคัญของพระอุโบสถ

2.4.2.1 <u>พระอุโบสถ</u> บ่อเกิดแห่งสีมาและอุโบสถปรากฏมีมาตั้งแต่สมัยพุทธกาล โดยพระพุทธองค์ทรงอนุญาตให้ภิกษุสงฆ์สมมติสีมา หรือเขตแดนสำหรับสังฆกรรม มีเค้าเรื่องมาว่าในสมัยหนึ่งพระพุทธเจ้าประทับ ณ. เขาคิชฌกูฏ เมืองราชคฤห์ พวกปริพาชกซึ่งเป็นนักบวชนอกศาสนาได้ประชุมกันกล่าวธรรมทุกครั้งในวัน 8 ค่ำ และ 14 ค่ำ หรือ 15 ค่ำ ทำให้ประชาชนเลื่อมใสเป็นอย่างมาก พระเจ้าพิมพิสารทรงเห็นเช่นนั้น จึงมีพระราชประสงค์ให้พุทธศาสนาทำเช่นนั้นบ้าง จึงนำความกราบทูลพุทธองค์เพื่อขอพระราชทาน พระพุทธองค์ก็ทรงอนุญาตให้ประสงค์ประชุม แสดงธรรมและสวดปาฏิโมกข์ โดยกำหนดปักษ์ละ 15 วัน หรือ 14 ค่ำ หรือ 15 ค่ำ และทำอุโบสถปากิโมกข์อย่างพร้อมเพียงกันคือให้สามัคคีกันทำ โดยทรงกำหนดการสมมติสีมานั้นอย่าให้เล็กต้องจุพระได้ไม่ต่ำกว่า 21 รูป นั่งหัตถบาสกันได้ขนาดใหญ่ไม่เกิน 3 โยชน์ สีมาที่เล็กหรือใหญ่เกินไปเป็นสีมาวิบัติใช้ไม่ได้ เขตที่กำหนดให้เหมาะสมกับตัวอาคารซึ่งกำหนดด้วย “นิมิต” 8 อย่าง คือ ภูเขา หิน ป่าไม้ ต้นไม้แก่นในพื้นดิน หนทาง จอมปลวก แม่น้ำ และน้ำ นิมิตของสีมาหนึ่งๆ อย่างน้อยต้องให้มี 3 แห่ง และต้องชักเส้นโยงเข้าหากันได้ ทั้งนี้เพื่อให้พื้นที่พัทธสีมา อยู่ภายในเส้นแนวด้านในของนิมิตกลุ่มนั้น ต่อมาพระสงฆ์ในพุทธศาสนาจะทำสังฆกรรมอันใดจะต้องประชุมร่วมกันทำในพระอุโบสถ ซึ่งถือว่าเป็นเขตที่ได้รับการสมมติว่าเป็นสีมาที่ถูกต้องตามวินัยแล้ว

ความหมายของคำว่า “อุโบสถ” หมายถึง การแสดงปาฏิโมกข์ และสถานที่ที่พระสงฆ์ทำสังฆกรรม นอกจากดังกล่าวแล้ว โดยทั่วไปยังใช้เรียกอาคารที่ใช้ทำสังฆกรรม เช่น พระอุโบสถ อุโบสถ และโบสถ์ คำทั้งสามนี้ พระธรรมธีรราชมหามุณีได้แสดงความคิดเห็นว่า “อุโบสถ” นิยมเรียกวัดที่เป็นวัดราษฎร์ หากเป็นวัดหลวงเรียกว่า “พระอุโบสถ” แต่เรียกตามภาษาชาวบ้านโดยทั่วไปว่า “โบสถ์” เป็นที่รู้จักกัน แต่เดิมนั้นเมื่อยังมีภิกษุจำนวนน้อย การทำสังฆกรรมแต่ละครั้ง พระภิกษุจะกำหนดเขตขึ้นเป็นการชั่วคราว เมื่อหมดภารกิจแล้วก็ทิ้งร้างไป ต่อมาเมื่อการบวชเรียนเป็นที่นิยมจนพระภิกษุมีจำนวนมากขึ้น ดังเช่นในสมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถแห่งกรุงศรีอยุธยา (พ.ศ. 1991 - 2031) ซึ่งทรงเป็นพระมหากษัตริย์ผู้ทรงอุปถัมภ์พระพุทธศาสนา ด้วยความศรัทธาถึงกับเสด็จออกทรงผนวชชั่วระยะเวลาหนึ่งจนเกิดเป็นธรรมให้คนส่วนมากนิยมบวชเรียนตามโดยถือกันต่อมาว่าคนที่ได้เรียนเท่านั้นที่จะเป็นผู้มีความรู้ เป็น “บัณฑิต” หรือ “ทิด” ตามที่เรียกติดปากมาจนปัจจุบัน และถือเป็นประเพณีว่าผู้ชายไทยควรบวชเมื่อมีอายุครบ 21 ปี นับแต่นั้นมาในสมัยอยุธยาตอนปลาย จึงได้มีการนิยมสร้างอุโบสถเป็นประธานหลักของวัด แทนที่พระวิหาร

สังฆกรรมที่จำเป็นจะต้องกระทำในเขตอุโบสถหรือโบสถ์นั้นได้แก่การบวช การรับกฐิน การสวดปาฏิโมกข์ ประจำทุกวันที่ 15 ค่ำ การกระทำยัตติกรรมที่สงฆ์จะต้องเห็นพ้องเป็นเอกฉันท์ต่างๆ เช่น การยกผ้ากฐินถวายต่อพระภิกษุที่สมควร การกล่าวโทษภิกษุผู้ต้องอธิกรณ์ หรือการยกโทษให้ภิกษุผู้ต้องอธิกรณ์ให้กลับ มีศีลบริสุทธิ์ดังเดิม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การสร้างโบสถ์นั้นจะต้องพิถีพิถันเลือกพื้นที่เป็นพิเศษ พื้นที่นั้นจะต้องบริสุทธิ์สะอาด ปราศจากมลทินทั้งปวง ไม่เคยเป็นสุสานหรือเคยเป็นเชิงตะกอนมาก่อน ไม่เคยเป็นที่ประหาร หรือไม่เคยเป็นที่ใดๆ ที่มีการใช้งานที่เป็นอัปมงคลมาก่อน ในการสร้างโบสถ์ใหม่ทุกครั้งพระสงฆ์จะต้องประกอบพิธีถอนความไม่บริสุทธิ์ใดๆที่อาจมีพื้นที่นั้นเสียก่อน ในการสวดถอนของคณะสงฆ์นั้นพระภิกษุจะห่างกันในระยะหัตถบาส จนเต็มพื้นที่ที่ต้องการสวดถอน พื้นที่ๆถูกถอนนั้นย่อมเท่ากับตารางหัตถบาสของภิกษุรูปหนึ่งๆที่ประชุมกันเป็นการสงฆ์ในการถอนนั้น โดยตารางหัตถบาสของภิกษุรูปหนึ่งนั้นจะมีขนาด 1.25 x 1.25 เมตร หรือประมาณ 1 ตารางเมตรในกรณีที่ใช้โบสถ์เก่าก็มักจะทำให้บริสุทธิ์ขึ้นมาใหม่ด้วยการสวดและผูกสีมาทับซ้อนของเดิม ดั้งนั้นเราจึงเห็นวัดโบราณบางวัดมีหลักสีมาสองหรือสามหลัก

เมื่อสร้างโบสถ์ขึ้นมาเป็นอาคารเรียบร้อยแล้ว พระสงฆ์ยังจะต้องทำพิธีผูกพัทธสีมา คือ ตั้ง "ใบสีมา" เป็นเครื่องหมายเขตบริสุทธิ์ล้อมรอบตัวอาคารที่เป็นโบสถ์อีกชั้นหนึ่ง วัตถุที่ใช้กำหนดเขตสีมานั้นเรียกว่า "นิมิต" ซึ่งเป็นวัตถุที่นำมาวางเป็นเครื่องหมายให้คนเห็นเป็นหลักฐาน เช่นเดียวกันกับการกำหนดหมุดโฉนดที่ดินในปัจจุบัน นิยมใช้หินมีลักษณะกลม ไม่เป็นสิ่งที่เคลื่อนย้ายได้ง่ายฝังลงในดินที่ที่ต้องการกำหนดเขต โดยมีใบเสมาอยู่ด้านบนเป็นเครื่องหมายแสดงให้รู้ว่าใต้ดินบริเวณนี้มีลูกนิมิตฝังอยู่ ในการผูกพัทธสีมาในประเทศไทยนี้ต้องมีพระบรมราชโองการ พระราชทานวิสุงคามสีมาแก่วัดที่ขอพระราชทานออกมาก่อน เขตสีมานี้จึงเป็นเขตที่สำคัญที่สุดของวัด เพราะในการทำสังฆกรรมในบางกรณี คณะภิกษุหรือสงฆ์ผู้ประกอบพิธีเท่านั้นจึงจะเข้าไปในเขตสีมาได้ ผู้อื่นจะย่างกรายเข้าไปไม่ได้ หากมีผู้ละเมิดแล้วสังฆกรรมจะไม่สมบูรณ์ จะต้องทำใหม่

การออกแบบพระอุโบสถนับแต่โบราณมา มีคตินิยมก่อสร้างปรากฏใน 3 ลักษณะ คือ

1. พระอุโบสถโถง

หมายถึงพระอุโบสถที่ไม่ก่อผนังอาคาร หรืออาจก่อเฉพาะบางส่วนที่บริเวณห้องส่วนท้ายอาคารซึ่งเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปประธาน

2. พระอุโบสถทึบ

หมายถึงพระอุโบสถที่ตีฝาไม้หรือก่อผนังปิดล้อมโดยรอบอาคาร ทำช่องเปิดเป็นประตู หน้าต่าง แต่ละช่วงเสา พระอุโบสถลักษณะนี้เป็นแบบแผนที่นิยมใช้กันโดยทั่วไปจนถึงปัจจุบัน

3. พระอุโบสถแบบมหาอุด

หมายถึงพระอุโบสถที่ก่อผนังทึบปิดล้อมทั้ง 4 ด้าน โดยไม่เจาะช่องหน้าต่างเลย มีเพียงเปิดเป็นประตู 1 หรือ 2 ช่องเท่านั้น พระอุโบสถแบบนี้เป็นแบบที่อับทึบ แต่ก็นิยมสร้างกันสำหรับวัดที่ประกอบพิธีกรรมทางไสยศาสตร์ในการลงอาคมของขลัง พระอุโบสถที่มีลักษณะเช่นนี้มักจะเป็นพระอุโบสถของวัดฝ่ายอรัญวาสี ผังพื้นของพระอุโบสถแบบมหาอุดจะมีลักษณะ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สี่เหลี่ยมผืนผ้า ด้านหน้าพระอุโบสถจะอยู่ทางด้านความกว้าง จะมีประตูทางเข้าประตูทางเดียวด้านหน้า ไม่มีหน้าต่างและประตูด้านหลัง บางหลังอาจมีช่องลมเล็กๆ เพื่อถ่ายเทอากาศ ด้านหน้าจะมีทั้งแบบมีมุขและไม่มีมุข อุโบสถแบบมหาอุดนี้จะยกพื้นที่ทำสังฆกรรมเพียงเล็กน้อย บันขึ้นมุขเพียงสามขั้นเป็นอย่างมาก

2.4.3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่องานสถาปัตยกรรมพระอุโบสถ

ในดินแดนประเภทนี้ อิทธิพลของศาสนาทั้งพุทธและพราหมณ์ ได้เข้ามามีบทบาทในการกำหนดรูปลักษณะของศิลปะ โดยเฉพาะงานสถาปัตยกรรม เป็นต้นว่า พระอุโบสถ และพระวิหาร โดยอิทธิพลของลัทธิเหล่านั้น ได้ถูกนำมาเผยแผ่ในประเทศไทยหลายทิศทาง และต่างวาระแต่ตลอดระยะเวลาอันยาวนานของประวัติศาสตร์ศิลปะ และสถาปัตยกรรม ช่างท้องถิ่นของไทยได้ดัดแปลงศิลปะอันเกิดจากแรงดลใจจากอิทธิพลภายนอกให้เหมาะสมกับสภาพสังคม เศรษฐกิจและการเมืองของไทย จนเกิดเป็นเอกลักษณ์ของตนเองขึ้นมาได้ และแนวความคิดหรือปัจจัยที่แฝงอยู่เบื้องหลังงานสถาปัตยกรรมพระอุโบสถ ซึ่งสามารถมองเห็นและอ่านได้ โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่องานสถาปัตยกรรมพระอุโบสถมีดังนี้ คือ

2.4.3.1 เรื่องราวทางพุทธศาสนา

ชนชาติไทยเคยรับการนับถือพุทธศาสนาทั้งลัทธิมหายานและเถรวาท ในฝ่ายเถรวาทนั้นกลุ่มเมืองในวัฒนธรรมมอญเป็นกลุ่มเมืองพุทธศาสนากลุ่มแรกที่มีอิทธิพลด้านศิลปะและสถาปัตยกรรมในดินแดนที่เป็นประเทศไทยในปัจจุบันนี้ตลอดภาคกลางของประเทศไปจนจรดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กับท้องที่ภาคเหนือและใต้บางส่วน นับตั้งแต่ประมาณพุทธศตวรรษที่ 13 เป็นต้นมาจนถึงประมาณพุทธศตวรรษที่ 18 จนกระทั่งในสมัยสุโขทัย อิทธิพลศิลปะและสถาปัตยกรรมจึงได้เปลี่ยนไปเป็นแบบอย่างลังกา แม้แต่ว่าต่อมาสุโขทัยจะเข้ารวมกับอยุธยาในพุทธศตวรรษที่ 20 แล้วก็ตาม แต่แบบศิลปะและสถาปัตยกรรมก็ยังคงมีอิทธิพลพุทธศิลปะแบบลังกาเป็นแนวทางตลอดมาจนกระทั่งถึงรัตนโกสินทร์ในพุทธศตวรรษที่ 24 และ 25

สำหรับพุทธศาสนาลัทธิมหายานนั้นก็ได้เคยมีอิทธิพลต่อศิลปะและสถาปัตยกรรมของชนชาติมาแล้วก่อนการก่อตั้งกรุงสุโขทัยเช่นกัน ดังที่ปรากฏหลักฐานอิทธิพลของศิลปะและสถาปัตยกรรมตามแบบมหายานที่เมืองเชียงแสนเก่าในดินแดนภาคเหนือ ในกลางก่อนการสถาปนากรุงศรีอยุธยา และในดินแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จึงเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ว่าแม้ชนชาติไทยจะหันมานับถือพุทธศาสนาลัทธิเถรวาทกันเป็นส่วนใหญ่ในภายหลังก็ตาม คติความเชื่อและการปฏิบัติบางประการในแบบลัทธิมหายานก็ยังคงมีปะปนอยู่ในความเชื่อและการปฏิบัติด้วย แม้แต่ในเรื่องของศิลปะและสถาปัตยกรรมพระอุโบสถ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เรื่องราวทางพระพุทธศาสนาที่มีอิทธิพลต่อศิลปวัฒนธรรมและสถาปัตยกรรมไทยนั้น ก็คือ "เรื่องไตรภูมิและจักรวาล" ที่กล่าวถึงโลกทั้งสามคือ โลกมนุษย์ นรก และสวรรค์ "ไตรภูมิและจักรวาล" เป็นวรรณกรรมพุทธศาสนานิกายเถรวาท เป็นที่รู้จักแพร่หลายอยู่ในกลุ่มประเทศเอเชียอาคเนย์ที่นับถือพุทธศาสนานิกายเถรวาท ได้แก่ประเทศไทย ประเทศพม่า ประเทศลาว และประเทศกัมพูชา มาตั้งแต่ราวพุทธศตวรรษที่ 19 ในชั้นต้นความรู้เรื่องไตรภูมิก็มีอยู่เฉพาะในหมู่ของผู้บวชเรียนเท่านั้น แต่ต่อมาพระมหาธรรมราชาที่ 1 (ลิไทย) (พ.ศ. 1890 – ราว 1911) แห่งราชอาณาจักรสุโขทัย ได้ทรงนิพนธ์ขึ้นเป็นร้อยแก้ว ทำให้ความรู้นี้แพร่หลายออกไปมากขึ้นในหมู่ประชาชนโดยไม่จำกัดวงแต่เฉพาะหมู่ของผู้บวชเรียนดังแต่ก่อน ในประเทศไทยได้ค้นพบวรรณกรรมฉบับตัวเขียนในชื่อต่างกันรวม 10 ฉบับ ส่วนที่ได้แปลจากต้นฉบับภาษาบาลีเป็นภาษาไทย และจัดพิมพ์เพื่อเผยแพร่ในปัจจุบันมี 5 ฉบับ ได้แก่ ไตรภูมิกถา (ไตรภูมิพระร่วง), โลกทีปกสาร ,โลกบัญญัติ ,จักรวาลทิปนี และไตรภูมิโลกวินิจฉัย

ไตรภูมิ หมายถึง สภานะแห่งชีวิตแห่งสรรพสัตว์ มี 3 ระดับ ได้แก่ กามภูมิ รูปภูมิ และอรูปภูมิ สรรพสัตว์จะไปเกิดในสถานะชีวิตระดับใดย่อมขึ้นอยู่กับกรรมดีและกรรมชั่ว นิพพานภูมิเป็นสถานะชีวิตที่ห่างไกลกิเลส สามารถตัดกรรมไม่ต้องเวียนว่ายตายเกิดอีกต่อไป สัตว์โลกที่บำเพ็ญบารมีที่ทำให้เป็นพระพุทธเจ้าในที่สุดได้ครบบริบูรณ์จนตรัสรู้พระสัมมาสัมโพธิญาณ เป็นพระพุทธเจ้า พระปัจเจกพุทธเจ้า และพระอรหันต์ เท่านั้น ที่ไปสถิตย์ในนิพพานภูมิ

วรรณกรรมไตรภูมิและจักรวาลวิทยาทุกฉบับที่อ้างถึง มีเนื้อหาสำคัญ 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่งคือ ความเชื่อเรื่องไตรภูมิ และส่วนที่สองคือ ความเชื่อเรื่องจักรวาล เนื้อหาในส่วนที่สองทำหน้าที่เสริมความเชื่อเนื้อหาส่วนที่หนึ่งให้สมบูรณ์ กล่าวคือความเชื่อเรื่องไตรภูมิ พยายามอธิบายถึงสถานะชีวิต 3 ระดับ ให้เห็นเป็นภาพสัตว์ มนุษย์ เทวดา และพรหม แต่เมื่อต้องอธิบายต่อไปว่าภาพที่เห็นนั้นมีตำแหน่งที่อยู่ส่วนไหนของจักรวาล ความเชื่อเรื่องจักรวาลจึงถูกนำมาใช้อธิบายให้เห็นเป็นภาพที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

เรื่องราวในไตรภูมิและจักรวาลเป็นเรื่องราวที่มีอิทธิพลต่อการก่อรูปงานศิลปกรรมและงานสถาปัตยกรรมและอุโบสถและพระวิหาร เป็นกฎเกณฑ์ที่ควบคุมรูปแบบไว้โดยไม่เปลี่ยนแปลง สัมพันธ์กับพระประธานและที่ว่างภายใน และการก่อสร้างอาคารต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกก็เป็นไปตามคำแนะนำของพระสงฆ์ซึ่งได้มาจากคัมภีร์อีกทอดหนึ่ง ช่างจึงได้นำความรู้จากพุทธศาสนามาแปลงเป็นงานสถาปัตยกรรมตามรสนิยมของชนชาติไทย แต่มิได้มีการบันทึกเป็นเป็นหลักฐานเอกสารชัดเจนนอกจากจะเป็นการบอกเล่าสืบต่อกันมาเท่านั้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.

2.

ภาพที่ 2.4 แสดงภาพจักรวาลวิทยาตามคติ **"ไตรภูมิ"** ซึ่งมีผลต่อแนวความคิดและวิถีของสังคมไทยทุกระดับ

(ที่มา : **ไตรภูมิกถาหรือไตรภูมิพระร่วง** โดย สน สีมาตรัง)

ภาพที่ 2.5 แสดงภาพแผนผังภูมิจักรวาล

(ที่มา : **น้ำบ่อเกิดแห่งวัฒนธรรมไทย** โดย สุเมธ ชุมสาย)

2.4.3.2 คติเทวราชหรือสมมติเทพ

คติเทวราช หรือสมมติเทพของพระมหากษัตริย์ไทยนั้นมีที่มาจากหลายแหล่ง และเข้าใจกันไปได้หลายทางตามแต่ศาสนาซึ่งอยู่ในที่ซึ่งลัทธิฮินดูมีอิทธิพลถึง ซึ่งถือกันว่ากษัตริย์เป็นอวตารของพระเจ้า หรือสืบสายมาจากพระเจ้า ส่วนใหญ่แล้วจะยึดเอาพระศิวะเป็นองค์อวตารมาเป็นกษัตริย์ หรือเป็นต้นวงศ์กษัตริย์ โดยลัทธิเถรวาทเกิดความเชื่อที่ยกฐานะของพระมหากษัตริย์ขึ้นเทียบกับความเป็นพระเจ้าธรรมิกราชหรือพญาจักรวรรดิราชหรือพญาจักรตามเรื่องที่ปรากฏในไตรภูมิ ส่วนลัทธิมหายานความเป็นสมมติเทพของพระมหากษัตริย์ไทยเกิดขึ้นจากการยกฐานะเป็นพระเจ้าจักรพรรดิตามที่มหาชมพูบดีสูตรกล่าวถึง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พระเจ้าจักรพรรดิราช หรือจักรวาทิน เป็นราชาในอุดมคติที่ปกครองโดยอาศัยธรรมเป็นที่ตั้ง ตามคติทางพระพุทธศาสนา พระเจ้าจักรพรรดิราชทรงถือกำหนดแต่เฉพาะในแผ่นดินชมพูทวีปและในโลกธาตุหนึ่งจะมีพระเจ้าจักรพรรดิได้แต่เพียงพระองค์เดียวเท่านั้น คติความเชื่อเรื่องพระเจ้าจักรพรรดิราชนี้มีพัฒนาการสืบเนื่องมาก่อนหน้าที่พุทธศาสนาจะถือกำเนิดขึ้นในอินเดีย ถึงแม้ความเชื่อเรื่องพระเจ้าจักรพรรดิราชจะปรากฏขึ้นก่อนในกรอบวัฒนธรรมพราหมณ์ แต่ความเชื่อนี้กลับถูกเน้นให้เห็นความสำคัญและถูกทำให้เป็นที่รู้จักกันแพร่หลายโดยศาสนาจารย์ทางพุทธศาสนาที่พยายามยกฐานะพระสัมมาสัมพุทธเจ้าขึ้นมาคู่เคียงกับพระเจ้าจักรพรรดิราช จากพื้นฐานความคิดที่ว่าบุรุษทั้งสองประเภทต่างถือกำเนิดเป็นมหาบุรุษผู้เพียบพร้อมไปด้วยมหาบุรุษลักษณะและบุญบารมีอย่างสูงสุด การเชื่อมโยงคติความเชื่อเรื่องการเป็นสมมติเทวราช หรือพระเจ้าจักรพรรดิราชกับเรื่องการขยายอำนาจทางการเมืองและการทหาร ก็เป็นเรื่องที่ทำกันมาช้านานดังเห็นได้จากงานพระราชพิธีราชาภิเษกหรือขึ้นครองราชย์ของพระมหากษัตริย์ไทย ซึ่งพิธีกรรมอันนี้ก็ยังใช้พราหมณ์เป็นผู้ประกอบพิธี ลักษณะสำคัญอย่างหนึ่งของพิธีก็คือการเสด็จขึ้นประทับพระราชบัลลังก์ ซึ่งเป็นตัวแทนของเขาพระสุเมรุ และมีพราหมณ์เจ็ดคนล้อมรอบอันเป็นตัวแทนของท้าวโลกบาล หรือเทพผู้คุ้มครองทิศทั้ง 8 ตามคติพราหมณ์ ยิ่งกว่านั้นยังมีนางกำนัลอีกสี่ซึ่งเป็นตัวแทนทิศหลักทั้งสี่ถวายบังคมกษัตริย์อยู่ด้วย ในสมัยปัจจุบันก็ยังยึดในพระราชประเพณีนี้อยู่

ที่มาของคติเทวราช หรือสมมติเทพอีกแหล่งหนึ่งก็คือการเทียบฐานะของพระมหากษัตริย์เท่ากับพระอินทร์ผู้เป็นใหญ่ในเทวภูมิและสถิตอยู่ ณ.สวรรค์ชั้นดาวดึงส์ เช่นเดียวกันทั้งพุทธศาสนาและศาสนาพราหมณ์ ในพระราชพิธีพราหมณ์ในสมัยกรุงศรีอยุธยาได้มีพระราชพิธีอินทราภิเษกควบคู่ไปกับพระราชพิธีบรมราชาภิเษกด้วย และได้มีการสืบทอดพิธีนี้มาจนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ คติการยกพระมหากษัตริย์ขึ้นเป็นเทวราชของไทยนั้นดูจะไม่จำกัดเฉพาะพระอินทร์เท่านั้น แต่ได้รับการถวายพระเกียรติให้ทรงเป็นเทพเจ้าองค์อื่นด้วย ดังปรากฏร่อยพระนามว่าทรงเป็นทั้งพระอิศวร พระพรหม พระนารายณ์ และพระอาทิตย์ แม้ว่าคนไทยจะเน้นความสำคัญเรื่องพระนารายณ์อวตารลงมาปราบยุคเข็ญเป็นพิเศษ และนับว่าพระรามซึ่งเป็นกษัตริย์แห่งอโยธยาเป็นสมมติเทพ ดังปรากฏในพระนามพระมหากษัตริย์ว่ารามาธิบดี

ผลสะท้อนจากคติเทวราชหรือสมมติเทพ เห็นได้ว่ามีผลโดยตรงต่องานปฏิมากรรมทางพุทธศิลปะในพระอุโบสถและพระวิหาร ซึ่งได้แก่รูปพระพุทธรูปทรงเครื่องในลัทธิมหายาน หรือพระพุทธรูปฉลองพระองค์อย่างพระมหากษัตริย์ ในลักษณะสมมติที่พระพุทธองค์ทรงแปลงพระกายเป็นพระเจ้าจักรพรรดิ เพื่อปราบพยศท้าวชมพูบดีตามเรื่องในชมพูบดีสูตร ยิ่งไปกว่านี้ยังเชื่อกันว่าพระมหาเสวตฉัตรเป็นที่สิงสถิตของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ซึ่งถวายบำเรอกษัตริย์ด้วยคำแนะนำและในกรณีวิกฤติอาจเข้ามาช่วยในฝ่ายพระราชวงศ์ ส่วนผลสะท้อนจากคติเทวราชที่มีผลต่องานสถาปัตยกรรมเห็นได้ชัดในสมัยพระเจ้าปราสาททอง (พ.ศ. 2172-2199) แห่งราชอาณาจักรอยุธยาตอนปลาย ที่ได้มีการนำเอาคติสมมติเทพมาใช้ให้สอดคล้องกับโครงสร้างทางสังคมของบ้านเมือง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โดยแสดงให้เห็นว่าพระองค์คือ “พระจักรพรรดิราช” ที่ทรงพระราชอำนาจยิ่งใหญ่ในแผ่นดินไทยและประเทศใกล้เคียง ทรงสร้าง “วัดไชยวัฒนาราม” มีพระปรางค์เป็นพระประธานโดยสมมติให้เป็นพระสุเมรุอันเป็นแกนกลางของจักรวาล และมีเจดีย์ทำเป็นเมรุทิศและเมรุราย

นอกจากนี้ความเชื่อในคตินารายณ์อวตารนั้นจะเห็นว่ามีผลต่างลักษณะทางศิลปะและสถาปัตยกรรมและอุโบสถ มีการใช้รูปนารายณ์ทรงครุฑตามหน้าบันของอาคาร หรือการประดับครุฑตามฐานบัลลังก์ ส่วนองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมที่ไทยนำมาใช้เพื่อส่งเสริมพระราชอำนาจและพระเกียรติยศของพระมหากษัตริย์อีกชนิดหนึ่งก็คือรูปสิงห์ ซึ่งถือว่าเป็นสัตว์ที่อาศัยอยู่ที่เชิงเขาไกรลาส เป็นเครื่องประดับฐานพระราชบัลลังก์ของพระจักรพรรดิราชเสมือนที่ประทับของเทพเจ้าบนเขาไกรลาส และปรากฏในรูปลักษณะอื่นที่มีการลดทอนรูปร่างได้แก่ส่วนที่เรียกว่า “ฐานสิงห์” ในรูปขององค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมนี้ แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของตัวสถาปัตยกรรมนั้น ๆ เป็นต้น

“ คติ ” “ สัญญาลักษณ์ ” ที่มีความหมาย อันลึกซึ่งต่างๆเช่นนี้ ในช่วงยุคแรกๆของงานสถาปัตยกรรมไทย ต่างล้วนได้รับการสืบทอดและยึดถือเป็นแบบแผนสำหรับใช้ปฏิบัติต่อเนื่องกันมาอย่างเคร่งครัด จวบจนถึงระยะเวลาหนึ่งจึงการคลี่คลายเปลี่ยนแปลงขึ้นทั้งใน **เชิงรูปแบบ** และ **คติ** ก่อนที่จะมาถึงยุคที่ความหมายอันแท้จริงส่วนหนึ่งนั้น มีลักษณะกลายห่างจากกรอบแนวความคิดของต้นกำเนิดเดิม ไม่ว่าจะด้วยการใช้รูปแบบหรือสัญญาลักษณ์บนคติความหมายใหม่ หรือการใช้รูปแบบสัญญาลักษณ์ที่ไม่อิงหรือสอดคล้องสัมพันธ์กับแนวคติความหมายดั้งเดิม หรือการใช้รูปลักษณ์ที่ไม่อาจแปรค่าในเชิงนัยยะได้ หรือจากความไม่รู้ไม่เข้าใจในการออกแบบเชิงสัญญาลักษณ์ ฯลฯ ทั้งนี้เนื่องเพราะความผันแปรของคตินิยมตลอดจนปัจจัยเกี่ยวเนื่องอื่นๆ ที่มีความแตกต่างกันในแต่ละสังคมแต่ละยุคสมัยนั่นเอง

2.4.3.3 ครูช่างและระบบอุปถัมภ์

ความเจริญของช่างในอดีตนั้นขึ้นอยู่กับผู้อุปถัมภ์งาน ซึ่งได้แก่พระมหากษัตริย์ ขุนนางและมูลนาย ขณะที่ชนชั้นไพร่เป็นผู้สร้างงานและฝีมือซึ่งก็คือช่าง งานระดับแรกของช่างนั้นเกี่ยวกับ “การศาสนา” หรือ “วัด” ในท้องถิ่นที่ช่างผู้นั้นอาศัยอยู่ การปฏิบัติงานช่างให้กับพระศาสนานั้นนอกจากจะกระทำด้วยความศรัทราแล้ว การแข่งขันกันระหว่างท้องถิ่นใกล้เคียงก็เป็นเครื่องกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาในวิชาช่างอย่างสำคัญ โดยวัดในชุมชนบทนั้นเป็นศูนย์กลางสร้างวัฒนธรรมและงานศิลปะเกือบทุกสาขาลอาจจะกล่าวได้ว่าชุมชนใดไม่มีวัด ชุมชนนั้นก็ไม่มีการพัฒนาการในด้านศิลปะในอดีตนั้นวัดเป็นศูนย์กลางของการสมาคม เป็นสถานที่ให้การศึกษาทุกระดับ เป็นที่สอนความรู้ทางพุทธศาสนา ฯลฯ เป็นต้น ดังนั้นวัดจึงเป็นสัญลักษณ์ของความเจริญรุ่งเรืองของท้องถิ่นเกือบทุกประการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในด้านศิลปะการนั้น วัดได้มีส่วนสร้างสรรค์ศิลปะของชาติในขั้นพื้นฐาน ผู้ที่ศึกษาวิชาช่างหรือผู้ที่รักงานช่างจะมีโอกาสฝึกงานช่างอย่างจริงจังในความควบคุมของครูช่างเมื่อต้องทำงานให้กับวัดในการปลูกสร้างอาคารพระอุโบสถและพระวิหาร หากชุมชนใดมีครูช่างฝีมือดีและมีชื่อเสียงมาก ก็ย่อมจะมีคนในท้องถิ่นอื่นมาฝากตัวเป็นลูกศิษย์ และเป็นหนทางที่เผยแพร่ฝีมือของครูช่างผู้นี้ให้แผ่กว้างออกไป จนเป็นบ่อเกิดของ “สกุลช่าง” ที่ทำให้คนรุ่นหลังได้อาศัยงานศิลปกรรมเป็นแนวทางในการศึกษาต่อไป

ช่างคือผู้ที่มีความสามารถ มีความชำนาญในการสร้างงานอย่างหนึ่งอย่างใดที่ตนถนัด ซึ่งพอจะแบ่งประเภทของช่างออกไปเป็น 4 ประเภท คือ

ช่างหลวง คือช่างที่สังกัดอยู่ตามกรม กองต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องอาศัยฝีมือช่างทำงานในกรมกองนั้น ๆ การทำงานของช่างหลวงถือเป็นการทำราชการตามหน้าที่ เมื่อมีโอกาสหรือได้รับคำสั่งให้ทำงานสิ่งใดก็พยายามทำให้ดีจนสุดความสามารถ เพื่อหวังความก้าวหน้าในราชการ ซึ่งเป็นเหตุผลหนึ่งที่ช่างไม่เห็นประโยชน์ที่จะต้องเอาชื่อของจนไปผูกพันกับผลงาน และถ้าเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการศาสนาแล้ว ช่างจะสร้างงานด้วยความศรัทธาเป็นพุทธบูชามากกว่าชื่อเสียงของตน ช่างจึงไม่เห็นประโยชน์ที่จะจารึกชื่อของตนไว้ จึงยากแก่การค้นคว้าว่างานนั้น ๆ เป็นของผู้ใดในปัจจุบัน ช่างหลวงของไทยในอดีตนับว่าเป็นช่างที่มีบทบาทสำคัญในการสร้างงานศิลปกรรม

ช่างพระ หรือชีช่าง ช่างพระ หรือชีช่าง หรือช่างศาสนาเป็นช่างที่ทำงานอยู่ในวัดวาอารามต่าง ๆ ซึ่งมักจะอยู่ในสมณเพศ นับว่าเป็นช่างที่มีบทบาทสำคัญไม่น้อย เพราะวัดเป็นบ่อเกิดของช่างฝีมือที่สำคัญแห่งหนึ่ง ๆ มีการถ่ายทอดความสามารถให้กับลูกศิษย์ที่มาบวชเรียนใช้วิธีถ่ายทอดสืบต่อกันมาเป็นรุ่น ๆ

ช่างพื้นบ้านพื้นเมือง ช่างเหล่านี้เป็นช่างที่มีความชำนาญในการช่างตามแบบพื้นบ้านพื้นเมืองของตน ช่างพื้นบ้านพื้นเมืองมักจะได้รับการถ่ายทอดวิชาช่างมาจากพรรพบุรุษของตนและปฏิบัติงานอยู่ในท้องถิ่นของตนนั่นเอง

ช่างเชลยศักดิ์ เป็นช่างอิสระ ไม่มีความปรารถนาจะรับราชการ หรือหวังความก้าวหน้าในอาชีพราชการ แต่ต้องการทำมาหากินของจนอย่างอิสระตามความพอใจ เมื่อเป็นเช่นนี้ช่างเหล่านี้จึงมักปิดชื่อเสียงของจนเป็นความลับ หากมีคนรู้ว่าช่างเชลยศักดิ์คนใดมีฝีมือดีมีศิลปะสูงช่างคนนั้นก็จะต้องถูกเกณฑ์เข้ารับราชการในที่สุด นอกจากนี้ยังเป็นช่างที่หวงวิชาด้วย ซึ่งเป็นลักษณะหนึ่งที่ทำให้วิชาช่างของไทยเราไม่ใคร่ได้รับการสืบต่อเท่าที่ควร

สภาพการทำงานของช่างหลวงหรือช่างประเภทอื่น จะขึ้นอยู่กับสภาพของบ้านเมืองด้วย เห็นได้จากสมัยกรุงศรีอยุธยา ในขณะที่บ้านเมืองสงบร่มเย็น ช่างก็มีโอกาสได้แสดงฝีมือ มีการสร้างบ้านแปลงเมือง ทำนุบำรุงวัดสวยงามโอ่อ่า แต่ครั้นกรุงศรีอยุธยาถูกพม่าทำลายแล้ว ช่างก็ไม่มีโอกาสจะได้แสดงฝีมือ โอกาสที่ช่างจะสร้างสรรค์ศิลปกรรมที่มีฝีมือประณีตบรรจงก็หมดไป ยิ่งกว่านั้นช่างที่ดีมีฝีมือก็ยังถูกกวาดต้อนไปเป็นเชลยอีก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ได้กล่าวไว้แต่ต้นว่าการถือครูเป็นผู้นำในทางการช่างและเป็นที่เคารพสูงสุดของศิษย์เป็นข้อประพฤติปฏิบัติกันในสังคมในอดีต เมื่อผู้ใดปรากฏชื่อเสียงและฝีมือเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปก็ย่อมเป็นทางให้ได้รับความสนใจจากผู้มีฐานะและบรรดาศักดิ์ ในเมืองใหญ่ คนเหล่านั้นจะเฟ้นหาผู้ที่มีฝีมือมาทำงานให้กับตน เพื่อจะได้อาคารหรือสิ่งของเครื่องใช้ที่ช่วยเชิดชูบารมีของตนอวดกับผู้อื่นได้ ช่างในท้องถิ่นอาจถูกนำมาชุบเลี้ยงในเมืองใหญ่เพื่อผลิตผลงานให้กับผู้มีบุญวาสนามีรายได้และชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ผลงานของช่างผู้นั้นก็อาจเข้าไปปรากฏอยู่ในวัดวาอารามที่ผู้อุปถัมภ์มีส่วนสร้าง และถ้าหากเป็นอาคารที่สร้างขึ้นเป็นที่สะดุดต่อบุคคลสำคัญในราชการหรือในราชสำนัก ก็เป็นโอกาสที่ช่างผู้นั้นอาจถูกเรียกหาให้เข้ารับราชการได้รับยศฐา บรรดาศักดิ์เป็นช่างหลวงต่อไป

2.4.4 วัสดุในการก่อสร้าง

รูปแบบและลักษณะทางโครงสร้างของอาคารพระอุโบสถ คือ การนำส่วนของวัสดุต่างๆมาประกอบกันขึ้น เป็นโครงร่างของอาคาร ด้วยกรรมวิธีหรือกระบวนการก่อสร้างอย่างเป็นระบบ อาคารหนึ่งๆ นั้นอาจสามารถสร้างขึ้นจากวัสดุและกรรมวิธีที่แตกต่างกันภายใต้รูปลักษณ์อาคารที่เหมือนกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับภูมิปัญญา ขีดความสามารถทางเชิงช่าง ค่านิยมในแต่ละพื้นที่และช่วงเวลาที่แตกต่างกัน ล้วนแต่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความสำนึกและความรู้สึกร่วมกันในทางเชิงช่าง ถึงการรับรู้ทางการสัมผัสในความงาม ความเข้าใจในขนาดสัดส่วน ความรู้สึกในรูปร่างของรูปทรงที่คงตัวอยู่ได้ ตลอดจนความรู้ในระบบวิธี จึงทำให้งานสถาปัตยกรรมพระอุโบสถมีวิวัฒนาการทั้งในแง่ของรูปแบบและโครงสร้างอาคารสืบเนื่องต่อกันมาอย่างมีขั้นตอนแบบแผน

วัสดุเหล่านี้จะเป็นองค์ประกอบที่สำคัญเกี่ยวพันกับระบบการก่อสร้างพระอุโบสถรวมถึงการประดับตกแต่งในส่วนขององค์ประกอบต่างๆภายในและภายนอกอาคารด้วยแต่วัสดุเหล่านี้ก็มีขีดจำกัดในเรื่องของขนาด ความทนทาน ดั้งนั้นรูปแบบของอาคารพระอุโบสถจึงยังคงมีแบบแผนและขนาดที่ค่อนข้างตายตัวนับตั้งแต่โครงสร้างของอาคารที่เป็นฐานไปจนเครื่องบนหลังคา แต่พัฒนาการที่ถือว่าเปลี่ยนแปลงไปบ้างก็คงมีเพียงรูปแบบลักษณะที่แตกต่างกันออกไป โดยอาศัยการคลี่คลายจากผังอาคารแบบสี่เหลี่ยมผืนผ้าไปเป็นลักษณะต่างๆรวมถึงการประดับตกแต่งในส่วนขององค์ประกอบภายในอาคาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.1 ในอดีตงานช่างไทย คุ้นเคยกับวัสดุก่อสร้างที่สำคัญ อยู่ ๕ ชนิด ซึ่งมีอยู่ในท้องถิ่น คือ

วัสดุ	คุณสมบัติ
1. -ไม้ไผ่	- ไม้ไผ่พืชในป่าธรรมชาติ ซึ่งมีความผูกพัน ต่อการดำรงชีวิตประจำวันของคน ไทยมาแต่โบราณกาล คนไทยในชนบทใช้ไม้ไผ่สร้างบ้านเรือนอยู่อาศัย และใช้ในการทำหัตถกรรมเครื่องจักสาน เพื่อสนองประโยชน์ใช้ สอยต้นไผ่ใช้ทำประโยชน์ได้ทุกส่วน นับตั้งแต่ หน่อ ราก ลำต้นและใบ คุณสมบัติที่ดีของไม้ไผ่ คือ มีความคงทนต่อสภาพดินฟ้าอากาศ
2. - ไม้จริง	- ไม้ (wood) เป็นวัสดุก่อสร้างที่ใช้ในการสร้างที่อยู่อาศัย ที่เป็นส่วนประกอบสำคัญ ได้แก่ วงกบประตูหน้าต่าง บานประตูหน้าต่าง แม่บันได ขั้นบันได พื้นในร่ม ใช้ทำเครื่องเรือน และเฟอร์นิเจอร์ต่าง ๆ
3. - อิฐ	สามารถนำมาใช้โดยสีธรรมชาติของมัน มีสีแดง สีเหลือง สีเทา ขาว มีราคาถูกกว่าหิน คงทนและง่ายต่อการรักษา
4. - ศิลาแลง	- ศิลาแลง หรือ แม่รัง เป็นวัสดุในธรรมชาติอย่างหนึ่ง มีลักษณะคล้ายกับหิน สีแดง ส้ม หรือน้ำตาลเข้ม มีรูพรุนทั่วไป นับเป็นวัสดุที่มีความสำคัญในการก่อสร้างในอดีต เนื่องจากมีความอ่อนนุ่มและมีความแข็งพอสมควร
5. - หินทราย	- หินทราย (Sandstone) เป็นหินมีลักษณะ เนื้อหยาบ จับดูระคายมือ เพราะประกอบด้วยเม็ดทรายขนาดแตกต่างกัน (1/16 – 2 มม.) เม็ดแร่ส่วนใหญ่เป็นแร่ควอร์ตซ์ แต่อาจมีแร่อื่นและเศษหินดินปะปนอยู่ด้วย เพราะมีวัตถุประสารมีความแข็งมากสามารถขูดเหล็กเป็นรอยได้ มีสีต่าง ๆ เช่น แดง น้ำตาล เทา เขียว เหลืองอ่อน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.5 การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องการสร้างพระอุโบสถสมัยอยุธยา

2.5.1 แนวความคิดและรูปแบบของการสร้างพระอุโบสถสมัยอยุธยา

คำว่าพระอุโบสถมีความหมายที่เกี่ยวเนื่องกับพุทธศาสนาใน 4 ลักษณะคือ

1. หมายถึงวันพระ ซึ่งเป็นวันที่พระสงฆ์และคฤหัสถ์มาประชุมกันเพื่อแสดงและรับฟังธรรม

2. หมายถึง การแสดงพระปาฏิโมกข์ของพระสงฆ์ตามพระธรรมวินัยทุก ๆ 15 วัน

3. หมายถึงการรักษาศีล 8 ของเหล่าฆราวาสในทุกๆวันพระ

4. หมายถึงสถานที่ซึ่งพระสงฆ์ทำสังฆกรรมร่วมกัน

พระอุโบสถจึงเป็นการรวมเอาความหมายของพิธีกรรมมาใช้เรียกสถานที่ซึ่งใช้ทำพิธีกรรมนั้นๆ ซึ่งเรียกว่า "โรงพระอุโบสถ" นั่นเอง แต่เดิมนั้นในสมัยพุทธกาลการทำสังฆกรรมจะถูกกำหนดขึ้นในขอบเขตที่เรียกว่า "สีมา" เท่านั้น (สีมา หมายถึง เขตที่ถูกกำหนดเป็นเขตต่าง เพื่อใช้ในการประกอบพิธีสังฆกรรมและเป็นเขตปกครองของสงฆ์แต่ละคณะ ตามพุทธบัญญัติ กำหนดให้สีมามีขนาดพื้นที่ไม่เล็กกว่า 21 หัตถบาส สำหรับให้ พระสงฆ์ 21 รูป สามารถนั่งประกอบพิธีสังฆกรรมร่วมกันได้ (1 หัตถบาส มีพื้นที่ ประมาณ 1.25 x 1.25 เมตร) และไม่ใหญ่กว่า 3 โยชน์ สีมามี 2 ประเภท คือ พัทธสีมา หมายถึงเขตที่สงฆ์กำหนดขึ้นเองโดยนิมิต และอัทธสีมา หมายถึง เขตชุมนุมสงฆ์ไม่ได้กำหนดขึ้นเอง แต่กำหนดเอาจากธรรมชาติที่สามารถใช้กำหนดเขตสีมาตามพุทธบัญญัติได้ เช่น หิน จอมปลวก แม่น้ำ เป็นต้น) พระอุโบสถเป็นเพียงอาคารที่สร้างขึ้นภายในพื้นที่แห่งสีมานี้ เพื่อใช้คุ้มแดดคุ้มฝนเท่านั้น ด้วยเหตุนี้ในพระธรรมวินัยจึงไม่เคยมีข้อกำหนดเกี่ยวกับลักษณะอาคารและรูป แบบของโรงพระอุโบสถเลย แต่จะให้ความสำคัญไปที่ระเบียบแห่งการกำหนดขอบเขตของสีมาอย่างละเอียดแทน

พระอุโบสถจึงมีความหมายโดยทั่วไปคือ อาคารในงานสถาปัตยกรรมไทย ประเภทหนึ่งซึ่งเป็นสถานที่เฉพาะสำหรับพระภิกษุสงฆ์ใช้ทำสังฆกรรม

2.5.2 คตินิยมในการสร้างพระอุโบสถ

คตินิยมในการสร้างพระอุโบสถในประเทศไทยนั้น สันนิษฐานว่าเริ่มมีตั้งแต่สุโขทัย เมื่อลัทธิลังกาวงศ์เผยแผ่สู่อาณาจักรสุโขทัยซึ่งนิยมให้มีการบวชขึ้น แต่พระอุโบสถก็ยังไม่มีความสำคัญและมีขนาดเล็กมากเป็นที่สังฆกรรมของสงฆ์ได้ไม่เกิน 10 รูปเท่านั้น และตำแหน่งการวางอาคารก็ไม่ได้อยู่ในแนวแกนหลักร่วมกับพระเจดีย์และพระวิหาร แต่จะตั้งอยู่ที่มุมใดมุมหนึ่งในส่วนท้ายของผังเท่านั้น เมื่อศาสนาพุทธเป็นที่นับถืออย่างกว้างขวางมากขึ้น ก็มีจำนวนพระภิกษุสงฆ์เพิ่มมากขึ้นด้วย ประกอบกับมีคตินิยมเกี่ยวกับการบวชเปลี่ยนแปลงไปกล่าว คือ จากเดิมผู้ใดเมื่อบวชแล้วก็มักบวชไปตลอดทั้งชีวิต มาเป็นการบวชเรียนแทน ซึ่งเป็นเพียงการเข้าไปศึกษาหาความรู้ในทางพระพุทธศาสนาเพื่อนำเอาหลักธรรมมาปรับใช้กับชีวิตคฤหัสถ์หลังการศึกแล้ว ทำให้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พระอุโบสถจำเป็นต้องมีขนาดใหญ่โตขึ้นเพื่อรองรับจำนวนพระสงฆ์ที่เพิ่มมากขึ้น แต่อย่างไรก็ตามตำแหน่งของพระอุโบสถก็ยังไม่อยู่ร่วมในแนวแกนหลักของอาคารเช่นเคย

2.5.3 ประเภทและตำแหน่งที่ตั้งของพระอุโบสถ

พระอุโบสถในสมัยอยุธยาสามารถแบ่งออกเป็นประเภทต่างๆดังนี้

1. พระอุโบสถในน้ำ หมายถึงพระอุโบสถที่สร้างขึ้นในน้ำ เพื่อใช้น้ำเป็นสิ่งกำหนดเขตแดน เพื่อทำสังฆกรรม ซึ่งเรียกว่า โบสถ์แพ หรือโบสถ์น้ำ

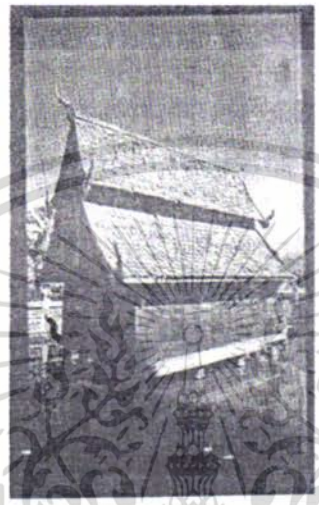

ภาพที่ 2.6 " โบสถ์วัดพุทธเอ้น" จ. เชียงใหม่
โบสถ์น้ำที่เหลือเพียงไม่กี่แห่งในประเทศไทย

2. พระอุโบสถบนบก หมายถึง พระอุโบสถที่สร้างขึ้นบนผืนดิน มีการกำหนดเขตสีมาด้วยใบเสมาเป็นแบบอย่างที่พบเห็นได้ทั่วไป

ภาพที่ 2.7 " โบสถ์มหาอุด " วัดปราสาท จ. นนทบุรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในการสร้างพระอุโบสถนั้นก็มักจะสร้างแบบเหมือนพระวิหาร คือ เป็นพระอุโบสถโถง และพระอุโบสถทึบ แต่ก็จะมีลักษณะเพิ่มขึ้นมา คือ พระอุโบสถ แบบมหาอุด หมายถึงพระอุโบสถที่ก่อผนังทึบล้อมทั้ง 4 ด้าน โดยไม่เจาะช่องหน้าต่างเลย จะมีช่องประตูอยู่เพียง 2 ช่องเท่านั้น นิยมทำกันในสมัยอยุธยาตอนปลาย เช่น วัดเกาะแก้ว วัดปราสาท จ. นนทบุรี สาเหตุที่ปิดทึบ อาจเป็นไปได้ว่า ต้องการพื้นที่ของผนังสำหรับเขียนภาพจิตรกรรมฝาผนังภายใน พระอุโบสถก็เป็นไปได้

2.5.4 ลักษณะทางสถาปัตยกรรมไทยในสมัยอยุธยาตอนปลาย

มีรูปแบบทางสถาปัตยกรรมสมัยอยุธยาตอนปลายที่ชัดเจน สมัยอยุธยาตอนปลาย พระอุโบสถสมัยนี้ ฐานอาคาร เป็น ฐานสิงห์ หรือ ฐานปัทม์ที่แอ่นโค้ง ทรวด ทรงชะลูดสอบขึ้นข้างบน อาคารด้านหน้า เชิดขึ้นดูคล้ายกับรูปเรือสำเภา มีการเจาะหน้าต่างเพิ่มมากขึ้น เพราะระบบโครงสร้างรับเครื่องบนแข็งแรงบางวัดก็ใช้เสาภายในรับโครงสร้างหลังคา ลายปูนปั้นประดับส่วนต่างๆ ของอาคารมีความอ่อนช้อย และมีลักษณะลวดลายแบบประดิษฐ์มากขึ้น มีความงามของสัดส่วน การตกแต่งทางด้านศิลปกรรม มีลักษณะพิเศษ เช่น งานประติมากรรมปูนปั้น ประดับส่วนต่างๆ ของอาคาร งานจิตรกรรมฝาผนังตกแต่งภายในมีเอาเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่โดดเด่น

2.5.5 รูปแบบพระอุโบสถสมัยอยุธยา

อาณาจักรกรุงศรีอยุธยามีอายุยืนนานกว่า 400 ปี รูปแบบทางศิลปกรรมต่างๆ ย่อมแสดงให้เห็นถึงวิวัฒนาการที่มีอย่างต่อเนื่องเด่นชัด พระอุโบสถก็เช่นกันในสมัยอยุธยานี้ พระอุโบสถเริ่มปรากฏให้เห็นว่ามีความสำคัญมากขึ้นกว่า แต่ก่อนเป็นลำดับ ๆ รูปแบบการสร้าง จะเป็นการเลียนแบบวิหารเสียเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นศิลปกรรมต่างๆที่สร้างขึ้นสมัยนี้จึงวิวัฒนาการไปเป็นช่วงๆตามยุคตามสมัย สามารถจัดแบ่งแนวของการวิวัฒนาการได้ดังนี้

สมัยอยุธยาตอนต้น (พ.ศ. 1893 - 2031)

ศิลปกรรมที่สร้างขึ้นในสมัยอยุธยาตอนต้น ตั้งแต่สมัยสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 (พระเจ้าอู่ทอง) พ.ศ.1893 จนถึงสมัยสมเด็จพระชัยราชาธิราช พ.ศ.2077 – 2098 ศิลปกรรมในยุคนี้คงสร้างสืบต่อมาจากสมัยอู่ทอง จึงมักมีอิทธิพลของศิลปะสมัยอู่ทอง ศิลปะเขมร และ ศิลปะสุโขทัยผสมอยู่มาก เช่น โบสถ์ วิหาร มักมีขนาดใหญ่ ผนังเจาะเป็นช่องแสง ไม่มีหน้าต่าง นิยมสร้างปรางค์เป็นประธานของวัด

พระพุทธรูปนิยมทำตามศิลปะอู่ทองตอนปลาย ดังจะเห็นได้จากพระพุทธรูปองค์ใหญ่ที่ **วัดพนัญเชิง** อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดหระนครศรีอยุธยา ต่อมาในสมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถได้รับอิทธิพลของศิลปะสุโขทัยที่แพร่มายังกรุงศรีอยุธยา ทำให้เกิดลักษณะผสมผสาน เกิดพระพุทธรูปที่เป็นของอยุธยามากยิ่งขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.8 พระพุทธรูป ศิลปะอู่ทองตอนปลาย วัดพนัญเชิง จ. พระนครศรีอยุธยา

ภาพที่ 2.9 ภาพภายนอกพระอุโบสถ วัดพนัญเชิง จ. พระนครศรีอยุธยา

สมัยอยุธยาตอนต้น จิตรกรรมฝาผนังได้พัฒนามาจนเริ่มปรากฏรูปแบบที่ชัดเจนมากขึ้น เช่น จิตรกรรมบนผนังกรุองค์ปรางค์วัดราชบูรณะ อำเภอเมืองนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นภาพเขียนบนผนังปูนเปียก (Fresco) รูปเทวดา คล้ายภาพลายเส้นที่วัดศรีชุม จังหวัดสุโขทัย ภาพจิตรกรรมนี้แสดงให้เห็นว่าวิวัฒนาการของภาพจิตรกรรมไทยก้าวไปอีกระดับหนึ่ง อาจเป็นเพราะเขียนขึ้นหลังภาพลายเส้นของวัดศรีชุมถึงร้อยกว่าปี จึงมีการใช้สีมากยิ่งขึ้น แต่ก็ยังมีลักษณะศิลปะของสมัยสุโขทัยผสมอยู่บ้าง

งานจิตรกรรมฝาผนังสมัยอยุธยาตอนต้นยังมีปรากฏอีกหลายแห่ง เช่น ที่ผนังห้องพระเจดีย์วัดมหาธาตุ เมืองเก่าอยุธยา ผนังพระปรางค์วัดมหาธาตุ อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี เป็นต้น จิตรกรรมฝาผนังของไทยวิวัฒนาการเรื่อยมาจนถึงสมัยอยุธยาตอนกลาง จึงปรากฏเอกลักษณ์ของอยุธยาเด่นชัด

ส่วนประกอบและเครื่องตกแต่งสถาปัตยกรรมไทย

โดยเฉพาะอาคารก่อสร้างที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนา จะปรากฏเรียกว่า “ บัว ” นำหน้าอยู่เป็นจำนวนมาก ทั้งนี้เพราะช่างไทยในอดีตนำรูปทรงของดอกบัวมาเป็นแม่แบบ และเป็นต้นเค้าความคิด ในการสร้างรูปทรงของส่วนประกอบอาคารและเครื่องตกแต่งสถาปัตยกรรมไทย

เหตุที่ช่างไทยนำรูปทรงดอกบัวมาเป็นแม่แบบของส่วนประกอบและเครื่องตกแต่งในสถาปัตยกรรมไทยมากกว่าสิ่งอื่นๆ เพราะอื่นๆ เพราะ “ ดอกบัว ” เป็นสัญญาลักษณ์ของพุทธศาสนา ซึ่งหมายถึงความบริสุทธิ์

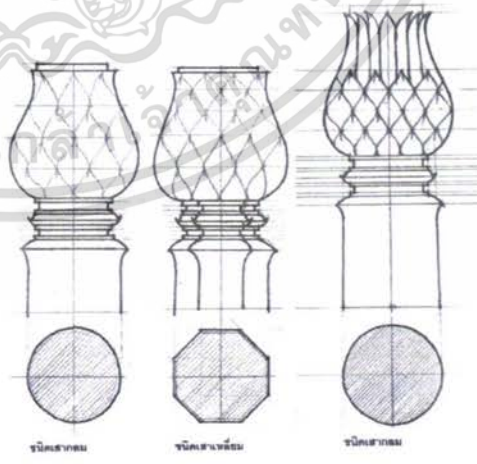

ภาพที่ 2.10 “ บัวกลุ่ม ” นิยมตกแต่งหัวเสาโบสถ์สมัยอยุธยาตอนต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สมัยอยุธยาตอนกลาง (พ.ศ. 2034 - 2171)

สมัยอยุธยาตอนกลาง เริ่มจากสมัยพระยอดฟ้า พ.ศ. 2089 ไปจนถึงสมัยสมเด็จพระศรีสุธรรมราชา พ.ศ.2199 ในสมัยนี้อาคารทางพุทธศาสนา เช่น โบสถ์ วิหาร ได้เปลี่ยนแปลงไป คือ นิยมสร้างให้มีขนาดเล็กกว่าสมัยอยุธยาตอนต้น เจาะหน้าต่างบานเดียวบ้าง สองบานบ้าง รูปทรงยังคงรักษาแบบแผนเดิมอยู่ คือ ใช้เสาหน้า เสาหลัง ด้านล่ะ 4 เสา เป็นเสา 8 เหลี่ยม บัวหัวเสาเป็นแบบอยุธยาตอนกลางนี้ ปัจจุบันมีหลายแห่ง เช่น พระอุโบสถวัดเกาะแก้วสุธาราม พระอุโบสถวัดสระบัว อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี พระอุโบสถวัดราชคฤห์ กรุงเทพมหานคร

จิตรกรรมฝาผนังสมัยอยุธยาตอนกลางก้าวหน้าไปไม่มากนัก แต่ได้พบสมุดข่อยเรื่องไตรภูมิ ประมาณ 100 หน้า ลักษณะการใช้สีเริ่มมีมากขึ้น เขียนอย่างอิสระตามธรรมชาติ ภาพเขียนในสมุดข่อยเล่มนี้คงจะเป็นต้นเค้าของความคิดในการเขียนภาพจิตรกรรมฝาผนังของไทยสมัยต่อมา

การสร้างพระพุทธรูปในสมัยอยุธยาตอนกลางยังคงสร้างพระพุทธรูปในอริยาบทต่างๆตามแบบที่นิยมทำกันในสมัยสุโขทัย และ มีขนาดใหญ่ เช่น พระนอนที่วัดโลกยสุธา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พระนอนที่วัดป่าโมก อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง

ต่อมาในสมัยพระเจ้าปราสาทกลับไปนิยมแบบศิลปะขอม หรือ เขมรอีกครั้ง จึงสร้างพระพุทธรูปแบบขอมผสมไทย เช่น พระประธานที่วัดชุมพลนิกายาราม อำเภอบางประอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย (พ.ศ. 2173 — 2310)

ศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย ซึ่งเป็นยุคสุดท้ายของกรุงศรีอยุธยา ศิลปะเจริญสูงสุดในทุกๆด้าน ยุคนี้เริ่มจากสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช พ.ศ.2199 ไปจนถึงสมัยสมเด็จพระที่นั่งสุริยาศน์อมรินทร์ พ.ศ.2310 ศิลปกรรมที่สร้างในยุคนี้ได้เปลี่ยนไปจากสมัยอยุธยาตอนต้นอย่างมาก เพราะมีการติดต่อค้าขายกับต่างชาติมาก จึงได้รับอิทธิพลจากต่างชาติเข้ามาผสมกับแบบของไทย เช่น โบสถ์ วิหาร และ สิ่งก่อสร้างที่สร้างขึ้นในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช เช่น ตำหนักพระพุทธโฆษาจารย์ วัดพุทไธสวรรย์ (อยุธยา) อาคารบ้านหลวงรับราชทูต และ พระนารายณ์ราชนิเวศน์ (ลพบุรี)

ภาพที่ 2.11 พระอุโบสถวัดช่องนนทรี จ. กรุงเทพมหานคร อยุธยาตอนปลาย

โบสถ์ และ วิหารที่สร้างขึ้นใหม่มักมีขนาดเล็ก มีลักษณะพิเศษ คือ มักทำฐาน และ หลังคาเป็นเส้นโค้งอ่อนกลางคล้ายท้องสำเภา หรือ ตกท้องช้าง เสามักใช้เสากลมก่อด้วยอิฐ มีบัวหัวเสา ชายคาไม่ยื่นออกมาจากหัวเสา หลังคานิยมมุงด้วยกระเบื้องดินเผาธรรมดาไม่เคลือบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารสงวนไว้สำหรับใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เจดีย์ที่สร้างในสมัยอยุธยาตอนปลายนิยมสร้างเจดีย์เหลี่ยม หรอเจดีย์ย่อไม้ 12 มากกว่าแบบอื่น

ด้านจิตรกรรมในสมัยอยุธยาตอนปลายนี้ได้วิวัฒนาการมาจนมีรูปแบบเฉพาะอย่างสมบูรณ์ กล่าวคือ ใช้สีหลายสี จัดองค์ประกอบมีชีวิตชีวามากขึ้น ภาพที่เขียนมีเรื่องราวเข้ามาประกอบ เช่น ภาพพุทธประวัติ ภาพสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ลงสำเภาไปลังกาที่ตำหนักพระพุทธโฆษาจารย์ อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

แม้จิตรกรรมในสมัยอยุธยาตอนปลายจะใช้สากกว่าสมัยอยุธยาตอนต้นก็ตาม แต่ก็ไม่มากเหมือนในสมัยรัตนโกสินทร์ และ ไม่นิยมปิดทองมากนัก จิตรกรรมในสมัยอยุธยาตอนปลายมักจะเขียนเรื่องราวที่เกี่ยวกับพุทธประวัติ และ เทพชุมนุม เช่น จิตรกรรมฝาผนังพระอุโบสถวัดเกาะแก้วสุทธาราม จิตรกรรมฝาผนังวัดอุโบสถวัดใหญ่สุวรรณาราม อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

อย่างไรก็ตาม งานจิตรกรรมสมัยอยุธยาตอนปลายเป็นงานจิตรกรรมที่มีเอกลักษณ์ไทยอยู่อย่างสมบูรณ์ และ สืบเนื่องมาจนสมัยรัตนโกสินทร์

พระพุทธรูปที่สร้างในสมัยอยุธยาตอนปลายแบบหนึ่งที่มีเอกลักษณ์ของอยุธยาชัดเจน ได้แก่ พระพุทธรูปทรงเครื่อง มี 2 แบบ คือ ทรงเครื่องใหญ่ และ ทรงเครื่องน้อย ระพุทธรูปทั้งสองแบบมีทรงเครื่องแบบกษัตริย์ ซึ่งไม่เคยปรากฏในพระพุทธรูปสมัยใด

นอกจากงานศิลปกรรมดังกล่าวแล้ว ในสมัยอยุธยายังมีความเจริญรุ่งเรืองในด้านการช่างต่างๆแทบทุกด้าน เช่น เครื่องไม้จำหลัก เครื่องเงิน เครื่องทอง เครื่องประดับ ลายรดน้ำ เครื่องประดับมุก การประดับเครื่องกระจก เครื่องถม เครื่องถ้วยเบญจรงค์

สมัยอยุธยามีช่วงเวลาที่ยาวนานตั้งแต่เริ่มสร้างกรุงจนถึง พ.ศ. 2310 จึงแบ่งงานศิลปกรรมออกเป็นช่วงๆดังกล่าวแล้ว ต่างกับสมัยกรุงธนบุรีซึ่งเป็นราชธานีที่สร้างขึ้นใหม่มีอายุเพียง 15 ปี จึงไม่ปรากฏศิลปกรรมที่มีรูปแบบเป็นของตนเอง มักจัดรวมเข้าไว้กับสมัยอยุธยาตอนปลาย หรือ สมัยรัตนโกสินทร์

2.5.6 การสร้างพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลาย

การก่อสร้างอาคารในสมัยอยุธยาตอนปลายไม่ได้ก้าวหน้าจากเดิมมากนัก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการสร้างอาคารอุโบสถเป็นงานช่างที่พัฒนาจนเป็นระบบแล้ว จะมีที่แตกต่างขึ้นมาคือการก่ออิฐบนผนังด้านสกัดเพื่อเป็นโครงสร้างขึ้นไปรับโครงสร้างหลังคา วิธีดังกล่าวเอื้อให้เกิดการปั้นปูนประดับส่วนหน้าบันอาคารแทนหน้าปันปันจำหลักไม้แบบเดิมซึ่งเป็นแผ่นไม้ประกอบที่เป็นจุดอ่อน ของการผุกร่อนจนฝนสาดซึมตามหน้าบันไม้นี้เข้ามาสู่ภายในอาคารได้ แม้ว่าแบบอาคารดังกล่าวจะมีส่วนไขรายื่นคลุมแล้วก็ตาม แต่การเปิดส่วนหน้าบันจำหลักไม้นี้ด้วยปูนปั้นบนผนังก่ออิฐเป็นวิธีการที่แน่นอนกว่ามาก ดังนั้นจึงเห็นการก่ออิฐบนผนังด้านสกัดส่วนด้านหน้าบันนี้ทั้งในแบบอาคารเดิมซึ่งเป็นเพียงการก่ออิฐปิดเพื่อประดับปูนปั้น ในส่วนด้านสกัดก่อผนังอิฐเป็นโครงสร้างเพื่อรับโครงสร้างหลังคาแล้ว ปูนปั้นประดับหน้าบัน นอกจากนี้ยังมีการก่อซุ้มแหลมของ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ช่องหน้าต่างซึ่งเป็นความตั้งใจในการสร้างแบบหน้าต่างตามอิทธิพลแบบหน้าต่างของตะวันตก แต่ช่างอยุธยาก็ไม่ได้มีความรู้อย่างแท้จริงในระบบโครงสร้างของการก่อซุ้มในลักษณะดังกล่าวว่าการก่อซุ้มแหลมไม่ได้ทำให้ผนัง เสียแรงในการรับน้ำหนักเพราะสามารถถ่ายแรงด้านบนลงตามกรอบซุ้มแหลมไปด้านข้างซุ้มได้ ดังนั้นซุ้มแหลมจึงสามารถที่จะสร้างความโปร่งเบาให้กับผืนผนังทั้งหมดได้ ดังที่ปรากฏในแบบอาคารตะวันตก แต่ช่างอยุธยาก่อซุ้มแหลมเพียงเพื่อสร้างรูปแบบที่แตกต่างจากช่องเปิดทั่วไปเพื่อประดับผนังเท่านั้น

สมัยอยุธยาตอนปลายนี้ รูปแบบของพระอุโบสถได้รับการพัฒนาไปอย่างมาก การพัฒนาของรูปแบบพระอุโบสถนี้เกิดขึ้นจากการรับเอาแบบและองค์ประกอบอาคารอิทธิพลตะวันตก มาปรับใช้กับแบบอาคารที่เคยสร้างมา ทำให้เกิดสถาปัตยกรรมที่มีลักษณะผสมผสานกันขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช

ช่วงก่อนสมัยสมเด็จพระนารายณ์ ลักษณะบางประการของอาคารได้เปลี่ยนไปบ้างแล้ว ผนังอาคารด้านข้าง เปลี่ยนจากการเจาะช่องลมแบบลูกกรงกลายเป็นช่องหน้าเล็กๆเว้นระยะห่างกันมาก ทวยที่ผนังด้านข้างสำหรับรับน้ำหนักชายคาปีกนก ก็ทำขนาดเล็กลงซึ่งช่างคงมีความชำนาญในการใช้ขนาดขององค์ประกอบทางโครงสร้างให้เหมาะสมกับขนาดที่จะรับแรงได้อย่างแท้จริงของวัสดุ เสาภายในอาคารเปลี่ยนจากเสากลมหรือเสาแปดเหลี่ยมเป็นเสาสี่เหลี่ยมย่อมุมสิบสอง เป็นต้น

วิวัฒนาการขั้นต่อมารูปแบบอาคารคือ มีการเสริมหลังคาด้านหน้าหรือมีทั้งด้านหน้าและด้านหลัง ซึ่งเรียกว่าแบบหลังคาจั่นหับ มีลักษณะเป็นเพิงลาดลงมาคลุมส่วนเฉลียง ที่ปลายจะตั้งเสารับ อย่างไรก็ตามการสร้างหลังคาจั่นหับอาจพิจารณาได้ว่าเป็นการสร้างต่อเติมในสมัยอยุธยา เนื่องจากโครงสร้างเสาที่รองรับหลังคานี้อาคารหลายๆ หลังเป็นเสาที่แสดงถึงการตั้งขึ้นมารับหลังคาส่วนนี้โดยเฉพาะเป็นต้นว่า เป็นเสาไม้ หรือหากเป็นเสาก่ออิฐ บัวหัวเสาก็เป็นคนละแบบกับบัวหัวเสาอิงในส่วนตัวอาคาร เป็นต้น เสาที่รองรับเพิงนี้ เป็นเสาย่อมุมสิบสอง หัวเสาเป็นรูปบัวกลุ่มหรือบัวกลีบยาว มีบันไดออกด้านข้างของชานชาลาที่ยื่นออกมาทั้งสองด้าน มีทวยรับชายคาปีกนก ฐานอาคารเป็นฐานบัวและตกท้องช้างหรือแอ่นโค้งสำเภา

ลักษณะอื่นๆนอกเหนือจากที่กล่าวไว้ข้างต้นคือ ตัวอาคารจะตั้งอยู่บนฐานสิงห์และฐานปัทม์ที่แอ่นโค้ง รูปทรงอาคารสูงชะลูดสอบขึ้นข้างบน อาคารด้านหน้าเชิดขึ้นคล้ายสำเภาเรือ ลวดลายที่ตกแต่งตามส่วนต่างๆ ของอาคารจะอ่อนช้อยและเป็นธรรมชาติมากกว่าลวดลายสมัยต่างๆ เป็นต้นการมุง การมุงหลังคาใช้กระเบื้องชนิดหางตัดและกระเบื้องกาบ มีกระเบื้องเชิงชายประกอบ เริ่มมีการใช้กระเบื้องเคลือบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หากพิจารณาโดยรวมแล้วการสร้างพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายนี้ สามารถจะกล่าวได้ว่า เป็นการพัฒนาการก่อสร้างที่เกิดขึ้นควบคู่กันไป 2 แบบ คือ แบบไทยที่เป็นการก่อสร้างตามแบบแผนการก่อสร้างเดิม และแบบที่ได้รับอิทธิพลตะวันตก โดยเริ่มขึ้นอย่างชัดเจน ในสมัยสมเด็จพระนารายณ์ การพัฒนาทั้งสองแบบก็มีความแตกต่างกับไปตามท้องถิ่นอีก

2.5.6.1 รูปแบบพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย

อิทธิพลรูปแบบทางสถาปัตยกรรมในยุคนี้ แตกต่างจากสมัยอยุธยาตอนต้นที่เน้นอาคารพระวิหารขนาดใหญ่ มีเสาร่วมในรองรับเครื่องบนหลังคา และมีการเจาะหน้าต่างเป็นช่องลม รวมถึงพะไลด้านนอกสำหรับเดินประทักษิณเพื่อทำความเคารพพระประธานที่อยู่ด้านในกลายมาเป็นอาคารที่มีขนาดค่อนข้างเล็ก ใช้ระบบผนังรับน้ำหนักเครื่องบนหลังคาแทนที่

ลักษณะรูปแบบของอาคารดังกล่าวในสมัยอยุธยาตอนปลาย สามารถแบ่งออกเป็นประเภทหลักๆ ได้ดังนี้คือ

1. แบบทรงคฤห์

หมายถึงอาคารที่มีรูปผังรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ที่มีหลังคาที่คลุมอาคารทำเป็นจั่วอย่างเรือนอาศัยผืนผนังก่อยันจากพื้นถึงอกไก่ หรืออาจเป็นแผงจั่วมีหน้าบันเป็นเครื่องไม้ นิยมสร้างเป็น 2 ลักษณะคือ

1.1 <u>แบบหลังคาตอนเดียว</u> หมายถึง อาคารที่ทำหลังคาผืนเดียวคลุมตลอดความยาวของอาคาร

1.2 <u>แบบหลังคาซ้อนชั้น</u> หมายถึงอาคารที่ลดทอนหลังคาทั้งด้านสกัดและหลังให้สั้นลง โดยการชักเป็นมุขลดซึ่ง แต่ละด้านอาจจะลดลงเป็นชั้นๆ เป็น 2-3 ลด แล้วแต่ขนาดความยาวของอาคารนั้นๆ ได้แก่

2. แบบมีมุข

หมายถึงอาคารที่มีผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีหลังคาคลุมอย่างทรงคฤห์ เฉพาะด้านสกัดหน้า และหลังคาซักผังออกเป็นโถง 4 เหลี่ยม โดยมุขโถงมีหลังคาคลุมล้อตามรูปทรงของหลังคาเรือนประธานและยกฐานสูง นิยมสร้างเป็น 2 ลักษณะคือ

2.1 <u>มุขโถงอย่างมุขลด</u> หมายถึง มุขเด็จที่ลดระดับสันหลังคาให้ต่ำลงอย่างการลดแบบปกติ

2.2 <u>มุขโถงอย่างมุขลดใต้ขื่อ</u> หมายถึงมุขเด็จที่ลดระดับสันหลังคาให้ต่ำลงมาอยู่ใต้บริเวณขื่อ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. แบบเฉลียง หรือ หลังคาจั่นทับ

หมายถึงอาคารที่มีผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีหลังคาคลุมอย่างทรงคฤห์ เฉพาะด้านสกัดหน้า หรือหลังด้านใดด้านหนึ่งเพียงด้านเดียวต่อเป็นเฉลียงเพิ่มขึ้นซึ่งมีลักษณะเป็นพิงอย่างหมาแหงนคสุม โดยส่วนที่สูงนั้นจะวิ่งเข้าไปชนกับผนังเรือนอาคาร ส่วนปลายใช้วิธีตั้งเสารับ

3.1 <u>แบบมีเสาพะไลรอบ</u> หมายถึงอาคารที่แนวขอบรอบนอกสุดตั้งเป็นแนวเสารับปีกนกชายคาโดยรอบ ส่วนผนังอาคารอยู่ถัดเข้าไปอีกแถวหนึ่ง ทำให้อาคารมีระเบียงทางเดินโดยรอบ

ในการศึกษารูปแบบขององค์ประกอบสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลาย อันเกิดจากแผนผังและรูปแบบทางสถาปัตยกรรม อันเป็นประเด็นหลักของการศึกษาซึ่งจำเป็นต้องทราบถึง ลักษณะทางสถาปัตยกรรมของตัวอาคารที่มีผลต่อการจัดองค์ประกอบที่สัมพันธ์กับพื้นที่ว่างภายในอาคาร ในการนำเสนอข้อมูลความสำคัญมาแต่ในอดีตในสมัยอยุธยาตอนปลายในเขตวัฒนธรรมลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา ในการพิจารณารูปแบบสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถ ที่มีหลักฐานระบุการสร้างที่แน่ชัด รวมไปถึงตัวแบบที่ไม่มีหลักฐานระบุการสร้างแต่มีลักษณะโดยรวมที่ใกล้เคียงกันในแต่ละพื้นที่จึงจัดให้อยู่ในกลุ่มเดียวกัน

ในการกำหนดขอบเขตของการศึกษา ได้แบ่งพื้นที่ของการศึกษาได้ดังนี้

1. <u>กลุ่มเมืองรอบราชธานี</u> ได้แก่ กรุงเทพมหานคร , นนทบุรี มีตัวแบบที่จะทำการศึกษาอยู่ทั้งสิ้น 5 หลัง ได้แก่

- พระอุโบสถวัดช่องนนทรี	เขตยานนาวา	กรุงเทพฯ
- พระอุโบสถวัดปราสาท	อ. เมือง	นนทบุรี
- พระอุโบสถวัดชมพูเวก	อ. เมือง	นนทบุรี
- พระอุโบสถวัดแก้วฟ้า	อ. บางกรวย	นนทบุรี

2.6 การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลาย

สถาปัตยกรรมภายใน หมายถึง ส่วนต่างๆของอาคารที่มีความเกี่ยวเนื่อง มาประสานก่อให้เกิดเป็นห้องอาคารภายใน มีรูปแบบอย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งสามารถสนองความต้องการของผู้ใช้สอยได้และเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้อาคารนั้นๆ สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงแข็งแรง โดยมีส่วนประกอบอื่นๆ มาประดับตกแต่ง เพื่อให้อาคารมีรูปลักษณะที่งดงามยิ่งขึ้น

สถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายสามารถจำแนกถึงองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมภายในออกได้เป็น 2 ลักษณะคือ

2.6.1 องค์ประกอบแผนผัง

2.6.2 องค์ประกอบภายในอาคาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.6.1 องค์ประกอบแผนผัง

หมายถึง ลักษณะทางกายภาพในระนาบทางนอน ที่บ่งบอกถึงที่ตั้ง ขนาดของพื้นที่ว่าง ขอบเขต และความสัมพันธ์ ระหว่างส่วนประกอบต่างๆ ที่ประกอบกันขึ้นในผัง ซึ่งแต่ละแผนผังย่อมมีรูปลักษณะและองค์ประกอบภายในที่แตกต่างกัน โดยอาคารที่เป็น ศาสนสถาน ได้แก่ พระอุโบสถ ที่สร้างขึ้นนั้น ก็เพื่อใช้พื้นที่ภายในสำหรับประกอบกิจกรรมต่างๆที่เกี่ยวกับพุทธศาสนา ขนาดของพื้นที่ดังกล่าวจึงขึ้นอยู่กับจำนวนและปริมาณของกิจกรรมนั้นๆ อย่างไรก็ตามสิ่งที่ดูเหมือนจะเป็นตัวกำหนดตายตัวสำหรับผังอาคารประเภทนี้ก็คือ โครงรูปของผนังที่เป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าซึ่งเกิดจากข้อจำกัดทางระบบการก่อสร้างและประเภทของวัสดุในอดีต ซึ่งกลายเป็นแบบแผนตายตัวที่ใช้ปฏิบัติกันมาตราบจนทุกวันนี้ และเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของงานสถาปัตยกรรมไทย

จากแบบแผนของผังอาคารประเภทพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนต้นที่เน้นอาคารที่มีขนาดใหญ่ มีเสาร่วมในรองรับเครื่องบนหลังคาภายในอาคาร กลายมาเป็นแผนผังอาคารที่มีขนาดค่อนข้างเล็กในสมัยอยุธยาตอนปลายโดยแผนผังอาคารดังกล่าวสามารถจำแนกเป็นกลุ่มๆได้ดังนี้

1. **ผังอาคารแบบธรรมดา** หมายถึงแผนผังอาคารที่มีลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีประตูเข้าทางด้านหน้าเพียงด้านเดียว หรืออาจจะมีทั้งด้านหน้าและด้านหลัง ไม่ทำมุขเด็จ เฉลียง หรือพะไล ผังอาคารประเภทนี้สามารถแยกออกได้เป็น 2 ลักษณะ ได้แก่

- แบบมีเสาร่วมใน
- แบบไม่มีเสาร่วมใน

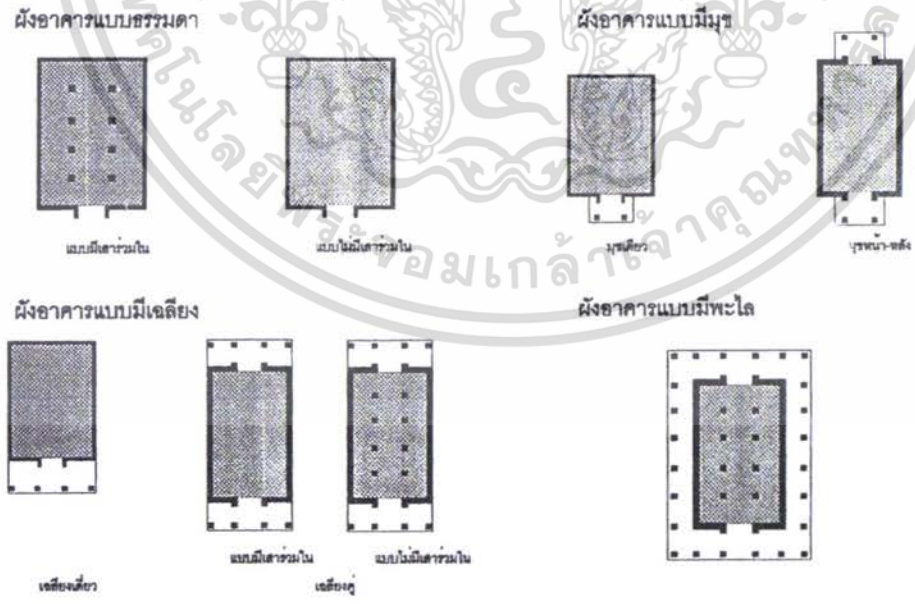

ภาพที่ 2.12 องค์ประกอบแผนผังพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ผังอาคารแบบมีมุข หมายถึงแผนผังอาคารที่มีลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าเฉพาะด้านสกัดชักผังออกเป็นรูปสี่เหลี่ยมยื่นออกมาเป็นมุขโถง สามารถแยกออกได้เป็น 2 ลักษณะได้แก่

มุขเดียว คือ ทำมุขยื่นออกมาเฉพาะตอนหน้าอาคารเพียงด้านเดียว ได้แก่ พระอุโบสถวัด ช่องนนทรี จังหวัดกรุงเทพมหานคร

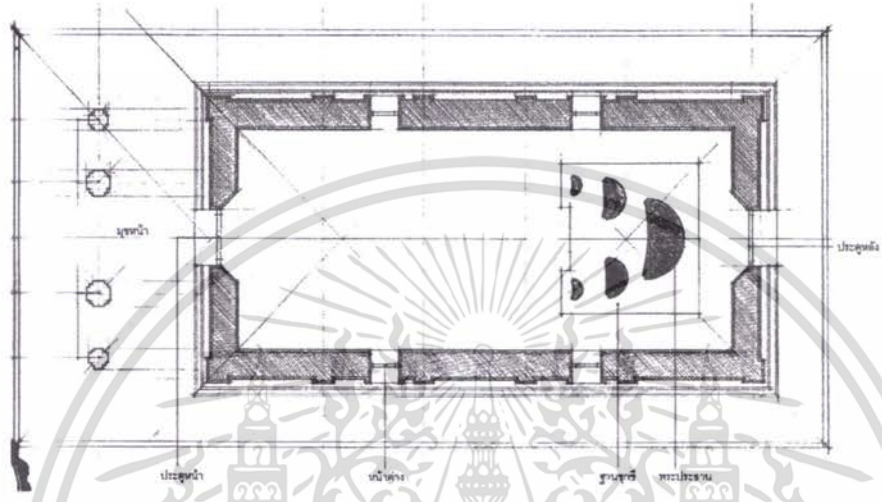

ภาพที่ 2.13 ผังพื้น พระอุโบสถแบบมีมุข วัดช่องนนทรี จ. กรุงเทพมหานคร

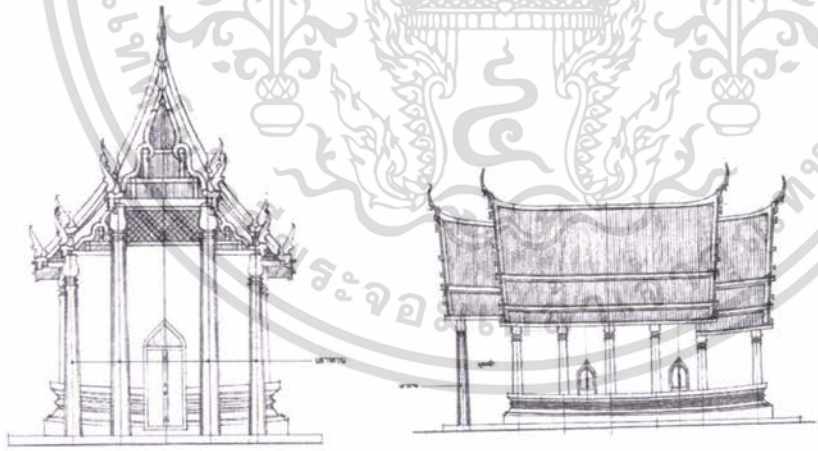

ภาพที่ 2.14 ด้านหน้าพระอุโบสถแบบมีมุข ชนิดเสาหาร และด้านข้างพระอุโบสถ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มุขหน้าหลัง ทำมุขยื่นออกมาทางด้านสกัดทั้งด้านหน้าและด้านหลังของอาคาร ได้แก่ พระอุโบสถวัด ปราสาท และพระอุโบสถวัดสิงห์ จังหวัดนนทบุรี

ภาพที่ 2.15 มุขด้านหลัง วัดปราสาท จ. นนทบุรี

ภาพที่ 2.16 มุขด้านหน้า วัดปราสาท จ. นนทบุรี

3.ผังอาคารแบบมีเฉลียง หมายถึงแผนผังอาคารที่มีลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าต่อเป็นเฉลียงยื่นออกมาทางด้านสกัด สามารถแยกออกได้เป็น 2 ลักษณะ ได้แก่

เฉลียงเดียว คือ มีเฉลียงด้านหน้าเพียงด้านเดียว ภายในอาคารไม่มีเสาร่วมใน ได้แก่ พระอุโบสถวัดแก้วฟ้า จังหวัดนนทบุรี

เฉลียงคู่ คือ มีเฉลียงด้านหน้า – หลัง แบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะได้แก่

- เฉลียงคู่แบบมีเสาร่วมใน
- เฉลียงคู่แบบไม่มีเสาร่วมใน

4. ผังอาคารแบบมีพะไลรอบ หมายถึง แผนผังอาคารที่มีลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืน - ผ้า ภายนอกยกระดับทำทางเดินรอบ มีเสาตั้งรับหลังคาที่คลุมลงมา

2.6.2 องค์ประกอบภายในอาคาร

หมายถึง ส่วนประกอบอาคารที่ประกอบหรือประดับตกแต่งขึ้นด้วยองค์ประกอบย่อยต่างๆ เพื่อให้อาคารนั้นๆ คงอยู่ได้อย่างมั่นคงแข็งแรง ทั้งมีความประณีตงดงาม และสื่อแสดงออกถึงความหมายหรือคติในทางพุทธปรัชญาได้อย่างสมบูรณ์ การจำแนกลักษณะองค์ประกอบภายในอาคาร สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

1. องค์ประกอบโครงสร้าง หมายถึง ชิ้นส่วนของวัสดุต่างๆที่นำมาประกอบรวมกันขึ้นเป็นโครงร่างของอาคาร ตามกระบวนการก่อสร้างที่เป็นระบบ ภายใต้กฎเกณฑ์และระเบียบแบบแผนทางการช่างของกลุ่มชนหรือสังคมนั้นๆซึ่งโครงสร้างของอาคารพระอุโบสถ ในงานสถาปัตยกรรมไทย จะมีองค์ประกอบที่สำคัญอยู่ 3 ส่วน ได้แก่

1.1 องค์ประกอบโครงสร้างส่วนฐาน หมายถึง องค์ประกอบของโครงสร้างภายในอาคารที่ประกอบกันขึ้นเป็นฐานของอาคาร เพื่อทำหน้าที่รับน้ำหนักที่ถ่ายจากส่วนบนที่อยู่เหนือพื้นเรือนขึ้นไป ก่อนถ่ายลงสู่ดิน สำหรับอาคารศาสนาของไทยนั้น นิยมใช้อิฐหรือศิลาแลงก่อ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทึบแล้วประดับตกแต่งให้เป็นฐานที่มีรูปแบบต่างๆ ตามความนิยมในสมัยนั้นๆ องค์ประกอบที่สำคัญส่วนนี้ ได้แก่

<u>พื้นอาคาร</u> เป็นองค์ประกอบโครงสร้างส่วนหนึ่งของอาคารที่อยู่ตอนล่างสุด ทำหน้าที่รับตัวเรือน ซึ่งพื้นภายในอาคารอาจทำระดับเดียวกับเฉลียงด้านนอกหรือทำลดระดับไปจากเฉลียงด้านนอก

<u>ฐานชุกชี</u> เป็นส่วนที่รองรับพระพุทธรูป และยึดติดกับโครงสร้างที่เป็นพื้นภายในอาคาร ฐานชุกชีมีหลายรูปแบบ มีการซ้อนชั้นลดหลั่นกันไป โดยเฉพาะส่วนที่รองรับพระประธาน เรียกว่า "รัตนบบัลลังก์" มีความหมายถึงพระแท่นที่ประทับของพระพุทธเจ้าขณะตรัสรู้ ตั้งอยู่ภายใต้พระศรีมหาโพธิ์ ท่ามกลางมัชฌิมประเทศ แห่งชมพูทวีปขนาดของบานชุกชีจะสัมพันธ์กับขนาดและจำนวนของพระพุทธรูปที่จะนำมาประดิษฐาน ถ้าพระพุทธรูปประธานมีขนาดใหญ่ ฐานชุกชีที่รองรับพระประธานจะทำฐานเตี้ย เหมือนในสมัยสุโขทัยอยุธยาตอนต้น หรือสมัยอู่ทองที่นิยมสร้างพระประธานขนาดใหญ่โตศับอาคารพระอุโบสถจะทำให้ฐานชุกชีเตี้ยจนเกือบจะติดพื้นด้านล่าง โดยการจัดวางฐานชุกชี สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ลักษณะ คือ

- แบบมีทางเดินโดยรอบ
- แบบมีทางเดินด้านข้าง ด้านหลังติดผนังสกัดหลัง
- แบบติดผนังสกัดหลังตลอดแนว
- แบบอยู่ระหว่างเสาร่วมใน

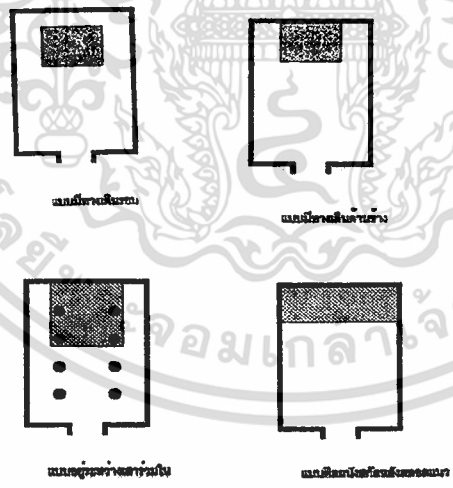

ภาพที่ 2.17 องค์ประกอบโครงสร้างส่วนฐานพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย

<u>อาสนะสงฆ์</u> หรือพื้นยกระดับที่ต่ำกว่าฐานชุกชี เป็นพื้นที่สำหรับพระสงฆ์ ทำสังฆกรรม และอยู่ติดกับฐานชุกชี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.2 องค์ประกอบโครงสร้างส่วนเรือน หมายถึง องค์ประกอบโครงสร้างอาคารที่ประกอบกันขึ้นเป็นตัวเรือน เพื่อทำหน้าที่ยึดต่อเป็นผืนผนังสำหรับห่อหุ้มอาคาร รวมทั้งรับน้ำหนักที่ถ่ายลงมาจากส่วนหลังคา ก่อนถ่ายผ่านลงไปสู่ส่วนฐานเรือนต่อไป องค์ประกอบที่ส่วนสำคัญส่วนนี้

ผนัง เป็นส่วนปิดล้อมพื้นที่ว่างภายในอาคารประกอบด้วยผนังสกัดหน้า ผนังสกัดหลัง และผนังด้านข้างทั้งสอง ในงานสถาปัตยกรรมไทย พระอุโบสถ จะเน้นเส้นผนังในแนวดิ่งให้สอบเฉียงเข้าหากัน ผนังมีความหนา เพื่อรับน้ำหนักที่ถ่ายลงมาจากส่วนด้านบนของหลังคา มีการเจาะช่องเปิดเป็นบานประตู และหน้าต่าง ซึ่งลักษณะของการเจาะช่องเปิดจะเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดคุณสมบัติและประเภทของห้องอาคารภายใน โดยจะแบ่งลักษณะของช่องเปิดออกเป็น 2 ประเภท คือ

<u>ประตู</u> เป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่งของผนัง ทำหน้าที่เป็นตัวเชื่อมต่อระหว่างพื้นที่ภายนอกกับพื้นที่ภายในอาคาร ในสมัยอยุธยาตอนปลายพระอุโบสถ เปิดเป็นช่องประตูทางเข้า มีทั้งที่เป็นแบบ 3 ช่อง 2 ช่อง และ 1 ช่อง โดยบริเวณด้านนอกของอาคารอาจมีการประดับตกแต่งซุ้มประตู เป็นงานปูนปั้น หรือปล่อยเป็นช่องผนังโล่งที่ไม่มีการประดับตกแต่งส่วนภายในอาคารไม่มีการประดับตกแต่ง ส่วนภายในอาคารไม่มีการประดับตกแต่งซุ้มประตู แต่มีการปาดมุมทางแนวตั้งของกรอบช่องเปิดเป็นบานแผละแทน การเจาะช่องเป็นซุ้มประตูสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ลักษณะ คือ

- แบบสี่เหลี่ยมผืนผ้าธรรมดา
- แบบมีบานแผละ
- แบบซุ้มโค้ง

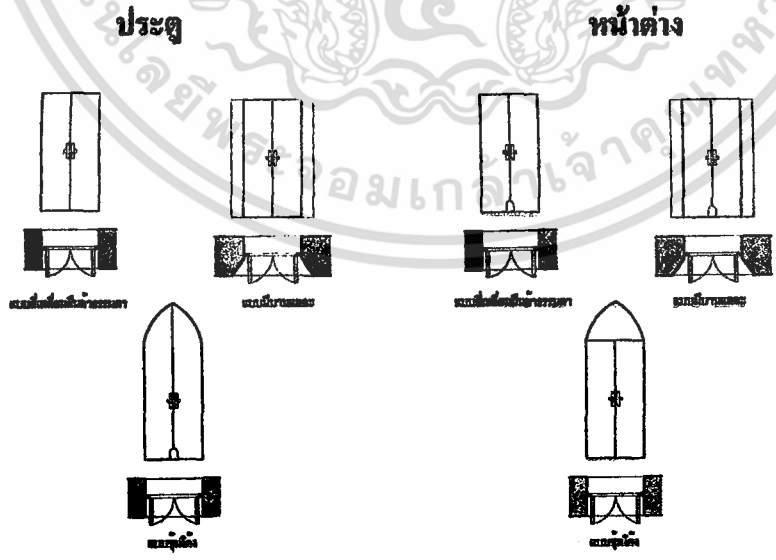

ภาพที่ 2.18 องค์ประกอบโครงสร้างส่วนผนังพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หน้าต่าง เป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่งของผนัง ที่ทำหน้าที่ในการกำหนดปริมาณของแสงสว่างและความชื้นที่เข้าสู่ภายในอาคาร การกำหนดปริมาณดังกล่าวจึงขึ้นอยู่กับขนาดความกว้างและความลึกของช่องเปิดนั้นๆ ซึ่งในงานสถาปัตยกรรมไทยแต่โบราณ ขนาดความกว้างของหน้าต่างขึ้นอยู่กับขีดจำกัดของคานทับหลัง ในการรับแรงกดของน้ำหนักผนังอาคารตอนบน ในการกำหนดตำแหน่งหน้าต่างก็มักจะให้อยู่บริเวณตอนกลางของผืนผนังแต่ละห้องเสา โดยมีระยะต่ำสุดของระดับหน้าต่างตอนล่างอยู่ในช่วงคนยืนปิดเปิดบานได้สะดวก ส่วนความสูงตอนบนนั้นมักจะมีอัตราส่วนต่อความกว้างของช่องเปิดประมาณ 1 : 1.5-2 ซึ่งอัตราส่วนนี้ทำให้ลักษณะของหน้าต่างเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า และในงานระบบโครงสร้างของช่างไทย นิยมทำผนังให้สอบล้มทั้งสี่ด้าน ดังนั้นกรอบทางตั้งของช่องเปิดจึงมักทำสอบเอียงเช่นเดียวกับระนาบของผนัง โดยบริเวณด้านนอกอาคารมักมีการประดับตกแต่งเป็นซุ้มหน้าต่างปูนปั้น ส่วนบริเวณด้านในอาคาร ไม่มีการประดับตกแต่งเป็นซุ้มหน้าต่าง แต่มีการปาด มุมทางแนวตั้งของกรอบช่องเปิด ทำเป็นบานแผละแทน จนเกิดเป็นระเบียบแบบแผนที่สำคัญอย่างหนึ่ง การเจาะช่องเป็นซุ้มหน้าต่างสามารถบ่งออกได้เป็น 3 ลักษณะ คือ

- แบบสี่เหลี่ยมผืนผ้าธรรมดา
- แบบมีบานแผละ
- แบบซุ้มโค้ง

เสา และบัวหัวเสา เป็นองค์ประกอบทางโครงสร้างส่วนหนึ่ง ที่ทำหน้าที่รับน้ำหนักส่วนหลังคาโดยเฉพาะ และยังทำหน้าที่เป็นองค์ประกอบอาคารในส่วนตกแต่งอีกด้วย โดยมักจะให้ความสำคัญที่ปลายหัวเสาด้วยการปูนปั้นเป็นรูปบัวหัวเสา ลวดลายที่ใช้ประดับจนเป็นแบบแผนที่ถือเป็นองค์ประกอบในส่วนนี้ คือ “ บัว ” ในทางสถาปัตยกรรมไทยเสามีหลายประเภทแตกต่างกันตามลักษณะและตำแหน่งหน้าที่ ภายในพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลายที่นำมาศึกษาพบเพียงเสาประธาน หรือเสาร่วมใน ไม่พบเสาอิง โดย “ เสาประธาน ” หรือ “ เสาร่วมใน ” หมายถึงเสาหลักของอาคาร หรือเสาคู่กลางของอาคารที่ทำหน้าที่รับส่วนโครงสร้างของหลังคาประธาน (โครงจั่ว) โดยแบ่งรูปแบบของเสาและบัวหัวเสาออกได้เป็น 3 ประเภท คือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

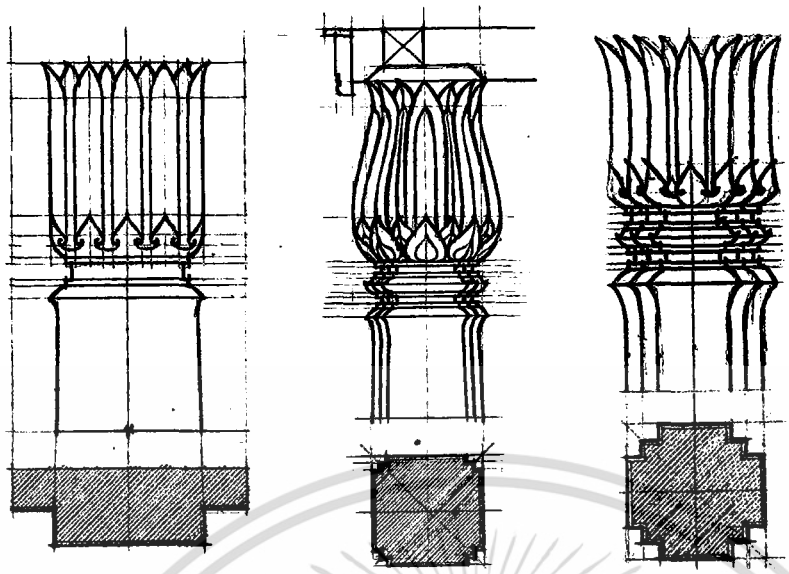

ภาพที่ 2.19 ลักษณะบัวหัวเสา แบบจงกล , บัวหัวแบบบัวแวง อยู่ในช่วงอยุธยาตอนปลาย

- เสาประธานสี่เหลี่ยมย่อมุมไม้สิบสองเป็นเสาขนาดใหญ่รูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสย่อมุมไม้สิบสอง ปลายเสาปูนปั้นประดับบัวหัวเสาเป็นรูปบัวโถ แต่ใช้กลีบบัวชนิดบัวแวง เชิงเสาไม่ประดับหรือตั้งฐานรับ

- เสาประธานแปดเหลี่ยม เป็นเสาแปดเหลี่ยมด้านเท่า ปลายปูนปั้นประดับเป็นรูปบัวโถ แต่ใช้กลีบชนิดบัวแวง เชิงเสาไม่ประดับบัวหรือตั้งฐานรับ

- เสาประธานกลม มีทั้งเสาปูนขนาดใหญ่ ปลายเสาปูนปั้นประดับเป็นรูปบัวโถ แต่ใช้กลีบชนิดบัวแวง เชิงเสาไม่ประดับบัวหรือตั้งฐานรับ และเสาไม้ขนาดเล็ก ไม่มีการประดับบัวหัวเสา บัวเชิงเสา และฐานรับ

1.3 องค์ประกอบส่วนโครงสร้างหลังคา หมายถึง องค์ประกอบต่างๆ ทางโครงสร้างอาคารที่อยู่เหนือส่วนเรือนขึ้นไป ประกอบกันเข้าไปโครงหลังคา เพื่อทำหน้าที่ ปกคลุมพื้นที่ว่างส่วนล่างลงมา โดยโครงสร้างของหลังคาพระอุโบสถ ล้วนแต่เป็นโครงสร้างที่ใช้ไม้แทบทั้งสิ้น และต่อเนื่องกันมาในแต่ละยุคสมัย องค์ประกอบที่สำคัญส่วนนี้ ได้แก่

โครงสามเหลี่ยม หรือโครงจั่วหลังคา เป็นโครงสร้างหลักของหลังคารวมทั้งหมด โครงสร้างอื่นที่เป็นโครงสร้างหลังคาชั้นลด หรือชั้นซ้อน ล้วนแต่แตกแขนงออกมาจากโครงสร้างหลัก หรือโครงสามเหลี่ยมทั้งสิ้น โครงสามเหลี่ยม หรือโครงจั่วหลังคา มีปรากฏใน 3 ลักษณะดังนี้ คือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

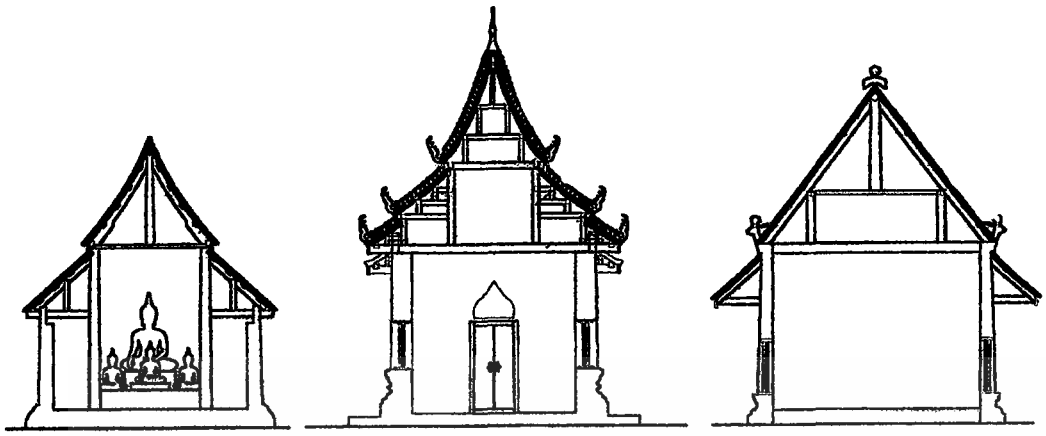

ภาพที่ 2.20 โครงสร้างหลังคาพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย

<u>ระบบใช้จันทัน</u> หมายถึงโครงหลังคาที่สร้างรูปโครงสามเหลี่ยม โดยการใช้ระบบของจันทันบากยึดกับขื่อและแป่หัวเสาเป็นโครงจั่ว หลังจันทันบากเป็นร่องสำหรับวางแปลานเป็นระยะ ซึ่งหลังแป่ทั้งหมดจะวางเป็นระนาบเดียวกับความลาดของหลังคา

<u>ระบบใช้ตุ๊กตา</u> หรือ เครื่องประดุ หมายถึง โครงหลังคาที่ใช้ระบบการตั้ง " ตุ๊กตา " ในแนวดิ่ง รับแป่แทนไม้จันทันของทุกช่องที่มีแป่และต้องใช้แป่ที่มีหน้าตัดของไม้เป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส เพราะต้องบากความหนาของส่วนหนึ่งเพื่อยึดกับขื่อโท ข้อสังเกตของระบบนี้อยู่ที่ลักษณะของแป่ ซึ่งจะใช้รูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสที่ตั้งฉากกับตุ๊กตาที่เป็นระนาบดิ่งทุกตัว โครงสร้างระบบนี้จะมีไม้ลักษณะคล้ายจันทันยึดระหว่างแปลาน เพื่อโครงสร้างแข็งแรง

<u>ระบบผสม</u> หมายถึง โครงหลังคาที่ใช้ระบบโครงสร้างผสมกันระหว่างระบบใช้จันทันและระบบใช้ตุ๊กตา โดยจะสังเกตได้จากแป่เหลี่ยมซึ่งจะมีเพียงตัวเดียวท่ามกลางแปลานอื่นๆ แป่เหลี่ยมนี้มักจะอยู่ในแนวประมาณเกือบกึ่งกลางของโครงสร้างสามเหลี่ยมที่เป็นหน้าบัน และมักจะเป็นตัวที่ใช้แปงวงเสมอ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบตีฝ้าเพดานปิดระดับแนวขื่อเอก **แบบตีฝ้าเพดานปิดระดับแนวขื่อโท**

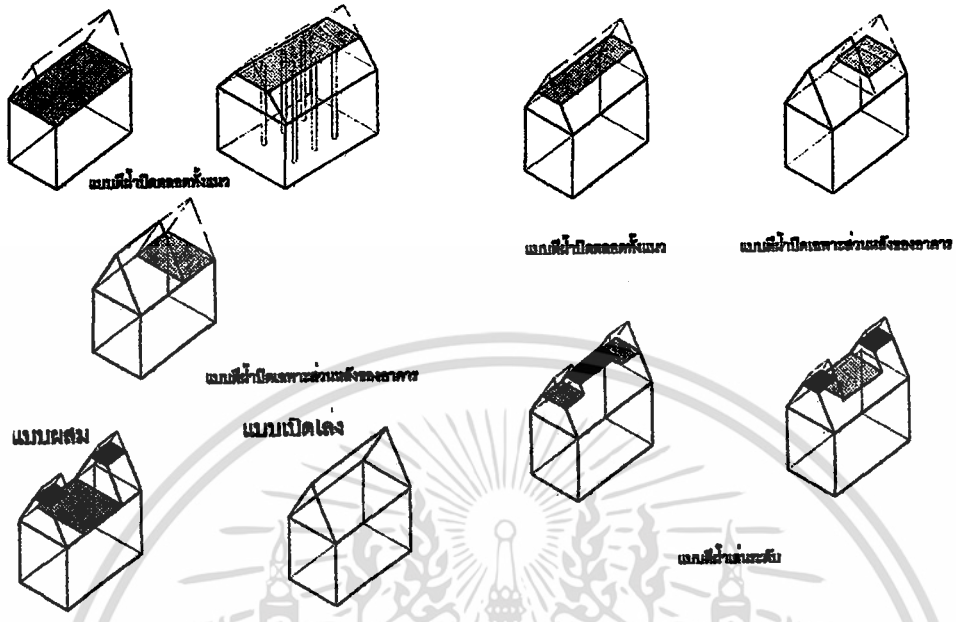

ภาพที่ 2.21 ฝ้าเพดานภายในพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย

ฝ้าเพดาน เป็นองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมภายในที่มีลักษณะเป็นแผงไม้ ติดอยู่บริเวณใต้ท้องขื่อในแต่ละช่วงเสาเรือน เพื่อปิดบังโครงสร้างของส่วนหลังคาตอนบน รูปแบบของการตีฝ้าเพดานภายในพระอุโบสถ สมัยอยุธยาตอนปลายสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ลักษณะ คือ

<u>แบบตีฝ้าเพดานปิดระดับแนวขื่อเอก</u> แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ

- แบบตีฝ้าปิดตลอดทั้งแนว
- แบบตีฝ้าปิดเฉพาะส่วนหลังของตัว อาคาร มักจะตีฝ้าปิดในช่วง 2 ห้องสุดท้ายของตัวอาคาร เหนือพระประธาน

<u>แบบตีฝ้าปิดระดับแนวขื่อโท</u> แบ่งออกเป็น 4 ลักษณะคือ

- แบบตีฝ้าปิดตลอดทั้งแนว
- แบบตีฝ้าปิดเฉพาะส่วนหลังของตัวอาคาร มักจะตีฝ้าปิดในห้องสุดท้ายของตัวอาคาร เหนือประธาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- แบบตีฝ้าระดับ คือการตีฝ้ายกระดับ หรือลดระดับ ในช่วงเสาห้องแรกกับห้องสุดท้าย บริเวณตรงกลางตีฝ้าปิดในแนวระดับขื่อโท

<u>แบบผสม</u> คือตีฝ้าผิดระดับขื่อเอกในช่วงเสาตรงกลางห้อง ส่วนบริเวณห้องแรกกับห้องสุดท้ายตีฝ้าปิดในแนวระดับขื่อโท

2. องค์ประกอบตกแต่ง หมายถึง ส่วนประกอบต่างๆที่ทำขึ้น เพื่อเป็นการเสริมแต่ง ให้อาคารนั้นๆ มีความสวยงามยิ่งขึ้น ส่วนใหญ่จะทำขึ้นตามคติศาสนาประดับตามตำแหน่งสำคัญต่างๆ จึงเป็นส่วนที่ไม่สามารถแยกออกไปจากองค์ประกอบส่วนโครงสร้างได้เลย พระอุโบสถ ในงานสถาปัตยกรรมไทยจะแบ่งองค์ประกอบตกแต่งที่สำคัญออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

2.2 องค์ประกอบตกแต่งส่วนฐาน หมายถึง การประดับตกแต่งที่ทำขึ้นบนส่วนฐานภายในอาคารที่ไม่ใช่เป็นองค์ประกอบโครงสร้างโดยตรง แต่เป็นการประดับตกแต่งเพิ่มเข้าไปบนองค์ประกอบโครงสร้างเพื่อให้อาคารนั้นๆ มีความสมบูรณ์ทั้งในเชิงความงาม และความหมายในทางพุทธปรัชญาได้อย่างสมบูรณ์ยิ่งขึ้น องค์ประกอบที่สำคัญในส่วนนี้ได้แก่

2.2.1 การประดับตกแต่งฐานชุกชี ฐานชุกชีนอกจากจะเป็นองค์ประกอบโครงส่วนฐานสำหรับพระประดิษฐานพระพุทธรูปแล้ว ลำดับความสำคัญของฐานชุกชีก็จะมีความแตกต่างกันสำหรับพระพุทธรูปประธาน พระอัครสาวก และพระบริวารต่างๆการให้ความสำคัญฐานชุกชีทำได้ด้วยการปูนปั้นประดับตกแต่งส่วนฐานเป็นรูปต่างๆกัน มีการลงรักปิดทอง เขียนสี ฐานชุกชีสำหรับรองรับพระพุทธรูปประธาน หรือรัตนบัลลังก์จะมีรายละเอียดในการประดับตกแต่งมากกว่า โดยมากมักจะทำเป็นฐานสิงห์ ตอนบนของฐานสิงห์ประดับด้วยกลีบบัวหงายของบัวเชิงบาตร มีขนาดใหญ่ และมีขนาดความสำคัญลดหลั่นกันลงมาสำหรับพระอัครสาวก และพระบริวารซึ่งมีการปูนปั้นประดับในรายละเอียดที่เป็นรอง หรือในบางครั้งก็ไม่มีการปูนปั้นประดับเลยก็ได้ รูปแบบของฐานชุกชีที่พบในอาคารพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย สามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ลักษณะ ได้แก่

- **แบบฐานปัทม์** (บัวคว่ำ - บัวหงาย) หน้ากระดานเรียบไม่มีการปูนปั้นประดับลงรักปิดทอง หรือเขียนสี โดยมากมักจะเป็นฐานชุกชีที่อยู่ด้านล่าง ตั้งบนฐานเขียงอีกทีหนึ่ง มีความสูงประมาณ 60 เซนติเมตร ถึง 1 เมตร

- **แบบฐานสิงห์** หน้ากระดานเรียบ ไม่มีการปูนปั้นประดับ ตั้งบนฐานเขียง และมักจะเป็นฐานชุกชีที่อยู่ด้านล่าง เช่น เดียวกับแบบบัวคว่ำ -บัวหงาย มีความสูงประมาณ 80 เซนติเมตร ถึง 1 เมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- **แบบฐานสิงห์** ตอนบนของฐานสิงห์ทำเป็นบัวเชิงบาตรประดับด้วยกลีบบัวหงาย มักจะเป็นฐานชุกชีซ้อนชั้นสำหรับรองรับพระพุทธรูป มีการลงรัก ปิดทอง เขียนสี และสูงกว่าฐานชุกชีด้านล่าง โดยจะตั้งลดหลั่นกันลงมาตามความสำคัญของพระพุทธรูป

- **แบบเบ็ดเตล็ด** มีทั้งฐานเตี้ยประดับด้วยกลีบแบบบัวคว่ำ -บัวหงาย และแบบผสมระหว่างบัวลูกแก้ว กับ บัวหงาย มักเป็นฐานชุกชีสำหรับรองรับพระพุทธรูป

นอกจากการตกแต่งฐานชุกชีแล้ว ภายในพระอุโบสถยังต้องประกอบไปด้วย "พระพุทธรูปประธาน" ทรงประทับนั่งบนฐานชุกชี เป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้องค์ประกอบภายในเกิดความสมบูรณ์ ทั้งในแง่ประโยชน์ใช้สอย และคติในทางพุทธศาสนา

พระพุทธรูป คือ รูปสัญญาลักษณ์แทนองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า การสร้างพระพุทธรูป เริ่มครั้งแรกในประเทศอินเดีย เมื่อประมาณพุทธศตวรรษที่ 7 ส่วนประเทศไทย จากหลักฐานโบราณคดีได้พบพระพุทธรูปเก่าสุดอยู่ในช่วงพุทธศตวรรษที่ 7 – 8 เป็นพระพุทะรูปแบบอมราวดีพบในดินแดนภายใต้และภาคเหนือของไทย ส่วนที่เป็นของท้องถิ่นมีอายุเก่าสุดอยู่ในระหว่างพุทธศตวรรษที่ 11 เป็นต้นมา พระพุทธรูปในศิลปะแต่ละยุคสมัย ล้วนมีลักษณะพิเศษอันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะ เอกลักษณ์ดังกล่าวจะเห็นได้ชัดในพระพุทธรูปที่เป็นช่างหลวง หรือที่เกิดขึ้นในเมืองสำคัญของยุคสมัยนั้น เพราะช่างค่อนข้างเคร่งครัดในรูปแบบ และมีฝีมือประณีต ในขณะเดียวกันก็มีพระพุทธรูปที่สร้างโดยช่างเชลยศักดิ์ หรือ ช่างพื้นเมืองในท้องถิ่นที่ห่างจากศูนย์กลางอำนาจทางการปกครอง ศิลปกรรมดังกล่าวแม้จะมีลักษณะบางประการที่แสดงว่าเป็นศิลปะร่วมสมัย แต่ความงดงามหรือ ความประณีตจะลดลง พร้อมกันนั้นก็ปรากฏลักษณะเฉพาะของแต่ละท้องถิ่นแทรกให้เห็นเด่นชัด

พระพุทธรูปที่สร้างขึ้นนับแต่หลังพุทธกาลเป็นต้นมา ในระยะแรกก็สร้างขึ้นเพื่อสักการบูชาแทนพระพุทธองค์ และสืบถอดพระพุทธศาสนา เป็นปัจจัยสำคัญ ครั้นสมัยหลังเมื่อความเชื่อเรื่องบาป บุญ การเกิดใหม่ ผนวกเข้ากับโหราศาสตร์ตลอดจนไสยศาสตร์ อันเป็นความเชื่อของศาสนาฮินดูทวีมากขึ้น ก็มีการสร้างพระพุทธรูปในวาระและโอกาสมากขึ้น รวมถึงที่สัมพันธ์กับผู้สร้างด้วย เช่น พระพุทธรูปประจำวันเกิด พระพุทธรูปเท่าตัว และพระพุทธรูปอุทิศแด่บุคคลสำคัญ เป็นต้น โดยจะเห็นได้จากฐานชุกชีภายในพระอุโบสถ นอกจากจะประกอบไปด้วยพระพุทธรูปประธาน และอัครสาวกแล้ว ยังมีพระพุทธรูปที่มีพุทธศาสนิกชนนำมาถวายในรูปแบบ ลักษณะ และปางต่างๆ เพิ่มขึ้น ซึ่งปางต่างๆ ของพระพุทธรูปจะมาจากเรื่องราวทางพุทธศาสนา หรือพุทะประวัติ รวมถึงวัสดุที่นำมาสร้างพระพุทธรูปก็มีหลากหลายประเภท ได้แก่ ไม้ ปูนปั้น หิน โลหะ และรัตนชาติ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การกำหนดที่ตั้งพระพุทธรูปที่ใช้เป็นพระประธานในพระอุโบสถ ช่างกำหนดให้องค์พระประธานตั้งอยู่ในส่วน 2 ห้องสุดท้ายของอาคาร และมีธรรมเนียมกำหนดว่าองค์พักตร์จะต้องหันพระพักตร์สู่ด้านหน้าอาคารทางทิศตะวันออก การกำหนด เช่นนี้เป็นไปตามคติดั้งเดิมที่ว่าพระพุทธเจ้าประทับนั่งขัดสมาธิราบในท่ามารวิชัยบนวัชรอาสน์ หันพระพักตร์ไปทางทิศตะวันออก เบื้องหลังคือต้นศรีมหาโพธิ์ พญามารได้ปรากฏร่างขึ้น และอ้างสิทธิในการครอบครองบัลลังก์ที่พระพุทะเจ้าทรงประทับอยู่ แต่ก็แตกพ่าย เมื่อพระพุทธเจ้าทรงเรียกพระแม่ธรณีมาเป็นพยานการบำเพ็ญบารมีของพระองค์ แต่ธรรมเนียมดังกล่าวมีการเปลี่ยนแปลงในสมัยอยุธยาตอนปลาย อันเกิดจากการกระจายของหมู่บ้านและชุมชนขึ้นตามริมน้ำในบริเวณที่ราบลุ่ม แม่น้ำเจ้าพระยาตอนล่าง เกิดศูนย์กลางของชุมชน คือ วัด ซึ่งจะหันหน้าไปทางสัญจรเป็นหลักแทน

2.2.2 องค์ประกอบตกแต่งส่วนเรือน หมายถึงการประดับตกแต่งที่ทำขึ้นบนส่วนเรือนภายในอาคารที่ไม่ใช่เป็นองค์ประกอบโครงสร้างโดยตรง แต่เป็นการประดับตกแต่งเพิ่มเข้าไปบนองค์ประกอบโครงสร้าง เพื่อให้อาคารนั้นๆมีความสมบูรณ์ทั้งในเชิงความงามและความหมายในทางพุทธปรัชญาได้อย่างสมบูรณ์ องค์ประกอบที่สำคัญส่วนนี้ได้แก่ งานจิตรกรรมที่ปรากฏบนผนังภายในอาคารทั้ง 4 ด้าน งานจิตรกรรมที่ปรากฏบนเสาร่วมใน รวมไปถึงงานจิตรกรรมที่ปรากฏบนบานประตู และบานหน้าต่างภายในพระอุโบสถ

2.2.2.1 จิตรกรรมฝาผนังภายในพระอุโบสถ กลุ่มที่เก่าที่สุด มีอายุอยู่ในสมัยอยุธยาตอนปลาย ราวในปลายพุทธศตวรรษที่ 22 ถึงต้นพุทธศตวรรษ ที่ 23 จิตรกรรมซึ่งอาจมีช่วงอายุอยู่ในช่วงเวลานี้ ยังปรากฏหลักฐาน ให้เห็นอยู่ที่อาคารหลายแห่ง คือ พระอุโบสถวัดช่องนนทรี กรุงเทพฯ พระอุโบสถวัดปราสาท จังหวัดนนทบุรี เป็นต้น จิตรกรรมในกลุ่มดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงหารริเริ่มแบบแผนเฉพาะบางอย่าง คือ จิตรกรนิยมเขียนภาพเรื่องพุทธประวัติตอนมารผจญลงบนผนังสกัดหน้า ควบคู่กับภาพจักรวาลตามแนวคิดทางพุทธศาสนาบนผนังสกัดด้านหลังของอาคาร การเขียนภาพตามโครงสร้าง เช่นนี้ ได้กลายเป็นจารีตที่ยึดถือสืบต่อกันมาตลอดสมัยอยุธยาตอนปลายและรัตนโกสินทร์ตอนต้น

การแสดงความสำคัญของอาคาร ด้วยสัญญาลักษณ์ คือ จิตรกรรมฝาผนัง ได้แก่ ภาพจักรวาล และภาพมารผจญ รวมถึงพระประธาน ซึ่งปรากฏอยู่ในตำแหน่งที่ตั้งซึ่งสัมพันธ์กัน อาจทำหน้าที่เป็นองค์ประกอบทางสัญญาลักษณ์ เพื่อสื่อความหมายในเนื้อเรื่องบางอย่างร่วมกัน

2.2.2.2 จิตรกรรมบนบานประตู และบานหน้าต่าง ปรากฏภายในอาคารพระอุโบสถ นิยมเขียนเป็นรูปทวารบาล หรือเทพประทับยืน รวมถึงตัวเลี้ยวกางของจีน แบบแผนอันนี้ปราชญ์ชาวตะวันตกเข้าใจว่านำมาจากคติยักษีกับยักษาผู้พิทักษ์พระพุทธองค์ ที่ชาวอินเดียมักจะตั้งไว้ตามประตูทางเข้าพุทธศาสนสถานมาแต่โบราณ ได้แก่ภาพ เลี้ยวกางบนบานประตู และภาพเทพประทับยืนบนบานประตู

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2.2.3 จิตรกรรมบนเสาร่วมใน มักนิยมเขียนเป็นลายซ้ำ ๆ กันบนตัวเสา ได้แก่ ลายเทพพนม และลายประจำยาม เป็นต้น ส่วนปลายเสาและเชิงเสาเป็นลายกรุยเชิง มีหลักฐานหลงเหลือน้อย

2. 2.3 องค์ประกอบตกแต่งส่วนหลังคา หมายถึง การประดับตกแต่งที่ ทำขึ้นบนส่วนหลังคาภายในอาคารที่ไม่ใช่เป็นองค์ประกอบโครงสร้างโดยตรง แต่เป็นการประดับตกแต่งเพิ่มเข้าไปบนองค์ประกอบโครงสร้างเพื่อให้อาคารนั้นมีความสมบูรณ์ทั้งในเชิงความงามและความหมายในทางพุทธปรัชญาได้อย่างสมบูรณ์ยิ่งขึ้น องค์ประกอบที่สำคัญในส่วนนี้ได้แก่

2.2.3.1 ดาวเพดาน เป็นองค์ประกอบตกแต่งฝ้าเพดานโดยช่างไทยได้จำกัดพื้นที่ว่างบนฝ้าเพดานที่เป็นแผนกว้างด้วยการประดับตกแต่งด้วยดาวเพดานลงไป ดาวเพดานภายในอาคารพระอุโบสถใช้สัญลักษณ์ “ดอกบัว” มาตลอดซึ่งเป็นดอกไม้ชนิดเดียวที่มีความสัมพันธ์กับพุทธศาสนา ได้กลายเป็นสื่อในการนำมาสร้างสรรค์ตกแต่งให้เกิดความงาม และความหมายบางประการบนฝ้าเพดาน ในด้านความงามได้มีการแบ่งจังหวะของผืนผ้าให้มีความลงตัว โดยการสร้างรูปดอกบัวเป็นชิ้นๆ ประกอบลงตามตำแหน่งที่ต้องการ มีการสร้างกรอบล้อมรอบเพื่อเน้นให้ดอกดังกล่าวเด่นชัดขึ้น ส่วนในเชิงความหมาย เนื่องจากฝ้าเพดานอยู่ในส่วนที่สูงของอาคารมีลักษณะเป็นผืนแผ่นกว้างเปรียบกับท้องฟ้า ดอกบัวที่ปรากฏจึงเปรียบเสมือนกับดาวที่กระจายอยู่เต็มท้องฟ้ามีความสัมพันธ์กับอากาศโดยรอบ เกิดสัญลักษณ์ของจักรวาล

พัฒนาการของการทำดาวเพดานนั้น เป็นไปในลักษณะของงานสลักนูนต่ำ การซ้อนกลีบก็ใช้วิธีการกำหนดเส้นรอบของแต่ละวงขึ้นเป็นตัวแบ่ง ต่างจากสมัยอยุธยาที่ดอกบัวนั้นทำให้มีลักษณะของการซ้อนแยกเป็นชั้นๆนูนออกมาอย่างชัดเจน

2.2.3.2 งานจิตรกรรมบนฝ้าเพดาน เป็นองค์ประกอบตกแต่งบนฝ้าเพดาน โดยช่างไทยได้จำกัดพื้นที่ว่างบนฝ้าเพดานที่เป็นที่ว่าง บนฝ้าเพดานทีเป็นแผนกว้าง ด้วยการเขียนลายและลงสีลงไปแทนการประดับด้วยดาวเพดาน ลวดลายที่เขียนลงไปอาจทำเลียนแบบดาวเพดานในสมัยอยุธยา

2.2.3.3 งานจิตรกรรมบนโครงสร้างจั่วหลังคา เป็นงานจิตรกรรมที่ปรากฏบนโครงสร้างส่วนหลังคา ได้แก่ ขื่อ แป ตุ๊กตา กลอน เป็นต้น โดยมักจะเขียน เป็นลายดอกจอกและลายประจำยามด้วยวิธีการเขียนสีทองลงบนพื้นสีแดง เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.7 การศึกษาความรู้เกี่ยวกับการออกแบบร้านอาหารไทย

2.7.1 ที่มาของร้านอาหาร

ในยุคอาณาจักรโรมัน ไม่เพียงแต่ผู้ครองนครและประชาชนที่มีฐานะมั่งคั่งที่นิยมรับประทานอาหารชั้นดีที่ได้รับการคัดสรร นักเดินทางที่ร่ำรวยและชาวเมดิเตอร์เนียนโบราณก็เช่นกัน เลือกรับประทานอาหารประเภท ขนมปัง เนย และเหล้าไวน์ ซึ่งจะเป็นอาหารหลักของชนชั้นสามัญ และนิยมลิ้มรสอาหารชั้นดีด้วย ในสมัยยุคกลาง ครอบครัวชนชั้นปกครอง หรือพวกขุนนางจะแสดงน้ำใจด้วยการต้อนรับแขกผู้มาเยี่ยมเยียนอย่างดี และเนื่องจากแขกผู้มาเยี่ยมเยือนนั้นมีข้าราชบริพารและผู้ติดตามเป็นจำนวนมาก จำเป็นต้องเตรียมที่พักและอาหารให้ผู้ติดตามด้วย ตั้งแต่ยุคกลางจนกระทั่งศตวรรษที่ 19 พระราชวังของขุนนางในยุโรปต้องประกอบด้วยห้องตั้งแต่ 100 ถึง 300 ห้อง การต้อนรับที่ยิ่งใหญ่แบบนี้กลายเป็นแม่แบบของการให้บริการโรงแรมหรูหราในปัจจุบัน และน่าจะเป็นที่มาของการให้บริการอาหาร หรือ ร้านอาหาร ในครั้งนั้น

ในปัจจุบันอาหารและร้านอาหารมีหลากหลายรูปแบบ ซึ่งแต่ละประเทศจะถือเอาลักษณะเอกลักษณ์ของอาหาร รูปแบบวัฒนธรรมและสถาปัตยกรรม ที่โดดเด่นของตัวเองมาเป็นจุดขาย ซึ่งสามารถแบ่งเป็นกลุ่มใหญ่ได้ดังนี้

1. เอเชีย เป็น กลุ่มที่อยู่ในเขตร้อนชื้น มีความหลากหลายของรสชาติอาหาร และมีส่วนผสมของเครื่องเทศที่หลากหลายจากธรรมชาติ เช่น จีน อินเดีย ไทย ญี่ปุ่น เกาหลี เวียดนาม ฯ

2. ยุโรป เป็น เป็นกลุ่มที่อยู่ในภูมิอากาศหนาว เป็นต้นกำเนิดของร้านอาหาร และธรรมเนียมการรับประทานอาหารชนชั้นสูง มีธรรมเนียมปฏิบัติการรับประทานอาหารบนโต๊ะอาหาร ส่วนอาหารนั้นจะเน้นพวกเนื้อสัตว์ และไขมัน ที่ให้พลังงานและไขมัน เพื่อต่อสู้กับอากาศหนาว ส่วนของเครื่องเทศนั้นในยุโรปต้องนำเข้าจากประเทศในเอเชียเป็นส่วนมากเช่น พริกไทย พริก กระเทียม เป็นต้น อาหารยุโรปที่มีชื่อเสียง เช่น อาหารฝรั่งเศส อาหารอิตาลี เป็นต้น

3. อาหารอิสลาม เป็น อาหารที่คำนึงถึงหลักคำสอนของศาสนาเช่นการไม่รับประทานเนื้อสัตว์บางชนิด (หมู) การนั่งรับประทานอาหารจะนั่งหันหน้าไปทางทิศตะวันออก ซึ่งเป็นทิศของพระเจ้า อาหารที่นิยมคือ สมองแกะ ซึ่งจะเสริฟเป็นเมนูแรกบนโต๊ะ

4. ออสเตรเลีย เป็นประเทศที่กำเนิดใหม่ มีความหลากหลายของสภาพภูมิประเทศ ไม่ว่าจะรับประทานอาหารในบ้านหรือนอกบ้าน เนื้อจะเป็นอาหารหลัก เช่นเนื้อวัวและเนื้อแกะ แต่ก็มีเนื้อสัตว์ ที่พบในพื้นถิ่นเช่น เนื้อจระเข้ จิงโจ้ วอลลาบายหรือ แม้แต่ อูฐ

5. อเมริกัน เป็นประเทศที่มีความหลากหลายของชาติพันธุ์ แต่ละเชื้อชาติก็จะนำลักษณะอาหารของแต่ละแบบของตังเองเข้ามาด้วย แต่โดยส่วนใหญ่แล้วอาหารจะเน้นหนักไปในทางเนื้อสัตว์เป็นหลัก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.7.2 ร้านอาหาร (Restaurant)

ชีวิตในเมืองใหญ่ในปัจจุบัน ที่มีความเร่งรีบและซับซ้อนมากขึ้น ส่งผลให้ไม่มีเวลามากพอกับการประกอบอาหารเองภายในบ้านเป็น หรือ การทำงานหรือธุรกิจที่วุ่นวาย ไม่สามารถกลับไปรับประทานอาหารที่บ้านได้ และความต้องการเปลี่ยนบรรยากาศสถานที่รับประทานอาหารหรือเป็นที่พบปะสังสรรค์ ทำให้ร้านอาหารหรือภัตตาคารเป็นสถานที่มีความจำเป็นมากขึ้นตามลำดับ ร้านอาหารเป็นสถานที่บริการอาหารมื้อกลางวัน และมื้อค่ำ บรรยากาศในสถานที่นี้ควรจะเงียบสงบสร้างบรรยากาศให้เหมาะสมกับอาหารที่จะบริการ ซึ่งบรรยากาศในสามารถสร้างได้หลากหลาย อาจจะมีบรรยากาศโรแมนติก ค่อนข้างหรูหรา หรือสร้างบรรยากาศตามท้องถิ่นเฉพาะ การตกแต่งเป็นไปตามลักษณะตามประโยชน์ใช้สอยการใช้งาน ควรสมดุลกันทั้งรูปแบบและบรรยากาศที่สร้างความประทับใจตั้งแต่ทางเข้า หน้าร้าน ส่วนติดต่อต้อนรับ เป็นลักษณะที่อบอุ่นเพื่อเป็นที่สอบถามและติดต่อจองโต๊ะที่นั่ง มีส่วนที่เป็นที่พักคอยของผู้มารับประทานอาหารได้รอผู้ร่วมโต๊ะก่อนถึงเวลา อาจจัดเป็นที่สำหรับผู้รอได้นั่งดื่มเครื่องดื่ม โดยอาจมีเคาน์เตอร์ เครื่องดื่มอยู่บริเวณใกล้ๆ หรืออยู่บริเวณเดียวกับเคาน์เตอร์ สำหรับเป็นที่เตรียมอุปกรณ์ในการบริการอาหารอาจจะต่อเนื่องกับส่วนแคชเชียร์

สภาพแวดล้อมของบริเวณภายในห้องอาหาร เนื่องด้วยการรับประทานอาหารต้องใช้ระยะเวลานานถ้าสถานที่อำนวยควรมีช่องแสงหรือหน้าต่างเพื่อประโยชน์ในการชมวิวภายนอกแสงธรรมชาติ จะทำให้ห้องอาหารรู้สึกโล่ง สัมผัสกับบรรยากาศภายนอก ทำให้ไม่รู้สึกอึดอัด เมื่อมีแสงลอดเข้ามายังภายในห้อง ซึ่งโดยปกติทั่วไปแล้วแขกมักจะนั่งรับประทานอาหารริมหน้าต่างเพื่อได้มุมมอง หรือที่นั่งที่สงบ ทำให้การจัดห้องเพื่อรองรับ จึงต้องออกแบบให้ได้หลายๆ ความรู้สึกเพื่อให้เลือกนั่งได้ตามความพอใจ เช่นลูกค้าบางท่านอาจมีเวลาน้อยจะใช้เวลารับประทานอาหารสั้นๆ ซึ่งอาจจะนั่งตรงไหนก็ได้ ลูกค้าบางท่านต้องการมุมสงบเพื่อต้องการคุยเบาๆ หรือไม่น้อยที่ใช้ร้านอาหารเป็นที่นัดพบและคุยเรื่องธุระกิจการงาน

ประเภทของร้านอาหาร

1. ฟาสต์ฟูด(fast food) หรือ ฟูด เซนเตอร์ (food center)

จัดเป็นร้านอาหารประเภทที่ใช้งานหนักที่สุด เหมาะกับชีวิตคนเมือง การให้บริการอาหารแบบเร่งด่วน เป็นอาหารที่ปรุงง่ายๆ อาหารจานเดียวหรือสำเร็จรูป ซึ่งส่วนใหญ่ราคาไม่แพง ไม่เน้นการให้บริการ ผู้ที่มาใช้บริการส่วนใหญ่มีความเร่งรีบ ส่วนใหญ่มีเจตนาที่จะมารับประทานอาหารโดยตรงและใช้เวลาสั้นๆ ส่วนใหญ่ร้านอาหารประเภทนี้จะเปิดบริการตลอดทั้งวัน คือประมาณ 9.00-23.00 น.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรยากาศที่ตกแต่ง ส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นโถงกว้างๆ เพียงห้องเดียว ไม่มีการแบ่งแยกสัดส่วนเฉพาะกลุ่ม เน้นความสะอาดถูกสุขลักษณะ และความสะดวกสบายในการใช้บริการที่มีความสดชื่น ทันสมัย หรือสนุกสนานมีชีวิตชีวา ลักษณะเฟอร์นิเจอร์ที่ใช้จะเป็นแบบเฉพาะแต่ละร้าน คือมักจะเป็นเฟอร์นิเจอร์แบบเรียบง่าย มีการจัดวางที่ยึดติดกับที่ เพื่อรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อย จากการใช้ของคนจำนวนมาก

2. คอฟฟี่ชอฟ(coffee shop)

เป็นร้านอาหารที่มีการใช้บริการค่อนข้างหนักอีกประเภทหนึ่ง แตกต่างที่ผู้มาใช้บริการจะมีเวลามากขึ้น การให้บริการอาหารและเครื่องดื่ม มีทั้งประเภทอาหารแบบเร่งด่วน และตามสั่ง แต่จะไม่มีอาหารให้เลือกมากนัก ผู้มาใช้บริการมีทั้งที่ต้องการมารับประทานอาหารโดยตรง และมีทั้งมาใช้เป็นสถานที่นัดพบหรือพักคอย ระยะเวลาการให้บริการใกล้เคียงกับร้านอาหารประเภท fast food ยกเว้นในโรงแรมซึ่งมักจะเปิดบริการตลอด 24 ชั่วโมง แนวทางการตกแต่งภายในจะมีลักษณะเฉพาะตัวของแต่ละร้าน

บรรยากาศที่ตกแต่งยังคงมีลักษณะเป็นโถงใหญ่ห้องเดียวเป็นหลักแต่การจัดที่นั่งอาจแบ่งเป็น booth สำหับผู้มาใช้บริการกลุ่มเล็กๆ มักจะเน้นในการให้ความสะอาด และสะดวกสบายแก่ลูกค้า รูปแบบหรือแนวทางการตกแต่งภายในไม่มีรูปแบบที่จำกัด มีได้ทั้งบรรยากาศที่ให้ความสดชื่นมีชีวิตชีวา บรรยากาศแบบทันสมัยหรือ ร่วมสมัย หรือหรูหรา หรือบรรยากาศแบบกึ่งไนต์คลับ เฟอร์นิเจอร์ที่ใช้มีลักษณะที่ต้องการความแข็งแรง และทำความสะอาดได้ง่ายแต่ไม่จำเป็นต้องยึดให้ติดอยู่กับที่ เช่นเดียวกับ fast food

3. เรสเทอรองค์ (restaurant)

เป็นร้านอาหารทั่วไป มีการใช้บริการปานกลาง ไม่หนักเท่ากับ fast food และ coffee shop ส่วนใหย่บริการอาหารและเครื่องดื่มแบบทั่วไปเกียบทุกประเภทหรือตามสั่ง ผู้ที่มาใช้บริการค่อนข้างจะมีเวลามาก กว่า 2 ประเภทข้างต้น จุดมุ่งหมายที่มาใช้บริการมีทั้งที่ต้องการมารับประทานอาหาร โดยตรง และใช้เป็นที่จัดเลี้ยงสังสรรค์กันในรูปแบบที่ค่อนข้างเป็นกันเอง ผู้มาใช้บริการก็มีทุกเพศทุกวัย ระยะเวลาที่ให้บริการมีทั้งประเภทเปิดบิการเกือบตลอดทั้งวัน และเปิดบริการเป็นช่วงๆ คือเวลาปรมาณ 10.30 น. -13.00 น. และ 18.00 น.-23.00 น.

บรรยากาศการตกแต่งมีความพิถีพิถันในเรื่องความหรูหรา โอ่โถงมากขึ้น เนื่องจากผู้มาใช้บริการมีเวลามากขึ้น กรจัดพื้นที่มีทั้งแบบทีเป็นโถงใหญ่ห้องเดียว และที่มีลักษณะแบ่งเป็นห้องเล็กๆ แยกออกจากโถงใหญ่เพื่อความเป็นส่วนตัว แนวทางการตกแต่ง ทำได้หลายบรรยากาศ ทั้งแบบเรียบง่าย แบบเน้นบรรยากาศหรูหราเฉพาะให้เหมาะสมกับอาหารที่ให้บริการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. สเปเชี่ยน เรสเซทอรองค์ (specialty restaurant)

เป็นร้านอาหารที่ให้บริการอาหารแบบเฉพาะเจาะจง โดยมากเป็นลักาณะอาหารประจำชาติต่างๆ เช่นร้านอาหารไทย จีน ญี่ปุ่น เวียตนาม อิตาเลี่ยน และอื่นๆ ส่วนใหญ่ร้านอาหารหรือภัตตาคารในลักษณะนี้จะมีส่วนที่อยู่ในโรงแรม และที่ตั้งอยู่เองทั่วไป มีทั้งประเภทที่มารับประทานอาหรโดยตรงและประเภทที่ใช้เป็นสถานที่จัดเลี้ยงรับรอง หรือเพื่อการพบปะสังสรรค์สนทนาหารือกันในลักษณะค่อนข้างเป็นทางการมากขึ้นผู้ที่มาใช้บริการส่วนใหญ่ใช้เวลาในสถานที่ค่อนข้างนาน

บรรยากาศที่ตกแต่งมักมีรูปแบบเฉพาะเจาะจง คือเน้นแนวทางการตกแต่งให้เป็นไปตามลักษณะของอาหารที่ให้บริการ เช่น ภัตตาคารอาหารจีน ก็จะมีการตกแต่งเน้นบรรยากาศแบบจีนเป็นต้น แตในบางโอกาสการตกแต่งก็ไม่เน้นรูปแบบประจำชาติมากนัก โดยลักษณะจะเป็นแบบกลางๆ คือทันสมัย หรือร่วมสมัย ซึ่งสามารถเข้ากันได้กับการให้บริการอาหารเกือบทุกประเภท แต่จะเน้นความหรูหรา หรือพิถีพิถันมากกว่าประเภทอื่น ลักษณะการจัดแบ่งพื้นที่มักจะจัดให้มีห้องส่วนตัวเพื่อความเป็นสัดส่วนด้วยเสมอ

2.7.3 ร้านอาหารไทย

ร้านอาหารไทย ไม่มีบันทึกที่ชัดเจนว่าเกิดขึ้นเมื่อใด แต่น่าจะเกิดขึ้นพร้อมกับการเข้ามาของวัฒนธรรมของชาติตะวันตกในรูปแบบของการให้บริการอาหารในโรงแรมที่เริ่มมีในประเทศไทยในรัชกาลที่ 4 และการต้อนรับแขกบ้านแขกเมืองด้วยอาหารพื้นถิ่นที่แสดงถึงเอกลักษณ์และวัฒนธรรมของชาติ ในสมัยก่อนวัฒนธรรมการรับประทานอาหารของไทย นิยมการนั่งกับพื้น และใช้มือในการรับประทานอาหาร วัฒนธรรมการใช้โต๊ะ และการใช้ช้อนและช้อมในการรับประทานอาหารนั้น ทำตามแบบอย่างตะวันตก หรือแม้แต่การใช้ตะเกียบก็นำมาจากจีน

เมื่อพูดถึงร้านอาหารไทยแล้วก็นึกถึงอาหารที่มีความประณีตในการปรุงอาหาร มีความหลากหลายของรสชาติ โดยเฉพาะการประดิดประดอยจานอาหาร เช่นการแกะสลัก ผักและผลไม้นั้นมีความโดดเด่นเป็นพิเศษ และการตกแต่งบรรยากาศให้มีบรรยากาศแบบไทยให้สอดคล้องกับลักษณะอาหารไทย รวมถึงการแต่งการของผู้ให้บริการในร้านอาหารที่แต่งกายด้วยชุดไทยว่าจะเป็นชายหรือหญิงช่วยส่งเสริมให้ร้านอาหารไทยมีความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บุคลากรและการบริหารงานในร้านอาหาร

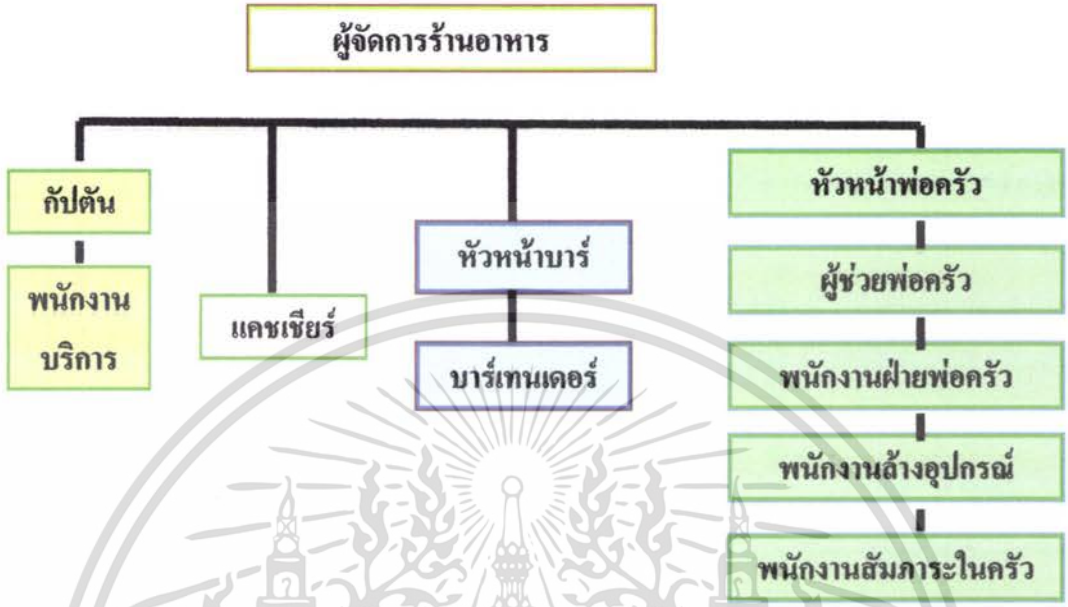

แผนภูมิที่ 2.1 การบริหารงานในร้านอาหาร

โดยทั่วไปบุคลากรและการบริหารงานในร้านอาหาร สามารถแบ่งเป็นส่วนต่างๆ ดังนี้

1. ผู้ให้บริการ

1.1 ผู้จัดการร้าน

หน้าที่ ควบคุมดูแลบริหารงาน ให้ระบบงานการบริการในร้านอาหารเป็นไปตามจุดประสงค์ของการบริการ และคอยติดต่อประสานงานกับหัวหน้าฝ่ายที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งคอยให้คำปรึกษาและแนะนำแก่พนักงานในส่วนบริการ

บทบาท ประชุมพนักงานในฝ่ายรับผิดชอบ พร้อมทั้งบริหารจัดการกับปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในสายงานและสรุปผลงานการบริการเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้เกิดแนวทางการบริการที่สมบูรณ์

กิจกรรม ควบคุมดูแลแนะนำให้คำปรึกษาแก่พนักงานบริการภายในส่วนบริการ

1.2 กัปตัน (Captain)

หน้าที่ ควบคุมการทำงานของพนักงานบริการเสิร์ฟ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทบาท รับนโยบายการบริการจากผู้จัดการ และนำมาประสานงานกับพนักงานบริการภายในฝ่าย รวมถึงคอยบริการต้อนรับผู้เข้าใช้บริการให้คำแนะนำรายการอาหารและเครื่องดื่มก่อนมอบการบริการให้แก่พนักงานบริการต่อไป

กิจกรรม ควบคุมแนะนำให้คำปรึกษาในการทำงานของพนักงานบริการ พร้อมทั้งคอยอำนวยความสะดวกและให้คำแนะนำแก่ผู้เข้าใช้บริการ

1.3 หัวหน้าบาร์เทนเดอร์ (Bartender Manager)

หน้าที่ ควบคุมดูแลการทำงานของพนักงานปรุงเครื่องดื่ม (บาร์เทนเดอร์)

บทบาท ควบคุมและบริหารงานภายในส่วนบริการเครื่องดื่ม (บาร์เครื่องดื่ม)

กิจกรรม ตรวจเช็ครายการสั่งของต่างๆ และควบคุมแนะนำในการทำงานของพนักงานปรุงเครื่องดื่ม

1.4 บาร์เทนเดอร์ (Bartender)

หน้าที่ ผสมเครื่องดื่มและจัดอาหารว่างตามรายการบริการ

บทบาท คอยรับรายการจากพนักงานบริการปรุงเครื่องดื่มตามรายการที่ได้รับ

กิจกรรม ประจำอยู่ภายในเคาน์เตอร์บาร์คอยจัดปรุงเครื่องดื่มตามรายการจัดบริการ

1.5 แคชเชียร์ (Cashier)

หน้าที่ จัดการและบริการในเรื่องเกี่ยวกับการเงินภายในส่วนอาหารและเครื่องดื่ม

บทบาท เช็คดูยอดเงินในการใช้บริการในแต่ละโต๊ะ จากนั้นรับเงิน ทอนเงิน และทำบัญชีรายรับรายจ่ายในแต่ละวันเพื่อสรุปรายได้และกำไรในการบริการ

กิจกรรมเมื่อพนักงานบริการนำใบสั่งรายการอาหารและเครื่องดื่มตามที่ผู้ใช้บริการต้องการ มาเสียบหน้าเคาน์เตอร์บริการ แคชเชียร์จะนำมารวมยอดเงินของการใช้บริการต่างๆ แล้วให้พนักงานบริการไปเก็บเงินตามใบบิลที่ออกให้ ส่วนในกรณีของผู้ใช้บริการที่เข้าพักอยู่ภายในโรงแรมก็จะให้ผู้ใช้บริการเซ็นชื่อลงนามในการเข้าใช้บริการ แล้วส่งบิลไปยังฝ่ายบัญชีการเงิน และเมื่อห้องอาหารปิดบริการจะต้องเช็คยอดเงินให้ตรงกับใบเสร็จ แล้วนำเสนอผู้จัดการและแผนกบัญชีเพื่อรวมรวมยอดการใช้บริการและแจ้งให้ผู้เข้าใช้บริการทราบ

1.6 พนักงานบริการ ชาย - หญิง

หน้าที่ คอยต้อนรับและแนะนำรายการอาหาร ตามเมนูที่จัดบริการ รวมถึงการบริการเสริฟ์อาหารและเครื่องดื่มให้แก่ผู้เข้าใช้บริการ

บทบาท เข้าทำงานก่อนเวลาทำงาน 30 นาที เปลี่ยนเครื่องแบบทำงาน และตรวจเช็คอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการบริการให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน รวมถึงการจัดเก็บอุปกรณ์ต่างๆ เมื่อผู้เข้าใช้บริการใช้บริการเสร็จสิ้น เช่น การนำผ้าปูโต๊ะมาเปลี่ยน เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กิจกรรม เมื่อเริ่มปฏิบัติงานจะทำการจัดเตรียมอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการบริการให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน คอยต้อนรับและจัดหาเมื่อมีผู้ใช้บริการเข้าใช้บริการรับคำสั่งจากผู้เข้าใช้บริการและนำมาประสานงานกับฝ่ายอาหารและเครื่องดื่ม และนำอาหารและเครื่องดื่มตามที่ผู้เข้าใช้บริการสั่งมาเสิร์ฟตามโต๊ะต่างๆ และคอยให้บริการต่างๆ เมื่อผู้เข้าใช้บริการเรียกใช้ เช่น คอยเติมเครื่องดื่มให้แก่ผู้เข้าใช้บริการ เมื่อผู้เข้าใช้บริการใช้บริการเสร็จสิ้นแล้วพนักงานบริการจะนำบิลไปที่แคชเชียร์เพื่อคิดค่าบริการ และนำใบบิลจากแคชเชียร์มาให้ผู้เข้าใช้บริการ รับเงินและทอนเงินและจัดการจัดเก็บโต๊ะและนำอุปกรณ์ใหม่มาจัดวางเพื่อรอให้บริการต่อไป

1.7 หัวหน้าพ่อครัว (Head Chef)

หน้าที่ มีหน้าที่ดูแลจัดปรุงอาหารต่างๆ มอบหมายงานจัดเตรียมรายการอาหาร แนะนำและควบคุมงานแผนกต่างๆที่อยู่ในความรับผิดชอบ

1.8 ผู้ช่วยหัวหน้าพ่อครัว (Assistant Head Chef)

หน้าที่ มีหน้าที่เป็นผู้ช่วยหัวหน้าพ่อครัว ให้ดำเนินงานไปด้วยความเรียบร้อย ในกรณีที่เป็นร้านอาหารขนาดใหญ่อาจจะมีหลายคน โดยแบ่งหน้าที่ไปตามส่วน

1.9 พนักงานฝ่ายพ่อครัว

หน้าที่ เป็นผู้ช่วยพ่อครัว ในการเตรียมส่วนประกอบอาหารต่างๆ ในกรณีที่เป็นร้านอาหารขนาดใหญ่อาจจะมีหลายคนโดยแบ่งหน้าที่ไปตามส่วน

1.10 พนักงานล้างอุปกรณ์ครัว (Pot Washer or Casserollier)

หน้าที่ ทำความสะอาดอุปกรณ์ทุกชนิด

1.11 พนักงานสัมภาระในครัว (Kitchen Porter)

หน้าที่ ทำความสะอาด และจัดอุปกรณ์ในครัวตามที่พ่อครัวมอบหมาย

2. ผู้เข้าใช้บริการ หมายถึง ลูกค้าที่เข้ามาใช้บริการในร้านอาหาร

หน้าที่ เข้ามาใช้บริการด้านเครื่องดื่มและอาหารว่างรวมถึงการนั่งพักผ่อนพูดคุย

บทบาท เข้ามาเลือกที่นั่ง เลือกสั่งรายการเครื่องดื่มและอาหาร ตามรายการจัดบริการ รับประทานอาหารและเครื่องดื่ม ระหว่างการรับประทานอาหารและเครื่องดื่มจะมีการสนทนากันอย่างสุภาพ ไม่ส่งเสียงรบกวน ผู้อื่น

กิจกรรม เข้ามาใช้บริการในส่วนบริการ สั่งเครื่องดื่มและอาหารว่างรับประทานในระหว่างการสนทนาและนั่งพักผ่อน เมื่อใช้บริการเสร็จจะเรียกพนักงานบริการมาเช็คบิล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

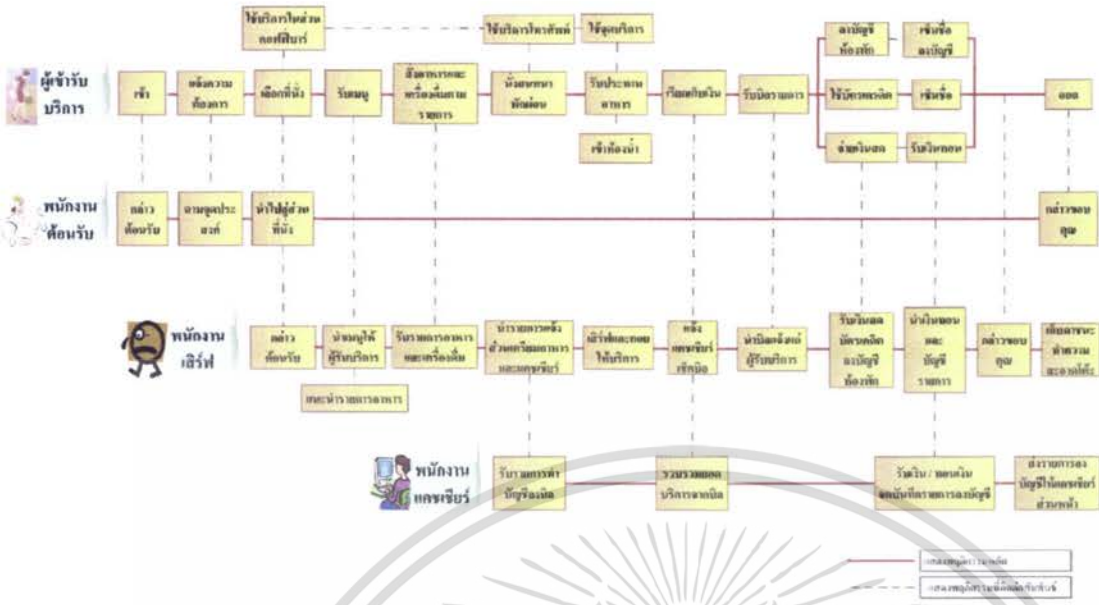

แผนภูมิที่ 2.2 แสดงพฤติกรรมผู้ให้บริการและผู้รับบริการ

2.7.4 การพื้นที่ส่วนต่างๆภายในร้านอาหาร

ร้านอาหารแบ่งพื้นที่ออกเป็น 2 ส่วน หลัก ที่จะต้องคำนึงถึงในการออกแบบ ได้แก่

1. ส่วนหน้า (Front of the house) ประกอบด้วย
   - 1.1 ส่วนบริเวณทางเข้า
   - 1.2 ส่วนบริการอาหาร
2. ส่วนหลัง (Back of the house)
   - 2.1 ส่วนผลิตอาหาร
   - 2.2 ส่วนพนักงาน

การจัดวางตำแหน่งของพื้นที่แต่ละส่วน ต้องคำนึงถึงความสัมพันธ์ ในการทำงาน การติดต่อ หรือการให้บริการที่สะดวกมีระดับความสำคัญ ก่อนหลังหรือมากน้อยตามลักษณะการใช้งาน นอกจากนี้ยังต้องพิจารณาการจัดวางให้เหมาะสมกับสถานที่อีกด้วย เช่นทางเข้าสู่ภัตตาคาร ที่จอดรถ หน้าต่าง ทิวทัศน์ ตลอดจนลักษณะโครงสร้างอื่นๆ ของอาคารที่เปลี่ยนแลงได้ยาก หรือไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ เช่น ห้องน้ำ บันได ผนัง หรือเพดาน เป็นต้น

ร้านอาหารขนาดกลางส่วนใหญ่มักจะตั้งอยู่ภายในอาคารพาณิชย์ บริเวณส่วนย่านธุรกิจ หรือภายในศูนย์การค้า มากกว่าการสร้างอาคารเฉพาะเพื่อกิจการขึ้น เพราะเป็นการลงทุนค่าสถานที่ที่ไม่สูงนัก การดัดแปลงบ้านพักอาศัยขึ้นเป็นร้านอาหารระดับกลางก็นิยมทำกันมากขึ้น เพราะไม่ต้องลงทุนสูงแล้วยังจะได้บรรยากาศที่แตกต่างออกไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ไม่ว่าภัตตาคารขนาดกลางจะตั้งอยู่ในลักษณะสถานที่อย่างไรก็ตาม หลักเกณฑ์การจัดวางตำแหน่งพื้นที่ 4 หลักนี้ก็ยังคงคล้ายคลึงกัน อาจจะต้องแปรเปลี่ยนไปบ้างตามลักษณะรายละเอียดของกิจการ

2.7.5 องค์ประกอบและประโยชน์ใช้สอยภายในร้านอาหาร

1.ส่วนบริเวณทางเข้า

ส่วนบริเวณทางเข้า หมายถึง ส่วนหน้าของร้านอาหารเมื่อลูกค้าก้าวเข้ารับบริการ บริเวณนี้จะเริ่มตั้งแต่ทางเข้าหน้าร้าน การใช้พื้นที่บริเวณนี้ขึ้นอยู่กับกิจกรรมที่กำหนดขึ้น กิจกรรมทั่วๆไปในบริเวณทางเข้าได้แก่ การต้อนรับลูกค้า ที่พักคอย การเก็บเงิน การอำนวยความสะดวก เช่นห้องน้ำโทรศัพท์สาธารณะ ที่ฝากของ การส่งเสริมการขาย เช่น การสาธิตทำอาหาร การแสดงดนตรี การแสดงรายการอาหาร หรือการแสดงตัวอย่างรายการอาหาร เมื่อกิจกรรมที่กำหนดแตกต่างกันการใช้พื้นที่สำหรับบริเวณทางเข้าย่อมแตกต่างกันตามพื้นที่

1.1บริเวณต้อนรับลูกค้า กิจกรรมหลักสำหรับบริเวณทางเข้าที่สำคัญที่สุดคือ การต้อนรับลูกค้าในบางร้านอาหารอาจใช้พื้นที่ตั้งแต่หน้าประตูร้านเป็นบริเวณต้อนรับคอยทักทาย พนักงานต้อนรับคอยทักทาย พนักงานต้อนรับจะเป็นผู้นำลูกค้าเข้าสู่ส่วนบริการอาหาร ในภัตตาคารอาจจะกั้นบริเวณนี้เป็นโถงเล็กๆเรียกว่าโถง(Foyer) โถงต้อนรับนี้มักจะมีแท่นวางรายการจองโต๊ะอาหาร หรือห้องอาหารไว้ด้วย เพื่อพนักงานจะได้สอบถามลูกค้าและนำไปยังที่นั่งซึ่งสั่งจองไว้

เฟอร์นิเจอร์

- แท่นวางรายการจองโต๊ะอาหาร
- ที่แสดงรายการอาหาร

1.2 บริเวณที่พักคอย จากส่วนต้อนรับในบริเวณทางเข้าอาจจัดเป็นที่พักคอย ในช่วงที่ลูกค้าเข้ารับบริการอาหาร การมีบริเวณพักคอยจัดเตรียมไว้จะทำให้สะดวกสบายขึ้น พนักงานต้อนรับจะบอกได้ว่า กำลังจะมีโต๊ะว่างหรือไม่ ภายในเวลาประมาณเท่าไหร่ ขณะที่พนักงานทำความสะอาดโต๊ะอาหรจัดเตรียมให้พร้อมกับอุปกรณ์ชุดใหม่ ลูกค้าเหล่านี้จะได้นั่งพักในบริเวณที่จัดไว้ ไม่ต้องยืนเกะกะในบริเวณโถงต้อนรับหน้าร้าน ส่วนพักคอยนี้จะพบเห็นได้ในร้านอาหารหลายประเภทตั้งแต่ชนิดบริการตนเองอย่างร้านอาหารจานด่วน (Fast food restaurant) ไปจนถึงร้านอาหารที่มีบริการ ส่วนในบางภัตตาคารที่มีบริการเครื่องดื่ม (Lounge) ก่อนเข้าสู่ส่วนบริการอาหาร พื้นที่ส่วนนี้ก็จะกว้างขวางพอสำหรับตั้งโต๊ะวางเครื่องดื่มและเก้าอี้นวมนั่งสบายจัดวางเป็นกลุ่มเป็นชุด

เฟอร์นิเจอร์

-ชุดเก้าอี้นวม

-โต๊ะวางเครื่องดื่ม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.3 บริเวณห้องน้ำ การอำนวยความสะดวกในส่วนโถงต้อนรับและบริเวณพักคอยที่มักจะมีให้กับลูกค้าคือห้องน้ำ ในบางร้านอาหารจะจัดห้องน้ำไว้บริเวณหลังร้านทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความลงตัวในการวางผังและลักษณะโครงสร้าง การวางท่อและระบบประปาที่เหมาะสม ห้องน้ำควรจะแยกเป็นห้องน้ำชายและหญิง การกำหนดจำนวนห้องน้ำจะสามารถทำได้โดยการประมาณจำนวนที่นั่งสำหรับลูกค้าในส่วนบริการอาหาร คือ ห้องน้ำ หญิง 2 ห้อง ต่อลูกค้า 100 คน ส่วนห้องน้ำชายควรจัดมี โถปัสสาวะชาย 1 โถ ต่อลูกค้า 25 คนละห้องส้วม1 ห้อง ต่อลูกค้า 100 คน จัดอ่างล้างมือให้พอเหมาะกับปริมาณห้องน้ำสัดส่วนนี้อาจมีปริมาณมากขึ้นในภัตตาคารที่มีระดับสูง รวมทั้งขนาดและความประณีตในการตกแต่งก็จะเพิ่มขึ้นด้วยดังนั้นการใช้พื้นที่สำหรับห้องน้ำจึงจำเป็นต้องยืดหยุ่นตามลักษณะระดับการให้บริการของร้านอาหาร

1.4 บริเวณโทรศัพท์สาธารณะ โทรศัพท์สาธารณะถือเป็นการอำนวยความสะดวกทั่วไปที่ควรจะเตรียมไว้ ในปัจจุบันการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่หรือว่าโทรศัพท์มือถือเป็นที่นิยมกันมาก โทรศัพท์สาธารณะก็ยังคงมีความจำเป็น การติดตั้งมักจะจัดไว้ในส่วนใกล้กับห้องน้ำ สำหรับร้านอาหารขนาดกลางควรติดตั้งไว้ 2 ถึง 3 เครื่องทั้งโทรศัพท์ภายในประเทศและต่างประเทศ

1.5 บริเวณรับฝากของ บริเวณรับฝากของควรกำหนดไว้ในร้านอาหารที่ตั้งอยู่ภายในศูนย์การค้า ในต่างประเทศที่มีอากาศหนาวเย็นหรือฝนตกชุก บริเวณรับฝากของนี้จะรวมถึงการฝากเสื้อกันหนาวเสื้อฝนและร่มด้วย ในร้านอาหารที่มีบริการนำรถของลูกค้าไปจอดบริเวณจอดรถก็จะมีเคาน์เตอร์ (Counter) รับฝากกุญแจรถยนต์ และมีที่ตอกผนึกตราบัตรจอดรถยนต์สำหรับลูกค้าวางไว้บริเวณนี้ เฟอร์นิเจอร์ -ตู้หรือชั้นใส่ของ

1.6 บริเวณจัดกิจกรรมการขาย พื้นที่บริเวณทางเข้าอาจใช้เป็นจุดส่งเสริมการขายได้อย่างดียิ่งเพราะสามารถมองเห็นได้จากประตูทางเข้า การส่งเสริมการขายมักเป็นการสร้างบรรยากาศของร้านอาหารให้น่าสนใจ อาจจัดแสดงรายการอาหารหรือตัวอย่างอาหารไว้อย่างสวยงาม มีการสาธิตวิธีทำอาหารหรือตัวอย่างอาหารไว้อย่างสวยงาม มีการสาธิตวิธีทำอาหารที่เกี่ยวข้องกับกิจการ เช่น ร้านอาหารไทยสาธิตวิธีทำขนมครก หรือการแกะสลักผลไม้ ภัตตาคารจีนมักแสดงอาหารไว้หน้าร้านเช่น เป็ดย่าง ไก่ตอน ภัตตาคารอาหารฝรั่งเศสแสดงเครื่องดื่มเหล้าไวน์และจัดโต๊ะอาหารพร้อมอาหารจำลองไว้ เมื่อกิจกรรมที่กำหนดขึ้นในแต่ละร้านอาหารมีความหลากหลาย การใช้พื้นที่สำหรับส่งเสริมการขายก็ย่อมแตกต่างกันไปตามความเหมาะสมของกิจการ

เฟอร์นิเจอร์

-โต๊ะแสดงตัวอย่างอาหาร

-โต๊ะสาธิตการทำอาหาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.7 บริเวณควบคุมการเข้าออกของลูกค้า ในบางร้านอาหารอาจใช้บริเวณทางเข้าเป็นจุดควบคุมการเข้าออกของลูกค้าด้วยการตั้งแผนกเก็บเงินไว้ใกล้ทางเข้าออก ในลักษณะนี้จำเป็นจะต้องคำนึงถึงการใช้พื้นที่สำหรับการเข้าแถวชำระค่าอาหารและการสร้างบรรยากาศที่ดูเป็นกันเองไม่ดูเป็นการตรวจเช็คจนเกินไป

ถึงแม้ว่าการใช้พื้นที่บริเวณทางเข้าในแต่ละภัตตาคารจะครอบคลุมการให้บริการแตกต่างกัน อย่างไรก็ตามหน้าที่ที่สำคัญที่สุดของพื้นที่ส่วนนี้คือพื้นที่เชื่อมโยงระหว่างภายนอกสู่ภายในภัตตาคาร เป็นจุดที่สร้างความประทับใจแก่ลูกค้าก่อนที่จะก้าวเข้าร้านและก้าวจากไปเมื่อรับบริการแล้ว การออกแบบตกแต่งสถานที่ในจุดนี้จึงควรสื่อถึงภาพพจน์ของกิจการให้ชัดเจน และให้ความสะดวกสบายในการสัญจรเป็นสำคัญ

2. ส่วนบริการอาหาร

ส่วนบริการอาหารเป็นส่วนติดต่อกับพื้นที่ทางเข้า พื้นที่ในส่วนนี้ถือเป็นหัวใจของพื้นที่ทั้งหมดเพราะเป็นส่วนให้บริการอันเป็นรายได้ของกิจการมัณฑนากร ผู้ออกแบบจะสามารถประมาณพื้นที่ส่วนนี้ขึ้นจากข้อมูลโดยสรุปของเจ้าของกิจการ ได้แก่ ประเภทของร้านอาหารจำนวนที่นั่งที่ต้องการ ลักษณะอาคารหรือสถานที่ ร้านอาหารต่างประเภทกันใช้เนื้อที่แตกต่างกันไปตามลักษณะการให้บริการ เราอาจแบ่งประเภทของการให้บิการอาหารออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆคือ ประเภทมีพนักงานบริการและประเภทบริการตนเองในภัตตาคารทั้ง 2 ประเภทมีวิธีการคำนวณพื้นที่นั่งรับประทานอาหารในส่วนบริการคล้ายคลึงกันมีความแตกต่างเฉพาะตัวเลขที่ใช้ในการคำนวณพื้นที่นั่งสำหรับลูกค้า 1 คน ตัวเลขนี้ชี้ให้เห็นถึงความแตกต่างในเรื่องความแออัดหนาแน่นของการบริการภายในร้านอาหาร

เฟอร์นิเจอร์

-โต๊ะรับประทานอาหาร

-เก้าอี้

-เคาน์เตอร์บริการเครื่องดื่ม

-เคาน์เตอร์บริการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.3 ลักษณะความต้องการในการจัดที่นั่งประเภทต่าง ๆ

ประเภทการจัด	ลักษณะและความต้องการ
โต๊ะและเก้าอี้จัดแบบลอยตัว	การใช้งานขนาดคนนั่ง 4 คน 4ข้าง ขนาด 0.85 x 0.85 เมตร
	การใช้งานขนาดคนนั่ง 4 คน 2ข้าง ขนาด 0.80 x 1.25 เมตร
	การใช้งานขนาดคนนั่ง 8 คน 2ข้าง ขนาด 0.80 x 2.50 เมตร
	ถ้าเป็นโต๊ะเหลี่ยมนั่งหัวโต๊ะด้วยใช้ขนาดดังนี้
	การใช้งาน 6 คนนั่ง 0.80 x 1.45 เมตร
	การใช้งาน 8 คนนั่ง 0.80 x 2.05 เมตร
	การใช้งาน 8 คนนั่ง 0.80 x 2.05 เมตร
	การใช้งาน 10 คนนั่ง 0.80 x 2.70 เมตร
	การใช้งาน 12 คนนั่ง 0.80 x 3.30 เมตร
	ถ้าเป็นโต๊ะกลม ใช้ขนาดดังนี้
	การใช้งาน 2 คนนั่ง เส้นผ่านศูนย์กลาง 0.60เมตร
	การใช้งาน 3 คนนั่ง เส้นผ่านศูนย์กลาง 0.80เมตร
	การใช้งาน 4 คนนั่ง เส้นผ่านศูนย์กลาง 0.90เมตร
	การใช้งาน 5 คนนั่ง เส้นผ่านศูนย์กลาง 1.10เมตร
	การใช้งาน 6 คนนั่ง เส้นผ่านศูนย์กลาง 1.25เมตร
	การใช้งาน 8 คนนั่ง เส้นผ่านศูนย์กลาง 1.40เมตร
	การใช้งาน 10 คนนั่งเส้นผ่านศูนย์กลาง1.55เมตร
	สรุปแล้ว โต๊ะสี่เหลี่ยมจัตุรัส ขนาด 0.85 เมตร เป็นที่นิยมใช้กันมากที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การจัดที่นั่งในห้องอาหารจำเป็นต้องจัดให้ได้ประโยชน์มากที่สุด โดยให้เสียพื้นที่และบริการแขกได้จำนวนมากที่สุด การจัดโต๊ะนั่งจะมีตั้งแต่โต๊ะนั่ง 2 คน 4 คน 6 คน หรืออาจจะปรับต่อโต๊ะให้ได้ตามจำนวนผู้มาใช้บริการ ลักษณะการจัดโต๊ะจะเป็นโต๊ะสี่เหลี่ยมหรือโต๊ะกลมโดยใช้เก้าอี้เดี่ยว แล้วแต่การจัดบรรยากาศ ที่นั่งจะมีการจัดเป็นสัดส่วน เป็นลักษณะ Booth ที่นั่งยาวขนานผนังห้องมีผนังกั้นแบ่งเป็นสัดส่วน เพื่อให้ได้มุมสงบ หรืออาจจะจัดเป็นห้องแยกเฉพาะ เลี่ยงจากเสียงรบกวน

การใช้พื้นที่สัญจรของแขกและการบริการจะต้องสะดวกที่สุด โดยเฉพาะการสัญจรของพนักงานที่จะบริการอาหารจากครัว ถ้าเป็นไปได้ทางเข้า-ออกของครัวควรเป็นประตู 2 ชั้น เพื่อป้องกันกลิ่น เสียงรบกวนจากห้องครัว เพื่อไม่ให้มองเห็นความไม่น่าดูของห้องครัว บานประตูควรเป็นบานสวิง หรือทางเข้าออกควรแยก กันคนละทาง

การจัดโต๊ะอาหาร โต๊ะอาหารมีหลากหลานขนาดและรูปแบบ แต่ที่นิยม จะเป็นแบบกลมและแบบสี่เหลี่ยม ขนาดเล็กที่สุด 0.75*0.90 เมตร สำหรับ 2 คน หรือขนาด เส้นผ่าศูนย์กลาง 1.80 เมตร สำหรับ 10 ที่นั่ง การจัดกลุ่มของโต๊ะ ต้องพิจารณาการจัดวางกลุ่ม ให้สะดวกแก่การสัญจรและการบริการ

การออกแบบโต๊ะอาหาร โต๊ะอาหารที่ดีควรเป็นวัสดุที่ไม่หนักเกินไป สะดวกแก่การเคลื่อนย้ายและทำให้เกิดความเสียหายแก่พื้นห้อง ควรลบเหลี่ยมลบมุม มีโครงสร้างที่แข็งแรง วัสดุที่ดงทนพื้นผิวไม่ดูดซึม

2.1 ส่วนบริการอาหารในภัตตาคารที่มีบริการเต็มรูปแบบ

2.1.1 ภัตตาคารชั้นหนึ่ง (First class restaurant) พื้นที่ส่วนบุคคลที่ใช้ภัตตาคารที่มีบริการเต็มที่หรือเรียกทั่วๆไปว่าภัตตาคารมีระดับสูงการให้ความโถงในสถานที่การให้บริการอาหารจะสูงสุด คือ ประมาณ 2 ตารางเมตร ต่อบุคคล ลูกค้าจะได้รับความเป็นส่วนตัวมากที่สุดทั้งนี้โดยการจัดวางโต๊ะอาหาร แต่ละโต๊ะให้มีเนื้อที่ห่างจากกัน บริกรสามารถเดินรอบ ๆ โต๊ะเพื่อเสิร์ฟอาหารได้อย่างสะดวก นอกจากนี้เก้าอี้แต่ละตัวภายในโต๊ะอาหารก็จะมีระยะห่างกันพอให้นั่งและลุกจากโต๊ะได้สะดวกทุกที่นั่ง ภัตตาคารระดับนี้คำนึงถึงการออกแบบตกแต่งทุกบริเวณให้หรูหรามากพอๆ กับความสะดวกสบายในการใช้พื้นที่ ดังตัวอย่างผังแสดงพื้นที่ส่วนบริการอาหารในภัตตาคารแบบมีบริเวณชั้นหนึ่งดังภาพ

2.1.2 คอฟฟี่ชอป (Coffer shop) ภัตตาคารที่มีบริการอาหารตามรายการคอฟฟี่ชอปเป็นประเภทที่ใช้พื้นที่ต่อบุคคลมากเป็นอันดับที่ 2 คือประมาณ 1.6 ตารางเซนติเมตรต่อบุคคล การให้บริการและบรรยากาศภายในร้านค้าจะดูอบอุ่นด้วยปริมาณของโต๊ะอาหารที่อยู่ใกล้กันที่นั่งจากโต๊ะ นึ่งไปยังโต๊ะข้างเคียงจะห่างกันเพียงพอสำหรับให้พนักงานเสิร์ฟเดินได้สะดวก แม้ว่าจะเป็นภัตตาคารประเภทมีบริการแต่เนื่องจากระยะเวลาในการรับประทานอาหารไม่กินเวลานานเท่ากับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภัตตาคารระดับสูง การให้พื้นที่ต่อบุคคลจึงลดลงในขณะที่ความหรูหราของหารบริการ และคุณภาพอาหารก็ลดลงเท่ากับราคาอาหารต่อมื้อ

2.2 ส่วนบริการอาหารในภัตตาคารประเภทบริการตนเอง

2.2.1 คาเฟเทอเรีย (Cafeteria) ในภัตตาคารประเภทบริการตนเองที่ใช้พื้นที่รองลงมาคือ ประเภทร้านอาหารตักเสิร์ฟ ที่เรียกกันว่า คาเฟเทอเรีย ซึ่งมักจะเป็นการบริการอาหารภายในสถาบัน หรือร้านอาหารแบบประหยัด ลูกค้าจะเข้าแถวซื้ออาหารที่ปรุงและที่จัดแสดงไว้ และถือถาดอาหารไปชำระเงินพื้นที่สำหรับเข้าแถวนี้จะเป็นแนวขนานไปกับเคาน์เตอร์แสดงอาหาร พื้นที่ส่วนนี้จะพียงพอที่ลูกค้าหนึ่งถึงสองคนจะเข้าแถวซื้ออาหารได้หากมีลูกค้าปริมาณมากลูกค้าก็จะเลยแถวออกมานอกเคาน์เตอร์ขาย พื้นที่ส่วนเข้าแถวซื้ออาหารนี้จึงจำเป็นต้องกว้างพอสำหรับซ้อนแถว 2 ถึง 3 แถว ในช่วงเวลาอาหารมื้อหลักซึ่งจะเป็นอาหารมื้อเที่ยง เนื่องจากคำนึงถึงการสะดวกรวดเร็วมากกว่าความหรูหราและคุณภาพ การออกแบบสถานที่จึงไม่นิยมลงทุนนัก เช่นเดียวกับการให้พื้นที่ต่อบุคคลจะลดลงหรือประมาณ 1.4 ตารางเมตรต่อบุคคลเท่านั้น

2.2.2 ภัตตาคารอาหารจานด่วน (Fast food restaurant) สำหรับภัตตาคารประเภทบริการตนเองที่พื้นที่น้อยที่สุดคือ ประเภทร้านอาหารจานด่วน เพราะเป็นการให้บริการแบบซื้อง่ายขายเร็ว พื้นที่ในส่วนสั่งอาหารจะเตรียมไว้ให้ลูกค้าเข้าคิวเป็นแถวยาวตั้งฉากกับเคาน์เตอร์สั่งอาหาร บริการจะเป็นไปอย่างรวดเร็วตั้งแต่การสั่งซื้อ รับอาหารและรับประทานอาหาร ลูกค้าใช้เวลาไม่มากในการนั่งรับประทานอาหาร ดังนั้นที่นั่งไม่จำเป็นต้องนั่งสบายนัก พื้นที่ต่อบุคคลใช้ประมาณ 0.80 ตารางเมตรเท่านั้น

3. ส่วนผลิตอาหาร

ส่วนผลิตอาหารหรือครัวเป็นส่วนต่อเนื่องกับส่วนบริการอาหาร การกำหนดบริเวณนี้จะต้องคำนึงถึงความสะดวกกับการติดต่อกับภายนอกอาคารด้วยเนื่องจากมีการขนถ่ายวัตถุดิบเพื่อนำมาปรุงเป็นอาหาร การทิ้งเศษอาหารและขยะมูลฝอย รวมทั้งเป็นที่เข้าออกของพนักงาน หรือบริการของภัตตาคารที่จัดวางพื้นที่ส่วนผลิตอาหารจำเป็นจะต้องมีประตูเข้าออกเฉพาะบริเวณด้านหลังของอาคาร เรียกได้ว่าบริเวณนี้เป็นบริเวณของผู้ผลิตในขณะที่ส่วนบริการอาหารเป็นบริเวณของผู้บริโภค

การกำหนดพื้นที่ส่วนผลิตอาหารอาจจะประมาณได้จากขนานพื้นที่ของภัตตาคาร โดยคิดเป็นอัตตราส่วนต่อ 1 ต่อ 3 หรือ 2 ต่อ 3 ทั้งนี้จะต้องพิจารณาความเหมาะสมจากลักษณะการดำเนินกิจการประเภทของภัตตาคาร การให้บริการคุณภาพของสถานที่ ๆ ต้องการด้วย การกำหนดอัตตาส่วนขนาดของส่วนผลิตอาหารต่อขนาดของภัตตาคารจึงเป็นการประมาณเนื้อที่เป็นคร่าวๆ และสามารถปรับเปลี่ยนเมื่อได้รายละเอียดในการใช้พื้นที่ชัดเจนขึ้น เช่น ประเภทของอาหารและเครื่องดื่ม จำนวนที่นั่ง เนื้อที่เก็บของที่ต้องการ เนื้อที่ที่ใช้เป็นทางสัญจร ปริมาณอาหาร บริเวณ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สำนักงาน สิ่งอำนวยความสะดวกของพนักงานที่ตั้งของหน่วยบริการ และลักษณะทางกายภาพที่ส่วนผลิตอาหารสัมพันธ์กับส่วนบริการอาหารในแต่ละกรณี

ไม่ว่าขนาดของส่วนผลิตอาหารจะใหญ่หรือเล็กก็ตาม ในภัตตาคารที่ได้มาตรฐานจะจัดแบ่งพื้นที่ภายในครัวออกเป็น 6 ส่วนสำหรับ6 หน่วยงาน ดังนี้

หน่วยบริการอาหาร (Receiving area)

หน่วยเก็บอาหาร (Storage area)

หน่วยเตรียมอาหาร (Preparation area)

หน่วยปรุงอาหาร (Cooking area)

หน่วยเสิร์ฟอาหาร (Serving area)

หน่วยล้างภาชนะ (Dish washing area)

หลักการจัดวางพื้นที่ในหน่วยงานต่างๆ ภายในครัวจำเป็นต้องคำนึงถึงการติดต่อในระหว่างการทำงานจากหน่วยงานหนึ่งไปอีกหน่วยงานหนึ่งหรือแม้แต่กรณีติดต่อภายในหน่วยงานเดียวกัน หากจัดวางพื้นที่ไม่เป็นลำดับขั้นตอน พนักงานจะสูญเสียเวลาและพลังงานไปกับการเดินจากหน่วยงานหนึ่งไปสู่หน่วยงานหนึ่งวันละหลายๆ เที่ยว

4. ส่วนพนักงาน

พนักงานเป็นผู้ผลิตอาหารและดูแลกิจการในภัตตาคาร พนักงานเหล่านี้จะกระจายอยู่ทุกบริเวณภายในภัตตาคาร ในระหว่างปฏิบัติหน้าที่พนักงานแต่ละคนจะประจำอยู่ในบริเวณพื้นที่ทำงานของตน พนักงานระดับผู้จัดการในส่วนต่างๆ ก็จะประจำอยู่ในบริเวณส่วนของตน

พื้นที่ส่วนพนักงานจะจัดวางไว้ในส่วนหลังของภัตตาคารใกล้ๆ หรืออยู่ภายในบริเวณครัวมีทางเข้าออกเฉพาะ พื้นที่ส่วนนี้เรียกได้ว่าเป็นพื้นที่อำนวยความสะดวกทั่วๆ ไปให้กับพนักงานภายในภัตตาคารขนาดกลาง พื้นที่อำนวยความสะดวกนี้มักจะแบ่งเป็นส่วนต่างๆ ได้แก่ ห้องแต่งตัว ห้องน้ำ ห้องอาหารและห้องทำงานสำหรับผู้จัดการ

4.1 ห้องแต่งตัว ห้องน้ำ และห้องอาหาร ห้องแต่งตัว หมายถึง บริเวณที่พนักงานเปลี่ยนเสื้อผ้าเพื่อเข้าปฏิบัติงานหรือเมื่อเลิกงาน ในส่วนนี้จะเป็นห้องเก็บของของใช้ส่วนตัวจึงต้องมีตู้เก็บของ (Locker) ให้กับพนักงานแต่ละคน ห้องน้ำจะอยู่บริเวณใกล้เคียงกัน ทั้งห้องแต่งตัวห้องน้ำส่วนใหญ่จะแยกเป็นสัดส่วนสำหรับพนักงานชายและหญิง ส่วนห้องอาหารจะเป็นห้องรวมที่พนักงานชายหญิงรับประทานอาหารหรือดื่มน้ำระหว่างหยุดผลัดเปลี่ยนเวรปฏิบัติงาน

4.2 ห้องทำงานผู้จัดการและหัวหน้าพ่อครัว ห้องทำงานระดับพนักงานผู้จัดการอาจจัดวางได้ทั้งในส่วนบริเวณทางเข้าส่วนบริการอาหารหรือส่วนผลิตอาหาร ขึ้นอยู่กับลักษณะงานและการให้บริการของภัตตาคาร ถ้าผู้จัดการจำเป็นต้องรับรองลูกค้าและควบคุมส่วนบริการ ตำแหน่งการจัดวางห้องทำงานก็ควรจะอยู่ทางด้านหน้าของร้านอาหาร แต่ถ้าผู้จัดการไม่อยู่จำเป็นจะต้องพบปะ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลูกค้าเนื่องจากมีหน้าที่หลักคือ ควบคุมการทำงานของพนักงานและการผลิตอาหาร เช่นในร้านอาหารประเภทจานด่วน ห้องทำงานก็จะอยู่บริเวณส่วนครัวหรือบริเวณใกล้เคียง ภายในครัวขนาดใหญ่ เช่น ครัวของโรงแรมซึ่งมีภัตตาคารขนาดกลางหลายภัตตาคารใช้ครัวหลัก ร่วมกัน ผู้ทำหน้าที่ควบคุมการผลิตอาหรหรือหัวหน้าพ่อครัวใหญ่ จะมีห้องทำงานส่วนตัวอยู่ภายในครัวเพื่อควบคุมการทำงานของพนักงานปรุงอาหารได้อย่างใกล้ชิด

2.7.6 การจัดวางเส้นทางสัญจรภายในภัตตาคาร

เมื่อได้ทราบถึงวิธีการกำหนดขนาดและตำแหน่งการจัดวางพื้นที่สำคัญๆ ทั้ง 4 ส่วนภายในภัตตาคารแล้วการจัดวางพังที่ละเอียดลงไปคือการกำหนดเส้นทางสัญจรลงบนพื้นที่แต่ละส่วน ในเรื่องนี้จะกล่าวถึงเส้นทางสัญจรในส่วนบริการอาหารอันเป็นบริเวณที่มีการสัญจรหนาแน่นของบริการและลูกค้า มีการติดต่อกับส่วนบริเวณทางเข้าและส่วนผลิตบริเวณอาหารอยู่ตลลอดเวลา

เส้นทางสัญจร (Circulation) หมายถึง เส้นทางเคลื่อนที่จากบริเวณหนึ่งสู่บริเวณหนึ่ง การเคลื่อนที่นี้ถือเป็นพฤติกรรมที่ผู้ออกแบบจะต้องศึกษาให้เข้าใจเพื่อออกแบบเส้นทางสัญจรได้เหมาะสม มีขนาดความกว้างเพียงพอ การติดต่อสะดวกไม่ไกลจากกัน หรือเป็นสัดส่วนไม่รบกวนกันในแต่ละบริเวณ การกำหนดเส้นทางสัญจรจะนำไปสู่การวางตำแหน่งของผนังและเครื่องเรือนในแต่ละส่วน เป็นการกำหนดทั้งขนาดพื้นที่ของแต่ละกิจกรรมและลักษณะของเส้นทางสัญจรที่เชื่อมโยงระหว่างกิจกรรมในพื้นที่นั้นๆ

ในภัตตาคารต่างประเภทกัน การกำหนดเส้นทางสัญจรจะแตกต่างไปตามรูปแบบของบริการ ผู้ที่เคลื่อนที่ภายในภัตตาคารคือผู้ให้บริการและผู้รับบริการหรือลูกค้า ซึ่งทั้ง 2 กลุ่มนี้จะถูกกำหนดเส้นทางสัญจรที่แตกต่างกัน รูปแบบหลักๆ ของภัตตาคารที่มีความแตกต่างกันในเรื่องการจัดวางเส้นทางสัญจร ได้แก่ ภัตตาคารแบบมีบริการและภัตตาคารแบบบริการตนเอง ซึ่งจะได้แยกอธิบายภัตตาคารทั้ง 2 รูปแบบนี้ โดยคำนึงถึงตัวแปร 4 ประการ ซึ่งอิทธิพลต่อเส้นทางสัญจร ได้แก่ ลักษณะของกลุ่มลูกค้า เวลาและระยะเวลาในการรับประทานอาหาร ลักษณะการบริการอาหาร และการจัดวางที่นั่งรับประทานอาหาร

1. เส้นทางสัญจรในภัตตาคารแบบมีบริการ

เนื่องจากภัตตาคารแบบมีบริการมีหลายระดับตั้งแต่ภัตตาคารชั้นดีเยี่ยมจนถึงภัตตาคารลักษณะคอฟฟี่ชอป การให้ความสำคัญและขนาดของเส้นทางสัญจรจะแตกต่างกัน กลุ่มลูกค้าในภัตตาคารบริการดีมีระดับจะต้องการความสะดวกสบายและความเป็นส่วนตัวสูงกว่าระดับรองลงมา ภัตตาคารที่บริการอาหารเมื่อค่ำจะได้บริการได้ไม่มากรอบเท่ากับการบริการอาหารกลางวัน เนื่องจากเป็นมื้อที่ไม่ต้องเร่งรีบลูกค้าส่วนใหญ่ที่เข้ารับบริการจะมาในวาระพิเศษ เช่น เลี้ยงฉลองในโอกาสต่างๆ หรือครบรอบวันสำคัญ กลุ่มลูกค้าอาจเป็นไปได้ตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป และใช้เวลาในการรับประทานอาหาร 2 ถึง 3 ชั่วโมง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.1 เส้นทางหลัก (Main circulation) หมายถึงเส้นทางสัญจรจากบริเวณหนึ่งสู่อีกบริเวณหนึ่งภายในภัตตาคารได้แก่

1.1.1เส้นทางสัญจรจากบริเวณต้อนรับสู่บริเวณบริการอาหาร ลักษณะการบริการอาหารจะเริ่มตั้งแต่พนักงานนำลูกค้าเข้าสู่ที่นั่ง ทางสัญจรจากบริเวณต้อนรับสู่บริเวณบริการอาหารถือเป็นเส้นทางหลักที่ต้องมีความโอ่โถงกว้างขวางเพียงพอสำหรับลูกค้าหรือกลุ่มลูกค้าจะสามารถเดินสวนมาเข้าออกได้สะดวก ระยะกว้างของเส้นทางสัญจรหลักนี้มีขนาดตั้งแต่ 1.20 ม. ถึง 2.00 ม. ดังภาพที่ 4.11

1.1.2 เส้นทางสัญจรจากบริเวณผลิตอาหารเข้าสู่ส่วนบริการอาหาร เส้นทางสัญจรหลักอีกเส้นหนึ่งในการบริการอาหารคือเส้นทางจากครัวสู่ส่วนบริการอาหาร บริเวณนี้จะต้องสะดวกแก่พนักงานบริการอาหารเสิร์ฟในรูปแบบต่างๆ ตั้งแต่ถือถาดไปจนถึงเข็นรถเข็นบริการอาหาร ทางเข้าและทางออกระหว่างห้องอาหารกับห้องครัวนี้อาจแยกออกเป็นสองประตูเพื่อพนักงานแยกทางออกได้สะดวกขึ้น ดังภาพ

1.2 เส้นทางย่อย (Sub circulation) หมายถึง เส้นทางสัญจรภายในบริเวณบริการอาหารได้แก่

1.2.1 เส้นทางสัญจรจากหน่วยบริการ จุดบริการย่อยที่พนักงานบริการใช้สำหรับเป็นที่เก็บอุปกรณ์ในการรับประทานอาหาร และบริการย่อย เช่น น้ำดื่ม การตักแบ่งอาหาร ถือเป็นหน่วยบริการ (Service station) ที่สำคัญในภัตตาคารแบบมีบริการช่วยย่นระยะทางจากครัวมายังโต๊ะอาหาร หน่วยบริการย่อยๆ นี้จะกระจัดกระจายอยู่ในบริเวณที่นั่งรับประทานอาหาร โดยจัดแบ่งพื้นที่รับผิดชอบออกเป็นสัดส่วนพอเหมาะของพนักงานบริการต่อปริมาณที่นั่งของลูกค้า สัดส่วนนี้อาจหลากหลายตั้งแต่พนักงานบริการ 1 คนต่อลูกค้า 4 คน ถึง 16 คน ขึ้นอยู่กับความละเอียดอ่อนในการบริการ ถ้าเป็นบริการที่เป็นพิธีการมากหรือจัดเลี้ยงในห้องพิเศษ พนักงานบริการจะต้องดูแลลูกค้าอย่างใกล้ชิดไม่ให้ขั้นตอนการบริการบกพร่อง เส้นทางสัญจรจากหน่วยบริการควรอยู่ห่างจากที่นั่งรับประทานอาหารอย่างน้อยที่สุด

1.2.2 เส้นทางเสิร์ฟอาหารและทางเดินทั่วไป เส้นทางสัญจรซึ่งเป็นทางเดินทั่วไปในภัตตาคาร หรือทางเดินไปสู่โต๊ะอาหารถือเป็นทั้งเส้นทางเสิร์ฟอาหารของพนักงานบริการและทางเดินของลูกค้า ขนาดของเส้นทางสัญจรอาจจะเป็นไปได้ตั้งแต่ 0.75 เมตรถึง 1.20 เมตร ดังภาพที่ 4.14 ถ้าเป็นภัตตาคารที่ไม่ต้องการความสะดวกสบายในการบริการมากนัก ทางเดินกว้าง 0.75 เมตรก็เพียงพอ สำหรับทางเดินที่ไม่มีการสวนทางกันบ่อยครั้ง แต่เพื่อความสะดวกในกรณีที่มีรถเข็นอาหาร หรทอรถเข็นสำหรับคนพิการ ทางเดิน ก็ควรจะขยายให้กว้างขึ้นเป็น 0.90 เมตรและกว้าง 1.20 เมตร เพื่อสะดวกในการเดินทางสวนกัน

1.2.3.เส้นทางสัญจรระหว่างโต๊ะอาหาร การจดที่นั่งรับประทานอาหารต้องคำนึงถึงระยะห่างระหว่างโต๊ะอาหารให้มีทางเดินเพียงพอสำหรับการเข้าสู่ที่นั่งและการเสิร์ฟอาหาร ระยะห่างนี้ถือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เป็นเส้นทางสัญจรย่อยที่มีความสำคัญต่อความรู้สึกสะดวกสบายต่อลูกค้าเป็นอย่างยิ่ง การตั้งโต๊ะและเก้าอี้ที่ใกล้กันเกินไปนอกจากจะทำให้ลูกค้าขาดความรู้สึกเป็นส่วนตัวในระหว่างกลุ่มแล้วยังทำให้รู้สึกอึดอัดไม่สะดวกสบายในการเคลื่อนไหวขณะรับประทานอาหาร ในภัตตาคารที่มีบริการจะคำนึงถึงระยะห่างระหว่างโต๊ะให้พอเหมาะกับลักษณะบริการอาหารและความมีระดับของบริการนั้นๆ ถ้าเป็นบริการชั้นเลิศพนักงานบริการจะต้องสามารถเดินได้รอบโต๊ะอาหารเพื่อเสิร์ฟอาหารได้อย่างถนัดให้กับลูกค้าทุกที่นั่ง ดังภาพ 4.15 แสดงระยะห่างในการจัดวางโต๊ะอาหารเพื่อสะดวกต่อพนักงานในการบริการอาหาร

2. เส้นทางสัญจรในภัตตาคารแบบบริการตนเอง

การจัดวางเส้นทางสัญจรในภัตตาคารแบบบริการตนเองแตกต่างกันไปตามประเภทของภัตตาคารและลักษณะการจัดวางขายอาหาร เช่น ประเภทบุฟเฟ่ต์จะแสดงอาหารให้ลูกค้าเดินตักได้อิสระโดยชำระเงินเป็นค่าอาหารต่อคนต่อมื้อ ก่อนหรือหลังรับประทานอาหาร ประเภทคาเฟเทอเรีย จะแสดงอาหารเรียงตามความยาวเคาน์เตอร์ให้ลูกค้าเดินแถวเข้าซื้ออาหารโดยพนักงานขายเป็นผู้ตักอาหารและชำระเงินปลายแถว ประเภทอาหารจานด่วนแสดงรายการอาหารไว้ชัดเจนเพื่อให้ลูกค้าเลือกสั่งอาหาร ชำระเงินแล้วรอรับอาหารไปเลือกที่นั่งรับประทาน นอกจากนี้ยังมีภัตตาคารบริการตนเองในลักษณะอื่นๆที่มีขนาดใหญ่ เช่น ประเภทสวนอาหารให้ลูกค้าซื้อตั๋วอาหาร (coupon) แล้วเลือกซื้ออาหารจากซุ้มอาหารซึ่งบริการขาย โดยแต่ละซุ้มจะขายอาหารแตกต่างกันไปที่ให้ความรวดเร็วเป็นพิเศษ เช่น ลักษณะบริการตนเองโดยผู้ซื้อสั่งและรับอาหารภายในรถยนต์ส่วนตัว ภัตตาคารจะมีช่องสั่งและส่งอาหารให้รถยนต์เข้าเทียบกับตัวอาคารได้สะดวก รูปแบบการบริการตนเองประเภทอื่นๆที่มิได้กล่าวถึง มักเป็นรูปแบบเฉพาะและไม่เป็นที่นิยมมากนัก ในบางภัตตาคารอาจผสมผสานรูปแบบการบริการตนเองมากกว่าแบบใดแบบหนึ่ง เช่น มีทั้งลักษณะบริการตนเองประเภทอาหารจานด่วน และบุฟเฟ่ต์ร่วมกัน ซึ่งอาหารบุฟเฟ่ต์นี้มักจะเป็นอาหารประเภทสลัดผักและผลไม้ต่างๆ (salad bar) ทำให้เกิดเส้นทางสัญจรทั้งในลักษณะการเข้าแถวซื้ออาหาร และการเดินตักอาหารอย่างอิสระภายในภัตตาคารเดียวกัน และบางภัตตาคารก็ผสมรูปแบบการบริการแบบมีพนักงานบริการเสิร์ฟ อาหารเข้ากับบริการประเภทบุฟเฟ่ต์ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะอาหารและวัตถุประสงค์ในการบริการกลุ่มลูกค้าเป้าหมายของตาละภัตตาคาร

ร้านอาหารบริการตนเองทุกรูปแบบมีจุดมุ่งหมายที่จะบริการให้เกิดความสะดวกรวดเร็วในการซื้อขายอาหารด้วยราคาและบรรยากาศที่เป็นกันเอง กลุ่มลูกค้าของภัตตาคารประเภทนี้อาจเป็นได้หลายลักษณะ เช่น ครอบครัว นักเรียน นักศึกษา หากพนักงานจากสถาบันหรือหน่วยงานและผู้สัญจรทั่วไป ส่วนใหญ่จะใช้บริการในเวลาอาหารเมื้อกลางวัน หากเป็นภัตตาคารบริการตนเองตามศูนย์สรรพสินค้าลูกค้าจะมีปริมาณมากขึ้นในวันหยุดสุดสัปดาห์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1 การจัดเส้นทางสัญจรบริเวณขายอาหาร การจัดเส้นทางสัญจรภายในภัตตาคารบริการตนเองจะต้องคำนึงถึงความสะดวกสบาย ตั้งแต่ทางเข้าภัตตาคาร การให้ทิศทางที่ชัดเจนจะจะช่วยย่นระยะเวลาการบริการและทำให้ลูกค้าบริการตนเองได้รวดเร็วยิ่งขึ้น เคาน์เตอร์ขายอาหารควรเด่นชัดจากประตูทางเข้า เป็นทางสัญจรที่กว้างขวาง และมีบริเวณเข้าแถวซื้ออาหารได้อย่างเพียงพอ

2.1.1 การจัดเคาน์เตอร์ขายอาหารภายในคาเฟเทอเรีย การจัดวางเคาน์เตอร์แสดงอาหารในคาเฟเทอเรียโดยทั่วไปจะวางในแนวเส้นตรงเพื่อให้ลูกค้าเดินแถวเลือกซื้ออาหารที่สะดวกที่สุด ลักษณะการจัดวางเคาน์เตอร์ขึ้นอยู่กับปริมาณอาหารที่จัดแสดงและลักษณะที่อำนวยของพื้นที่ภายในภัตตาคารความยาวของเคาน์เตอร์ขึ้นอยู่กับปริมานอาหารที่แสดงเช่นกัน โดยทั่วไปจะมีความยาวตั้งแต่ 6 -11เมตร การจัดวางเคาน์เตอร์อาหารนี้อาจจัดวางในรูปแบบอื่นๆเช่น แนวคู่ขนาน แนวทแยง หรือเคาน์เตอร์อิสระ เพื่อให้อาหารที่จัดแสดงดูน่าสนใจและ คำนึงถึงเส้นทางสัญจรที่เหมาะสม ไม่ว่าการจัดวางเคาน์เตอร์จะเป็นไปตามลักษณะใดก็ตามเส้นทางสัญจรที่กำหนดขึ้นจะต้องมีขนาดกว้างเพียงพอให้ลูกค้าเดินได้สะดวก ถ้าเป็นเส้นทางเดี่ยวจะมีขนาดกว้าง 0.90 เมตร ในขณะที่เส้นทางคู่จะมีขนาดเป็น 2 เท่าคือ 1.80 เมตร แสดงระยะห่างระหว่างเคาน์เตอร์จัดวางอาหารและความกว้างของเส้นทางสัญจรภายในภัตตาคารบริการตนเองแบบคาเฟเทอเรีย

2.1.2การจัดเส้นทางสัญจรบริเวณนั่งรับประทานอาหาร การจัดที่นั่งในภัตตาคารบริการตนเองมักจะจัดเป็นแถวหรือเป็นกลุ่มที่ง่ายต่อการสัญจร โดยมีเส้นทางสัญจรหลักเข้าถึงที่นั่งในแต่ละกลุ่มได้สะดวกและมีเส้นทางสัญจรย่อยเข้าสู่แต่ละที่นั่ง

ตารางที่ 2.4 ระยะห่างของเนื้อที่ที่ต้องการในส่วนรับประทานอาหาร

ความต้องการ	ระยะห่าง (เมตร)
ทางเดินส่วนทางเข้าออกระหว่างDining area กับ Service	1.50-1.80
ทางเดินหลักระหว่างแถวโต๊ะ	1.10-1.35
ทางบริการต่ำสุดระหว่างชุดที่นั่ง	0.90
ทางบริการสำหรับรถเข็น	1.35
ระยะห่างระหว่างการนั่งและเลื่อนเก้าอี้	0.30
ระยะห่างระหว่างขอบโต๊ะถึงระยะการนั่ง	0.60
ระยะความกว้างของเนื้อที่รับประทานอาหารต่อคน	0.60

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.5ลักษณะความต้องการในการจัดที่นั่งประเภทต่าง ๆ

ประเภทการจัด	ลักษณะและความต้องการ
โต๊ะและเก้าอี้จัดแบบลอยตัว	ความสูงของโต๊ะ 0.75 เมตร ความสูงของเก้าอี้ 0.45 เมตร
	การใช้งานขนาดคนนั่ง 2 คน 2ข้าง ขนาด 0.63 x 0.80 เมตร

2.7.7 งานระบบที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบร้านอาหาร

ในที่นี้จะขอกล่าวถึงข้อมูลเชิงเทคนิคในเฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบดังนี้

1.ระบบแสงสว่าง
2.ระบบปรับอากาศ
3.ระบบเสียง
4.ระบบป้องกันอัคคีภัย
5.ระบบไฟฟ้า
6.ระบบรักษาความปลอดภัย

1. ระบบแสงสว่าง

ร้านอาหารเป็นส่วนจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่มเป็นเวลาเฉพาะ โดยจะเน้นความสำคัญกับการให้บริการอาหารในมื้อค่ำค่อนข้างมาก ฉะนั้นการให้แสงสว่างในส่วนนี้จึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง การให้แสงในส่วนนี้จะขึ้นกับลักษณะของการออกแบบว่า ให้บริการอาหารประเภทใดและมี Concept ในการออกแบบอย่างไรการใช้แสงสว่างในภัตตาคารนั้นสำคัญมาก เนื่องแสงสว่างนั้นจะช่วยสร้างบรรยากาศในการรับประทานอาหาร โดยปกติแสงในภัตตาคารจะใช้แสงจากหลอด INCANDESCENT มากกว่าแสงจากหลอด FLUORESCENT แต่แสงจากหลอด FLUORESCENT เหมาะที่จะใช้เป็นแสงในคอฟฟี่ช็อปเพราะจะให้แสงที่มีโทนค่อนข้างไปทางแดง โดยเฉพาะในบริเวณเคาน์เตอร์ภายใน ภัตตาคารจะใช้แสงหลายชนิดคละกันไปแล้วแต่ว่าจะใช้ประโยชน์แบบใด

การติดตั้งควงไฟฟ้าแบบต่างๆ เช่น การติดตั้งระบบไฟฟ้าที่สามารถปรับแสงให้จ้าขึ้นหรืออ่อนลงเป็นส่วนที่สำคัญในการออกแบบ ความสว่างของแสง BACK GROUND มักจะใช้ประมาณ 100 LUX และเพิ่มแสงเฉพาะ เช่น เหนือโต๊ะอาหาร เหนือเคาน์เตอร์ เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แสงที่ใช้ในร้านอาหารเป็นตัวช่วยเสริมสร้างบรรยากาศในการรับประทานอาหาร โดยปกติแสงในร้านอาหารจะใช้แสงจากหลอดไฟชนิดมีไส้ (Incandescent) เนื่องจากหลอดไฟชนิดนี้ให้แสงสว่างที่ค่อนไปทางสีแดง – เหลือง ซึ่งส่งผลให้เกิดความรู้สึกเป็นกันเองและเกิดความหรูหรามากกว่าหลอดไฟนีออน การให้แสงสว่างภายในร้านอาหารมักใช้แสงหลาย ๆ ชนิดปะปนกันแล้วแต่ลักษณะการออกแบบและประโยชน์ใช้สอย การให้แสงสว่างเฉพาะโต๊ะอาหารให้ความรู้สึกเป็นส่วนตัวได้ นอกจากนี้การติดตั้งวงจรไฟฟ้าแบบพิเศษ เช่น สวิทช์สำหรับหรี่แสงนั้นมีประโยชน์ในร้านอาหาร เพราะจะปรับให้สว่างหรือสลัวก็ได้และการให้แสงจัดในบริเวณที่ต้องการเน้นหรือจุดที่น่าสนใจ เช่น เหนือโต๊ะอาหาร เหนือเคาน์เตอร์ จะทำให้ร้านอาหารดูสวยงามขึ้น

สรุปวิธีการพิจารณาการใช้แสงในส่วนร้านอาหาร

1. รูปแบบโดยทั่วไปของร้านอาหารเป็นแบบไหนก็ควรเลือกรูปแบบให้เหมาะสม
2. พิจารณาจากแปลน การวางเฟอร์นิเจอร์ที่สมบูรณ์แบบแล้วทำให้แสงไฟที่วางไม่ผิดในกรณีที่ร้านอาหารนั้นใหญ่และหลายระดับอีกทั้งมีเวทีแสดงดนตรี
3. กำหนดความสว่างของไฟตามความเหมาะสมของแต่ละแบบ
4. ในกรณีที่มีไฟสลัวบ้างก็ต้องให้แขกสามารถอ่านเมนูเห็น
5. ศึกษาโครงสร้างของเพดาน ควรเลือกแบบที่แสงไฟไม่ส่องเข้ามายังตาแขก
6. มีวิธีป้องกันแสงสะท้อนที่ดี ในกรณีที่ไม่ต้องการการสะท้อนแสง
7. แสงไฟที่ห้อยจากเพดาน ควรเลือกแบบที่แสงไม่ส่องเข้ามายังตาแขก
8. สำหรับไฟที่ห้อยต้องไม่อยู่ในตำแหน่งที่ถูกศีรษะได้ เช่น อยู่เกินระดับศีรษะ หรือเหนือเฟอร์นิเจอร์ที่คนเข้าไม่ได้ เช่นเหนือโต๊ะ เป็นต้น

ข้อควรระวังในการใช้แสงธรรมชาติ

1. แสงธรรมชาตินั้นมีรังสีอุตราไวโอเลต ทำให้ของที่โชว์อาจจะมีการซีดจางลงของสีและวัสดุบางอย่างอาจเสื่อมสภาพเร็วขึ้น เช่น พลาสติกจะเหลืองลง และเปราะหักง่าย
2. แสงธรรมชาติจะแผ่ความร้อน ทำให้ต้องมีการป้องกันความร้อนภายในอาคาร โดยการเปิดพัดลมหรือแอร์ที่มากกว่าปกติซึ่งเป็นการสิ้นเปลือง
3. แสงธรรมชาติควบคุมไม่ได้ บางชั่วโมงแสงจ้า บางชั่วโมงแสงอ่อนมืดครึ้ม ทำให้แสงสว่างนั้นไม่แน่นอนเกิดการเปลี่ยนแปลงไปเรื่อยๆ
4. หากใช้แสงที่ส่องผ่านเพดานที่ทำเป็นกระจก เวลาฝนตกแล้วไม่ดูแลรักษาให้ดีก็จะทำให้ขุ่นมัวลง และสกปรกได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หลอดแสงชนิดต่างๆ รวมทั้งแสงที่ใช้กับการออกแบบตกแต่ง

- หลอดที่มีไส้ INCANDESCENT จะทำให้อุณหภูมิสูงขึ้น และจะให้แสงในโทนร้อน มีแสงค่อนข้างไปในทางแดง – เหลือง เหมาะที่จะใช้กับเล้านจ์ ร้านอาหาร และห้องนอน
- หลอด FLUORESCENT และหลอดไม่ใช้ไส้อื่นๆ จะมีประโยชน์มาก เนื่องจากมีอายุการใช้งานที่นานกว่า และมีแสงนุ่นนวลเหมือนธรรมชาติ โดยมากใช้กับสวนที่ต้องการทำงาน เช่น โต๊ะทำงาน ทางสัญจร ครัว
- แสง INFRA - RED HEATING ใช้ในส่วนบริเวณบริการต่างๆ ส่วนที่ต้องการใช้ทำอาหาร และในบางครั้งอาจใช้ในห้องน้ำเพื่อสร้างความรู้สึกอบอุ่น

ชนิดของโคมและการกระจายแสง

1. DIRECT	แสงสว่างข้างล่าง 90 - 100 %	ส่องขึ้น 100 %
2. INDIRECT	แสงสว่างข้างล่าง 10 %	ส่องขึ้น 90 –100 %
3. SEMI – DIRECT	แสงสว่างข้างล่าง 60 – 90 %	ส่องขึ้น 10 – 40 %
4. SEMI – INDIRECT	แสงสว่างข้างล่าง 10 – 40 %	ส่องขึ้น 80 – 90 %
5. GENERAL DIFFUSE	แสงสว่างข้างล่าง 40 – 60%	ส่องขึ้น 40 – 60 %

วิธีการติดตั้งดวงโคม (LIGHTING METHOD)

1. การใช้ดวงโคมติดเพดาน (CEILING MOUTED FITTING)
2. การใช้ดวงโคมห้อยลงมา (SUSPENED OF PENDENT FITTING)
3. การใช้ดวงโคมติดผนัง (WALL BRACKETS)
4. การใช้ดวงโคมซ่อน (CEILING RECESIED UNITS)
5. การใช้ดวงโคมตั้งโต๊ะ (TABLE LAMP)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.6 แสดงลักษณะของหลอดไฟชนิดต่างๆ

รูปร่าง	ชนิด	ลักษณะโดยทั่วไป	สถานที่ใช้
	หลอดไส้	ใช้และติดตั้งง่าย จุดติดทันที ราคาถูกมีให้เลือกทั้งหลอดแก้วใสและหลอดแก้วฝ้า ปรับหรี่แสงได้	เหมาะสำหรับไฟส่องสว่างและไฟประดับทั่วไป ไม่เหมาะกับบริเวณที่ต้องการแสงสว่างมากๆ
	หลอดทังสเตน ฮา- โลเจน	ติดตั้งง่ารูปร่างกระทัดรัด ใช้ส่องเน้น มีประสิทธิภาพสูงกว่าหลอดไส้ธรรมดา	เหมาะสำหรับการส่องวัตถุนั้นให้ดูโดดเด่น สะดุดตา และสร้างบรรยากาศให้ดูหรูหรา
	หลอดฟลูออเรสเซนต์	ให้แสงสว่างได้มากมีหลายโทนแสง มีประสิทธิภาพสูง	ใช้ทั้งภายในและภายนอก ให้แสงสว่างสม่ำเสมอ
	หลอดคอมแพค - ฟลูออเรสเซนต์	สามารถใช้แทนหลอดไส้ธรรมดาได้ มีประสิทธิภาพสูง หรี่แสงไม่ได้	ใช้แทนหลอดไส้ธรรมดาทั้งให้แสงทั่วไปและ SPOT LIGHT
	หลอดอินดักชั่น	ให้แสงคล้ายกับหลอดฟลู –ออเรสเซนต์แต่อายุการใช้งานมากกว่า	ไฟถนน ไฟพื้นที่ที่ดูแลยาก
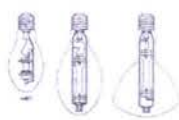	หลอดแสงจันทร์	ใช้แทนหลอดไส้ อายุการใช้งานยาวนาน ติดตั้งง่าย	โรงงานเล็ก ไฟถนน ที่จอดรถ สถานีบริการต่างๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.6 (ต่อ) แสดงลักษณะของหลอดไฟชนิดต่างๆ

รูปร่าง	ชนิด	ลักษณะโดยทั่วไป	สถานที่ใช้
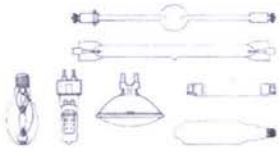	หลอดเมทัล - เฮไลด์	ให้แสงมากกว่าและขาวกว่าหลอดชนิดอื่น มีความถูกต้องของสีมากกว่า อายุการใช้งานยาวนาน	ส่องสว่างตัวอาคาร ไฟถนน สนามกีฬา
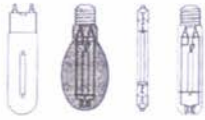	หลอดโซเดียมความดันสูง	ให้แสงสีเหลืองทอง อายุใช้งานยาวนานมาก	ไฟถนน ไฟโรงงาน
	หลอดโซเดียมความดันต่ำ	ให้แสงมากกว่าหลอดประเภทอื่น สีวัตถุเพี้ยน อายุใช้งานยาวนานมาก	ไฟถนนไฟนอกอาคารที่ต้องการเรื่องความประหยัด ไม่คำนึงความถูกต้องของสี

2. ระบบปรับอากาศ

ระบบปรับอากาศที่พบโดยทั่วไป มี 3 ระบบ คือ

1. ระบบแอร์แบบชุด (Package Type Air Condition)
2. ระบบแยกส่วน (Split Type Air Condition)
3. ระบบปรับอากาศแบบศูนย์รวม (Central Type Condition)

2.1 ระบบแอร์แบบชุด (Package Air Condition)

อุปกรณ์ส่วนประกอบทั้งหมด จะถูกบรรจุให้อยู่ภายในตู้เดียว เหมาะสำหรับใช้กับห้องที่มีขนาดเล็ก เช่น ห้องนอน ห้องทำงาน เป็นต้น มีขนาด 0.5 ถึง 5 ตัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.7 แสดงข้อดี - ข้อเสียของระบบปรับอากาศแบบชุด

ข้อดี	ข้อเสีย
1. มีขนาดเล็กติดตั้งง่าย 2. ราคาถูก เหมาะที่จะนำไปใช้ตามบ้านเรือนหรือสำนักงานขนาดเล็ก 3. การบำรุงรักษาทำได้ง่าย โดยการถอดเครื่องปรับอากาศลงมาทั้งเครื่อง	1. ถูกจัดให้ใช้กับห้องที่มีขนาดเล็ก 2. การติดตั้งจะทำให้อาคารขาดความสวยงาม เพราะต้องเจาะผนัง 3. มีเสียงรบกวนมาก

ภาพที่ 2.22 แสดงลักษณะของแอร์แบบชุด (PACKAGE TYPE AIR CONDITION)

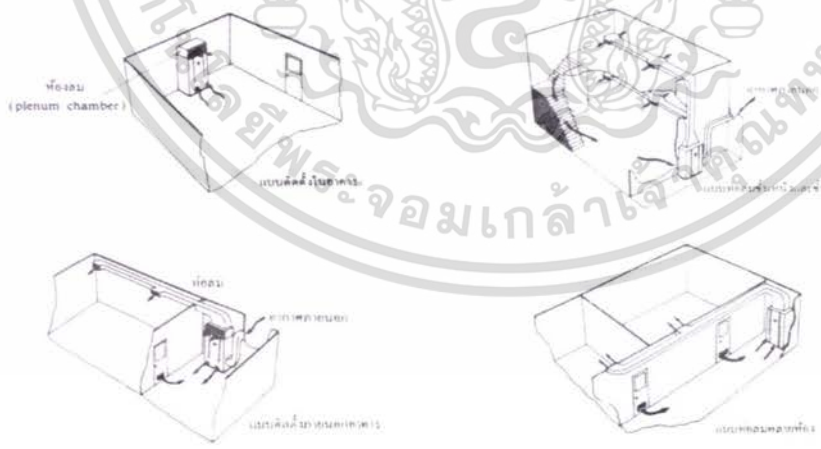

ภาพที่ 2.23 แสดงลักษณะของการติดตั้งแอร์แบบชุด (PACKAGE TYPE AIR CONDITION)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2 ระบบแยกส่วน (Split Type Air Condition)

เครื่องปรับอากาศที่มีการแยกส่วนทำความเย็นและท่อทำความเย็นไว้ในบริเวณปรับอากาศ กับหน่วยงานระบบความร้อน (ขดท่อระบายความร้อน เครื่องอัดความดัน) ซึ่งเป็นส่วนระบายความร้อนไว้ภายนอกบริเวณเครื่องปรับอากาศ เชื่อมต่อกันด้วยท่อ มักใช้กับห้องที่มีขนาดเล็ก จนถึงขนาดใหญ่ เช่น ห้องทำงาน สำนักงาน หอประชุมที่ไม่ใหญ่มากนัก มีขนาดตั้งแต่ 1.5 ตัน ถึง 60 ตัน มีการส่งลม 3 แบบ คือ

1. เครื่องส่งลมชนิดตั้งเป่า ใช้ตั้งกับพื้น

2. เครื่องส่งลมชนิดตั้ง มีท่อต่อออกไป แบบนี้สามารถใช้ได้กับห้องที่มีขนาดใหญ่ เพราะสามารถใช้ท่อลมจ่ายแอร์ไปตามที่ต่างๆได้ตามต้องการ

3. เครื่องส่งลมชนิดนอน (ต่อท่อลม) จะต่อท่อลมหรือไม่ก็ได้ ถ้าต่อท่อลมก็สามารถจ่ายแอร์ไปในที่ต่างๆ เครื่องส่งความเย็นชนิดนี้จะใช้เมื่อไม่มีตั้งพื้น หรือเมื่อต้องการให้เครื่องอยู่สูงระบบที่แขนอยู่ในช่วง 2 – 3 เมตร สูงมากก็ไม่ดี เพราะลมไปเป่าลมร้อนระดับบนๆลงมา แต่ถ้าต่ำเกินไปจะเป่าโดนคน

ตารางที่ 2.8 แสดงข้อดี - ข้อเสียของระบบปรับอากาศแบบยกส่วน

ข้อดี	ข้อเสีย
1. เครื่องเดินเรียบ เพราะอุปกรณ์ที่ก่อให้เกิดเสียง จะอยู่ภายนอกอาคาร	1. มีท่อน้ำยาระหว่างหน่วยทำความเย็นกับหน่วยระบายความร้อน ทำให้ต้องเจาะผนังอาคาร
2. มีตั้งแต่ขนาดเล็กไปจนถึงขนาดใหญ่	2. ความร้อนสามารถแทรกซึมเข้าไปในท่อต่างๆ ได้ ทำให้ประสิทธิภาพลดลง
3. หน่วยทำความเย็นสามารถออกแบบให้สวยงามได้	3. การกระจายอากาศไม่ทั่วถึง

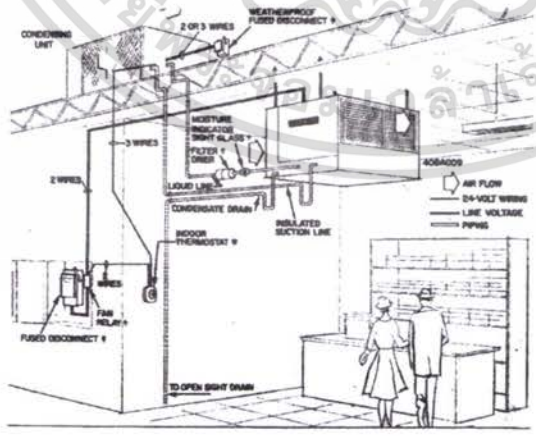

ภาพที่ 2.24 แสดงลักษณะการติดตั้งแอร์ระบบ (Split Type Air Condition)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.25 แสดงอุปกรณ์ต่างๆของระบบแอร์

2.3 ระบบปรับอากาศแบบศูนย์รวม (Central Type)

เป็นระบบปรับอากาศขนาดใหญ่ เรียกอีกอย่างว่า " Chilled " หรือ Chilled Water System แบ่งการทำงานเป็นส่วนต่างๆ ดังนี้ คือ

2.3.1 เครื่องชิลเลอร์ (Chilled Water System) คือ เครื่องทำความเย็น ประกอบด้วยอุปกรณ์ 4 ส่วน คือ

- คอมเพรสเซอร์ มี 2 แบบ คือ แบบลูกสูบ และแบบหอยโข่งสำหรับขนาดเครื่อง 120 ตันขึ้นไป จะใช้คอมเพรสเซอร์ แบบหอยโข่ง ซึ่งมีราคาแพงกว่าแต่จะช่วยลดการสั่นสะเทือน และสามารถเกิดคอมเพรสเซอร์ไว้ในส่วนทำความเย็น และส่วนระบายความร้อนได้เลย สามารถประหยัดเนื้อที่ได้มาก
- ส่วนระบายความร้อนซึ่งใช้น้ำเป็นตัวกลาง
- ลิ้นลดความดัน
- ส่วนทำความเย็นซึ่งใช้น้ำเป็นตัวกลาง เครื่องต้องตั้งในที่โล่ง หรือที่เครื่องสามารถระบายความร้อนออกนอกได้โดยสะดวก

2. 3.2 เครื่องเป่าลมเย็น (Air Heading Unit)

ถ้าเป็นขนาดเล็กเรียกว่า " Fan Coil Unit " ขนาดใหญ่เรียกว่า " Air Heading Unit " ทำหน้าที่หลักของเครื่องเป่าลมเย็น คือ ดูดอากาศภายในห้องเข้ามาในเครื่อง เข้าไปในท่อโดยตรง หรือ ต่อกับท่อ ซึ่งทำหน้าที่เป็นอุโมงค์ให้ลมเย็นวิ่งกระจายไปตามห้องอีกที

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3.3 คูลลิ่ง ทาวเวอร์ (Cooling Tower or Condensing Unit)

ทำหน้าที่คล้ายกับหม้อน้ำในรถยนต์ คือ ระบายความร้อนจากน้ำที่ออกมาจากเครื่อง เพื่อให้ลมเย็นจะได้หมันเวียนนำกลับไปใช้ระบายความร้อนจากเครื่องใหม่

2.3.4 ถังขยายน้ำ

ทำหน้าที่เป็นถังพักให้น้ำที่ขยายตัว เนื่องจากมีอุณหภูมิสูงขึ้น (เมื่อเปิดเครื่อง) และเป็นแหล่งเติมน้ำเข้าระบบเพื่อทดแทนน้ำบางส่วนที่รั่วออกไปที่ปั๊มน้ำหรือวาวล์บางตัว ปกติถังขยายน้ำจะต้องอยู่ที่ตำแหน่งสูงสุดของระบบ โดยควรอยู่ใกล้ด้านที่ติดตั้งตัวปั๊มน้ำ ถังนี้โดยทั่วไปขนาดบรรจุจะประมาณ 1,000 ลิตร

2.3.5 ปั๊มน้ำมี 2 ชุด

ชุดหนึ่งเป็นปั๊มน้ำเย็น ทำหน้าที่หมุนเวียนน้ำเย็นระหว่างส่วนทำความเย็นของเครื่องชิลเลอร์กับเครื่องเป่าลมเย็น อีกชุดหนึ่งเป็นปั๊มน้ำร้อน ทำหน้าที่หมุนเวียนทั้งที่เป็นตัวกลางระบายความร้อน ระหว่างส่วนระบายความร้อนของเครื่องกับคูลลิ่ง ทาวเวอร์

2. 3.6 เครื่องกรองน้ำ

ทำหน้าที่ปรับสภาพน้ำก่อนนำไปเติมในระบบ เป็นการช่วยลดการเกิดตระไคร่ตะกรัน และการกัดกร่อน

2.3.7 ท่อน้ำ

เป็นท่อเหล็กฉนวนยางหรือโฟมหุ้มกันไม่ให้ไอน้ำมาเกาะท่อ ซึ่งเย็นหรือหยดเลอะเทอะ หากเป็นเมนขนาดใหญ่ควรทำรางน้ำ ไว้ขับใต้ท่อ เมื่อน้ำรั่วหรือเวลาซ่อมจะได้ไม่เกิดปัญหาเรื่องน้ำหยด การเดินท่อต้องสามารถที่จะกลับมาดูแลท่อได้สะดวก ฉนวนที่หุ้มท่อโดยปกติจะมีอายุประมาณ 10 ปี แล้วจึงเปลี่ยนใหม่

สารเคมี

ใ ใช้เติมเข้าระบบทั้งทางด้านน้ำเย็นและน้ำร้อน เพื่อฆ่าราและตระไคร่น้ำไม่ให้เกาะตัวภายในเครื่อง

ข้อดีข้อเสียของระบบปรับอากาศแบบศูนย์รวม (Central Type)

ข้อดี สามารถกระจายความร้อนได้ทั่วถึง

ข้อเสีย เปลืองช่องว่างบนเพดาน

Centrifugali Machine ประกอบด้วยส่วนทำงานเป็นตัวกลางในการจ่ายความร้อนและความเย็น ให้กับระบบการทำงานส่วนอื่น

Air Heading Unit แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

- Air Heading ใช้ลมเป่า Coil นำอากาศเข้าสู่ห้องโดยตรง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- Air Heading จะเป่าลมผ่าน Coil เย็น และนำลมผ่านสู่ช่องท่อแล้วกระจายไปยังส่วนต่างๆ ของอาคารที่ต้องการปรับอากาศ Cooling Tower หรือ Condensing เป็นตัวถ่ายความร้อนและส่งความเย็นให้กับ Centrifugal Machine

3. ระบบเสียง

ในร้านอาหาร ที่มีการแสดงดนตรีหรือเปิดเพลง จำเป็นต้องมีระบบเสียงเข้ามาเกี่ยวข้อง การออกแบบเพื่อให้มีระบบเสียงที่ดี ต้องคำนึงถึงการสะท้อนเสียง การดูดกลืนเสียง และการกระจายเสียง ทั้งนี้มีความเกี่ยวข้องกับ

1.การเลือกใช้วัสดุ

2.การออกแบบรูปร่างของห้อง

3.การจัดเครื่องเรือน

การดูดเสียง

พลังงานของเสียงประกอยด้วย AIR PRESSURE ซึ่งเกิดจากการไหวตัวของมัชฌิมในรูปแบบและขนาดที่เคลื่อนเสียงประสาทหูรับได้

<u>ตัวอย่างวัสดุที่ใช้ในการดูดซับเสียง</u>

Prefabricated Acoustical Units แบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ

1. เป็นแผ่นสำเร็จรูป รูพรุน หรือผิวหน้าขรุขระ แบ่งเป็น 3 ประเภท คือ

ก. All Material Unit เป็นเม็ดเล็กๆ

ข. All Material Unit เป็นเม็ดเล็กๆ และใช้ยิปซั่มหรือ Limes เป็นตัวยึด

ค. Mineral หรือไส้ไม้อ่อน ผสมกับ Mineraer Binder ซึ่งไม่ติดไฟ เช่น แผ่น Softion

2. เป็นแผ่นสำเร็จรูปที่เจาะรูพรุนด้วยเครื่องจักร และมีรูเป็น Pattern แบ่งเป็น 3 ประเภทคือ

ก. เป็นแผ่นที่มีผิวหน้าแข็งและแกร่ง เจาะรูพรุน ใช้สำหรับเป็นแผ่นปิดหน้า หรือเป็นตัวยึดกับวัสดุดูดเสียงที่อ่อนนุ่ม

ข. เป็นแผ่นวัสดุที่มีผิวหน้าอ่อนนุ่มกว่าแบบแรก เจาะรูพรุน สามารถที่จะทาสีได้โดยไม่ทำให้คุณสมบัติดูดเสียงลดลง

ค. เป็นวัสดุแบบเดียวกับ แบบที่ 2 แต่เจาะให้ทะลุเป็นทางบาง หรือทำเป็นร่องซึ่งสามารถดูดเสียงได้ดี

3. เป็นแผ่นที่ผิวหน้าเป็นใย (Fissure Surface)อาจทำได้จากวัสดุหลายชนิด เช่น จาก Mineral Unit เป็นเม็ดหรือพวก Cork มีคุณสมบัติดูดเสียง วัสดุชนิดนี้ผิวหน้าหยาบเป็นหลุมเป็นบ่อมาก แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ก. เป็นแผ่นทำด้วยใยไม้บางๆ เช่น ขี้กบผสมกับ Mineral Binder ผิวหน้าเรียบปานกลางและหยาบ

ข. ทำด้วยไส้ไม้ชนิดต่างๆ เช่น ไส้ไม้สน ไม้ปล้อง ฯลฯ วัสดุประเภทนี้ติดตั้งยาก แต่ราคาถูก

การทาสีบนแผ่นวัสดุดูดเสียง

การพิจารณาอย่างรอบคอบก่อนการทาสีแผ่นวัสดุดูดเสียงเป็นอย่างมาก เพราะวัสดุบางชนิดเมื่อทาสีไปแล้วจะทำให้คุณสมบัติเปลี่ยนไป

1. วัสดุที่เป็นแผ่นบางๆ ดูดเสียงด้วยการสั่นไหวตัว และวัสดุที่มีรูพรุนผิวหน้าเป็นรูขรุขระ ถ้าการทาสีแล้วไม่ไปอุดรูก็สามารถใช้สีทุกสีทาได้

2. วัสดุจาก Acoustic Plaster หรือ Fiber Board เมื่อทาสีแล้วสีจะไปเคลือบทำให้คุณสมบัติการดูดเสียงลดลง

ระบบป้องกันอัคคีภัย

ในอาคารต่างๆ ระบบที่จัดสำคัญอีกอย่างหนึ่งก็ คือ ระบบป้องกันอัคคีภัย เพราะเมื่อเกิดเพลิงไหม้ขึ้นแล้ว จะสร้างความเสียหายให้กับอาคารได้ ดังนั้นอาคารควรจะมีระบบนี้เพื่อช่วยบรรเทาเพลิงไหม้ ก่อนที่รถดับเพลิงจะมา

ระบบเตือนและป้องกันอัคคีภัย สามารถแบ่งได้หลายประเภท คือ

1. ป้องกันการเกิดเพลิงไหม้ในขั้นแรก

โดยการออกแบบที่ตัวอาคาร กำหนดแยกส่วนใช้งานที่อาจเป็นสาเหตุให้เกิดเพลิงไหม้ออกไปจากส่วนใช้สอยอื่นๆ หรือการใช้วัสดุทนไฟ เช่นผนังโครงสร้าง ค.ส.ล. หรือกระจก เป็นต้น การกำหนดเขตที่อาจเป็นอันตรายให้งดสูบบุหรี่

2. การเตือนภัยเมื่อเกิดเพลิงไหม้ (Fire Alarm) ซึ่งมีวิธีเตือนภัยให้แก่ผู้พักอาศัยภายในอาคารได้หลายวิธี คือ

2.1 เตือนด้วยคน โดยจัดให้มีปุ่มสัญญาณแจ้งเพลิงไหม้ (Fire Alarm) ไว้ในตำแหน่งที่มองเห็นได้ชัด โดยไม่ควรอยู่ห่างไกลเกิน 50 เมตร จากจุดต่างๆ ปุ่มสัญญาณจะอยู่ในกล่องโลหะทาสีแดงและมีช่องกระจกบางๆปิดอยู่ เพื่อป้องกันการกดปุ่มสัญญาณโดยอุบัติเหตุ พร้อมทั้งมีท่อนโลหะเล็กไว้สำหรับทุบกระจกเพื่อกดปุ่มเตือนภัย

2.2 ระบบเตือนภัยอัตโนมัติ มี 2 วิธี คือ

2.2.1 แบบเตือนด้วยอุณหภูมิ (Heat Detector)

โดยใช้หลักที่ว่าเมื่ออุณหภูมิในบริเวณเครื่องสูงผิดปกติเครื่องก็จะแจ้งเตือนให้ทราบทันทีซึ่งปัจจุบันที่นิยมใช้กัน คือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- Fixed Temp Detector เลือกตั้งอุณหภูมิได้ระหว่าง 136 F

- Rate of Rise Detector ใช้อัตราการเปลี่ยนไป จะใช้ 165 F ก็ได้ คืออุณหภูมิถึงขีดที่ตั้งไว้เครื่องก็จะเตือนทันที (รัศมีของเครื่องใช้ได้ 6 เมตร) แปลงอุณหภูมิภายในนั้นเป็นเกณฑ์ เช่น ในห้องปรับอากาศที่อุณหภูมิ 70 F แล้วอุณหภูมิเปลี่ยนสูงขึ้นรวดเร็วเครื่องก็จะทำงาน (รัศมีในการทำงานประมาณ 15 เมตร)

2.2.2 แบบเตือนด้วยควัน (Smoke Detector)

คือเมื่อมีควันเกิดขึ้นขึ้นในบริเวณนั้นมากผิดปกติ สัญญาณจะแจ้งทันที ซึ่งโดยมากจะติดตั้งในโถงบันได Smoke Detector ที่นิยมใช้ในปัจจุบัน คือ

- Light Beam มีหลอดไฟให้แสงผ่าน แสงที่ตัว Smoke Detector เป็นตัวแสง คือ ถ้ามีควันไฟบังแสงก็จะทำให้วงจรทำงานทันที ซึ่งในปัจจุบันนิยมใช้แบบนี้เป็นส่วนใหญ่ โดยติดตั้งไว้ในท่อแอร์ก็ได้

- Ionization Type มีราคาที่แพง ทำงานโดยใช้ปฏิกิริยาทางเคมี คือ จะเกิดประจุเมื่อมีควันมาก

- Humidity Type ใช้ความชื้นเป็นตัวนำให้วงจรสัญญาณแจ้งเตือนภัยของเครื่องทำงาน คือ เมื่อเกิดเพลิงไหม้มักจะเกิดความชื้นขึ้นมาด้วยและความชื้นนี้ก็จะเป็นสื่อที่จะทำให้วงจรทำงาน

3. การจำกัดบริเวณเพลิงไหม้ขึ้นเฉพาะบริเวณ

เช่น ห้องซึ่งใช้เครื่องปรับอากาศที่มีระบบท่อลม จะทำให้ลุกลามไปตามท่อลมได้จึงมักมีการติดตั้งประตูกันไฟในท่อด้วย การควบคุมจะถูกสั่งการจากห้องควบคุม ประตูกันไฟนี้จะทำให้ไฟไม่ลุกลามไปต่อและยังมีส่วนทำให้บริเวณที่เกิดเพลิงไหม้นั้นเป็นห้องอับอีกด้วย

4. การหนีไฟ

ควรมีบันไดหนีไฟทุกชั้น กระจายอยู่ห่างกันไม่เกิน 90 เมตร เพื่อกระจายคนสู่พื้นด้านล่างได้เร็วที่สุด โดยบันไดหนีไฟที่ต้องควบคุมพัดลมอยู่บนสุด หรือ ช่องบันไดหนีไฟโดยการดูดอากาศจากภายนอกเข้าไปข้างในและในขณะเดียวกันก็จะมีพัดลมดูดอากาศ ดูดควันจากบริเวณ Smoke Stage ซึ่งมีอยู่ทุกชั้น ไล่ควันจากบริเวณหนีไฟ

5. ระบบผจญเพลิง มีหลายระบบด้วยกัน คือ

1. ระบบดับด้วยคน ได้แก่ ทราย ถังดับเพลิง และระบบหัวฉีดน้ำ เป็นต้น ระบบฉีดน้ำเป็นระบบที่มีราคาไม่ค่อยแพง แบบท่อเปียก ได้แก่ ท่อดับเพลิงพร้อมหัวฉีดน้ำ ซึ่งมีน้ำในท่อที่พร้อมที่จะใช้ทันที แต่เนื่องจากเป็นระบบที่ต้องมีถังน้ำขนาดใหญ่สำหรับสำรองน้ำและต้องทำท่อความดันน้ำรอการใช้

2. ระบบดับแบบอัตโนมัติ มีลักษณะการควบคุม 2 แบบ คือ แบบควบคุมด้วยตัวเอง ได้แก่ ระบบที่ทำงานเมื่อถูกกระตุ้นด้วยความร้อน ณ จุดที่เกิดเพลิงไหม้และแบบควบคุมด้วยพนักงานในห้องควบคุม โดยจะใช้คู่กับระบบเตือนภัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารที่ใช้ในการดับเพลิง มี 2 ชนิด

1. แก๊ส มักเป็นสารที่ไม่ช่วยในการติดไฟและหนักกว่าอากาศ ใช้ในการปิดหรือคลุมบริเวณเพลิงไหม้ให้ขาดออกซิเจน ซึ่งใช้ในการเผาไหม้ทำให้ไฟไม่ติด แบบนี้มีราคาแพงมากเนื่องจากมีอุปกรณ์มากและใช้ความพิถีพิถันเป็นพิเศษ เช่น การติดตั้งท่อแก๊ส ปั๊มแก๊ส ถังบรรจุแก๊ส ส่วนแก๊สที่ใช้มักจะเป็นแก๊สคาร์บอนไดออกไซด์หรือแก๊สฮาลอน ซึ่งชนิดหลังเป็นแก๊สที่ไม่ทำให้อุณหภูมิลดลงต่ำ จนเป็นอันตรายต่ออุปกรณ์คอมพิวเตอร์ และยังมีประสิทธิภาพสูงอีกด้วย

2. น้ำ มีหลักการดับเพลิง โดยอุณหภูมิของวัตถุเชื้อเพลิงไม่ให้ถึงฉนวนและใช้สกัดเชื้อเพลิงบริเวณเพลิงไหม้ ระบบนี้เรียกว่า "ระบบหัวฉีดอัตโนมัติ "

ระบบหัวฉีด Sprinkler System

จัดวางท่อทางนอนไว้เป็นจุดๆใกล้เพดาน ท่อเหล่านี้จะมีหัวฉีดซึ่งเป็นแบบที่สร้างขึ้นไว้เมื่ออุณหภูมิถึงขีดที่ตั้งไว้ (ประมาณ 135 F - 160 F) หัวฉีดก็จะฉีดน้ำเป็นฝอยลงมา

ระบบ Sprinkler System มีอยู่ 2 แบบ คือ

1.ท่อเต็ม (Wet Type) ระบบมีน้ำอยู่ตลอดในท่อหลักและท่อแยก

2.ท่อเปล่า (Dry Type) ไม่มีน้ำอยู่ในท่อแยก เว้นแต่เมื่อเกิดเพลิงไหม้โดยทั่วไปๆจะจำกัดในอาคารที่ไม่ติดระบบระบายความร้อน

ระยะห่างของหัวฉีด Sprinkler System ขึ้นอยู่กับ

การก่อสร้างเพดาน ระยะห่างของการวางตง ประเภทของการใช้พื้นที่และเนื้อที่รวมทั้งหมด เช่น

- โครงสร้าง ไม่มีฝ้า อาคารที่ไม่ป้องกันไฟ (Non – Fireproof Building) ควรมีหัวฉีด 1 หัวต่อพื้นที่ 7 ตารางเมตร
- อาคารที่เกิดอัคคีภัยได้ง่าย ควรจะมี 1 หัวฉีด / 6.5 ตารางเมตร
- อาคารที่เกิดอัคคีได้ง่ายปานกลาง ควรจะมี 1 หัวฉีด / 9 ตารางเมตร
- สำหรับอาคารทนไฟ ควรจะมี 1 หัวฉีด / 18 ตารางเมตร
- อาคารทั่วๆไป ควรจะมี 1 หัวฉีด / 8 ตารางเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

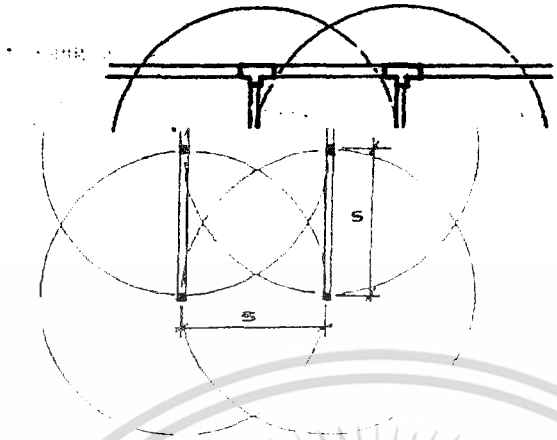

ภาพที่ 2.26 แสดงการเดินท่อน้ำแบบ Sprinkler ไว้เหนือฝ้าเพดาน

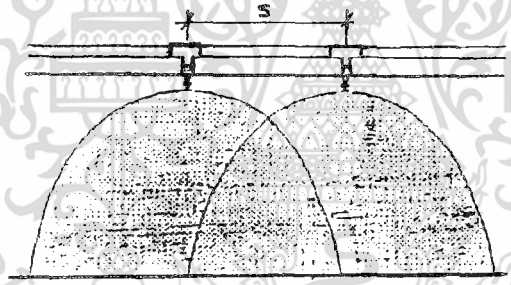

ภาพที่ 2.27 แสดงระบบการฉีดน้ำออกจากท่อน้ำในระบบแบบ Sprinkler ที่ติดตั้งไว้เหนือฝ้าเพดาน

4. ระบบไฟฟ้า

ระบบไฟฟ้าของร้านอาหาร ต่อสายไฟหลักจากเมนหลักของการไฟฟ้านครหลวง โดยมีองค์ประกอบดังนี้

1. มีแผงสวิตซ์แรงสูง หม้อแปลงไฟฟ้า แผงเมนสวิตซ์แรงต่ำ ประกอบเข้าด้วยกันเป็น UNIT SUBSTATION โดยใช้หม้อแปลงชนิด DRY TYPE CASTSEIN ซึ่งกินเนื้อที่น้อย สะดวกต่อการบำรุงรักษาและยังสามารถที่จะติดตั้งในห้องแบบธรรมดาได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. มีเครื่องกำเนิดไฟฟ้าไว้สำรอง กรณีที่ไฟฟ้าจากการไฟฟ้าเกิดการขัดข้อง ซึ่งมีสวิตซ์อัตโนมัติสามารถเดินเครื่องได้เองและจ่ายไฟในส่วนที่สำคัญๆ เช่น ไฟแสงสว่างส่วนทางเดินลิฟต์ ห้องเย็น ห้องครัว

3. สายไฟซึ่งใช้เดินในท่อเดินท่อเป็นแบบ BUS DUST ซึ่งสะดวกต่อการแยกสายไฟเข้าแผงประจำชั้น แต่ละชั้นกินเนื้อที่น้อย ทำให้ไม่สิ้นเปลืองเนื้อที่ในช่วงของระบบ

4. วงจรย่อยที่แยกเข้าสู่ส่วนต่างๆ ใช้วงจรอิสระไม่ปะปนกัน ดังนั้นในกรณีที่ไฟฟ้าห้องใดเกิดขัดข้องก็สามารถเข้าไปแก้ไขโดยไม่ส่งผลกระทบต่อส่วนอื่นๆ

5. ระบบรักษาความปลอดภัย

ระบบรักษาความปลอดภัย ระบบ CLOSED CIRCUIT โดยเป็นระบบโทรทัศน์วงจรปิด ประกอบด้วยส่วนต่างๆ ดังนี้

1. กล้องรับภาพ TV. CAMERA
2. จอรับภาพ TV. MONITOR
3. SEQUENTAIL SWITCHER อุปกรณ์ควบคุมต่างๆ

2.7.8 การใช้สีในการตกแต่งภายในร้านอาหาร

การใช้สีเป็นหัวใจในการสร้างบรรยากาศให้เกิดความรู้สึกแตกต่างกันออกไปได้หลายชนิดขึ้นอยู่กับอิทธิพลของสีและจำนวนพื้นที่การใช้สีเหล่านั้น

อิทธิพลของสีโดยทั่วไปแล้ว สีในโทนอุ่นหรือโนร้อนนั้น เป็นสีประเภทที่ช่วยสร้างบรรยากาศที่ดีในการรับประทานอาหารได้ดีกว่าสีโทนเย็น แต่อย่างไรก็ดี การใช้สีโทนเดียวกันหมด (mono tone) จะทำให้เกิดความรู้สึกหนัก หรือแห้งแล้ง หรือมีมิติที่แบนเกินไป การใช้สีจึงมีความจำเป็นที่จะต้องกำหนดน้ำหนักสีที่ใช้และคำนวณพื้นที่ให้เหมาะสม

การผสมผสานสีเพื่อช่วยสร้างบรรยากาศนั้น อาจจะเป็นสีที่มาจากธรรมชาติของวัสดุที่ใช้หรือมาจากการสร้างขึ้นด้วยกรรมวิธีต่างๆ เช่น การย้อม หรือการพ่น หรือเทคนิคอื่นๆ เพื่อให้ได้สีหรือพื้นผิวของวัสดุ ตามต้องการ

ห้องอาหาร

เป็นห้องซึ่งใช้เฉพาะเวลารับประทานอาหาร ต้องการบรรยากาศที่สะอาด สดใส สบายตา สีที่ใช้อาจเป็นสีเหลืองอ่อน หรือสีครีม สำหรับผนังไม่ควรใช้สีมืดครึ้มเพราะจะทำให้เกิดความรู้สึกเศร้า ไม่ชวนรับประทานอาหาร แต่ถ้าใช้ผนังสีอ่อน สดใส จะน่ารับประทาน ตกแต่งด้วยผ้ารองจานหรือถ้วยชามด้วยสีสดๆ อาจเป็นฟ้าเข้ม เหลืองส้ม หรือน้ำเงิน ก็ช่วยให้บรรยากาศคึกคักน่าสนใจแต่ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับแนวทางในการออกแบบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ห้องครัว

เป็นห้องที่ต้องการความสะอาดเช่นกัน เป็นห้องที่ใช้ปรุงอาหาร ซึ่งต้องการสีที่สะอาดเข้าช่วย ถ้าใช้สีไม่เหมาะสมถึงแม้อาหารจะสะอาดก็ดูไม่น่าสะอาดได้ และควรใช้วัสดุที่ทำความสะอาดง่าย

จิตวิทยาการใช้สี

สีทุกสีมีอิทธิพลต่อการมองเห็นและสงผลไปยังจิตใจของมนุษย์มากพอสมควร เพราะสามารถกระตุ้นให้เกิดอารมณ์เปลี่ยนแปลงได้ ทั้งร้อนแรง อบอุ่น ชุ่มชื่น เยือกเย็น กระปี้กระเปร่า ซึ่งการออกแบบตกแต่งภายในนั้นจำเป็นต้องมีการให้สีที่มีความสัมพันธ์ตามหน้าที่ ประโยชน์ใช้สอยของสถานที่นั้นๆ และยังสงผลทำให้มีประสิทธิภาพในประโยชน์ใช้สอยมากขึ้น และบางเวลาก็ยังช่วยแก้ไขความรู้สึกที่บกพร่องต่างๆได้เช่นการใช้สีที่ให้ความรู้สึกสนุกสนาน ตื่นเต้น อบอุ่น ได้ตามต้องการ

จิตวิทยาการใช้สี

สีมีอิทธิพลในทางจิตวิทยาแก่การมองเห็นของมนุษย์มากทำให้เกิดอารมณ์ความรู้สึกต่างๆ ตามผลกระทบของอิทธิพลของสีต่ออารมณ์และความรู้สึกของมนุษย์มีรายละเอียดคร่าว ๆ ได้ดังนี้

- สีเทา (grey) ให้ความรู้สึกเป็นทางการ บางครั้งก็ดูเย็นชา
- สีดำ (black) ให้ความรู้สึก ลึกลับ มืด ทุกข์โศก น่ากลัว มีพลัง
- สีขาว (white) ให้ความรู้สึก สะอาด บริสุทธิ์ เปิดเผย สันติภาพ
- สีแสด ให้ความรู้สึก ตื่นเต้น เร้าใจ อบอุ่นค่อนข้างร้อนแรง บาดตา
- สีเหลือง (yellow) ให้ความรู้สึกสดชื่น มีชีวิตชีวา สนุกสนาน เป็นสีที่มองเห็นชัดที่สุด ในงานสถาปัตยกรรมภายใน มักจะใช้ขาวมาช่วย
- สีแดง (red) ให้ความรู้สึกตื่นเต้น สะดุดตามากที่สุด แสดงความก้าวร้าว กล้า ถ้าเป็นสีแดงชาติ ให้ความรู้สึกมั่นคงสมบูรณ์
- สีน้ำเงิน (blue) ให้ความรู้สึกสงบ ขรึม มีศักดิ์ศรี สุภาพ ถ่อมตน หนักแน่น เยือกเย็น สุขุม ลึกลับ
- สีเขียว (green) ให้ความรู้สึกเป็นกลาง พักสายตา เป็นกันเอง น่าวางใจ ร่าเริง สดชื่น กระชุ่มกระชวยสุขุม เยือกเย็น สันติ
- สีชมพู (pink) ให้ความรู้สึกน่ารัก นุ่มนวล อ่อนโยน บริสุทธิ์ ไร้เดียงสา อำนาจความเป็นผู้ดี
- สีม่วง (violet) รู้สึกเยือกเย็น ขรึม สงบ เงียบ บางครั้งให้ความรู้สึกเศร้า ลึกลับในตัว บางครั้งทำให้ดูเบื่อตา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.7.9 การศึกษาวัสดุที่นำมาใช้ในตกแต่งร้านอาหาร

การให้บริการของร้านอาหารนั้น เป็นการใช้สถานที่แบบมีวัตถุประสงค์ค่อนข้างจำเพาะเจาะจง มีลักษณะเป็นที่สาธารณะ มีการใช้งานที่ค่อนข้างหนัก มีความสึกหรอและความเสียหายของสถานที่ อันเกิดจากการใช้งานความสกปรกและความเลอะเทอะเปรอะเปื้อน ซึ่งเกิดจากอาหารหรือเครื่องดื่มที่เกิดขึ้นได้ง่าย โดยเฉพาะพื้นและผนัง ดังนั้นการใช้วัสดุตกแต่งจึงจำเป็นต้องเลือกใช้ประเภทที่เหมาะสม โดยต้องคำนึงถึงความจำเป็นดังนี้ คือ

1. ต้องมีความคงทนถาวร ทนต่อการขูดขีด หรือการแตกหักบุบสลาย
2. ต้องรักษาความสะอาดได้ง่าย เช่น มีผิวเรียบมัน ไม่อมน้ำหรือซึมน้ำซึ่งจะทำให้เกิดรอย
3. ไม่เก็บกลิ่น
4. ไม่เป็นสนิม
5. ไม่ควรทำให้เกิดเสียงสะท้อน

การเลือกใช้วัสดุในร้านอาหารไทยนั้น การเน้นบรรยากาศให้ได้ความรู้สึกแบบไทยนั้นอาจจะคำนึงถึงการดูแลรักษา ความแข็งแรงของวัสดุและราคา น้อยกว่า การคำนึงการสร้างบรรยากาศให้ตรงตามความต้องการ เนื่องจากการใช้งานสถานที่ที่ไม่หนักมากนักและมีกำลังคนที่ทำหน้าที่ทำความสะอาดโดยเฉพาะ

การออกแบบพื้นห้องอาหาร

ประโยชน์ของวัสดุที่ใช้กับพื้นห้องอาหารมีความแตกต่างกัน เช่นพื้นผิวที่แข็งแรง รักษาดูแลง่าย บางชนิดมีความนุ่มและเก็บเสียง

วัสดุที่มีผิวแข็งแรงในการใช้ เช่น พื้นไม้ หินต่างๆ เช่นหินแกรนิต หินอ่อน หินขัด หินกาบหรือกระเบื้อง มีความง่ายต่อการดูแลรักษา แต่จะมีเสียงดังจากาการเดิน หรือเคลื่อนย้ายสิ่งของ

วัสดุจำพวกพรม มีความสวยงาม ลดเสียงดัง ทำให้เกิดความรู้สึกอบอุ่น สบาย และหรูหรา แต่มีข้อเสียในการบำรุงรักษา

การออกแบบผนังห้อง

มีวัสดุที่สามรถเลือกใช้ได้หลายชนิด เช่นไม้ อิฐ หิน กระจก เป็นต้นขึ้นอยู่กับแนวทางในการออกแบบ นอกจากความเหมาะสม แนวทางการออกแบบ และความสวยงามแล้ว ควรจะพิจารณาถึงความปลอดภัยจากอัคคีภัยและการสัมผัสด้วย

การออกแบบเพดาน

เพดานควรออกแบบและใช้วัสดุให้มีความเก็บเสียงเนื่องจากมีคนเข้ามาใช้บริการมาก การทำระดับให้มีส่วนสูงต่ำจะช่วยเก็บเสียงสะท้อนได้ และทำให้เกิดความน่าสนใจได้ด้วย นอกจากนั้นเพดานยังเป็นที่วางอุปกรณ์ให้แสงสว่างและไฟฟ้า โดยการให้แสงสว่างในห้องอาหาร ไฟชนิดต่างๆ นอกจากการส่องลงมายังโต๊ะอาหารโดยตรงจากเพดานแล้ว ยังสามารถซ่อนบนเพดานเพียงให้แสงสว่างลอดลงมาไม่ให้รบกวนสายตา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คุณสมบัติและการใช้งานวัสดุแต่ละประเภท

วัสดุประเภทหิน

วัสดุประเภทหินเหมาะสำหรับผนังภายในและภายนอกและพื้นทั้งภายในและภายนอกอาคาร เพราะว่าสามารถทนดิน ฟ้า อากาศและยังใช้งานที่สมบุกสมบัน ตลอดจนส่วนที่มีคนพลุกพล่าน เนื่องจากหินทนทานต่อการสัมผัสและทำความสะอาดง่าย ซึ่งยังให้ความงดงาม ประทับใจ มีค่าและดูหรูหรา หินแต่ละประเภทก็จะมีคุณสมบัติที่ต่างกันไป ดังนี้

หินแกรนิต

ส่วนมากใช้ในการกรุผนังหรือพื้นทางเดินของส่วนต่างๆ เนื่องจากเป็นหินที่แข็งแรงที่สุดและมีความทนทาน เมื่อขัดขึ้นเงาจะมีลักษณะคล้ายหินอ่อน บำรุงรักษาทำความสะอาดง่าย

หินกาบ

คือหินที่ซ้อนเป็นชั้นๆ ที่นิยมใช้มีหลายสี คือ สีน้ำตาล ดำ เหลือง ส้มแดง ม่วง(ราคาแพงมากที่สุด) หายากแต่ดูไม่เป็นธรรมชาติ นิยมนำมาปูพื้น ผนัง

หินอ่อน

การนำมาใช้จะใช้กับผนังภายในเป็นส่วนมาก มีสีให้เลือกหลากหลาย เป็นหินที่สามารถทนสกปรก ทนสารเคมีบางชนิดได้ หินอ่อนช่วยเสริมสร้างคุณค่าการตกแต่งได้เป็นอย่างดี ให้ความรู้สึกโอ่อ่า สวยงามตามธรรมชาติ สีที่นิยมได้แก่ สีเทา สีขาว สีดำ สีชมพูและสีส้มเหลือง

วัสดุประเภทดินเผา

วัสดุประเภทดินเผา เช่น กระเบื้องและเซรามิค สามารถใช้กรุผนังและพื้น ราคาถูกกว่าหิน ทนต่อสภาพดินฟ้าอากาศ การสึกกร่อน บำรุงรักษาง่ายตลอดจนมีลวดลายให้เลือกได้มากกว่าอิฐ

อิฐ

สามารถนำมาใช้โดยสีธรรมชาติของมัน มีสีแดง สีเหลือง สีเทา ขาว มีราคาถูกกว่าหิน คงทนและง่ายต่อการรักษา

กระเบื้อง

เป็นวัสดุที่สามารถปูได้ทั้งพื้นละผนัง ได้ทุก ๆ ห้องตามที่ต้องการและเหมาะสมสำหรับสภาพดินฟ้าอากาศ มีหลายขนาดหลายแบบและมีสีมากมายให้เลือก แบ่งเป็น 2 ชนิด

- กระเบื้องที่ผลิตในประเทศ มีทั้งคุณภาพและคงทนสวยงามใกล้เคียงกับของต่างประเทศ
- กระเบื้องที่ผลิตจากต่างประเทศ ผลิตด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย จึงทำให้มีคุณภาพมาก กระเบื้องที่ดีที่สุดคือกระเบื้องจากประเทศญี่ปุ่น และกระเบื้องที่สวยที่สุดมาจากอิตาลี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วัสดุประเภทไม้

เป็นวัสดุที่เหมาะสมกับการออกแบบตกแต่งภายใน เป็นวัสดุที่หาง่ายราคาไม่แพง มีความคงทนถาวร และให้คุณค่าทางความสวยงามตามธรรมชาติได้ดี ที่ต้องการความเป็นธรรมชาติและมีความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อม ไม้มีหลายชนิด ทั้งไม้ที่มีในประเทศและจากต่างประเทศ เช่น

ไม้สัก

เป็นไม้เนื้อปานกลาง ใช้กับงานประณีตได้ดี รวมทั้งมีสีและลวดลายสวยงามเหมาะแก่การนำมาทำเครื่องเรือน การนำมาขัดให้เรียบหรืออาจจะย้อมสีให้เข้มก็จะทำให้สวยขึ้นมาอีกแบบ

ไม้อัดสัก

คือไม้สักที่แปรรูปเป็นแผ่นอัดทับไม้เนื้อแข็งเพื่อให้มีความแข็งตัวไม่บิดงอหรือหัก ใช้กรุเครื่องเรือนที่ทำโครงไม้สัก จะดูแลยากกว่าเครื่องเรือนที่ทำผิวด้วยไม้สัก

ไม้อัดยาง

เป็นไม้ชนิดเดียวกับไม้อัดสัก มีความแข็งแรงทนทานพอ ๆ กัน แต่เนื้อไม้และลวดลายจะน้อยกว่า นิยมนำมาพ่นสีหรือกรุวัสดุอื่นกับผิวหน้าอีกที ราคาถูก

ไม้อัดยมหิน

เป็นไม้ที่มีลักษณะคล้ายกับไม้อัดสัก แต่ว่า ลวดลายจะไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยเหมือนกับไม้อัดสัก ผลิตน้อย ราคาไม่แน่นอน

ไม้ไผ่ วัสดุพื้นบ้าน

ไม้ไผ่ วัสดุพื้นบ้าน เป็นไม้ที่หาได้ง่ายและมีอยู่ทั่วไปในทุกภาคของเมืองไทย เป็นวัสดุที่มีราคาไม่แพงจนเกินไป แต่มีความแน่นอน คือ ไม่ว่าจะแปรรูปแบบไปอย่างไร ก็ยังมีคุณค่าในตัวเองที่เห็นได้อยู่เสมอว่าเป็นไม้ไผ่ และไม่ทิ้งความเป็นธรรมชาติในตัวของมันเองได้เลย ถึงแม้ว่าจะผนวกเอาฝีมือและความคิดของคนในการนำมาใช้แล้วก็ตาม ไผ่จึงเป็นไม้ที่คนเห็นแล้วอดนึกถึงธรรมชาติและความรู้สึกที่ผ่อนคลายขึ้น ในสภาพว่าเหมือนนั่งอยู่ในบรรยากาศนั้นไม่ได้

ไม้ไผ่ ที่จะนำมาตกแต่งนั้น จะต้องผ่านกรรมวิธีหลายอย่าง ตั้งแต่การแช่น้ำในน้ำยา ต้ม ย่าง และอบ ก่อนที่จะนำมาใช้ในลักษณะการออกแบบที่แตกต่างออกไป ไม้ไผ่นี้เหมาะสม เป็นอย่างมากสำหรับการตกแต่งบริเวณที่อยู่อาศัย หรือนำมาประกอบในการทำเฟอร์นิเจอร์ โคมไฟ กั้นผนังแต่งเพดานและอื่น ๆ นับเป็นการเหมาะเป็นอย่างมากที่จะใช้กับสถานที่ เป็นชายทะเล เพราะปลอดจากปัญหาจากไอน้ำเค็มที่จะทำให้เกิดสนิมเร็วขึ้นกว่าปกติ แต่ที่สำคัญในยุคเศรษฐกิจเท่าที่จำเป็นในปัจจุบัน จะเป็นวัสดุที่มีราคาถูกกว่าวัสดุอื่น ๆ และจากการที่ได้ผ่านกรรมวิธีต่าง ๆ มาแล้ว ทำให้ไม้ไผ่ที่นำมาใช้จะมีความคงทนถาวร และปลอดภัยจากมอดกัดเจาะ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การใช้ไม้ไผ่ปูพื้น

ปัจจุบันมีปาเก้ไม้ไผ่ซึ่งมีความคงทนและมีพื้นผิวที่สวยงาม นำมาปูพื้นเฉพาะช่วงหรือปูตลอดแนว ให้ความรู้สึกเป็นธรรมชาติดีกว่าไม้ปาเก้หรือพรม

การใช้ไม้ไผ่ทำม่านบังตา

เพราะลักษณะเป็นปล้องกลมเมื่อมาจับสานกันเป็นผืนก็ทำให้ดูสวยงาม การสานตัวกันทำให้เป็นแผงขึ้นนี้ ทำให้เกิดลวดลายขึ้น เราสามารถออกแบบลวดลายของม่านบังตาไม้ไผ่นี้ได้หลายแบบ อาจจะสานเป็นตารางหรือเป็นรูปสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน หรือลายแบบอื่นๆ ได้อีกมาก หรือจนกระทั่งเป็นลายอิสระไม่มีรูปทรงแน่นอน

วัสดุประเภทหวาย

วัสดุประเภทหวาย เป็นวัสดุที่มีอยู่ตามธรรมชาติในเมืองร้อน เหมาะสมกับการนำมาใช้ตกแต่งโรงแรมประเภทตากอากาศ โดยตกแต่งส่วนที่ต้องการจะพักผ่อนทั่วไป เพราะมีความกลมกลืนกับธรรมชาติ ได้บรรยากาศพื้นถิ่น รวมทั้งราคาถูกและน้ำหนักเบา

ข้อเสียของหวาย

1. ไม่ทนทานต่อการกัดกินของสัตว์เล็กๆ เช่น มอด หรือ เชื้อรา แต่ก็สามารถป้องกันได้โดยการทาน้ำยารักษาเนื้อไม้

2. ไม่แข็งแรงทนทานเหมือนไม้ โดยเฉพาะส่วนที่เป็นหวายเส้นเล็กๆ อาจจะขาดได้ง่าย มีซอกและมุมมากทำให้เกิดความสกปรกง่าย

3. ไม่ทนต่อสภาพดินฟ้าอากาศ มีอายุการใช้งานที่สั้นถ้าดูแลรักษาไม่ดี

4. ติดไฟง่าย

วัสดุประเภทแร่ธาตุต่างๆ

วัสดุโลหะ

เหล็ก

เหล็กที่ใช้ทำเครื่องเรือนมีอยู่ 2 ชนิด เหล็กแผ่นและเหล็กท่อกลม มีหลายขนาด สามารถนำมาดัดแปลงเป็นรูปตามความต้องการ ผิวชั้นนอกอาจทำได้หลายอย่างเช่น ชุบโครเมียม พ่นสี ลมดำ ข้อเสียคือเป็นสนิมได้ โดยเฉพาะกับสภาพอากาศที่ทะเลไม่ควรนำไปใช้

สแตนเลส

เป็นโลหะที่ดีพิเศษกว่าเหล็กธรรมดาทั่วไป คือ ไม่เป็นสนิม แข็งแกร่งแต่มีราคาสูงกว่าเหล็ก มีทั้งชนิดแผ่นและท่อกลม มีผิวที่มันวาว เบากว่าเหล็ก

ทองเหลือง

เป็นโลหะที่มีความแข็งแรง ผิวสีเหลือง ราคาแพง บำรุงรักษายาก แต่ว่าคุณสมบัติของทองเหลืองสามารถดัดโค้ง งอ หรือหล่อเป็นรูปต่างๆได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กระจก

ปัจจุบันกระจกเป็นวัสดุที่สำคัญมากในการออกแบบตกแต่งภายในเพราะ มีความสวยงามและสามารถใช้กับวัสดุอื่นได้ด้วย มีความโปร่งแสง หรูหรา กระจกสามารถทนไฟ กันลม กันฝนได้ปลอดภัยจากเชื้อราและสามารถป้องกันเสียงรบกวนโดยไม่ปิดบังทิวทัศน์ภายนอกได้ กระจกมีหลายรูปแบบทั้งสีสันและคุณสมบัติ

พรม

ปัจจุบันนี้พรมที่ใช้กันอยู่ มี 5 ประเภท คือ

1. พรมมาตรฐานทั่วไป เป็นพรมทอจากไหมจริงๆ แบ่งเป็นพรมชนิดขนสัตว์แท้และพรมใยสังเคราะห์

2. พรมมาตรฐานแยกชิ้น เป็นพรมลักษณะเดียวกันกับแบบแรกแต่มีขนาดย่อย และขายเป็นชิ้นใช้วางบนพื้นโดยไม่ต้องติดยึด

3. พรมกันน้ำ เป็นพรมที่ทำจากใยสังเคราะห์พิเศษ กันน้ำได้ดีกว่า 2 แบบแรก แต่ความสวยงามนั้นด้อยกว่า บางครั้งเรียกว่าพรมอัด

4. พรมที่ใช้วัสดุดิบพิเศษ เป็นพรมที่ผลิตจากวัตถุดิบท้องถิ่นเช่น ปอ มีความทนทานสวยงาม ราคาถูก ไม่มีชนิดที่ใช้ปูเต็มห้อง เหมาะสำหรับการนำมาประดับที่ผนัง

5. พรมชนิดอื่นๆ เช่น พรมน้ำมันข้อสังเกต พรมเป็นวัสดุที่มีผิวอ่อนนุ่ม มีลวดลายให้เลือกมากมาย แต่ว่าต้องดูแลรักษาอย่างดี เหมาะสำหรับการนำไปใช้ในห้องที่มีการปรับอากาศ

ผ้าม่าน

เป็นวัสดุที่สำคัญในการตกแต่งภายใน มีความจำเป็นต่อประตู หน้าต่าง และกระจก ผ้าม่านทำจากวัสดุหลายชนิด เช่น

- ผ้าไหม ให้ความรู้สึกมีคุณค่า หรูหรา สวยงาม
- ผ้ากำมะหยี่ ให้ความรู้สึก หรูหรา ภูมิฐาน ฟุ่มเฟือย มีราคา
- ผ้าฝ้าย ให้ความรู้สึกเป็นกันเอง สนุกสนาน
- ผ้าป่าน ให้ความรู้สึกโปร่งสบาย
- ผ้าลูกไม้ ให้ความรู้สึกน่ารัก โรแมนติก
- วัสดุยางสติกบาง ให้ความรู้สึกเข้มแข็ง ขึงขัง เป็นทางการน่าเชื่อถือ
- ม่านไม้ไผ่ ให้ความรู้สึกเป็นธรรมชาติ ความสบาย เป็นกันเอง

ประโยชน์ของผ้าม่านคือ ช่วยกรองแสง ควบคุมแสงสว่างตามความต้องการ ช่วยลดความร้อนจากแสงแดด ช่วยกันฝุ่นและลม กันเสียง และช่วยสร้างบรรยากาศในการออกแบบตกแต่ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นอกจากนี้ผิวสัมผัสกับเนื้อผ้าก็มีอิทธิพลต่อความรู้สึก เช่น

1. ผ้าเนื้อหยาบ ให้ความรู้สึกหนักแน่น มีพิธีรีตอง เป็นพิเศษ สำหรับใช้ในห้องขนาดเล็กจะรู้สึกอึดอัด ควรใช้ในห้องขนาดใหญ่
2. ผ้าเนื้อเรียบ ให้ความรู้สึกเบา ผ่อนคลาย เหมาะกับห้องเล็กๆแคบๆ

ความรู้สึกในการใช้ผ้าม่านสีต่างๆ

1. สีเหลือง ให้ความรู้สึกร่าเริง มั่งคั่งสมบูรณ์ อบอุ่น
2. สีน้ำเงิน ให้ความรู้สึกสงบ ขรึม สุภาพ
3. สีเขียว ให้ความรู้สึกร่าเริง สดชื่น สดใส
4. สีแสด ให้ความรู้สึกตื่นเต้น เร้าใจ สนุก อบอุ่น
5. สีน้ำตาล ให้ความรู้สึกภูมิฐาน น่าเชื่อถือ
6. สีเทา ให้ความรู้สึกเคร่งขรึม สุภาพ เรียบร้อย
7. สีขาว ให้ความรู้สึกน่ารัก อ่อนโยน สะอาด บริสุทธิ์

จิตวิทยาในการเลือกใช้ผ้าม่าน

ในการเลือกชนิดและสีของผ้าม่านควรคำนึงถึงสีสัน ลวดลายว่าเหมาะสมกับบรรยากาศและสภาพแวดล้อมนั้นหรือไม่ การจัดโดยไม่พิจารณาสิ่งแวดล้อมนั้นอาจทำให้ผลงานออกแบบนั้นผิดเป้าหมายได้ พอที่จะแยกความรู้สึกที่ได้จากการตกแต่งผ้าชนิดต่าง ดังนี้

1. ผ้าไหม จะให้ความรู้สึกมีพิธีรีตอง เป็นระเบียบให้ความสง่างามแก่สถานที่
2. ผ้ากำมะหยี่ ให้ความรู้สึกหรูหรา ฟุ่มเฟือย ภูมิฐาน นุ่มนวล มีราคา
3. ผ้าฝ้าย ให้ความรู้สึกอบอุ่น เป็นกันเอง สนุกสนาน
4. ผ้าป่าน ให้ความรู้สึกโปร่งสบาย โรแมนติก
5. ผ้าลูกไม้ ให้ความรู่สึกน่ารัก โรแมนติก
6. วัสดุยางชนิดบาง ให้ความรู้สึกแข็งแรง ขึงขัง เป็นทางการ น่าเชื่อถือ
7. ม่านไม้ไผ่ ให้ความรู้สึกเป็นธรรมชาติ สบาย

นอกจากนี้เนื้อผ้ายังมีอิทธิพลให้ความรู้สึกด้วย

1. ผ้าเนื้อหยาบ ให้ความรู้สึกหนักแน่น มีความเป็นพิเศษ สำหรับใช้ในห้อง ขนาดเล็กจะรู้สึกอึดอัด ควรใช้ในห้องขนาดใหญ่
2. ผ้าเนื้อเรียบ ให้ความรู้สึกเบา ผ่อนคลาย เหมาะกับห้องขนาดเล็กๆแคบๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.9 แสดงคุณสมบัติของวัสดุที่ใช้ในงานตกแต่ง

ประเภท	คุณสมบัติ						ขนาด	การใช้งาน
	ดูดซึมเสียง	ทนทาน	ทำความสะอาดง่าย	ทนความชื้น	กันความร้อน	ทนการขัดข่วน		
วัสดุทั่วไป								
1. หินเกล็ดขัดมัน		●	●				หนา 5/8 – 3/4 นิ้ว ความกว้างไม่ควรเกิน 3.60 ม.	บันไดภายนอกทั่วไป, ห้องน้ำ, โถงทางเข้า, งานที่ทนทานมาก
2. กระเบื้อง		●	●	●		●	จัตุรัส x4, 6 x 6, 8 x 8, 9 x 9, 12 x 12 นิ้ว หกเหลี่ยม, แปดเหลี่ยม ความหนา ¾ , 1 ¾ , 1 ⅛ , 1 ½, 2 นิ้ว	ใช้งานหนักมาก ๆ อาคารพักอาศัย, ครัว, ห้องน้ำในบริเวณที่ต้องการทนต่อความทนทาน ทนต่อดินฟ้าอากาศ ทนต่อการศึกกร่อน บำรุงรักษาง่าย
3. กระเบื้องเซรามิกเคลือบมัน		●	●			●	3 x 3, 4 x 4, 4 ½, 6 x 6, 10 x 10, 12 x 12 นิ้ว หนา ⅜ ม ½ม ¾ นิ้ว	ใช้ในที่ที่ต้องการรักษาความเหมาะสมต่อสภาพดินฟ้าอากาศ และทนต่อไอน้ำเดิมได้ดี มีหลายแบบ ต้องคำนึงถึงความเหมาะสมในการใช้งาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.9 (ต่อ) แสดงคุณสมบัติของวัสดุที่ใช้ในงานตกแต่ง

ประเภท	คุณสมบัติ						ขนาด	การใช้งาน
	ดูดซึมเสียง	ทนทาน	ทำความสะอาดง่าย	ทนความชื้น	กันความร้อน	ทนการขีดข่วน		
4. กระเบื้องหินอ่อน		●	●				มีขนาดต่าง ๆ ให้เลือกมากมาย ความหนา ¾ - 1 นิ้ว	เป็นหินที่ทนทานต่อความสกปรกได้ดี ทนต่อสารเคมีได้บ้าง หินอ่อนมีค่าในด้านความงามมากกว่าหินประเภทอื่น มีสีให้เลือกตามความเหมาะสม เช่น ขาว เทา ชมพู เขียว เนื้อน้ำตาล ไม่เก็บเสียง หรูหรา และมีผิวดูสวยงาม
5. แผ่นหินธรรมชาติ		●	●			●	มีขนาดต่าง ๆ ให้เลือกมากมาย ความหนา 1 ½ -2 นิ้ว	งานหนัก งานตกแต่ง
6. กระเบื้องหินเกล็ดขัด	●		●				มีหลายขนาดให้เลือกมากมาย ผิวที่เป็นเกล็ดควรเทหนาอย่างน้อย ½ นิ้ว	งานปานกลาง งานหนักการรักษาง่าย ดูเรียบร้อย ใช้เมื่อไม่ต้องการความเงียบนัก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.9 (ต่อ) แสดงคุณสมบัติของวัสดุที่ใช้ในงานตกแต่ง

ประเภท	คุณสมบัติ						ขนาด	การใช้งาน
	ดูดซึมเสียง	ทนทาน	ทำความสะอาดง่าย	ทนความชื้น	กันความร้อน	ทนการขีดข่วน		
7. วัสดุพื้นพวกไม้คอร์ก	●		●				30-70 นิ้ว กว้าง 6 นิ้ว (ชนิดแผ่น 4-12 นิ้ว รูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส 36x12 นิ้ว	ใช้งานหนักปานกลางอาคารทำงานเล็ก ๆ บ้านพักอาศัย
8. แผ่นพีวีซี		●	●	●			กว้าง 3, 4, 6 นิ้ว ความหนา $1\frac{1}{6}$ – $1\frac{1}{8}$ นิ้ว	ใช้งานหนักปานกลาง
9. แผ่นยางธรรมชาติ	●	●	●	●			กว้าง 3x6 นิ้ว ความหนา 1/8, 3/16 นิ้ว, ¼ นิ้ว ชนิดของฟองรองหนาอีก $\frac{1}{8} - \frac{3}{16}$ นิ้ว	อาคารที่ต้องการความเงียบทนทาน
10. พรม	●						มี 2 ชนิด คือ - พรมผืนใหญ่ที่ใช้ปูเต็มห้องหรือพื้นที่ - พรมผืนเล็ก ๆ มีขนาด 9x12, 5x7, 4x6, 2x3 นิ้ว	สถานที่ต้องการความหรูหราห้องที่ต้องการเก็บเสียงป้องกันเสียงสะท้อน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.9 (ต่อ) แสดงคุณสมบัติของวัสดุที่ใช้ในงานตกแต่ง

ประเภท	คุณสมบัติ						ขนาด	การใช้งาน
	ดูดซึมเสียง	ทนทาน	ทำความสะอาดง่าย	ทนความชื้น	กันความร้อน	ทนการขีดข่วน		
11. กระเบื้องยาง	●		●				6-48 นิ้ว เป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส 9x9 นิ้ว ความหนา $\frac{1}{8}$ นิ้ว,	ใช้งานปานกลาง ต้องการความเงียบ
12. พื้นไม้		●	●		●		มีหลายขนาด เลือกใช้ตามความเหมาะสมของงาน	ใช้ตามความเหมาะสมของสถานที่
วัสดุที่ใช้ทำผนังหรือกำแพง								
1. ผนังหรือกำแพงอิฐ		●			●			ใช้ทั้งภายในและภายนอก
2. ผนังหรือกำแพงก้อนกลวงและอิฐ		●			●		ความหนาของก้อน 3 $\frac{2}{8}$ นิ้ว และ 5 ¾ นิ้ว 7 ¾ นิ้ว, 11 ¾ นิ้ว	ใช้ได้ทั้งภายนอกและภายในสามารถใช้เป็นช่องแสงเพื่อรับแสงจากภายนอกได้
3. ผนังกำแพงหิน		●		●		●		ใช้ได้กับบางสถานที่ เพราะมีผลกระทบในหลายด้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.9 (ต่อ) แสดงคุณสมบัติของวัสดุที่ใช้ในงานตกแต่ง

ประเภท	คุณสมบัติ						ขนาด	การใช้งาน
	ดูดซึมเสียง	ทนทาน	ทำความสะอาดง่าย	ทนความชื้น	กันความร้อน	ทนการขีดข่วน		
4. ผนังเส้นใย	●				●		12, 18, 24 นิ้ว รูปทรงสี่เหลี่ยม ความหนา $\frac{3}{3}$, $\frac{3}{4}$, $\frac{7}{8}$ นิ้ว ถ้าแผ่นยาว 2x8, 2x6 นิ้ว หนา $\frac{3}{16}-1\frac{1}{4}$ นิ้ว	ใช้ในส่วนที่ต้องการการปรับเปลี่ยนสามารถเคลื่อนย้ายได้
5. ผนังซีบอร์ด		●		●			4x8 ฟุต	
6. ผนังแผ่นอาร์คบอร์ด	●			●	●			ใช้เป็นผนังบุ ทำป้ายทำเฟอร์นิเจอร์
7. แผ่นแอสเบสตอสเมนต์	●		●	●	●	●	4x8, 4x6 ฟุต พวกเก็บเสียงได้ 12, 16, 18, 24 นิ้ว เป็นสี่เหลี่ยม ความหนา $\frac{3}{16}$, ¼, ¾ นิ้ว พวกเก็บเสียงได้ ½, $\frac{5}{4}$-10 นิ้ว	
8. กระดาษชานอ้อย	●			●	●		4x8, 4x6, 4x10, 4x12 ฟุต	ส่วนใหญ่ใช้กับห้องประชุมหรือห้องที่ต้องการเก็บเสียง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.9 (ต่อ)แสดงคุณสมบัติของวัสดุที่ใช้ในงานตกแต่ง

ประเภท	คุณสมบัติ						ขนาด	การใช้งาน
	ดูดซึมเสียง	ทนทาน	ทำความสะอาดง่าย	ทนความชื้น	กันความร้อน	ทนการขีดข่วน		
9. เซลโลกรีต (ใยไม้อัด)	●				●		1.00x2.00ม. ความหนา ½, ¾, 1 ½ 2, 3 นิ้ว	ใช้ทำผนัง
10. เซฟวิ่งบอร์ด				●	●		4x8 ฟุต	ทาสีต้องรองพื้นด้วยแลคเกอร์เพื่อประหยัดสี
11. แอสคูสติก-บอร์ด	●				●		0.60x0.60, 0.60x1.20, 0.60x2.40 ม. ความหนา 10 ซม.	ผนังกั้นห้องดนตรี ประชุม อัดเสียง โรงภาพยนตร์ โดยตอกติดกับโครงไม้
วัสดุตกแต่งผนังและเพดาน								
1. วอลเปเปอร์	●		●					ใช้ตามลวดลายเหมาะสมสำหรับสถานที่ที่ต้องการความสวยงาม
2. กระเบื้องเซรามิค		●	●			●	มีหลายขนาด	ใช้กับผนังทั่วไปที่ไม่ต้องการความหรูหรามากนัก
3. พลาสติก			●				4x8, 4x10, 4x12 ฟุต	ผนังที่ต้องการตกแต่ง
4. วัสดุพวกโลหะ		●	●			●		ใช้กรุผนัง, เสา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.10 แสดงคุณสมบัติของสีชนิดทาและพ่น

ประเภท		คุณสมบัติ	การใช้งาน	สี
สีชนิดทา	สีน้ำชนิดด้าน	สีทาแล้วไม่เป็นเงา	เหมาะสำหรับทาผนังและเพดานภายใน	มีให้เลือกมากมาย
	สีชนิดน้ำมัน	สีที่ทาแล้วเป็นเงา	ใช้ในที่ถูกจับต้องบ่อย ๆ เช่น ขอบประตู หน้าต่าง	
	สีพลาสติกธรรมดาและสีฝุ่น	ใช้ทาชั่วคราว เฉพาะงานออกร้านเปื้อนง่าย	ใช้ทาชั่วคราว ใช้รองพื้น	
สีชนิดพ่น	สีพ่น แซนด์เท็กซ์ หรือ เอ็กซ์ – ไพร – เท็กซ์	ช่วยลดเสียงสะท้อน กันความชื้น ทดแดด ทนฝน ไม่หลุดลอก ปัญหาเรื่องรอยแตก	พ่นฝ้า ผนังภายในอาคาร ยังที่เป็นรอยต่อกระเบื้องแผ่นเรียบ เมื่อพ่นสีแล้วทำให้ไม่เห็นรอยต่อ	
	พ่นสีคัลเลอร์เท็กซ์ บอบ์มเท็กซ์	มีความคงทนต่อแดด ฝน ป้องกันรา ตะไคร่น้ำ รักษาผิวปูน	มีทั้งชนิดฉาบและถูกกลิ้ง ใช้พ่นได้ทั้งภายในและภายนอก	
	สีพ่นลูกน่าทเกซ์ โซสิดเท็กซ์	ประกอบด้วยวัสดุทนไฟ ทนความร้อนเก็บเสียง	เหมาะสมที่จะใช้กับห้องครัวหรือส่วนที่	
	สีพ่นดูราเท็กซ์	เป็นสีแฟนซี ทนแดด ทนฝน ไม่ล่อนง่าย	ใช้ได้ทั้งภายในและภายนอก	
	สีพ่นมิวรัสเท็กซ์	ประกอบด้วยเคมี วัสดุทนไฟในพลาสติก	ใช้ในส่วนที่มีเตาไฟ โรงงานที่ร้อน	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

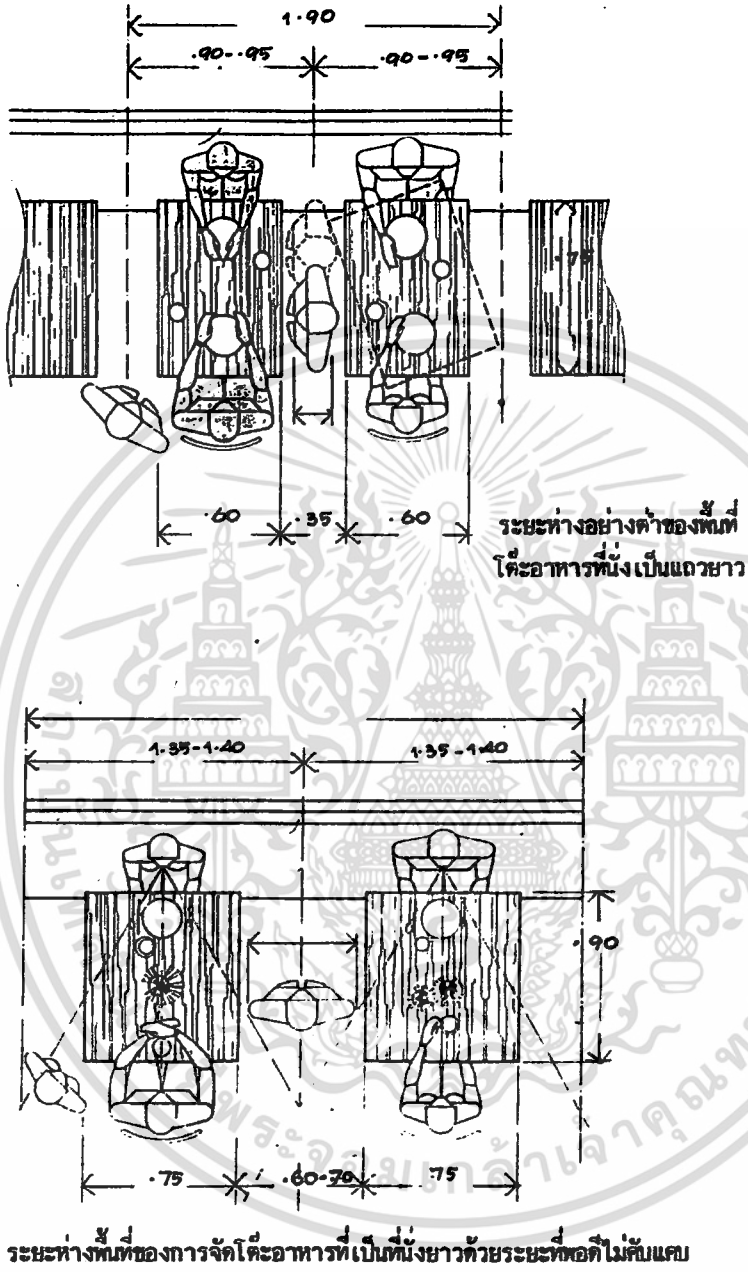

ภาพที่ 2.28 แสดงระยะห่างพื้นที่ของการจัดโต๊ะอาหารที่เป็นที่นั่งยาวด้วยระยะที่พอดีไม่คับแคบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

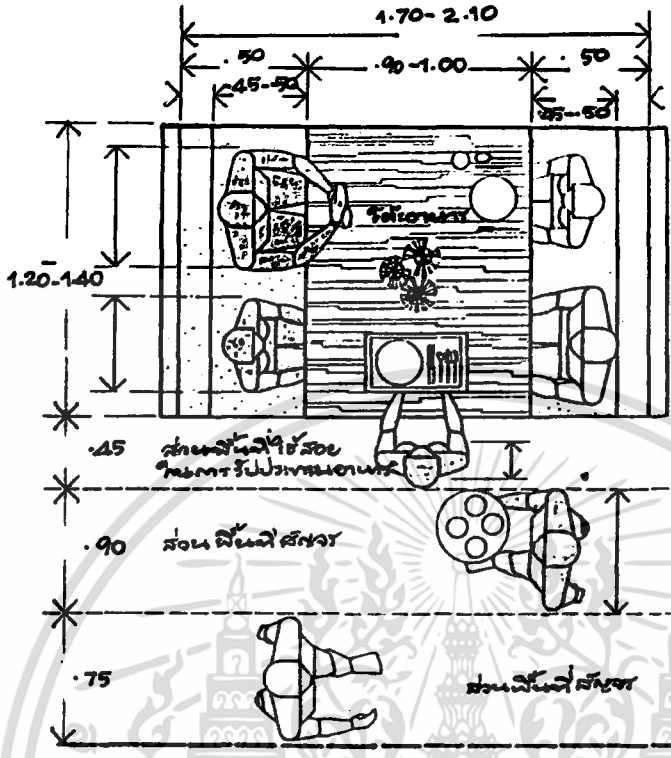

ที่นั่งรับประทานอาหารเป็นลักษณะเก้าอี้ยาว (BOOTH)

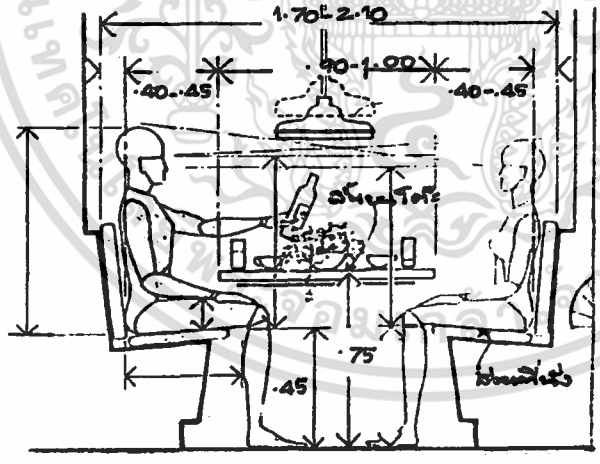

ภาพที่ 2.29 แสดงลักษณะที่นั่งรับประทานอาหารเป็นลักษณะเก้าอี้ยาว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

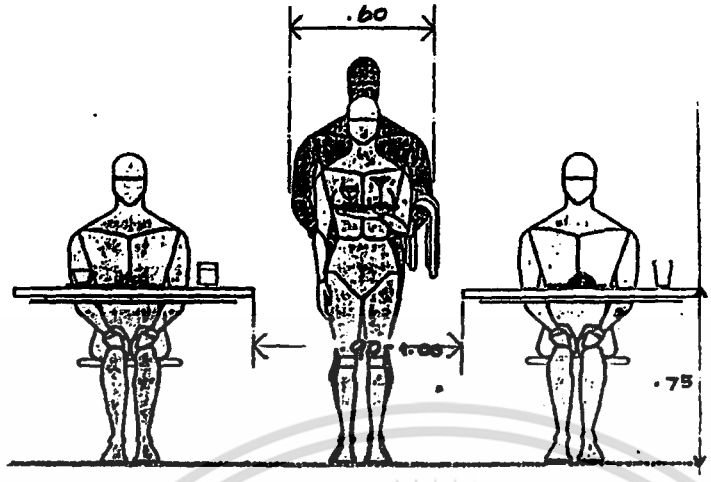

ระยะห่างพื้นที่บริการอาหารระหว่างโต๊ะ

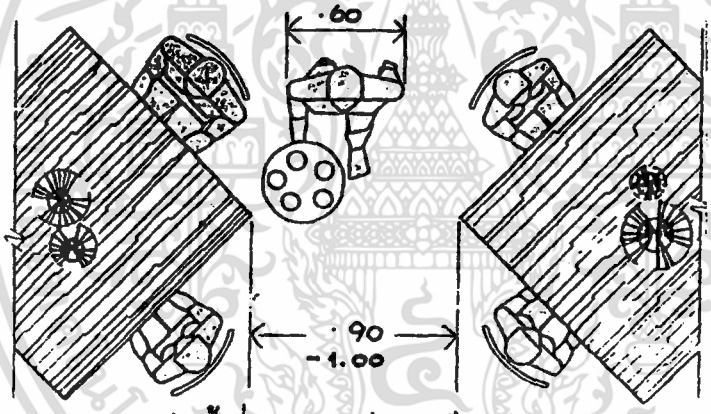

ระยะห่างพื้นที่บริการระหว่างมุมโต๊ะ

ภาพที่ 2.30 แสดงลักษณะระยะห่างพื้นที่บริการระหว่างมุมโต๊ะ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

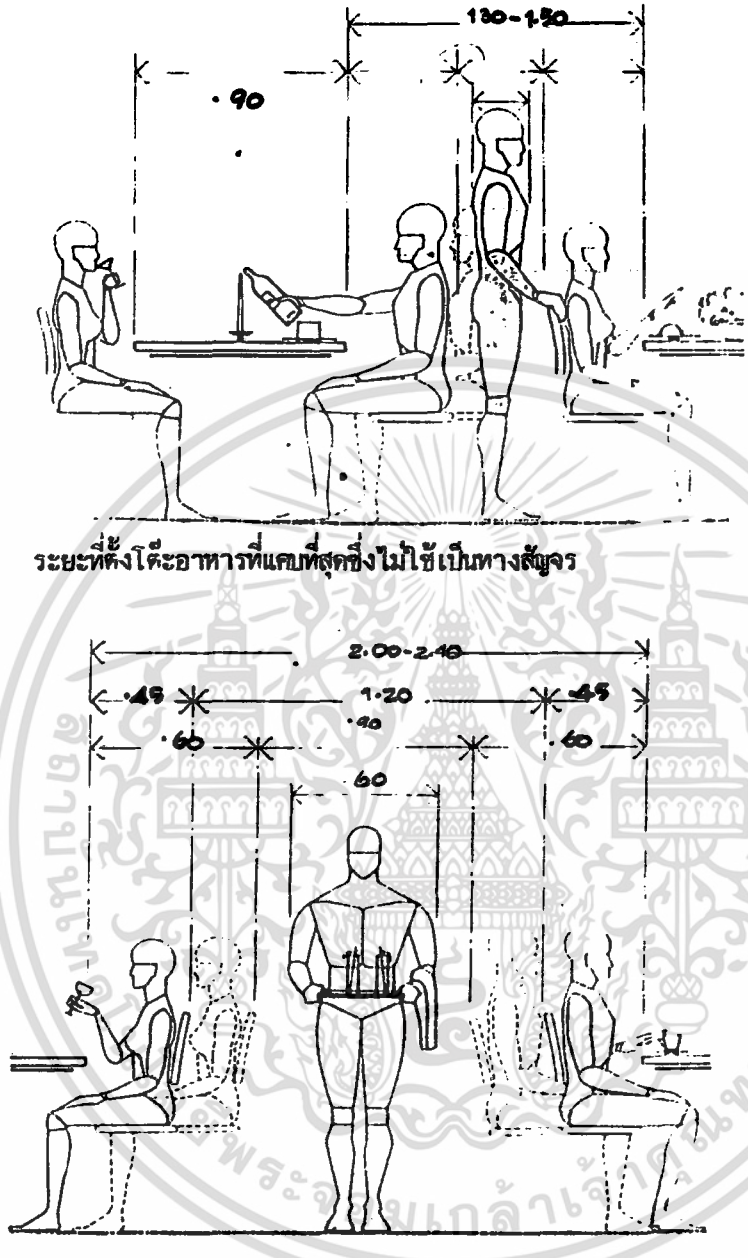

ภาพที่ 2.31 แสดงลักษณะระยะที่ตั้งโต๊ะอาหารที่แคบที่สุดซึ่งไม่ใช้เป็นทางสัญจร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

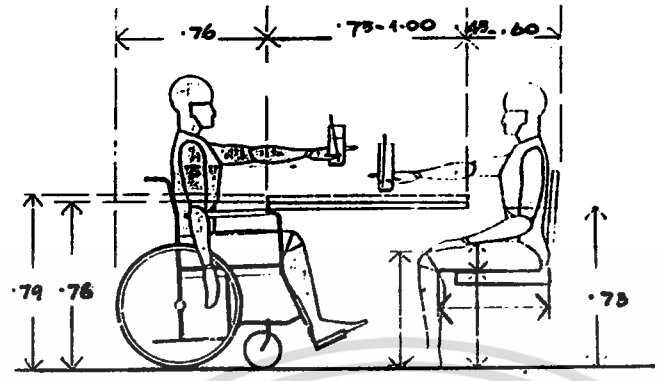

ความสูงของโต๊ะอาหารที่จะใช้กับเก้าอี้รถเข็น

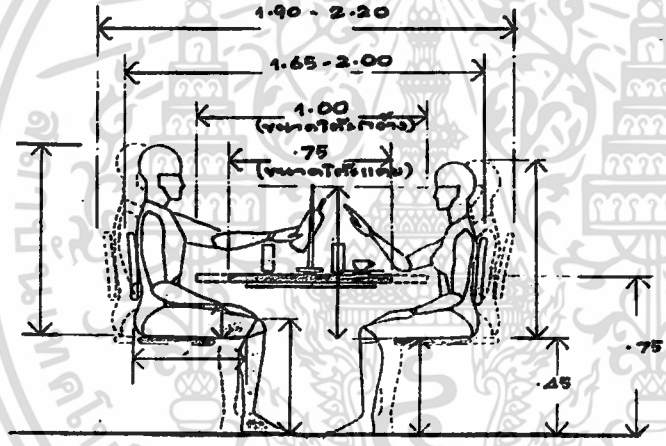

ภาพที่ 2.32 แสดงลักษณะความสูงของโต๊ะอาหารที่ใช้กับเก้าอี้รถเข็น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

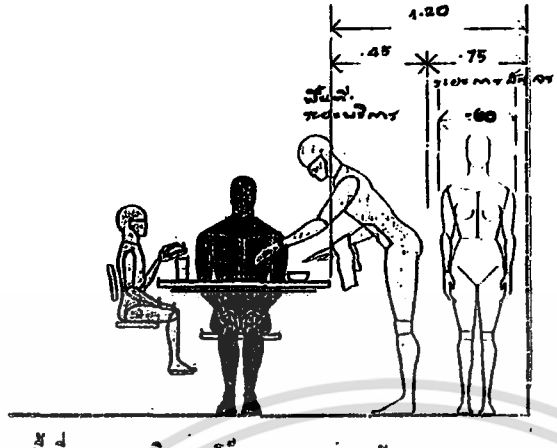

พื้นที่ระยะการบริการบนโต๊ะอาหาร และการสัญจร

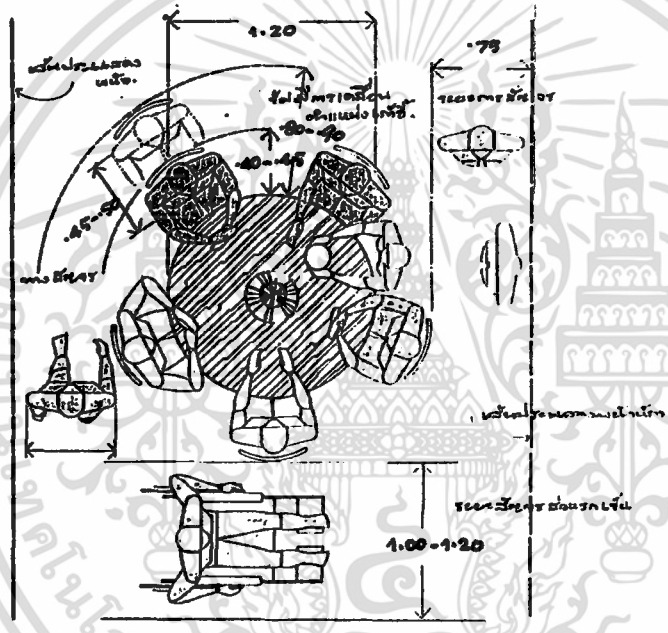

ภาพที่ 2.33 แสดงลักษณะพื้นที่บริการบนโต๊ะอาหาร และการสัญจร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

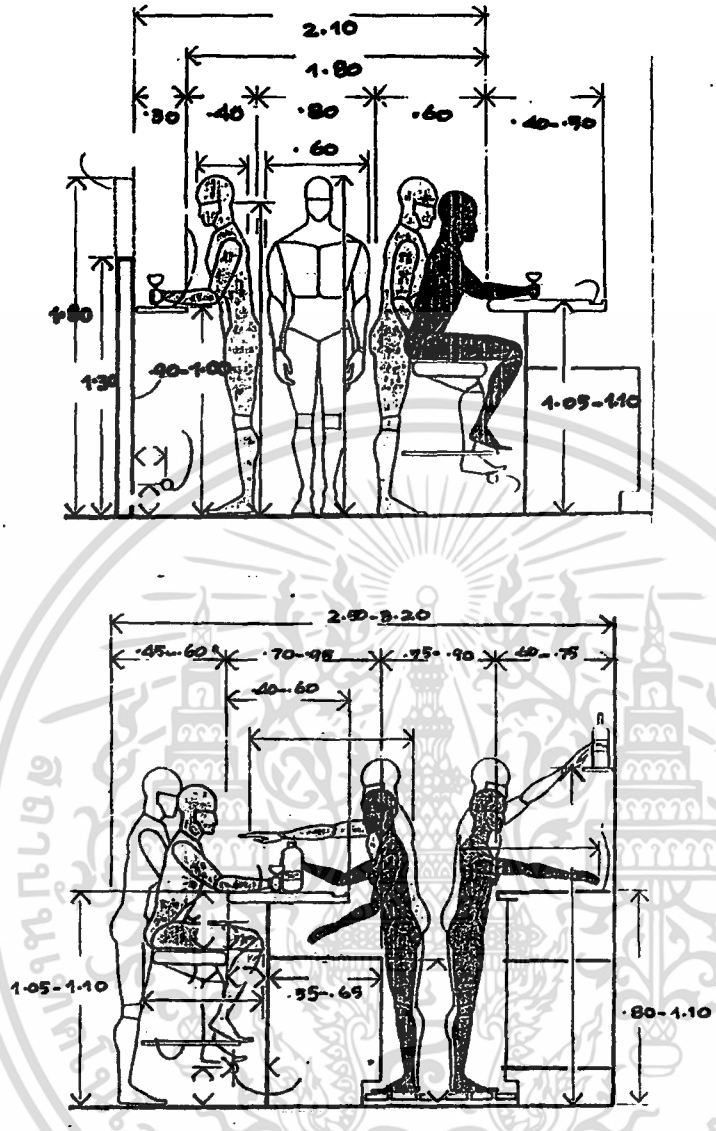

ภาพที่ 2.34 แสดงลักษณะระยะของการบริการหน้าเคาน์เตอร์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.8 การศึกษาโครงการเปรียบเทียบ

เหตุผลในการเลือกโครงการเปรียบเทียบเพื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและองค์ประกอบภายในโรงแรม เพื่อนำมาสรุปหาแนวทางในการออกแบบ โดยพิจารณาจากโครงการเปรียบเทียบดังนี้

เหตุผลในการเลือกศึกษา

- เป็นโรงแรมตากอากาศ ที่มีขนาดและส่วนบริการใกล้เคียงกัน
- เป็นโรงแรมซึ่งรองรับนักท่องเที่ยวและมีส่วนบริการด้านสุขภาพ
- เพื่อศึกษารูปแบบและบรรยากาศในการตกแต่งภายใน

จากเหตุผลในการศึกษาโครงการเปรียบเทียบ จึงได้เลือกโรงแรมที่เหมาะสมและสอดคล้องกับโครงการ ดังนี้

- โรงแรม สุโขทัย กรุงเทพ
- โรงแรม รอยัล ออคิด เชอราตัน

วัตถุประสงค์การศึกษาโครงการเปรียบเทียบ

1. เพื่อศึกษารูปแบบ โรงแรมตากอากาศ เช่นเดียวกับโครงการด้านการบริหารงานและการบริการ

2. เพื่อศึกษาลักษณะที่มาของงานออกแบบภายในโรงแรมอื่นๆ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการกำหนดแนวความคิดในการออกแบบ

3. เพื่อศึกษาข้อดี ข้อเสีย ตลอดจนการเลือกใช้วัสดุในการออกแบบตกแต่ง เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดแนวทางในการออกแบบตกแต่งโครงการที่กำลังศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. The Sukhothai Bangkok (เดอะ สุโขทัย กรุงเทพฯ)

ภาพที่ 2.35 แสดงลักษณะโครงการ

วัตถุประสงค์การศึกษาโรงแรม

1. ที่ตั้งอยู่ในจังหวัดใกล้เคียงกับโครงการ
2. แนวคิดในการออกแบบที่นำเอาลักษณะสถาปัตยกรรม และการตกแต่งภายใน มาเป็นหลักการออกแบบ
3. ลักษณะสภาพแวดล้อมที่มีการสร้างบรรยากาศเน้นความสงบ
4. สายงานการบริหารงานและการให้บริการ

ที่ตั้งของโครงการ

The Sukhothai Bangkok

13/3 ถนน สาทรใต้ กรุงเทพ 10120

ประเภทของโครงการ

โรงแรม

ขอบเขตในการศึกษาข้อมูล

- THAI RESTAURANT

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. THAI RESTAURANT

ภาพที่ 2.36 ส่วนภายนอกของโรงแรม

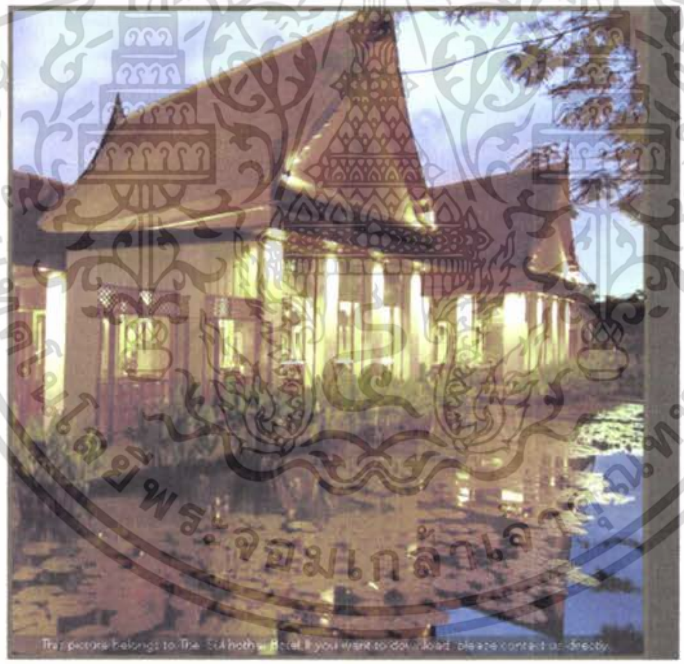

ภาพที่ 2.37 ส่วนภายนอกห้องอาหาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.38 ส่วนภายในห้องอาหาร

ภาพที่ 2.39 ส่วนภายในห้องอาหาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.40 ส่วนภายในห้องอาหาร

ตารางที่ 2.11 แสดงศึกษาโครงการเทียบ THAI RESTAURANT โรงแรม สุโขทัย(The Sukhothai Bangkok)

ส่วนศึกษา	THAI RESTAURANT
1. การศึกษาลักษณะการจัดวางผัง	การจัดวางผังมีลักษณะเป็น 4 แถว เรียงกันในแนวยาวตัวอาคารแยกส่วนออกมาจาก ส่วนล็อบบี้และส่วนห้องพัก
2. การศึกษาลักษณะการตกแต่ง	ในการออกแบบโดยรวมจะเน้นความสงบ ใกล้ชิดกับธรรมชาติ
2.1 การใช้สี	โดยส่วนใหญ่ใช้สีน้ำตาล สีของหินทราย
2.2 แสงสว่าง	- แสงธรรมชาติจากภายนอก - แสงประดิษฐ์จากไฟ DOWN LIGHT
2.3 วัสดุ	เลือกใช้วัสดุที่กลมกลืนกับธรรมชาติไม่เป็นสนิม - พื้นกระเบื้องดินเผา - ผนังส่วนครัวฉาบปูนสีขาวกรุด้วยไม้
2.4 เฟอร์นิเจอร์	เฟอร์นิเจอร์ส่วนใหญ่เป็นไม้สีเข้ม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.12 แสดง ข้อดี - ข้อเสีย

ข้อดี	ข้อเสีย
- มีการออกแบบให้ใกล้ชิดกับธรรมชาติมีความโปร่งโล่ง สบาย โดยสถาปัตยกรรมโครงสร้างหลังคา การใช้หลังคาจั่วแบบไทยและการนำกระเบื้องดินเผาซึ่งมีความสวยงามแบบไทยมาตกแต่งช่วยส่งเสริมความเป็นไทยได้อย่างชัดเจน	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. Royal Orchid Sheraton Hotel (โรงแรม รอยัล ออคิด เชอราตัน)

ที่ตั้ง

Royal Orchid Sheraton Hotel & Towers

2 Charoen Krung Road Soi 30 (Captain Bush Lane)

Siphya, Bangrak, Bangkok 10500 Thailand

ภาพที่ 2.41 ส่วนภายในห้องอาหาร

ขอบเขตในการศึกษาข้อมูลโครงการเปรียบเทียบ

1. ศึกษาลักษณะอาคาร
2. ศึกษาแนวความคิดในการออกแบบ
3. ศึกษาลักษณะการตกแต่งภายใน

ส่วนที่ทำการศึกษา

ห้องอาหารไทย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

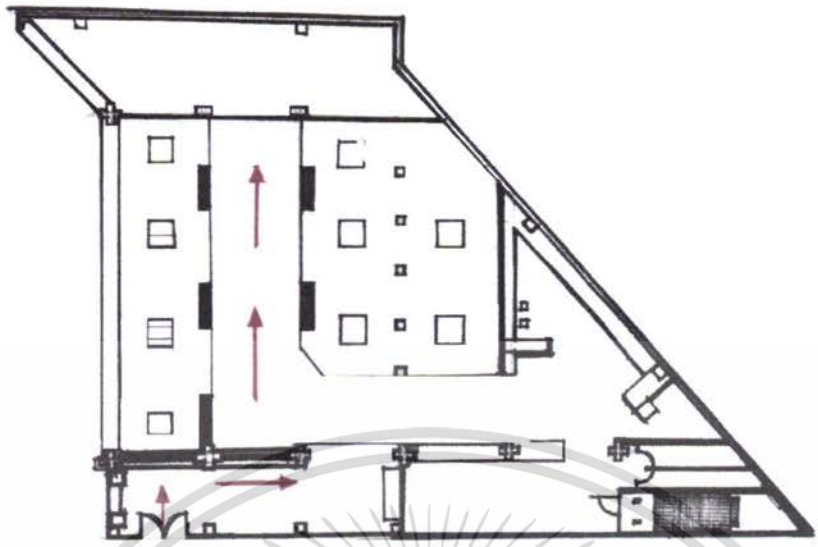

ภาพที่ 2.42 ผังส่วน RESTAURANT

ภาพที่ 2.43 ส่วนโถงทางเข้าร้านอาหารไทย

ภาพที่ 2.44 ส่วนที่นั่งรับประทานอาหารภายในห้องอาหาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.45 ส่วนเคาน์เตอร์เตรียมเครื่องดื่ม

ภาพที่ 2.46 ส่วนจุดพักอาหาร

ภาพที่ 2.47 ส่วนเคาน์เตอร์ควบคุมระบบเสียงภายในร้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.13 แสดงศึกษาโครงการเทียบ THAI RESTAURANT โรงแรม รอยัล ออคิด เชอราตัน (Royal Orchid Sheraton Hotel)

ส่วนศึกษา	THAI RESTAURANT
1. การศึกษาลักษณะอาคาร	เป็นส่วนที่อยู่บริเวณชั้นที่ 1 มีบริเวณเชื่อมต่อกับร้านอาหารอิตาเลียนและบริเวณระเบียงริมสระว่ายน้ำ
2.การศึกษาลักษณะการจัดวางผัง	การจัดวางผังเป็นแบบตายตัว ยกพื้นและเจาะช่องให้เท้าสอดลงไปได้
3.การศึกษาลักษณะการตกแต่ง	การตกแต่งโดยรวมใช้วัสดุประเภทไม้ ไม้แกะสลัก,กระจกใส,รูปปั้น,เครื่องปั้นดินเผา ,พื้นพรม
3.1การใช้สี	การใช้สีโดยรวมเป็นสีโทนไม้
3.2แสงสว่าง	- แสงธรรมชาติจากภายนอก - แสงประดิษฐ์จากไฟ DOWN LIGHT
3.3วัสดุ	- พื้น ปูพรม - ผนัง กรุด้วยกระจก - เพดาน ไม้และไม้แกะสลัก
3.4เฟอร์นิเจอร์	เฟอร์นิเจอร์ส่วนใหญ่เป็นไม้สีเข้ม

ตารางที่ 2.14 แสดง ข้อดี - ข้อเสีย

ข้อดี	ข้อเสีย
- อาคารสามารถมองวิวได้รอบ - การเจาะช่องพื้นทำให้สอดเท้าลงไปได้ - มีการให้แสงเพื่อเป็นจังหวะให้กับผนัง	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3
วิธีการดำเนินการศึกษา

ในการที่เข้าศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลาย นั้น นอกเหนือจากทราบ แหล่งข้อมูลที่ตั้งของเขต วัดในจังหวัดกรุงเทพมหานครและนนทบุรีที่จะเป็นแนวทางในการใช้ในการสำรวจเบื้องต้นแล้วยังจะต้องทราบถึงลักษณะภูมิศาสตร์ และสภาพแวดล้อม ความเป็นมาของลักษณะศิลปะอยุธยาที่ได้รับ โดยทั่วไป ของจังหวัดต่างๆ ที่ตั้งอยู่ในภาคนั้นๆ เพื่อจะได้นำข้อมูลด้านสภาพแวดล้อมนี้ การศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลาย ได้ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ ดังนั้นเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย จึงกำหนดขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 เพื่อศึกษา พระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครและนนทบุรีที่เหมาะสมในการนำมาใช้ในการออกแบบร้านอาหารไทย

ขั้นตอนที่ 2 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ทางด้านสถาปัตยกรรมไทย ต่อการศึกษาพัฒนาการศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลาย เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบร้านอาหารไทย

ขั้นตอนที่ 3 เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทยจากการศึกษา วิเคราะห์ถึงรูปแบบของการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย เพื่อนำมาปรับใช้ในงานออกแบบสถาปัตยกรรมภายใน

โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวม
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษา และวิเคราะห์ถึงรูปแบบของการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลาย ที่ยังคงหลงเหลืออยู่ในปัจจุบันในด้านของศิลปะและรูปแบบการตกแต่งและการศึกษาในครั้งนี้จะนำไปพัฒนาที่มีความเหมาะสม ในการนำมา ปรับใช้ในงานออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มต่างๆ ที่เป็นพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานครและนนทบุรี และผู้เชี่ยวชาญทางด้านประวัติศาสตร์และทางด้านสถาปัตยกรรมไทยประกอบด้วย

3.1.1 พระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานครและนนทบุรี จำนวน 4 หลัง การเลือกตัวอย่างเจาะจงโดยมีเกณฑ์การเลือกกลุ่มตัวอย่างดังนี้

- มีรูปแบบทางด้านสถาปัตยกรรมสมัยอยุธยาตอนปลาย
- องค์ประกอบทางด้านสถาปัตยกรรมและงานศิลปกรรมตกแต่งมีคุณค่าด้านต่างๆ อย่างสมบูรณ์
- สถาปัตยกรรมและองค์ประกอบด้านศิลปกรรมเปลี่ยนแปลงน้อยที่สุด

จากข้อกำหนดของกลุ่มประชากรสามารถเลือกพระอุโบสถที่มีการศึกษาได้ดังนี้

1. วัดช่องนนทรี แขวงช่องนนทรี เขตยานนาวา จ. กรุงเทพมหานคร
2. วัดชมพูเวก ต.ท่าทราย อ. เมือง จ.นนทบุรี
3. วัดปราสาท ต.บางกร่าง อ. เมือง จ.นนทบุรี
4. วัดแก้วฟ้า ต.บางขนุน อ.เมือง จ.นนทบุรี

3.1.2 ผู้เชี่ยวชาญทางด้านประวัติศาสตร์และทางด้านสถาปัตยกรรมไทย

ประชากร คือ ผู้เชี่ยวชาญผู้มีความรู้ความสามารถเชี่ยวชาญทางด้านประวัติศาสตร์สถาปัตยกรรมไทย จำนวนประชากรทั้งหมด 4 ท่าน จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ การสุ่มตัวอย่างใช้วิธีเลือกอย่างเจาะจงซึ่งประกอบด้วย

1. อาจารย์วีระ อินพังทัง
   อาจารย์ประจำสาขาวิชาการออกแบบสถาปัตยกรรมขั้นสูง
   คณะสถาปัตยกรรมสาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

2. อาจารย์รุ่งโรจน์ ธรรมรุ่งเรือง
   อาจารย์ประจำสาขาวิชาประวัติศาสตร์ศิลปะ
   คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร

3. อาจารย์ทศพร โสดาบรรลุ
   อาจารย์ประจำสาขาวิชาสถาปัตยกรรม ภาควิชาครุศาสตร์สถาปัตยกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. อาจารย์จริยา ธรรมบุญ
อาจารย์ประจำสาขาวิชาประวัติศาสตร์ศิลปะ
คณะโบราณคดี วิทยาลัยช่างศิลป์ลาดกระบัง

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 การสร้างเครื่องมือเครื่องใช้ในการวิจัย

ในการสร้างเครื่องมือ ผู้ที่ทำการวิจัยยึดหลักในการสร้างเครื่องมือดังนี้

1. ศึกษาขอบเขตเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ต่างๆ ภายในโครงการ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการออกแบบอย่างเหมาะสม , และการจัดวางรวมทั้งศึกษางานที่มีความเกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้าเพื่อเป็นรากฐานในการนำมาวิเคราะห์ และนำมาใช้ในการออกแบบที่เหมาะสมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัย ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่

2. ผู้วิจัยได้สร้างแบบสำรวจ , โดยสร้างให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และครอบคลุมเนื้อหาสาระในการทำวิจัย ซึ่งรายละเอียดในการทำเครื่องมือดังนี้

แบบสำรวจ ที่ใช้เป็นแบบสำรวจที่ศึกษาถึงสภาพแวดล้อมต่างๆ ภายในโครงการของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อต้องการทราบถึงสภาพแวดล้อมถึงในปัจจุบันของโครงการ โดยแบ่งเนื้อหาการสำรวจออกเป็น 2 หมวดดังนี้

1.แบบสำรวจข้อมูลพื้นฐาน

1.1 แบบสำรวจในการเก็บข้อมูลพื้นฐานในการสำรวจพื้นที่

1.2 แบบสำรวจผังบริเวณของพระอุโบสถ

1.3 แบบสำรวจลักษณะโครงสร้างทางสถาปัตยกรรม

1.4 แบบสำรวจงานศิลปกรรมที่ประดับตกแต่ง พื้น ผนัง , เพดาน ,ประตู , หน้าต่าง

2. แบบประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

2.1 แบบประเมินการจัดวางผังอาคาร

2.2 แบบประเมินองค์ประกอบอาคาร

- พื้น , ผนัง , เพดาน , โครงสร้างหลังคา

2.3 แบบประเมินองค์ประกอบในการตกแต่งอาคาร

- ซุ้มประตู , หน้าต่าง , หน้าบัน , เสา
- ลายปูนปั้น , ภาพจิตกรรมฝาผนัง , การแกะสลักไม้

2.4 แบบประเมินวัสดุและเทคนิคการประดับตกแต่ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เครื่องมือที่ผู้วิจัยเลือกใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้านความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ คือ แบบสอบถาม (QUESTION NAIRE) เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย ส่วนของการแสดงความคิดเห็นในการเลือกองค์ประกอบของพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลาย ซึ่งเป็นแบบปลายปิด-เปิดแสดงความคิดเห็นอื่น ๆ

สำหรับผู้เชี่ยวชาญ เป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นในการนำองค์ประกอบของพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลาย มาออกแบบดังนี้

1.1 แบบสอบถามที่ถามความคิดเห็นในการเลือกส่วนประกอบต่าง ๆพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลาย ในด้านหลักการและความเหมาะสมที่จะนำมาพัฒนาเพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบ

1.2 แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางด้านสถาปัตยกรรมไทย ในการแสดงความคิดเห็น ของการศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลาย เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบร้านอาหารไทย

5 หมายถึง มีความเหมาะสมมากที่สุด
4 หมายถึง มีความเหมาะสมมาก
3 หมายถึง มีความเหมาะสมปานกลาง
2 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อย
1 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ได้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง หลังจากได้ข้อมูลต่าง ๆ มาทั้งหมดแล้วจะถูกรวบรวมแล้วนำไปวิเคราะห์ผลที่เกิดขึ้นมาใช้ในการออกแบบและสรุปผล เพื่อใช้เป็นแนวทางหนึ่งสำหรับการพิจารณาในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

มีขั้นตอนการดำเนินการตามกระบวนการดังนี้

3.3.1 ขอหนังสือจากงานบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง

3.3.2 ติดต่อประสานงานกับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญทางด้านสถาปัตยกรรม ประกอบด้วยอาจารย์ดังต่อไปนี้

3.3.3 ลักษณะการเก็บข้อมูลใช้การจดลงสมุด การสังเกต การถ่ายภาพ และรางวัดสภาพแวดล้อมภายนอกและภายใน ผู้วิจัยได้ทำการขออนุญาตเจ้าอาวาส สังเกต ถ่ายภาพ และรางวัดสภาพแวดล้อมภายนอก เก็บข้อมูล ผัง พื้น ฝ้าเพดาน เทคนิคการตกแต่ง ศึกษาวิเคราะห์เพื่อการออกแบบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

เมื่อได้รับแบบสอบถามที่มีข้อมูลจากผู้ตอบแบบสอบถามทั้ง 5 ชุดแล้วผู้วิจัยจึงนำมารวบรวมและเรียบเรียงแนวความคิดของผู้เชี่ยวชาญ จึงทำการวิเคราะห์โดยจำแนกตามความคิดเห็นที่ได้รวบรวมมา

ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย ด้วยสถาปัตยกรรมพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลาย โดยได้ข้อมูลใน ขั้นตอนที่ 1 ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย ด้วยสถาปัตยกรรมพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลาย ที่เหมาะสม โดยมีขั้นตอนการออกแบบดังต่อไปนี้

3.4.1 วิเคราะห์ข้อมูลจากการสำรวจภาพถ่าย และรางวัด มาเรียบเรียง แจกแจง เปรียบเทียบ ประวัติความเป็นมา คติแนวความคิดในการสร้างพระอุโบสถ ผังบริเวณ แบบแปลน รูปด้าน รูปตัด ลักษณะโครงสร้างทางสถาปัตยกรรม งานศิลปกรรมที่ประดับตกแต่ง พื้น ผนัง ฝ้าเพดาน ศึกษาวิเคราะห์วิเคราะห์ด้วยหลักการออกแบบ โครงสีภายในงานสถาปัตยกรรมภายในมาสรุปจัดกลุ่ม เพื่อหาเอกลักษณ์ของพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานครและนนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบร้านอาหารไทย

3.4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลที่คัดเลือกและจัดเป็นหมวดหมู่ ให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินเพื่อพิจารณาความเหมาะสม และความเป็นไปได้ในการนำมาออกแบบจริง

นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์จากผู้เชี่ยวชาญทางด้านประวัติศาสตร์สถาปัตยกรรมไทย มาสรุปจัดหากลุ่มข้อมูลดังนี้

1. ประวัติพระอุโบสถ
2. รูปแบบสถาปัตยกรรม
3. เอกลักษณ์พระอุโบสถ
4. คุณค่า
5. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำสถาปัตยกรรมทางศาสนากับการนำมาใช้ในการออกแบบร้านอาหารไทย

3.4.3 สรุปผลการประเมินความเหาะสมที่มีต่อการนำสถาปัตยกรรมทางศาสนามาออกแบบร้านอาหารไทย เลือกแบบที่ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นว่าเหมาะสมที่สุด เพื่อนำไปสู่การออกแบบจริง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.5 ผู้เชี่ยวชาญทางด้านสถาปัตยกรรมไทย

ชื่อ คุณทศพร โสดาบรรลุ
หน่วยงาน อาจารย์ประจำสาขาวิชาสถาปัตยกรรม ภาควิชาครุศาสตร์สถาปัตยกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ชื่อ อาจารย์วีระ อินพันทัง
หน่วยงาน อาจารย์ประจำสาขาวิชาการออกแบบสถาปัตยกรรมขั้นสูง คณะสถาปัตยกรรมสาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ชื่อ อาจารย์รุ่งโรจน์ ธรรมรุ่งเรือง
หน่วยงาน อาจารย์ประจำสาขาวิชาประวัติศาสตร์ศิลปะ คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร

ชื่อ อาจารย์จริยา ธรรมบุญ
หน่วยงาน อาจารย์ประจำสาขาวิชา ประวัติศาสตร์ศิลปะ คณะสถาปัตยกรรม วิทยาลัยช่างศิลป์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.6 การศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในการออกแบบ

ในการศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครและนนทบุรี ได้ศึกษาความคิดเห็นในการออกแบบจากผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้เกิดแนวทางและความคิดที่สามารถตอบสนองความต้องการในการใช้งาน ซึ่งได้รวบรวมความคิดเห็นในการออกแบบไว้ดังนี้

ชื่อ คุณทศพร โสดาบรรลุ
สถานที่ทำงาน คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

ข้อเสนอแนะ

ผนังที่มีภาพจิตกรรมทำให้มีคุณค่าเกินกว่าผนังฉาบปูนธรรมดามาก เหมาะที่จะใช้ในงานสถาปัตยกรรมภายใน แต่ เครื่องเรือนที่เกี่ยวกับพุทธประวัติและโครงสีที่เข้มคงต้องปรับให้เหมาะสมกับประโยชน์ใช้สอยที่เป็นร้านอาหาร

โครงสีหลังคาเรียบง่าย ไม่โดดเด่น สิ่งที่ทำให้มีลักษณะไทยเด่นชัด คือ ภาพดาวเพดานมากกว่า

ดูเหมือว่าฐานเสมาบางส่วนได้ถูกปรับซ่อมแซมใหม่จนมีลักษณะผิดเพี้ยนไปเสียแล้ว อย่างไรก็ตาม โดยความหมายแล้วก็ไม่ควรนำไปออกแบบร้าน

แม้หลังคาส่วนนี้จะอยู่ภายนอก แต่ก็ยังสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในได้

อาจเอาลายปูนปั้นพรรณพฤกษาไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบได้ โดยไม่จำเป็นต้องมีส่วนช่อฟ้าเทวดา หางหงส์เทวดา และรวยระกาใบเทศ ซึ่งใช้กับ ศาสนสถาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชื่อ อาจารย์วีระ อินพันทัง

สถานที่ทำงาน คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

วัดช่องนนทรี

การวางผังอาคารแบบสมมาตร เช่นนี้ ไม่เหมาะกับการนำไปใช้ในการออกแบบผังรวมของร้านอาหาร ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เน้นบรรยากาศรื่นรมย์ แต่อาจนำไปใช้ในการออกแบบผังเฉพาะ ส่วน เช่น บริเวณทางเข้า บริเวณเวทีแสดง ได้

พื้นสามารถนำไปใช้เป็นพื้นภายในได้ ข้อพึงระวัง คือ พื้นที่มีสีสดและลวดลายฉูดฉาดเช่นนี้ หากใช้เป็นพื้นที่กว้างจะทำให้ลายตา

ลักษณะผิวพื้นที่มีความกระด้าง เหมาะสมที่จะใช้เฉพาะพื้นที่ส่วนที่อยู่ภายนอกอาคาร แต่ก็ไม่ได้แสดงเอกลักษณ์ไทยในสมัยอยุธยาตอนปลายที่เด่นชัดแต่อย่างใดอาจประยุกต์ใช้ด้วยการปูเป็นแนวทแยง และสลับสี

ลักษณะของผนังภายนอก ซึ่งหมายรวมถึง ผนังปูนสีขาว ความนูนของเสาอิง และลวดบัว รวมทั้งช่องเปิดโค้งยอดแหลม สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในของร้านอาหารได้เป็นอย่างดี

ผนังภายในพระอุโบสถที่มีความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ของสถาปัตยกรรมสมัยอยุธยาตอนปลาย และเป็นองค์ประกอบที่นำไปใช้ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในของร้านอาหารได้ แต่ข้อพึงระวัง คือ เรื่องราวของภาพจิตรกรรมฝาผนัง ซึ่งเกี่ยวเนื่องกับพุทธศาสนา ไตรภูมิ จะต้องประยุกต์เป็นเรื่องราวอย่างอื่นที่สอดคล้องกับกิจกรรมการรับประทานอาหาร

ฐานชุกชีซึ่งมีลักษณะเด่นอยู่ที่ลายปูนปั้น แสดงเอกลักษณ์สถาปัตยกรรมสมัยอยุธยาตอนปลายได้โดเด่น แต่เป็นฐานประดิษฐ์ฐานพระพุทธรูปโดยเฉพาะ จึงไม่เหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหาร

ซุ้มเสมามีไว้เพื่อกำหนดเขตสังฆกรรม แม้จะมีเอกลักษณ์สถาปัตยกรรมภายในไทยสมัยอยุธยาตอนปลาย อันโดดเด่น แต่โดยนัยยะทางความหมายไม่มีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหาร

ซุ้มประตูเช่นนี้ โดยนัยความหมาย คือจุดเปลี่ยน ผ่านเข้าสู่สถานที่ศักดิ์สิทธิ์ อาจไม่เหมาะที่จะนำไปใช้ในการออกแบบร้านอาหาร

ชื่อก็บ่งบอกอยู่ในตัวว่า กำแพงแก้ว ใช้ล้อมพระอุโบสถ ใช้ล้อมพระอุโบสถซึ่งเปรียบเสมือน เมืองแก้วที่พระพุทธเจ้าประทับอยู่ในรูปของประธาน โดยความหมายถึงงไม่เหมาะที่จะนำไปใช้การออกแบบร้านอาหาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ฐานบัวโค้งท้องสำเภาเป็นลักษณะเฉพาะกิจของงานสถาปัตยกรรมในสมัยอยุธยาตอนปลาย ที่จะนำไปใช้ในการออกเป็นอย่างไรก็ตาม ฐานบัวเช่นนี้คงมีความงาม มีมิติที่เด่นชัดก็ต่อเมื่อมีแสงและเงาปรากฏ

ลายหน้าบันแบบลูกฟักสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในงานออกแบบได้ แต่เครื่องลำยอง ทั้งช่อฟ้า รวยระกา นาคสะดุ้ง หางหงส์ มีธรรมเนียมการใช้เฉพาะอาคารที่ทรงฐานศักดิ์สูง อย่าง พระอุโบสถ พระวิหาร ราชสถาน ไม่เหมะสมที่จะนำไปใช้ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในของร้านอาหารแต่ประการใด

น่าจะหมายรวมถึงลักษณะของช่องเปิดโค้งยอดแหลม ซึ่งมีลักษณะพ้องกับช่องเปิดแบบสถาปัตยกรรมโกธิก ลายนูนกรอบซุ้ม และบาน รวมถึงลักษณะฐานบัง

ถึงแม้ว่าเจดีย์จะบ่งบอกถึงความเป็นสถาปัตยกรรมไทยได้โดดเด่น แต่โดยความหมายแล้วเจดีย์ คือที่บรรจุอัฐิ จึงไม่ควรนำไปใช้ออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหาร

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะลวดลายเพิ่มเติมคือลวดลายปูนปั้น ทั้งลายซุ้มประตู หน้าต่าง หน้าบัน ซึ่งสะท้อนศิลปะศิลปะสถาปัตยกรรมสมัยอยุธยาตอนปลายได้เป็นอย่างดี และยังมีการสืบทอดการปั้นลายเช่นนี้ต่อมาจนปัจจุบันลวดลายปูนปั้นสามารถประยุกต์ใช้กับการออกแบบ โดยเฉพาะกับการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในได้เป็นอย่างดี ด้วยสามารถปรับลวดลายและเรื่องราวให้เหมาะสมกับประโยชน์ใช้สอยใหม่ได้

ชื่อ อาจารย์รุ่งโรจน์ ธรรมรุ่งเรือง
สถานที่ทำงาน คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร

<u>ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ</u>

ข้อเสนอแนะ

ลายดาวเพดาน นี้แสดงเอกลักษณ์สถาปัตยกรรมไทยได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้ อาจนำไปประยุกต์ใช้ในงานออกแบบสถาปัตยกรรมภายในได้ โดยการปรับใช้เทคนิคสมัยใหม่ และการใช้การประดับแสงไฟเข้าผสม เพื่อเหมาะสมกับความเป็นฝ้าเพดานของร้านอาหารในปัจจุบัน

- เป็นเพียงผนังเรียบธรรมดาผืนหนึ่ง หากเห็นเฉพาะส่วนนี้ก็ไม่อาจบ่งบอกได้ว่าเป็นสถาปัตยกรรมสมัยอยุธยาตอนปลาย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชื่อ อาจารย์จริยา ธรรมบุญ
สถานที่ทำงาน คณะสถาปัตยกรรม วิทยาลัยช่างศิลป์

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

ข้อเสนอแนะ

อาจจะไม่เหมาะสมนักที่จะนำศิลปะทางสาสนามาตกแต่งแต่ถ้านำแนวความคิดของช่างในสมัยก่อนมาใช้และประยุกต์ เพื่อความแป็น กา – ละ - เทศะ ก็สามารถปรับใช้ได้

วัดช่องนนทรี ข้อเสนอแนะ

1. พึงตระหนักว่า พระอุโบสถ กับร้านอาหารไทย เป็นกิจกรรมคนละประเภทกัน ออกจะเป็นเรื่องที่ยากอยู่ในการนำรูปแบบพระอุโบสถไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในของร้านอาหาร จะมีความมั่นใจยิ่งขึ้นหากปฏิบัติตามข้อ 2

2. ควรศึกษาองค์ประกอบต่างๆ ของพระอุโบสถ ไม่เฉพาะรูปแบบทางกายภาพ แต่ควรศึกษาถึงความหมาย และธรรมเนียมการใช้องค์ประกอบต่างๆ ในอดีตด้วย เพื่อจะได้เลือกสรรเฉพาะสิ่งที่เหมาะสมไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบ

3. อาจสร้างลักษณะไทยด้วยความหมายได้ให้เป็นความหมายที่เหมาะสมกับกาละปัจจุบันและเทศะที่เป็นร้านอาหาร ซึ่งแตกต่างไปจากความหมายที่ปรากฏในงานสถาปัตยกรรมประเภทพระอุโบสถ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ขั้นตอนที่ 3 เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทยจากการศึกษา วิเคราะห์ถึงรูปแบบของการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย เพื่อนำมาปรับใช้ในงานออกแบบสถาปัตยกรรมภายใน

1. นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์การศึกษาพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย มาสังเคราะห์เพื่อใช้เป็นแนวทางในประยุกต์การออกแบบภายในร้านอาหารไทย

2 . นำผลจากการสังเคราะห์ข้อมูลมาสรุปเป็นแนวทางในการนำลักษณะพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบภายในร้านอาหารไทย

3 . ออกแบบภายในโดยนำลักษณะเด่นของสถาปัตยกรรม พระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย มาประยุกต์ใช้ในการออกแบบร้านอาหารไทย

4 . สรุปผลการประเมินความเหมาะสมที่มีต่อการออกแบบภายใน ร้านอาหารไทย ที่ออกแบบและพัฒนาโดยการประยุกต์ลักษณะเด่นของสถาปัตยกรรมพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย เลือกรูปแบบที่ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่าเหมาะสมที่สุดเพื่อนำไปสู่การออกแบบ

3.7 สถิติที่ใช้

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยใช้โปรมแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ข้อมูลทางสถิติประกอบการนำเสนอผลการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

1. ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)
2. ค่าเฉลี่ย (Mean)
3. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

หา ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ระดับความเหมาะสมของ การนำสถาปัตยกรรมไทยมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบร้านอาหารไทย โดยทำเป็นภาพด้าน นำเสนอในรูปแบบ ตารางและคำบรรยายประกอบ โดยแบ่งเกณฑ์ดังนี้

4.50 - 5.00 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด
3.50 - 4.49 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับมาก
2.50 - 3.49 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง
1.50 - 2.49 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับน้อย
1.00 - 1.49 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4
การวิเคราะห์ลักษณะพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลาย เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายใน

4.1 พระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในจังหวัดกรุงเทพมหานครและนนทบุรี

จากการเก็บข้อมูลในการศึกษาวิจัยองค์ประกอบสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในจังหวัดกรุงเทพมหานครและนนทบุรี มีปัจจัยในหลายๆด้านที่มีผลต่อรูปแบบองค์ประกอบที่ปรากฏภายในเป็นต้นว่า แผนผัง รูปทรงอาคาร รวมถึงประโยชน์ใช้สอย พร้อมทั้งได้ทำการวิเคราะห์ องค์ประกอบในแต่ละส่วน เพื่อให้ทราบถึงความสัมพันธ์ ร่วมในแต่ละรูปแบบที่มีความเกี่ยวข้องกัน หรือส่งอิทธิพลต่อกัน รวมถึงความสัมพันธ์กับพื้นที่ว่างภายในอาคาร การศึกษารูปแบบขององค์ประกอบสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายอันเกิดจากแผนผัง และรูปแบบทางสถาปัตยกรรมเป็นหลัก โดยจะมีประเด็นอื่นเป็นตัวเสริมเพื่อให้เกิดความชัดเจนยิ่งขึ้น ได้แก่ เรื่องคติความเชื่อ ตลอดจนแนวคิดบางประการของกระบวนการทางการช่าง เป็นต้น

4.2 วิเคราะห์รูปแบบอาคารกับแผนผังภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลาย

เนื่องจากรูปแบบอาคาร มีความสัมพันธ์โดยตรงกับแผนผังอาคาร ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ รวมถึงการวิเคราะห์ในบทนี้เน้นเฉพาะแผนผังภายในอาคารรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าเป็นหลัก เนื่องสัมพันธ์กับองค์ประกอบและการใช้สอยภายในเป็นประเด็นสำคัญ จากการศึกษาแผนผังภายในอาคารพระอุโบสถ ในสมัยอยุธยาตอนปลาย จำนวน 4 หลัง สามารถจำแนกออกได้เป็น 3 กลุ่มใหญ่ ๆ ตามขนาดของพื้นที่ภายในอาคาร ได้แก่

4.2.1 ผังอาคารขนาดเล็ก

4.2.2 ผังอาคารขนาดกลาง

4.2.3 ผังอาคารขนาดใหญ่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.1 แสดงรูปแบบอาคารและแผนผังภายในพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย

ชื่อวัด	รูปแบบอาคาร	ประเภท	ลักษณะแผนผังภายในอาคาร		ขนาดอาคาร (กว้าง x ยาว)		พื้นที่ (ตร.ม.)
			มีเสาร่วมใน	ไม่มีเสาร่วมใน	ภายนอก	ภายใน	
1. จ. กรุงเทพมหานคร							
1.1 วัดช่องนนทรี	● มุขโถงแบบมุขลด	พระอุโบสถ	-	●	7.00 x 14.00	5.00 x 12.00	60.00
2. จ. นนทบุรี							
1.2 วัดชมพูเวก	● ทรงคฤห์แบบหลังคาตอนเดียว	พระอุโบสถ	-	●	8.00 x 15.00	6.00 x 13.00	78.00
1.3 วัดปราสาท	● มุขโถงแบบมุขลด	พระอุโบสถ	-	●	8.20 x 14.00	7.00 x 12.20	85.40
1.4 วัดแก้วฟ้า	● หลังคาจั่นหับ	พระอุโบสถ	-	●	9.50 x 16.00	7.70 x 14.00	107.80

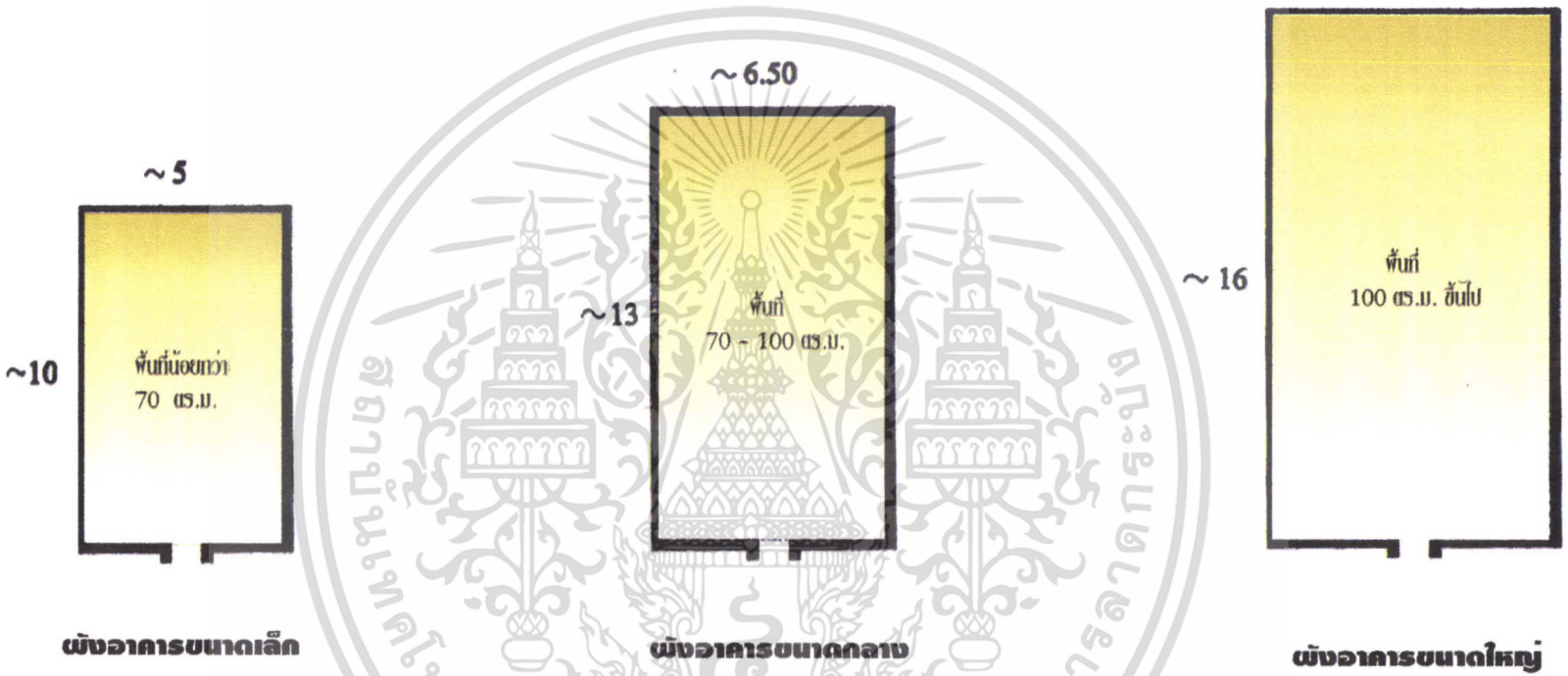

ภาพที่ 4.1 ผังอาคารภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลาย

4.2.1 ผังอาคารขนาดเล็ก

เป็นอาคารที่มีแผนผังภายในเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้ามีขนาดกว้าง x ยาวประมาณ 5.00 x 10.00 ตารางเมตร หรือมีพื้นที่ภายในน้อยกว่า 70 ตารางเมตร จากกการเกิดชุมชนเล็กๆ และการสร้างวัดขึ้นเป็นศูนย์กลางของชุมชน โดยมีพระอุโบสถเป็นประธานหลักของวัด ดังนั้นอาคารพระอุโบสถที่เกิดขึ้นในกลุ่มนี้ส่วนใหญ่จะมีผังอาคารภายในขนาดเล็ก ตามจำนวนการใช้สอยงานของพระภิกษุที่คาดว่าจะมีจำนวนไม่มากนักในแต่ละชุมชน

ลักษณะของแผนผังอาคารพระอุโบสถที่พบในกลุ่มนี้ ส่วนใหญ่จะมีรูปแบบของอาคารเป็นแบบทรงคฤห์หลังคาตอนเดียว และแบบซ้อนชั้นหลังคา

อาคารพระอุโบสถที่มีผังขนาดเล็ก ได้แก่

- พระอุโบสถวัดช่องนนทรี จังหวัดกรุงเทพมหานคร (บางกอก)

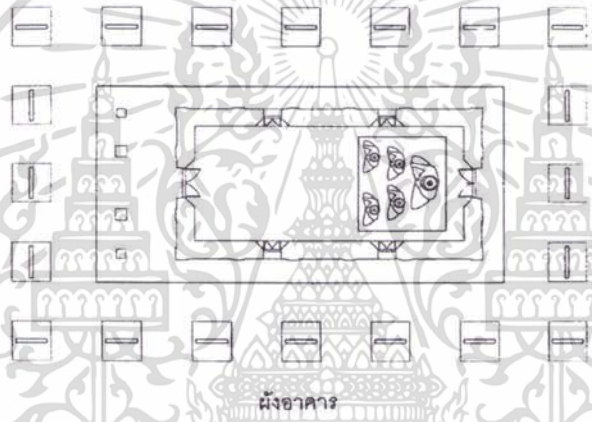

ภาพที่ 4.2 แผนผังอาคารพระอุโบสถวัดช่องนนทรี จ. กรุงเทพมหานคร

ภาพที่ 4.3 ลักษณะพระอุโบสถวัดช่องนนทรี จ. กรุงเทพมหานคร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.2.2 ผังอาคารขนาดกลาง

เป็นอาคารที่มีแผนผังภายในเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้ามีขนาดกว้าง x ยาวประมาณ 6.50 x 13.00 ตารางเมตร หรือมีพื้นที่ภายในน้อยกว่า 70-100 ตารางเมตร แผนผังอาคารในกลุ่มนี้พบมากในกลุ่มเมืองรอบราชธานี ได้แก่ จังหวัดอ่างทอง นนทบุรี นอกจากกลุ่มเมืองเหล่านี้อยู่ใกล้เมืองรอบราชธานี เป็นชุมชนเก่าแก่ อาศัยอยู่ค่อนข้างหนาแน่นมาอย่างต่อเนื่อง รวมถึงเป็นเมืองหน้าด่านสำคัญในการตั้งรับข้าศึกยามสงครามพระอุโบสถที่สร้างขึ้นคาดว่าเพื่อรองรับจำนวนของพระภิกษุและประชาชนที่จำนวนมากขึ้นเป็นลำดับ โดยจะเน้นพระอุโบสถเป็นอาคารหลักพระอุโบสถนอกจากจะถูกใช้เป็นสถานที่สำหรับประกอบอุปสมบทคงได้ทำหน้าที่ เป็นศูนย์กลางประกอบพิธีกรรมสำคัญอื่นๆของชุมชนด้วยในขณะเดียวกัน จึงต้องขยายขนาดขึ้น เพื่อให้รับกับหน้าที่และความสำคัญซึ่งเพิ่มมากขึ้นมา

ลักษณะของแผนผังพระอุโบสถ มีทั้งแบบมีเสาร่วมในและไม่มีเสาร่วมใน ส่วนใหญ่จะมีรูปทรงค่อนข้างหลากหลาย มีทั้งแบบทรงคฤห์และมุขโถง

อาคารพระอุโบสถที่มีผังขนาดกลาง ได้แก่

- พระอุโบสถวัดปราสาท จังหวัดนนทบุรี

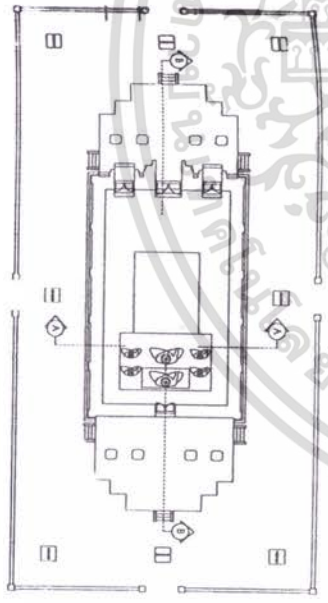

ภาพที่ 4.4 แผนผังอาคาร

ภาพที่ 4.5 ลักษณะพระอุโบสถวัดปราสาท จ. นนทบุรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- พระอุโบสถวัดชมพูเวก จังหวัดนนทบุรี

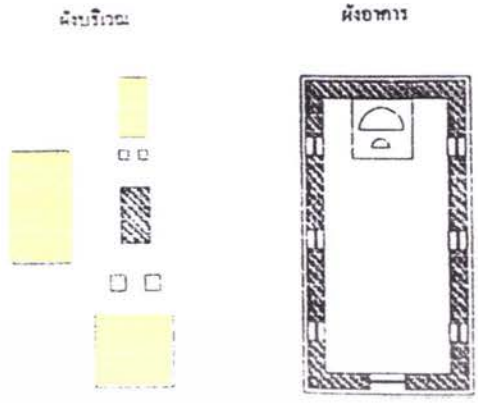

ภาพที่ 4.6 แผนผังอาคารพระอุโบสถวัดชมพูเวก จ. นนทบุรี

ภาพที่ 4.7 ลักษณะพระอุโบสถวัดชมพูเวก จ. นนทบุรี

4.2.3 ผังอาคารขนาดใหญ่

เป็นอาคารที่มีแผนผังภายในเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้ามีขนาดกว้าง x ยาวประมาณ 8.00 x 16.00 ตารางเมตร หรือมีพื้นที่ภายในน้อยกว่า 100 ตารางเมตรขึ้นไป แผนผังอาคารในกลุ่มนี้พบในกลุ่มเมืองราชธานี และวัดที่มีความสำคัญสร้างโดยพระมหากษัตริย์หรือบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับพระมหากษัตริย์ เป็นต้นว่าเชื่อพระวงศ์ หรือภิกษุสำคัญที่เป็นผู้นำฝ่ายศาสนา ลักษณะของแผนผังพระอุโบสถที่พบในกลุ่มนี้ มีทั้งแบบมีเสาร่วมในและไม่มีเสาร่วมใน ส่วนรูปทรงของอาคารที่ทั้งเป็นรูปทรงคฤห์ หลังคาซ้อนชั้น และเป็นแบบมุขโถง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อาคารพระอุโบสถที่มีผังขนาดใหญ่ ได้แก่

- พระอุโบสถวัดแก้วฟ้า จังหวัดนนทบุรี

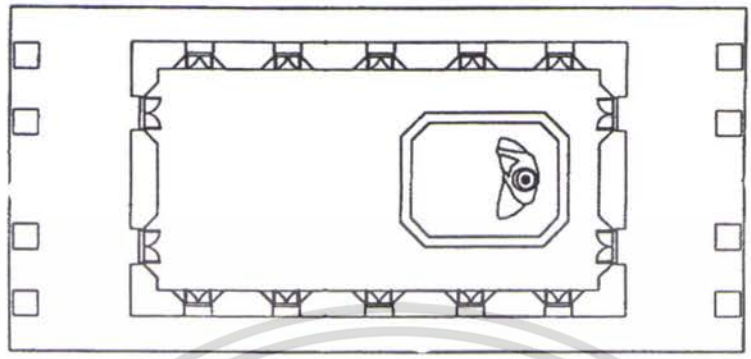

ผังอาคาร

ภาพที่ 4.8 แผนผังอาคารพระอุโบสถวัดแก้วฟ้า จ. นนทบุรี

ภาพที่ 4.9 ลักษณะพระอุโบสถวัดชมพูเวก จ. นนทบุรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบกับพื้นที่ว่างภายในอาคารพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย

ในการพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบกับพื้นที่ว่างภายในอาคารพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย จะต้องทำการพิจารณาควบคู่กันไปทั้ง ลักษณะทางกายภาพและองค์ประกอบภายในที่ปรากฏ รวมทั้งประโยชน์ใช้สอยของอาคาร ตลอดจนคติความเชื่อที่มีผลต่อที่ว่างภายในอาคาร ซึ่งจะทำการวิเคราะห์แยกความสัมพันธ์ในแต่ละส่วน ได้แก่ องค์ประกอบส่วนโครงสร้าง และองค์ประกอบส่วนตกแต่ง โดยนำมาประมวลรวมกัน ซึ่งจะมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.3.1 สัดส่วนภายในอาคาร

อาคารพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย จะเห็นว่าขนาดความกว้าง ความยาว และความสูง ของผนังภายในอาคารที่สัมพันธ์กัน มีผลมาจากเหตุผล และความจำเป็นทางด้านโครงสร้าง วิธีการก่อสร้าง รวมถึงวัสดุการก่อสร้าง รวมถึงวัสดุก่อสร้างโดยเฉพาะความกว้าง ของผนังทางด้านสกัด ขึ้นอยู่กับขนาดของไม้ เป็นสาเหตุสำคัญที่กำหนดความกว้างของห้องอาคารภายใน เมื่อจำเป็นที่จะต้องใช้สอยในทางกว้างเพิ่มขึ้น จะมีการต่อปีกอาคาร หรือที่เรียกว่า " ปีกนก " จากการศึกษาพบว่า สัดส่วนระหว่างความกว้างของอาคารภายใน จะมีผลต่อความสูงของผนังด้านข้าง หรือความสูงของพื้นภายในอาคาร ถึงใต้ระดับท้องขื่อประธาน

4.3.2 ความสัมพันธ์ระหว่างผนังภายในอาคารกับการเจาะช่องประตู - หน้าต่าง

ผนังเป็นส่วนปิดล้อม พื้นที่ว่างภายในอาคาร ประกอบด้วย ผนังสกัดหน้า ผนังสกัดหลัง และผนังด้านข้างทั้งสอง ในงานสถาปัตยกรรมไทย พระอุโบสถ จะเน้นเส้นผนังในแนวดิ่ง ให้สอบเฉียงเข้าหากัน เพื่อให้ศูนย์ถ่วงน้ำหนักของอาคาร ตกลงที่ส่วนในของอาคารขอบผนังด้านบนจะอยู่ในลักษณะพิงกันหรือทำให้เกิดการอัดตัวเข้าหาศูนย์กลางอยู่ตลอดเวลา ถึงแม้ว่าจะมีการแตกร้าว อาคารก็จะไม่พังทลายลงมาง่ายๆ เหมือนกับอาคารที่ก่อผนังตั้งตรง ดังนั้นผนังจะต้องมีความหนาเพื่อให้อาคารทรงตัวเองอยู่ได้และรับน้ำหนักที่ถ่ายลงมาจากส่วนบนของหลังคา มีการเจาะช่องเปิดเป็นบานประตู และหน้าต่าง ซึ่งลักษณะการเจาะช่องเปิดจะเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดคุณสมบัติ และประเภทของห้องอาคารภายใน

ลักษณะของการเจาะช่องเปิดเป็นช่องทางเข้าใหญ่ที่ผนังด้านสกัดของอาคารจะทำได้ง่ายกว่าการเปิดช่องในผนังทึบเป็นบานหน้าต่างทางด้านข้างของอาคาร อันเนื่องมาจากเนื้อที่ที่เหลือเป็นผนังก่อทึบจากปลายช่องเปิดถึงขอบอาคารตอนบนจะเหลือน้อย ทำให้ความสามารถในการรับแรงกดอัดที่ถ่ายน้ำหนักมายังผนังด้านข้างของอาคารได้ต่ำกว่าผนังที่ก่อทึบมาตั้งแต่ฐานและถ้ายังมีช่องเปิดชนิดนี้หลายช่องในแนวผนัง ก็ยิ่งทำให้ผนังมีความมั่นคงน้อยลง ดั้งนั้นช่างในอดีตจึงได้พยายามที่จะหลีกเลี่ยงการเปิดช่องทางด้านข้าง หันมาทำช่องเปิดทางด้านสกัด ซึ่งไม่มีอันตรายจากน้ำหนักที่กดลงมาจากตอนบนของหลังคาแทน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปัญหาในการเจาะช่องเปิดที่ผนังทางด้านข้างของอาคารพระอุโบสถ ช่างได้ใช้วิธีการก่อเสาอิงเข้าช่วยในการรับน้ำหนักของโครงหลังคา รวมทั้งเสริมความมั่นคงของผนัง มีความเหมาะสมที่จะช่วยรับน้ำหนักหลังคาที่เป็นแบบโครงจั่ว ซึ่งต้องจังหวะในการวางช่วงห้องและในด้านความงามในการนำเอาเสาอิงมาใช้ ทำให้เกิดจังหวะของผืนผนังทางด้านข้าง สามารถกำหนดระเบียบของลายตกแต่งได้ง่าย โดยเสาอิงที่นำมาใช้จากการศึกษาที่ผ่านมา พบว่าเสาอิงจะยื่นออกมาจากผนังด้านนอกของอาคาร ไม่ปรากฏให้เห็นภายในอาคาร โดยภายในอาคารจะก่อเป็นผนังระดับเสมอกันตลอดทั้งแนว

จากการที่เปลี่ยนจากผนังที่ยื่นมาเป็นวิธีรับน้ำหนักตรงเสาอิงได้แล้วและเจาะช่องหน้าต่างที่ผนังด้านข้าง ทำได้อย่างมีอิสรเสรีมากขึ้น ทำให้ช่องเปิดมีขนาดใหญ่ขึ้น ซึ่งช่วยแก้ไขในเรื่องของความมืดภายในให้สว่างขึ้น ซึ่งวิธีการเจาะช่องผนังเช่นนี้ ได้ทำกันเป็นส่วนใหญ่ก่อนสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช และต่อมาในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ได้มีวิธีการเทคนิควิธีการก่อสร้างจากชาวต่างชาติเผยแพร่เข้ามาด้วย โดยเฉพาะฝรั่งเศส ได้นำวิธีการสร้างช่องเปิดแบบซุ้มโค้งซึ่งมีประสิทธิภาพในการรับน้ำหนักตอนบนได้ดีกว่าซ้อนเหลื่อมที่เคยใช้กันมา ทำให้ช่างไทยนำมาประยุกต์ใช้กับการเปิดช่องในแบบสถาปัตยกรรมไทยได้ดีกว่าแต่ก่อน การเจาะช่องหน้าต่างในสถาปัตยกรรมไทย จึงได้มีการพัฒนาขึ้นในระยะนี้ อาคารที่มีรูปแบบของช่องเปิดแบบซุ้มโค้งได้แก่

- พระอุโบสถวัดช่องนนทรี จ. กรุงเทพมหานคร

จากรูปแบบของผนังที่มีเสาอิงรองรับน้ำหนักของหลังคา จั่วที่ถ่ายลงมาทำให้มีการเจาะช่องเปิดที่ผนังด้านข้างได้ค่อนข้างอิสระ รวมไปถึงช่องเปิดของผนังทางด้านสกัดด้วย โดยรูปแบบของการเจาะเป็นช่องเปิดบนผนัง สามารถแยกออกได้เป็น 2 ประเภท คือ

4.3.2.1 การเจาะช่องเปิดเป็นบานประตู

บานประตูเป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่งของผนัง ทำหน้าที่เป็นตัวเชื่อมต่อระหว่างพื้นที่ภายในกับพื้นที่ภายนอกอาคาร เป็นจุดเชื่อมต่อที่มีความสำคัญด้านการใช้งานและจิตใจ ซึ่งอาคารพระอุโบสถที่ออกแบบอยู่ในกานสมมาตร ก็มักจะใช้ประตูเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะช่วยให้เกิดความสมดุลขึ้นอยู่ในรูปด้านหน้า ช่างไทยจะใช้หลักเกณฑ์อันนี้ในการออกแบบพระอุโบสถโดยเปิดเป็นทางเข้า 3 ประตู โดยให้ช่องตรงกลางกว้างกว่าช่องซ้ายขวา เป็นการเน้นความสำคัญในตัว แล้วใช้ช่องซ้ายขวาเป็นตัวถ่วงให้เกิดความสมดุล ในบางกรณีอาจเปิดเป็นช่องประตูทางเข้า 3 ประตู โดยมีซุ้มหน้าต่างลอยอยู่ตรงกลาง เป็นบานประตูทางเข้า 2 ข้าง หรือเปิดเป็นบานประตูทางเข้าตรงกลางช่องเดียว

ในการเน้นประตูทางเข้าภายในอาคาร พระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย จะเน้นที่บานประตูเป็นประเด็นสำคัญ จากการศึกษาวิจัยพบว่าภายในอาคารไม่มีการทำซุ้มประดับรอบบาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประตู แต่การเน้นที่บานประตู แต่การเน้นที่บานประตูจะใช้งานประณีตศิลป์ โดยนิยมเขียนเป็นลายทวารบาล หรือเทพประทับยืนที่บานประตู ลักษณะของการเจาะช่องเปิดเป็นบานประตูแบ่งออกได้เป็น 4 ลักษณะคือ

แบบที่ 1 เจาะช่องเปิดเป็นบานประตู 3 ช่อง

โดยจะเน้นช่องตรงกลางให้มีขนาดใหญ่ และมีความสำคัญมากกว่าช่องทางด้านข้าง ลักษณะการเจาะช่องประตูแบบนี้ นิยมทำที่ผนังสกัดหน้าของอาคาร โดยให้ช่องประตูตรงกลางอยู่ในตำแหน่งที่ตรงกับพระประธานภายในอาคาร

ลักษณะการเจาะช่องเปิดเป็นบานประตู 3 ช่อง ในบริเวณผนังสกัดหน้า นิยมใช้กับอาคารขนาดใหญ่ที่มีช่วงกว้างของผนังสกัดหน้า ประมาณ 8 เมตรขึ้นไป หรืออาคารที่มีเสาร่วมในรูปแบบของช่องเปิดที่นำมาใช้จะมีทั้งแบบสี่เหลี่ยมผืนผ้าธรรมดา หรือบานแผละ เช่น วัดปราสาท จ. นนทบุรี

แบบที่ 2 เจาะช่องเปิดเป็นบานประตู 2 ช่อง

บานประตูจะมีขนาดเท่ากันทั้ง 2 ช่อง ซ้าย - ขวา โดยให้ความสำคัญเท่ากัน และมักจะอยู่ในตำแหน่งผนังสกัดหน้า หรือผนังสกัดหลัง ของอาคารขนาดกลางและขนาดใหญ่ในตำแหน่งที่ตรงกัน รูปแบบของช่องเปิดที่นำมาใช้ จะเป็นลักษณะเดียวกันกับแบบแรก ลักษณะการเจาะช่องเปิดแบบนี้ เช่น วัด

- พระอุโบสถวัดแก้วฟ้า จ. นนทบุรี

แบบที่ 3 เจาะช่องเปิดเป็นบานประตู 1 ช่อง

โดยเปิดเป็นทางเข้า ตรงกลางของผนังสกัดหน้าด้านหน้าและหลัง หรือเฉพาะด้านหน้าอย่างเดียว ผนังสกัดด้านหลังใช้แบบอื่น ด้านละ 1 ช่อง บานประตูจะมีขนาดใหญ่ เพื่อเป็นการเน้นความสำคัญในตัว และมีผลในเรื่องของมุมมอง โดยจะอยู่ตรงกับประธาน นิยมใช้กับอาคารได้ทุกขนาด ลักษณะของการเจาะช่องเปิดแบบนี้ จะพบได้ที่

- พระอุโบสถวัดช่องนนทรี จ. กรุงเทพมหานคร

แบบที่ 4 เจาะช่องเปิดเป็นบานประตู 2 ช่อง ตรงกลางระหว่างบานประตูเจาะเป็นช่องแสง

โดยจะพบที่บริเวณผนังสกัดหน้าของอาคารขนาดกลาง ไปจนถึงอาคารขนาดเล็กอาจเป็นผลเนื่องมาจาก โครงสร้างของอาคาร หรือระยะความกว้างของผนังด้านสกัดมีขีดจำกัด ทำให้อาคารที่มีขนาดเล็กไม่สามารถเจาะเป็นช่องประตูตรงกลางได้ จึงทำเป็นช่องหน้าต่างขนาดเล็กแทน เพื่อให้เกิดความสมดุลขึ้นในรูปด้านหน้า เช่นเดียวกับการเจาะเป็นช่องประตู 3 ช่อง นอกจากนี้ ขนาดของช่องหน้าต่างที่เจาะมีขนาดเล็ก และมีระดับความสูงจากพื้นประมาณ 1.20 - 1.50 เมตร จะมีผลในเรื่องของมุมมองจากภายนอกเข้ามาสู่ภายใน โดยพระพักตร์ของพระประธาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่เห็นจากภายนอก จะอยู่ตรงกับช่องหน้าต่างพอดี เมื่อเวลาพระอาทิตย์ขึ้น แสงจะส่องมาจับที่พระพักตร์ขององค์พระประธาน เป็นการเพิ่มความศักดิ์สิทธิ์ให้กับพุทธสถานนั้นๆ แสดงให้เห็นถึงความเข้าใจของช่างสมัยก่อนในเรื่องของสุนทรียภาพในการใช้สอยของมนุษย์ที่มีความกลมกลืนกับองค์ประกอบของอาคาร

ภาพที่ 4.10 แสดงลักษณะซุ้มประตูทรงมณฑปแบบ 5 ยอด พระอุโบสถวัดปราสาท จ. นนทบุรี

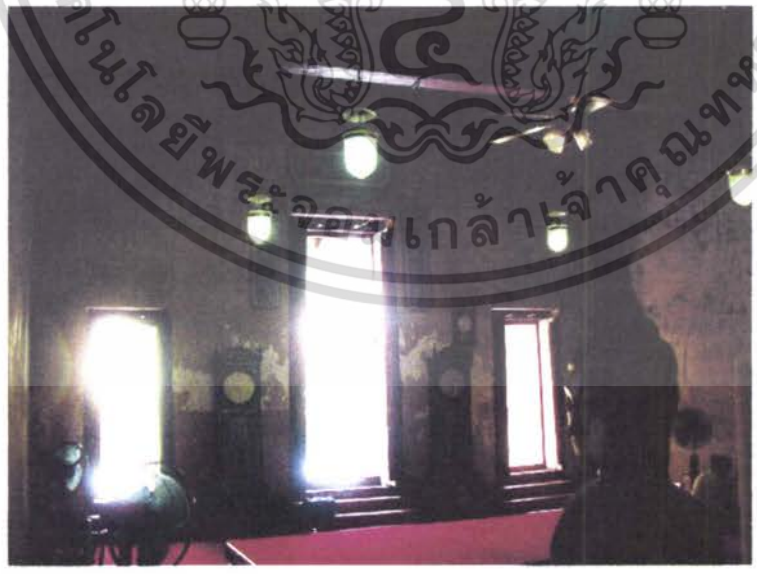

ภาพที่ 4.11 แสดงลักษณะช่องเปิดเป็นบานประตู 3 ช่อง ภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลาย วัดปราสาท จ. นนทบุรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.12 แสดงลักษณะการเจาะช่องเปิดเป็นบานประตู 2 ช่อง ภายในพระอุโบสถ วัดแก้วฟ้า จ. นนทบุรี

ภาพที่ 4.13 แสดงลักษณะการเจาะช่องเปิดเป็นบานประตู 1 ช่อง ภายในพระอุโบสถ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วัดช่องนนทรี จ. กรุงเทพมหานคร

4.3.2.2 การเจาะช่องเปิดเป็นบานหน้าต่าง

หน้าต่างเป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่งของผนัง ที่ทำหน้าที่ในการกำหนดปริมาณของแสงสว่าง และความชื้นที่จะเข้าสู่ภายในอาคาร เมื่อแสงสว่างมาสันพันธ์กับการใช้สอยมนุษย์ แสงย่อมเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในกระบวนการก่อรูปสถาปัตยกรรม เช่นเดียวกับองค์ประกอบอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นพื้น ผนัง เพดาน เสา ดังนั้นในการกำหนดปริมาณของแสงดังกล่าวจึงขึ้นอยู่กับขนาดความกว้างและความลึกของช่องเปิดนั้นๆ ซึ่งในงานสถาปัตยกรรมไทยแต่ในโบราณ ขนาดความกว้างของหน้าต่างขึ้นอยู่กับขีดจำกัดของคานทับหลัง ในการรับแรงกดของผนังตอนบนในการกำหนดตำแหน่งของหน้าต่าง มักจะอยู่ในบริเวณตอนกลางของผืนผนังแต่ละห้องเสา โดยมีระยะความสูงจากพื้นภายใน ถึงระดับล่างของช่องหน้าต่างประมาณ 0.80-1.00เมตร ในระดับที่คนยืนปิดเปิดบานได้สะดวก แสงที่สองเข้ามาภายในอาคาร จะให้เส้นรอบนอก รวบรวมเงาที่ด้านหลัง และสร้างความลึกให้กับวัตถุ วัตถุจึงถูกทำให้ปรากฏระหว่างขอบเขตของแสงและความมืด เนื่องจากหน้าต่างมีขนาดเล็ก ความงามของห้องอาคารภายใน จึงขึ้นอยู่กับเงาสลัวในลักษณะต่างๆ

ห้องอาคารภายในพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย บางครั้งไม่มีการเจาะช่องหน้าต่างที่ผนังด้านข้าง แต่เจาะช่องที่บริเวณผนังสกัดหลังพระพุทธรูปแทน และมีขนาดเล็กพอให้แสงสว่างผ่านเข้ามาภายในอาคารได้ การที่พระอุโบสถไม่มีหน้าต่างด้านข้างนั้น สันนิษฐานได้จากการที่มีแสงสว่างน้อย ช่วยเสริมให้บริเวณภายในเกิดบรรยากาศเร้นลับ ซึ่งเป็นผลดีต่อการบำเพ็ญภาวนา และอาจช่วยให้พระพุทธรูปที่ลงรักปิดทอง ซึ่งประดิษฐานตรงกับช่องประตู มีสีเข้มขึ้นอีก เมื่อเปิดให้แสงลอดเข้ามา

ในการเน้นที่บานหน้าต่าง จะเน้นที่บานหน้าต่างเป็นประเด็นสำคัญ เช่นเดียวกับบานประตู คือไม่มีการทำซุ้มประดับกรอบบานหน้าต่างภายในอาคาร แต่จะมีการเขียนงานจิตรกรรมฝาผนังลงบนบานหน้าต่างแทน

การใช้งานบานประตู และหน้าต่างเป็นการเปิดเข้ามาในตัวอาคารพระอุโบสถ อันเนื่องมาจากเรื่องโครงสร้างที่ฝังเดือยของบานประตูและบานหน้าต่างลงไปบานคานทับหลังซึ่งเป็นไม้ และทำกรอบไม้มาปิดรอบอีกทีแทนวงกบและเป็นส่วนตกแต่งกรอบซุ้มประตูซึ่งจะเห็นได้จากภายนอกอาคาร จึงทำให้การใช้งานต้องเปิดเข้าไปในอาคารแทน ลักษณะการเจาะช่องเปิดเป็นบานหน้าต่าง แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะได้แก่

1. เจาะช่องเปิดเป็นบานหน้าต่างรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า

มีทั้งที่เป็นบานแผละ บานธรรมดา และซุ้มโค้ง เช่นเดียวกับบานประตู โดยเจาะเป็นช่องเปิดที่ผนังด้านข้าง สูงจากพื้นประมาร 0.80-1.00 เมตร ตำแหล่งและจำนวนช่องหน้าต่างที่เจาะมีความหลากหลายในแต่ละพื้นที่ ทั้งนี้อาจขึ้นอยู่กับสาเหตุบางประการที่เกี่ยวข้องกับ การวางฐานชุกชี หรือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การเขียนภาพจิตรกรรมฝาผนังภายในอาคาร รวมถึงการใช้สอยอื่นๆ ดังจะได้กล่าวต่อไป ลักษณะชองช่องเปิดแบบนี้ จะพบได้ที่พระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย ตัวอย่างเช่น

- พระอุโบสถวัดแก้วฟ้า จ. นนทบุรี
- พระอุโบสถวัดชมพูเวก จ. นนทบุรี

ภาพที่ 4.14 แสดงลักษณะการเจาะช่องเปิดเป็นบานหน้าต่างรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ภายในพระอุโบสถ
วัดแก้วฟ้า จ. นนทบุรี

ภาพที่ 4.15 แสดงลักษณะการเจาะช่องเปิดเป็นบานหน้าต่างรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ภายในพระอุโบสถวัดชมพูเวก จ. นนทบุรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. เจาะเป็นช่องแสง

เป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าขนาดเล็กประมาณ 0.60 X 0.80 โดยเจาะช่องเปิดที่ผังสกัดหลังพระพุทธรูป พอให้แสงสว่างส่องเข้ามาทางด้านหลัง และสร้างความลึกให้กับพระประธานที่ตั้งอยู่ทางด้านหน้า ลักษณะของช่องเจาะแบบนี้มักพบในโบสถ์แบบมหาอุดที่ไม่มีช่องหน้าต่างด้านข้าง หรือพบร่วมกับผนังด้านข้างที่มีการเปิดเป็นช่องหน้าต่างแบบธรรมดา ตัวอย่างเช่น

- พระอุโบสถวัดปราสาท จ. นนทบุรี
- พระอุโบสถวัดแก้วฟ้า จ. นนทบุรี

ภาพที่ 4.16 แสดงลักษณะการเจาะช่องแสงของพระอุโบสถ วัดปราสาท จ. นนทบุรี

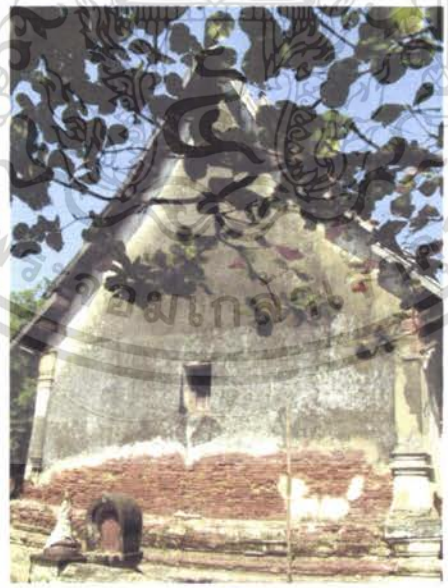

ภาพที่ 4.17 แสดงลักษณะการเจาะช่องแสงของพระอุโบสถ วัดแก้วฟ้า จ. นนทบุรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.3.3 การวางฐานชุกชี และพระพุทธรูปประธานที่สัมพันธ์กับพื้นที่ภายในอาคาร

4.3.3.1 ความสัมพันธ์ระหว่างฐานชุกชีกับพระพุทธรูปประธาน

ฐานชุกชีเป็นส่วนที่รองรับพระพุทธรูปและยึดติดกับโครงสร้างที่เป็นพื้นภายในอาคารโดยฐานชุกชี จะมีส่วนที่สัมพันธ์กับพระพุทธรูปประธาน มีความหมายถึงพระแท่นที่ประทับของพระพุทธเจ้าขณะตรัสรู้ เรียกว่า " รัตนบัลลังก์" ตั้งอยู่ภายใต้ต้นพระศรีมหาโพธิ์ ท่ามกลางมัชฌิมประเทศแห่งชมพูทวีป ขนาดของฐานชุกชี จะสัมพันธ์กับขนาดและจำนวนของพระพุทธรูปที่นำมาประดิษฐาน จากการศึกษาพบว่า ฐานชุกชีภายในพระอุโบสถเป็นลักษณะของฐานซ้อนกัน 2 ชั้น โดยชั้นล่างจะมีความสูงจากระดับพื้นภายในประมาณ 0.80-1.00 เมตร เป็นส่วนที่รองรับพระพุทธรูปปางต่างๆ รวมทั้งพระพุทธรูปประธาน มักจะเป็นฐานเขียงหรือฐานปัทม์ ที่ไม่มีการประดับตกแต่งมากนัก จะทำในรูปแบบที่เรียบง่าย

ส่วนฐานชุกชีชั้นที่สิงเป็นส่วนที่รองรับพระพุทธรูปและพระประธานโดยตรง มีการปั้นปูนประดับเป็นฐานสิงห์ ชั้นบัวหงาย หรือบัวเชิงบาตร แนวตั้งกลางปิดด้วยผ้าทิพย์ มีลักษณะสอบขึ้นด้านบนเป็นรูปทรงสามเหลี่ยม ฐานแอ่นโค้ง โดยสัดส่วนของฐานชุกชี กับองค์พระประธานในสมัยอยุธยาตอนปลาย จะแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

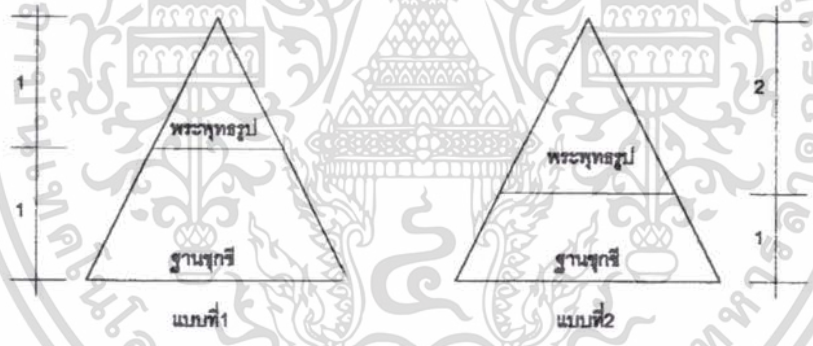

ภาพที่ 4.18 สัดส่วนระหว่างความสูงของฐานชุกชีกับพระพุทธรูปประธาน

แบบที่ 1 สัดส่วนระหว่างความสูงของฐานชุกชี ต่อความสูงของพระพุทธรูปประธาน เท่ากับ 1 : 1 ลักษณะของฐานชุกชีในแบบนี้ จะมีลักษณะเป็นทรงสอบสูงขึ้นไป ดั้งนั้นพระประธานที่ประดิษฐานอยู่ด้านบนจะมีขนาดเล็ก เมื่อเทียบกับแบบที่ 2 ตัวอย่าง ของพระอุโบสถที่ปรากฏลักษณะ เช่นนี้ได้แก่

- พระอุโบสถวัดชมพูเวก จ. นนทบุรี
- พระอุโบสถวัดปราสาท จ. นนทบุรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบที่ 2 สัดส่วนระหว่างความสูงของฐานชุกชี ต่อความสูงของพระพุทธรูปประธาน เท่ากับ 1 : 2 ลักษณะของฐานชุกชีในแบบนี้ จะมีลักษณะเป็นทรงสอบสูงขึ้นไป ดั้งพระประธานที่ประดิษฐานอยู่ด้านบน จะมีขนาดใหญ่ ตัวอย่างของพระอุโบสถที่ปรากฏลักษณะเช่นนี้ ได้แก่

- พระอุโบสถวัดแก้วฟ้า จ. นนทบุรี

พระพุทธรูปประธานที่ประดิษฐานฐานชุกชีในแบบที่ 1 จะพบภายในอาคารที่มีงานจิตรกรรมฝาผนังปรากฏอยู่ โดยเฉพาะพื้นที่บนผนังสกัดด้านหลังพระประธาน ที่นิยมเขียนเรื่องไตรภูมิ หรือเขียนเป็นซุ้มเรือนแก้วด้านหลังพระประธาน เช่นวัดชมพูเวก จ. นนทบุรี ซึ่งต้องการพื้นที่ในการเขียนภาพด้านหลัง พระปรานจึงมีขนาดเล็ก ส่วนในแบบที่ 2 จะพบในอาคารส่วนใหญ่ ที่ไม่มีการเขียนภาพจิตรกรรมภายใน ดั้งนั้นสัดส่วนของพระประธาน จะมีขนาดใหญ่เกือบเต็มผนังสกัดทางด้านหลัง สิ่งนี้เป็นเพียงข้องสังเกตที่ได้จากการศึกษาที่ผ่านมา

ตารางที่ 4.2 แสดงรูปแบบของฐานชุกชีภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลาย

ชื่อวัด	ขนาดผังอาคาร	รูปแบบฐานชุกชีชั้นล่าง	รูปแบบฐานชุกชีชั้นบนที่รองรับพระประธาน
กรุงเทพมหานคร			
1. วัดช่องนนทรี	ผังอาคารขนาดเล็ก	ฐานเขียง	ฐานสิงห์บัวหงาย
นนทบุรี			
2. วัดชมพูเวก	ผังอาคารขนาดกลาง	ฐานบัวลูกแก้วอกไก่	ฐานสิงห์บัวหงาย
3. วัดปราสาท	ผังอาคารขนาดกลาง	ฐานปัทม์	ฐานสิงห์บัวหงาย
4. วัดแก้วฟ้า	ผังอาคารขนาดใหญ่	ฐานปัทม์	ฐานสิงห์บัวหงาย

4.3.3.2 การจัดวางฐานชุกชี

ารจัดวางฐานชุกชีภายในพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลายตามที่ได้ทำการศึกษามาสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

แบบที่ 1 แบบมีทางเดินรอบ ลักษณะของการจัดวางฐานชุกชีแบบนี้โดยมากจะพบได้ภายในอาคารที่มีขนาดกลางไปจนถึงอาคารที่มีขนาดใหญ่ โดยจะมีระยะห่างระหว่างฐานชุกชีกับผนังสกัดข้างประมาณ 0.80 - 1.20 เมตร และห่างจากผนังสกัดหลังประมาณ 1.20 - 1.50 ตัวอย่างได้แก่

- พระอุโบสถวัดปราสาท จ. นนทบุรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบที่ 2 แบบมีทางเดินด้านข้าง ด้านหลังติดผนังสกัดหลัง ลักษณะการจัดวางฐานชุกชีแบบนี้พบได้ในอาคารที่มีขนาดกลางไปจนถึงอาคารที่มีพื้นที่ขนาดเล็ก โดยมีระยะห่างระหว่างฐานชุกชีกับผนังด้านข้างประมาณ 1.20 -1.50 เมตร ตัวอย่างได้แก่

- พระอุโบสถวัดชมพูเวก จ. นนทบุรี

ตารางที่ 4.3 แสดงการจัดวางฐานชุกชีภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลาย ที่ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจ

ผังการวางฐานชุกชี	รูปภาพฐานชุกชี
1. 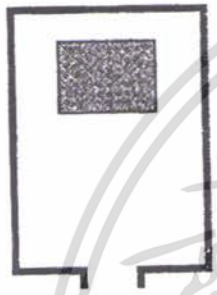 แบบมีทางเดินรอบ	วัดช่องนนทรี จ. กรุงเทพมหานคร
2. แบบมีทางเดินด้านข้าง	วัดชมพูเวก จ. นนทบุรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.3.3.3 ความสัมพันธ์ระหว่างฐานชุกชีกับการเจาะช่องประตูหน้าต่าง

จากการจัดวางฐานชุกชีภายในพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลายซึ่งแบ่งออกเป็น 3 แบบ ตามขนาดของผังอาคาร โดยคำนึงถึงพื้นที่ใช้สอยภายในเป็นหลักนอกเหนือจากนี้ ความสัมพันธ์ระหว่างฐานชุกชีกับการเจาะช่องผนัง ยังเป็นประเด็นสำคัญต่อที่ว่างภายในอาคาร ซึ่งสัมพันธ์กับแสงสว่างที่ส่องเข้ามากระทบกับสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น มีความแตกต่างในเรื่องของเวลา ทิศทาง ตลอดจนมุมมองของแสงและความเข้มข้น

รูปแบบของการเจาะช่องผนังซึ่งรวมไปถึง ช่องประตู หน้าต่าง และช่องแสง ที่สัมพันธ์กับฐานชุกชี จากตัวแบบที่ได้ทำการศึกษามา สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ลักษณะ คือ

รูปแบบที่ 1 เจาะช่องหน้าต่างบริเวณค่อนมาทางด้านหน้าของอาคารภายใน 2 ช่อง หรือ 3 ช่องโดยเปิดเป็นช่องประตูเข้าทางผนังสกัดหน้า ผนังสกัดทึบ และจัดวางฐานชุ กชีไว้ทางส่วนหลังของห้องอาคารภายใน มีทั้งที่เป็นแบบติดผนังสกัดหลังตลอดแนว และเป็นแบบมีทางเดินด้านข้าง พบได้ส่วนใหญ่ในอาคารพระอุโบสถที่มีขนาดเล็ก พื้นที่ในบริเวณที่ตั้งฐานชุกชี จะมีแสงสว่างน้อยช่วยให้พระพุทธรูปประธานที่ลงรักปิดทองมีสีเข้มขึ้น พระประธานที่ประดิษฐานอยู่บนฐานชุกชีประเภทนี้ ได้แก่

- พระอุโบสถวัด ชมพูเวก

รูปแบบที่ 2 เจาะช่องหน้าต่างที่ผนังสกัดข้าง 1 หรือ 2 ช่อง บริเวณกึ่งกลางของผนังเจาะเป็นประตูทางเข้าที่ผนังสกัดหน้า ส่วนผนังสกัดหลังเจาะเป็นช่องแสง ตรงกับตำแหน่งของพระประธาน หรือการเจาะช่องเปิดทำเป็นบานประตู พบได้ในอาคารที่มีขนาดเล็กไปจนถึงอาคารที่มีขนาดกลาง การจัดวางฐานชุกชี โดยมากจะเป็นแบบมีทางเดินโดยรอบ หรือติดผนังสกัดหลังตลอดทั้งแนว แสงสว่างที่ส่องผ่านเข้ามาในอาคารจะมีลักษณะจ้ามากเมื่อเปรียบเทียบกับ การเจาะช่องหน้าต่างหลายช่อง ตัวอย่างได้แก่

- พระอุโบสถวัดวัดช่องนนทรี จ. กรุงเทพมหานคร

รูปแบบที่ 3 เจาะช่องที่ผนังบริเวณผนังสกัดหลังของอาคาร โดยเจาะเป็นบานประตูทางด้านซ้าย - ขวา หรือเจาะเป็นช่องแสงที่บริเวณด้านหลังฐานชุกชี ผนังด้านข้างทึบ มีทางเข้า - ออก ด้านหน้า การจัดวางฐานชุกชีจะเป็นแบบมีทางเดินรอบ และมักพบในอาคารขนาดกลางไปจนถึงอาคารขนาดใหญ่ รวมทั้งอาคารที่มีสาร่วมใน ลักษณะอาคารประเภทนี้จะมีแสงสว่างผ่านเข้ามาน้อย อาคารมีลักษณะค่อนข้างมืดทึบ แต่ให้ความรู้สึกสงบเงียบ เหมาะแก่การเจริญสมาธิภาวนา อาคารประเภทนี้จะปรากฏงานจิตรกรรมฝาผนังเนื่องจากมีเนื้อที่ในการเขียนภาพค่อนข้างมาก และการที่ภายในอาคารไม่มีหน้าต่าง การใช้สีวรรณะอ่อนจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะช่วยให้ภาพภายในพระอุโบสถซึ่งค่อนข้างมืดมีแสงสว่างขึ้น ซึ่งจะเป็นลักษณะพิเศษของช่างในสมัยอยุธยาตอนปลาย โดยเฉพาะในเขตพื้นที่จังหวัดนนทบุรี ได้แก่

- พระอุโบสถวัดปราสาท จ. นนทบุรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.3.4 ความสัมพันธ์ระหว่างระนาบเพดานกับพื้นที่ว่างและองค์ประกอบภายในที่ปรากฏ

ระนาบเพดานภายในอาคารสามารถสะท้อนลักษณะรูปทรงของระบบโครงสร้างที่รองรับหลังคาเบื้องบนได้ โดยที่เพดานไม่ต้องทนต่อสภาพดินฟ้าอากาศและไม่ได้รับน้ำหนักเป็นส่วนใหญ่ จึงสามารถแขวนลอยอย่างอิสระจากหลังคาเบื้องบนได้ กลายเป็นส่วนเด่น หรือให้ความสัมพันธ์กับพื้นที่บริเวณนั้นๆ โดยที่การเล่นระนาบเพดานภายในพระอุโบสถเช่นเดียวกับการยกระดับพื้นขึ้นมาเป็นอาสนะสงฆ์และฐานชุกชีเพื่อประดิษฐานพระพุทธรูปให้คนเข้ามากราบไหว้บูชาตามบูชาตามลำดับซึ่งเป็นการใช้ลำดับศักดิ์ในพื้นที่อีกด้วย โดยความต่างกันของระนาบบนเพดานสามารถกำหนดบริเวณที่ว่างเฉพาะภายในอาคารได้ด้วยการยกระดับขึ้นหรือลดระดับลง เพื่อเปลี่ยนขนาดของบริเวณหรือขนาดพระพุทธรูปที่ประดิษฐานอยู่บนฐานชุกชีภายใต้บริเวณนั้นๆ

ระนาบเพดานจะถูกกำหนดให้มีความสำคัญยิ่งๆขึ้นด้วยรูปทรง สีและวัสดุรวมถึงตำแหน่งที่ตั้ง โดยที่ช่างในสมัยอยุธยาตอนปลายได้กำจัดพื้นที่ว่างบนฝ้าเพดานที่เป็นแผ่นกว้างด้วยการประดับตกแต่งด้วยลายดาวเพดานลงไปจนเกิดเป็นรูปแบบเฉพาะ

จากการที่พระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลายมีขนาดเล็กเช่นเดียวกันกับช่องหน้าต่างที่เจาะบนผนัง ทำให้แสงสว่างที่ส่องผ่านเข้ามามีปริมาณที่จำกัด การยกระดับของระนาบหลังคาจะเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยแก้ปัญหาในเรื่องนี้ได้ดี และนอกจากการแก้ปัญหาในเรื่องของแสงสว่างแล้วยังช่วยแก้ปัญหาในเรื่องของความสูงภายในอาคารอีกด้วย รูปแบบของการตีฝ้าเพดานภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายที่ได้กล่าวไปแล้วสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่มใหญ่ๆคือ

1. การเปิดหลังคาโล่ง และตีฝ้าเพดานปิดในช่วงท้ายของอาคาร

นิยมตีฝ้าเพดานปิดในช่วง 2 ห้องสุดท้ายของอาคารเหนือพระพุทธรูปประธาน พบได้ในอาคารขนาดเล็กไปจนถึงอาคารอาคารขนาดกลาง ที่มีการเจาะช่องหน้าต่างในรูปแบบค่อนมาทางด้านหน้าของอาคาร ในลักษณะของการตีปิดฝ้าเพดานในแบบนี้ อาจเป็นตัวกำหนดความสำคัญของพื้นที่ในบริเวณนั้น ซึ่งเป็นบริเวณของที่ตั้งพระพุทธรูปประธานอันเป็นรูปสัญลักษณ์แทนองค์สมเด็จสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ประทับนั่งอยู่บนรัตนบัลลังก์ ในบางกรณีที่ภายในอาคารพระอุโบสถไม่ได้มีการตีปิดฝ้าเพดานอย่างถาวร อาจมีการนำเอาผ้ามาขึงหรือเอาแผ่นไม้มาพาดระหว่างขื่อก็เป็นการกำหนดศักดิ์ในพื้นที่ได้อีกวิธีหนึ่ง

2. การตีปิดฝ้าเพดานตลอดแนวยาวของอาคาร

พบได้ในอาคารขนาดเล็กไปจนอาคารขนาดใหญ่ ลักษณะของการตีปิดฝ้าเพดานแบบนี้ จะอยู่ในแนวระดับขื่อประธาน และสัมพันธ์กับการเจาะช่องหน้าต่างที่มีจำนวนค่อนข้างถี่โดยเจาะเป็นช่องหน้าต่างเกือบทุกช่วงเสา เนื่องจากภายในอาคารมีขนาดเตี้ย จึงต้องการปริมาณแสงสว่างเข้ามาภายในอย่างเพียงพอ ในการกำหนดความสำคัญของพระพุทธรูปประธานทำได้ด้วยการเขียนจิตรกรรมเป็นลายดาวเพดานไปที่บริเวณเหนือองค์พระพุทธรูป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. การยกระดับฝ้าเพดาน

เป็นการกำหนดศักดิ์ความสำคัญของพื้นที่ได้อย่างชัดเจนความต่างกันของระนาบบนเพดาน ซึ่งอาจเกิดขึ้นจากระบบโครงสร้างหลังคา ทำให้อาคารภายในดูโปร่ง และมีผลกับความสูงของพระพุทธรูปที่ประดิษฐานอยู่บนฐานชุกชีที่มีลักษณะสอบสูงขึ้นไปยังเบื้องบน โดยประทับนั่งบนบัลลังก์ภายใต้ฉัตรซึ่งเป็นสัญลักษณ์แสดงเครื่องประกอบยศผู้มีศักดิ์หรือพระมหากษัตริย์ตามแบบอย่างอินเดีย หรืออาจใช้วิธีจำหลักไม้ ตลอกจนการเขียนสีเป็นลายดาวเพดาน โดยในบริเวณพื้นที่ พระประธานประดิษฐานอยู่จะมีการลดหรือยกระดับของระนาบบนเพดานให้ต่างไปจากระนาบเดิมที่ได้ยกระดับไปแล้ว

4.3.5 ความสัมพันธ์ระหว่างงานจิตรกรรมกับพื้นที่ว่างภายในอาคาร

งานจิตรกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายที่ปรากฏบนผนังอาคาร บานประตู บานหน้าต่าง เสาร่วมใน และฝ้าเพดาน ซึ่งรวมไปถึงงานจำหลักไม้เป็นลายดาวเพดานเขียนสี เป็นการตกแต่งประดับเข้าไปบนองค์ประกอบโครงสร้าง เพื่อให้อาคารมีความสมบูรณ์ทั้งในเชิงความงาม และความหมายในทางพุทธปรัญญาได้อย่างสมบูรณ์

ในการศึกษางานจิตรกรรมที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ว่างภายในอาคาร หรือมิติทางสถาปัตยกรรม โดยแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น การลำดับตอนตำแหน่งภาพ และการออกแบบกรอบภาพที่สัมพันธ์กับอาคารภายใน และเรื่องราวทางพระพุทธศาสนา มีรายละเอียดดังนี้

1. การลำดับตอนตำแหน่งภาพ

จากการศึกษาที่ผ่านมาพบว่าจิตรกรรมปรากฏเฉพาะภายในพระอุโบสถ ไม่พบภายวิหาร โดยมีการลำดับตอน หรือการดำเนินเรื่องของงานจิตรกรรม โดยเฉพาะจิตรกรรมบนฝาผนังภายในพระอุโบสถ ค่อนข้างมีระเบียบกฎเกณฑ์ และทิศทางที่แน่นอน รวมถึงมีเอกลักษณ์เฉพาะในแต่ละพื้นที่ค่อนข้างชัดเจน แสดงให้เห็นถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อแผนผังและรูปแบบอาคารภายใน ซึ่งใช้เรื่องราวทางพุทธศาสนา เป็นต้นว่า พุทธประวัติ ไตรภูมิและจักรวาลเป็นตัวกำหนดให้สัมพันธ์กับพระประธานและที่ว่างภายใน และเป็นกฎเกณฑ์ที่ควบคุมรูปแบบไว้โดยไม่เปลี่ยนแปลงมาตลอดเวลา อาจเป็นไปตามคำแนะนำของพระสงฆ์ซึ่งได้มาจากคัมภีร์อีกทอดหนึ่งที่ได้มีการบันทึกเป็นเอกสารชัดเจน

ภาพที่ 4.19 ภาพมารผจญบนผนังสกัดพระอุโบสถวัดชมพูเวก จ. นนทบุรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไมอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.20 ภาพพุทธประวัติและบนผนังด้านข้างภายในพระอุโบสถวัดชมพูเวก จ. นนทบุรี

งานจิตรกรรมที่ปรากฏภายในพระอุโบสถ พบในอาคารที่มีขนาดเล็กไปจนถึงอาคารขนาดใหญ่ ที่มีการเจาะช่องที่หน้าต่างที่ผนังด้านข้าง รวมถึงเป็นอาคารที่มีผนังสกัดหน้านิยมเขียนเรื่องพุทธประวัติตอนมารผจญ ควบคู่กับผนังหลังที่เขียนเรื่องไตรภูมิจักรวาล ส่วนผนังด้านข้าง นิยมเขียนเรื่องพุทธประวัติไว้ตอนกลางของผนังโดยมักจะเริ่มเรื่องที่ผนังห้องแรกทางด้านซ้ายมือ และดำเนินเรื่องเวียนขวาไปจนจบที่ผนังห้องแรกทางด้านขวามือ หรืออาจจะจบเรื่องที่ผนังสกัดหน้าใต้พุทธประวัติตอนมารผจญ ตัวอย่างของงานจิตรกรรมที่มีลักษณะดังกล่าวเช่นนี้พบได้ที่

- พระอุโบสถวัดช่องนนทรี จ. กรุงเทพ ฯ
- พระอุโบสถวัดปราสาท จ. นนทบุรี

ลักษณะการลำดับตอนตำแหน่งภาพของจิตรกรรมภายในจะมีผลกับการจัดวางฐานชุกชี ซึ่งเป็นแบบมีทางเดินรอบสำหรับไว้เดินประทักษิณดูภาพภายใน โดยมีพระพุทธรูปประธานอยู่เบื้องขวามือ

2. การออกแบบกรอบภาพ

จากรูปแบบทางสถาปัตยกรรมของพระอุโบสถที่ปรากฏงานจิตรกรรมฝาผนังสำหรับผนังทึบที่ไม่มีการเจาะช่องหน้าต่างที่ผนังด้านข้าง โดยจะมีระยะเริ่มเรื่องของภาพที่ด้านล่างของผนังเกือบถึงพื้นภายในอาคาร ส่วนพระอุโบสถที่มีการเจาะช่องหน้าต่างทางด้านข้าง จะมีระยะเริ่มเรื่องของภาพที่ขอบล่างของช่องหน้าต่างไปจนสุดผนังตอนบนใต้ท้องขื่อประธาน ดังนั้นลักษณะของกรอบภาพที่พบจะมี 3 แบบ คือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปแบบที่1 ใช้หน้าต่างเป็นตัวแบ่งช่องเรื่องราวบนผนัง โดยแบ่งผนังออกเป็นส่วนๆ เท่าๆกัน หรือห้องแรก กับห้องสุดท้ายของอาคารจะมีลักษณะแคบกว่าห้องกลางอันเนื่องมาจากโครงสร้างอาคารเป็นตัวกำหนด ลักษณะของงานจิตรกรรมที่ใช้ช่องหน้าต่างเป็นตัวแบ่งกรอบภาพ

รูปแบบที่2 ใช้เส้นแถบบรรจุลายภายใน ทำหน้าที่เป็นกรอบคั่นระหว่างเรื่องราวบนผนังแต่ละเรื่อง อาจจะเป็นเส้นแถบตั้งบรรจุลายรักร้อย ลายเทวดา หรือเส้นแถบแนวนอนลายหน้ากระดาน มักจะพบกับอาคารที่มีผนังทึบทางด้านข้าง ตัวอย่างได้แก่

- พระอุโบสถวัดปราสาท จ. นนทบุรี

ในบางกรณีอาจมีผสมระหว่างรูปแบบที่ 1 กับรูปแบบที่ 2 ได้แก่พระอุโบสถวัดช่องนนทรี จ. กรุงเทพฯ

รูปแบบที่3 ใช้ตัวภาพทำหน้าที่เป็นกรอบคั่นระหว่างเรื่องราวบนผนังแต่ละเรื่องให้แยกออกจากกัน

ส่วนงานจิตรกรรมบนฝ้าเพดาน นิยมเขียน หรือจำหลักไม้เป็นลายดาวเพดานเขียนสีหรือปิดทอง บนพื้นสีแดงเข้มเพื่อให้ดาวเพดานซึ่งปิดทองดูเด่นชัดเปรียบเสมือนกับท้องฟ้าที่มีดาวกระจายเป็นผืนแผ่นกว้าง แต่งานจิตรกรรมบางแห่ง เขียนลายดอกไม้ลงบนผืนเพดานที่เป็นพื้นสีขาว คล้ายกันกับที่แสดงให้เห็นถึงลักษณะเฉพาะของช่างในพื้นที่แถบหัวเมืองสำคัญ

4.4 ลักษณะรูปแบบของอาคารที่ได้ทำการสำรวจพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร และนนทบุรี

จากลักษณะรูปแบบของอาคารที่ทำการศึกษาในจังหวัดกรุงเทพมหานครและนนทบุรี จำนวน 4 หลัง พบว่าสามารถแบ่งออกเป็นประเภทหลักๆ ได้ดังนี้

4.4.1 รูปแบบอาคาร

1. มุขโถงแบบมุขลด

อาคารที่มีผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีหลังคาคลุมอย่างทรงคฤห์ เฉพาะด้านสกัดหน้า และหลังคาซักผังออกเป็นโถง 4 เหลี่ยม โดยมุขโถงมีหลังคาคลุมล้อตามรูปทรงของหลังคาเรือนประธานและยกฐานสูง

มุขโถงอย่างมุขลด หมายถึง มุขเด็จที่ลดระดับสันหลังคาให้ต่ำลงอย่างการลดแบบปกติ เช่น

- พระอุโบสถวัดช่องนนทรี จ.กรุงเทพมหานคร
- พระอุโบสถวัดปราสาท จ. นนทบุรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ทรงคฤห์แบบหลังคาตอนเดียว

อาคารที่มีรูปผังรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ที่มีหลังคาที่คลุมอาคารทำเป็นจั่วอย่างเรือนอาศัยผืนผนังก่อยันจากพื้นถึงอกไก่ หรืออาจเป็นแผงจั่วมีหน้าบันเป็นเครื่องไม้ นิยมสร้างเป็น 2 ลักษณะคือ

แบบหลังคาตอนเดียว หมายถึง อาคารที่ทำหลังคาผืนเดียวคลุมตลอดความยาวของอาคาร เช่น

- พระอุโบสถวัดวัดชมพูเวก จ. นนทบุรี

3. หลังคาจั่นทับ

อาคารที่มีผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีหลังคาคลุมอย่างทรงคฤห์ เฉพาะด้านสกัดหน้า หรือหลังด้านใดด้านหนึ่งเพียงด้านเดียวต่อเป็นเฉลียงเพิ่มขึ้นซึ่งมีลักษณะเป็นพิงอย่างหมาแหงนคลุม โดยส่วนที่สูงนั้นจะวิ่งเข้าไปชนกับผนังเรือนอาคาร ส่วนปลายใช้วิธีตั้งเสารับ เช่น

- พระอุโบสถวัดแก้วฟ้า

4.4.2 การทำฐานหย่อนสำเภา

การทำฐานหย่อนสำเภาจะทำให้องค์ประกอบของฐานส่วนล่างสุด ได้แก่ฐานเขียงหรือฐานหน้ากระดานไม่สมบูรณ์ เนื่องจากหากฐานแอ่นมาก หรือช่วงอาคารยาว ฐานช่วงกลางที่หย่อนสำเภาก็จะถูกลดสัดส่วนลงไปด้วย เมื่อความสูงหน้ากระดานถูกลดลงไปมากกว่าครึ่ง ก็จะทำให้องค์ประกอบฐานไม่สมบูรณ์ ส่วนฐานอาคารและอาคารจะดูจมลงในพื้นดิน เรียกฐานเช่นนี้ว่าฐานจม แต่หากความสูงของหน้ากระดานมีช่วงกลางมีมากกว่าครึ่งฐาน องค์ประกอบฐานอาคารก็ยังคงสมบูรณ์อยู่ และส่วนฐานอาคารและอาคารจะดูลอยอยู่เหนือพื้นดิน เรียกว่า ฐานลอย

ฐานแบบที่ 1 ไม่มีชุดฐานเขียง เมื่อไม่มีฐานเขียงหนุนชุดฐานหลัก ทำให้สร้างความสูงของฐานได้น้อย ขณะเดียวกันความสูงของหน้ากระดานล่างก็กำหนดตามสัดส่วนมากกว่าหน้ากระดานบนได้เพียงเล็กน้อยเท่านั้น ดังนั้นฐานอาคารที่มีขั้นตอนฐานเช่นนี้เมื่อมีการทำฐานหย่อนสำเภา หน้า กระดานล่าง จึงมักมีสัดส่วนไม่สมบูรณ์ ฐานประดับอาคารจึงมักทำเป็นฐานจมเสมอ

ฐานแบบที่ 2 รวมชุดบานเขียงเข้ากับชุดฐานหลัก เมื่อมีการรวมชุดฐานเขียงเข้ากับชุดฐานหลักของอาคาร ซึ่งโดยปกติการกำหนดฐานเขียงก็มีความสูงมากกว่าหน้ากระดานด้านบน จะพิจารณาฐานจม—ฐานลอย ได้โดย

ฐานลอย เมื่อทำฐานหย่อนสำเภาช่วงกลางอาคาร ฐานเขียงจะมีความสูงมากกว่าส่วนหน้ากระดานบน ในขณะความสูงช่วงนี้ต้องไม่น้อยกว่าประมาณครึ่งหนึ่งของความสูงฐานเขียงช่วงริมฐานฐานอาคาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ฐานจม เมื่อทำฐานหย่อนสำเภาช่วงกลางอาคาร ฐานเขียงจะมีความสูงน้อยกว่าส่วนหน้ากระดานบน ในขณะที่ความสูงช่วงนี้ก็ยังน้อยกว่าประมาณครึ่งหนึ่งของความสูงฐานเขียงริมฐาน ทำให้หน้ากระดานล่างของฐานชุดบนซึ่งถูกลดความสูงลงรวมกับชั้นฐานเขียงแล้ว ทั้งสองส่วนนี้ไม่มีบทบาทเป็นส่วนรองรับฐานด้านบนอีกต่อไป จึงทำให้ฐานอาคารทั้งหมดเป็นฐานจม

ในกรณีของพระอุโบสถวัดปราสาท ช่างได้แยกความสัมพันธ์ของฐานชุดบนและฐานชุดล่างออกจากกันอย่างชัดเจน เพื่อเมื่อทำฐานหย่อนสำเภาแล้ว ฐานเขียงชุดล่างเท่านั้นที่จะเสียสัดส่วนไป แต่ฐานชุดบนซึ่งไม่รวมกับฐานชุดล่างจะมีสัดส่วนที่สมบูรณ์เช่นเดิม อย่างไรก็ตามการออกแบบฐานดังกล่าว ผลปรากฏก็ยังเป็นฐานจมอยู่เช่นเดิม เนื่องจากเส้นฐานทั้งหมดถูกทำให้แอ่นขนานกัน และเส้นฐานเขียงซึ่งเป็นเส้นสุดท้ายหย่อนลงต่ำกว่าครึ่งหนึ่งของความสูงช่วงริม ซึ่งเป็นลักษณะของฐานเขียงที่จม

4.5 การวิเคราะห์พระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย

พระอุโบสถที่ใช้ศึกษาลักษณะศิลปะอยุธยาตอนปลาย ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร และนนทบุรี

4.5.1 พระอุโบสถหลังที่ 1

วัดช่องนนทรี แขวงช่องนนทรี เขตยานนาวา จ. กรุงเทพฯ

1. ประวัติความเป็นมา

วัดช่องนนทรีตั้งอยู่ที่ เลขที่ 563 ถนนช่องนนทรี ตำบลช่องนนทรี เขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย เป็นวัดโบราณสมัยอยุธยา มีหลักฐานทางโบราณคดีที่ยังปรากฏอยู่ คือ พระอุโบสถ พระพุทธรูป และจิตรกรรมฝาผนังในอุโบสถ เสมา เจดีย์ และกำแพงแก้วซุ้มประตู ลักษณะของสิ่งต่าง ๆ ดังกล่าวมานั้นสันนิษฐานว่าเป็นโบราณวัตถุ และโบราณสถานสร้างขึ้นในสมัยอยุธยาสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราชอัน เป็นศิลปกรรมที่งดงามและมีคุณค่ามาก

วัดช่องนนทรีตั้งอยู่ลึกเข้ามาจากแม่น้ำเจ้าพระยา ตรงข้ามฝั่งบางกระเจ้า พระประแดง การคมนาคมสมัยก่อนใช้ทางน้ำเป็นหลัก มีคลองช่องนนทรีผ่านหลังวัด ใช้เวลาพายเรือประมาณ 5 นาที ก็จะออกไปถึงแม่น้ำเจ้าพระยา ปัจจุบันทางน้ำตื้นเขิน จึงเลิกใช้ไป มีหมู่กุฏิคณะล่างอยู่บริเวณริมแม่น้ำ ซึ่งต่อมาได้ยุบคณะล่างไป ทำให้บริเวณวัดเปลี่ยนไปด้วย

การบูรณปฏิสังขรณ์หลายครั้งทำให้รูปแบบดั้งเดิมเปลี่ยนบ้าง แต่ยังสังเกตเห็นลักษณะเดิมได้ ทั้งทางด้านสถาปัตยกรรม ประติมากรรม และจิตรกรรม

กรมศิลปากรได้ประกาศขึ้นทะเบียนวัดช่องนนทรีเป็นโบราณสถานโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษาเล่ม 94 ตอนที่ 75 วันที่ 16 สิงหาคม 2520 หน้า 3444

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. องค์ประกอบแผนผัง

พระอุโบสถวัดช่องนนทรีตั้งอยู่ภายในกำแพงแก้วเตี้ย หันหน้าไปทางทิศตะวันออก มีเสมาล้อมรอบ 8 ทิศ ตั้งอยู่ในซุ้มเสมาทรงกูบ บริเวณโดยรอบมีเจดีย์รายอยู่หลายองค์ โดยด้านหน้าพระอุโบสถมีเจดีย์ 4 องค์ เป็นเจดีย์เหลี่ยมย่อมุม 2 องค์ เจดีย์กลมและปรางค์อีกอย่างละ 1 องค์ ด้านหลังพระอุโบสถในแนวแกนเดียวกันมีเจดีย์เหลี่ยมย่อมุมไม้ 16 ตั้งอยู่ ส่วนด้านข้างมีเจดีย์หลายรูปแบบคั่นเสมาละ 2 องค์ เดิมนั้นภายนอกกำแพงแก้วมีเจดีย์เก่าเรียงรายอยู่ 10 องค์ ส่วนใหญ่เป็นเจดีย์เหลี่ยมย่อมุม มีเจดีย์กลมอยู่ 2 องค์ บริเวณด้านหน้าพระอุโบสถ ซึ่งในปัจจุบันเหลือเพียงเจดีย์กลม 2 องค์นี้เท่านั้น

3. องค์ประกอบอาคาร

พระอุโบสถเป็นอาคารทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้า กว้างยาวประมาณ 6.37 x 15.95 เมตร ตั้งอยู่บนฐานปัทม์ตกท้องช้าง ผนังภายนอกประดับด้วยเสาอิงมีลักษณะเป็นเสาเหลี่ยมมีบัวหัวเสา แบ่งผนังเป็น 5 ห้อง โดยเจาะช่องหน้าต่างด้านยาว ด้านละ 2 บาน บริเวณช่วงเสาที่ 2 และ 4 ลักษณะช่องหน้าต่างเป็นแบบซุ้มโค้งแหลม มีประตูทางเข้าทางด้านสกัดทั้งทางด้านหน้า และด้านหลัง

3.1 องค์ประกอบโครงสร้าง

3.1.1 องค์ประกอบโครงสร้างส่วนฐาน

ความสูงของพื้นภายในอยู่ระดับสูงกว่าพื้นเฉลียงด้านนอก มีการยกระดับพื้นภายในขึ้นเป็นฐานชุกชีซ้อนอยู่บนฐานเขียงมีความกว้างประมาณ 4 เมตร ยาวประมาณ 4.50 เมตร โดยฐานเขียงสูงจากพื้นประมาณ 0.60 เมตร การวางฐานชุกชีเป็นแบบเดินได้รอบโดยห่างออกมาจากผนังสกัดหลังประมาณ 0.80 เมตร และห่างจากผนังทางด้านข้างด้านละประมาณ 0.40 เมตร ฐานชุกชีจะตั้งอยู่ในตำแหน่งสองห้องสุดท้ายของอาคารพระอุโบสถ

3.1.2 องค์ประกอบโครงสร้างส่วนเรือน

พื้นที่ว่างภายในอาคารประกอบด้วยผนังปิดล้อมทั้งสี่ด้าน ผนังด้านข้างมีความสูงจากพื้นถึงใต้ระดับขื่อเอกประมาณ 5.00 เมตร ผนังสกัดหน้าและหลังสูงจากพื้นถึงใต้ระดับขื่อโท โดยผนังสกัดหน้าและหลังเจาะเป็นช่องประตูด้านละ 1 ช่องเป็นแบบโค้งแหลม ผนังด้านข้างเจาะเป็นช่องหน้าต่างด้านละ 2 ช่อง เป็นแบบโค้งแหลม ลักษณะของผนังภายในจะสอบเข้าหากันเล็กน้อยทั้งสี่ด้าน

3.1.3 องค์ประกอบโครงสร้างส่วนหลังคา

โครงสร้างหลังคาเป็นแบบเครื่องประดุ มีการตีฝ้าเพดานปิดใต้ท้องขื่อโทของหลังคาตับที่ 1 ตลอดความยาวของอาคารโดยแบ่งออกเป็น 5 ช่อง ยกเว้นในส่วนเหนือพระประธานที่มีการลดระดับลงมาตามการซ้อนชั้นของหลังคา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2 องค์ประกอบตกแต่ง

3.2.1 องค์ประกอบตกแต่งส่วนฐาน

ฐานชุกชีชั้นล่างเป็นฐานเขียง ส่วนฐานชุกชีชั้นบนที่รองรับพระประธานและพระพุทธรูปปริวารเป็นฐานสิงห์ชั้นบัวหงาย ประดับตกแต่งด้วยงานปูนปั้น เป็นฐานเก่าซึ่งได้รับการบูรณะซ่อมแซมไปแล้ว พระประธานเป็นพระพุทธรูปปางมารวิชัยประทับบนฐานสูง หันหน้าไปทางทิศตะวันออก ด้านหลังซ้าย-ขวาเป็นพระยืนปางประทานอภัย ด้านหน้าเป็นพระพุทธรูปปางมารวิชัย 1 คู่ ถัดขึ้นมาทางด้านหน้าสุดเป็นพระพุทธรูปทรงเครื่อง 1 คู่เป็นพระปางมารวิชัย

3.2.2 องค์ประกอบตกแต่งส่วนเรือน

มีงานจิตรกรรมฝาผนังภายในพระอุโบสถ ซึ่งคงจะถูกเขียนขึ้นพร้อมกับการสร้างตัวอาคาร หลงเหลือให้เห็นในสภาพลบเลือนไปบางส่วน งานจิตรกรรมที่หลงเหลืออยู่ทางด้านผนังสกัดหน้าพระประธานเป็นภาพพุทธประวัติตอนมารผจญ ด้านบนสุดเป็นพระพุทธไสยาสน์ 2 องค์ หันพระเศียรเข้าหากัน ผนังสกัดหลังด้านขวาเป็นภาพพุทธประวัติตอนออกมหาภิเนษกรมณ์ ถัดขึ้นไปเป็นภาพอดีตพุทธ 5 องค์ ในซุ้มเรือนแก้ว และด้านบนสุดเป็นพระพุทธไสยาสน์ 2 องค์หันพระบาทเข้าชนกัน ส่วนผนังด้านข้างซ้าย-ขวาเป็นทศชาติชาดก ด้านบนเป็นอดีตพุทธ ผนังทางด้านยาวมีวิธีการแบ่งภาพออกเป็นช่อง ๆ ด้วยลายรักร้อย ซึ่งเป็นวิธีการแบ่งภาพที่คล้ายกันกับวัดปราสาทที่นนทบุรี

3.2.3 องค์ประกอบตกแต่งส่วนหลังคา

งานโครงสร้างหลังคาทั้งหมดทาสีแดงเข้ม ส่วนฝ้าเพดานสองช่องทางด้านหลัง เหนือพระประธาน จำหลักไม้ปิดกระจกสีเป็นลายดาวเพดานขนาดใหญ่ติดอยู่บนฝ้า ล้อมรอบด้วยกรอบสี่เหลี่ยมย่อมุมไม้สิบสอง และดาวเพดานขนาดเล็ก กรอบสี่เหลี่ยมชั้นนอกสุดเป็นลายหน้ากระดานที่มุมกรอบทั้งสี่เป็นลายปีกผีเสื้อ

ลักษณะโครงสร้างใช้ระบบโครงสร้างผนังรับน้ำหนัก ไม่มีเสาร่วมใน ส่วนรูปทรงหลังคาในปัจจุบัน เป็นลักษณะหลังคาจั่วลดชั้น มีขาราหน้าจั่ว ผืนหลังคา 2 ซ้อน มีมุขลดหน้าทำเป็นมุขลดแบบมุขโถง มีหลังคา 2 ตับ รับด้วยเสาสี่เหลี่ยมย่อมุม 4 ต้น ไม่มีมุขหลัง หลังคาซ้อนที่ 1 ด้านหลัง และซ้อนที่ 2 มี 3 ตับ องค์ประกอบเครื่องบนเป็นแบบเครื่องลำยอง ประดับด้วยช่อฟ้า หางหงส์ ใบระกา

ในส่วนของหลังคานี้ได้รับการบูรณะใหม่ ที่ผิดไปจากรูปแบบเดิม กล่าวคือ ส่วนมุขหน้าเพิ่มหลังคาเป็น 3 ตับ และหลังคาซ้อนที่ 1 ด้านหลัง และซ้อนที่ 2 เพิ่มเป็น 4 ตับ มีหลังคากันสาดบริเวณใต้หลังคาตับสุดท้าย ทำให้ต้องเพิ่มค้นทวยรับชายคาโดยรอบ ซึ่งเดิมทำเป็นเพียงขื่อแทนเต้าออกมารับชายคาเท่านั้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

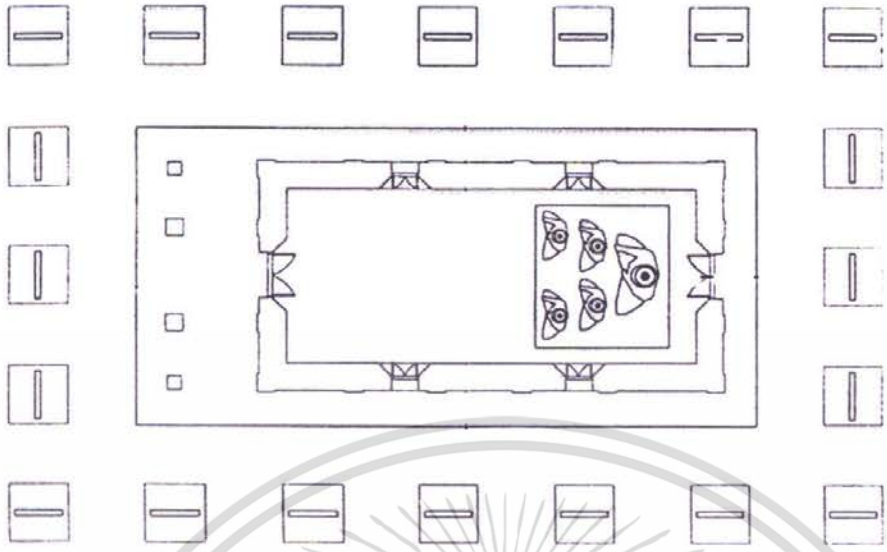

ผังอาคาร

ภาพที่ 4.21 แสดงส่วนผังอาคารวัดช่องนนทรี จ. กรุงเทพมหานคร

พระอุโบสถหลังที่ 1

วัดช่องนนทรี แขวงช่องนนทรี เขตยานนาวา จ. กรุงเทพฯ

ภาพที่ 4.22 บริเวณด้านหน้าพระอุโบสถวัดช่องนนทรี จ. กรุงเทพมหานคร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บริเวณรอบข้างของพระอุโบสถวัดช่องนนทรี

บริเวณด้านข้างและการวางช่วงเสาหลอกของอาคารพระอุโบสถ

ภาพที่ 4.23 บริเวณภายนอกอาคารพระอุโบสถวัดช่องนนทรี จ. กรุงเทพมหานคร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

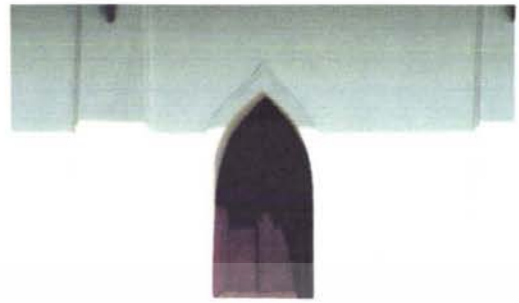

ลักษณะของหน้าต่างโค้งแหลม

ลักษณะประตูโค้งแหลมของผนังสกัดด้านหลัง

ลักษณะของฐานอาคารหย่อนท้องช้าง

ลักษณะของบัวหัวเสาแบบบัวจงกล

ลักษณะของเสาอิงของผนังสกัดด้านข้าง

ภาพที่ 4.24 บริเวณภายนอกอาคารพระอุโบสถวัดช่องนนทรี จ. กรุงเทพมหานคร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

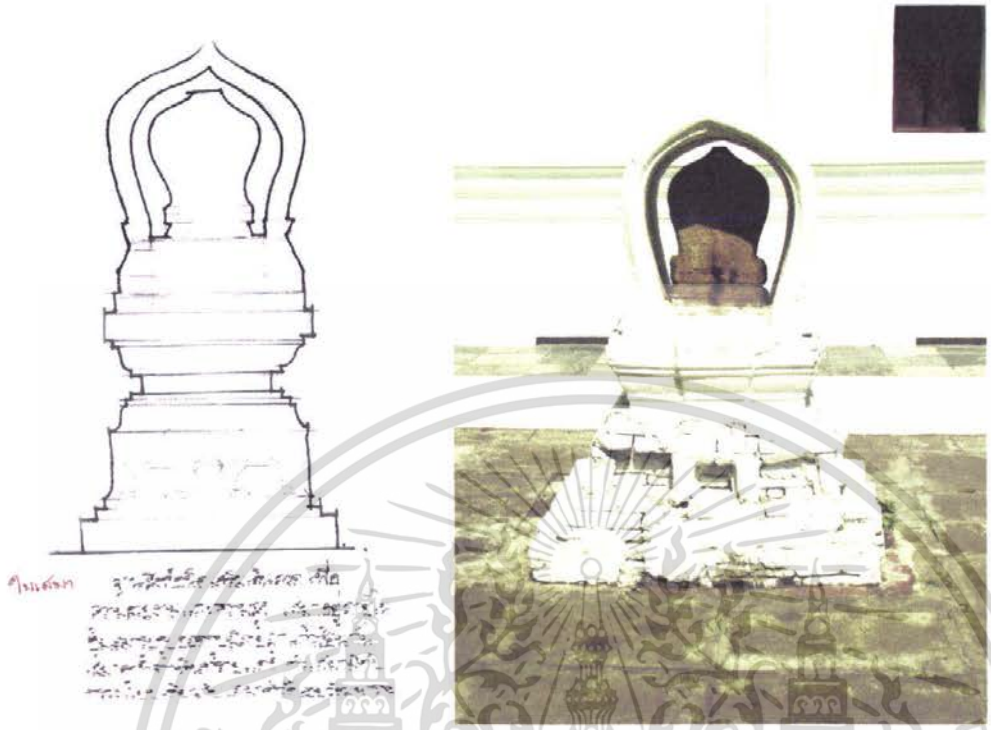

ลักษณะของใบเสมาทรงกูบมีลายลูกแก้วซ้อนกัน

ลักษณะของซุ้มประตูด้านหน้า

ภาพที่ 4.25 บริเวณภายนอกอาคารพระอุโบสถวัดช่องนนทรี จ. กรุงเทพมหานคร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลักษณะโครงหลังคาเป็นแบบเครื่องประดุ

ลักษณะประตูผนังสกัดด้านหลัง

ลักษณะของช่องเปิดหน้าต่างภายในอาคาร

ลักษณะการตีฝ้าเพดานปิดใต้ท้องขื่อ

ภาพที่ 4.26 บริเวณภายในอาคารพระอุโบสถวัดช่องนนทรี จ. กรุงเทพมหานคร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

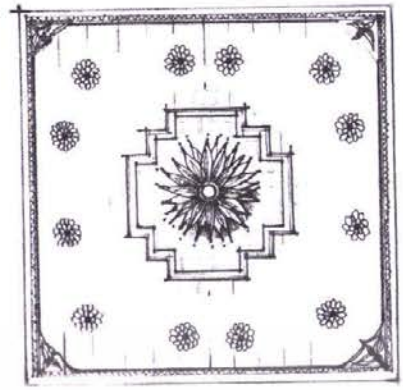

ลักษณะโครงหลังคาทาสีแดงเข้ม มีไม้ปิดกระจกสีเป็นลายดาวเพดานขนาดใหญ่ติดอยู่บนฝ้า

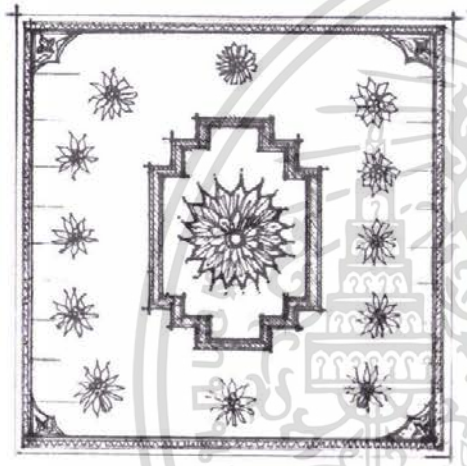

ลักษณะ มีไม้ปิดกระจกสีเป็นลายดาวเพดานขนาดใหญ่ติดอยู่บนฝ้าเพดานเหนือพระประธาน

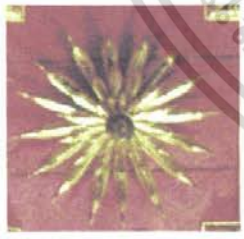

- ลักษณะของดาวเพดาน เป็นบัว กลีบบาน ปลายกลีบประดับเป็นกนก เปลวตรงกลางเป็นดอกประธาน

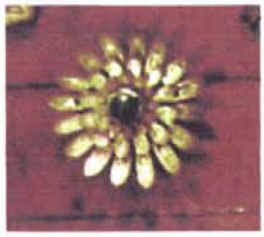

- ลักษณะของดาวเพดาน ขนาดเล็กที่ล้อมรอบดาวเพดาน ขนาดใหญ่ มี 12 กลีบดอกบัวสลับซ้อน

ภาพที่ 4.27 บริเวณภายในอาคารพระอุโบสถวัดช่องนนทรี จ. กรุงเทพมหานคร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลักษณะของฐานชุกชีภายในอาคาร

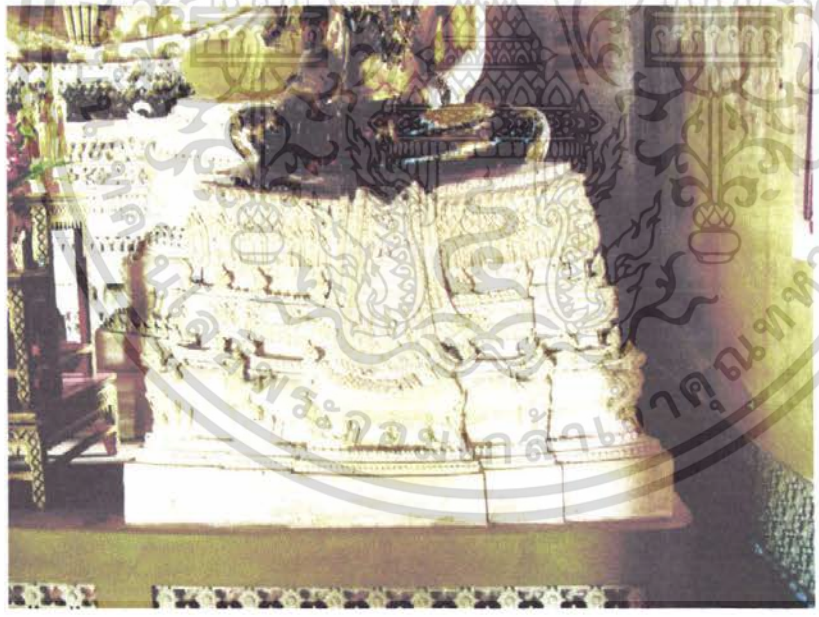

ลักษณะของฐานชุกชีภายในอาคาร

ภาพที่ 4.28 บริเวณภายในอาคารพระอุโบสถวัดช่องนนทรี จ. กรุงเทพมหานคร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.5.2 พระอุโบสถหลังที่ 2

วัดชมพูเวก ต. ท่าทราย อ. เมือง จ. นนทบุรี

1. ประวัติความเป็นมา

วัดชมพูเวก ตั้งอยู่เลขที่ 173 ซอยชมพูเวก หมู่ที่ 4 ตำบลท่าทราย อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย ภายในวัดมีโบราณสถานสำคัญคือ อุโบสถหลังเก่ามีภาพจิตรกรรมฝาผนังภายในเรื่องพุทธประวัติและทศชาติ มีสภาพชำรุดมาก วัดนี้สร้างขึ้นเมื่อประมาณ พ.ศ. 2300 โดยมีชาวมอญในสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลายเป็นผู้สร้าง ชาวมอญเป็นผู้เลื่อมใสในพระพุทธศาสนา ได้พร้อมใจกันสร้างพระมูเตา (เจดีย์) ขึ้นบนเนินอิฐ เพื่อประดิษฐานสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และพระพุทธรูปที่ติดตัวมาแต่เมืองมอญ เพื่อเป็นสถานที่บูชากราบไหว้ ต่อมาได้สร้างเป็นวัดขึ้นขนานนามว่า " วัดชมพูวิเวก " ตามลักษณะภูมิประเทศที่ตั้งวัด ซึ่งมีความหมายว่าขอสรรเสริญบริเวณเป็นเนินสูงมีความสงบเงียบ ต่อมานามวัดให้เหลือเพียง " ชมพูเวก "

2. องค์ประกอบแผนผัง

พระอุโบสถมีแผนผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าภายนอกกว้างประมาณ 8 เมตร ยาว 15 เมตร ภายในอาคารกว้าง 6 เมตร ยาว 13 เมตร หันหน้าไปทางทิศตะวันตก มีเฉลียงยื่นออกมาทางด้านหน้าตั้งเสาไม้กลมรับ คาดว่ามาทำเพิ่มเติมในภายหลัง ตัวอาคารเจาะช่องประตูที่ผนังสกัดหน้า 1 ช่อง และด้านข้างเจาะเป็นช่องหน้าต่าง 3 ช่อง ภายในมีฐานชุกชีประดิษฐานพระพุทธรูป

3. องค์ประกอบอาคาร

พระอุโบสถเป็นอาคารทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้า ขนาดกว้างยาว 3.00 x 6.20 เมตร ตั้งอยู่บนฐานปัทม์ ผนังทางด้านข้างเจาะช่องหน้าต่าง ด้านละ 3 บาน มีประตูทางเข้าด้านหน้า 1 บาน หลังคาเป็นทรงจั่วตอนเดียวแบบไม่มีไขราหน้าจั่ว มีหลังคาปีกนกโดยรอบ บริเวณด้านหน้าทำเป็นหลังคาจั่นหับ องค์ประกอบตกแต่งเป็นปูนปั้นประดับแผงหน้าบัน มีร่องรอยการใช้เครื่องเคลือบประดับแบบอิทธิพลจีน และซุ้มประตู หน้าต่าง เป็นบันแถลงปูนปั้นเช่นเดียวกัน

3.1 องค์ประกอบโครงสร้าง

3.1.1 องค์ประกอบโครงสร้างส่วนฐาน

ความสูงของพื้นภายในอยู่ระดับสูงกว่าพื้นระเบียงด้านนอก มีการยกระดับพื้นภายในขึ้นเป็นฐานชุกชีซ้อนกันสองชั้น ชั้นล่างมีขนาดกว้าง 2.55 ยาว 3 เมตร สูงจากพื้นประมาณ 0.80 เมตร การวางฐานชุกชีเป็นแบบมีทางเดินด้านข้าง ด้านหลังติดผนังสกัดหลัง โดยห่างจากผนังทางด้านข้างด้านละประมาณ 1.50 เมตร ฐานชุกชีจะตั้งอยู่ในตำแหน่งห้องสุดท้ายของอาคารพระอุโบสถ ติดกับฐานชุกชีมีบันไดขึ้นทางด้านหน้า คาดว่าเป็นส่วนที่ทำเพิ่มเติมขึ้นภายหลัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.1.2 องค์ประกอบโครงสร้างส่วนเรือน

พื้นที่ว่างภายในอาคารประกอบด้วยผนังปิดล้อมทั้งสี่ด้าน ผนังด้านข้างมีความสูงจากพื้นใต้ระดับขื่อเอกประมาณ 5.00 เมตร ผนังสกัดหน้าเจาะเป็นช่องประตู 1 ช่องเป็นแบบสี่เหลี่ยมผืนผ้าธรรมดา ผนังสกัดหลังทึบ ส่วนผนังด้านข้างเจาะเป็นช่องหน้าต่างด้านละ 3 ช่อง เป็นแบบสี่เหลี่ยมผืนผ้าธรรมดา ลักษณะของผนังภายในจะสอบเข้าหากันเล็กน้อยทั้งสี่ด้าน

3.1.3 องค์ประกอบโครงสร้างส่วนหลังคา

มีการตีฝ้าเพดานปิดใต้ท้องขื่อเอกตลอดความยาวของผนัง โดยแบ่งฝ้าเพดานออกเป็น 3 ช่อง

3.2 องค์ประกอบตกแต่ง

3.2.1 องค์ประกอบตกแต่งส่วนฐาน

ฐานชุกชีชั้นล่างเป็นฐานบัวลูกแก้วอกไก่ ส่วนฐานชุกชีชั้นบนที่รองรับพระประธานเป็นฐานสิงห์ชั้นบัวหงายมีความสูงประมาณ 1.50 เมตร ประดับตกแต่งด้วยงานปูนปั้นเป็นฐานเก่าซึ่งปัจจุบันยังคงเหลือลวดลายปูนปั้นให้เห็นอยู่ค่อนข้างชัดเจน คล้ายกันกับฐานชุกชีที่วัดปราสาท แต่ที่วัดปราสาทจะมีรายละเอียดมากกว่า พระประธานเป็นพระปางสมาธิเช่นเดียวกัน นั่งขัดสมาธิราบ ด้วนหน้าพระประธานเป็นพระปางสมาธิ ขนาดเล็กกว่านั่งอยู่บนฐานชุกชีขนาดเตี้ย

3.2.2 องค์ประกอบตกแต่งส่วนเรือน

มีงานจิตรกรรมฝาผนังภายในพระอุโบสถ บนผนังสกัดหน้าพระประธานเป็นภาพมารผจญ ผนังสกัดหลังพระประธานเป็นภาพซุ้มเรือนแก้วทำเป็นฉากหลังของพระประธาน ขนาบข้างด้วยพระอดีตพุทธ ส่วนผนังด้านข้างระหว่างช่องหน้าต่างและประตูเป็นภาพพุทธประวัติ เหนือช่องหน้าต่างขึ้นไปเป็นภาพอดีตพุทธสลับกับฉัตร ประกอบกับพระอัครสาวกคือพระโมคคัลลานะและพระสารีบุตร

3.2.3 องค์ประกอบตกแต่งส่วนหลังคา

มีงานจิตรกรรมบนฝ้าเพดานเป็นลายดาวเพดาน ขนาดใหญ่ เล็ก กระจายอยู่ ที่มุมทั้งสี่ของฝ้าเพดานในแต่ละช่องเป็นลายผีเสื้อหรือปีกค้างคาวบนพื้นสีขาว ปัจจุบันมีการสลับแผ่นไม้บนฝ้าเพดาน ทำให้ลวดลายบางส่วนไม่ต่อเนื่องกันอาจเนื่องมาจากมีการซ่อมโครงสร้างหลังคาจึงมีการรื้อแผ่นฝ้าเพดานลงมา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

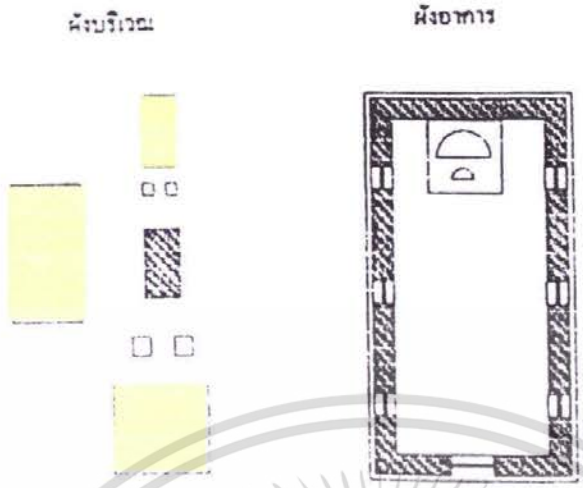

ภาพที่ 4.29 แสดงส่วนผังอาคารวัดชมพูเวก จ. นนทบุรี

พระอุโบสถหลังที่ 2

วัดชมพูเวก ต. ท่าทราย อ. เมือง จ. นนทบุรี

ภาพที่ 4.30 บริเวณภายนอกอาคารพระอุโบสถวัดชมพูเวก จ. นนทบุรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลักษณะของใบเสมาย่อมุมไม้สิบสอง

ลักษณะของฐานอาคารพระอุโบสถ

ลักษณะของฐานชุกชีภายในอาคาร

ภาพที่ 4.31 ลักษณะของฐานพระอุโบสถวัดชมพูเวก จ. นนทบุรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลักษณะของช่องเปิดประตูทางเข้า

ลักษณะของลวดลายซุ้มหน้าต่าง

ลักษณะของช่องเปิดบานหน้าต่าง

ลักษณะของลวดลายกรอบหน้าต่าง

ภาพที่ 4.32 ลักษณะของช่องเปิดบานประตู - หน้าต่างพระอุโบสถวัดชมพูเวก จ. นนทบุรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

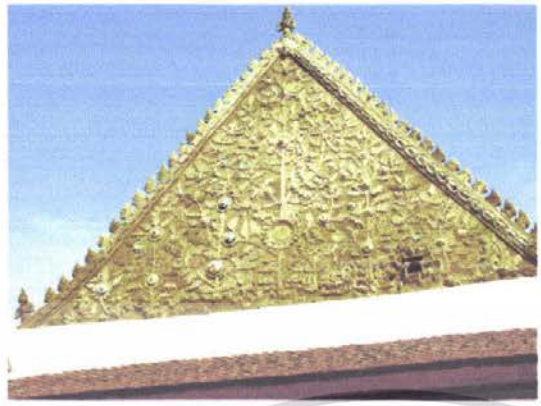

ลักษณะหน้าบัน ที่มีลวดลายของพรรณพฤกษา

ลักษณะของรูปเทพพนมที่เป็นช่อฟ้า

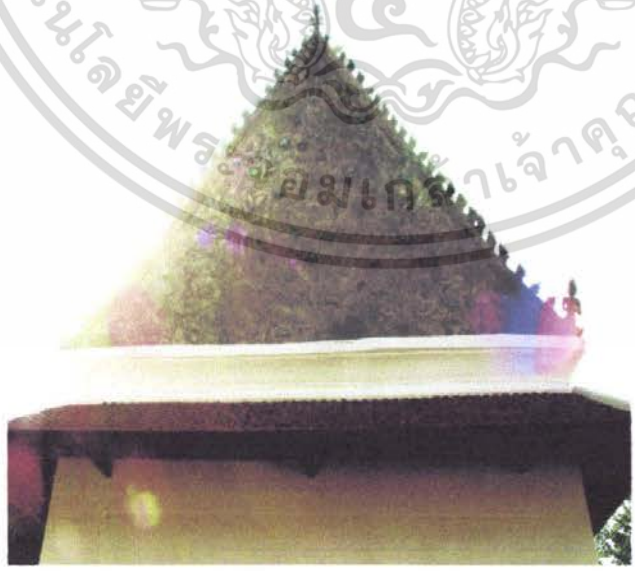

ภาพที่ 4.33 ลักษณะของหน้าบันด้านหน้า - ด้านหลังพระอุโบสถวัดชมพูเวก จ. นนทบุรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

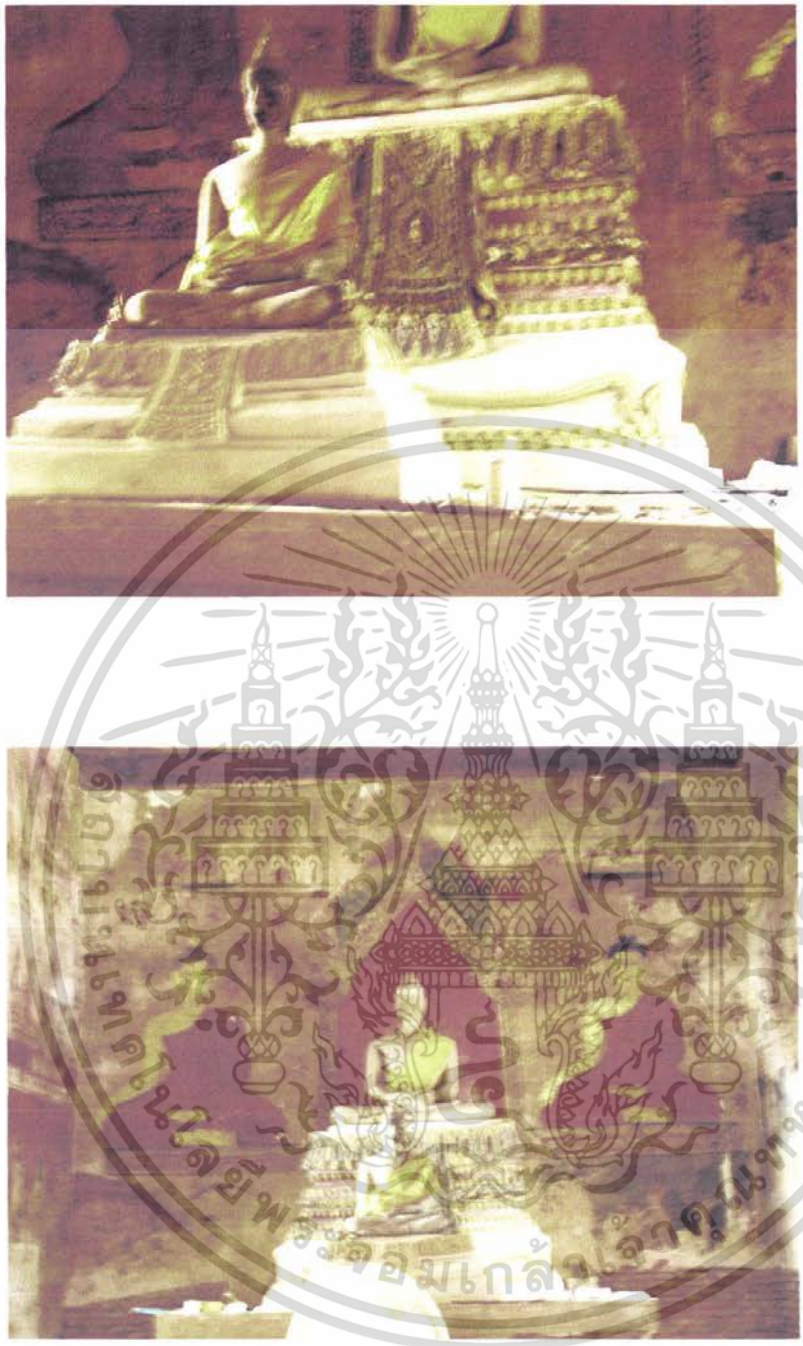

ภาพที่ 4.34 ลักษณะของฐานชุกชี และจิตรกรรมฝาผนังด้านหลังพระประธานพระอุโบสถ วัดชมพูเวก จ. นนทบุรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

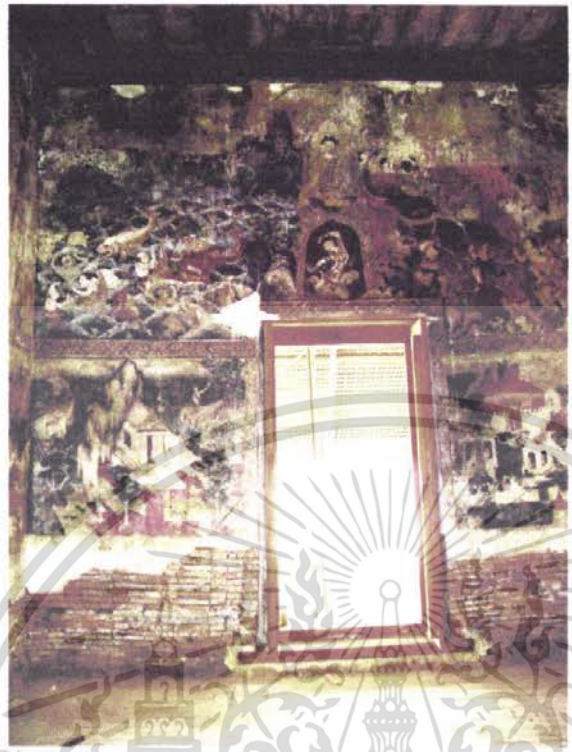

ลักษณะของภาพจิตรกรรมวัดชมพูเวก

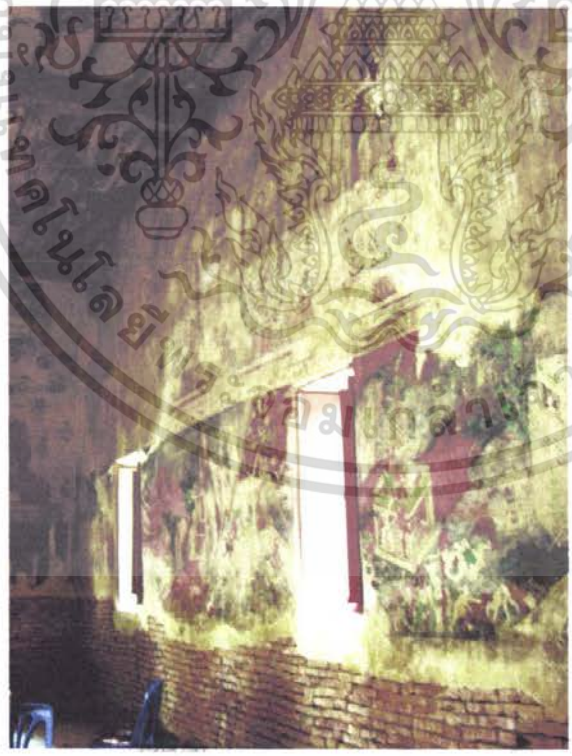

ภาพที่ 4.35 ลักษณะภายในแสดงช่องเปิดหน้าต่าง- ประตูพระอุโบสถวัดชมพูเวก จ. นนทบุรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

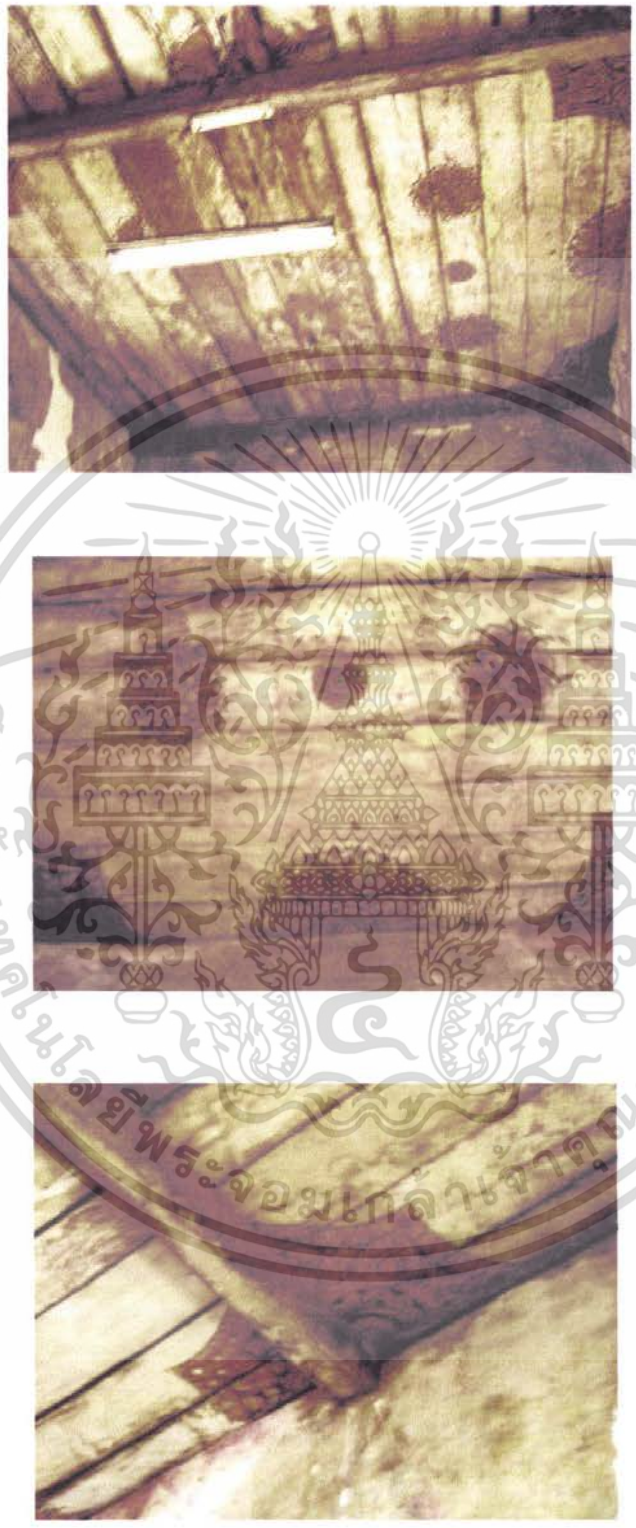

ภาพที่ 4.36 ลักษณะจิตรบนฝ้าเพดานภายในพระอุโบสถวัดชมพูเวก จ. นนทบุรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.5.3 พระอุโบสถหลังที่ 3

วัดปราสาท ต.บางกร่าง อ.เมือง จ.นนทบุรี

1. ประวัติความเป็นมา

วัดปราสาทตั้งอยู่เลขที่ 18 ถนนบางกรวย-ไทรน้อย หมู่ที่ 4 ตำบลบางกร่าง อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย วัดนี้สร้างขึ้นเมื่อประมาณ พ.ศ. 2300 ในสมัยอยุธยาตอนปลาย ไม่ปรากฏหลักฐานการสร้าง ได้รับการบูรณะปฏิสังขรณ์มาหลายครั้ง ภายในวัดมีโบราณสถานสำคัญ คือ พระอุโบสถมีภาพจิตรกรรมฝาหนังภายใน กรมศิลปากรได้เคยทำการบูรณะภาพจิตรกรรมมาครั้งหนึ่งแล้ว วัดนี้ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมาเมื่อประมาณ พ.ศ.2310

2. องค์ประกอบแผนผัง

พระอุโบสถมีแผนผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าภายนอกกว้าง 8.20 เมตร ยาว 14 เมตร ภายในอาคารกว้าง 7 เมตร ยาว 12.20 เมตร แบ่งอาคารออกเป็น 5 ห้อง หันหน้าไปทางทิศตะวันออก มีมุขโถงยื่นออกมาทางด้านหน้าและหลังอาคาร ตั้งเสาสี่เหลี่ยมย่อมุมไม้สิบสองรองรับด้านละ 4 ต้น คล้ายกันกับมุขโถงด้านหน้าของพระอุโบสถวัดช่องนนทรี ตัวอาคารเจาะช่องประตูที่ผนังสกัดหน้า 3 ช่อง และช่องหน้าต่างที่ผนังสกัดหลัง 2 ช่อง ในแนวเดียวกัน บน-ล่าง ด้านข้างเป็นผนังทึบ ภายในมีฐานชุกชีประดิษฐานพระพุทธรูป

3. องค์ประกอบอาคาร

พระอุโบสถเป็นทรงรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ขนาดกว้างยาวประมาณ 7.00 X 12.00 เมตร มีมุขโถงหน้า หลัง ขนาดด้านล่ะ 7.00 X 5.57 เมตร ตั้งอยู่บนฐานสูงย่อมุม มีบันไดทางขึ้นทั้งด้านหน้า และ ด้านหลัง ด้านล่ะ 3 ทาง ส่วนฐานรองรับอาคารเป็นฐานปัทม์แบบตกท้องช้าง ผนังด้านยาวเป็นผนังทึบไม่เจาะช่องหน้าต่าง มีเสาอิงโดยรอบ แบ่งเป็น 5 ห้อง ด้านสกัดด้านหน้ามีช่องประตู 3 บาน มีบันไดทางขึ้นจากระเบียงด้านหน้าสู่ภายในอาคาร ด้านสกัดหลังเจาะเป็นช่องหน้าต่าง 2 บาน ในแนวเดียวกัน แต่อยู่บานล่ะระดับ คือ มี 1 บานด้านล่างบริเวณฐานชุกชี และ อีก 1 บานในแนวระดับเดียวกัน บริเวณเหนือองค์พระประธาน รูปทรงหลังคาเป็นจั่วลด 2 ชั้น ชั้นบนซ้อนกัน 3 ตับ ชั้นล่างซ้อนกัน 2 ตับ คือ บริเวณมุขโถงด้านหน้า และ หลัง รับด้วยเสาเหลี่ยมย่อมุมประดับด้วยบัวหัวเสาด้านล่ะ 2 ต้น ส่วนองค์ประกอบเครื่องบนเป็นเครื่องลำยอง หน้าบันสลักไม้ และ มี คันทวยรับชายหลังคาในส่วนหลังคาซ้อนบน บริเวณเสามุขเด็จทั้งด้านหน้า และ หลัง ประดับด้วยรวงผึ้งสลักไม้ ซุ้มประตูก่อยื่นออกมาจากผนังเป็นซุ้มทรงปราสาท

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.1 องค์ประกอบโครงสร้าง

3.1.1 องค์ประกอบโครงสร้างส่วนฐาน

ความสูงของพื้นภายในอยู่ระดับต่ำกว่าพื้นระเบียบด้านนอก มีการยกระดับพื้นภายในขึ้นเป็นฐานชุกชีซ้อนกันสองชั้น ชั้นล่างสูงจากพื้นประมาณ 0.80 เมตร การวางฐานชุกชีเป็นแบบเดินได้รอบโดยห่างออกมาจากผนังสกัดหลังประมาณ 0.60 เมตร และห่างจากผนังทางด้านข้างด้านละประมาณ 1.20 เมตร ฐานชุกชีจะตั้งอยู่ในตำแหน่งสองห้องสุดท้ายของอาคารพระอุโบสถติดกับฐานชุกชีทางด้านหน้ายกพื้นเป็นอาสนะสงฆ์เกือบเต็มพื้นที่ความยาวของอาคาร

3.1.2 องค์ประกอบโครงสร้างส่วนเรือน

พื้นที่ว่างภายในอาคารประกอบด้วยผนังปิดล้อมทั้งสี่ด้าน ผนังด้านข้างมีความสูงจากพื้นถึงใต้ระดับขื่อเอกประมาณ 5.00 เมตร ผนังสกัดหน้าและหลังสูงจากพื้นถึงใต้ระดับขื่อโท หลังคาตับที่หนึ่ง โดยผนังสกัดหน้าเจาะเป็นช่องประตู 3 ช่องเป็นแบบสี่เหลี่ยมผืนผ้าธรรมดาโดยช่องประตูกลางจะมีขนาดใหญ่กว่าช่องประตูด้านข้าง ผนังสกัดหลังเจาะเป็นช่องหน้าต่างและช่องแสงในแนวเดียวกัน บน-ล่าง ผนังด้านข้างเป็นผนังทึบทั้งสองด้าน ลักษณะของผนังภายในจะสอบเข้าหากันเล็กน้อยทั้งสี่ด้าน

3.1.3 องค์ประกอบโครงสร้างส่วนหลังคา

โครงสร้างหลังคาเป็นแบบเครื่องประดุ มีการตีฝ้าเพดานปิดใต้ท้องขื่อโทตลอดความยาวของอาคาร โดยแบ่งฝ้าเพดานออกเป็น 5 ช่อง

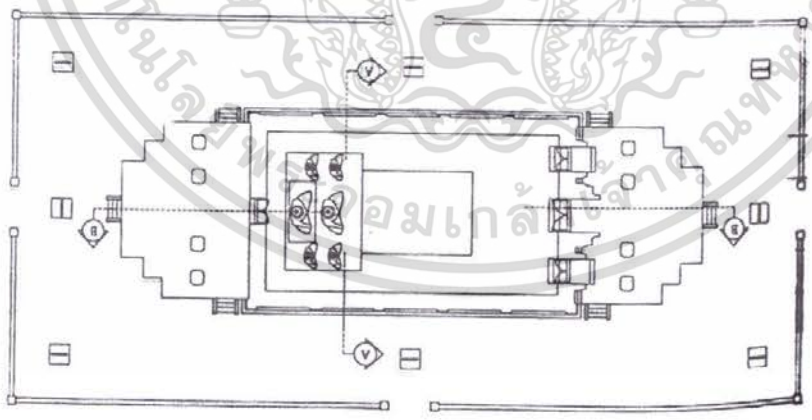

ภาพที่ 4.37 ลักษณะของแผนผังพระอุโบสถวัดปราสาท จ. นนทบุรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.38 บริเวณภายนอกพระอุโบสถวัดปราสาท จ. นนทบุรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

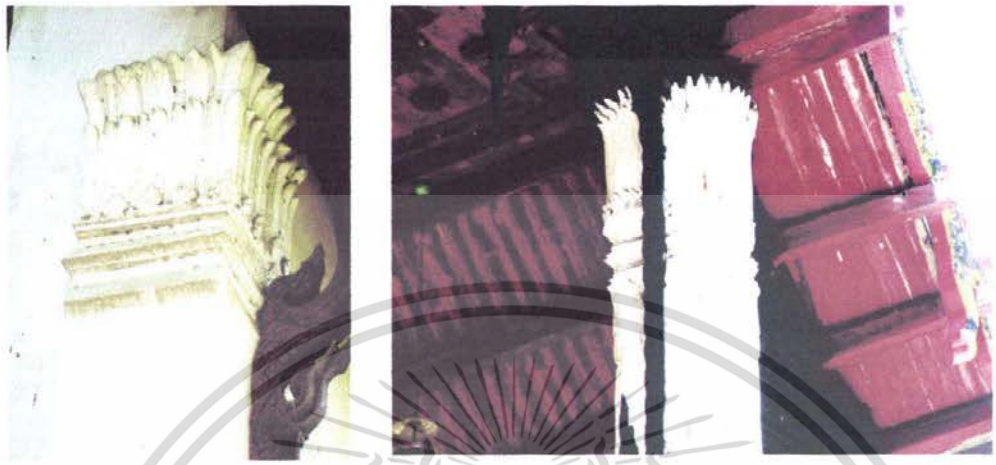

ลักษณะบัวหัวเสา และ เสาหลอก เสาอิง

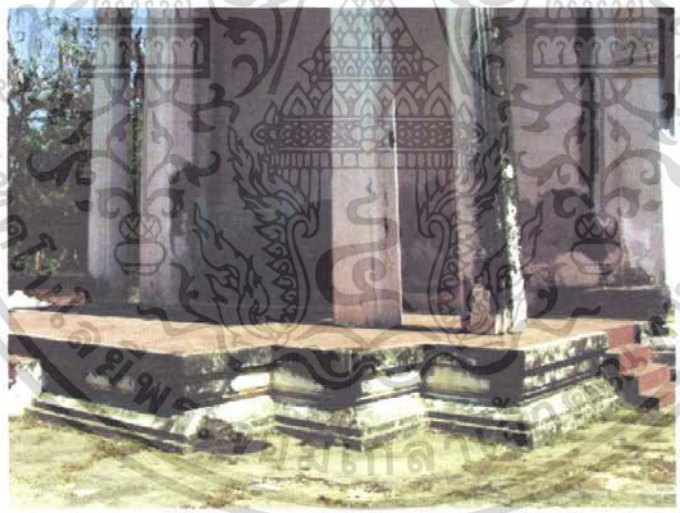

ภาพที่ 4.39 บริเวณภายนอกพระอุโบสถวัดปราสาท จ. นนทบุรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.40 บริเวณภายนอกพระอุโบสถวัดปราสาท จ. นนทบุรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.41 บริเวณภายนอกพระอุโบสถวัดปราสาท จ. นนทบุรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.42 บริเวณภายในพระอุโบสถวัดปราสาท จ. นนทบุรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

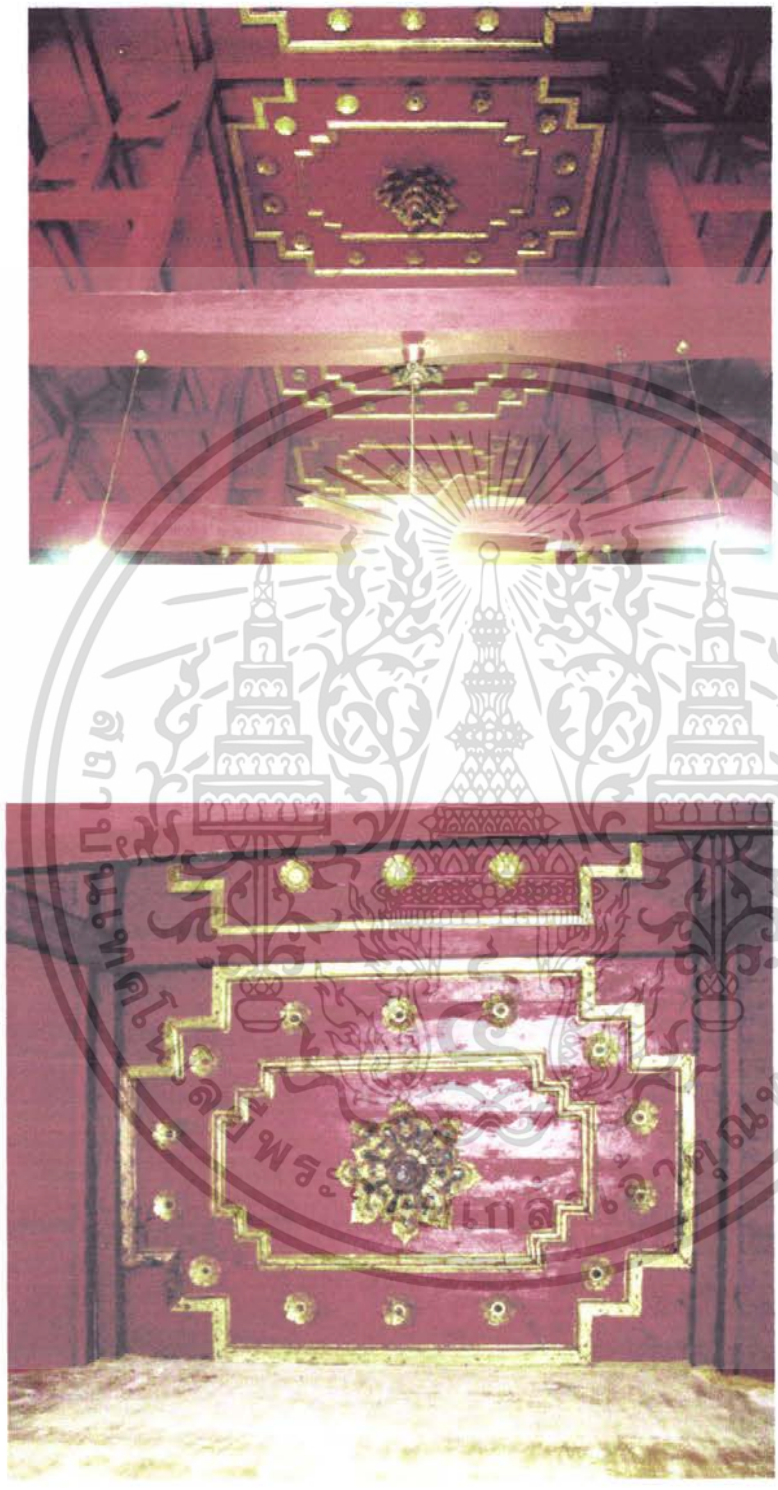

ภาพที่ 4.43 บริเวณภายในพระอุโบสถวัดปราสาท จ. นนทบุรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.44 บริเวณภายในพระอุโบสถวัดปราสาท จ. นนทบุรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.5.4 พระอุโบสถหลังที่ 4

วัดแก้วฟ้า ต. บางขนุน อ. บางกรวย จ. นนทบุรี

1. ประวัติความเป็นมา

วัดแก้วฟ้า ตั้งอยู่ที่ ตำบลบางขนุน อำเภอบางกรวย ริมฝั่งคลองบางกอกน้อย สร้างประมาณ พ.ศ. 2095 รัชกาลสมเด็จพระมหาจักรพรรดิ ภายหลังตั้งเมืองนนทบุรีเพียง 3 ปี หมู่บ้านที่ตั้งวัดเดิมเรียกว่า บ้านธาตุ โบราณสถานที่สำคัญมีดังนี้ พระอุโบสถ สร้างเมื่อ พ.ศ. 2114 ได้รับการบูรณะในสมัยรัชกาลพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ 2 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ สภาพในปัจจุบันชำรุดมาก ภายในพระอุโบสถประดิษฐานหลวงพ่อโตเป็นพระประธาน สร้างด้วยหินทรายแดงพอกปูนลงรักปิดทองเป็นพระสมัยอยุธยา เป็นที่เคารพนับถือของผู้คนในชุมชนว่ามีความศักดิ์สิทธิ์มา

2. องค์ประกอบแผนผัง

พระอุโบสถมีแผนผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าภายนอกกว้างประมาณ 9.50 เมตร ยาว 16 เมตร ภายในอาคารกว้าง 7.70 เมตร ยาว 14 เมตร แบ่งอาคารออกเป็น 5 ห้อง หันหน้าไปทางทิศตะวันออก มีเฉลียงยื่นออกมาทางด้านหน้า ตั้งเสาสี่เหลี่ยมรองรับด้านละ 4 ต้น เปิดเป็นทางเข้าด้านหน้าและด้านข้าง ตัวอาคารเจาะช่องประตูที่ผนังสกัดหน้า 2 ช่อง และช่องหน้าต่างที่ผนังสกัดหลัง 1 ช่อง ด้านข้างเจาะช่องหน้าต่างด้านละ 4 ช่อง ในอาคารห้องที่ 2-5 ภายในมีฐานชุกชีประดิษฐานพระพุทธรูป

3. องค์ประกอบอาคาร

พระอุโบสถเป็นอาคารทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้า ขนาดกว้างยาวประมาณ 7.68 x 13.96 เมตร บริเวณโถงด้านหน้าทำเป็นหลังคาจั่นหับ ส่วนผนังประดับด้วยเสาอิง แบ่งผนังเป็น 5 ห้อง ผนังด้านยาวเจาะช่องหน้าต่าง ตั้งแต่ห้องที่ 2 ถึงห้องที่ 5 ส่วนประตูทางเข้ามีเฉพาะด้านหน้า 2 บาน ด้านสกัดด้านหลัง เจาะเป็นช่องแสงบริเวณด้านหลังพระประธาน โถงด้านหน้าก่อเป็นพนักระเบียงโดยรอบ ส่วนรูปทรงหลังคาเป็นทรงจั่วซ้อนกัน 2 ชั้น แต่ละชั้นมี 3 ตับ ส่วนโถงด้านหน้าทำเป็นหลังคาจั่นหับ องค์ประกอบตกแต่งเครื่องบนไม่มี เนื่องจากมุงด้วยกระเบื้องสังกะสี มีคันทวยไม้รับชายคาตับสุดท้าย ส่วนองค์ประกอบตกแต่งซุ้มประตูและหน้าต่าง เป็นแบบซุ้มทรงบันแถลง

ฐานชุกชีชั้นล่างเป็นฐานปัทม์ ส่วนฐานชุกชีชั้นบนที่รองรับพระประธานเป็นฐานสิงห์ชั้นบัวหงาย ประดับตกแต่งด้วยงานปูนปั้น เป็นฐานเก่าซึ่งปัจจุบันยังคงเหลือลวดลายปูนปั้นให้เห็นอยู่ค่อนข้างชัดเจน พระประธานเป็นพระปางสมาธิ นั่งขัดสมาธิราบ ด้านข้างพระประธานเป็นพระปางสมาธิ นั่งเรียงกัน 4 แถวโดยหันหน้าไปทางทิศตะวันออก ถัดออกมาริมนอกสุดเป็นพระปางมารวิชัยนั่งเรียงหน้ากระดานด้านละ 3 องค์โดยหันหน้าไปทางผนังด้านข้าง ส่วนด้านหน้าพระ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประธานเป็นพระปางมารวิชัย 3 องค์ นั่งลดหลั่นกันลงมาขนาบข้างด้วย พระอัครสาวกยืนพนมมือหันหน้าเข้าหาพระประธาน

3.1 องค์ประกอบโครงสร้าง

3.1.1 องค์ประกอบโครงสร้างส่วนฐาน

ความสูงของพื้นภายในอยู่ระดับสูงกว่าพื้นระเบียงด้านนอก มีการยกระดับพื้นภายในขึ้นเป็นฐานชุกชีซ้อนกันสองชั้น ชั้นล่างสูงจากพื้นประมาณ 1 เมตร การวางฐานชุกชีเป็นแบบเดินได้รอบโดยห่างออกมาจากผนังสกัดหลัง 0.95 เมตร และห่างจากผนังทางด้านข้างด้านละ 0.80 เมตร ฐานชุกชีจะตั้งอยู่ในตำแหน่งสองห้องสุดท้ายของอาคารพระอุโบสถ ติดกับฐานชุกชีทางด้านหน้ายกพื้นเป็นอาสนะสงฆ์เกือบเต็มพื้นที่ภายในอาคาร

3.1.2 องค์ประกอบโครงสร้างส่วนเรือน

พื้นที่ว่างภายในอาคารประกอบด้วยผนังปิดล้อมทั้งสี่ด้าน ผนังด้านข้างมีความสูงจากพื้นถึงใต้ระดับขื่อเอก 5.90 เมตร ผนังสกัดหน้าและหลังสูงจากพื้นยันอกไก่ โดยผนังสกัดหน้าเจาะเป็นช่องประตู 2 ช่อง เป็นแบบสี่เหลี่ยมผืนผ้าธรรมดาขนาดเท่ากันกว้าง 1.40 เมตร สูง 2.40 เมตร ผนังสกัดหลังเจาะเป็นช่องหน้าต่างขนาดเล็กอยู่ด้านหลังพระประธาน ส่วนผนังด้านข้างเจาะเป็นช่องหน้าต่างแบบสี่เหลี่ยมผืนผ้าธรรมดากว้าง 1 เมตร สูง 1.80 ลักษณะของผนังภายในจะสอบเข้าหากันเล็กน้อยทั้งสี่ด้าน

3.1.3 องค์ประกอบโครงสร้างส่วนหลังคา

โครงสร้างหลังคาเป็นแบบเครื่องประดุ มีการตีฝ้าเพดานปิดใต้ท้องขื่อเอกตลอดความยาวของอาคาร โดยแบ่งฝ้าเพดานออกเป็น 5 ช่อง

3.2 องค์ประกอบตกแต่ง

3.2.1 องค์ประกอบตกแต่งส่วนฐาน

ฐานชุกชีชั้นล่างเป็นฐานปัทม์ ส่วนฐานชุกชีชั้นบนที่รองรับพระประธานปั้นปูนประดับเป็นฐานสิงห์ชั้นบัวหงาย คาดว่าเป็นฐานเก่า พระประธานเป็นพระปางมารวิชัย นั่งขัดสมาธิราบด้านขนาบด้วยพระพุทธรูปปางสมาธิ และพระอัครสาวกซ้าย – ขวา ด้านหน้าพระประธานเป็นพระพุทธรูปปางต่าง ๆ มีหลายขนาดซ้อนลดหลั่นกันลงมา ส่วนอาสนะเป็นของทำขึ้นใหม่ไม่มีการประดับตกแต่งใด ๆ

ไม่มีงานจิตรกรรมภายในพระอุโบสถ ส่วนฝ้าเพดานทาสีเข้มตลอดทั้งผืน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

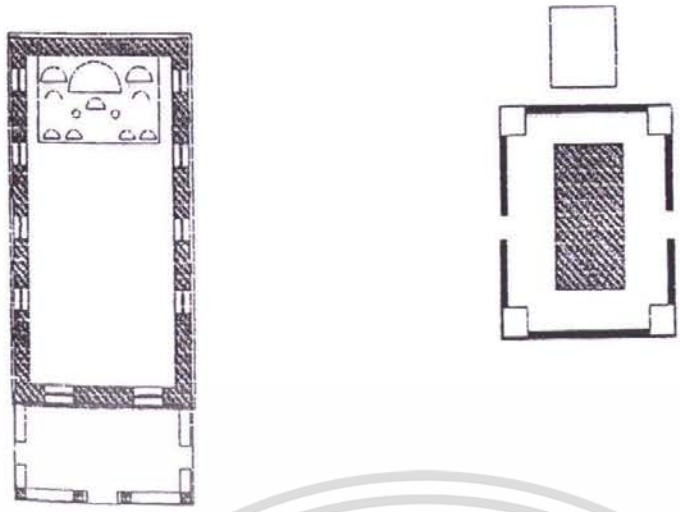

ภาพที่ 4.45 แสดงส่วนผังอาคารวัดช่องนนทรี จ. กรุงเทพมหานคร

พระอุโบสถหลังที่ 4

วัดแก้วฟ้า ต. บางขนุน อ. บางกรวย จ. นนทบุรี

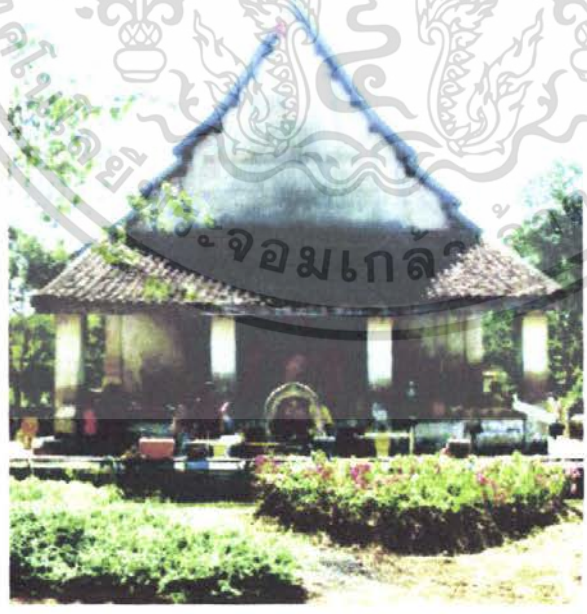

ภาพที่ 4.46 บริเวณภายนอกอาคารพระอุโบสถวัดแก้วฟ้า จ. นนทบุรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.47 บริเวณภายนอกอาคารพระอุโบสถวัดแก้วฟ้า จ. นนทบุรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

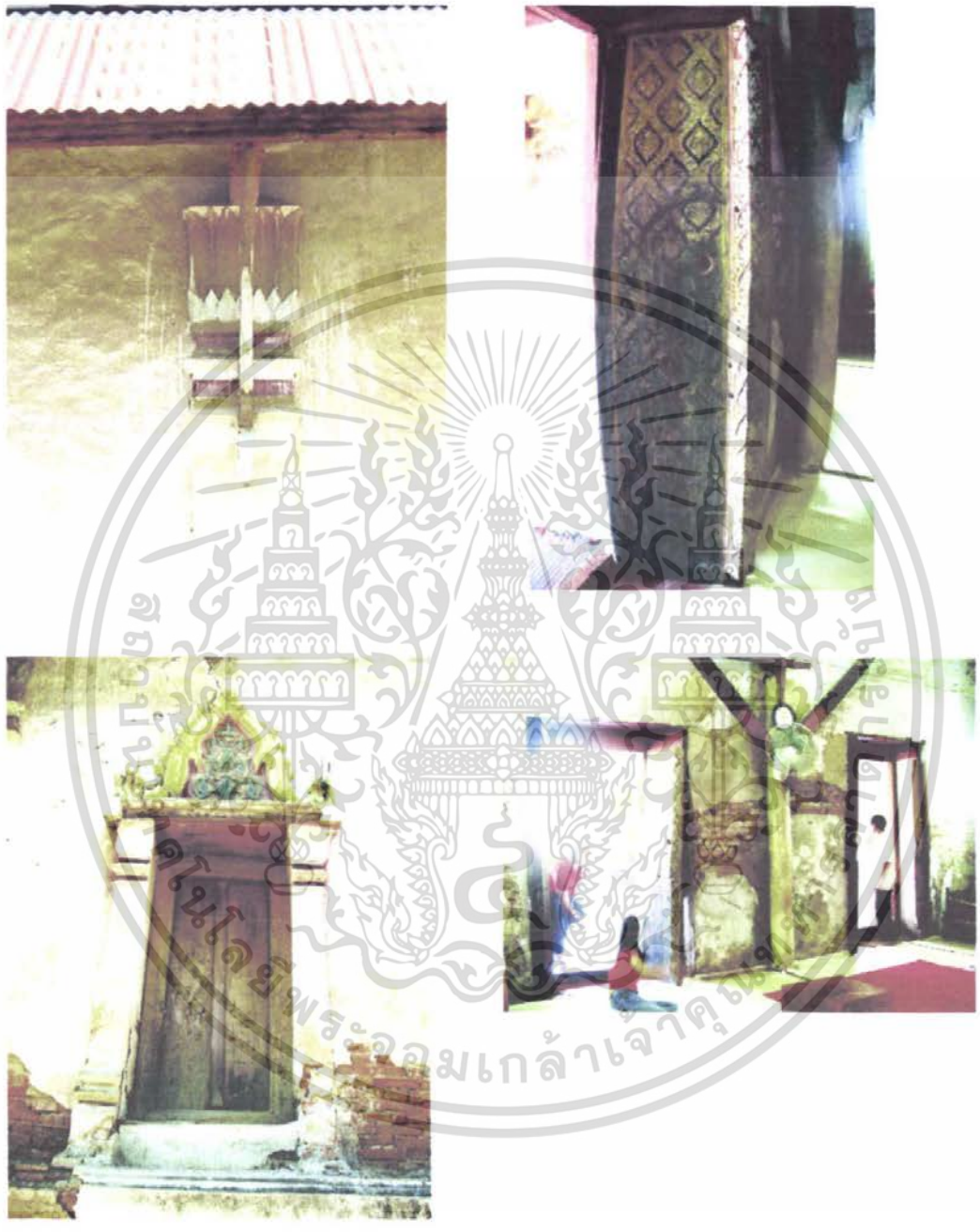

ภาพที่ 4.48 บริเวณช่องเปิด- บัวหัวเสาพระอุโบสถวัดแก้วฟ้า จ. นนทบุรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

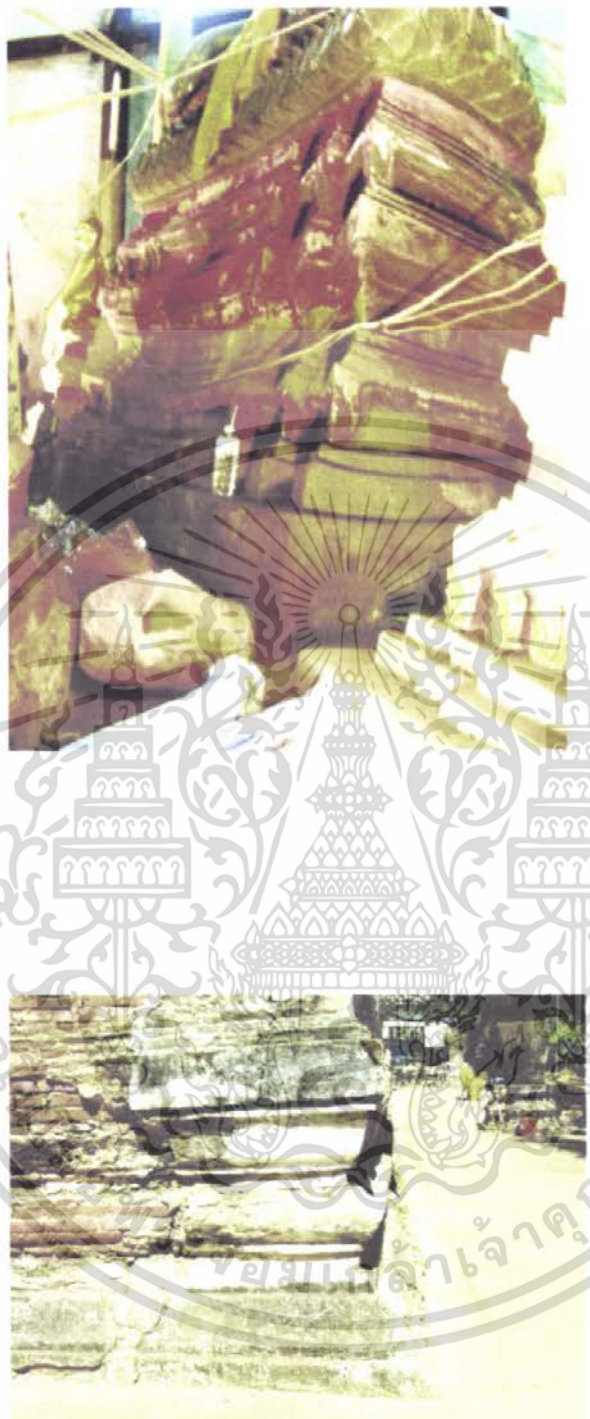

ภาพที่ 4.49 บริเวณฐานอาคารพระอุโบสถวัดแก้วฟ้า จ. นนทบุรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.50 บริเวณภายนอกอาคารพระอุโบสถวัดแก้วฟ้า จ. นนทบุรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.6 สรุปข้อกำหนดลักษณะของพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย ที่จะนำมาใช้ในการศึกษาลักษณะของการตกแต่งสถาปัตยกรรมภายใน

จากการได้ศึกษาข้อมูลของลักษณะพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย ทั้งจาก ทางเอกสารหนังสือต่าง ๆ และจากการรวบรวมไว้แล้วในงานค้นคว้า ประกอบกับข้อมูลจากการสำรวจของผู้วิจัยเองพบว่า รูปแบบองค์ประกอบสถาปัตยกรรมพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลาย อันมีปัจจัยที่ประกอบด้วย ภาวะด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และศาสนาเป็นแรงบันดาลใจในกระบวนการช่างต่อการสร้างสรรค์งานศิลปะงานสถาปัตยกรรมออกมาตามกรณีแวดล้อมนั้น ๆ เพื่อเป็นเกณฑ์มาตรฐานนำไปใช้ในการศึกษาลักษณะองค์ประกอบต่างๆ พอจะสรุปได้ดังนี้

1. การจัดวางแผนผัง
2. ลักษณะของพื้นภายนอกพระอุโบสถ
3. ลักษณะของพื้นภายในพระอุโบสถ
4. ลักษณะของผนังภายนอกด้านหน้า - ด้านหลังพระอุโบสถ
5. ลักษณะของผนังภายนอกด้านข้างพระอุโบสถ
6. ลักษณะของผนังภายในด้านหน้า - ด้านหลังพระอุโบสถ
7. ลักษณะของผนังภายนอกด้านหน้า - ด้านหลังพระอุโบสถ
8. ลักษณะโครงสร้างหลังภายในพระอุโบสถ
9. ลักษณะของดาวเพดานภายในพระอุโบสถ
10. ลักษณะของฐานชุกชีภายในพระอุโบสถ
11. ลักษณะของฐานเสมาโดยรอบพระอุโบสถ
12. ลักษณะการตกแต่งอาคาร (บัวหัสเสา)พระอุโบสถ
13. ลักษณะกำแพงแก้วรอบพระอุโบสถ
14. ลักษณะฐานอาคารพระอุโบสถ
15. ลักษณะการตกแต่งหน้าบันด้านหน้าพระอุโบสถ
16. ลักษณะการตกแต่งหน้าบันด้านหลังพระอุโบสถ
17. ลักษณะการตกแต่งลายปูนปั้นซุ้มประตูพระอุโบสถ
18. ลักษณะการตกแต่งบานประตูพระอุโบสถ
19. ลักษณะการตกแต่งบานหน้าต่างพระอุโบสถ
20. ลักษณะการตกแต่งลายปูนปั้นแกะใบเสมาพระอุโบสถ
21. ลักษณะการตกแต่งดาวเพดานด้านนอกพระอุโบสถ
22. ลักษณะการตกแต่งดาวเพดานซุ้มประตูพระอุโบสถ
23. ลักษณะการตกแต่งทางเข้าด้านข้างพระอุโบสถ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.7 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ

การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบข้อความคิดเห็นเกี่ยวกับการออกแบบร้านอาหารไทย แบบสอบถามรวมทั้งสิ้น 4 ฉบับ ซึ่งสรุปออกมาตามแนวความคิดเห็นในแต่ละหัวข้อดังนี้

4.7.1 การจัดวางแผนผัง สำหรับการออกแบบ ที่สามารถนำมาพัฒนาใช้เป็นแนวทางได้ดังนี้

1.1 แผนผังอาคาร

ความคิดเห็นในการนำ แผนผังอาคาร มาพัฒนาคือ แผนผังวัดปราสาท จ. นนทบุรี เนื่องจากลักษณะพระอุโบสถมีความเป็นเอกลักษณ์สมัยอยุธยาตอนปลาย และเหมาะสมที่จะนำมาวิเคราะห์ในร้านอาหารไทยมากที่สุด

1.2 องค์ประกอบส่วนตกแต่งอาคาร

ความคิดเห็นในการนำเอาองค์ประกอบส่วนตกแต่งอาคารสถาปัตยกรรมพระอุโบสถ มาวิเคราะห์และปรับใช้พัฒนา คือ วัดช่องนนทรี , วัดชมพูเวก , วัดปราสาท , วัดแก้วฟ้า

4.7.2 ภายในร้านอาหารไทยควรเป็นดังนี้

พื้น

เลือกใช้วัสดุที่มีความใกล้เคียงกันกับแบบที่นำมาวิเคราะห์ และมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว คือ ใช้กระเบื้องดินเผา และพื้นหินอ่อน

ผนัง

ผนังที่บ่งบอกลักษณะไทยอยู่ที่การมีเสาอิง ลวดบัวที่ฐาน คันทวยส่วนบน ดังนั้นจึงควรพิจารณาทั้งหมดประกอบกัน หากพิจารณาเฉพาะผนังปูนเรียบๆ จะไม่มีความหมายเลย เพราะไม่แตกต่างจากผนังฉาบปูนทาสีขาวในปัจจุบัน

ประตู - หน้าต่าง

เลือกบานที่เหมาะสมและมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวของพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลายมีทั้งแบบ ช่องเปิดโค้งแหลม , ช่องเปิดทรงบันแถลง , ช่องเปิดทรงมณฑป , ลวดลายพรรณพฤกษา และนำมาวิเคราะห์ปรับใช้

ฝ้าเพดาน

ฝ้าเพดานเป็นสิ่งแสดงเอกลักษณ์ได้อย่างสมบูรณ์แบบในด้านสถาปัตยกรรมไทยได้เป็นอย่างดีทั้งนี้ อาจนำไปประยุกต์ในงานสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทยได้ โดยการปรับลายและก็ใช้เทคนิคสมัยใหม่และประดับแสงไฟเข้าผสม เพื่อให้เหมาะสมกับความเป็นฝ้าในปัจจุบัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.4 ข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบของพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครและนนทบุรี โดยคะแนนที่ประเมินได้จากผู้เชี่ยวชาญประเมินได้เป็นค่าเฉลี่ย ในแต่ละองค์ประกอบของอาคารพระอุโบสถ จำนวน 4 ฉบับ

ประเภทข้อมูล	X ค่าเฉลี่ย	S.D ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความเหมาะสม	สรุป
1. การจัดวางผังอาคาร				
1.1 วัดช่องนนทรี	3.4	0.63	ปานกลาง	- วัดปราสาท มีความ
1.2 วัดชมพูเวก	3.45	0.23	ปานกลาง	เหมาะสมในการนำมา
1.3 วัดปราสาท	3.6	0.25	มาก	วิเคราะห์และพัฒนามาก
1.4 วัดแก้วฟ้า	3.45	0.25	ปานกลาง	ที่สุด
2. พื้นภายใน				
2.1 วัดช่องนนทรี	3.75	0.28	มาก	- วัดปราสาท มีความ
2.2 วัดชมพูเวก	3.8	0.22	มาก	เหมาะสมในการนำ
2.3 วัดปราสาท	3.85	0.05	มาก	ลักษณะพื้น มาพัฒนา
2.4 วัดแก้วฟ้า	2.4	0.36	น้อย	มากที่สุด
3. พื้นภายนอก				
3.1 วัดช่องนนทรี	3.65	0.41	มาก	- วัดช่องนนทรี มีความ
3.2 วัดชมพูเวก	3.5	0.24	มาก	เหมาะสมในการนำมา
3.3 วัดปราสาท	3.3	0.17	ปานกลาง	ประยุกต์มากที่สุด
3.4 วัดแก้วฟ้า	3.6	0.15	มาก	
4.ผนังภายนอกด้านหน้าด้านหลัง				
4.1 วัดช่องนนทรี	3.6	0.09	มาก	- วัดช่องนนทรี , วัด
4.2 วัดชมพูเวก	3.4	0.27	ปานกลาง	ปราสาท มีความ
4.3 วัดปราสาท	3.65	0.08	มาก	เหมาะสมในการนำมา
4.4 วัดแก้วฟ้า	3.55	0.18	มาก	วิเคราะห์และพัฒนามาก ที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.4 (ต่อ) ข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบของพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครและนนทบุรี โดยคะแนนที่ประเมินได้จากผู้เชี่ยวชาญประเมินได้เป็นค่าเฉลี่ย ในแต่ละองค์ประกอบของอาคารพระอุโบสถ จำนวน 4 ฉบับ

ประเภทข้อมูล	X ค่าเฉลี่ย	S.D ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความเหมาะสม	สรุป
5. ผนังภายนอกด้านข้าง				
5.1 วัดช่องนนทรี	3.6	0.09	มาก	- วัดชมพูเวก , วัดปราสาท , วัดแก้วฟ้า มีความเหมาะสมในการนำมาพัฒนามากที่สุด
5.2 วัดชมพูเวก	3.8	0.1	มาก	
5.3 วัดปราสาท	3.65	0.08	มาก	
5.4 วัดแก้วฟ้า	3.65	0.08	มาก	
6. ผนังภายในด้านหน้า-ด้านหลัง				
6.1 วัดช่องนนทรี	3.4	0.25	ปานกลาง	- วัดชมพูเวก มีความเหมาะสมในการนำผนังภายในมาพัฒนามากที่สุด
6.2 วัดชมพูเวก	3.5	0.21	มาก	
6.3 วัดปราสาท	3.25	0.15	ปานกลาง	
6.4 วัดแก้วฟ้า	3.1	0.28	ปานกลาง	
7. ผนังภายในด้านข้าง				
7.1 วัดช่องนนทรี	3.4	0.25	ปานกลาง	- วัดชมพูเวก มีความเหมาะสมในการนำผนังภายในมาพัฒนามากที่สุด
7.2 วัดชมพูเวก	3.45	0.21	ปานกลาง	
7.3 วัดปราสาท	-	-	-	
7.4 วัดแก้วฟ้า	3.4	0.17	ปานกลาง	
8. โครงสร้างหลังคาภายใน				
8.1 วัดช่องนนทรี	3.6	0.12	มาก	วัดช่องนนทรี , วัดปราสาท , วัดแก้วฟ้า มีความเหมาะสมในการนำโครงสร้างมาพัฒนามากที่สุด
8.2 วัดชมพูเวก	3.45	0.12	ปานกลาง	
8.3 วัดปราสาท	3.6	0.08	มาก	
8.4 วัดแก้วฟ้า	3.6	0.27	มาก	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.4 (ต่อ) ข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบของพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครและนนทบุรี โดยคะแนนที่ประเมินได้จากผู้เชี่ยวชาญประเมินได้เป็นค่าเฉลี่ย ในแต่ละองค์ประกอบของอาคารพระอุโบสถ จำนวน 4 ฉบับ

ประเภทข้อมูล	X ค่าเฉลี่ย	S.D ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความเหมาะสม	สรุป
9. ฝ้าเพดานภายใน				
9.1 วัดช่องนนทรี	3.85	0.19	มาก	- วัดช่องนนทรี มีความ
9.2 วัดชมพูเวก	3.7	0.21	มาก	เหมาะสมในการนำมา
9.3 วัดปราสาท	3.45	0.17	ปานกลาง	วิเคราะห์และพัฒนามาก
9.4 วัดแก้วฟ้า	-	-	-	ที่สุด
10. ฐานชุกชี				
10.1 วัดช่องนนทรี	3.25	0.33	ปานกลาง	- ฐานชุกชี เนื่องจากเป็นที่
10.2 วัดชมพูเวก	3.2	0.34	ปานกลาง	พระทับพระประธานจึงไม่
10.3 วัดปราสาท	3.25	0.25	ปานกลาง	เหมาะสมในการนำมา
10.4 วัดแก้วฟ้า	3.2	0.34	ปานกลาง	วิเคราะห์และออกแบบ
11. ฐานเสมา				
11.1 วัดช่องนนทรี	3.2	0.34	ปานกลาง	- เสมามีไว้เพื่อกำหนด
11.2 วัดชมพูเวก	3.15	0.4	ปานกลาง	เขตสังฆกรรม โดยนัยยะ
11.3 วัดปราสาท	3.15	0.4	ปานกลาง	ความหมายไม่เหมาะสมใน
11.4 วัดแก้วฟ้า	3.15	0.4	ปานกลาง	การออกแบบ
12. บัวหัวเสา /เสาหลอก				- วัดช่องนนทรี , วัด
12.1 วัดช่องนนทรี	3.6	0.18	มาก	ปราสาท มีความ เหมาะสม
12.2 วัดชมพูเวก	-	-	-	ในการนำบัวหัวเสามา
12.3 วัดปราสาท	3.6	0.18	มาก	วิเคราะห์และพัฒนามาก
12.4 วัดแก้วฟ้า	3.5	0.33	มาก	ที่สุด
13. กำแพงแก้ว				- กำแพงแก้ว ใช้ล้อมรอบ
13.1 วัดช่องนนทรี	3.35	0.22	ปานกลาง	พระอุโบสถซึ่ง
13.2 วัดชมพูเวก	-	-	-	เปรียบเสมือนเมืองแก้วที่
13.3 วัดปราสาท	3.35	0.17	ปานกลาง	พระพุทธเจ้าทรงประทับอยู่
13.4 วัดแก้วฟ้า	3.3	0.24	ปานกลาง	จึงไม่เหมาะสม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.4 (ต่อ) ข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบของพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครและนนทบุรี โดยคะแนนที่ประเมินได้จากผู้เชี่ยวชาญประเมินได้เป็นค่าเฉลี่ย ในแต่ละองค์ประกอบของอาคารพระอุโบสถ จำนวน 4 ฉบับ

ประเภทข้อมูล	X ค่าเฉลี่ย	S.D ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความเหมาะสม	สรุป
14. ฐานอาคาร				
14.1 วัดช่องนนทรี	3.65	0.08	มาก	- วัดช่องนนทรี , วัดปราสาท เหมาะสมในการนำมาวิเคราะห์และพัฒนามากที่สุด
14.2 วัดชมพูเวก	3.55	0.11	มาก	
14.3 วัดปราสาท	3.65	0.08	มาก	
14.4 วัดแก้วฟ้า	3.6	0.18	มาก	
15. หน้าบันด้านหน้า				
15.1 วัดช่องนนทรี	3.55	0.23	มาก	- วัดชมพูเวก เหมาะสมในการนำมาวิเคราะห์และพัฒนามากที่สุด
15.2 วัดชมพูเวก	3.8	0.21	มาก	
15.3 วัดปราสาท	3.6	0.08	มาก	
15.4 วัดแก้วฟ้า	3.5	0.23	มาก	
16. หน้าบันด้านหลัง				
16.1 วัดช่องนนทรี	3.35	0.32	ปานกลาง	- วัดชมพูเวก, วัดปราสาท เหมาะสมในการนำมาวิเคราะห์และพัฒนามากที่สุด
16.2 วัดชมพูเวก	3.6	0.08	มาก	
16.3 วัดปราสาท	3.6	0.08	มาก	
16.4 วัดแก้วฟ้า	3.3	0.33	ปานกลาง	
17. หลังคาปีกนก				
17.1 วัดช่องนนทรี	-	-	-	- วัดชมพูเวก เหมาะสมในการนำมาวิเคราะห์และพัฒนามากที่สุด
17.2 วัดชมพูเวก	3.7	0.2	มาก	
17.3 วัดปราสาท	-	-	-	
17.4 วัดแก้วฟ้า	3.65	0.35	มาก	
18. ลายปูนปั้นซุ้มประตู				
18.1 วัดช่องนนทรี	-	-	-	- วัดปราสาท เหมาะสมในการนำมาวิเคราะห์และพัฒนามากที่สุด
18.2 วัดชมพูเวก	-	-	-	
18.3 วัดปราสาท	3.6	0.08	มาก	
18.4 วัดแก้วฟ้า	3.5	0.18	มาก	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.4 (ต่อ) ข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบของพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครและนนทบุรี โดยคะแนนที่ประเมินได้จากผู้เชี่ยวชาญประเมินได้เป็นค่าเฉลี่ย ในแต่ละองค์ประกอบของอาคารพระอุโบสถ จำนวน 4 ฉบับ

ประเภทข้อมูล	X ค่าเฉลี่ย	S.D ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความเหมาะสม	สรุป
19. บานประตู				
19.1 วัดช่องนนทรี	3.95	0.07	มาก	- วัดช่องนนทรี , วัดปราสาท เหมาะสมในการนำมาวิเคราะห์และพัฒนามากที่สุด
19.2 วัดชมพูเวก	3.55	0.18	มาก	
19.3 วัดปราสาท	3.7	0.07	มาก	
19.4 วัดแก้วฟ้า	3.55	0.1	มาก	
20.บานหน้าต่าง				
20.1 วัดช่องนนทรี	3.95	0.07	มาก	- วัดช่องนนทรี , วัดชมพูเวก เหมาะสมในการนำมาวิเคราะห์และพัฒนามากที่สุด
20.2 วัดชมพูเวก	3.8	0.21	มาก	
20.3 วัดปราสาท	-	-	-	
20.4 วัดแก้วฟ้า	3.55	0.1	มาก	
21.ลายแกะปูนปั้นใบเสมา				
21.1 วัดช่องนนทรี	3.25	0.33	ปานกลาง	-ไม่เหมาะสมในการนำมาวิเคราะห์และออกแบบ
21.2 วัดชมพูเวก	2.95	0.19	ปานกลาง	
21.3 วัดปราสาท	-	-	-	
21.4 วัดแก้วฟ้า	-	-	-	
22. ซุ้มทางเข้าด้านหน้า				
22.1 วัดช่องนนทรี	3.25	0.24	ปานกลาง	-ไม่เหมาะสมในการนำมาวิเคราะห์และออกแบบ
22.2 วัดชมพูเวก	-	-	-	
22.3 วัดปราสาท	-	-	-	
22.4 วัดแก้วฟ้า	-	-	-	
23. ดาวเพดานด้านนอก				
23.1 วัดช่องนนทรี	-	-	-	- วัดปราสาท เหมาะสมในการนำมาวิเคราะห์และออกแบบ
23.2 วัดชมพูเวก	-	-	-	
23.3 วัดปราสาท	3.8	0.21	มาก	
23.4 วัดแก้วฟ้า	-	-	-	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.4 (ต่อ) ข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบของพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครและนนทบุรี โดยคะแนนที่ประเมินได้จากผู้เชี่ยวชาญประเมินได้เป็นค่าเฉลี่ย ในแต่ละองค์ประกอบของอาคารพระอุโบสถ จำนวน 4 ฉบับ

ประเภทข้อมูล	X ค่าเฉลี่ย	S.D ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความเหมาะสม	สรุป
24. ดาวเพดาน ซุ้มประตู				
24.1 วัดช่องนนทรี	-	-	-	- วัดปราสาท เหมาะสมในการนำมาวิเคราะห์และออกแบบมากที่สุด
24. 2 วัดชมพูเวก	-	-	-	
24.3 วัดปราสาท	3.75	0.23	มาก	
24.4 วัดแก้วฟ้า	-	-	-	
25. หัวเสา กำแพงแก้ว				
25.1 วัดช่องนนทรี	-	-	-	- วัดแก้ว เหมาะสมในการนำมาวิเคราะห์และพัฒนาออกแบบมากที่สุด
25.2 วัดชมพูเวก	-	-	-	
25.3 วัดปราสาท	-	-	-	
25.4 วัดแก้วฟ้า	3.65	0.38	มาก	
26. บันไดทางขึ้น				
26.1 วัดช่องนนทรี	-	-	-	- วัดปราสาท เหมาะสมในการนำมาวิเคราะห์และพัฒนาออกแบบมากที่สุด
26.2 วัดชมพูเวก	-	-	-	
26.3 วัดปราสาท	3.55	0.15	มาก	
26.4 วัดแก้วฟ้า	-	-	-	
27. ฉวดฉายคันทวย				
27.1 วัดช่องนนทรี	-	-	-	- วัดแก้ว เหมาะสมในการนำมาวิเคราะห์และพัฒนาออกแบบมากที่สุด
27.2 วัดชมพูเวก	-	-	-	
27.3 วัดปราสาท	-	-	-	
27.4 วัดแก้วฟ้า	3.7	0.19	มาก	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.8 การศึกษาพฤติกรรมของผู้เข้าใช้บริการร้านอาหาร

ผู้ที่เข้าใช้บริการของร้นอาหาร นั้นส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์หลัก คือ การรับประทานอาหาร และการสังสรรค์ ซึ่งในชีวิตประจำวันของคนในเมืองใหญ่ ในปัจจุบัน ร้านอาหาร (Restaurant) เป็นสถานที่ซึ่งมีความจำเป็นมากขึ้นเรื่อยๆ อาจเป็นเพราะไม่มีเวลาเพียงพอ กับการประกอบอาหารเองภายในบ้าน หรือเพื่อเป็นการผักผ่อนเปลี่ยนบรรยากาศสถานที่รับประทานอาหารหรือใช้เป็นที่พบปะสังสรรค์ หรือ สนทนาเกี่ยวกับธุรกิจในบางโอกาส เป็นต้น จึงเห็นได้ว่า คนในเมืองใหญ่ มีความจำเป็นในการที่ต้องใช้เวลาส่วนหนึ่ง ในชีวิตประจำวันกับร้านอาหาร (Restaurant) มากขึ้น

ดังนั้นการตกแต่งภายในร้านอาหาร ควรมีบรรยากาศที่ดี และมีเอกลักษณ์ จึงนับว่าเป็นส่วนสำคัญมากอย่างหนึ่ง ที่จะช่วยผู้ให้ผู้มาใช้บริการจากสถานที่ได้โดย ไม่รู้สึกอึดอัด และเป็นส่วนจูงใจประการหนึ่งให้อยากมาใช้บริการอีก ดังนั้นผู้ทำการวิจัยจึงศึกษาเกี่ยวกับ พฤติกรรม และกิจกรรม เพื่อให้ได้พื้นที่ที่ต้องการและรูปแบบที่น่าสนใจ นำไปสู่การออกแบบสถาปัตยกรรมภายในได้

แผนภูมิ ที่ 4.1 แสดงการศึกษาพฤติกรรม และกิจกรรม ให้ได้พื้นที่ที่ต้องการและนำไปสู่การออกแบบได้

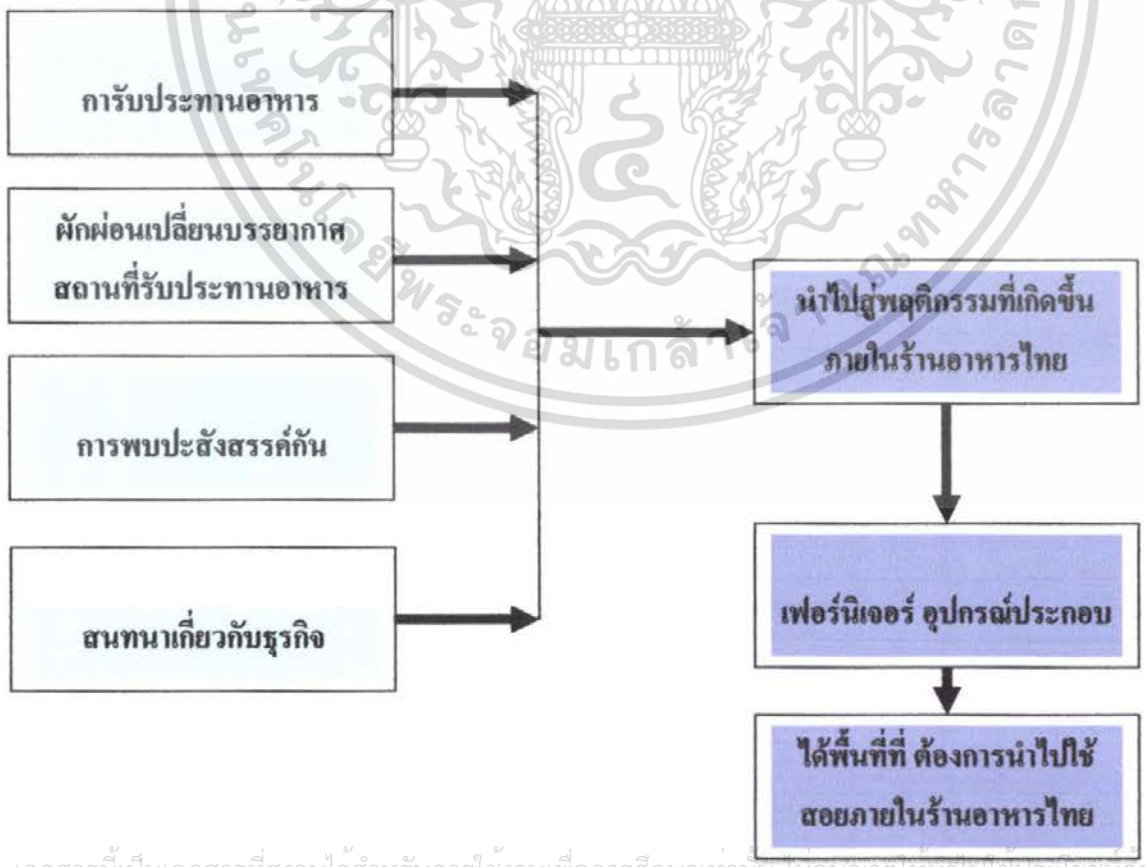

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.9 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการออกแบบและใช้สอยภายในร้านอาหารไทย

ความต้องการในพื้นที่ใช้สอย ว่าพื้นที่ใดมีความสัมพันธ์กันทางด้านประโยชน์ใช้สอยที่เกิดขึ้นภายในร้านอาหารไทย ในการหาความสัมพันธ์นั้น จะพิจารณา ถึงกิจกรรมที่เกิดขึ้นให้สอดคล้องกับประโยชน์ใช้สอย รวมถึงความถี่ในการติดต่อกัน โดยเรียงค่าความสัมพันธ์ออกเป็น 4 ระดับ คือ

1 แทนค่าความสัมพันธ์น้อย
2 แทนค่าความสัมพันธ์ปานกลาง
3 แทนค่าความสัมพันธ์มาก
4 แทนค่าความสัมพันธ์มากที่สุด

การให้คะแนนจะใช้ลักษณะความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับความจำเป็นที่จะต้องจัดวางตำแหน่งให้ใกล้เคียงกัน เพื่อให้การติดต่อเป็นไปอย่างสะดวกที่สุด

แผนภูมิที่ 4.2 แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหลักของร้านอาหารไทย (Restaurant Thai)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.5 แสดงการวิเคราะห์พื้นที่การใช้งานของเครื่องเรือนที่ใช้ในการออกแบบร้านอาหารไทย (Restaurant Thai)

ลำดับ	เครื่องเรือน	พื้นที่ในการใช้งาน	พ.ท/หน่วย (ตร.ม)
1.	**เคาน์เตอร์บริการ** - ส่วนแคชเชียร์ - ส่วนรับโทรศัพท์คอมพิวเตอร์คิดเงิน - ส่วนรับส่ง - บริเวณส่งอาหาร เก็บบิล - ส่วนเตรียมอาหารและเครื่องดื่ม - เก็บเครื่องดื่ม/น้ำแข็ง	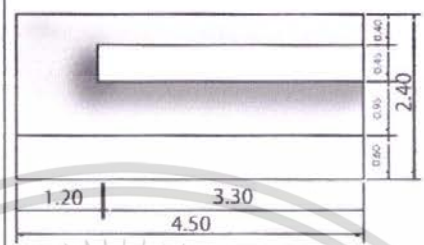	10.80
2.	**การจัดชุดนั่ง 2 ที่นั่ง** - โต๊ะรับประทานอาหารขนาด 0.75 x 0.75 เมตร - เก้าอี้ 2 ตัว ขนาด 0.45 x 0.45 เมตร	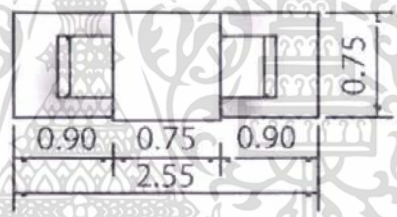	1.91
3.	**การจัดชุดนั่ง 4 ที่นั่ง** - โต๊ะรับประทานอาหารขนาด 0.75 x 1.40 เมตร - เก้าอี้ 4 ตัว ขนาด 0.45 x 0.45 เมตร	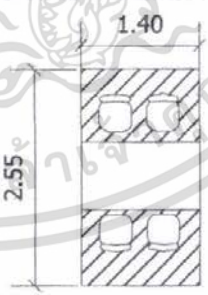	3.57
4.	**พื้นที่จุดบริการ** - จุดบริการ 1 จุด มีขนาด 0.90 x 0.60 เมตร	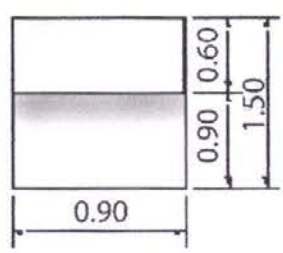	1.35

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.10 การศึกษาพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครและนนทบุรี ที่ได้ทำการศึกษานั้นได้นำองค์ประกอบที่สำคัญของพระอุโบสถในสมัยอยุธยา ในลักษณะการแยกแยะแจกแจง และขั้นตอนที่ทำการสำรวจ และวิเคราะห์ส่วนประกอบที่เป็นพื้นฐานของตัวอาคาร นำมาเป็นข้อมูลและ เพื่อแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย ดังนี้

4.10.1 ศึกษาถึงลักษณะแผนผนังอาคาร รูปแบบอาคารและรูปทรงอาคาร ว่ามีลักษณะอย่างไร และการใช้ภูมิปัญญาของช่างในสมัยก่อนในการจัดพื้นที่ภายในและภายนอกให้สัมพันธ์และต่อเนื่องกันและสะท้อนภาพลักษณะของความเป็นไทยได้อย่างลึกซึ้ง และสวยงามเกิด ความศรัทธา โดยจะกำหนดช่วงเวลาในสมัยอยุธยาตอนปลาย รูปแบบการสร้างพระอุโบสถในสมัยนั้นก็จะมีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว จึงสามารถศึกษาและวิเคราะห์แจกแจงออกมาได้

การศึกษาความสัมพันธ์ของร้านอาหารไทยและสถาปัตยกรรมพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลายนั้น ได้นำรูปแบบขององค์ประกอบต่างๆของอาคาร ทั้ง 4 หลัง ในกรุงเทพมหานครและนนทบุรี มาวิเคราะห์และสังเคราะห์ออกมาเป็นรูปแบบของร้านอาหารไทย ซึ่งได้ลดทอนในรูปแบบจารีตประเพณีของลวดลายและองค์ประกอบบางส่วน แต่ใช้ลักษณะของภูมิปัญญาของช่างในสมัยก่อน

<u>องค์ประกอบพระอุโบสถ</u>

แผนผัง - รูปแบบอาคาร - โครงสร้างหลังคา - ฝ้าเพดาน - พื้นที่ว่างภายใน - ฐานชุกชี - จิตรกรรม

<u>องค์ประกอบของร้านอาหารไทยตามความต้องการใช้พื้นที่</u>

ทางเข้า - ส่วนต้อนรับ - ส่วนรับประทานอาหาร- จุดบริการ- ส่วนเคาน์เตอร์บริการ – ส่วนแคชเชียร์ - ครัว

4.10.2 การศึกษาองค์ประกอบของพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย เพื่อนำมาวิเคราะห์รูปแบบ เพื่อการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

รูปแบบขององค์ประกอบพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลายที่สรุป ต้นแบบ ที่นำมาวิเคราะห์สู่การออกแบบ มีดังต่อไปนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

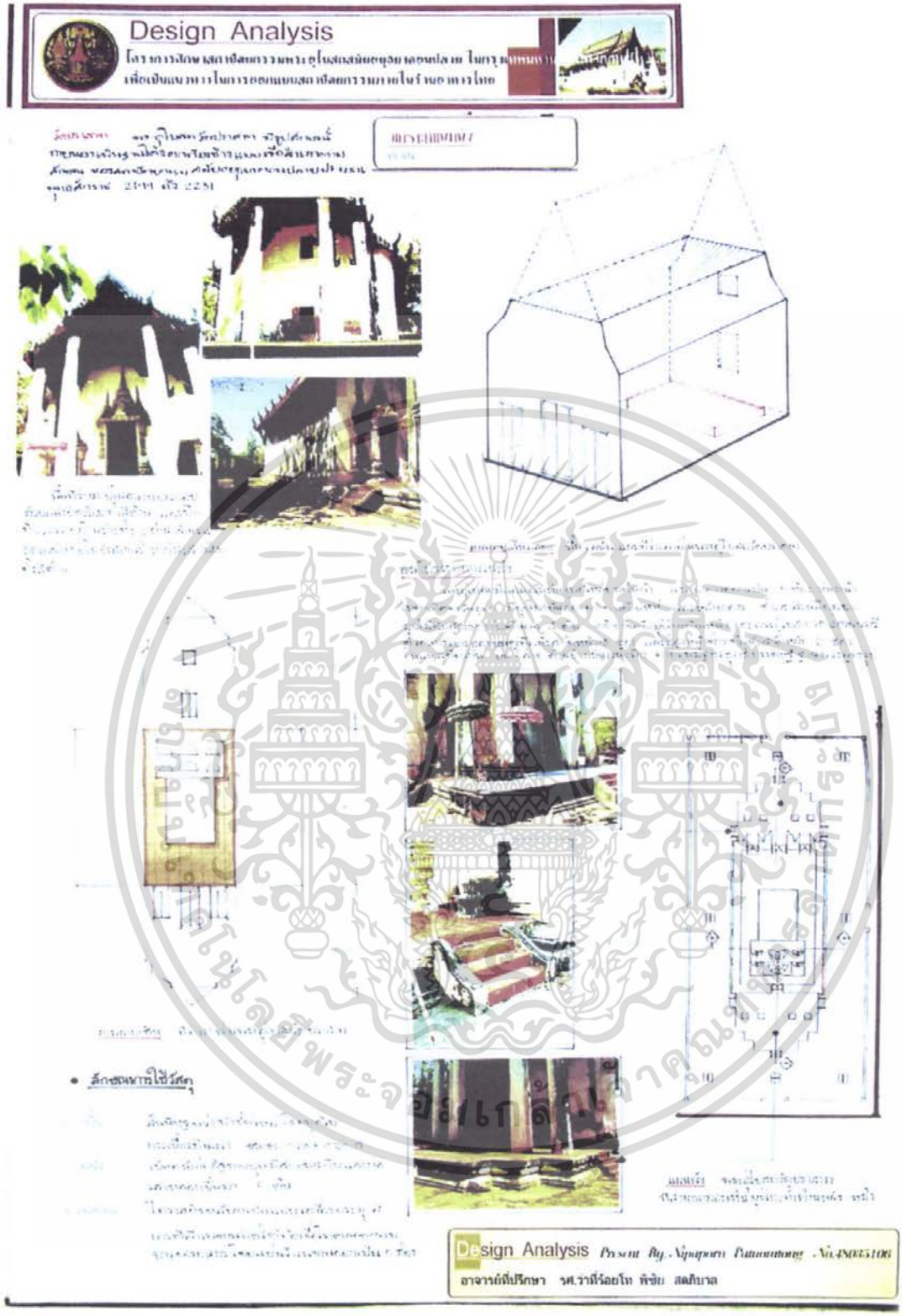

ภาพที่ 4.51 แสดงการวิเคราะห์องค์ประกอบสถาปัตยกรรมพระอุโบสถในสมัยอยุธยา ส่วนวิเคราะห์ คือส่วนแผนผังอาคาร วัดปราสาท จ. นนทบุรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.52 แสดงการวิเคราะห์องค์ประกอบสถาปัตยกรรมพระอุโบสถในสมัยอยุธยา ส่วนวิเคราะห์ คือส่วนผนังภายใน – ภายนอก วัดปราสาท , วัดชมพูเวก , วัดช่องนนทรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

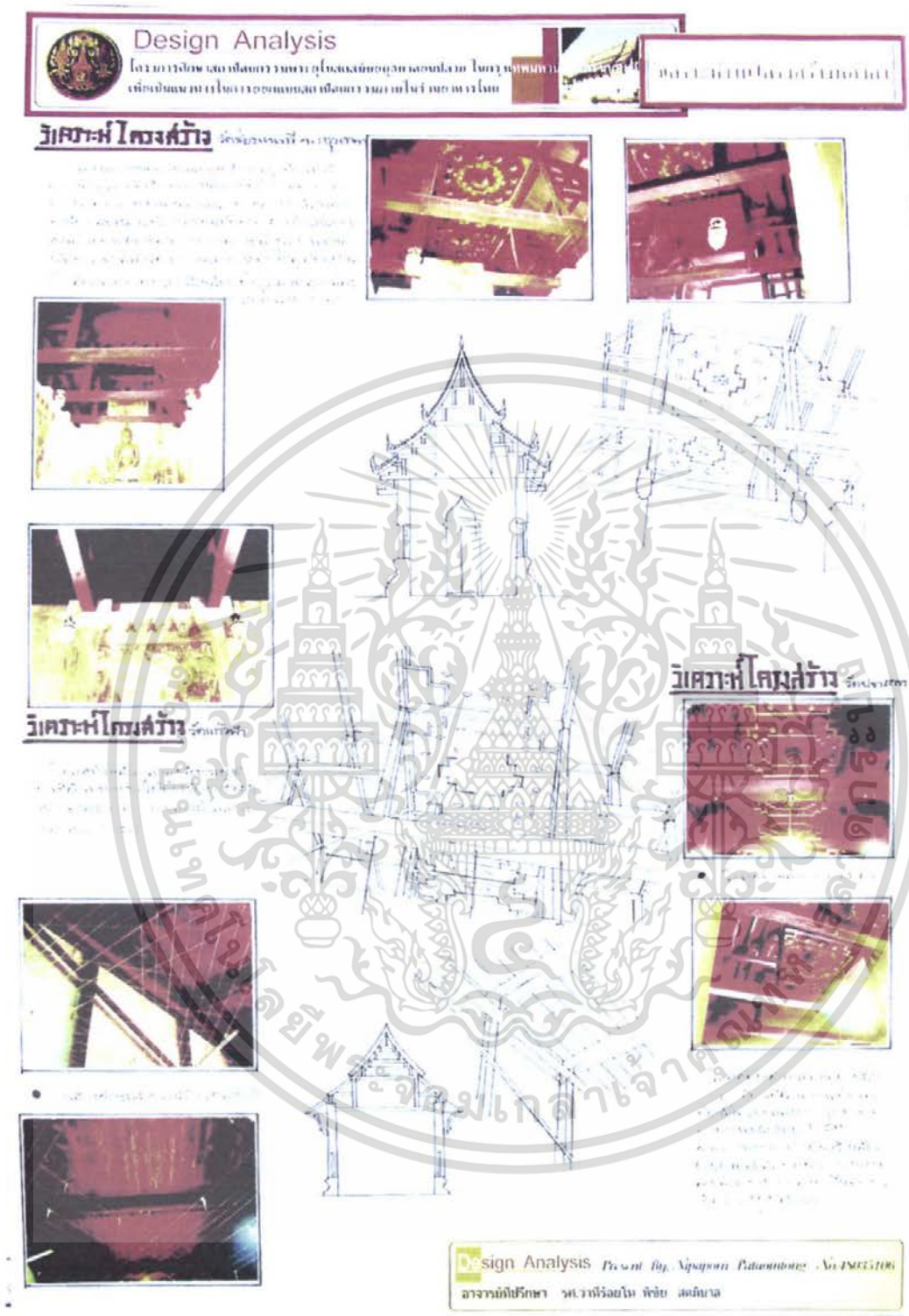

ภาพที่ 4.53 แสดงการวิเคราะห์องค์ประกอบสถาปัตยกรรมพระอุโบสถในสมัยอยุธยา ส่วนวิเคราะห์ คือส่วนโครงสร้างหลังคา วัดช่องนนทรี , วัดปราสาท , วัดแก้วฟ้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.54 แสดงการวิเคราะห์องค์ประกอบสถาปัตยกรรมพระอุโบสถในสมัยอยุธยา ส่วนวิเคราะห์ คือส่วนดาวเพดาน วัดช่องนนทรี , วัดปราสาท , วัดแก้วฟ้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

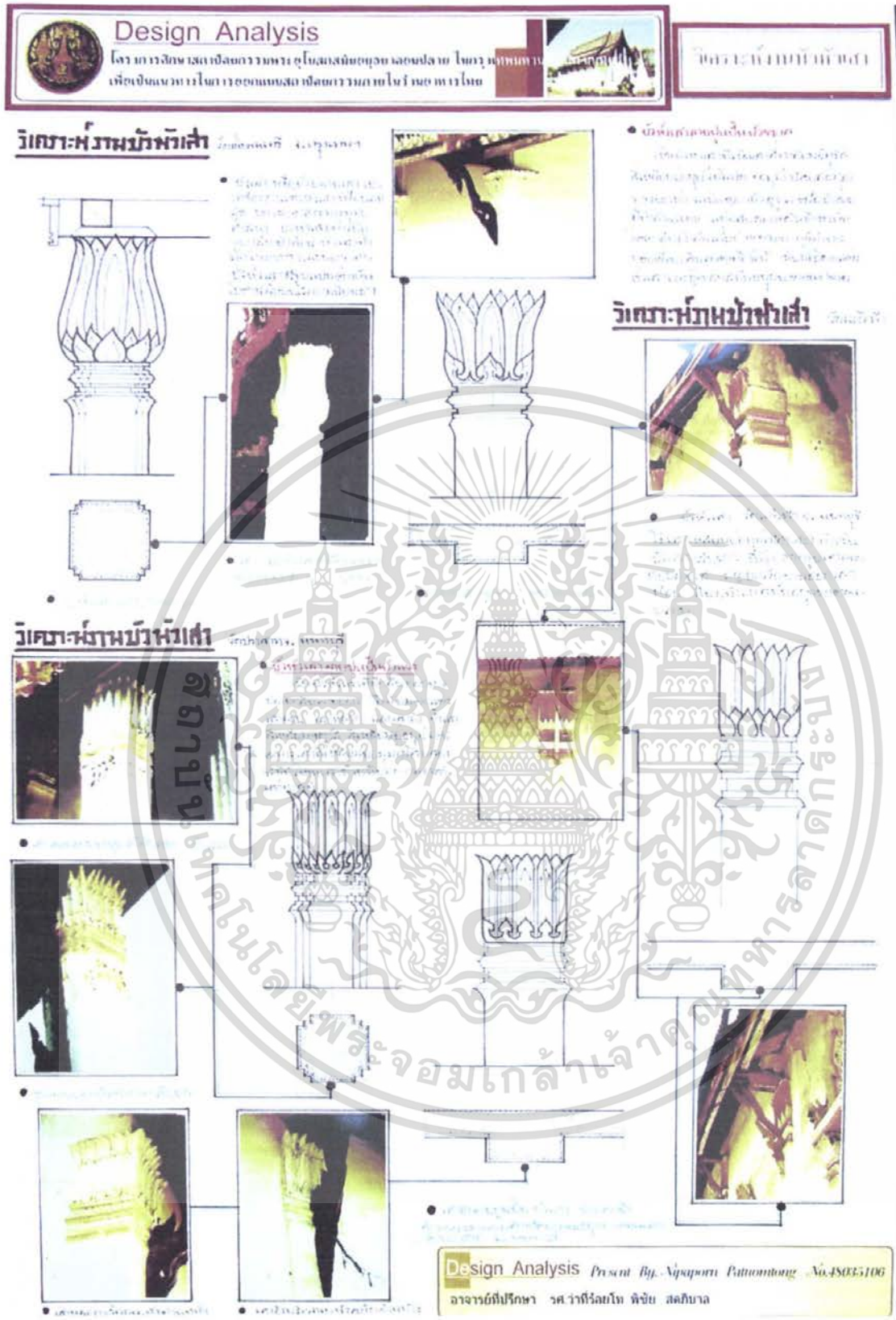

ภาพที่ 4.55 แสดงการวิเคราะห์องค์ประกอบสถาปัตยกรรมพระอุโบสถในสมัยอยุธยา ส่วนวิเคราะห์ คือส่วนบัวหัวเสา / เสาหลอก เสาอิง วัดช่องนนทรี , วัดปราสาท , วัดแก้วฟ้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

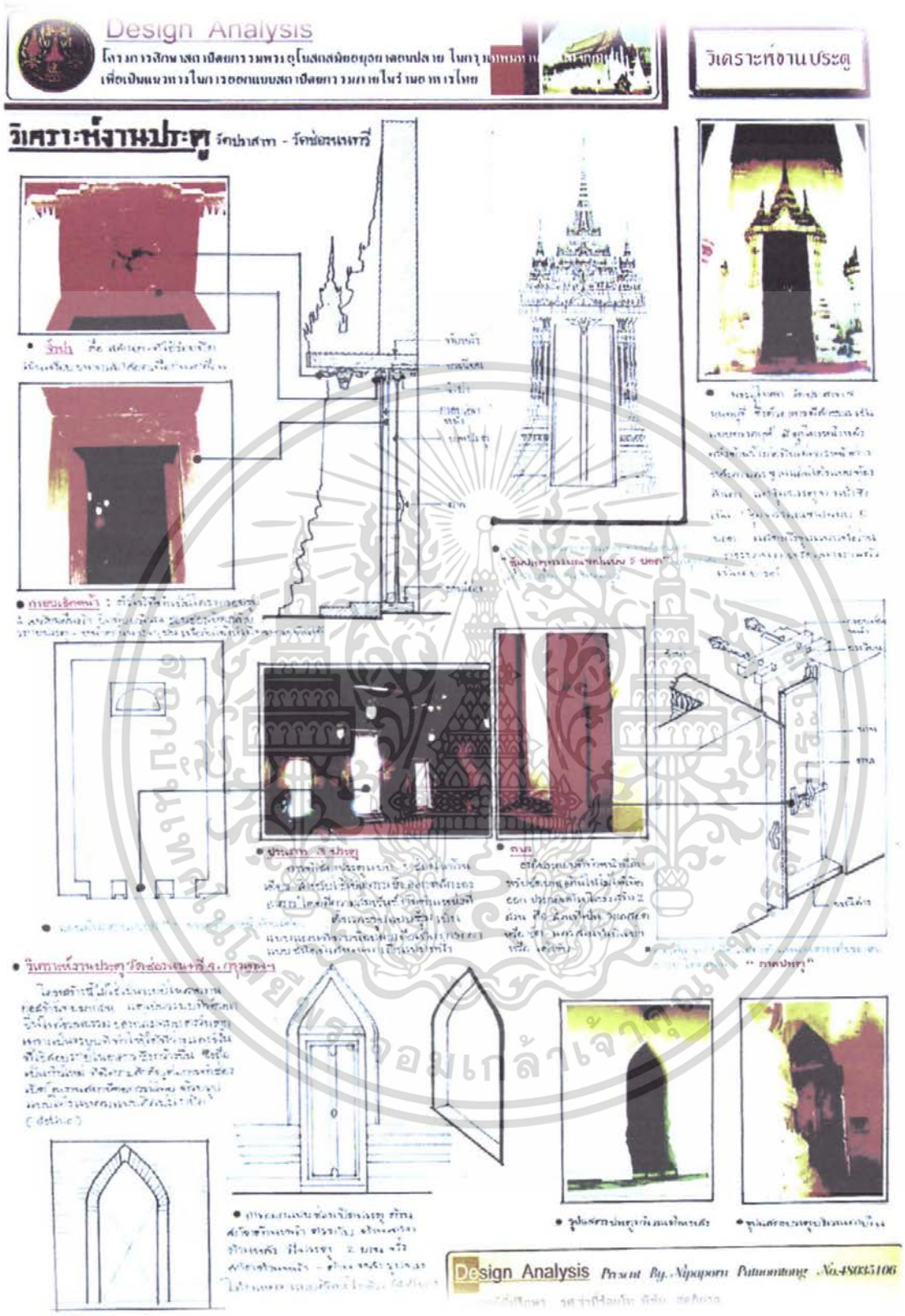

ภาพที่ 4.56 แสดงการวิเคราะห์องค์ประกอบสถาปัตยกรรมพระอุโบสถในสมัยอยุธยา ส่วนวิเคราะห์ คือส่วนช่องเปิดประตู วัดช่องนนทรี , วัดปราสาท

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.57 แสดงการวิเคราะห์องค์ประกอบสถาปัตยกรรมพระอุโบสถในสมัยอยุธยา ส่วนวิเคราะห์ คือส่วนช่องเปิดหน้าต่าง วัดช่องนนทรี , วัดชมพูเวก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

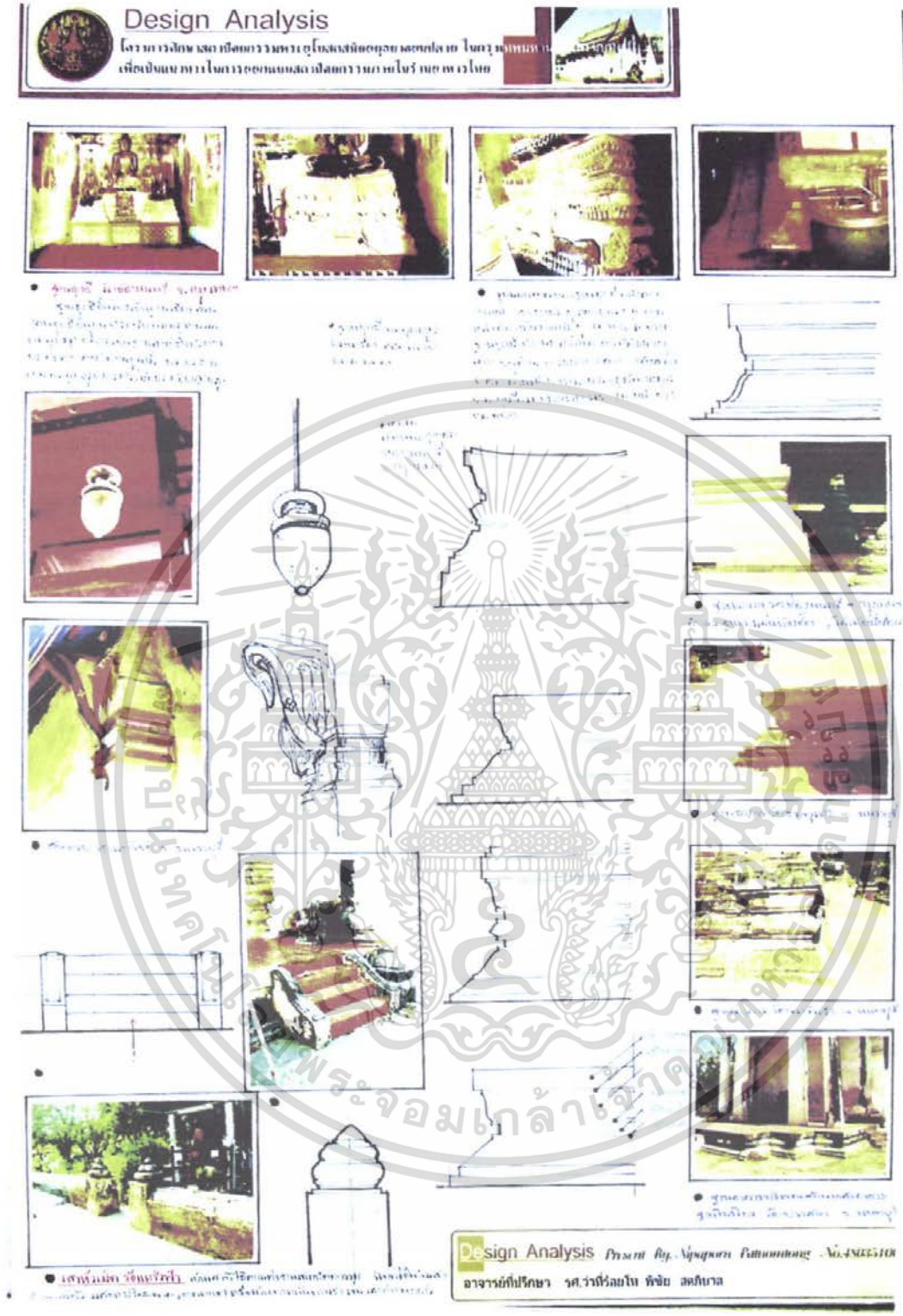

ภาพที่ แสดงการวิเคราะห์องค์ประกอบสถาปัตยกรรมพระอุโบสถในสมัยอยุธยา
ส่วนวิเคราะห์ คือส่วนฐานอาคารและองค์ประกอบตกแต่งอาคาร
วัดช่องนนทรี , วัดปราสาท , วัดแก้วฟ้า , วัดชมพูเวก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5
สรุปผลการศึกษา

สรุปผลการวิเคราะห์พระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครและนนทบุรี

จากการวิเคราะห์พระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลาย ได้แสดงให้เห็นลักษณะร่วมหรือหลักการที่ร่วมกัน ทั้งในการกำหนดองค์ประกอบส่วนโครงสร้าง และองค์ประกอบตกแต่งส่วนอาคารสามารถรวบรวมลักษณะหรือหลักการที่มีร่วมกันนำมาสรุปให้เห็นความสัมพันธ์กันอย่างกว้างขวางกระบวนการศึกษาพื้นที่ใช้สอยนั้นในการออกสำรวจนอกเหนือจากการเก็บข้อมูลของลักษณะของทางสถาปัตยกรรมพระอุโบสถแล้วยังต้องศึกษาถึงภูมิหลังทางประวัติศาสตร์มาประกอบ นอกจากนี้ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับความคิดเห็นต่างๆ ก็มีส่วนใช้เป็นข้อมูลประกอบการศึกษาลักษณะองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมพระอุโบสถอีกด้วย และต่อไปนี้ทำการวิเคราะห์ลักษณะต่างๆที่ทำการศึกษาไปโดยลำดับ

1. ประวัติและมูลเหตุการณ์สร้างวัด
2. แผนผังอาคาร
3. รูปแบบอาคาร
4. รูปทรงอาคาร

5.1 วิเคราะห์ประวัติและมูลเหตุการณ์สร้างวัด

อายุการสร้างพระอุโบสถที่ทำการศึกษา สามารถกำหนดตามช่วงเวลาที่วัดแห่งนั้นถูกสร้างขึ้นได้ แบ่งออกเป็นกลุ่มดังนี้

1. วัดที่สร้างก่อนสมัยอยุธยาตอนปลาย แต่มีการบูรณะสมัยอยุธยาตอนปลาย เช่น วัดช่องนนทรี จ. กรุงเทพมหานคร

2. วัดที่มีพงศาวดารระบุชัดว่าสร้างสมัยอยุธยาตอนปลาย

3. วัดที่ไม่มีบันทึกการสร้างแต่อาคารมีลักษณะของอยุธยาตอนปลาย เช่น วัดปราสาท จ. นนทบุรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.2 วิเคราะห์แผนผังอาคาร

จากแผนผังโครงสร้างอาคารซึ่งมีองค์ประกอบโครงสร้างแผนผัง คือ โครงสร้างผนังรับน้ำหนัก บทบาทโครงสร้างของผนังรับน้ำหนัก นอกจากจะเป็นส่วนโครงสร้างที่สำคัญที่สุดของพระอุโบสถ แล้วก็ยังเป็นส่วนปิดล้อมอาคารที่สำคัญมากที่สุด ในตัวแบบการศึกษาจึงไม่มีอาคารหลังใดที่ไม่มีผนังรับน้ำหนัก โครงสร้างผนังรับน้ำหนักจึงถือเป็นโครงสร้างแบบพื้นฐาน ซึ่งรองรับโครงหลังคาด้านบน

แผนผังโครงสร้างของตัวแบบที่ใช้การศึกษา สามารถแยกลักษณะของการจัดวางผังโครงสร้างผนังรับน้ำหนัก แบ่งออกเป็น 3 แบบ ด้วยกัน คือ

แบบที่ 1 แผนผังที่มีเฉพาะผนังรับน้ำหนัก ได้แก่ แผนผัง

- พระอุโบสถวัดชมพูเวก จ. นนทบุรี

แบบที่ 2 แผนผังที่มีเสาหานด้านหน้าร่วมกับผนังรับน้ำหนัก ได้แก่ แผนผัง

- พระอุโบสถวัดช่องนนทรี จ. กรุงเทพมหานคร
- พระอุโบสถวัดแก้วฟ้า จ. นนทบุรี

แบบที่ 3 แผนผังที่มีเสาหานด้านหน้า - ด้านหลัง ร่วมกับผนังรับน้ำหนัก ได้แก่ แผนผัง

- พระอุโบสถวัดปราสาท จ. นนทบุรี

แต่สิ่งที่จะพิจารณาให้เห็นก็คือ ไม่ว่าจะเป็นแผนผังแบบใด การจัดวางตำแหน่งของโครงสร้างเสาที่เปลี่ยนแปลงไปก็เป็นไปเพื่อรองรับโครงสร้างหลังคาด้านบนทั้งสิ้น ดั้งนั้นเมื่อพิจารณาถึงความมุ่งหมาย ของการจัดระเบียบโครงสร้างของแผนผังอาคาร ที่ต้องการสร้างรูปแบบอาคารหนึ่งๆขึ้นมาแล้ว ก็สามารถแบ่งลักษณะของแผนผัง ตามลักษณะ ***อาคาร*** ที่แผนผังและส่วนหลังคาจะร่วมกันสร้างรูปแบบขึ้นมา โดยจะใช้คำว่า ***อาคาร*** ร่วมกับคำว่า ***แผนผัง*** เป็น***แผนผังอาคาร*** ดังนี้

5.2.1 รูปแบบของแผนผังอาคารพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครและนนทบุรี ที่ทำการสำรวจ มีดังต่อไปนี้

1. แผนผังอาคารแบบพื้นฐาน คือแผนผังที่มีโครงสร้างเฉพาะในกรอบรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าของผนังรับน้ำหนักเท่านั้น

2. แผนผังอาคารแบบมีมุข คือแผนผังที่มีโครงสร้างเสาเพิ่มขึ้นมาเฉพาะในตำแหน่งด้านหน้าหรือ หลังของแผนผังอาคารแบบพื้นฐาน แบ่งได้เป็นแผนผังอาคารแบบมีมุขหน้า และแผนผังอาคารแบบมีมุขหน้า - มุขหลัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.2.2 ขนาดอาคาร

การพิจารณาขนาดของอาคารที่นิยมสร้างในสมัยอยุธยาตอนปลายในตัวแบบศึกษา จำนวน 4 หลัง มีการสร้างอาคาร พื้นที่ออกเป็น 2 ส่วน คือ พื้นที่ภายในห้องอาคารและพื้นที่ภายนอกห้องอาคาร ในอาคารที่ศึกษาทั้งหมดนี้ บางหลังก็มีเฉพาะพื้นที่ภายในห้องอาคาร เนื่องจากผนังรับน้ำหนักของอาคารเป็นตัวแสดงขนาดอาคารได้ชัดเจน มากกว่าที่จะพิจารณาขนาดอาคารที่แท้จริงจากพื้นที่ พบว่าขนาดอาคารที่แบ่งตามกลุ่มขนาดพื้นที่ ดังกล่าว มีขนาดแตกต่างกันอย่างชัดเจน ดังนั้นจึงแบ่งขนาดอาคารตามพื้นที่อาคารออกเป็น 3 ขนาดดังต่อไปนี้

1. อาคารขนาดใหญ่ ใช้หลักเกณฑ์การพิจารณาว่าจะต้องมีพื้นที่ภายในห้องอาคารมาก กว่า 100 ตร.ม. หรือ มีพื้นที่ภายนอกรวมกันอีกไม่น้อยกว่า 150 ตร.ม.

2. อาคารขนาดกลาง ใช้หลักเกณฑ์การพิจารณาว่าเป็นอาคารที่มีขนาดเล็กกว่าอาคารขนาดใหญ่และมีพื้นที่อาคารทั้งหมดรวมกันไม้น้อยกว่า 55 ตร.ม. เนื่องจากหากพื้นที่อาคารน้อยไปกว่านี้ ขนาดของอาคารจะเล็กลงจนสังเกตเห็นได้ชัดเจน

3. อาคารขนาดเล็ก ใช้หลักเกณฑ์การพิจารณาว่าเป็นอาคารที่ขนาดเล็กกว่าอาคารขนาดมาตรฐาน คือ มีขนาดพื้นที่อาคารรวมน้อยกว่า 55 ตร.ม.

จะเห็นว่า อาคารขนาดกลางเป็นอาคารขนาดมาตรฐานที่นิยมสร้างมากที่สุดในสมัยอยุธยาตอนปลาย

สรุปได้ว่าการสร้างอาคารโดยทั่วไปสมัยอยุธยาตอนปลายนิยมสร้างอาคารขนาดกลางมากกว่า อาคารขนาดอื่น โดยอาคารขนาดกลางที่มีพื้นที่ เฉพาะห้องอาคารในช่วง 57 – 100 ตร.ม. และมีพื้นที่รวมอยู่ระหว่าง 57 -143 ตร.ม. นี้เองที่เป็นขนาดอาคารมาตรฐานซึ่งเป็นตัวชี้ให้เห็นว่าการสร้างพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายนิยมสร้างอาคารที่มีขนาดเล็กลงอย่างชัดเจนจากสมัยอยุธยาตอนกลาง และตอนต้น

5.3 วิเคราะห์รูปแบบอาคาร

รูปแบบของอาคารเกิดขึ้นจากการกำหนดองค์ประกอบอาคาร 3 ประเภท คือ

1. การกำหนดองค์ประกอบส่วนตัวอาคาร
2. การกำหนดองค์ประกอบส่วนหลังคา
3. การกำหนดองค์ประกอบ ปลีกย่อยที่ให้รายละเอียดของรูปแบบอาคาร เช่นส่วน ฐานประดับ ส่วนซุ้มช่องเปิด ส่วนหน้าบัน เป็นต้น

ก็เป็นการให้รายละเอียดแก่รูปแบบอาคารเบื้องต้นที่กำหนดขึ้นเป็นโครงไว้แล้ว ดั้งนั้นในการวิเคราะห์รูปแบบของอาคารพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายจึงเป็นการวิเคราะห์การกำหนดองค์ประกอบอาคารทั้ง 3 ประเภทนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การกำหนดแผนผังสอดคล้องกับลักษณะรูปแบบอาคารโดยตรง ดั้งนั้นวิธีการแบ่งประเภทของแผนผังเบื้องต้นที่แบ่งตามลักษณะการกำหนดรูปแบบของอาคาร ก็สามารถใช้พิจารณาแบ่งอาคารในโครงเดียวกันนี้ได้ และเมื่อพิจารณาว่า แผนผังอาคารที่แตกต่างกันนั้นเป็นไปตามลักษณะของการเพิ่มโครงสร้างเสาเข้าไปในตำแหน่งต่างๆ ดังนั้นรูปแบบของอาคารก็เกิดจาการพิจารณาการเพิ่มองค์ประกอบส่วนโครงสร้างเสาและหลังคาเข้ากับแบบของอาคารพื้นแบบพื้นฐานนั้นด้วย ซึ่งพิจารณาการแบ่งรูปแบบของอาคารได้ดังนี้

5.3.1 ประเภทของรูปแบบอาคาร

รูปแบบของพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลายกำหนดได้ คือ

1. รูปแบบอาคารแบบพื้นฐาน คือ แบบอาคารที่มีส่วนตัวอาคารเฉพาะห้องอาคารเท่านั้น มีแบบหลังคาที่แบ่งเป็นซ้อนกันและตับหลังคาโดยทั่วไป

2. รูปแบบอาคารแบบมีมุข คือแบบอาคารที่ส่วนตัวอาคารมีเสาหานด้านหน้าหรือด้านหลังเพิ่มเข้ามาร่วมกับแบบอาคารแบบพื้นฐาน แล้ทำแบบหลังซ้อนลงมาจากหลังคาของแบบอาคารแบบพื้นฐาน แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

- รูปแบบอาคารที่มีมุขหน้า ได้แก่ รูปแบบอาคารในกลุ่มแผนผังอาคารแบบมีมุขหน้าทั้งหมด

- รูปแบบอาคารที่มีมุขหน้า – หลัง ได้แก่ รูปแบบอาคารในกลุ่มแผนผังอาคารแบบมีมุขหน้า – หลัง ทั้งหมด

5.4 วิเคราะห์รูปทรงอาคาร

การออกแบบอาคาร แต่ละหลังทั้งๆที่มีรูปแบบอาคารเหมือนกัน กลับมีสัดส่วนความกว้าง , ความยาว , ความสูง ของอาคารแตกต่างกัน ซึ่งหมายความว่ามีรูปทรงอาคารที่แตกต่างกันนั้นเอง

5.4.1 การปรับทรง

การปรับทรง คือ การออกแบบหรือการกำหนดรูปทรงอาคารขึ้นมา ดั้งนั้นรูปทรงอาคารที่แตกต่างกันจึงมาจากการปรับทรงที่แตกต่างกันด้วย การศึกษาการรับทรงอาคารเป็นกรรมวิธีการวิเคราะห์ รูปทรง ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานในเรื่องสัดส่วนอาคาร

การวิเคราะห์รูปทรงอาคาร ซึ่งเสนอแนวความคิดความไม่แน่นอนของรูปทรงจากการปรับปรุง ขณะเดียวกันทุกรูปทรงก็มีรูปทรงมูลฐานที่สร้างจากสัดส่วนเดียวกันนี้ ยังสามารถนำไปวิเคราะห์อาคารหลังอื่นๆที่สร้างและบูรณะในสมัยอยุธยาตอนปลายนี้ได้ ผลของการวิเคราะห์รูปทรงนี้ โดยอย่างยิ่งค่าของรูปทรงจะใช้พิจารราความแตกต่างของรูปทรงแม้เพียงเล็กน้อยได้ หัวใจการออกแบบไม่ใช้การสร้างอาคารตามแบบนั้นๆ แต่เป็นการปรับรูปทรงของรูปแบบนั้น ความแตกต่างทางด้านรูปทรงนี้มีส่วนอย่างยิ่งต่อผลกระทบของอาคารต่อการรับรู้ของมนุษย์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เช่นเดียวกับที่นักวิชาการโดยทั่วไปที่ได้กำหนดให้พระอุโบสถวัดช่องนนทรีได้เป็นอาคารที่มีรูปทรงแสดงถึงอาคารสมัยอยุธยาตอนปลายได้สมบูรณ์แห่งหนึ่ง

การวิเคราะห์ส่วนฐานก็เช่นกันถือเป็นคุณลักษณะพิเศษของฐานอาคารสมัยอยุธยาตอนปลายซึ่งถูกกำหนดให้สูงและโค้งแอ่น ซึ่งเรียกว่า ***หย่อนสำเภา*** การกำหนดฐานอาคารเช่นนี้ พบว่าเป็นการกำหนดให้สอดคล้องกับลักษณะของรูปทรงหลังคาที่นิยมทำแอ่นหรือเชิดปลาย ดั้งนั้นรูปทรงอาคารตั้งแต่ส่วนฐานที่หย่อนสำเภา ส่วนห้องอาคารที่ก่อสอบเอียงขึ้นสู่เบื้องบนและส่วนหลังที่แอ่นหรือเชิดปลาย จึงมีสุนทรียภาพเดียวกัน การกำหนดฐานอาคารพบว่าเนื่องจากความสูงของอาคารเพิ่มมากขึ้นช่างจึงต้องเพิ่มความสูงของฐานด้วย โดยการรักษาสัดส่วนของฐานหลักไว้แล้วนำฐานเขียงมาซ้อนด้านล่างอีกชั้นหนึ่ง วิธีการกำหนดฐานเช่นนี้ยังช่วยในการแก้ปัญหาเรื่องฐานจม ในการทำฐานหย่อนสำเภาด้วย

5.5 สรุปผลการวิจัย

การศึกษาเกี่ยวกับพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครและนนทบุรี เป็นการศึกษา เพื่อหาแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย ให้มีความเหมาะสมกับผู้ใช้งาน และสอดคล้องกับหลักทางสถาปัตยกรรมภายใน ที่ให้บริการลูกค้าที่ต้องการรับประทานอาหารไทยและบรรยากาศแบบไทยประยุกต์ ที่ใช้รูปแบบจากองค์ประกอบที่อ้างอิงมาจากรูปแบบของพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครและนนทบุรี โดยบรรยากาศและรูปแบบของ การออกแบบสถาปัตยกรรมภายใน ในที่นี้จะทำให้บรรยากาศภายในร้านอาหารดูน่าสนใจมากขึ้น โดยการศึกษาครั้งนี้ ได้ศึกษาจากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและผู้เชี่ยวชาญทางด้านสถาปัตยกรรมไทย และทางด้านโบราณคดี แล้วนำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์เพื่อสรุปเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย การวิเคราะห์เพื่อการออกแบบสถาปัตยกรรมภายใน เพื่อให้เข้าใจการพิจารณา และขั้นตอนของการดำเนินงาน ตลอดจนการศึกษาให้เข้าใจงานดังนี้

5.5.1 ศึกษาเส้น ที่ประกอบเป็นรูปทรง ความโดดเด่น ความต่อเนื่องที่เป็นเอกลักษณ์

5.5.2 การประยุกต์เส้น และรูปทรง การลด หรือ เพิ่ม การตัดทอนหรือเสริมแต่ง เริ่มจากส่วนประกอบ ย่อยๆ ก่อนที่ละส่วน เป็นขั้นตอนพร้อมทั้งตรวจสอบความรู้สึกกับเป้าหมายที่วางไว้

5.5.3 การประยุกต์สี และ วัสดุ การศึกษาสี และความรู้สึกจากสีของรูปภาพ (สีโดยรวม – สีของวัสดุที่ประกอบกันภายใน) ความรู้สึกของสีในลวดลาย เทคนิคการใช้สีที่เป็นเอกลักษณ์ เทคนิคการสร้างลวดลายและสีวัสดุ

การเปรียบเทียบวัสดุเดิมกับโครงการใหม่ พิจารณาตามความเหมาะสมและเทคนิคในการสร้างขึ้นมาใหม่ ควรสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และการใช้งานจริง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.5.4 การประยุกต์ลวดลาย ศึกษาเฉพาะลวดลายที่เด่นชัด และลวดลายโดยรวม และหาแนวทางในการใช้ลวดลายนั้นๆ ไปใช้ประกอบในการเสริมสร้างความรู้สึกให้เห็นความเป็นเอกลักษณ์ของเทคนิคการใช้ลวดลาย หรือความนิยมในการใช้ลวดลายนั้นๆ ประดับตกแต่ง

5.6 การศึกษาความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญในการออกแบบ

ในการศึกษาพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครและนนทบุรีได้ศึกษาความคิดเห็นในการออกแบบจากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้เกิดแนวทางและแนวความคิดที่สามารถตอบสนองความต้องการในการใช้งานซึ่งได้รวบรวมความคิดเห็นในการออกแบบไว้ดังนี้

1. อาจารย์วีระ อินพังทัง
   อาจารย์ประจำสาขาวิชาการออกแบบสถาปัตยกรรมขั้นสูง
   คณะสถาปัตยกรรมสาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

2. อาจารย์รุ่งโรจน์ ธรรมรุ่งเรือง
   อาจารย์ประจำสาขาวิชาประวัติศาสตร์ศิลปะ
   คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร

3. อาจารย์ทศพร โสดาบรรลุ
   อาจารย์ประจำสาขาวิชาสถาปัตยกรรม ภาควิชาครุศาสตร์สถาปัตยกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

4. อาจารย์จริยา ธรรมบุญ
   อาจารย์ประจำสาขาวิชาประวัติศาสตร์ศิลปะ
   คณะโบราณคดี วิทยาลัยช่างศิลป์ลาดกระบัง

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

- การนำการจัดวางผังอาคารแบบสมมาตร เช่นนี้ ไม่เหมาะกับการนำไปใช้ในการออกแบบผังรวมของร้านอาหาร ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เน้นบรรยากาศรื่นรมย์ แต่อาจนำไปใช้ในการออกแบบผังเฉพาะบางส่วน เช่น บริเวณทางเข้า หรือ บริเวณเวทีแสดงได้

- ลักษณะของผนัง ซึ่งหมายถึง ผนังปูนสีขาว ความนูนของเสาอิงและลวดบัว รวมทั้งช่องเปิดโค้งแหลม สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในของร้านอาหารได้เป็นอย่างดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ผนังภายใน พระอุโบสถมีความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ของสถาปัตยกรรมสมัยอยุธยาตอนปลาย และองค์ประกอบที่นำไปใช้ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในของร้านอาหารได้ แต่ข้อพึงระวังคือ เรื่องราวของภาพจิตรกรรมฝาผนัง ซึ่งเกี่ยวเนื่องกับพุทธศาสนา ไตรภูมิจะต้องประยุกต์เป็นเรื่องราว อย่างอื่นที่สอดคล้องกับกิจกรรมการรับประทานอาหาร

- ฐานบัวโค้งท้องสำเภาเป็นลักษณะเฉพาะของงานสถาปัตยกรรมสมัยอยุธยาตอนปลายที่นำไปใช้ในการออกแบบได้ อย่างไรก็ตาม ฐานบัวเช่นนี้ จะมีความงดงาม มีมิติที่เด่นชัดก็ต่อเมื่อมีแสงและเงาปรากฏ

- อาจเอาลวดลายปูนปั้นพรรณพฤกษาไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบได้โดยไม่จำเป็นต้องมีส่วน ช่อฟ้า เทวดา หางหงส์เทวดา และรวยระกาใบเทศ ซึ่งใช้กับศาสนสถาน

- ลักษณะขององค์ประกอบ โครงสร้างและฝ้าเพดานของพระอุโบสถ เช่น ลายดาวเพดานนี้ แสดงเอกลักษณ์ ด้านสถาปัตยกรรมไทยได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้ อาจนำไปประยุกต์ใช้ในงานออกแบบสถาปัตยกรรมภายในได้ โดยการปรับลายใช้ เทคนิคสมัยใหม่และใช้การประดับแสงไฟเข้าผสม เพื่อให้เหมาะสมกับความเป็นฝ้าเพดาน ของร้านอาหารในปัจจุบัน

- วัสดุที่นำมาตกแต่งร้านอาหาร ควรมีลักษณะที่ใกล้เคียงกันกับตัวแบบ และมีการนำมาวิเคราะห์และปรับใช้อย่างเหมาะสม และถูกกาละ - เทสะ

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

1. พึงตระหนักว่า พระอุโบสถกับร้านอาหารไทย เป็นกิจกรรมคนละประเภทกัน อาจจะเป็นเรื่องยากอยู่สักหน่อยในการนำเอารูปแบบสถาปัตยกรรมพระอุโบสถไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหาร

2. ควรศึกษาองค์ประกอบต่าง ๆ ของพระอุโบสถ ไม่เฉพาะรูปแบบทางกายภาพ แต่ควรศึกษาถึงความหมาย และธรรมเนียมการใช้องค์ประกอบต่างๆ ในอดีตด้วย เพื่อจะได้เลือกสรรเฉพาะสิ่งที่เหมาะสมไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบ

3. อาจสร้างลักษณะไทยด้วยความหมายใหม่ได้ให้เป็นความหมายที่เหมาะสมกับ "กาละ" ปัจจุบันและ "เทสะ" ที่เป็นร้านอาหาร ซึ่งแตกต่างไปจากความหมายที่ปรากฏในงานสถาปัตยกรรมประเภทพระอุโบสถ

4. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม คือ ลวดลายปูนปั้น ทั้งลายซุ้มประตู หน้าต่าง หน้าบัน ซึ่งสะท้อนศิลปะสถาปัตยกรรมสมัยอยุธยาตอนปลายได้เป็นอย่างดี ลวดลายปูนปั้นสามารถประยุกต์ใช้กับการออกแบบโดยเฉพาะสถาปัตยกรรมภายในได้เป็นอย่างดีด้วยสามารถปรับลวดลายและเรื่องราวให้เหมาะสมกับประโยชน์ใช้สอยใหม่ได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.1 ตารางแสดงองค์ประกอบสถาปัตยกรรมพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลาย ในส่วนต่าง ๆ ที่ได้ทำการศึกษาจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

ลำดับ	ประเภทข้อมูล	นำไปใช้สอย
1.	**การวางแผนผัง** ของพระอุโบสถวัดปราสาท สามารถนำมาวิเคราะห์และพัฒนา เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบร้านอาหาร เนื่องจากรูปแบบแผนผังที่มีเอกลักษณ์และมีลักษณะแบบมีมุขหน้า มุขหลัง 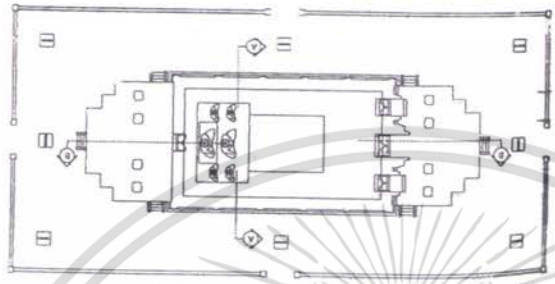	- ส่วนสำคัญที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้เต็มที่
2.	**พื้น** ที่เหมาะสมสำหรับร้านอาหารไทย คือ พื้นปูกระเบื้องดินเผา จะปูแนวตรงหรือทแยงก็ได้ แล้วแต่การออกแบบ 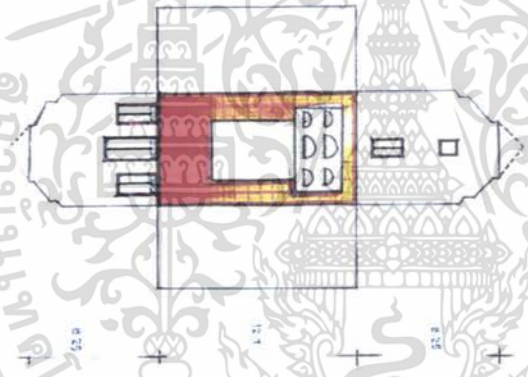	- ใช้ในทุกส่วนของร้านอาหาร
3.	**ผนังภายนอก** ผนังส่วนสกัดด้านหน้า -หลังซึ่งมีลักษณะของการเจาะช่องแสง 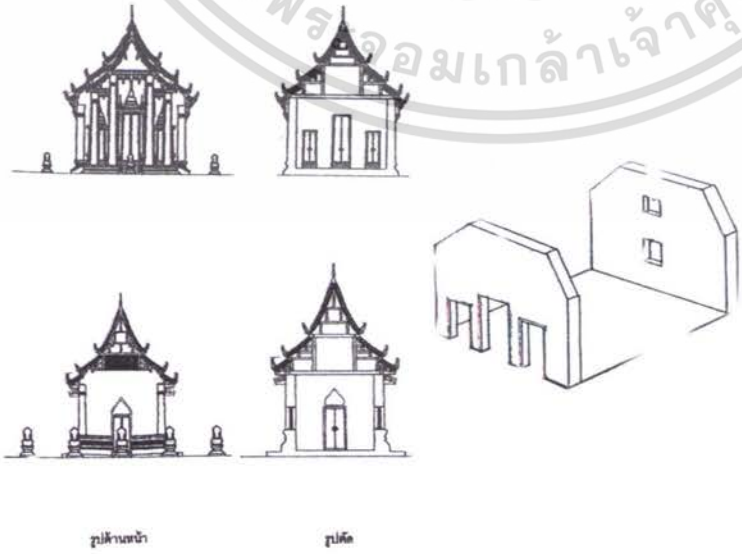	- ผนังภายในร้านอาหารไทยในส่วนที่ต้องการออกแบบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.1 (ต่อ) ตารางแสดงองค์ประกอบสถาปัตยกรรมพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลาย ในส่วนต่าง ๆ ที่ได้ทำการศึกษาจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

ลำดับ	ประเภทข้อมูล	นำไปใช้สอย
3.	**ผนังภายนอก** ผนังส่วนสกัดด้านข้าง ซึ่งมีลักษณะของการเจาะช่องแสง 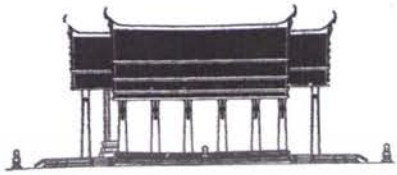 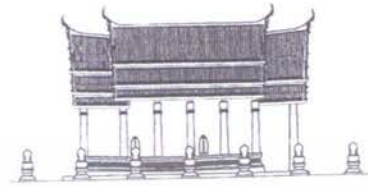	- ผนังภายในร้านอาหารไทยในส่วนที่ต้องการออกแบบ
4.	**ผนังภายใน**	- ผนังภายในร้านอาหารไทยในส่วนที่ต้องการออกแบบ
5.	**โครงหลังคา** 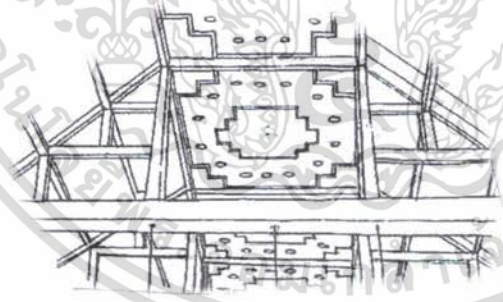 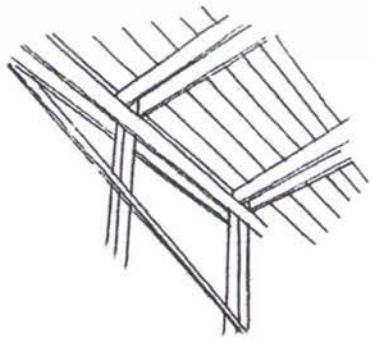	- ส่วนฝ้าเพดานตรงเคาน์เตอร์บริการ/แคชเชียร์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.1 (ต่อ) ตารางแสดงองค์ประกอบสถาปัตยกรรมพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลาย ในส่วนต่าง ๆ ที่ได้ทำการศึกษาจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

ลำดับ	ประเภทข้อมูล	นำไปใช้สอย
6.	**ฝ้าเพดาน / ดาวเพดาน** 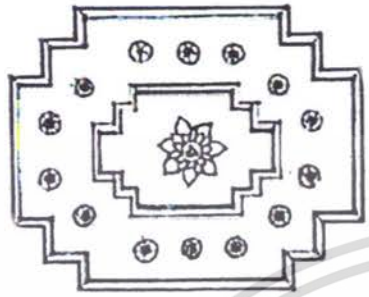 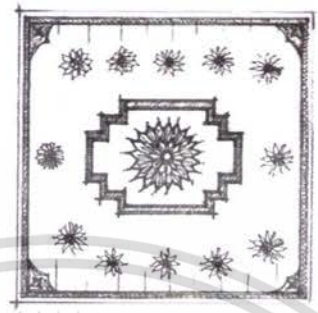 ลักษณะฝ้าเพดานที่มีดาวล้อมดวง ลักษณะดาวประธาน ลักษณะดาวล้อมเดือน	- สามารถนำมาวิเคราะห์ปรับใช้ตกแต่งส่วนฝ้าเพดานในร้านอาหารไทย
7.	**ประตู** 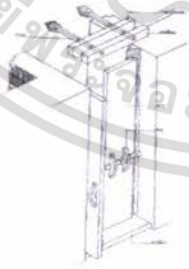 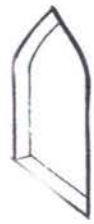	- ใช้ในส่วนทางเข้าหลักและส่วนประตูทางเข้าห้อง VIP และทางไปห้องครัว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.1 (ต่อ) ตารางแสดงองค์ประกอบสถาปัตยกรรมพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลาย ในส่วนต่าง ๆ ที่ได้ทำการศึกษาจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

ลำดับ	ประเภทข้อมูล	นำไปใช้สอย
8.	**หน้าต่าง** 	ใช้ในส่วนลักษณะการตกแต่งผนังภายในร้านอาหาร
9.	**บัวหัวเสา เสาอิง เสาหลอก** 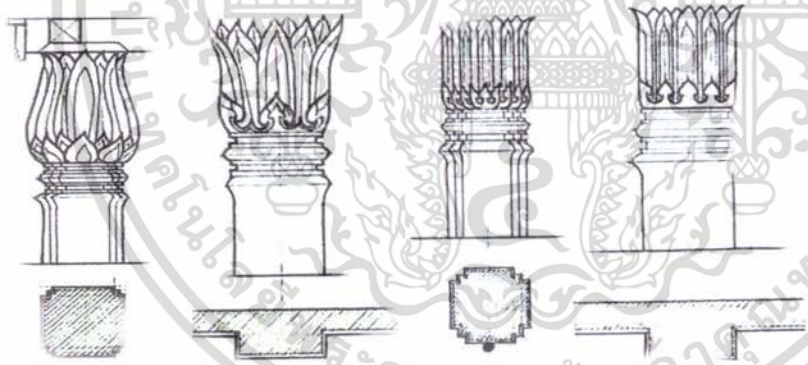	-ใช้ในส่วนบริเวณเสาภายในอาคารร้านอาหาร
10.	**ฐานพระอุโบสถ** 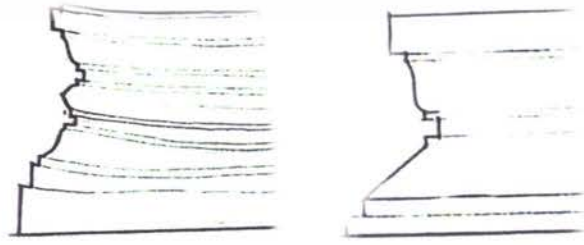	-ใช้ตกแต่งในส่วนผนังภายในร้านอาหาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.1 (ต่อ) ตารางแสดงองค์ประกอบสถาปัตยกรรมพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลาย ในส่วนต่าง ๆ ที่ได้ทำการศึกษาจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

ลำดับ	ประเภทข้อมูล	นำไปใช้สอย
11.	**ลวดลายพรรณพฤกษา** 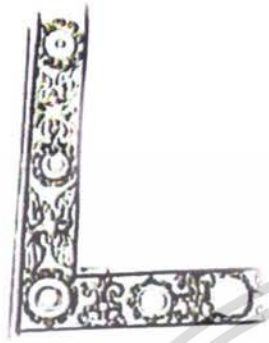	- นำไปวิเคราะห์ลายแล้วปรับใช้กับเฟอร์นิเจอร์ภายในร้านอาหาร
12.	**บันได** 	- ใช้ในส่วนทางขึ้นไปห้อง VIP ภายในร้านอาหาร
13.	**องค์ประกอบตกแต่ง** 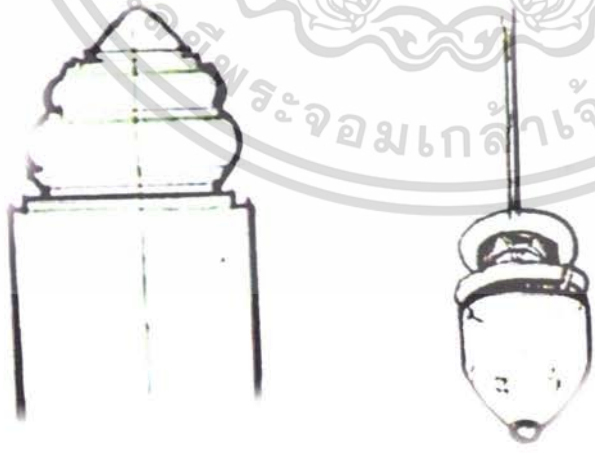	- ใช้ได้กับทุกส่วนภายในร้านอาหาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.7 ลักษณะของร้านอาหาร (Restaurant) ที่นำมาเป็นตัวอย่างในการออกแบบ

ชื่อโครงการ โรงแรมคราวน์ พลาซ่า

สถานที่ตั้ง ซอยสุขุมวิท 27 ถนนสุขุมวิท เขต วัฒนา กรุงเทพมหานคร

อยู่บริเวณชั้นที่ 2 ของโรงแรมมีจำนวนที่นั่งทั้งหมด 148 ที่นั่ง โดยแบ่งที่นั่งแบบ 4 ที่นั่ง จำนวน 128 ที่นั่ง และแบบ 10 ที่นั่ง จำนวน 20 ที่นั่ง ภายในร้านประกอบไปด้วย ,ส่วนต้อนรับ, ส่วนเคาน์เตอร์บริการ / แคชเชียร์ ,จุดบริการ, ห้องรับประทานหาร VIP , ส่วนเตรียมอาหาร, ครัว

ตัวอย่างการออกแบบ

ผังการจัดวางเนื้อที่ใช้สอยภายในร้านอาหารไทย ตามพฤติกรรมการใช้บริการ มีส่วนประกอบและขนาดของพื้นที่ใช้สอย ที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสำรวจดังนี้

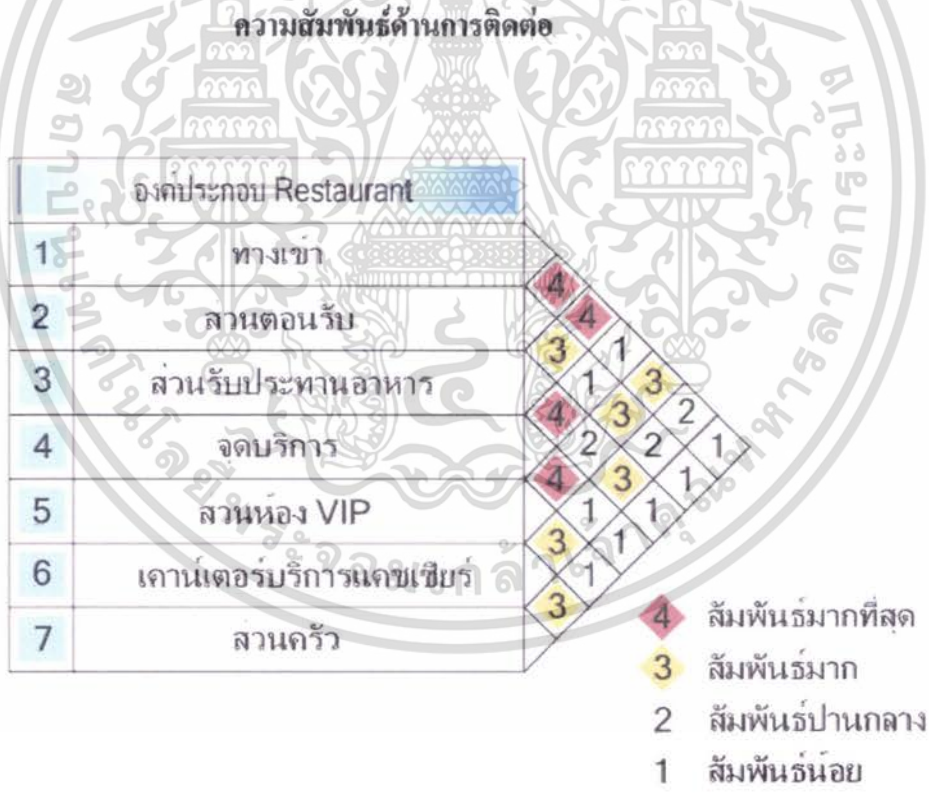

แผนภูมิที่ 5.1 แสดงค่าความสัมพันธ์ภายในร้านอาหารไทย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

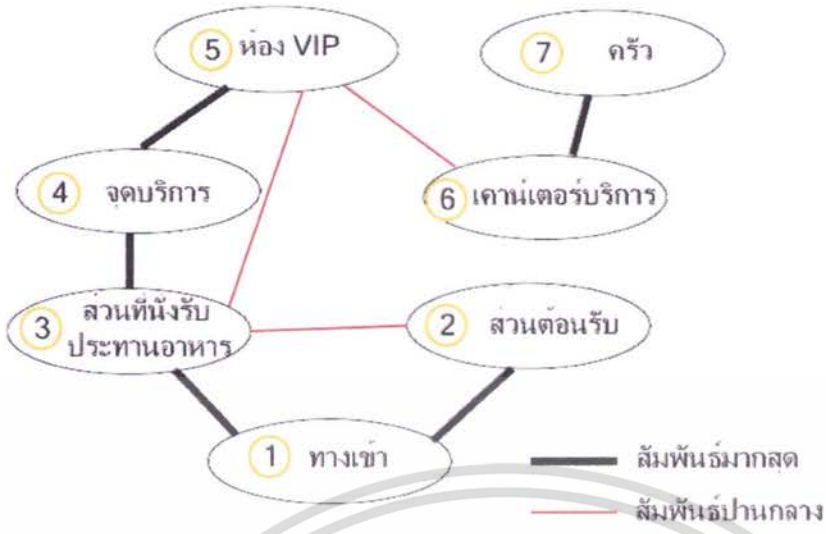

แผนภูมิที่ 5.2 แสดงค่าความสัมพันธ์ภายในร้านอาหารไทย

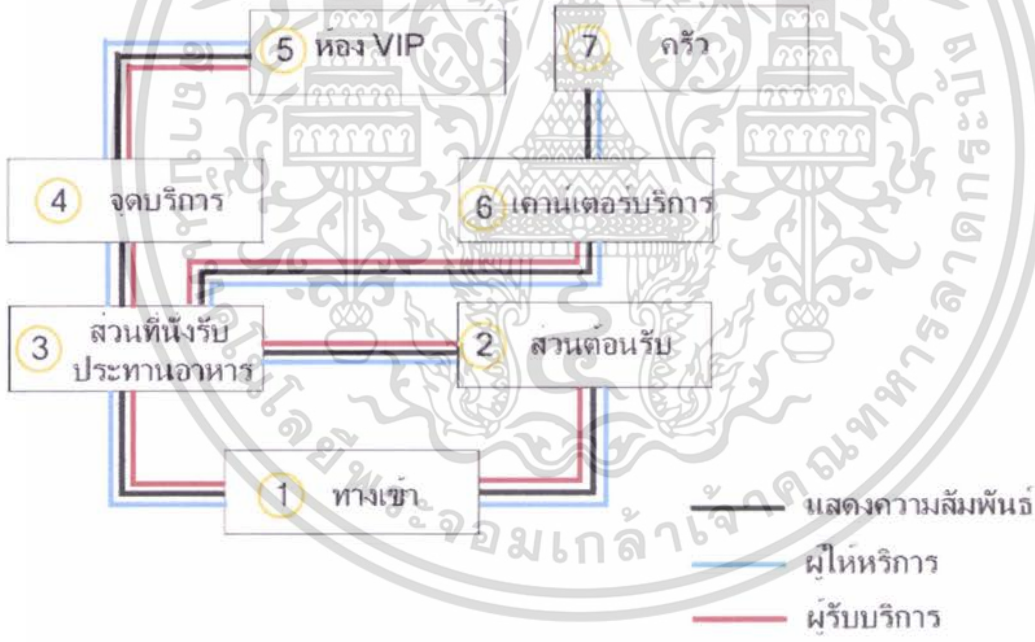

แผนภูมิที่ 5.3 แสดงค่าความสัมพันธ์ภายในร้านอาหารไทย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลักษณะการวางแปลนของร้านอาหารไทยที่นำรูปแบบเอกลักษณ์ของพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครและนนทบุรีมาปรับปรุงและวิเคราะห์ใช้

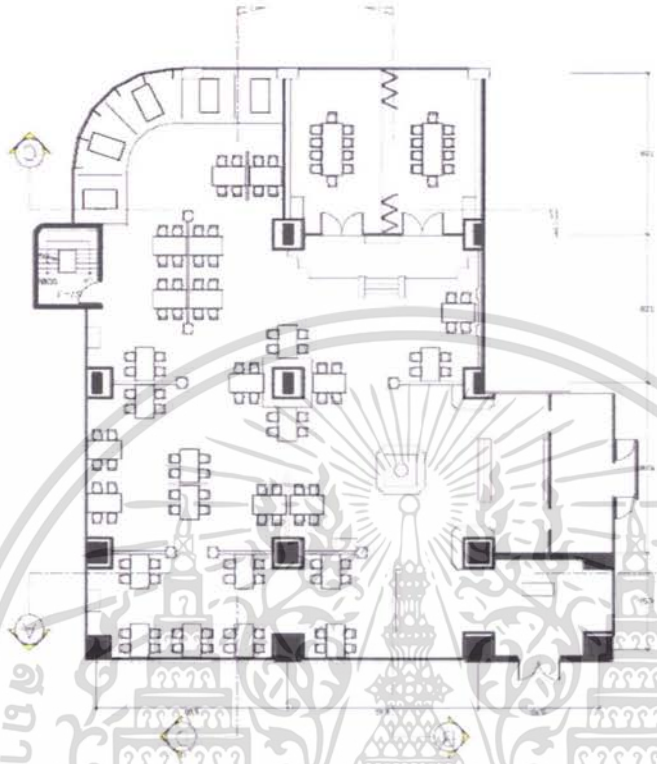

ภาพที่ 5.1 แสดงการจัดวางแปลนเฟอร์นิเจอร์ภายในร้านอาหารไทย

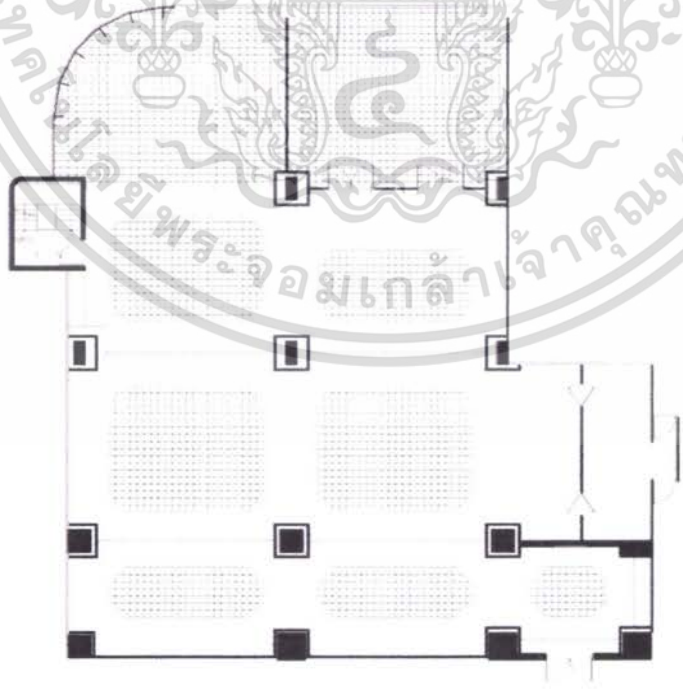

ภาพที่ 5.2 แสดงการจัดวางผังพื้นภายในร้านอาหารไทย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

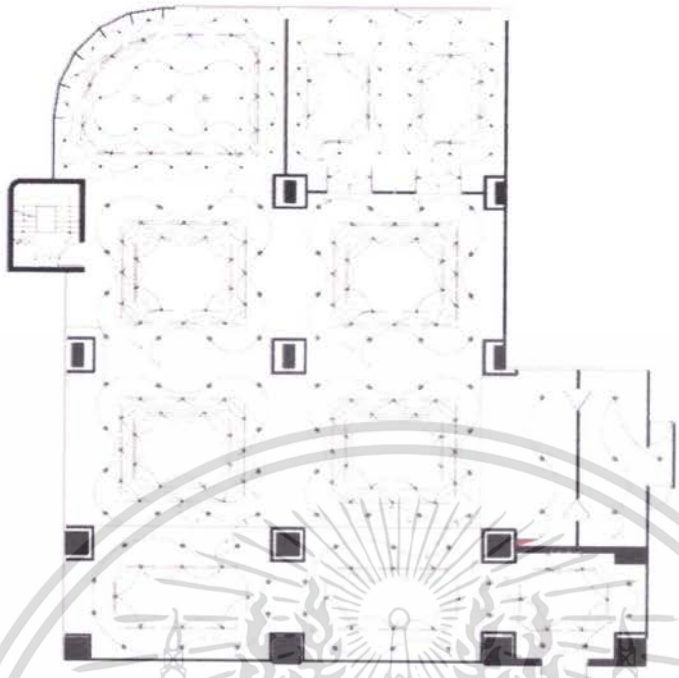

ภาพที่ 5.3 แสดงการจัดวางผังไฟฟ้าภายในร้านอาหารไทย

1. แสงสว่างที่ใช้ ใช้ดวงโคม
2. หลอดคาวน์ไลท์ 40 W
3. หลอดไฟฟลูออเรสเซนต์ กลม 32 W
4. ไฟวอมร์ไลท์

ภาพที่ 5.4 แสดงภาพด้าน A ส่วนด้านทางเข้าหลักด้านหน้าร้านอาหารไทย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

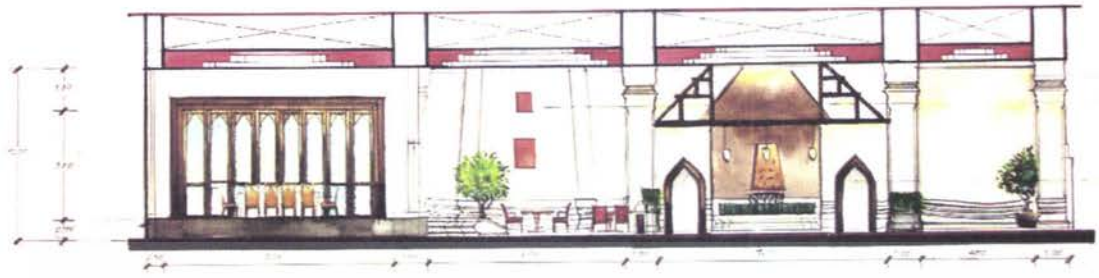

ภาพที่ 5.5 แสดงภาพด้าน B บริเวณด้านเคาน์เตอร์บริการ / แคชเชียร์ และส่วนห้อง VIP ภายในร้านอาหารไทย

ภาพที่ 5.6 แสดงส่วนด้าน C บริเวณด้านหน้าห้อง VIP ภายในร้านอาหารไทย

ภาพที่ 5.7 แสดงส่วนด้าน D บริเวณส่วนรับประทานอาหารภายในร้านอาหารไทย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 5.8 แสดงการสังเคราะห์ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

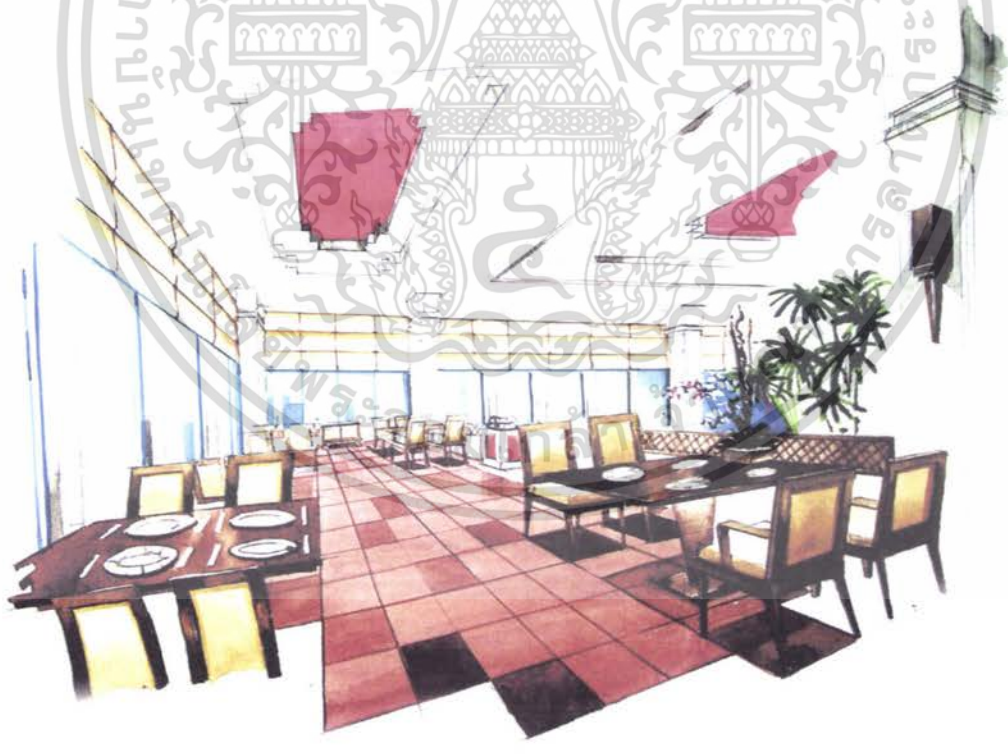

ภาพที่ 5.9 แสดงทัศนียภาพภายในร้านอาหารไทย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

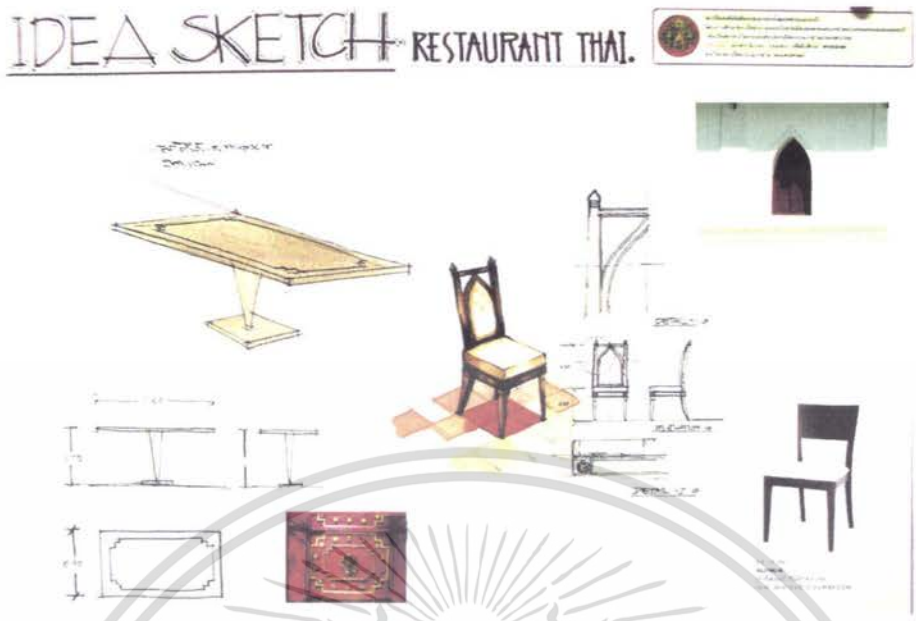

ภาพที่ 5.10 แสดงการสังเคราะห์ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

ภาพที่ 5.11 แสดงทัศนียภาพภายในร้านอาหารไทย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 5.12 แสดงการสังเคราะห์ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

ภาพที่ 5.13 แสดงทัศนียภาพภายในร้านอาหารไทย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

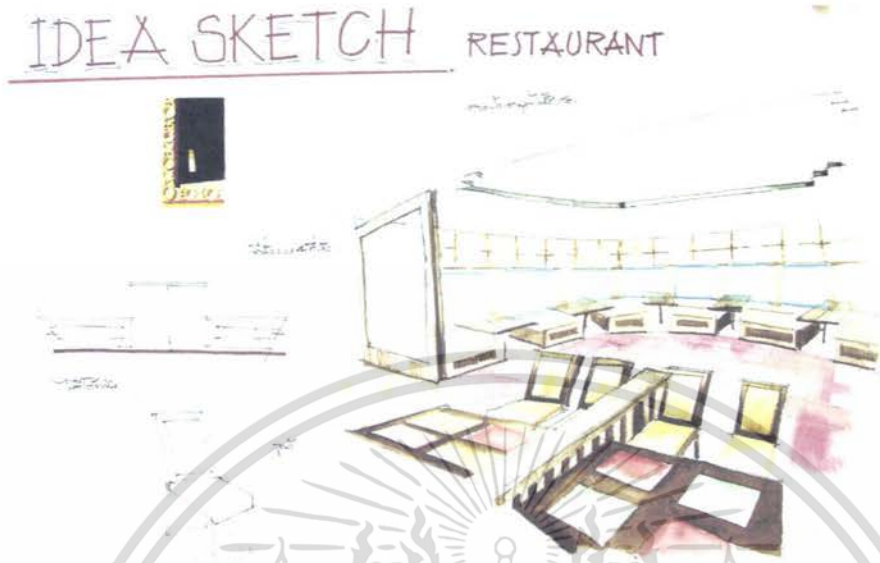

ภาพที่ 5.14 แสดงการสังเคราะห์ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

ภาพที่ 5.15 แสดงทัศนียภาพภายในร้านอาหารไทย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 5.16 แสดงการสังเคราะห์ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

ภาพที่ 5.17 แสดงทัศนียภาพภายในร้านอาหารไทย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.7.1 วัสดุที่ใช้ในการตกแต่ง

พื้น หินอ่อนขนาด 0.40 x 0.40 ซ.ม. และกระเบื้องดินเผา 0.20 x 0.20 ซ.ม.

ผนัง ฉาบปูนเรียบทาสีขาวและกรุผนังบางส่วน

เพดาน ครีอปเพดานชั้นละ 0.20 ซ.ม. ย่อมุมไม้สิบสอง

เฟอร์นิเจอร์ ใช้เฟอร์นิเจอร์ลอยตัวทำโครงจากไม้และบุด้วยผ้าไหม สี เขียว สีแดง , สีครีม

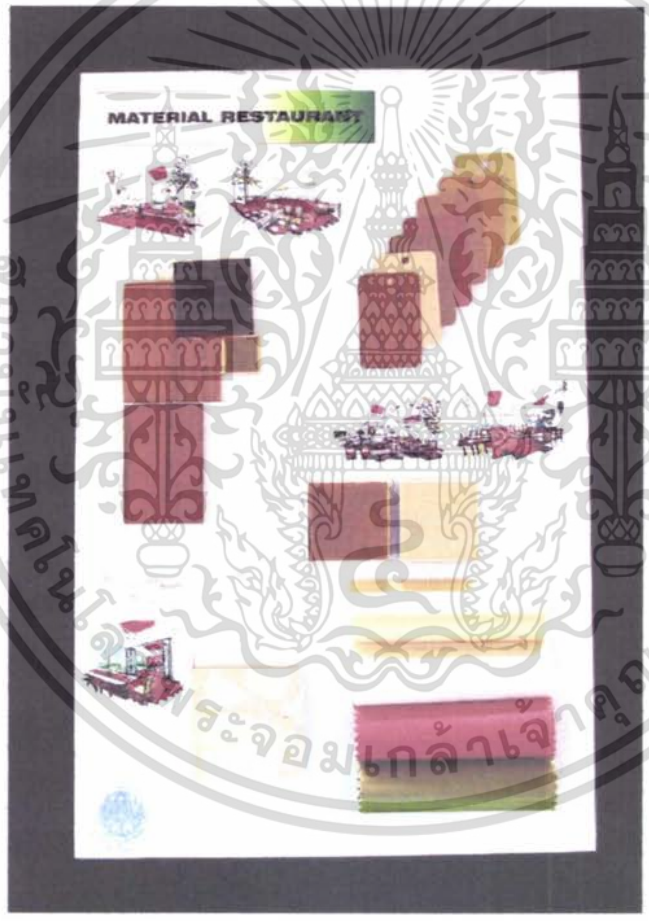

ภาพที่ 5.18 แสดงวัสดุตกแต่งในส่วน ร้านอาหารไทย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม

หม่อมเจ้า สุภัทรดิส ดิสกุล , ศิลปะในประเทศไทย , พิมพ์ครั้งที่ 10 (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2538

ศรีศักร์ วัลลิโภดม. " พระนครศรีอยุธยาในฐานะราชธานี " เมืองโบราณ 20 , 3 (กรกฎาคม – กันยายน 2537)

สวาท เสนาณรงค์ , ภูมิศาสตร์ประเทศไทย (พระนครโรงพิมพ์ไทยวัฒนาพาณิช , 2512)

สุจิตต์ วงษ์เทศ และ ภูวดล สุวรรณดี , " แม่น้ำเจ้าพระยามารดาแห่งสยามประเทศ " (กรุงเทพ ฯ : บริษัทพัฒเณศ พริ้นติ้ , 2542)

มานพ ถาวรวัฒน์สากุล , ขุนนางอยุธยา (กรุงทพ ฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2536)

สิริวัฒน์ คำวันสา , ประวัติพระพุทธศาสนาในประเทศไทย (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สหธรรมมิกจำกัด , 2541)

โชติ กัลยามิตร , " มูลเหตุของการสร้างวัด, " ในสถาปัตยกรรมแบบไทยเดิม (กรุงเทพ ฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์ , 2539

สมคิด จิระทัศนกุล , " พระอุโบสถและพระวิหารในสมัยสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว" (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปะศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาประวัติศาสตร์ สถาปัตยกรรมบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร , 2533)

ประยูร อุลุชาฎะ (น. ณ ปากน้ำ) , ศิลปกรรมแห่งอาณาจักรศรีอยุธยา , (กรุงเทพ ฯ : ธเนศวรการพิมพ์ , 2516)

วิบูลย์ ลีสุวรรณ, ๕ นาทีกับศิลปะไทย , พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คพับลิเคชั่นส์ , 2549)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก

ตัวอย่างแบบฟอร์มการประเมินความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ และ ตารางสรุปผลความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบประเมินความคิดเห็นการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรีเพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

เพื่อความเข้าใจของผู้เชี่ยวชาญ ต่อคำถามที่ผู้วิจัยตั้งขึ้น จึงอธิบายความหมายของคำถามที่ตั้งขึ้นในบางข้อที่สามารถทำให้ตีความหมายได้หลายอย่าง เพื่อความเข้าใจที่ตรงกัน การทำวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์หาลักษณะเด่นของแต่ละวัด ความถูกต้องทางสถาปัตยกรรมไทยและเอกลักษณ์ในสมัยอยุธยาตอนปลาย เพื่อนำมาปรับใช้กับการออกแบบร้านอาหารไทย

คำชี้แจง

1. สถาปัตยกรรมภายใน หมายถึง ส่วนต่างๆของอาคารที่มีความเกี่ยวเนื่อง มาประสานก่อให้เกิดเป็นห้องอาคารภายใน มีรูปแบบอย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งสามารถสนองความต้องการของผู้ใช้สอยได้และเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้อาคารนั้นๆ สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงแข็งแรง โดยมีส่วนประกอบอื่นๆ มาประดับตกแต่งเพื่อให้อาคารมีรูปลักษณะที่งดงามยิ่งขึ้น

2 .การศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลาย หมายถึง การศึกษาอาคารในงานสถาปัตยกรรมไทยประเภทหนึ่ง ซึ่งเป็นสถานที่เฉพาะสำหรับพระภิกษุสงฆ์ใช้ทำสังฆกรรม ลักษณะสถาปัตยกรรมในช่วงสมัยอยุธยาตอนปลาย

3. การศึกษาพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร และนนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบร้านอาหารไทย

หัวข้อการศึกษา

3.1 การจัดวางผังอาคาร

3.2 องค์ประกอบอาคาร

- พื้น , ผนัง , เพดาน , โครงสร้างหลังคา

3.3 องค์ประกอบในการตกแต่งอาคาร

- ซุ้มประตู , หน้าต่าง , หน้าบัน , เสา
- ลายปูนปั้น , ภาพจิตกรรมฝาผนัง , การแกะสลักไม้

4. แนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายใน หมายถึง การนำองค์ประกอบต่างๆ ที่เป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย การปรับใช้ให้เป็นประโยชน์ และเหมาะสมกับการใช้งาน

5. ร้านอาหารไทย คือ สถานประกอบการที่ให้บริการเรื่องอาหารการกินที่มีเอกลักษณ์ของความเป็นไทย และรวมไปถึงอาหารไทย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ซึ่งมีค่าการวัด ดังนี้

5 หมายถึง มีความเหมาะสมมากที่สุด

4 หมายถึง มีความเหมาะสมมาก

3 หมายถึง มีความเหมาะสมปานกลาง

2 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อย

1 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

ขอขอบพระคุณท่านผู้เชี่ยวชาญที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

นางสาวนิภาพร ปทุมทอง

นักศึกษาปริญญาตรีสาขาสถาปัตยกรรมภายใน

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วัดช่องนนทรี

แขวงช่องนนทรี เขตยานนาวา จ. กรุงเทพมหานคร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านสถาปัตยกรรมไทย

การวิจัย เรื่อง เรื่อง การศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

<u>ตอนที่ 1</u> แบบประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับ **การจัดวางผัง** ของพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี

โปรดพิจารณาจากรูปแบบของ **การจัดวางผังอาคาร** โดยรวม และผังพื้นของพระอุโบสถ แล้วกรอกแบบสอบถามถึงความเหมาะสมของลักษณะอาคาร ที่จะนำไปใช้ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

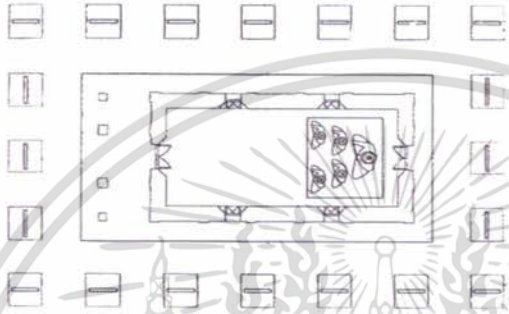

รูปที่ 1 ผังพระอุโบสถวัดช่องนนทรี

ข้อที่	รายละเอียด	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1	ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย					
	1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมไทย					
	1.2 ความสมบูรณ์ขององค์ประกอบโดยรวม					
	1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ					
	1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา					
	1.5 ความเหมาะสมด้านแบบแผนการจัดวาง					
2	ความเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย					
	2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน					
	2.3 ความสวยงามของระเบียบแบบแผนการจัดวางผัง					
	2.4 ความถูกต้องตามลักษณะการจัดวางผังแบบศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.5 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านสถาปัตยกรรมไทย

การวิจัย เรื่อง การศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

ตอนที่ 2 แบบประเมิน ความคิดเห็นเกี่ยวกับ **องค์ประกอบอาคาร ในส่วนของลักษณะพื้น** ของพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี

โปรดพิจารณาจากรูปถ่าย **พื้นภายใน** ของพระอุโบสถ แล้วกรอกแบบสอบถามถึงความเหมาะสมของลักษณะพื้น ที่จะนำไปใช้ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

รูปที่ 1 พื้นภายในพระอุโบสถวัดช่องนนทรี

ข้อที่	รายละเอียด	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1	ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย					
	1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมภายใน					
	1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน					
	1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ					
	1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา					
	1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี					
2	ความเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย					
	2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน					
	2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านสถาปัตยกรรมไทย

การวิจัย เรื่อง การศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

ตอนที่ 2 แบบประเมิน ความคิดเห็นเกี่ยวกับ **องค์ประกอบอาคาร ในส่วนของลักษณะพื้น** ของพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี

โปรดพิจารณาจากรูปถ่าย**พื้นภายนอก**ของพระอุโบสถ แล้วกรอกแบบสอบถามถึงความเหมาะสมของลักษณะพื้น ที่จะนำไปใช้ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

รูปที่ 1 พื้นภายนอกพระอุโบสถวัดช่องนนทรี

ข้อที่	รายละเอียด	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1	ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย					
	1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมไทย					
	1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน					
	1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ					
	1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา					
	1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี					
2	ความเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย					
	2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน					
	2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านสถาปัตยกรรมไทย

การวิจัย เรื่อง การศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

ตอนที่ 2 แบบประเมิน ความคิดเห็นเกี่ยวกับ **องค์ประกอบอาคาร ในส่วนของลักษณะผนัง** ของพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี

โปรดพิจารณาจากรูปถ่าย **ผนังภายนอก** ของพระอุโบสถ แล้วกรอกแบบสอบถามถึงความเหมาะสมของลักษณะผนัง ที่จะนำไปใช้ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

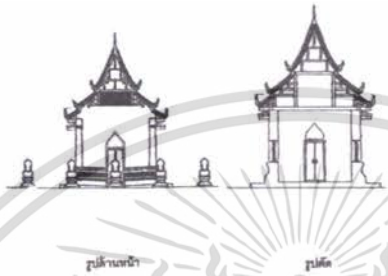

รูปที่ 1 ผนังด้านหน้า- ด้านหลังพระอุโบสถวัดช่องนนทรี

ข้อที่	รายละเอียด	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1	ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย					
	1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมไทย					
	1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน					
	1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ					
	1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา					
	1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี					
2	ความเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย					
	2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน					
	2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านสถาปัตยกรรมไทย

การวิจัย เรื่อง การศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

ตอนที่ 2 แบบประเมิน ความคิดเห็นเกี่ยวกับ **องค์ประกอบอาคาร ในส่วนของลักษณะผนัง** ของพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี

โปรดพิจารณาจากรูปถ่าย **ผนังภายนอก** ของพระอุโบสถ แล้วกรอกแบบสอบถามถึงความเหมาะสมของลักษณะผนัง ที่จะนำไปใช้ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

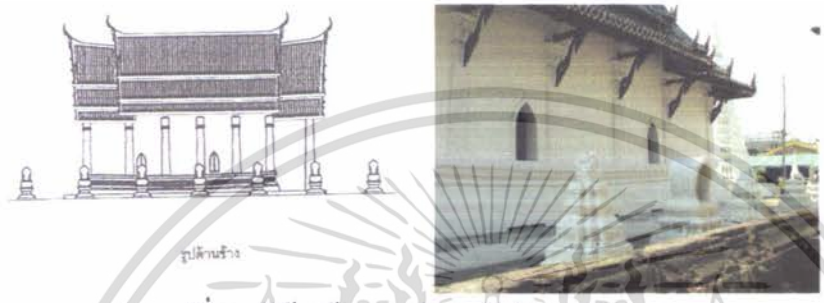

รูปด้านข้าง

รูปที่ 1 ผนังด้านข้างพระอุโบสถวัดช่องนนทรี

ข้อที่	รายละเอียด	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1	ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย					
	1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมไทย					
	1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน					
	1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ					
	1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา					
	1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี					
2	ความเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย					
	2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน					
	2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านสถาปัตยกรรมไทย

การวิจัย เรื่อง การศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

ตอนที่ 2 แบบประเมิน ความคิดเห็นเกี่ยวกับ **องค์ประกอบอาคาร ในส่วนของลักษณะผนัง** ของพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี

โปรดพิจารณาจากรูปถ่าย **ผนังภายใน** ของพระอุโบสถ แล้วกรอกแบบสอบถามถึงความเหมาะสมของลักษณะผนัง ที่จะนำไปใช้ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

รูปที่ 1 ผนังด้านหน้าและหลัง พระอุโบสถวัดช่องนนทรี

ข้อที่	รายละเอียด	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1	ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย					
	1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมภายใน					
	1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน					
	1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ					
	1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา					
	1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี					
2	ความเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย					
	2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน					
	2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านสถาปัตยกรรมไทย
การวิจัย เรื่อง การศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

ตอนที่ 2 แบบประเมิน ความคิดเห็นเกี่ยวกับ **องค์ประกอบอาคาร ในส่วนของลักษณะผนัง** ของพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี

โปรดพิจารณาจากรูปถ่าย **ผนังภายใน** ของพระอุโบสถ แล้วกรอกแบบสอบถามถึงความเหมาะสมของลักษณะผนัง ที่จะนำไปใช้ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

รูปที่ 1 ผนังด้านข้าง พระอุโบสถวัดช่องนนทรี

ข้อที่	รายละเอียด	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1	ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย					
	1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมภายใน					
	1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน					
	1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ					
	1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา					
	1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี					
2	ความเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย					
	2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน					
	2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านสถาปัตยกรรมไทย

การวิจัย เรื่อง การศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

ตอนที่ 2 แบบประเมิน ความคิดเห็นเกี่ยวกับ **องค์ประกอบอาคารในส่วนของโครงสร้างหลังคา และลักษณะเพดาน** ของพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี

โปรดพิจารณาจากรูปถ่าย **โครงสร้างหลังคาและฝ้า-เพดาน** ของพระอุโบสถ แล้วกรอกแบบสอบถามถึงความเหมาะสม ที่จะนำไปใช้ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

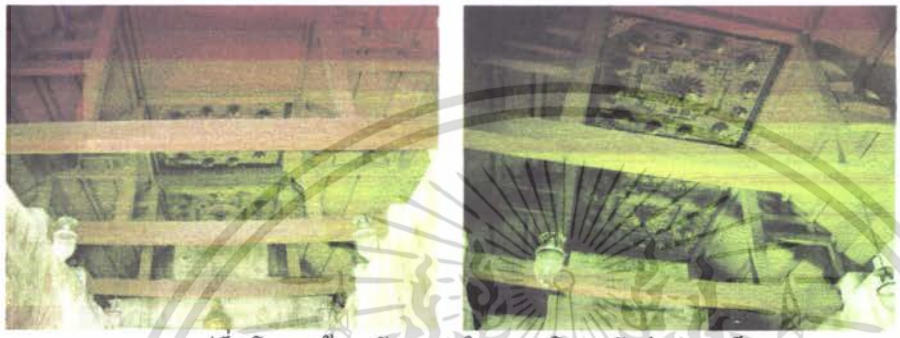

รูปที่ 1 โครงสร้างหลังคาภายในพระอุโบสถวัดช่องนนทรี

ข้อที่	รายละเอียด	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1	ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย					
	1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมภายใน					
	1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน					
	1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ					
	1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา					
	1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี					
2	ความเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย					
	2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน					
	2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านสถาปัตยกรรมไทย

การวิจัย เรื่อง การศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

ตอนที่ 2 แบบประเมิน ความคิดเห็นเกี่ยวกับ **องค์ประกอบอาคาร ในส่วนของโครงสร้างหลังคา และลักษณะเพดาน** ของพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี

โปรดพิจารณาจากรูปถ่าย **โครงสร้างอาคารและฝ้า-เพดาน** ของพระอุโบสถ แล้วกรอกแบบสอบถามถึงความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

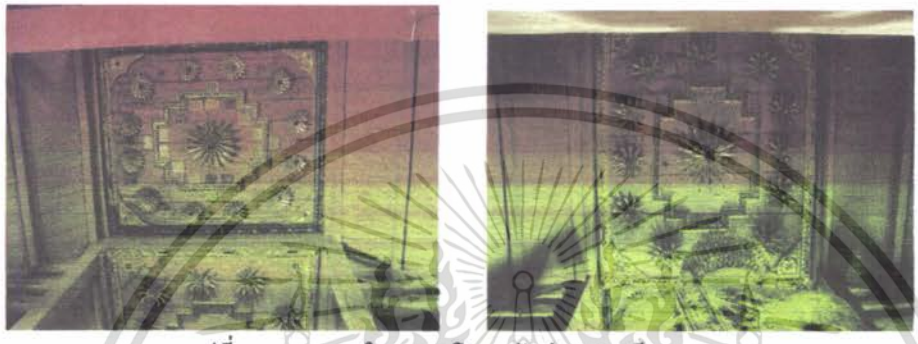

รูปที่ 1 เพดานภายในพระอุโบสถวัดช่องนนทรี

ข้อที่	รายละเอียด	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1	ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย					
	1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมภายใน					
	1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน					
	1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ					
	1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา					
	1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี					
2	ความเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย					
	2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน					
	2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านสถาปัตยกรรมไทย

การวิจัย เรื่อง การศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

ตอนที่ 2 แบบประเมิน ความคิดเห็นเกี่ยวกับ **องค์ประกอบอาคาร ในส่วนของลักษณะฐาน** ของพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี

โปรดพิจารณาจากรูปถ่าย **ฐานชุกชี** ของพระอุโบสถ แล้วกรอกแบบสอบถามถึงความเหมาะสมของลักษณะผนัง ที่จะนำไปใช้ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

รูปที่ 1 ฐานชุกชี พระอุโบสถวัดช่องนนทรี

ข้อที่	รายละเอียด	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1	ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย					
	1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมภายใน					
	1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน					
	1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ					
	1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา					
	1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี					
2	ความเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย					
	2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน					
	2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านสถาปัตยกรรมไทย

การวิจัย เรื่อง การศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

<u>ตอนที่ 3</u> แบบประเมิน ความคิดเห็นเกี่ยวกับ **องค์ประกอบที่ใช้ในการตกแต่งอาคาร** ของพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี

โปรดพิจารณาจากรูปถ่ายลักษณะการตกแต่งอาคาร ของพระอุโบสถแล้วกรอกแบบสอบถามถึงความเหมาะสมของการนำไปใช้ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

รูปที่ 1 ลักษณะฐานเสมารอบอุโบสถวัดช่องนนทรี

ข้อที่	รายละเอียด	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1	ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย					
	1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมไทย					
	1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน					
	1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ					
	1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา					
	1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี					
2	ความเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย					
	2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน					
	2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านสถาปัตยกรรมไทย

การวิจัย เรื่อง การศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

ตอนที่ 3 แบบประเมิน ความคิดเห็นเกี่ยวกับ **องค์ประกอบที่ใช้ในการตกแต่งอาคาร** ของพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี

โปรดพิจารณาจากรูปถ่าย **ลักษณะการตกแต่งอาคาร** ของพระอุโบสถแล้วกรอกแบบสอบถามถึงความเหมาะสมของการนำไปใช้ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

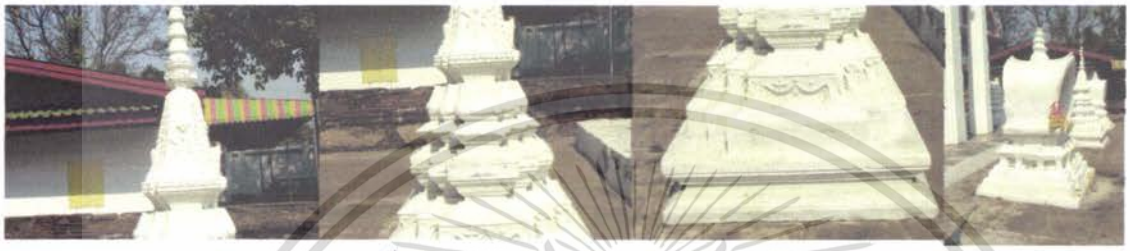

รูปที่ 1 ลายปูนปั้นและลายแกะเสมารอบอุโบสถวัดช่องนนทรี

ข้อที่	รายละเอียด	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1	ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย					
	1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมไทย					
	1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน					
	1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ					
	1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา					
	1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี					
2	ความเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย					
	2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน					
	2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านสถาปัตยกรรมไทย

การวิจัย เรื่อง การศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

ตอนที่ 3 แบบประเมิน ความคิดเห็นเกี่ยวกับ **องค์ประกอบที่ใช้ในการตกแต่งอาคาร** ของพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี

โปรดพิจารณาจากรูปถ่าย **ลักษณะการตกแต่งอาคาร** ของพระอุโบสถแล้วกรอกแบบสอบถามถึงความเหมาะสมของการนำไปใช้ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

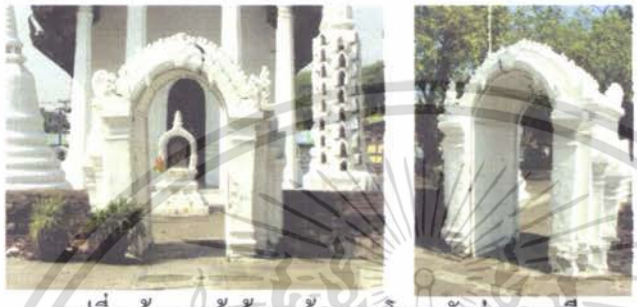

รูปที่ 1 ซุ้มทางเข้าด้านหน้าพระอุโบสถวัดช่องนนทรี

ข้อที่	รายละเอียด	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1	ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย					
	1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมไทย					
	1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน					
	1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ					
	1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา					
	1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี					
2	ความเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย					
	2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน					
	2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านสถาปัตยกรรมไทย

การวิจัย เรื่อง การศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

ตอนที่ 3 แบบประเมิน ความคิดเห็นเกี่ยวกับ **องค์ประกอบที่ใช้ในการตกแต่งอาคาร** ของพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี

โปรดพิจารณาจากรูปถ่าย **ลักษณะการตกแต่งอาคาร** ของพระอุโบสถแล้วกรอกแบบสอบถามถึงความเหมาะสมของการนำไปใช้ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

รูปที่ 1 ลวดลายปูนปั้นของบัวหัวเสา-เสาหลอกของพระอุโบสถวัดช่องนนทรี

ข้อที่	รายละเอียด	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1	ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย					
	1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมไทย					
	1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน					
	1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ					
	1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา					
	1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี					
2	ความเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย					
	2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน					
	2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านสถาปัตยกรรมไทย

การวิจัย เรื่อง การศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

ตอนที่ 3 แบบประเมิน ความคิดเห็นเกี่ยวกับ **องค์ประกอบที่ใช้ในการตกแต่งอาคาร** ของพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี

โปรดพิจารณาจากรูปถ่าย **ลักษณะการตกแต่งอาคาร** ของพระอุโบสถแล้วกรอกแบบสอบถามถึงความเหมาะสมของการนำไปใช้ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

รูปที่ 1 กำแพงแก้วรอบพระอุโบสถวัดช่องนนทรี

ข้อที่	รายละเอียด	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1	ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย					
	1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมไทย					
	1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน					
	1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ					
	1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา					
	1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี					
2	ความเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย					
	2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน					
	2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านสถาปัตยกรรมไทย

การวิจัย เรื่อง การศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

ตอนที่ 3 แบบประเมิน ความคิดเห็นเกี่ยวกับ **องค์ประกอบที่ใช้ในการตกแต่งอาคาร** ของพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี

โปรดพิจารณาจากรูปถ่าย **ลักษณะการตกแต่งอาคาร** ของพระอุโบสถแล้วกรอกแบบสอบถามถึงความเหมาะสมของการนำไปใช้ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

รูปที่ 1 ฐานอาคารพระอุโบสถวัดช่องนนทรี

ข้อที่	รายละเอียด	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1	ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย					
	1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมไทย					
	1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน					
	1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ					
	1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา					
	1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี					
2	ความเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย					
	2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน					
	2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านสถาปัตยกรรมไทย

การวิจัย เรื่อง การศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

ตอนที่ 3 แบบประเมิน ความคิดเห็นเกี่ยวกับ **องค์ประกอบที่ใช้ในการตกแต่งอาคาร** ของพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี

โปรดพิจารณาจากรูปถ่าย **ลักษณะการตกแต่งอาคาร** ของพระอุโบสถแล้วกรอกแบบสอบถามถึงความเหมาะสมของการนำไปใช้ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

รูปที่ 1 หน้าบันด้านหน้า พระอุโบสถวัดช่องนนทรี

ข้อที่	รายละเอียด	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1	ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย					
	1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมไทย					
	1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน					
	1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ					
	1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา					
	1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี					
2	ความเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย					
	2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน					
	2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านสถาปัตยกรรมไทย

การวิจัย เรื่อง การศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

ตอนที่ 3 แบบประเมิน ความคิดเห็นเกี่ยวกับ **องค์ประกอบที่ใช้ในการตกแต่งอาคาร** ของพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี

โปรดพิจารณาจากรูปถ่าย **ลักษณะการตกแต่งอาคาร** ของพระอุโบสถแล้วกรอกแบบสอบถามถึงความเหมาะสมของการนำไปใช้ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

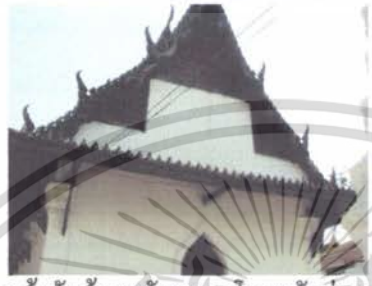

รูปที่ 1 หน้าบันด้านหลัง พระอุโบสถวัดช่องนนทรี

ข้อที่	รายละเอียด	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1	ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย					
	1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมไทย					
	1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน					
	1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ					
	1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา					
	1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี					
2	ความเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย					
	2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน					
	2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านสถาปัตยกรรมไทย

การวิจัย เรื่อง การศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

ตอนที่ 3 แบบประเมิน ความคิดเห็นเกี่ยวกับ **องค์ประกอบที่ใช้ในการตกแต่งอาคาร** ของพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี

โปรดพิจารณาจากรูปถ่าย **ลักษณะการตกแต่งอาคาร** ของพระอุโบสถแล้วกรอกแบบสอบถามถึงความเหมาะสมของการนำไปใช้ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

รูปที่ 1 ลักษณะบานประตู- บานหน้าต่างพระอุโบสถวัดช่องนนทรี

ข้อที่	รายละเอียด	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1	ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย					
	1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมภายใน					
	1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน					
	1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ					
	1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา					
	1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี					
2	ความเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย					
	2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน					
	2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านสถาปัตยกรรมไทย

การวิจัย เรื่อง การศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

ตอนที่ 3 แบบประเมิน ความคิดเห็นเกี่ยวกับ **องค์ประกอบที่ใช้ในการตกแต่งอาคาร** ของพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี

โปรดพิจารณาจากรูปถ่ายลักษณะการตกแต่งอาคาร ของพระอุโบสถแล้วกรอกแบบสอบถามถึงความเหมาะสมของการนำไปใช้ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

รูปที่ 1 เจดีย์ในกำแพงแก้วพระอุโบสถวัดช่องนนทรี

ข้อที่	รายละเอียด	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1	ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย					
	1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมภายใน					
	1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน					
	1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ					
	1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา					
	1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี					
2	ความเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย					
	2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน					
	2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านสถาปัตยกรรมไทย

การวิจัย เรื่อง การศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

ตอนที่ 3 แบบประเมิน ความคิดเห็นเกี่ยวกับ **องค์ประกอบที่ใช้ในการตกแต่งอาคาร** ของพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี

โปรดพิจารณาจากรูปถ่ายลักษณะการตกแต่งอาคาร ของพระอุโบสถแล้วกรอกแบบสอบถามถึงความเหมาะสมของการนำไปใช้ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

รูปที่ 1 เจดีย์นอกกำแพงแก้วพระอุโบสถวัดช่องนนทรี

ข้อที่	รายละเอียด	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1	ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย					
	1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมภายใน					
	1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน					
	1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ					
	1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา					
	1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี					
2	ความเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย					
	2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน					
	2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วัดช่องนนทรี

ข้อเสนอแนะ.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วัดชมพูเวก

ต.ท่าทราย อ. เมือง จ.นนทบุรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านสถาปัตยกรรมไทย

การวิจัย เรื่อง เรื่อง การศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

ตอนที่ 1 แบบประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับ **การจัดวางผัง** ของพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี

โปรดพิจารณาจากรูปแบบของ **การจัดวางผังอาคาร** โดยรวม และผังพื้นของพระอุโบสถ แล้วกรอกแบบสอบถามถึงความเหมาะสมของลักษณะอาคาร ที่จะนำไปใช้ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

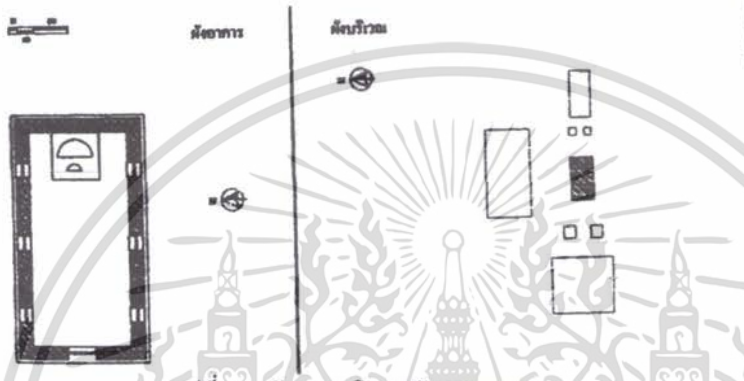

รูปที่ 1 ผังพระอุโบสถวัดชมพูเวก

ข้อที่	รายละเอียด	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1	ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย					
	1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมไทย					
	1.2 ความสมบูรณ์ขององค์ประกอบโดยรวม					
	1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ					
	1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา					
	1.5 ความเหมาะสมด้านแบบแผนการจัดวาง					
2	ความเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย					
	2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน					
	2.3 ความสวยงามของระเบียบแบบแผนการจัดวางผัง					
	2.4 ความถูกต้องตามลักษณะการจัดวางผังแบบศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.5 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านสถาปัตยกรรมไทย

การวิจัย เรื่อง การศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

ตอนที่ 2 แบบประเมิน ความคิดเห็นเกี่ยวกับ **องค์ประกอบอาคาร ในส่วนของลักษณะพื้น** ของพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี

โปรดพิจารณาจากรูปถ่าย **พื้นภายใน** ของพระอุโบสถ แล้วกรอกแบบสอบถามถึงความเหมาะสมของลักษณะพื้น ที่จะนำไปใช้ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

รูปที่ 1 พื้นภายในพระอุโบสถวัดชมพูเวก

ข้อที่	รายละเอียด	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1	ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย					
	1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมไทย					
	1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน					
	1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ					
	1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา					
	1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี					
2	ความเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย					
	2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน					
	2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านสถาปัตยกรรมไทย
การวิจัย เรื่อง การศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

ตอนที่ 2 แบบประเมิน ความคิดเห็นเกี่ยวกับ **องค์ประกอบอาคาร ในส่วนของลักษณะพื้น** ของพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี

โปรดพิจารณาจากรูปถ่าย **พื้นภายนอก** ของพระอุโบสถ แล้วกรอกแบบสอบถามถึงความเหมาะสมของลักษณะพื้น ที่จะนำไปใช้ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

รูปที่ 1 พื้นภายนอกพระอุโบสถวัชมพูเวก

ข้อที่	รายละเอียด	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1	ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย					
	1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมไทย					
	1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน					
	1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ					
	1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา					
	1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี					
2	ความเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย					
	2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน					
	2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านสถาปัตยกรรมไทย

การวิจัย เรื่อง การศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

ตอนที่ 2 แบบประเมิน ความคิดเห็นเกี่ยวกับ **องค์ประกอบอาคาร ในส่วนของลักษณะผนัง** ของพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี

โปรดพิจารณาจากรูปถ่าย **ผนังภายนอก** ของพระอุโบสถ แล้วกรอกแบบสอบถามถึงความเหมาะสมของลักษณะผนัง ที่จะนำไปใช้ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

รูปที่ 1 ผนังด้านหน้า- ด้านหลังพระอุโบสถวัดชมพูเวก

ข้อที่	รายละเอียด	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1	ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย					
	1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมไทย					
	1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน					
	1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ					
	1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา					
	1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี					
2	ความเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย					
	2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน					
	2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านสถาปัตยกรรมไทย

การวิจัย เรื่อง การศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

ตอนที่ 2 แบบประเมิน ความคิดเห็นเกี่ยวกับ **องค์ประกอบอาคาร ในส่วนของลักษณะผนัง** ของพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี

โปรดพิจารณาจากรูปถ่าย **ผนังภายนอก** ของพระอุโบสถ แล้วกรอกแบบสอบถามถึงความเหมาะสมของลักษณะผนัง ที่จะนำไปใช้ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

รูปที่ 1 ผนังด้านข้างพระอุโบสถวัดชมพูเวก

ข้อที่	รายละเอียด	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1	ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย					
	1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมไทย					
	1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน					
	1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ					
	1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา					
	1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี					
2	ความเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย					
	2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน					
	2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านสถาปัตยกรรมไทย

การวิจัย เรื่อง การศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

ตอนที่ 2 แบบประเมิน ความคิดเห็นเกี่ยวกับ **องค์ประกอบอาคาร ในส่วนของลักษณะผนัง** ของพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี

โปรดพิจารณาจากรูปถ่าย **ผนังภายใน** ของพระอุโบสถ แล้วกรอกแบบสอบถามถึงความเหมาะสมของลักษณะผนัง ที่จะนำไปใช้ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

รูปที่ 1 ผนังด้านหน้าและหลัง พระอุโบสถวัดชมพูเวก

ข้อที่	รายละเอียด	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1	ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย					
	1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมไทย					
	1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน					
	1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ					
	1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา					
	1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี					
2	ความเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย					
	2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน					
	2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านสถาปัตยกรรมไทย

การวิจัย เรื่อง การศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

ตอนที่ 2 แบบประเมิน ความคิดเห็นเกี่ยวกับ **องค์ประกอบอาคาร ในส่วนของลักษณะผนัง** ของพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี

โปรดพิจารณาจากรูปถ่าย **ผนังภายใน** ของพระอุโบสถ แล้วกรอกแบบสอบถามถึงความเหมาะสมของลักษณะผนัง ที่จะนำไปใช้ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

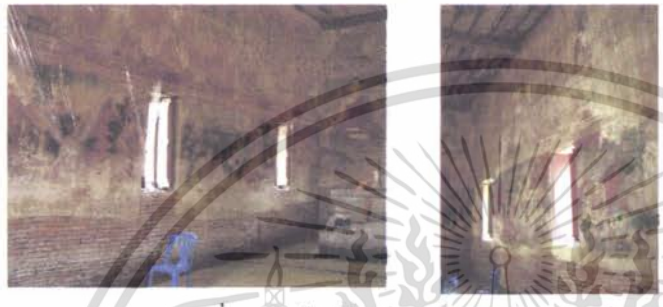

รูปที่ 1 ผนังด้านข้าง พระอุโบสถวัดชมพูเวก

ข้อที่	รายละเอียด	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1	ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย					
	1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมไทย					
	1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน					
	1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ					
	1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา					
	1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี					
2	ความเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย					
	2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน					
	2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านสถาปัตยกรรมไทย

การวิจัย เรื่อง การศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

ตอนที่ 2 แบบประเมิน ความคิดเห็นเกี่ยวกับ **องค์ประกอบอาคารในส่วนของโครงสร้างหลังคา และลักษณะเพดาน** ของพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี

โปรดพิจารณาจากรูปถ่าย **โครงสร้างหลังคาและฝ้า-เพดาน** ของพระอุโบสถ แล้วกรอกแบบสอบถามถึงความเหมาะสม ที่จะนำไปใช้ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

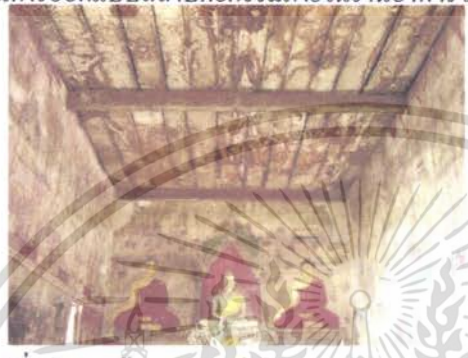

รูปที่ 1 โครงสร้างหลังคาภายในพระอุโบสถวัดชมพูเวก

ข้อที่	รายละเอียด	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1	ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย					
	1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมไทย					
	1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน					
	1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ					
	1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา					
	1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี					
2	ความเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย					
	2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน					
	2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านสถาปัตยกรรมไทย
การวิจัย เรื่อง การศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

ตอนที่ 2 แบบประเมิน ความคิดเห็นเกี่ยวกับ **องค์ประกอบอาคาร ในส่วนของโครงสร้างหลังคา และลักษณะเพดานของพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี**

โปรดพิจารณาจากรูปถ่าย **โครงสร้างหลังคา จิตรกรรมบนเพดาน** ของพระอุโบสถ แล้วกรอกแบบสอบถามถึงความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

รูปที่ 1 จิตรกรรมบนเพดาน พระอุโบสถวัดชมพูเวก

ข้อที่	รายละเอียด	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1	ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย					
	1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมไทย					
	1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน					
	1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ					
	1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา					
	1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี					
2	ความเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย					
	2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน					
	2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านสถาปัตยกรรมไทย

การวิจัย เรื่อง การศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

ตอนที่ 2 แบบประเมิน ความคิดเห็นเกี่ยวกับ **องค์ประกอบอาคาร ในส่วนของลักษณะฐาน** ของพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี

โปรดพิจารณาจากรูปถ่าย **ฐานชุกชี** ของพระอุโบสถ แล้วกรอกแบบสอบถามถึงความเหมาะสมของลักษณะผนัง ที่จะนำไปใช้ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

รูปที่ 1 ฐานชุกชี พระอุโบสถวัดชมพูเวก

ข้อที่	รายละเอียด	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1	ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย					
	1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมไทย					
	1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน					
	1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ					
	1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา					
	1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี					
2	ความเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย					
	2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน					
	2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านสถาปัตยกรรมไทย

การวิจัย เรื่อง การศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

ตอนที่ 3 แบบประเมิน ความคิดเห็นเกี่ยวกับ **องค์ประกอบที่ใช้ในการตกแต่งอาคาร** ของพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี

โปรดพิจารณาจากรูปถ่ายลักษณะการตกแต่งอาคาร ของพระอุโบสถแล้วกรอกแบบสอบถามถึงความเหมาะสมของการนำไปใช้ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

รูปที่ 1 ลักษณะฐานเสมารอบอุโบสถวัดชมพูเวก

ข้อที่	รายละเอียด	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1	ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย					
	1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมไทย					
	1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน					
	1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ					
	1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา					
	1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี					
2	ความเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย					
	2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน					
	2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านสถาปัตยกรรมไทย

การวิจัย เรื่อง การศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

ตอนที่ 3 แบบประเมิน ความคิดเห็นเกี่ยวกับ **องค์ประกอบที่ใช้ในการตกแต่งอาคาร** ของพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี

โปรดพิจารณาจากรูปถ่าย **ลักษณะการตกแต่งอาคาร** ของพระอุโบสถแล้วกรอกแบบสอบถามถึงความเหมาะสมของการนำไปใช้ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

รูปที่ 1 โครงสร้างหลังคาปีกนก พระอุโบสถวัดชมพูเวก

ข้อที่	รายละเอียด	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1	ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย					
	1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมไทย					
	1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน					
	1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ					
	1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา					
	1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี					
2	ความเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย					
	2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน					
	2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านสถาปัตยกรรมไทย

การวิจัย เรื่อง การศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

ตอนที่ 3 แบบประเมิน ความคิดเห็นเกี่ยวกับ **องค์ประกอบที่ใช้ในการตกแต่งอาคาร** ของพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี

โปรดพิจารณาจากรูปถ่าย **ลักษณะการตกแต่งอาคาร** ของพระอุโบสถแล้วกรอกแบบสอบถามถึงความเหมาะสมของการนำไปใช้ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

รูปที่ 1 ทางเข้าด้านหน้าพระอุโบสถวัดชมพูเวก

ข้อที่	รายละเอียด	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1	ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย					
	1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมไทย					
	1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน					
	1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ					
	1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา					
	1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี					
2	ความเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย					
	2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน					
	2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านสถาปัตยกรรมไทย

การวิจัย เรื่อง การศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

ตอนที่ 3 แบบประเมิน ความคิดเห็นเกี่ยวกับ **องค์ประกอบที่ใช้ในการตกแต่งอาคาร** ของพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี

โปรดพิจารณาจากรูปถ่าย **ลักษณะการตกแต่งอาคาร** ของพระอุโบสถแล้วกรอกแบบสอบถามถึงความเหมาะสมของการนำไปใช้ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

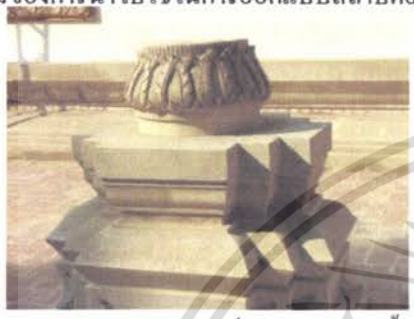

รูปที่ 1 ลวดลายปูนปั้นของเสมาพระอุโบสถวัดชมพูเวก

ข้อที่	รายละเอียด	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1	ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย					
	1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมไทย					
	1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน					
	1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ					
	1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา					
	1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี					
2	ความเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย					
	2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน					
	2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านสถาปัตยกรรมไทย

การวิจัย เรื่อง การศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

<u>ตอนที่ 3</u> แบบประเมิน ความคิดเห็นเกี่ยวกับ **องค์ประกอบที่ใช้ในการตกแต่งอาคาร** ของพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี

โปรดพิจารณาจากรูปถ่าย **ลักษณะการตกแต่งอาคาร** ของพระอุโบสถแล้วกรอกแบบสอบถามถึงความเหมาะสมของการนำไปใช้ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

รูปที่ 1 ฐานอาคารพระอุโบสถวัดชมพูเวก

ข้อที่	รายละเอียด	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1	ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย					
	1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมไทย					
	1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน					
	1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ					
	1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา					
	1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี					
2	ความเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย					
	2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน					
	2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านสถาปัตยกรรมไทย

การวิจัย เรื่อง การศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

ตอนที่ 3 แบบประเมิน ความคิดเห็นเกี่ยวกับ **องค์ประกอบที่ใช้ในการตกแต่งอาคาร** ของพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี

โปรดพิจารณาจากรูปถ่าย **ลักษณะการตกแต่งอาคาร** ของพระอุโบสถแล้วกรอกแบบสอบถามถึงความเหมาะสมของการนำไปใช้ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

รูปที่ 1 ลวดลายปูนปั้นหน้าบันด้านหน้า พระอุโบสถวัดชมพูเวก

ข้อที่	รายละเอียด	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1	ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย					
	1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมไทย					
	1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน					
	1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ					
	1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา					
	1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี					
2	ความเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย					
	2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน					
	2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านสถาปัตยกรรมไทย

การวิจัย เรื่อง การศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

ตอนที่ 3 แบบประเมิน ความคิดเห็นเกี่ยวกับ **องค์ประกอบที่ใช้ในการตกแต่งอาคาร** ของพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี

โปรดพิจารณาจากรูปถ่าย **ลักษณะการตกแต่งอาคาร** ของพระอุโบสถแล้วกรอกแบบสอบถามถึงความเหมาะสมของการนำไปใช้ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

รูปที่ 1 หน้าบันด้านหลัง พระอุโบสถวัดชมพูเวก

ข้อที่	รายละเอียด	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1	ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย					
	1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมไทย					
	1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน					
	1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ					
	1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา					
	1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี					
2	ความเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย					
	2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน					
	2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านสถาปัตยกรรมไทย

การวิจัย เรื่อง การศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

ตอนที่ 3 แบบประเมิน ความคิดเห็นเกี่ยวกับ **องค์ประกอบที่ใช้ในการตกแต่งอาคาร** ของพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี

โปรดพิจารณาจากรูปถ่าย **ลักษณะการตกแต่งอาคาร** ของพระอุโบสถแล้วกรอกแบบสอบถามถึงความเหมาะสมของการนำไปใช้ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

รูปที่ 1 ลวดลาย ปูนปั้นบานหน้าต่างพระอุโบสถวัดชมพูเวก

ข้อที่	รายละเอียด	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1	ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย					
	1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมไทย					
	1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน					
	1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ					
	1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา					
	1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี					
2	ความเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย					
	2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน					
	2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านสถาปัตยกรรมไทย

การวิจัย เรื่อง การศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

ตอนที่ 3 แบบประเมิน ความคิดเห็นเกี่ยวกับ **องค์ประกอบที่ใช้ในการตกแต่งอาคาร** ของพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี

โปรดพิจารณาจากรูปถ่าย **ลักษณะการตกแต่งอาคาร** ของพระอุโบสถแล้วกรอกแบบสอบถามถึงความเหมาะสมของการนำไปใช้ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

รูปที่ 1ลวดลายปูนปั้นกรอบประตู พระอุโบสถวัดชมพูเวก

ข้อที่	รายละเอียด	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1	ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย					
	1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมไทย					
	1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน					
	1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ					
	1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา					
	1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี					
2	ความเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย					
	2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน					
	2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วัดชมพูเวก

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วัดปราสาท

ต.บางกร่าง อ. เมือง จ.นนทบุรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านสถาปัตยกรรมไทย

การวิจัย เรื่อง เรื่อง การศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

<u>ตอนที่ 1</u> แบบประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับ **การจัดวางผัง** ของพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี

โปรดพิจารณาจากรูปแบบของ **การจัดวางผังอาคาร** โดยรวม และผังพื้นของพระอุโบสถ แล้วกรอกแบบสอบถามถึงความเหมาะสมของลักษณะอาคาร ที่จะนำไปใช้ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

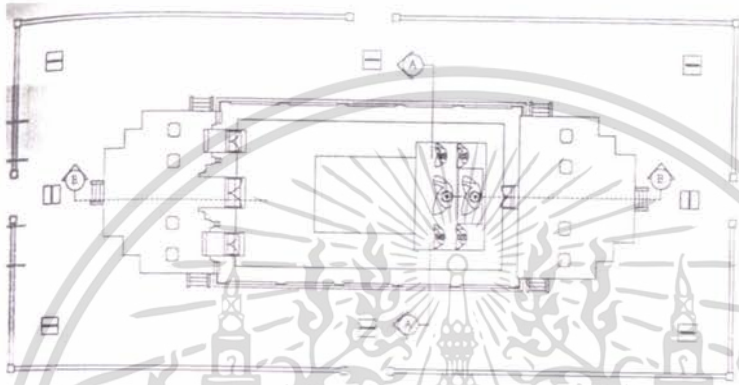

รูปที่ 1 ผังพระอุโบสถวัดปราสาท

ข้อที่	รายละเอียด	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1	ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย					
	1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมไทย					
	1.2 ความสมบูรณ์ขององค์ประกอบโดยรวม					
	1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ					
	1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา					
	1.5 ความเหมาะสมด้านแบบแผนการจัดวาง					
2	ความเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย					
	2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน					
	2.3 ความสวยงามของระเบียบแบบแผนการจัดวางผัง					
	2.4 ความถูกต้องตามลักษณะการจัดวางผังแบบศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.5 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านสถาปัตยกรรมไทย

การวิจัย เรื่อง การศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

ตอนที่ 2 แบบประเมิน ความคิดเห็นเกี่ยวกับ **องค์ประกอบอาคาร ในส่วนของลักษณะพื้น** ของพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี

โปรดพิจารณาจากรูปถ่าย **พื้นภายใน** ของพระอุโบสถ แล้วกรอกแบบสอบถามถึงความเหมาะสมของลักษณะพื้น ที่จะนำไปใช้ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

รูปที่ 1 พื้นภายในพระอุโบสถวัดปราสาท

ข้อที่	รายละเอียด	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1	ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย					
	1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมภายใน					
	1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน					
	1.3 ความสัมพันธ์กันขององค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบ					
	1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา					
	1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี					
2	ความเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย					
	2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน					
	2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านสถาปัตยกรรมไทย

การวิจัย เรื่อง การศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

ตอนที่ 2 แบบประเมิน ความคิดเห็นเกี่ยวกับ **องค์ประกอบอาคาร ในส่วนของลักษณะพื้น** ของพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี

โปรดพิจารณาจากรูปถ่าย **พื้นภายนอก**ของพระอุโบสถ แล้วกรอกแบบสอบถามถึงความเหมาะสมของลักษณะพื้น ที่จะนำไปใช้ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

รูปที่ 1 พื้นภายนอกพระอุโบสถวัดปราสาท

ข้อที่	รายละเอียด	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1	ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย					
	1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมไทย					
	1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน					
	1.3 ความสัมพันธ์กันขององค์ประกอบแต่ละ					
	1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา					
	1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี					
2	ความเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย					
	2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน					
	2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านสถาปัตยกรรมไทย

การวิจัย เรื่อง การศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

ตอนที่ 2 แบบประเมิน ความคิดเห็นเกี่ยวกับ **องค์ประกอบอาคาร ในส่วนของลักษณะผนัง** ของพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี

โปรดพิจารณาจากรูปถ่าย **ผนังภายนอก** ของพระอุโบสถ แล้วกรอกแบบสอบถามถึงความเหมาะสมของลักษณะผนัง ที่จะนำไปใช้ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

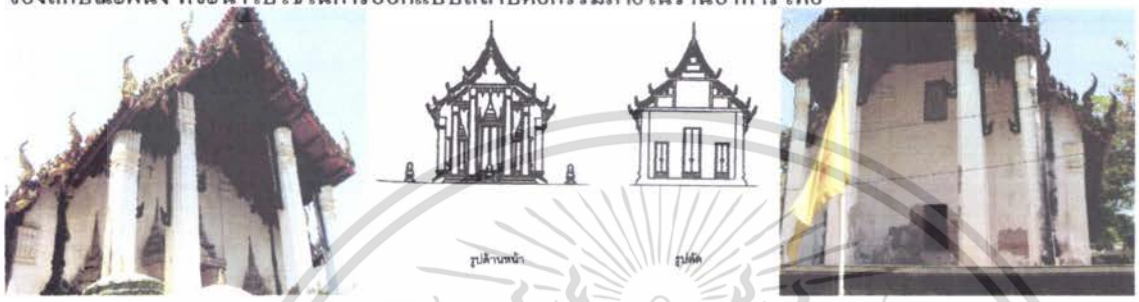

รูปที่ 1 ผนังด้านหน้า- ด้านหลังพระอุโบสถวัดปราสาท

ข้อที่	รายละเอียด	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1	ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย					
	1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมไทย					
	1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน					
	1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ					
	1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา					
	1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี					
2	ความเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย					
	2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน					
	2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านสถาปัตยกรรมไทย

การวิจัย เรื่อง การศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

ตอนที่ 2 แบบประเมิน ความคิดเห็นเกี่ยวกับ **องค์ประกอบอาคาร ในส่วนของลักษณะผนัง** ของพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี

โปรดพิจารณาจากรูปถ่าย **ผนังภายนอก** ของพระอุโบสถ แล้วกรอกแบบสอบถามถึงความเหมาะสมของลักษณะผนัง ที่จะนำไปใช้ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

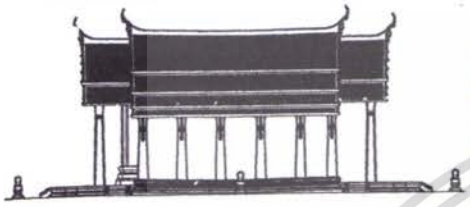

รูปด้านข้าง

รูปที่ 1 ผนังด้านข้างพระอุโบสถวัดปราสาท

ข้อที่	รายละเอียด	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1	ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย					
	1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมไทย					
	1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน					
	1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ					
	1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา					
	1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี					
2	ความเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย					
	2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน					
	2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านสถาปัตยกรรมไทย

การวิจัย เรื่อง การศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

ตอนที่ 2 แบบประเมิน ความคิดเห็นเกี่ยวกับ **องค์ประกอบอาคาร ในส่วนของลักษณะผนัง** ของพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี

โปรดพิจารณาจากรูปถ่าย **ผนังภายใน** ของพระอุโบสถ แล้วกรอกแบบสอบถามถึงความเหมาะสมของลักษณะผนัง ที่จะนำไปใช้ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

รูปที่ 1 ผนังด้านหน้าและหลัง พระอุโบสถวัดปราสาท

ข้อที่	รายละเอียด	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1	ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย					
	1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมภายใน					
	1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน					
	1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ					
	1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา					
	1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี					
2	ความเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย					
	2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน					
	2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านสถาปัตยกรรมไทย

การวิจัย เรื่อง การศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

ตอนที่ 2 แบบประเมิน ความคิดเห็นเกี่ยวกับ **องค์ประกอบอาคารในส่วนของโครงสร้างหลังคา และลักษณะเพดาน** ของพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี

โปรดพิจารณาจากรูปถ่าย **โครงสร้างหลังคาและฝ้า-เพดาน** ของพระอุโบสถ แล้วกรอกแบบสอบถามถึงความเหมาะสม ที่จะนำไปใช้ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

รูปที่ 1 โครงสร้างหลังคาภายในพระอุโบสถวัดปราสาท

ข้อที่	รายละเอียด	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1	ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย					
	1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมภายใน					
	1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน					
	1.3 ความสัมพันธ์กันขององค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบ					
	1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา					
	1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี					
2	ความเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย					
	2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน					
	2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านสถาปัตยกรรมไทย

การวิจัย เรื่อง การศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

ตอนที่ 2 แบบประเมิน ความคิดเห็นเกี่ยวกับ **องค์ประกอบอาคาร ในส่วนของโครงสร้างหลังคา และลักษณะเพดาน** ของพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี

โปรดพิจารณาจากรูปถ่าย **โครงสร้างอาคารและฝ้า-เพดาน** ของพระอุโบสถ แล้วกรอกแบบสอบถามถึงความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

รูปที่ 1 ดาวเพดานภายในพระอุโบสถวัดปราสาท

ข้อที่	รายละเอียด	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1	ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย					
	1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมภายใน					
	1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน					
	1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ					
	1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา					
	1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี					
2	ความเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย					
	2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน					
	2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านสถาปัตยกรรมไทย

การวิจัย เรื่อง การศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

ตอนที่ 2 แบบประเมิน ความคิดเห็นเกี่ยวกับ **องค์ประกอบอาคาร ในส่วนของลักษณะฐาน** ของพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี

โปรดพิจารณาจากรูปถ่าย **ฐานชุกชี** ของพระอุโบสถ แล้วกรอกแบบสอบถามถึงความเหมาะสมของลักษณะผนัง ที่จะนำไปใช้ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

รูปที่ 1 ฐานชุกชี พระอุโบสถวัดปราสาท

ข้อที่	รายละเอียด	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1	ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย					
	1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมภายใน					
	1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน					
	1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ					
	1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา					
	1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี					
2	ความเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย					
	2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน					
	2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านสถาปัตยกรรมไทย

การวิจัย เรื่อง การศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

ตอนที่ 3 แบบประเมิน ความคิดเห็นเกี่ยวกับ **องค์ประกอบที่ใช้ในการตกแต่งอาคาร** ของพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี

โปรดพิจารณาจากรูปถ่ายลักษณะการตกแต่งอาคาร ของพระอุโบสถแล้วกรอกแบบสอบถามถึงความเหมาะสมของการนำไปใช้ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

รูปที่ 1 ลักษณะฐานเสมารอบอุโบสถวัดปราสาท

ข้อที่	รายละเอียด	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1	ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย					
	1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมไทย					
	1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน					
	1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ					
	1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา					
	1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี					
2	ความเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย					
	2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน					
	2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านสถาปัตยกรรมไทย

การวิจัย เรื่อง การศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

ตอนที่ 3 แบบประเมิน ความคิดเห็นเกี่ยวกับ **องค์ประกอบที่ใช้ในการตกแต่งอาคาร** ของพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี

โปรดพิจารณาจากรูปถ่าย **ลักษณะการตกแต่งอาคาร** ของพระอุโบสถแล้วกรอกแบบสอบถามถึงความเหมาะสมของการนำไปใช้ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

รูปที่ 1 ลายปูนปั้นซุ้มประตู อุโบสถวัดปราสาท

ข้อที่	รายละเอียด	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1	ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย					
	1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมไทย					
	1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน					
	1.3 ความสัมพันธ์กันขององค์ประกอบ					
	1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา					
	1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี					
2	ความเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย					
	2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน					
	2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านสถาปัตยกรรมไทย

การวิจัย เรื่อง การศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

ตอนที่ 3 แบบประเมิน ความคิดเห็นเกี่ยวกับ **องค์ประกอบที่ใช้ในการตกแต่งอาคาร** ของพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี

โปรดพิจารณาจากรูปถ่าย **ลักษณะการตกแต่งอาคาร** ของพระอุโบสถแล้วกรอกแบบสอบถามถึงความเหมาะสมของการนำไปใช้ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

รูปที่ 1 ดาวเพดานด้านนอก พระอุโบสถวัดปราสาท

ข้อที่	รายละเอียด	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1	ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย					
	1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมไทย					
	1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน					
	1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ					
	1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา					
	1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี					
2	ความเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย					
	2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน					
	2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านสถาปัตยกรรมไทย
การวิจัย เรื่อง การศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

ตอนที่ 3 แบบประเมิน ความคิดเห็นเกี่ยวกับ **องค์ประกอบที่ใช้ในการตกแต่งอาคาร** ของพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี

โปรดพิจารณาจากรูปถ่าย **ลักษณะการตกแต่งอาคาร** ของพระอุโบสถแล้วกรอกแบบสอบถามถึงความเหมาะสมของการนำไปใช้ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

รูปที่ 1 ลวดลายปูนปั้นของบัวหัวเสา-เสาหลอกของพระอุโบสถวัดปราสาท

ข้อที่	รายละเอียด	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1	ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย					
	1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมไทย					
	1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน					
	1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ					
	1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา					
	1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี					
2	ความเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย					
	2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน					
	2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านสถาปัตยกรรมไทย

การวิจัย เรื่อง การศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

ตอนที่ 3 แบบประเมิน ความคิดเห็นเกี่ยวกับ **องค์ประกอบที่ใช้ในการตกแต่งอาคาร** ของพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี

โปรดพิจารณาจากรูปถ่าย **ลักษณะการตกแต่งอาคาร** ของพระอุโบสถแล้วกรอกแบบสอบถามถึงความเหมาะสมของการนำไปใช้ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

รูปที่ 1 กำแพงแก้วรอบพระอุโบสถวัดปราสาท

ข้อที่	รายละเอียด	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1	ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย					
	1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมไทย					
	1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน					
	1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ					
	1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา					
	1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี					
2	ความเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย					
	2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน					
	2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านสถาปัตยกรรมไทย

การวิจัย เรื่อง การศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

ตอนที่ 3 แบบประเมิน ความคิดเห็นเกี่ยวกับ **องค์ประกอบที่ใช้ในการตกแต่งอาคาร** ของพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี

โปรดพิจารณาจากรูปถ่าย **ลักษณะการตกแต่งอาคาร** ของพระอุโบสถแล้วกรอกแบบสอบถามถึงความเหมาะสมของการนำไปใช้ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

รูปที่ 1 ฐานอาคารพระอุโบสถวัดปราสาท

ข้อที่	รายละเอียด	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1	ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย					
	1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมไทย					
	1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน					
	1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ					
	1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา					
	1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี					
2	ความเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย					
	2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน					
	2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านสถาปัตยกรรมไทย

การวิจัย เรื่อง การศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

ตอนที่ 3 แบบประเมิน ความคิดเห็นเกี่ยวกับ **องค์ประกอบที่ใช้ในการตกแต่งอาคาร** ของพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี

โปรดพิจารณาจากรูปถ่าย **ลักษณะการตกแต่งอาคาร** ของพระอุโบสถแล้วกรอกแบบสอบถามถึงความเหมาะสมของการนำไปใช้ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

รูปที่ 1 หน้าบันด้านหน้า พระอุโบสถวัดปราสาท

ข้อที่	รายละเอียด	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1	ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย					
	1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมไทย					
	1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน					
	1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ					
	1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา					
	1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี					
2	ความเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย					
	2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน					
	2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านสถาปัตยกรรมไทย

การวิจัย เรื่อง การศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

ตอนที่ 3 แบบประเมิน ความคิดเห็นเกี่ยวกับ **องค์ประกอบที่ใช้ในการตกแต่งอาคาร** ของพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี

โปรดพิจารณาจากรูปถ่าย **ลักษณะการตกแต่งอาคาร** ของพระอุโบสถแล้วกรอกแบบสอบถามถึงความเหมาะสมของการนำไปใช้ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

รูปที่ 1 หน้าบันด้านหลัง พระอุโบสถวัดปราสาท

ข้อที่	รายละเอียด	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1	ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย					
	1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมไทย					
	1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน					
	1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ					
	1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา					
	1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี					
2	ความเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย					
	2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน					
	2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านสถาปัตยกรรมไทย

การวิจัย เรื่อง การศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

ตอนที่ 3 แบบประเมิน ความคิดเห็นเกี่ยวกับ **องค์ประกอบที่ใช้ในการตกแต่งอาคาร** ของพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี

โปรดพิจารณาจากรูปถ่าย **ลักษณะการตกแต่งอาคาร** ของพระอุโบสถแล้วกรอกแบบสอบถามถึงความเหมาะสมของการนำไปใช้ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

รูปที่ 1 ลักษณะบานประตู พระอุโบสถวัดปราสาท

ข้อที่	รายละเอียด	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1	ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย					
	1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมภายใน					
	1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน					
	1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ					
	1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา					
	1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี					
2	ความเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย					
	2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน					
	2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านสถาปัตยกรรมไทย

การวิจัย เรื่อง การศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

ตอนที่ 3 แบบประเมิน ความคิดเห็นเกี่ยวกับ **องค์ประกอบที่ใช้ในการตกแต่งอาคาร** ของพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี

โปรดพิจารณาจากรูปถ่ายลักษณะการตกแต่งอาคาร ของพระอุโบสถแล้วกรอกแบบสอบถามถึงความเหมาะสมของการนำไปใช้ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

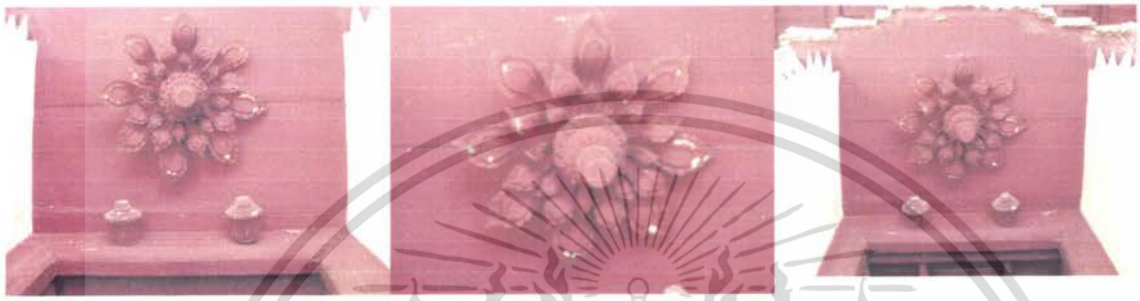

รูปที่ 1 ดาวเพดานประตู พระอุโบสถวัดปราสาท

ข้อที่	รายละเอียด	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1	ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย					
	1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมภายใน					
	1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน					
	1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ					
	1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา					
	1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี					
2	ความเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย					
	2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน					
	2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านสถาปัตยกรรมไทย

การวิจัย เรื่อง การศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

ตอนที่ 3 แบบประเมิน ความคิดเห็นเกี่ยวกับ **องค์ประกอบที่ใช้ในการตกแต่งอาคาร** ของพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี

โปรดพิจารณาจากรูปถ่ายลักษณะการตกแต่งอาคาร ของพระอุโบสถแล้วกรอกแบบสอบถามถึงความเหมาะสมของการนำไปใช้ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

รูปที่ 1 ลักษณะบันไดทางขึ้นหน้าพระอุโบสถวัดปราสาท

ข้อที่	รายละเอียด	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1	ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย					
	1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมภายใน					
	1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน					
	1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ					
	1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา					
	1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี					
2	ความเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย					
	2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน					
	2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วัดปราสาท

ข้อเสนอแนะ.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วัดแก้วฟ้า

ต.บางขนุน อ.เมือง จ.นนทบุรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านสถาปัตยกรรมไทย

การวิจัย เรื่อง เรื่อง การศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

<u>ตอนที่ 1</u> แบบประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับ **การจัดวางผัง** ของพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี

โปรดพิจารณาจากรูปแบบของ **การจัดวางผังอาคาร** โดยรวม และผังพื้นของพระอุโบสถ แล้วกรอกแบบสอบถามถึงความเหมาะสมของลักษณะอาคาร ที่จะนำไปใช้ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

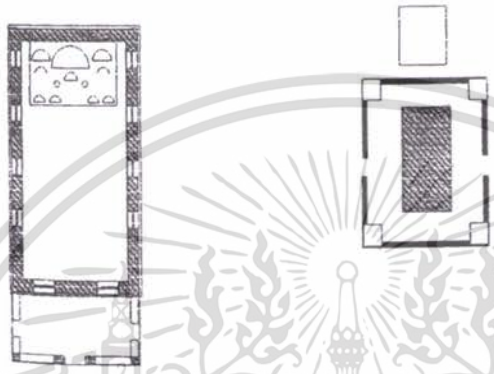

รูปที่ 1 ผังพระอุโบสถวัดแก้วฟ้า

ข้อที่	รายละเอียด	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1	ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย					
	1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมไทย					
	1.2 ความสมบูรณ์ขององค์ประกอบโดยรวม					
	1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ					
	1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา					
	1.5 ความเหมาะสมด้านแบบแผนการจัดวาง					
2	ความเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย					
	2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน					
	2.3 ความสวยงามของระเบียบแบบแผนการจัดวางผัง					
	2.4 ความถูกต้องตามลักษณะการจัดวางผังแบบศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.5 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านสถาปัตยกรรมไทย

การวิจัย เรื่อง การศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

ตอนที่ 2 แบบประเมิน ความคิดเห็นเกี่ยวกับ **องค์ประกอบอาคาร ในส่วนของลักษณะพื้น** ของพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี

โปรดพิจารณาจากรูปถ่าย **พื้นภายใน** ของพระอุโบสถ แล้วกรอกแบบสอบถามถึงความเหมาะสมของลักษณะพื้น ที่จะนำไปใช้ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

รูปที่ 1 พื้นภายในพระอุโบสถวัดแก้วฟ้า

ข้อที่	รายละเอียด	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1	ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย					
	1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมภายใน					
	1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน					
	1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ					
	1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา					
	1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี					
2	ความเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย					
	2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน					
	2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านสถาปัตยกรรมไทย

การวิจัย เรื่อง การศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

ตอนที่ 2 แบบประเมิน ความคิดเห็นเกี่ยวกับ **องค์ประกอบอาคาร ในส่วนของลักษณะพื้น** ของพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี

โปรดพิจารณาจากรูปถ่าย **พื้นภายนอก** ของพระอุโบสถ แล้วกรอกแบบสอบถามถึงความเหมาะสมของลักษณะพื้น ที่จะนำไปใช้ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

รูปที่ 1 พื้นภายนอกพระอุโบสถวัดแก้วฟ้า

ข้อที่	รายละเอียด	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1	ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย					
	1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมไทย					
	1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน					
	1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ					
	1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา					
	1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี					
2	ความเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย					
	2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน					
	2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านสถาปัตยกรรมไทย

การวิจัย เรื่อง การศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

ตอนที่ 2 แบบประเมิน ความคิดเห็นเกี่ยวกับ **องค์ประกอบอาคาร ในส่วนของลักษณะผนัง** ของพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี

โปรดพิจารณาจากรูปถ่าย **ผนังภายนอก** ของพระอุโบสถ แล้วกรอกแบบสอบถามถึงความเหมาะสมของลักษณะผนัง ที่จะนำไปใช้ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

รูปที่ 1 ผนังด้านหน้า- ด้านหลังพระอุโบสถวัดแก้วฟ้า

ข้อที่	รายละเอียด	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1	ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย					
	1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมไทย					
	1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน					
	1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ					
	1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา					
	1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี					
2	ความเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย					
	2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน					
	2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านสถาปัตยกรรมไทย

การวิจัย เรื่อง การศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

ตอนที่ 2 แบบประเมิน ความคิดเห็นเกี่ยวกับ **องค์ประกอบอาคาร ในส่วนของลักษณะผนัง** ของพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี

โปรดพิจารณาจากรูปถ่าย **ผนังภายนอก** ของพระอุโบสถ แล้วกรอกแบบสอบถามถึงความเหมาะสมของลักษณะผนัง ที่จะนำไปใช้ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

รูปที่ 1 ผนังด้านข้างพระอุโบสถวัดแก้วฟ้า

ข้อที่	รายละเอียด	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1	ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย					
	1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมไทย					
	1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน					
	1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ					
	1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา					
	1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี					
2	ความเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย					
	2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน					
	2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านสถาปัตยกรรมไทย

การวิจัย เรื่อง การศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

ตอนที่ 2 แบบประเมิน ความคิดเห็นเกี่ยวกับ **องค์ประกอบอาคาร ในส่วนของลักษณะผนัง** ของพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี

โปรดพิจารณาจากรูปถ่าย **ผนังภายใน** ของพระอุโบสถ แล้วกรอกแบบสอบถามถึงความเหมาะสมของลักษณะผนัง ที่จะนำไปใช้ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

รูปที่ 1 ผนังด้านหน้าและหลัง พระอุโบสถวัดแก้วฟ้า

ข้อที่	รายละเอียด	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1	ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย					
	1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมภายใน					
	1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน					
	1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ					
	1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา					
	1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี					
2	ความเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย					
	2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน					
	2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านสถาปัตยกรรมไทย

การวิจัย เรื่อง การศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

ตอนที่ 2 แบบประเมิน ความคิดเห็นเกี่ยวกับ **องค์ประกอบอาคาร ในส่วนของลักษณะผนัง** ของพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี

โปรดพิจารณาจากรูปถ่าย **ผนังภายใน** ของพระอุโบสถ แล้วกรอกแบบสอบถามถึงความเหมาะสมของลักษณะผนัง ที่จะนำไปใช้ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

รูปที่ 1 ผนังด้านข้าง พระอุโบสถวัดแก้วฟ้า

ข้อที่	รายละเอียด	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1	ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย					
	1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมภายใน					
	1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน					
	1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ					
	1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา					
	1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี					
2	ความเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย					
	2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน					
	2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านสถาปัตยกรรมไทย

การวิจัย เรื่อง การศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

ตอนที่ 2 แบบประเมิน ความคิดเห็นเกี่ยวกับ **องค์ประกอบอาคารในส่วนของโครงสร้างหลังคา และลักษณะเพดาน** ของพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี

โปรดพิจารณาจากรูปถ่าย **โครงสร้างหลังคาและฝ้า-เพดาน** ของพระอุโบสถ แล้วกรอกแบบสอบถามถึงความเหมาะสม ที่จะนำไปใช้ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

รูปที่ 1 โครงสร้างหลังคาภายในพระอุโบสถวัดแก้วฟ้า

ข้อที่	รายละเอียด	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1	ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย					
	1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมภายใน					
	1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน					
	1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ					
	1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา					
	1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี					
2	ความเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย					
	2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน					
	2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านสถาปัตยกรรมไทย

การวิจัย เรื่อง การศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

ตอนที่ 2 แบบประเมิน ความคิดเห็นเกี่ยวกับ **องค์ประกอบอาคาร ในส่วนของโครงสร้างหลังคา** ของพระอุโบสถ ในสมัยอยุธยาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี

โปรดพิจารณาจากรูปถ่าย **โครงสร้างอาคารภายนอก** ของพระอุโบสถ แล้วกรอกแบบสอบถามถึงความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

รูปที่ 1 โครงสร้างหลังคาภายนอกพระอุโบสถวัดแก้วฟ้า

ข้อที่	รายละเอียด	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1	ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย					
	1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมไทย					
	1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน					
	1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ					
	1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา					
	1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี					
2	ความเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย					
	2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน					
	2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านสถาปัตยกรรมไทย

การวิจัย เรื่อง การศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

ตอนที่ 3 แบบประเมิน ความคิดเห็นเกี่ยวกับ **องค์ประกอบที่ใช้ในการตกแต่งอาคาร** ของพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี

โปรดพิจารณาจากรูปถ่ายลักษณะการตกแต่งอาคาร ของพระอุโบสถแล้วกรอกแบบสอบถามถึงความเหมาะสมของการนำไปใช้ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

รูปที่ 1 ลักษณะฐานเสมารอบอุโบสถวัดแก้วฟ้า

ข้อที่	รายละเอียด	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1	ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย					
	1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมไทย					
	1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน					
	1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ					
	1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา					
	1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี					
2	ความเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย					
	2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน					
	2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านสถาปัตยกรรมไทย
การวิจัย เรื่อง การศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

ตอนที่ 3 แบบประเมิน ความคิดเห็นเกี่ยวกับ **องค์ประกอบที่ใช้ในการตกแต่งอาคาร** ของพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี

โปรดพิจารณาจากรูปถ่าย **ลักษณะการตกแต่งอาคาร** ของพระอุโบสถแล้วกรอกแบบสอบถามถึงความเหมาะสมของการนำไปใช้ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

รูปที่ 1 โครงสร้างหลังคาปีกนก พระอุโบสถวัดแก้วฟ้า

ข้อที่	รายละเอียด	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1	ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย					
	1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมไทย					
	1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน					
	1.3 ความสัมพันธ์กันขององค์ประกอบ					
	1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา					
	1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี					
2	ความเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย					
	2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน					
	2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านสถาปัตยกรรมไทย

การวิจัย เรื่อง การศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

ตอนที่ 3 แบบประเมิน ความคิดเห็นเกี่ยวกับ **องค์ประกอบที่ใช้ในการตกแต่งอาคาร** ของพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี

โปรดพิจารณาจากรูปถ่าย **ลักษณะการตกแต่งอาคาร** ของพระอุโบสถแล้วกรอกแบบสอบถามถึงความเหมาะสมของการนำไปใช้ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

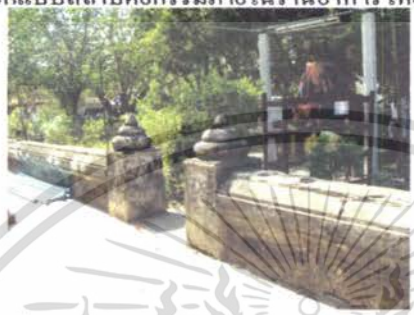

รูปที่ 1 ทางเข้าด้านข้างพระอุโบสถวัดแก้วฟ้า

ข้อที่	รายละเอียด	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1	ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย					
	1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมไทย					
	1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน					
	1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ					
	1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา					
	1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี					
2	ความเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย					
	2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน					
	2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านสถาปัตยกรรมไทย

การวิจัย เรื่อง การศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

ตอนที่ 3 แบบประเมิน ความคิดเห็นเกี่ยวกับ **องค์ประกอบที่ใช้ในการตกแต่งอาคาร** ของพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี

โปรดพิจารณาจากรูปถ่าย **ลักษณะการตกแต่งอาคาร** ของพระอุโบสถแล้วกรอกแบบสอบถามถึงความเหมาะสมของการนำไปใช้ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

รูปที่ 1 ลวดลายปูนปั้นของบัวหัวเสา-เสาหลอกของพระอุโบสถวัดแก้วฟ้า

ข้อที่	รายละเอียด	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1	ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย					
	1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมไทย					
	1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน					
	1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ					
	1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา					
	1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี					
2	ความเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย					
	2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน					
	2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านสถาปัตยกรรมไทย

การวิจัย เรื่อง การศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

ตอนที่ 3 แบบประเมิน ความคิดเห็นเกี่ยวกับ **องค์ประกอบที่ใช้ในการตกแต่งอาคาร** ของพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี

โปรดพิจารณาจากรูปถ่าย **ลักษณะการตกแต่งอาคาร** ของพระอุโบสถแล้วกรอกแบบสอบถามถึงความเหมาะสมของการนำไปใช้ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

รูปที่ 1 กำแพงแก้วรอบพระอุโบสถวัดแก้วฟ้า

ข้อที่	รายละเอียด	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1	ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย					
	1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมไทย					
	1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน					
	1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ					
	1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา					
	1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี					
2	ความเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย					
	2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน					
	2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านสถาปัตยกรรมไทย

การวิจัย เรื่อง การศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

ตอนที่ 3 แบบประเมิน ความคิดเห็นเกี่ยวกับ **องค์ประกอบที่ใช้ในการตกแต่งอาคาร** ของพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี

โปรดพิจารณาจากรูปถ่าย **ลักษณะการตกแต่งอาคาร** ของพระอุโบสถแล้วกรอกแบบสอบถามถึงความเหมาะสมของการนำไปใช้ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

รูปที่ 1 ฐานอาคารพระอุโบสถวัดแก้วฟ้า

ข้อที่	รายละเอียด	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1	ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย					
	1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมไทย					
	1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน					
	1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ					
	1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา					
	1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี					
2	ความเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย					
	2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน					
	2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านสถาปัตยกรรมไทย

การวิจัย เรื่อง การศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

ตอนที่ 3 แบบประเมิน ความคิดเห็นเกี่ยวกับ **องค์ประกอบที่ใช้ในการตกแต่งอาคาร** ของพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี

โปรดพิจารณาจากรูปถ่าย **ลักษณะการตกแต่งอาคาร** ของพระอุโบสถแล้วกรอกแบบสอบถามถึงความเหมาะสมของการนำไปใช้ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

รูปที่ 1 หน้าบันด้านหน้า พระอุโบสถวัดแก้วฟ้า

ข้อที่	รายละเอียด	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1	ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย					
	1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมไทย					
	1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน					
	1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ					
	1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา					
	1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี					
2	ความเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย					
	2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน					
	2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านสถาปัตยกรรมไทย

การวิจัย เรื่อง การศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

ตอนที่ 3 แบบประเมิน ความคิดเห็นเกี่ยวกับ **องค์ประกอบที่ใช้ในการตกแต่งอาคาร** ของพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี

โปรดพิจารณาจากรูปถ่าย **ลักษณะการตกแต่งอาคาร** ของพระอุโบสถแล้วกรอกแบบสอบถามถึงความเหมาะสมของการนำไปใช้ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

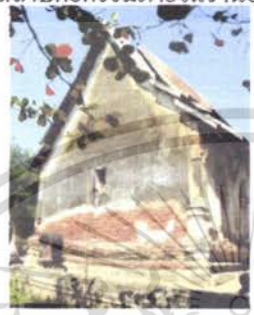

รูปที่ 1 หน้าบันด้านหลัง พระอุโบสถวัดแก้วฟ้า

ข้อที่	รายละเอียด	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1	ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย					
	1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมไทย					
	1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน					
	1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ					
	1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา					
	1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี					
2	ความเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย					
	2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน					
	2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านสถาปัตยกรรมไทย

การวิจัย เรื่อง การศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

<u>**ตอนที่ 3**</u> แบบประเมิน ความคิดเห็นเกี่ยวกับ **องค์ประกอบที่ใช้ในการตกแต่งอาคาร** ของพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี

โปรดพิจารณาจากรูปถ่าย **ลักษณะการตกแต่งอาคาร** ของพระอุโบสถแล้วกรอกแบบสอบถามถึงความเหมาะสมของการนำไปใช้ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

รูปที่ 1 บานหน้าต่างพระอุโบสถวัดแก้วฟ้า

ข้อที่	รายละเอียด	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1	ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย					
	1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมไทย					
	1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน					
	1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ					
	1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา					
	1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี					
2	ความเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย					
	2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน					
	2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านสถาปัตยกรรมไทย
การวิจัย เรื่อง การศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

ตอนที่ 3 แบบประเมิน ความคิดเห็นเกี่ยวกับ **องค์ประกอบที่ใช้ในการตกแต่งอาคาร** ของพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี

โปรดพิจารณาจากรูปถ่ายลักษณะการตกแต่งอาคาร ของพระอุโบสถแล้วกรอกแบบสอบถามถึงความเหมาะสมของการนำไปใช้ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

รูปที่ 1 ภาพจิตรกรรมบนบานประตูพระอุโบสถวัดแก้วฟ้า

ข้อที่	รายละเอียด	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1	ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย					
	1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมภายใน					
	1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน					
	1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ					
	1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา					
	1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี					
2	ความเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรม ไทย					
	2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน					
	2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านสถาปัตยกรรมไทย

การวิจัย เรื่อง การศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

ตอนที่ 3 แบบประเมิน ความคิดเห็นเกี่ยวกับ **องค์ประกอบที่ใช้ในการตกแต่งอาคาร** ของพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี

โปรดพิจารณาจากรูปถ่ายลักษณะการตกแต่งอาคาร ของพระอุโบสถแล้วกรอกแบบสอบถามถึงความเหมาะสมของการนำไปใช้ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

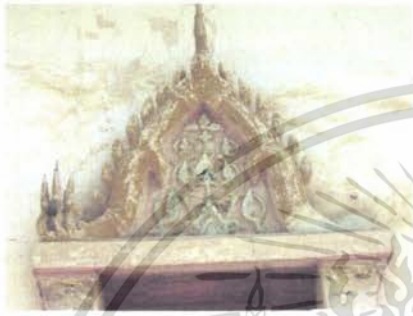

รูปที่ 1 ลายปูนปั้นชุมประตูพระอุโบสถวัดแก้วฟ้า

ข้อที่	รายละเอียด	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1	ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย					
	1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมไทย					
	1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน					
	1.3 ความสัมพันธ์กันขององค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบ					
	1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา					
	1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี					
2	ความเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย					
	2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน					
	2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านสถาปัตยกรรมไทย

การวิจัย เรื่อง การศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

ตอนที่ 2 แบบประเมิน ความคิดเห็นเกี่ยวกับ **องค์ประกอบอาคาร ในส่วนของลักษณะฐาน** ของพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี

โปรดพิจารณาจากรูปถ่าย **ฐานชุกชี** ของพระอุโบสถ แล้วกรอกแบบสอบถามถึงความเหมาะสมของลักษณะผนัง ที่จะนำไปใช้ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

รูปที่ 1 ฐานชุกชี พระอุโบสถวัดแก้วฟ้า

ข้อที่	รายละเอียด	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1	ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย					
	1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมภายใน					
	1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน					
	1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ					
	1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา					
	1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี					
2	ความเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย					
	2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน					
	2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านสถาปัตยกรรมไทย

การวิจัย เรื่อง การศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลายในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

ตอนที่ 3 แบบประเมิน ความคิดเห็นเกี่ยวกับ **องค์ประกอบที่ใช้ในการตกแต่งอาคาร** ของพระอุโบสถในสมัยอยุธยาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี

โปรดพิจารณาจากรูปถ่ายลักษณะการตกแต่งอาคาร ของพระอุโบสถแล้วกรอกแบบสอบถามถึงความเหมาะสมของการนำไปใช้ในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย

รูปที่ 1 ลวดลายคันทวย พระอุโบสถวัดแก้วฟ้า

ข้อที่	รายละเอียด	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1	ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย					
	1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมไทย					
	1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน					
	1.3 ความสัมพันธ์กันขององค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบ					
	1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา					
	1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี					
2	ความเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย					
	2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน					
	2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย					
	2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วัดแก้วฟ้า

ข้อเสนอแนะ.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 1.1 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

รายงาน	วัดช่องนนทรี กรุงเทพฯ			วัดชมพูเวก นนทบุรี			วัดปราสาท นนทบุรี			วัดแก้วฟ้า นนทบุรี		
	N = 4		ระดับความเหมาะสม	N = 4		ระดับความเหมาะสม	N = 4		ระดับความเหมาะสม	N = 4		ระดับความเหมาะสม
	x	S.D		x	S.D		x	S.D		x	S.D	
การจัดวางผังอาคาร												
1. ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย												
1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมไทย	3.75	1.5	มาก	3.75	1.5	มาก	3.75	1.5	มาก	3.75	1.5	มาก
1.2 ความสมบูรณ์ขององค์ประกอบโดยรวม	3.5	1.29	มาก	3.25	1.26	ปานกลาง	3.75	1.5	มาก	3.5	1.29	มาก
1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ	3.5	1.29	มาก	3.5	1.29	มาก	3.75	1.5	มาก	3.5	1.29	มาก
1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา	3.25	2.06	ปานกลาง	3.75	1.5	มาก	3.5	1.73	มาก	3.5	1.73	มาก
1.5 ความเหมาะสมด้านแบบแผนการจัดวาง	3	2.75	ปานกลาง	3	1.83	ปานกลาง	3.25	2.06	ปานกลาง	3	1.83	ปานกลาง
รวม	**3.4**	**0.63**	**ปานกลาง**	**3.45**	**0.23**	**ปานกลาง**	**3.6**	**0.25**	**มาก**	**3.45**	**0.25**	**ปานกลาง**
2. ความเป็นเอกลักษณ์ศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย												
2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย	3.5	1.29	มาก	3.75	1.5	มาก	3.75	1.5	มาก	3.5	1.29	มาก
2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน	2.5	1.29	ปานกลาง	2.75	0.96	ปานกลาง	3	1.41	ปานกลาง	3	1.41	ปานกลาง
2.3 ความสวยงามของระเบียบแบบแผนการจัดวางผัง	3.5	1.29	มาก	3.5	1.29	มาก	3.75	1.5	มาก	3.5	1.29	มาก
2.4 ความถูกต้องตามลักษณะการจัดวางผังแบบศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย	3.5	1.29	มาก	3.25	1.71	ปานกลาง	3.5	1.29	มาก	3.5	1.29	มาก
2.5 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม	3	1.15	ปานกลาง	3	1.41	ปานกลาง	3.5	1.73	มาก	3	1.41	ปานกลาง
รวม	**3.2**	**0.06**	**ปานกลาง**	**3.25**	**0.28**	**ปานกลาง**	**3.5**	**0.16**	**มาก**	**3.3**	**0.07**	**ปานกลาง**

ตารางที่ (ต่อ) 1.2 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

รายงาน	วัดช่องนนทรี กรุงเทพฯ			วัดขมพูเวก นนทบุรี			วัดปราสาท นนทบุรี			วัดแก้วฟ้า นนทบุรี		
	N = 4		ระดับความเหมาะสม	N = 4		ระดับความเหมาะสม	N = 4		ระดับความเหมาะสม	N = 4		ระดับความเหมาะสม
	x	S.D		x	S.D		x	S.D		x	S.D	
ลักษณะของพื้นภายในพระอุโบสถ												
1. ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย												
1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมไทย	3.75	1.26	มาก	4	1.41	มาก	4	1.41	มาก	2.75	2.06	ปานกลาง
1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน	3.75	1.26	มาก	4	1.41	มาก	3.75	1.5	มาก	2.5	1.5	ปานกลาง
1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ	3.75	1.26	มาก	4	1.41	มาก	3.75	1.5	มาก	2	1.15	น้อย
1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา	3.5	1.91	มาก	3.75	1.5	มาก	3.75	1.5	มาก	2.5	1.91	ปานกลาง
1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี	4	1.41	มาก	3.25	0.96	ปานกลาง	4	1.41	มาก	2.5	1.73	ปานกลาง
รวม	**3.75**	**0.28**	**มาก**	**3.8**	**0.22**	**มาก**	**3.85**	**0.05**	**มาก**	**2.4**	**0.36**	**น้อย**
2. ความเป็นเอกลักษณ์ศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย												
2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย	3.25	0.96	ปานกลาง	4	1.41	มาก	3.75	1.26	มาก	2.5	1.73	ปานกลาง
2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน	3	1.41	ปานกลาง	3.5	1.29	มาก	3.5	1	มาก	2.25	1.5	น้อย
2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย	2	0.82	น้อย	3.5	1.73	มาก	3.25	0.96	ปานกลาง	2.25	1.5	น้อย
2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม	2.75	1.26	ปานกลาง	3.5	1.29	มาก	3.25	0.96	ปานกลาง	2	1.15	น้อย
รวม	**2.75**	**0.27**	**ปานกลาง**	**3.63**	**0.21**	**มาก**	**3.44**	**0.14**	**ปานกลาง**	**2.25**	**0.24**	**น้อย**

ตารางที่ (ต่อ) 1.3 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

รายงาน	วัดช่องนนทรี กรุงเทพฯ			วัดชมชูเวก นนทบุรี			วัดปราสาท นนทบุรี			วัดแก้วฟ้า นนทบุรี		
	N = 4		ระดับความ	N = 4		ระดับความ	N = 4		ระดับความ	N = 4		ระดับความ
	x	S.D	เหมาะสม	x	S.D	เหมาะสม	x	S.D	เหมาะสม	x	S.D	เหมาะสม
ลักษณะของพื้นภายนอกพระอุโบสถ												
1. ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย												
1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมไทย	3.75	0.96	มาก	3.5	1.29	มาก	3.25	0.96	ปานกลาง	3.75	1.26	มาก
1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน	3.75	0.5	มาก	3.5	1	มาก	3.25	096	ปานกลาง	3.75	1.26	มาก
1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ	3.75	0.96	มาก	3.5	1	มาก	3.25	096	ปานกลาง	3.5	1	มาก
1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา	3.25	1.5	ปานกลาง	3.75	1.5	มาก	3.25	1.26	ปานกลาง	3.5	1.29	มาก
1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี	3.75	0.5	มาก	3.25	0.96	ปานกลาง	3.5	1.29	มาก	3.5	1	มาก
รวม	**3.65**	**0.41**	**มาก**	**3.5**	**0.24**	**มาก**	**3.3**	**0.17**	**ปานกลาง**	**3.6**	**0.15**	**มาก**
2. ความเป็นเอกลักษณ์ศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย												
2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย	3.25	1.26	ปานกลาง	3.25	0.96	ปานกลาง	3.25	0.96	ปานกลาง	3.25	0.96	ปานกลาง
2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน	3	0.82	ปานกลาง	3.25	0.96	ปานกลาง	2.75	0.5	ปานกลาง	2.75	0.5	ปานกลาง
2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย	2.75	1.71	ปานกลาง	3	0.82	ปานกลาง	2.75	0.5	ปานกลาง	3	0.82	ปานกลาง
2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม	3	1.41	ปานกลาง	2.5	0.58	ปานกลาง	2.75	0.5	ปานกลาง	2.75	0.5	ปานกลาง
รวม	**3**	**0.37**	**ปานกลาง**	**3**	**0.18**	**ปานกลาง**	**2.88**	**0.23**	**ปานกลาง**	**2.94**	**0.23**	**ปานกลาง**

ตารางที่ (ต่อ) 1.4 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

รายงาน	วัดช่องนนทรี กรุงเทพฯ			วัดชมพูเวก นนทบุรี			วัดปราสาท นนทบุรี			วัดแก้วฟ้า นนทบุรี		
	N = 4		ระดับความเหมาะสม	N = 4		ระดับความเหมาะสม	N = 4		ระดับความเหมาะสม	N = 4		ระดับความเหมาะสม
	x	S.D		x	S.D		x	S.D		x	S.D	
ลักษณะของผนังภายนอกด้านหน้า- ด้านหลังพระอุโบสถ												
1. ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย												
1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมไทย	3.75	1.89	มาก	3.75	1.89	มาก	3.75	1.89	มาก	3.75	1.89	มาก
1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน	3.75	1.89	มาก	3.75	1.89	มาก	3.75	1.89	มาก	3.75	1.89	มาก
1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ	3.75	1.89	มาก	3	1.41	ปานกลาง	3.75	1.89	มาก	3.5	1.73	มาก
1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา	3.5	1.91	มาก	3.5	1.91	มาก	3.5	1.91	มาก	3.5	1.91	มาก
1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี	3.25	1.71	ปานกลาง	3	1.41	ปานกลาง	3.5	1.73	มาก	3.25	1.5	ปานกลาง
รวม	**3.6**	**0.09**	**มาก**	**3.4**	**0.27**	**ปานกลาง**	**3.65**	**0.08**	**มาก**	**3.55**	**0.18**	**มาก**
2. ความเป็นเอกลักษณ์ศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย												
2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย	3.75	1.89	มาก	3.5	1.73	มาก	3.75	1.89	มาก	3.5	1.73	มาก
2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน	3.25	1.71	ปานกลาง	3.25	1.71	ปานกลาง	3.25	1.71	ปานกลาง	3.25	1.71	ปานกลาง
2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย	3.5	1.73	มาก	3.25	1.71	ปานกลาง	3.75	1.89	มาก	3.5	1.73	มาก
2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม	3.5	1.73	มาก	3.5	1.73	มาก	3.75	1.89	มาก	3.25	1.71	ปานกลาง
รวม	**3.5**	**0.09**	**มาก**	**3.38**	**0.01**	**ปานกลาง**	**3.63**	**0.09**	**มาก**	**3.38**	**0.01**	**ปานกลาง**

ตารางที่ (ต่อ) 1.5 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

รายงาน	วัดช่องนนทรี กรุงเทพฯ			วัดชมพูเวก นนทบุรี			วัดปราสาท นนทบุรี			วัดแก้วฟ้า นนทบุรี		
	N = 4		ระดับความเหมาะสม	N = 4		ระดับความเหมาะสม	N = 4		ระดับความเหมาะสม	N = 4		ระดับความเหมาะสม
	x	S.D		x	S.D		x	S.D		x	S.D	
ลักษณะของผนังภายนอกด้านข้างพระอุโบสถ												
1. ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย												
1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมไทย	3.75	1.89	มาก	4	1.41	มาก	3.75	1.89	มาก	3.75	1.89	มาก
1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน	3.75	1.89	มาก	4	1.41	มาก	3.75	1.89	มาก	3.75	1.89	มาก
1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ	3.75	1.89	มาก	3.75	1.26	มาก	3.75	1.89	มาก	3.75	1.89	มาก
1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา	3.5	1.91	มาก	3.75	1.5	มาก	3.5	1.91	มาก	3.5	1.91	มาก
1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี	3.25	1.71	ปานกลาง	3.5	1.29	มาก	3.5	1.73	มาก	3.5	1.73	มาก
รวม	**3.6**	**0.09**	มาก	**3.8**	**0.1**	มาก	**3.65**	**0.08**	มาก	**3.65**	**0.08**	มาก
2. ความเป็นเอกลักษณ์ศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย												
2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย	3.75	1.89	มาก	3.75	1.26	มาก	3.75	1.89	มาก	3.75	1.89	มาก
2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน	3.25	1.71	ปานกลาง	3.5	1.29	มาก	3.25	1.71	ปานกลาง	3.25	1.71	ปานกลาง
2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย	3.5	1.73	มาก	3.5	1.29	มาก	3.75	1.89	มาก	3.75	1.89	มาก
2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม	3.5	1.73	มาก	3.5	1.29	มาก	3.75	1.89	มาก	3.5	1.73	มาก
รวม	**3.5**	**0.09**	มาก	**3.56**	**0.02**	มาก	**3.63**	**0.09**	มาก	**3.56**	**0.1**	มาก

ตารางที่ (ต่อ) 1.6 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

รายงาน	วัดช่องนนทรี กรุงเทพฯ			วัดขมพูเวก นนทบุรี			วัดปราสาท นนทบุรี			วัดแก้วฟ้า นนทบุรี		
	N = 4		ระดับความเหมาะสม	N = 4		ระดับความเหมาะสม	N = 4		ระดับความเหมาะสม	N = 4		ระดับความเหมาะสม
	x	S.D		x	S.D		x	S.D		x	S.D	
ลักษณะของผนังภายในด้านหน้า-ด้านหลังพระอุโบสถ												
1. ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย												
1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมไทย	3.75	1.89	มาก	3.75	1.89	มาก	3.25	1.71	ปานกลาง	3.25	1.71	ปานกลาง
1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน	3.5	1.91	มาก	3.25	2.06	ปานกลาง	3	1.83	ปานกลาง	3	1.83	ปานกลาง
1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ	3	1.41	ปานกลาง	3.5	1.91	มาก	3.5	1.91	มาก	3	1.41	ปานกลาง
1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา	3.5	1.91	มาก	3.75	1.89	มาก	3.25	2.06	ปานกลาง	3.25	2.06	ปานกลาง
1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี	3.25	1.5	ปานกลาง	3.25	1.5	ปานกลาง	3.25	1.71	ปานกลาง	3	1.41	ปานกลาง
รวม	**3.4**	**0.25**	**ปานกลาง**	**3.5**	**0.21**	**มาก**	**3.25**	**0.15**	**ปานกลาง**	**3.1**	**0.28**	**ปานกลาง**
2. ความเป็นเอกลักษณ์ศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย												
2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย	3.75	1.89	มาก	3.75	1.89	มาก	3.25	1.71	ปานกลาง	3	1.41	ปานกลาง
2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน	2.75	1.71	ปานกลาง	2.75	1.71	ปานกลาง	3	1.63	ปานกลาง	2.75	1.26	ปานกลาง
2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย	3.75	1.89	มาก	4	2	มาก	3	1.83	ปานกลาง	2.5	1.29	ปานกลาง
2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม	3.75	1.89	มาก	3.75	1.89	มาก	3	1.83	ปานกลาง	2.25	1.26	น้อย
รวม	**3.5**	**0.09**	**มาก**	**3.56**	**0.12**	**มาก**	**3.06**	**0.09**	**ปานกลาง**	**2.63**	**0.07**	**ปานกลาง**

ตารางที่ (ต่อ) 1.7 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

รายงาน	วัดช่องนนทรี กรุงเทพฯ			วัดขมพูเวก นนทบุรี			วัดปราสาท นนทบุรี			วัดแก้วฟ้า นนทบุรี		
	N = 4		ระดับความเหมาะสม	N = 4		ระดับความเหมาะสม	N = 4		ระดับความเหมาะสม	N = 4		ระดับความเหมาะสม
	x	S.D		x	S.D		x	S.D		x	S.D	
ลักษณะของผนังภายในด้านข้างพระอุโบสถ												
1. ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย												
1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมไทย	3.75	1.89	มาก	3.75	1.89	มาก	-	-	-	3.75	1.89	มาก
1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน	3.5	1.91	มาก	3.25	2.06	ปานกลาง	-	-	-	3	1.83	ปานกลาง
1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ	3	1.41	ปานกลาง	3.25	1.71	ปานกลาง	-	-	-	3.25	1.71	ปานกลาง
1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา	3.5	1.91	มาก	3.75	1.89	มาก	-	-	-	3.75	1.89	มาก
1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี	3.25	1.5	ปานกลาง	3.25	1.5	ปานกลาง	-	-	-	3.25	1.5	ปานกลาง
รวม	**3.4**	**0.25**	ปานกลาง	**3.45**	**0.21**	ปานกลาง	-	-	-	**3.4**	**0.17**	ปานกลาง
2. ความเป็นเอกลักษณ์ศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย												
2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย	3.75	1.89	มาก	3.75	189	มาก	-	-	-	3.5	1.73	มาก
2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน	2.75	1.71	ปานกลาง	2.75	1.71	ปานกลาง	-	-	-	2.75	1.71	ปานกลาง
2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย	3.75	1.89	มาก	3.75	1.89	มาก	-	-	-	3.5	1.91	มาก
2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม	3.75	1.89	มาก	3.75	1.89	มาก	-	-	-	3.25	2.06	ปานกลาง
รวม	**3.5**	**0.09**	มาก	**3.5**	**0.09**	มาก	-	-	-	**3.25**	**0.17**	ปานกลาง

ตารางที่ (ต่อ) 1.8 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

รายงาน	วัดช่องนนทรี กรุงเทพฯ			วัดชมพูเวก นนทบุรี			วัดปราสาท นนทบุรี			วัดแก้วฟ้า นนทบุรี		
	N = 4		ระดับความเหมาะสม	N = 4		ระดับความเหมาะสม	N = 4		ระดับความเหมาะสม	N = 4		ระดับความเหมาะสม
	x	S.D		x	S.D		x	S.D		x	S.D	
ลักษณะโครงสร้างหลังคาภายในพระอุโบสถ												
1. ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย												
1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมไทย	3.75	1.26	มาก	3.5	1.91	มาก	3.75	1.89	มาก	3.75	1.5	มาก
1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน	3.5	1.29	มาก	3.5	1.91	มาก	3.5	1.91	มาก	3.75	1.5	มาก
1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ	3.75	1.26	มาก	3.5	1.91	มาก	3.75	1.89	มาก	3.5	1.29	มาก
1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา	3.5	1.29	มาก	3.25	2.06	ปานกลาง	3.5	1.91	มาก	3.5	1.73	มาก
1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี	3.5	1	มาก	3.5	1.73	มาก	3.5	1.73	มาก	3.5	1	มาก
รวม	**3.6**	**0.12**	**มาก**	**3.45**	**0.12**	**ปานกลาง**	**3.6**	**0.08**	**มาก**	**3.6**	**0.27**	**มาก**
2. ความเป็นเอกลักษณ์ศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย												
2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย	4	1.41	มาก	3.25	1.71	ปานกลาง	3.75	1.89	มาก	3	0.82	ปานกลาง
2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน	3	0.82	ปานกลาง	3	1.63	ปานกลาง	3	1.63	ปานกลาง	3	0.82	ปานกลาง
2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย	3.5	1	มาก	2.75	1.71	ปานกลาง	3.75	1.89	มาก	2.75	0.96	ปานกลาง
2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม	3.5	1	มาก	2.5	1.73	ปานกลาง	3.5	1.73	มาก	2.75	0.96	ปานกลาง
รวม	**3.5**	**0.25**	**มาก**	**2.88**	**0.04**	**ปานกลาง**	**3.5**	**0.13**	**มาก**	**2.88**	**0.08**	**ปานกลาง**

ตารางที่ (ต่อ) 1.9 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

รายงาน	วัดช่องนนทรี กรุงเทพฯ			วัดชมพูเวก นนทบุรี			วัดปราสาท นนทบุรี			วัดแก้วฟ้า นนทบุรี		
	N = 4		ระดับความเหมาะสม	N = 4		ระดับความเหมาะสม	N = 4		ระดับความเหมาะสม	N = 4		ระดับความเหมาะสม
	x	S.D		x	S.D		x	S.D		x	S.D	
ลักษณะของเพดานภายในพระอุโบสถ												
1. ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย												
1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมไทย	4	0.82	มาก	4	1.41	มาก	3.75	1.89	มาก	-	-	-
1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน	3.75	0.96	มาก	3.75	1.5	มาก	3.5	1.91	มาก	-	-	-
1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ	4	0.82	มาก	3.75	1.26	มาก	3.5	1.73	มาก	-	-	-
1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา	3.75	0.96	มาก	3.75	1.26	มาก	3.25	1.71	ปานกลาง	-	-	-
1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี	3.75	0.5	มาก	3.25	0.96	ปานกลาง	3.25	1.5	ปานกลาง	-	-	-
รวม	**3.85**	**0.19**	**มาก**	**3.7**	**0.21**	**มาก**	**3.45**	**0.17**	**ปานกลาง**	**-**	**-**	**-**
2. ความเป็นเอกลักษณ์ศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย												
2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย	4	1.41	มาก	3.75	1.26	มาก	3.75	1.89	มาก	-	-	-
2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน	3.25	1.26	ปานกลาง	3.25	1.26	ปานกลาง	3	1.63	ปานกลาง	-	-	-
2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย	3.5	1	มาก	3.75	1.26	มาก	3.5	1.73	มาก	-	-	-
2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม	3.5	1	มาก	3.25	0.96	ปานกลาง	3.25	1.5	ปานกลาง	-	-	-
รวม	**3.56**	**0.2**	**มาก**	**3.5**	**0.15**	**มาก**	**3.38**	**0.17**	**ปานกลาง**	**-**	**-**	**-**

ตารางที่ (ต่อ) 1.10 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

รายงาน	วัดช่องนนทรี กรุงเทพฯ			วัดชมพูเวก นนทบุรี			วัดปราสาท นนทบุรี			วัดแก้วฟ้า นนทบุรี		
	N = 4		ระดับความ	N = 4		ระดับความ	N = 4		ระดับความ	N = 4		ระดับความ
	x	S.D	เหมาะสม	x	S.D	เหมาะสม	x	S.D	เหมาะสม	x	S.D	เหมาะสม
ลักษณะของฐานชุกชีพระอุโบสถ												
1. ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย												
1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมไทย	3.25	2.06	ปานกลาง	3.25	2.06	ปานกลาง	3.25	2.06	ปานกลาง	3.25	2.06	ปานกลาง
1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน	3	2.31	ปานกลาง	3	2.31	ปานกลาง	3	2.31	ปานกลาง	3	2.31	ปานกลาง
1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ	3.5	1.91	มาก	3.25	1.71	ปานกลาง	3.25	1.71	ปานกลาง	3.25	1.71	ปานกลาง
1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา	3.5	1.91	มาก	3.5	1.91	มาก	3.5	1.91	มาก	3.5	1.91	มาก
1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี	3	1.41	ปานกลาง	3	1.41	ปานกลาง	3.25	1.71	ปานกลาง	3	1.41	ปานกลาง
รวม	**3.25**	**0.33**	**ปานกลาง**	**3.2**	**0.34**	**ปานกลาง**	**3.25**	**0.25**	**ปานกลาง**	**3.2**	**0.34**	**ปานกลาง**
2. ความเป็นเอกลักษณ์ศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย												
2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย	3.75	1.89	มาก	3.5	1.91	มาก	3.75	1.89	มาก	3.5	1.91	มาก
2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน	2.5	1.91	ปานกลาง	2.5	1.91	ปากนลาง	2.5	1.91	ปานกลาง	2.5	1.91	ปานกลาง
2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย	3.75	1.89	มาก	2.75	1.26	ปานกลาง	3.25	1.5	ปานกลาง	3.5	1.91	มาก
2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม	3.5	1.73	มาก	2.75	1.26	ปานกลาง	3	1.41	ปานกลาง	3.25	1.71	ปานกลาง
รวม	**3.38**	**0.08**	**ปานกลาง**	**2.88**	**0.38**	**ปานกลาง**	**3.13**	**0.26**	**ปานกลาง**	**3.19**	**0.1**	**ปานกลาง**

ตารางที่ (ต่อ) 1.11 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

รายงาน	วัดช่องนนทรี กรุงเทพฯ			วัดชมพูเวก นนทบุรี			วัดปราสาท นนทบุรี			วัดแก้วฟ้า นนทบุรี		
	N = 4		ระดับความ	N = 4		ระดับความ	N = 4		ระดับความ	N = 4		ระดับความ
	x	S.D	เหมาะสม	x	S.D	เหมาะสม	x	S.D	เหมาะสม	x	S.D	เหมาะสม
ลักษณะของฐานเสมารอบพระอุโบสถ												
1. ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย												
1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมไทย	3.25	2.06	ปานกลาง	3.25	2.06	ปานกลาง	3.25	2.06	ปานกลาง	3.25	2.06	ปานกลาง
1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน	3	2.31	ปานกลาง	3	2.31	ปานกลาง	3	2.31	ปานกลาง	3	2.31	ปานกลาง
1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ	3.25	1.71	ปานกลาง	3	1.41	ปานกลาง	3	1.41	ปานกลาง	3	1.41	ปานกลาง
1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา	3.5	1.91	มาก	3.5	1.91	มาก	3.5	1.91	มาก	3.5	1.91	มาก
1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี	3	1.41	ปานกลาง	3	1.41	ปานกลาง	3	1.41	ปานกลาง	3	1.41	ปานกลาง
รวม	**3.2**	**0.34**	**ปานกลาง**	**3.15**	**0.4**	**ปานกลาง**	**3.15**	**0.4**	**ปานกลาง**	**3.15**	**0.4**	**ปานกลาง**
2. ความเป็นเอกลักษณ์ศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย												
2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย	3.75	1.89	มาก	3.5	1.73	มาก	3.5	1.73	มาก	3.75	1.89	มาก
2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน	2.5	1.91	ปานกลาง	2.5	1.91	ปานกลาง	2.25	1.5	น้อย	2.5	1.91	ปานกลาง
2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย	3.75	1.89	มาก	3	1.63	ปานกลาง	3	1.41	ปานกลาง	3.5	1.73	มาก
2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม	3.25	1.5	ปานกลาง	3	1.41	ปานกลาง	3.25	1.5	ปานกลาง	3.5	1.73	มาก
รวม	**3.31**	**0.2**	**ปานกลาง**	**3**	**0.21**	**ปานกลาง**	**3**	**0.14**	**ปานกลาง**	**3.31**	**0.1**	**ปานกลาง**

ตารางที่ (ต่อ) 1.12 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

รายงาน	วัดช่องนนทรี กรุงเทพฯ			วัดชมพูเวก นนทบุรี			วัดปราสาท นนทบุรี			วัดแก้วฟ้า นนทบุรี		
	N = 4		ระดับความเหมาะสม	N = 4		ระดับความเหมาะสม	N = 4		ระดับความเหมาะสม	N = 4		ระดับความเหมาะสม
	x	S.D		x	S.D		x	S.D		x	S.D	
ลักษณะการตกต่างอาคาร(บัวหัวเสา-เสาหลอก)												
1. ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย												
1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมไทย	3.75	1.89	มาก	-	-	-	3.75	1.89	มาก	4	1.41	มาก
1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน	3.5	1.91	มาก	-	-	-	3.5	1.91	มาก	3.5	1.29	มาก
1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ	3.75	1.89	มาก	-	-	-	3.75	1.89	มาก	3.75	1.26	มาก
1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา	3.75	1.89	มาก	-	-	-	3.75	1.89	มาก	3.75	1.89	มาก
1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี	3.25	1.5	ปานกลาง	-	-	-	3.25	1.5	ปานกลาง	3.5	1	มาก
รวม	**3.6**	**0.18**	**มาก**	**-**	**-**	**-**	**3.6**	**0.18**	**มาก**	**3.7**	**0.33**	**มาก**
2. ความเป็นเอกลักษณ์ศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย												
2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย	3.5	1.73	มาก	-	-	-	3.75	1.89	มาก	3.75	1.26	มาก
2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน	3	1.63	ปานกลาง	-	-	-	3	1.63	ปานกลาง	3.25	1.26	ปานกลาง
2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย	3.25	1.5	ปานกลาง	-	-	-	3.75	1.89	มาก	3.75	1.26	มาก
2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม	3.25	1.5	ปานกลาง	-	-	-	3.75	1.89	มาก	3.5	1.29	มาก
รวม	**3.25**	**0.11**	**ปานกลาง**	**-**	**-**	**-**	**3.56**	**0.13**	**มาก**	**3.56**	**0.02**	**มาก**

ตารางที่ (ต่อ) 1.13 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

รายงาน	วัดช่องนนทรี กรุงเทพฯ			วัดชมพูเวก นนทบุรี			วัดปราสาท นนทบุรี			วัดแก้วฟ้า นนทบุรี		
	N = 4		ระดับความเหมาะสม	N = 4		ระดับความเหมาะสม	N = 4		ระดับความเหมาะสม	N = 4		ระดับความเหมาะสม
	x	S.D		x	S.D		x	S.D		x	S.D	
ลักษณะการตกแต่งอาคาร(กำแพงแก้วรอบอุโบสถ)												
1. ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย												
1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมไทย	3.25	2.06	ปานกลาง	-	-	-	3.25	2.06	ปานกลาง	3.25	2.06	ปานกลาง
1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน	3.5	1.91	มาก	-	-	-	3.25	2.06	ปานกลาง	3.25	2.06	ปานกลาง
1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ	3.25	1.71	ปานกลาง	-	-	-	3.25	1.71	ปานกลาง	3.25	1.71	ปานกลาง
1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา	3.5	1.91	มาก	-	-	-	3.5	1.91	มาก	3.5	1.91	มาก
1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี	3.25	1.5	ปานกลาง	-	-	-	3.5	1.73	มาก	3.25	1.5	ปานกลาง
รวม	**3.35**	**0.22**	**ปานกลาง**	-	-	-	**3.35**	**0.17**	**ปานกลาง**	**3.3**	**0.24**	**ปานกลาง**
2. ความเป็นเอกลักษณ์ศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย												
2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย	3.25	1.5	ปานกลาง	-	-	-	3.25	1.5	ปานกลาง	3.25	1.5	ปานกลาง
2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน	2.75	1.71	ปานกลาง	-	-	-	2.5	1.29	ปานกลาง	2.5	1.29	ปานกลาง
2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย	3	1.41	ปานกลาง	-	-	-	3	1.41	ปานกลาง	3.25	1.5	ปานกลาง
2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม	2.75	1.26	ปานกลาง	-	-	-	2.75	1.26	ปานกลาง	3	1.41	ปานกลาง
รวม	**2.94**	**0.19**	**ปานกลาง**	-	-	-	**2.88**	**0.11**	**ปานกลาง**	**3**	**0.1**	**ปานกลาง**

ตารางที่ (ต่อ) 1.14 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

รายงาน	วัดช่องนนทรี กรุงเทพฯ			วัดชมพูเวก นนทบุรี			วัดปราสาท นนทบุรี			วัดแก้วฟ้า นนทบุรี		
	N = 4		ระดับความ	N = 4		ระดับความ	N = 4		ระดับความ	N = 4		ระดับความ
	x	S.D	เหมาะสม	x	S.D	เหมาะสม	x	S.D	เหมาะสม	x	S.D	เหมาะสม
ลักษณะการตกแต่งอาคาร(ฐานอาคารพระอุโบสถ)												
1. ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย												
1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมไทย	3.75	1.89	มาก	4	1.41	มาก	3.75	1.89	มาก	3.75	1.89	มาก
1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน	3.5	1.73	มาก	4	1.41	มาก	3.75	1.89	มาก	3.75	1.89	มาก
1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ	3.75	1.89	มาก	3.75	1.26	มาก	3.75	1.89	มาก	3.75	1.89	มาก
1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา	3.25	1.71	ปานกลาง	3.75	1.5	มาก	3.5	1.91	มาก	3.5	1.91	มาก
1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี	3.5	1.73	มาก	3.75	1.26	มาก	3.5	1.73	มาก	3.25	1.5	ปานกลาง
รวม	**3.55**	**0.09**	**มาก**	**3.85**	**0.11**	**มาก**	**3.65**	**0.08**	**มาก**	**3.6**	**0.18**	**มาก**
2. ความเป็นเอกลักษณ์ศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย												
2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย	3.75	1.89	มาก	4	1.41	มาก	3.75	1.89	มาก	3.75	1.89	มาก
2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน	3	1.41	ปานกลาง	3.5	1.29	มาก	3.25	1.71	ปานกลาง	3.25	1.71	ปานกลาง
2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย	3.75	1.89	มาก	3.25	0.96	ปานกลาง	3.75	1.89	มาก	3.5	1.91	มาก
2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม	3.25	1.71	ปานกลาง	3.25	096	ปานกลาง	3.25	1.5	ปานกลาง	3.5	1.73	มาก
รวม	**3.44**	**0.23**	**ปานกลาง**	**3.5**	**0.23**	**มาก**	**3.5**	**0.19**	**มาก**	**3.5**	**0.11**	**มาก**

ตารางที่ (ต่อ) 1.15 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

รายงาน	วัดช่องนนทรี กรุงเทพฯ			วัดชมพูเวก นนทบุรี			วัดปราสาท นนทบุรี			วัดแก้วฟ้า นนทบุรี		
	N = 4		ระดับความเหมาะสม	N = 4		ระดับความเหมาะสม	N = 4		ระดับความเหมาะสม	N = 4		ระดับความเหมาะสม
	x	S.D		x	S.D		x	S.D		x	S.D	
ลักษณะการตกแต่งอาคาร(หน้าบันด้านหน้า)												
1. ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย												
1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมไทย	3.5	1.91	มาก	3.75	1.5	มาก	3.5	1.91	มาก	3.5	1.91	มาก
1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน	4	2	มาก	3.75	1.5	มาก	3.5	1.91	มาก	4	2	มาก
1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ	3.5	1.91	มาก	4	1.41	มาก	3.75	1.89	มาก	3.25	1.71	ปานกลาง
1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา	3.75	1.89	มาก	4	1.41	มาก	3.75	1.89	มาก	3.75	1.89	มาก
1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี	3	1.41	ปานกลาง	3.5	1	มาก	3.5	1.73	มาก	3	1.41	ปานกลาง
รวม	**3.55**	**0.23**	**มาก**	**3.8**	**0.21**	**มาก**	**3.6**	**0.08**	**มาก**	**3.5**	**0.23**	**มาก**
2. ความเป็นเอกลักษณ์ศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย												
2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย	3.75	1.89	มาก	3.75	1.26	มาก	3.75	1.89	มาก	3.5	1.73	มาก
2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน	2.5	1.91	ปานกลาง	2.75	0.96	ปานกลาง	2.75	1.71	ปานกลาง	2.5	1.91	ปานกลาง
2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย	3.5	1.73	มาก	3.75	1.26	มาก	4	2	มาก	3.25	1.71	ปานกลาง
2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม	3.5	1.73	มาก	3.75	1.26	มาก	3.75	1.89	มาก	3.25	1.71	ปานกลาง
รวม	**3.31**	**0.1**	**ปานกลาง**	**3.5**	**0.15**	**มาก**	**3.56**	**0.12**	**มาก**	**3.13**	**0.1**	**ปานกลาง**

ตารางที่ (ต่อ) 1.16 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

รายงาน	วัดช่องนนทรี กรุงเทพฯ			วัดชมพูเวก นนทบุรี			วัดปราสาท นนทบุรี			วัดแก้วฟ้า นนทบุรี		
	N = 4		ระดับความเหมาะสม	N = 4		ระดับความเหมาะสม	N = 4		ระดับความเหมาะสม	N = 4		ระดับความเหมาะสม
	x	S.D		x	S.D		x	S.D		x	S.D	
ลักษณะการตกแต่งอาคาร(หน้าบันด้านหลัง)												
1. ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย												
1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมไทย	3.5	1.91	มาก	3.5	1.91	มาก	3.5	1.91	มาก	3.5	1.91	มาก
1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน	3	2.31	ปานกลาง	3.5	1.91	มาก	3.5	1.91	มาก	3	2.31	ปานกลาง
1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ	3.5	1.91	มาก	3.75	1.89	มาก	3.75	1.89	มาก	3.25	1.71	ปานกลาง
1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา	3.75	1.89	มาก	3.75	1.89	มาก	3.75	1.89	มาก	3.75	1.89	มาก
1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี	3	1.41	ปานกลาง	3.5	1.73	มาก	3.5	1.73	มาก	3	1.41	ปานกลาง
รวม	**3.35**	**0.32**	**ปานกลาง**	**3.6**	**0.08**	**มาก**	**3.6**	**0.08**	**มาก**	**3.3**	**0.33**	**ปานกลาง**
2. ความเป็นเอกลักษณ์ศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย												
2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย	3.75	1.89	มาก	3.5	1.73	มาก	3.75	1.89	มาก	3.5	1.73	มาก
2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน	2.5	1.91	ปานกลาง	2.75	1.71	ปานกลาง	2.75	1.71	ปานกลาง	2.5	1.91	ปานกลาง
2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย	3.5	1.73	มาก	3.5	1.73	มาก	4	2	มาก	3.25	1.71	ปานกลาง
2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม	3.5	1.73	มาก	3.25	1.5	ปานกลาง	3.75	1.89	มาก	3.25	1.71	ปานกลาง
รวม	**3.31**	**0.1**	**ปานกลาง**	**3.25**	**0.11**	**ปานกลาง**	**3.56**	**0.12**	**มาก**	**3.13**	**0.1**	**ปานกลาง**

ตารางที่ (ต่อ) 1.17 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

รายงาน	วัดช่องนนทรี กรุงเทพฯ			วัดชมพูเวก นนทบุรี			วัดปราสาท นนทบุรี			วัดแก้วฟ้า นนทบุรี		
	N = 4		ระดับความเหมาะสม	N = 4		ระดับความเหมาะสม	N = 4		ระดับความเหมาะสม	N = 4		ระดับความเหมาะสม
	x	S.D		x	S.D		x	S.D		x	S.D	
ลักษณะการตกแต่งอาคาร(โครงสร้างหลังคาปีกนก)												
1. ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย												
1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมไทย	-	-	-	4	1.41	มาก	-	-	-	4	1.41	มาก
1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน	-	-	-	4	1.41	มาก	-	-	-	4	1.41	มาก
1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ	-	-	-	3.25	1.26	ปานกลาง	-	-	-	3.25	1.71	ปานกลาง
1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา	-	-	-	3.75	1.5	มาก	-	-	-	3.5	1.91	มาก
1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี	-	-	-	3.5	1	มาก	-	-	-	3.5	1	มาก
รวม	-	-	-	**3.7**	**0.2**	**มาก**	-	-	-	**3.65**	**0.35**	**มาก**
2. ความเป็นเอกลักษณ์ศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย												
2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย	-	-	-	3.75	1.26	มาก	-	-	-	3.75	1.26	มาก
2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน	-	-	-	3.25	0.96	ปานกลาง	-	-	-	3.5	1.29	มาก
2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย	-	-	-	3.75	1.26	มาก	-	-	-	3.5	1	มาก
2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม	-	-	-	3.5	1	มาก	-	-	-	3.25	0.96	ปานกลาง
รวม	-	-	-	**3.56**	**0.16**	**มาก**	-	-	-	**3.5**	**0.17**	**มาก**

ตารางที่ (ต่อ) 1.18 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

รายงาน	วัดช่องนนทรี กรุงเทพฯ			วัดชมพูเวก นนทบุรี			วัดปราสาท นนทบุรี			วัดแก้วฟ้า นนทบุรี		
	N = 4		ระดับความ	N = 4		ระดับความ	N = 4		ระดับความ	N = 4		ระดับความ
	x	S.D	เหมาะสม	x	S.D	เหมาะสม	x	S.D	เหมาะสม	x	S.D	เหมาะสม
ลักษณะการตกแต่งอาคาร (ลายปูนปั้นซุ้มประตู)												
1. ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย												
1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมไทย	-	-	-	-	-	-	3.5	1.91	มาก	3.5	1.91	มาก
1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน	-	-	-	-	-	-	3.5	1.91	มาก	3.5	1.91	มาก
1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ	-	-	-	-	-	-	3.75	1.89	มาก	3.5	1.73	มาก
1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา	-	-	-	-	-	-	3.75	1.89	มาก	3.75	1.89	มาก
1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี	-	-	-	-	-	-	3.5	1.73	มาก	3.25	1.5	ปานกลาง
รวม	-	-	-	-	-	-	**3.6**	**0.08**	มาก	**3.5**	**0.18**	มาก
2. ความเป็นเอกลักษณ์ศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย												
2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย	-	-	-	-	-	-	3.75	1.89	มาก	3.75	1.89	มาก
2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน	-	-	-	-	-	-	2.75	1.71	ปานกลาง	2.75	1.71	ปานกลาง
2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย	-	-	-	-	-	-	4	2	มาก	3.75	1.89	มาก
2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม	-	-	-	-	-	-	3.75	1.89	มาก	3.25	1.71	ปานกลาง
รวม	-	-	-	-	-	-	**3.56**	**0.12**	มาก	**3.38**	**0.11**	ปานกลาง

ตารางที่ (ต่อ) 1.19 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

รายงาน	วัดช่องนนทรี กรุงเทพฯ			วัดชมพูเวก นนทบุรี			วัดปราสาท นนทบุรี			วัดแก้วฟ้า นนทบุรี		
	N = 4		ระดับความเหมาะสม	N = 4		ระดับความเหมาะสม	N = 4		ระดับความเหมาะสม	N = 4		ระดับความเหมาะสม
	x	S.D		x	S.D		x	S.D		x	S.D	
ลักษณะการตกแต่งอาคาร(บานประตู)												
1. ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย												
1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมไทย	4	1.41	มาก	3.5	1.91	มาก	3.75	1.89	มาก	3.5	1.91	มาก
1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน	4	1.41	มาก	3.5	1.91	มาก	3.75	1.89	มาก	3.5	1.91	มาก
1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ	4	1.41	มาก	3.75	1.89	มาก	3.75	1.89	มาก	3.5	1.73	มาก
1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา	4	1.41	มาก	3.75	1.89	มาก	3.75	1.89	มาก	3.75	1.89	มาก
1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี	3.75	1.26	มาก	3.25	1.5	ปานกลาง	3.5	1.73	มาก	3.5	1.73	มาก
รวม	**3.95**	**0.07**	**มาก**	**3.55**	**0.18**	**มาก**	**3.7**	**0.07**	**มาก**	**3.55**	**0.1**	**มาก**
2. ความเป็นเอกลักษณ์ศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย												
2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย	3.5	1	มาก	3.75	1.89	มาก	3.5	1.73	มาก	3.75	1.89	มาก
2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน	3.25	0.96	ปานกลาง	3	1.83	ปานกลาง	3	1.41	ปานกลาง	2.75	1.71	ปานกลาง
2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย	3.75	1.26	มาก	4	2	มาก	3.25	1.71	ปานกลาง	3.5	1.91	มาก
2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม	3.75	1.26	มาก	3.75	1.89	มาก	3.25	1.71	ปานกลาง	3.25	1.71	ปานกลาง
รวม	**3.56**	**0.16**	**มาก**	**3.63**	**0.07**	**มาก**	**3.25**	**0.15**	**ปานกลาง**	**3.31**	**0.11**	**ปานกลาง**

ตารางที่ (ต่อ) 1.20 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

รายงาน	วัดช่องนนทรี กรุงเทพฯ			วัดชมชูเวก นนทบุรี			วัดปราสาท นนทบุรี			วัดแก้วฟ้า นนทบุรี		
	N = 4		ระดับความเหมาะสม	N = 4		ระดับความเหมาะสม	N = 4		ระดับความเหมาะสม	N = 4		ระดับความเหมาะสม
	x	S.D		x	S.D		x	S.D		x	S.D	
ลักษณะการตกแต่งอาคาร(ลักษณะบานหน้าต่าง)												
1. ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย												
1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมไทย	4	1.41	มาก	3.75	1.5	มาก	-	-	-	3.5	1.91	มาก
1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน	4	1.41	มาก	3.75	1.5	มาก	-	-	-	3.5	1.91	มาก
1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ	4	1.41	มาก	4	1.41	มาก	-	-	-	3.5	1.73	มาก
1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา	4	1.41	มาก	4	1.41	มาก	-	-	-	3.75	1.89	มาก
1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี	3.75	1.26	มาก	3.5	1	มาก	-	-	-	3.5	1.73	มาก
รวม	**3.95**	**0.07**	**มาก**	**3.8**	**0.21**	**มาก**	-	-	-	**3.55**	**0.1**	**มาก**
2. ความเป็นเอกลักษณ์ศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย												
2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย	3.5	1	มาก	4	1.41	มาก	-	-	-	3.75	1.89	มาก
2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน	3.25	0.96	ปานกลาง	3	1.41	ปานกลาง	-	-	-	2.75	1.71	ปานกลาง
2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย	3.75	1.26	มาก	4.25	1.5	มาก	-	-	-	3.75	1.89	มาก
2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม	3.75	1.26	มาก	4	1.41	มาก	-	-	-	3.25	1.71	ปานกลาง
รวม	**3.56**	**0.16**	**มาก**	**3.81**	**0.04**	**มาก**	-	-	-	**3.38**	**0.11**	**ปานกลาง**

ตารางที่ (ต่อ) 1.21 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

รายงาน	วัดช่องนนทรี กรุงเทพฯ			วัดชมพูเวก นนทบุรี			วัดปราสาท นนทบุรี			วัดแก้วฟ้า นนทบุรี		
	N = 4		ระดับความ	N = 4		ระดับความ	N = 4		ระดับความ	N = 4		ระดับความ
	x	S.D	เหมาะสม	x	S.D	เหมาะสม	x	S.D	เหมาะสม	x	S.D	เหมาะสม
ลายปูนปั้นและลายแกะใบเสมา (เสมารอบพระอุโบสถ)												
1. ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย												
1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมไทย	3.25	2.06	ปานกลาง	3	1.83	ปานกลาง	-	-	-	-	-	-
1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน	3	2.31	ปานกลาง	2.5	1.73	ปานกลาง	-	-	-	-	-	-
1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ	3.5	1.91	มาก	3	1.41	ปานกลาง	-	-	-	-	-	-
1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา	3.5	1.91	มาก	3.25	1.71	ปานกลาง	-	-	-	-	-	-
1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี	3	1.41	ปานกลาง	3	1.41	ปานกลาง	-	-	-	-	-	-
รวม	**3.25**	**0.33**	**ปานกลาง**	**2.95**	**0.19**	**ปานกลาง**	-	-	-	-	-	-
2. ความเป็นเอกลักษณ์ศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย												
2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย	3.75	1.89	มาก	3.75	1.89	มาก	-	-	-	-	-	-
2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน	2.5	1.91	ปานกลาง	2.5	1.91	ปานกลาง	-	-	-	-	-	-
2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย	3.75	1.89	มาก	3.25	1.71	ปานกลาง	-	-	-	-	-	-
2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม	3.25	1.5	ปานกลาง	3.25	1.71	ปานกลาง	-	-	-	-	-	-
รวม	**3.31**	**0.2**	**ปานกลาง**	**3.19**	**0.11**	**ปานกลาง**	-	-	-	-	-	-

ตารางที่ (ต่อ) 1.22 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

รายงาน	วัดช่องนนทรี กรุงเทพฯ			วัดชมพูเวก นนทบุรี			วัดปราสาท นนทบุรี			วัดแก้วฟ้า นนทบุรี		
	N = 4		ระดับความ	N = 4		ระดับความ	N = 4		ระดับความ	N = 4		ระดับความ
	x	S.D	เหมาะสม	x	S.D	เหมาะสม	x	S.D	เหมาะสม	x	S.D	เหมาะสม
ซุ้มทางเข้าด้านหน้า พระอุโบสถ												
1. ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย												
1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมไทย	3	1.83	ปานกลาง	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน	3.25	2.06	ปานกลาง	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ	3.25	1.71	ปานกลาง	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา	3.75	1.89	มาก	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี	3	1.41	ปานกลาง	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	**3.25**	**0.24**	**ปานกลาง**	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2. ความเป็นเอกลักษณ์ศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย												
2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย	3.25	1.5	ปานกลาง	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน	2.5	1.29	ปานกลาง	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย	3.25	1.5	ปานกลาง	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม	3	1.41	ปานกลาง	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	**3**	**0.1**	**ปานกลาง**	-	-	-	-	-	-	-	-	-

ตารางที่ (ต่อ) 1.23 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

รายงาน	วัดช่องนนทรี กรุงเทพฯ			วัดชมพูเวก นนทบุรี			วัดปราสาท นนทบุรี			วัดแก้วฟ้า นนทบุรี		
	N = 4		ระดับความเหมาะสม	N = 4		ระดับความเหมาะสม	N = 4		ระดับความเหมาะสม	N = 4		ระดับความเหมาะสม
	x	S.D		x	S.D		x	S.D		x	S.D	
องค์ประกอบอาคาร (โครงสร้างหลังคาภายนอก)												
1. ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย												
1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมไทย	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3.75	1.26	มาก
1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	1.41	มาก
1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3.5	1.29	มาก
1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3.75	1.5	มาก
1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3.5	1	มาก
รวม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	**3.7**	**0.19**	**มาก**
2. ความเป็นเอกลักษณ์ศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย												
2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3.5	1.29	มาก
2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3.5	1.29	มาก
2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3.75	1.26	มาก
2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3.25	0.96	ปานกลาง
รวม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	**3.5**	**0.16**	**ปานกลาง**

ตารางที่ (ต่อ) 1.24 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

รายงาน	วัดช่องนนทรี กรุงเทพฯ			วัดชมพูเวก นนทบุรี			วัดปราสาท นนทบุรี			วัดแก้วฟ้า นนทบุรี		
	N = 4		ระดับความเหมาะสม	N = 4		ระดับความเหมาะสม	N = 4		ระดับความเหมาะสม	N = 4		ระดับความเหมาะสม
	x	S.D		x	S.D		x	S.D		x	S.D	
ลักษณะการตกแต่งอาคาร (ดาวเพดานด้านนอก)												
1. ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย												
1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมไทย	-	-	-	-	-	-	4	1.41	มาก	-	-	-
1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน	-	-	-	-	-	-	3.75	1.5	มาก	-	-	-
1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ	-	-	-	-	-	-	4	1.41	มาก	-	-	-
1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา	-	-	-	-	-	-	3.75	1.5	มาก	-	-	-
1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี	-	-	-	-	-	-	3.5	1	มาก	-	-	-
รวม	-	-	-	-	-	-	**3.8**	**0.21**	**มาก**	-	-	-
2. ความเป็นเอกลักษณ์ศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย												
2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย	-	-	-	-	-	-	4	1.41	มาก	-	-	-
2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน	-	-	-	-	-	-	3.25	1.26	ปานกลาง	-	-	-
2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย	-	-	-	-	-	-	3.5	1	มาก	-	-	-
2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม	-	-	-	-	-	-	3.5	1	มาก	-	-	-
รวม	-	-	-	-	-	-	**3.56**	**0.2**	**มาก**	-	-	-

ตารางที่ (ต่อ) 1.25 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

รายงาน	วัดช่องนนทรี กรุงเทพฯ			วัดชมพูเวก นนทบุรี			วัดปราสาท นนทบุรี			วัดแก้วฟ้า นนทบุรี		
	N = 4		ระดับความเหมาะสม	N = 4		ระดับความเหมาะสม	N = 4		ระดับความเหมาะสม	N = 4		ระดับความเหมาะสม
	x	S.D		x	S.D		x	S.D		x	S.D	
ลักษณะการตกแต่งอาคาร(ดาวเพดานซุ้มประตู)												
1. ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย												
1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมไทย	-	-	-	-	-	-	4	1.41	มาก	-	-	-
1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน	-	-	-	-	-	-	3.75	1.5	มาก	-	-	-
1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ	-	-	-	-	-	-	4	1.41	มาก	-	-	-
1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา	-	-	-	-	-	-	3.75	1.5	มาก	-	-	-
1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี	-	-	-	-	-	-	3.25	0.96	ปานกลาง	-	-	-
รวม	-	-	-	-	-	-	**3.75**	**0.23**		-	-	-
2. ความเป็นเอกลักษณ์ศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย												
2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย	-	-	-	-	-	-	4	1.41	มาก	-	-	-
2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน	-	-	-	-	-	-	3	0.82	ปานกลาง	-	-	-
2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย	-	-	-	-	-	-	3.5	1.29	มาก	-	-	-
2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม	-	-	-	-	-	-	3.5	1.29	มาก	-	-	-
รวม	-	-	-	-	-	-	**3.5**	**0.26**	มาก	-	-	-

ตารางที่ (ต่อ) 1.26 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

รายงาน	วัดช่องนนทรี กรุงเทพฯ			วัดชมพูเวก นนทบุรี			วัดปราสาท นนทบุรี			วัดแก้วฟ้า นนทบุรี		
	N = 4		ระดับความ	N = 4		ระดับความ	N = 4		ระดับความ	N = 4		ระดับความ
	x	S.D	เหมาะสม	x	S.D	เหมาะสม	x	S.D	เหมาะสม	x	S.D	เหมาะสม
ลักษณะการตกแต่งอาคาร(ทางเข้าด้านหน้าพระอุโบสถ)												
1. ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย												
1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมไทย	-	-	-	3.5	1.73	มาก	-	-	-	-	-	-
1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน	-	-	-	3.25	1.5	ปานกลาง	-	-	-	-	-	-
1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ	-	-	-	3.25	1.5	ปานกลาง	-	-	-	-	-	-
1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา	-	-	-	3.25	1.71	ปานกลาง	-	-	-	-	-	-
1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี	-	-	-	3.5	1.73	มาก	-	-	-	-	-	-
รวม	-	-	-	**3.35**	**0.12**	**ปานกลาง**	-	-	-	-	-	-
2. ความเป็นเอกลักษณ์ศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย												
2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย	-	-	-	3.5	1.73	มาก	-	-	-	-	-	-
2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน	-	-	-	3	1.41	ปานกลาง	-	-	-	-	-	-
2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย	-	-	-	3	1.41	ปานกลาง	-	-	-	-	-	-
2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม	-	-	-	3	1.41	ปานกลาง	-	-	-	-	-	-
รวม	-	-	-	**3.13**	**0.16**	**ปานกลาง**	-	-	-	-	-	-

ตารางที่ (ต่อ) 1.27 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

รายงาน	วัดช่องนนทรี กรุงเทพฯ			วัดชมพูเวก นนทบุรี			วัดปราสาท นนทบุรี			วัดแก้วฟ้า นนทบุรี		
	N = 4		ระดับความ	N = 4		ระดับความ	N = 4		ระดับความ	N = 4		ระดับความ
	x	S.D	เหมาะสม	x	S.D	เหมาะสม	x	S.D	เหมาะสม	x	S.D	เหมาะสม
ลักษณะการตกแต่งอาคาร(ทางเข้าด้านข้างพระอุโบสถ)												
1. ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย												
1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมไทย	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3.75	1.26	มาก
1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	1.41	มาก
1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3.5	1	มาก
1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3.5	1.91	มาก
1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3.5	1	มาก
รวม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	**3.65**	**0.38**	**มาก**
2. ความเป็นเอกลักษณ์ศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย												
2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3.75	1.26	มาก
2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3.25	1.71	ปานกลาง
2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3.25	0.96	ปานกลาง
2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	1.41	ปานกลาง
รวม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	**3.31**	**0.31**	**ปานกลาง**

ตารางที่ (ต่อ) 1.28 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

รายงาน	วัดช่องนนทรี กรุงเทพฯ			วัดชมพูเวก นนทบุรี			วัดปราสาท นนทบุรี			วัดแก้วฟ้า นนทบุรี		
	N = 4		ระดับความเหมาะสม	N = 4		ระดับความเหมาะสม	N = 4		ระดับความเหมาะสม	N = 4		ระดับความเหมาะสม
	x	S.D		x	S.D		x	S.D		x	S.D	
ลักษณะการตกแต่งอาคาร(บันไดทางขึ้นหน้าพระอุโบสถ)												
1. ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย												
1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมไทย	-	-	-	-	-	-	3.5	1	มาก	-	-	-
1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน	-	-	-	-	-	-	3.75	1.26	มาก	-	-	-
1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ	-	-	-	-	-	-	3.5	1	มาก	-	-	-
1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา	-	-	-	-	-	-	3.5	1.29	มาก	-	-	-
1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี	-	-	-	-	-	-	3.5	1	มาก	-	-	-
รวม	-	-	-	-	-	-	**3.55**	**0.15**	มาก	-	-	-
2. ความเป็นเอกลักษณ์ศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย												
2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย	-	-	-	-	-	-	3.5	1	มาก	-	-	-
2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน	-	-	-	-	-	-	3.25	0.96	ปานกลาง	-	-	-
2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย	-	-	-	-	-	-	3.25	0.96	ปานกลาง	-	-	-
2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม	-	-	-	-	-	-	3	0.82	ปานกลาง	-	-	-
รวม	-	-	-	-	-	-	**3.25**	**0.08**	ปานกลาง	-	-	-

ตารางที่ (ต่อ) 1.29 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

รายงาน	วัดช่องนนทรี กรุงเทพฯ			วัดชมพูเวก นนทบุรี			วัดปราสาท นนทบุรี			วัดแก้วฟ้า นนทบุรี		
	N = 4		ระดับความเหมาะสม	N = 4		ระดับความเหมาะสม	N = 4		ระดับความเหมาะสม	N = 4		ระดับความเหมาะสม
	x	S.D		x	S.D		x	S.D		x	S.D	
ลักษณะการตกแต่งอาคาร (ลวดลายดันทวย)												
1. ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย												
1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมไทย	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	1.41	มาก
1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3.75	1.5	มาก
1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3.75	1.26	มาก
1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3.5	1.29	มาก
1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3.5	1	มาก
รวม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	**3.7**	**0.19**	**มาก**
2. ความเป็นเอกลักษณ์ศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย												
2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3.75	1.26	มาก
2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3.25	1.26	ปานกลาง
2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3.75	1.26	มาก
2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3.5	1.29	มาก
รวม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	**3.56**	**0.02**	**มาก**

ตารางที่ (ต่อ) 1.30 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

รายงาน	วัดช่องนนทรี กรุงเทพฯ			วัดชมพูเวก นนทบุรี			วัดปราสาท นนทบุรี			วัดแก้วฟ้า นนทบุรี		
	N = 4		ระดับความ	N = 4		ระดับความ	N = 4		ระดับความ	N = 4		ระดับความ
	x	S.D	เหมาะสม	x	S.D	เหมาะสม	x	S.D	เหมาะสม	x	S.D	เหมาะสม
ลักษณะการตกแต่งอาคาร (เจดีย์ในกำแพงแก้ว)												
1. ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย												
1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมไทย	2.5	1.91	ปานกลาง	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน	3	2.31	ปานกลาง	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ	3.25	1.71	ปานกลาง	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา	3.75	1.89	มาก	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี	3.5	1.73	มาก	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	**3.2**	**0.24**	**ปานกลาง**	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2. ความเป็นเอกลักษณ์ศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย												
2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย	3.5	1.73	มาก	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน	2.5	1.91	ปานกลาง	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย	3.25	1.71	ปานกลาง	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม	3.25	1.71	ปานกลาง	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	**3.13**	**0.1**	**ปานกลาง**	-	-	-	-	-	-	-	-	-

ตารางที่ (ต่อ) 1.31 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

รายงาน	วัดช่องนนทรี กรุงเทพฯ			วัดชมพูเวก นนทบุรี			วัดปราสาท นนทบุรี			วัดแก้วฟ้า นนทบุรี		
	N = 4		ระดับความ	N = 4		ระดับความ	N = 4		ระดับความ	N = 4		ระดับความ
	x	S.D	เหมาะสม	x	S.D	เหมาะสม	x	S.D	เหมาะสม	x	S.D	เหมาะสม
ลักษณะการตกแต่งอาคาร (เจดีย์นอกกำแพงแก้ว)												
1. ความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย												
1.1 ความเหมาะสมทางด้านสถาปัตยกรรมไทย	2.5	1.91	ปานกลาง	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1.2 ความเหมาะสมกับการใช้งาน	3	2.31	ปานกลาง	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1.3 ความสัมพันธ์กันของแต่ละองค์ประกอบ	3.25	1.71	ปานกลาง	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1.4 การตอบสนองกิจกรรมทางศาสนา	3.75	1.89	มาก	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1.5 ความทนทานต่อการใช้งานรวมถึงลวดลายและสี	3.5	1.73	มาก	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	**3.2**	**0.24**	**ปานกลาง**	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2. ความเป็นเอกลักษณ์ศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย												
2.1 ความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านงานสถาปัตยกรรมไทย	3.5	1.73	มาก	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.2 ความเหมาะสมกับการนำเอาเอกลักษณ์ไปใช้งาน	2.5	1.91	ปานกลาง	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.3 ความสวยงามและเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลาย	3.5	1.73	มาก	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.4 ความโดดเด่นของงานสถาปัตยกรรม	3.25	1.71	ปานกลาง	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	**3.19**	**0.1**	**ปานกลาง**	-	-	-	-	-	-	-	-	-

ที่ ศธ 0524.04/ 0596

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง ถนนฉลองกรุง
เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

13 กุมภาพันธ์ 2550

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษา

เรียน คุณนิศา อัตตะนันทน์ ฝ่ายฝึกอบรมและพัฒนา

ด้วย นางสาวนิภาพร ปทุมทอง นักศึกษาคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม ชั้นปีที่ 2 ภาควิชาครุศาสตร์สถาปัตยกรรม สาขาวิชาสถาปัตยกรรมภายใน มีความประสงค์จะทำการศึกษาค้นคว้าประกอบการทำปริญญานิพนธ์ เรื่องการศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานครและนนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบร้านอาหารไทย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรมภายใน

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์ประวัติความเป็นมาของโครงการ พร้อมทั้งขอสัมภาษณ์รายละเอียดต่าง ๆ และขอถ่ายภาพบริเวณภายใน – ภายนอกของโรงแรม เพื่อนำมาเป็นกรณีศึกษา ประกอบการทำปริญญานิพนธ์ ทางคณะฯ หวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์ และความร่วมมือด้วยดี และขอรับรองว่าข้อมูลที่ได้รับความอนุเคราะห์จะใช้ในการเรียนการสอนเท่านั้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ พีระวุฒิ สุวรรณจันทร์)
รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและพัฒนา
ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

ภาควิชาครุศาสตร์สถาปัตยกรรม
โทร. 0-2737-3000 ต่อ 3713
โทรสาร 02-326 -4499

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศธ 0524.04/ 0596

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง ถนนฉลองกรุง
เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

13 กุมภาพันธ์ 2550

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษา

เรียน คุณธีระทัต คงจันทร์

ด้วย นางสาวนิภาพร ปทุมทอง นักศึกษาคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม ชั้นปีที่ 2 ภาควิชาครุศาสตร์สถาปัตยกรรม สาขาวิชาสถาปัตยกรรมภายใน มีความประสงค์จะทำการศึกษาค้นคว้าประกอบการทำปริญญานิพนธ์ เรื่องการศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานครและนนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบร้านอาหารไทย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรมภายใน

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์ประวัติความเป็นมาของโครงการ พร้อมทั้งขอสัมภาษณ์รายละเอียดต่าง ๆ และขอถ่ายภาพบริเวณภายใน – ภายนอกของโรงแรม เพื่อนำมาเป็นกรณีศึกษา ประกอบการทำปริญญานิพนธ์ ทางคณะฯ หวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์ และความร่วมมือด้วยดี และขอรับรองว่าข้อมูลที่ได้รับความอนุเคราะห์จะใช้ในการเรียนการสอนเท่านั้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ พีระวุฒิ สุวรรณจันทร์)
รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและพัฒนา
ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

ภาควิชาครุศาสตร์สถาปัตยกรรม
โทร. 0-2737-3000 ต่อ 3713
โทรสาร 02-326 -4499

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศธ 0524.04/ 0596

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง ถนนฉลองกรุง
เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

13 กุมภาพันธ์ 2550

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษา

เรียน คุณฉกาจ ธนะสิริ

ด้วย นางสาวนิภาพร ปทุมทอง นักศึกษาคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม ชั้นปีที่ 2 ภาควิชาครุศาสตร์สถาปัตยกรรม สาขาวิชาสถาปัตยกรรมภายใน มีความประสงค์จะทำการศึกษาค้นคว้าประกอบการทำปริญญานิพนธ์ เรื่องการศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานครและนนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบร้านอาหารไทย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรมภายใน

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์ประวัติความเป็นมาของโครงการ พร้อมทั้งขอสัมภาษณ์รายละเอียดต่าง ๆ และขอถ่ายภาพบริเวณภายใน – ภายนอกของโรงแรม เพื่อนำมาเป็นกรณีศึกษา ประกอบการทำปริญญานิพนธ์ ทางคณะฯ หวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์ และความร่วมมือด้วยดี และขอรับรองว่าข้อมูลที่ได้รับความอนุเคราะห์จะใช้ในการเรียนการสอนเท่านั้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ พีระวุฒิ สุวรรณจันทร์)
รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและพัฒนา
ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

ภาควิชาครุศาสตร์สถาปัตยกรรม
โทร. 0-2737-3000 ต่อ 3713
โทรสาร 02-326 -4499

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศธ 0524.04/ 0424

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง ถนนฉลองกรุง
เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

31 มกราคม 2550

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน รองศาสตราจารย์ ภิญโญ สุวรรณดิรี (คณะสถาปัตยกรรม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)

ด้วยนางสาวนิภาพร ปทุมทอง นักศึกษาคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม ชั้นปีที่ 2 ภาควิชาครุศาสตร์สถาปัตยกรรม สาขาวิชาสถาปัตยกรรมภายใน ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง การศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถ สมัยอยุธยาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานคร และนนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรมภายใน

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มีความประสงค์ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านเนื้อหาการออกแบบภายในและให้คำปรึกษาแก่ นางสาวนิภาพร ปทุมทอง เกี่ยวกับการสำรวจข้อมูลการศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลาย เป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย เพื่อนำมาประกอบการทำปริญญานิพนธ์ ทางคณะฯ หวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์ และความร่วมมือด้วยดี และขอรับรองว่าข้อมูลที่ได้รับความอนุเคราะห์จะใช้ในการเรียนการสอนเท่านั้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ พีระวุฒิ สุวรรณจันทร์)
รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและพัฒนา
ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

ภาควิชาครุศาสตร์สถาปัตยกรรม
โทร. 0-2737-3000 ต่อ 3713
โทรสาร 02-326-4499

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศธ 0524.04/ 0424

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง ถนนฉลองกรุง
เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

31 มกราคม 2550

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน รองศาสตราจารย์ สันติ เล็กสุขุม

ด้วยนางสาวนิภาพร ปทุมทอง นักศึกษาคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม ชั้นปีที่ 2 ภาควิชาครุศาสตร์สถาปัตยกรรม สาขาวิชาสถาปัตยกรรมภายใน ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง การศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถ สมัยอยุธยาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานคร และนนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรมภายใน

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มีความประสงค์ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านเนื้อหาการออกแบบภายในและให้คำปรึกษาแก่ นางสาวนิภาพร ปทุมทอง เกี่ยวกับการสำรวจข้อมูลการศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลาย เป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย เพื่อนำมาประกอบการทำปริญญานิพนธ์ ทางคณะฯ หวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์ และความร่วมมือด้วยดี และขอรับรองว่าข้อมูลที่ได้รับความอนุเคราะห์จะใช้ในการเรียนการสอนเท่านั้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ พีระวุฒิ สุวรรณจันทร์)
รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและพัฒนา
ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

ภาควิชาครุศาสตร์สถาปัตยกรรม
โทร. 0-2737-3000 ต่อ 3713
โทรสาร 02-326 -4499

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศธ 0524.04/ 0424

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง ถนนฉลองกรุง
เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

31 มกราคม 2550

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมคิด จิระทัศนกุล (คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร)

ด้วยนางสาวนิภาพร ปทุมทอง นักศึกษาคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม ชั้นปีที่ 2 ภาควิชาครุศาสตร์สถาปัตยกรรม สาขาวิชาสถาปัตยกรรมภายใน ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง การศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถ สมัยอยุธยาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานคร และนนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรมภายใน

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มีความประสงค์ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านเนื้อหาการออกแบบภายในและให้คำปรึกษาแก่ นางสาวนิภาพร ปทุมทอง เกี่ยวกับการสำรวจข้อมูลการศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถสมัยอยุธยาตอนปลาย เป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในร้านอาหารไทย เพื่อนำมาประกอบการทำปริญญานิพนธ์ ทางคณะฯ หวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์ และความร่วมมือด้วยดี และขอรับรองว่าข้อมูลที่ได้รับความอนุเคราะห์จะใช้ในการเรียนการสอนเท่านั้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ พีระวุฒิ สุวรรณจันทร์)
รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและพัฒนา
ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

ภาควิชาครุศาสตร์สถาปัตยกรรม
โทร. 0-2737-3000 ต่อ 3713
โทรสาร 02-326 -4499

เอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ ภาควิชาครุศาสตร์สถาปัตยกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม โทร. 6065 , 3713
ที่ ศธ 0524. 04/ 0449 วันที่ ๙ กุมภาพันธ์ 2550
เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อาจารย์ฉัตรชัย อินทรโชติ

ด้วยนางสาวนิภาพร ปทุมทอง นักศึกษาคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม ชั้นปีที่ 2 ภาควิชาครุศาสตร์สถาปัตยกรรม สาขาวิชาสถาปัตยกรรมภายใน ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง การศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถตอนปลายในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายใน ร้านอาหาร ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรมภายใน

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มีความประสงค์ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านเนื้อหาการออกแบบภายใน และให้คำปรึกษาแก่ นางสาวนิภาพร ปทุมทอง เกี่ยวกับการสำรวจข้อมูลการศึกษา เรื่อง การศึกษาสถาปัตยกรรมภายในพระอุโบสถตอนปลายในกรุงเทพมหานครฯ และนนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสถาปัตยกรรมภายใน ร้านอาหาร เพื่อนำมาประกอบการทำปริญญานิพนธ์ ทางคณะฯ หวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์ และความร่วมมือด้วยดี และขอรับรองว่าข้อมูลที่ได้รับความอนุเคราะห์จะใช้ในการเรียนการสอนเท่านั้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

(รองศาสตราจารย์ พีระวุฒิ สุวรรณจันทร์)
รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและพัฒนา
ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ - นามสกุล	นางสาวนิภาพร ปทุมทอง
วัน เดือน ปีเกิด	12 สิงหาคม 2527 ที่อุบลราชธานี
ที่อยู่	บ้านเลขที่ 222 หมู่ 2 ซอยอนุชิต ต. เมืองเดช อ. เดชอุดม จ. อุบลราชธานี 34160 โทร . 045- 282871
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2540-2542	ชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนเดชอุดม
พ.ศ. 2543-2545	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาวิชาออกแบบ วิทยาลัยอาชีวศึกษาอุบลราชธานี
พ.ศ. 2546 -2547	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นสูง สาขาวิชาสถาปัตยกรรมภายใน สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นครราชสีมา
พ.ศ. 2548- 2549	ระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขาวิชาสถาปัตยกรรมภายใน สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ปีการศึกษา 2549

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้